

Джеймс Фенимор Купер

ЧЕРВЕНАЯ

КОРСАР

Джеймс Фенимор Купър

Червеният корсар

I ГЛАВА

Парол: Да ви закриля Марс, новоизлюпени храбреци!

Шекспир – „Добрят край оправя всичко“¹

Нито един човек, който познава суетнята и дейността на един американски търговски град, не би предположил, че старото търговско средище Роуд Айлънд, където сега цари покой, навремето се е нареждало между най-важните пристанища по цялата дължина на нашето обширно крайбрежие. На пръв поглед ще ви се стори, че природата нарочно е създала това място, за да задоволи нуждите и да изпълни желанията на моряка. Отговаряйки на четирите най-важни условия – безопасно и просторно пристанище, спокойни води, външен залив и удобен рейд с ясен изглед към открито море, Нюпорт се е струвал в очите на нашите европейски предци предназначен да служи за убежище на флоти и да откърми цяла раса от смели и опитни моряци. Макар че надеждите по отношение на второто не са изцяло измамани, колко малко действителността е отговорила на очакванията по отношение на първото! В непосредствена близост до този уж галеник на природата се е появил щастлив съперник, комуто е отредено да развали и най-тънките търговски сметки и да добави още едно към хилядите съществуващи доказателства, че „човешката мъдрост е безсмислица“.

Рядко ще се намерят из нашите обширни територии що-годе значителни градове, които за половин век да са се изменили толкова малко, както Нюпорт. Преди да се разработят огромните богатства на вътрешността, красивият остров, на който е разположен този град, е бил любимо убежище на заможните плантатори от Юга, които са бягали от горещините и болестите на своя зноен климат. Тук те са се стичали на тъпи да подишат освежителните морски бризове. Поданици на едно и също правителство, жителите на двете Каролини и на остров Ямайка са се срещали дружески тук, сравнявали са съответните си нрави и обичаи и са укрепвали един у друг една обща заблуда, която потомците им от трето поколение започват да проумяват и да окайват.²

1. Всички цитати от произведения на Шекспир в книгата са по преводите на Валери Петров. Б.пр.

2. Има се предвид робовладелството. Б.пр.

Това общуване е оказало върху простите и неопитни потомци на пуританите както благотворно, така и вредно влияние. От този досег местните жители донякъде са усвоили богатата и изящна вежливост, с която толкова се е славела аристокрацията в Южните английски колонии, но, от друга страна, са възприели някои от ония особени схващания за различията между човешките раси, с които тя не по-малко се е отличавала. Роуд Айлънд пръв между областите на Нова Англия се е отдалечил от обичаите и възгледите на своите прости предци. Най-напред той е отхвърлил онова строго и неучтиво държане, смятано понякога за задължителен атрибут на истинската вяра, нещо като външна гаранция за душевната здравина на човека; също той най-напред е изоставил осезаемо ония пречистващи принципи, които биха могли да послужат като оправдание за още по-отвратителна външност. Благодарение на едно странно съчетание на обстоятелства и качества, колкото неоспоримо, толкова и необяснимо, нюпортските търговци са ставали и роботърговци, и джентълмени.

Но каквито и да са били нравствените черти на неговите жители през времето, описвано тук – 1759 година, самият остров никога не е бил толкова привлекателен и очарователен. Гордите му върхове бяха все така увенчани с вековни гори, долините му – покрити по това време със свежата зеленина на Севера, а непретенциозните, но спретнати и уютни имения се гущеха сред дъбрави и тънеха в цветя. С красотата и плодородието си тази местност си бе спечелила име, което в ония далечни времена може би изразяваше много повече, отколкото се разбираше тогава. Жителите на този край наричаха владенията си „Градината на Америка“. А и гостите им от знойните равнини на Юга охотно приемаха това внушително наименование.

Това прозвище е стигнало и до наше време; то е било изоставено напълно едва когато пътникът е имал възможност да види безбройните широки и красиви долини, които преди петдесет години са тънели в гъстите сенки на горите.

Посочената от нас година беше време, изпълнено с важни събития за английските владения на нашия континент. Кръвопролитията и ожесточена война, която бе започнала с поражения и позор, вървеше към своя победоносен край. Франция бе лишена от последните си владения на континента, а огромната област, простираща се между Хъдсъновия залив и испанските територии, мина под английска власт. Колонистите бяха допринесли много за победата на метрополията. Загубите и униженията, причинени от упоритите предразсъдъци на европейските

командири, започваха да се забравят в ликуването от победата. Грешките на Бредък, мудността на Лаудън и слабостта на Абъркромби се изкупваха от енергичността на Амърст и гения на Улф³. Във всяко кътче на земята английското оръжие побеждаваше. Верните колонисти бяха между тия, които ликуваха и се радваха най-възторжено, съзнателно затваряйки очите си пред оскъдните трохи от славата, които всеки народ неохотно дава на своите подвластни, защото славолюбието, подобно на алчността, расте със задоволяването си.

Системата на потисничество и производ, ускорила отделянето, което рано или късно трябваше да настъпи в резултат от естествения ход на събитията, още не бе влязла в действие. Метрополията все още беше, ако не справедлива, то поне снизходителна. Подобно на всички стари и велики нации, тя се отдаваше на приятно, ала опасно удоволствие – самовлюбеността. Качествата и заслугите на хората, смятани за низша раса, обаче скоро бяха забравени или пък, ако се поменеха, то беше само за да ги чернят и хулят. Недоволството от политическите раздори засилваше това настроение и водеше до още по-крещящи неправди и още поголеми грешки. Хора, които би трябвало да се поучат от наблюденията си, не се срамуваха да показват дори в най-висшия съвет на нацията непознаване на характера на един народ, с който заедно са проливали кръвта си. Високомерието придаваше цена на мненията на глупците. Под въздействието на тази утешителна илюзия ветерани позоряха благородното си призвание със самохвалства, които не би се осмелил да изрече дори един тилов „герой“; именно под въздействието на тази илюзия Бъргойн даде в Камарата на общините прословутото обещание да стигне от Квебек до Бостън с армия, чиято численост дори благоволи да посочи – обещание, което впоследствие той изпълни, като измина същото разстояние с двойно по-голям брой спътници, но вече като пленници; и именно под въздействието на тази илюзия след това Англия погуби живота на сто хиляди свои поданици и прахоса милиони от държавното си съкровище.

Историята на тази паметна борба е известна на всеки американец. Удовлетворен от съзнанието, че родината му е възтържествувала, той с охота приема този славен завършек – да заеме полагаемото му се място в страниците на историята. Вижда, че страната му лежи на здрава и

3. Става дума за английските военачалници, действащи на американския континент срещу Франция и нейните владения през време на Седемгодишната война (1756–1763), в резултат от която Канада била включена като колония в Британската империя. Б.пр.

естествена основа и не се нуждае от поддръжката на продажни писачи; и за щастие на душевния му покой и на доброто му име разбира, че процъфтяването на републиката не трябва да се постига с унижаването на съседни народи.

Целта ни тук е да се върнем назад, в периода на затишие, който предшествуваше бурята на революцията. През първите дни на месец октомври 1759 година Нюпорт, както всеки друг град в Америка, беше изпълнен със смесени чувства – скръб и радост. Жителите оплакваха гибелта на Улф и същевременно празнуваха неговата победа. Квебек, твърдината на Канада и последният що-годе важен пункт, държан от един народ, когото колонистите бяха свикнали да смятат за свой естествен враг, току-що бе сменил господарите си. Верността към английската корона, претърпяла толкова много перипетии, преди този чужд принцип да загуби валидността си, тогава беше във връхната си точка и вероятно не би се намерил колонист, който да не отъждествява донякъде своята собствена чест с въображаемата слава на Брауншвайгската династия⁴.

Денят, когато започва да се развива действието на нашето повествование, бе специално определен, за да могат добрите хора от града и околностите му да изразят задоволството си от победата на кралското оръжие. Той бе започнал така, както започваха хиляди дни след това – със звън на камбани и стрелби на оръдия. Още от ранно утро населението се бе стекло по улиците на града с твърдото намерение да се отдаде на веселие, което обикновено, когато е предварително организирано, се превръща в скука. Избраният оратор на деня показва красноречието си в прозаично славословие за падналия герой и подобаващо засвидетелства своята вярност, като най-смирено постави в подножието на трона славата не само на тази саможертва, но и славата, пожъната от хилядите му храбри съратници.

Доволни от тези изяви на своята вярност към краля, жителите започнаха да се прибират по домовете си. В това време слънцето залязваше към обширните области, които тогава представляваха безкрайна и още неизследвана пустош, а сега изобилствуват от плодовете и богатата на цивилизацията. Селяните от околностите и дори от близкия континент също взеха да се запътват към далечните си домове с оная пресметлива загриженост, с която и до днес се отличават жителите на тази част от страната ни дори когато са се отдали на най-безгрижно веселие,

4. От началото на XVIII до края на XIX в. в Англия царува кралска династия, спадща към Брауншвайг-ХанOVERския двор. Б.пр.

защото приближава вечер, а тя може да ги вкара в разходи, неподходящи за подобаващите в случая чувства. С една дума, празничната възбуда бе отминала и всеки поемаше отново по спокойното русло на обичайните си занимания със сериозност и старателност, с които показваше, че съзнава колко много време е пропилял за изразяване на чувства, нещо, което вече е почти склонен да смята за престараване.

Из града отново се чуваха звуците на чука, брадвата и триона; прозорците на много дюкянчета се пооткрехнаха, сякаш собствениците им бяха направили един вид компромис между интересите и съвестта си; а съдържателите на единствените три странноприемници в града стояха пред вратите им и следяха прибиращите се селяни с поглед, който ясно показваше, че търсят клиенти измежду хора, които, винаги бяха много по-склонни да продават, отколкото да купуват. Обаче на всичките им дружески кимвания, запитвания за здравето на жените и децата и в някои случаи дори преки покани за отбиване и почерпка се отзоваха само няколко шумни и разпуснати моряци от корабите, закотвени в пристанището, а също и половин дузина постоянни клиенти на тези заведения.

Главната отличителна черта на населението, което обитаваше областите, наричани тогава провинции на Нова Англия, беше грижата за земните нужди, съчетана с непрекъснати, макар и понякога прикрити погледи към бъдещето. Все пак събитието, на което беше посветен този ден, не бе забравено, макар и да не се смяташе за нужно да се разисква в момент на безделие или над бутилка как е протекло всичко. Пътниците по различните пътища, водещи към вътрешността на острова, се събираха на малки групички, които свободно, но с голямо уважение към утвърдените репутации на най-проявилите се видни личности обсъждаха развоя на големите национални събития, които току-що бяха чествували, и как се бяха справили със задълженията си разни лица, определени да ръководят тези празненства. Всички признаваха, че молитвите, макар и, откровено казано, малко в разговорен и исторически стил, са били безупречни и задълбочени; общо взето, единодушно се отбелязваше (макар че някои клиенти на един адвокат, противник на оратора, не бяха напълно съгласни с това мнение), че през този ден са чули най-великолепната реч, излизала някога от човешка уста. Досуц в същия дух се изказваха по вълнуващия ги въпрос работниците на един кораб, който се строеше тогава в пристанището: със същото провинциално възхищение, обезсмъртило вече много сгради, мостове и дори отделни личности в техните райони, те уверено обявяваха своето творение за най-редкия по красота образец на тогавашното корабостроене!

Необходимо е може би да кажем някоя и друга дума и за самия оратор, така че и това толкова забележително интелектуално чудо да заеме полагаемото му се място в нашия кратък и мимолетен списък на знаменитостите през описвания ден. Той ораторствуваше пред своите съграждани всеки път, когато се налагаше да обобщи мислите им по някое голямо събитие, подобно на току-що споменатото. Всички справедливо го смятаха за човек с най-дълбоки познания и най-голяма ерудиция и с пълно основание твърдяха, че е смаял не един европейски учен, изкушен от славата му (която е като горещината – колкото по-малко е вместителността, толкова по-силна е тя) да се пребори с него на арената на античната литература. Той беше човек, който умееше да използва много изгодно тези свои големи дарби. Един-единствен път бе проявил непредпазливост, която можеше да накърни извоюваната му репутация: позволи да се отпечата един от страстните изблици на красноречието му, или, както бе се изразил неговият по-остроумен, макар и не толкова прочут съперник – единственият освен него адвокат в града, – допусна да бъде „хваната“ една от крилатите му речи. Но дори този случай, каквито и да бяха неговите последици на други места, затвърди още повече славата му тук. Сега той стоеше пред своите почитатели в печатна форма; напразно се мъчеше това жалко племе от „микроскопични същества, които се хранят от тялото на гения“, да подрони една репутация, вкоренена здраво във вярата на толкова енориаши. Брошурата му бе разпространявана усърдно из провинциите, хвалена на чаша чай, превъзнасяна открито в печата – от някоя сродна душа, както личеше от сходството в стила, – а един съмишленик, по-запален или може би по-заинтересуван от другите, просто я занесе, запечатана в плик, адресиран до такъв високопоставен получател като негово величество английския крал, на борда на първия кораб, който щеше да отплава за „вкъщи“, както с нежност наричаха тогава Англия. Как е подействувала тя върху скования ум на тираничния немец, който седеше тогава на трона на Завоевателя⁵, така и не се узна, макар че посветените в тайната на това пренасяне дълго и напразно чакаха щедрата награда, с която да бъде удостоена тази изключителна проява на човешкия ум.

Въпреки големите си и благотворни дарби сега техният притежател неволно се бе отдал на оная част от професионалната си работа, която имаше най-силна прилика със занаята на писаря, сякаш природата,

5. *Вилхелм Завоевателя* (1027–1087) – херцог на Нормандия, който завзел Англия с нормандски и френски рицари през 1066 г. и станал английски крал. Б.р.

надарявайки го с редки способности, го бе лишила от такова френологично качество като чувство за собствено достойнство. В престорената скромност на изложението му обаче всеки внимателен наблюдател би забелязал или би му се сторило, че забелязва известни проблясъци на тържество, което не можеше да се обясни с падането на Квебек. Ала навикът да си придава хрисим вид, съчетан със скъперническо отношение към ценните и невъзвратими минути, беше породил онази изключителна упоритост, с която той представяше на света своя образ – необикновено смирен в сравнение със скорошните му духовни постижения.

А сега да оставим този даровит галеник на съдбата и природата и да преминем към една съвсем друга личност и в друга част на града. Мястото, където искаме да пренесем читателя, е чисто и просто дюкянчето на един шивач, който не смяташе, че е под достойнството му сам да извършва внимателно и най-дребните работи, свързани със занаята му. Тази бедна постройка се намиреше недалеч от морето, в покрайнините на града, и благодарение на разположението ѝ нейният обитател можеше да се любува на красотата на вътрешния залив, а дори и на гледката на външния, който приличаше на езеро и се виждаше през една образувана от стихиите пролука между островите. Пред вратата имаше малък, рядко посещаван пристан, а донякъде занемареният вид и безлюдността на това място достатъчно ясно показваха, че не точно тук трябва да се търси прехваленото търговско процъфтяване на пристанището.

Следобедът беше като пролетно утро; морският бриз, който от време на време набръчкваше водата в залива, притежаваше оная особена мекота, която се усеща толкова често през американската есен; а честният труженик залягаше над работата си, седнал на тезгяха до отворен прозорец, с много по-доволен вид от себе си, отколкото мнозина от ония, на които е писано да живеят сред блясък, под балдахини от кадифе и злато. От външната страна на малката постройка, подпрян с рамо о стената на дюкянчето, сякаш краката намираха непосилно поддържането на такова тежко туловище без чужда помощ, стоеше висок, трмав, но як и добре сложен селянин, който явно чакаше да бъде завършена дрехата, над която шивачът се трудеше; с нея клиентът възнамеряваше да се премени, когато идущата неделя отиде в близката църква.

За да минава времето по-бързо и може би поради неспособността ѝ си да устои на желанието да побъбри, към което беше твърде склонен... тоя, който размахваше иглата, и двамата почти не пропускаха минута, без да разменят някоя и друга дума. Тъй като темата на разговора им е

пряко свързана със същността на нашето повествование, ще си позволим да предадем на читателя оная част от него, която според нас ще изясни най-добре последвалите събития. Читателят трябва да запомни, че работещият беше вече на преклонна възраст и ако се съди по външността му, човек, който или от неспособност, или поради някаква зла прищявка на съдбата е обречен да се бори с живота и да не допуска нищета в дома си единствено с цената на голямо трудолюбие и строга песеливост; а безделстващият беше младеж на такава възраст и с такава положение, когато сдобиването с цял костюм е епохално събитие в живота му.

– Да – възкликна неуморният майстор на плата, нещо като изтръгнал се от устата му знак, който можеше да бъде изтъкуван и като израз на пълно душевно задоволство, и като свидетелство за успешния завършек на физическия му труд, – да, от устата човешка може да са излизали и по-хубави неща от тия, които изрече днес скуайърът⁶, но ние в провинциите никога не сме ги чували. Когато говореше за равнините на патриарха Авраам⁷ и за дима и грохота на битката, раздвижи в гърдите ми такива дълбоки чувства, Пардън, че, право да ти кажа, бих могъл да събера смелост да захвърля напръстника и да тръгна сам да търся слава в бой за делото на краля.

Младежът, чието малко или „кръщелно“ име, както обикновено го наричат сега в Нова Англия, беше предопределено от благочестивите му кръстници да изразява смирено неговите надежди за бъдещето⁸, обърна глава към героичния шивач и в очите му проблесна насмешка, която показваше, че природата не се бе скъпила да го надари с хумор, макар че поради своеобразните си обноски и не по-малко своеобразното си възпитание беше принуден да съдържа тази своя наклонност.

– Сега, съседе Хоумспън, има много добри възможности за всеки амбициозен човек – рече той, – защото негово величество загуби най-храбрия си генерал.

– Да, да – отвърна шивачът, който на млади години или в зряла възраст бе извършил такава сериозна грешка при избора на професия, – отлични и многообещаващи възможности за човек само на двайсет и пет

6. *Скуайър* (англ.) – учтива форма на обръщение към лице с високо обществено положение. Б.пр.

7. *Равнини на Авраам* – поле край град Квебек, където през 1759 г. английските войски, командувани от Улф, разбили окончателно французите, с което решили съдбата на Канада. Б.пр.

8. *Пардън* (англ.) – милост, прошка, спасение на душата. Б.пр.]

години; ала на мен времето ми е кажи-речи минало и ще трябва да прекарам остатъка от живота си тук, където ме виждаш, сред канаваца и кенефир... Кой е боядисвал този плат, Парди? Тази есен не съм имал работа с толкова хубаво оцветена тъкан.

– Старата ми майчица умее да придава траен цвят на изтъканото. Обзалагам се, съседе Хоумспън, че ако го ушиеш както трябва, не ще се намери на острова по-добре облечен момък от сина на моята майка! Но щом не можеш да станеш генерал, майсторе, ще трябва да се утешиш с мисълта че война вече няма да има. Всички смятат, че французите не ще издържат дълго, а щом ще ни липсват вече врагове, непременно ще имаме мир.

– Толкова по-добре, толкова по-добре, момко, защото човек като мен, нагледал се на ужасите на войната, знае да цени разумно богатата на спокойния живот.

– Значи, майсторе, ти разбираш нещичко от новия занаят, с който си възнамерявал да се заловиш?

– Аз ли!... Та нали съм преживял пет дълги и кръвопролитни войни и трябва да благодаря на бога, че ги изкарах, без да получа дори такава дракотина, каквата е способна да направи ей тая игла. Да, пет дълги, кръвопролитни и мога да кажа, славни войни изкарах благополучно!

– Опасно трябва да е било за теб това време, съседе. А аз, доколкото си спомням, през целия си живот съм чувал само за две спречквания с французите.

– Та ти си дете в сравнение с човек, който е превалил шейсетте. Първо имаме тази война, която вероятно скоро ще свърши. Да благодарим за това на провидението, което мъдро направлява всичко! После имаме събитията от четиридесет и пета година, когато край бреговете ни кръстосваше старият „Уорън“ – бич за враговете на негово величество и защитник на всичките му верни поданици. Освен това имаме събитията в Германия, когато чувахме страхотии за боеве, при които хората били косени като трева, падаща под здрава ръка. Дотук станаха три. – И като вдигна очилата на челото си, шивачът взе да брои с напръстника си по пръстите на другата ръка. – Четвъртото е въстанието от петнайсега година, от което, трябва да призная, не съм видял много, защото тогава бях хлапак. А петото беше един страшен слух, който се разпространяваше из нашия край – че избухнало общо въстание на негрите и индианците, което за миг щяло да помете за вечни времена всички християни!⁹

– Ех, съседе, аз пък винаги съм те смятал за домовит и мирен човек – отвърна възхитеният селяк. – Не съм и сънувал, че си видял такива

сериозни събития.

– Не обичам да се хваля, Пардън, иначе щях да добавя към списъка и други важни неща. Наскоро, през тридесет и втора година, имаше голяма борба на изток за персийския трон. Ти си чел за законите на мидяните и персите; та тъкмо за трона, от който дошли тези неизменни закони, се водеше ужасна борба, при която се лееше кръв като вода; но тъй като това не ставаше в християнския свят, не го смятам за своя преживелица, макар че с пълно основание бих могъл да говоря за бунта срещу Портиъс¹⁰, защото той стана в друга част от кралството, в което живеех.

– Трябва да си скитал много, да си патил много, майсторе, за да видиш всички тия неща и пак да останеш здрав и читав.

– Да, доста съм пътувал, Парди. Два пъти бях на континента, в Бостън, а веднъж прекосих с кораб големия Лонгайлъндски пролив и стигнах до град Йорк. Последното бе рискована работа: разстоянието е голямо, но по-важното е, че трябва да минеш през едно място, което с името си напомня за входа на пъкъла.

– Често съм чувал за това място, наричано „Вратата на ада“. Мога да кажа дори, че познавам добре един човек, който два пъти е минавал оттам: веднъж, когато отивал в Йорк, и втори път, когато се връщал.

– Обзалагам се, че трети път няма да припари там! А разправял ли ти е за Котела, който кипи и клокочи, сякаш под него горят най-големите огньове на сатаната, и за Глигановия гръб, над който водата се издига толкова високо, че гледката напомня за Големите водопади на Запада? Но благодарение на самообладанието и сръчността на нашите моряци и необикновената решителност на пътниците всичко мина благополучно. Не знам какво би казал друг, но трябва да призная, че влизането в този страшен пролив е сериозно изпитание на смелостта. Закотвихме се при островчетата, които се намират на няколко фърлонга¹¹ отсам града, и пратихме катера с капитана и двама опитни моряци да разучат мястото и да видят спокойно ли е, или има вълнение. Тъй като сведенията бяха благоприятни, свалихме пътниците на брега и с божия благословия

9. Комичното на този монолог е в това, че шивачът-самохвалец бърка събития, станали в различни страни и в различни времена. Б.пр.

10. През 1736 г. в Единбург (Шотландия) бил осъден на смърт един контрабандист на име Уилсън. При екзекуцията му обаче в града избухнали размирици и градската стража, командувана от своя началник Джон Портиъс, стреляла срещу тълпата и убила много хора. За участието му в този разстрел Портиъс бил даден под съд и осъден на смърт. Когато се разчуло, че го помилват, възмутени граждани нахлули в затвора, измъкнали оттам Портиъс и го обесили на улицата. Б.пр.

11. *Фърлонг* – мярка за разстояние, равна на 220 ярда, или около 201 метра. Б.пр.

корабът мина благополучно. И имахме защо да се радваме: преди да напуснем мирните си и безопасни жилища, цялото паство се бе молило за нас!

– Нима сте минали през Вратата пеш? – попита слушащият внимателно селяк.

– Разбира се! Иначе щяхме греховно и кощунствено да изкушаваме провидението, тъй като дългът ни не изискваше да се жертвуваме. Но всички тия опасности са минало-минало; вярвам, че така ще бъде и с тази кръвопролитна война, в която участвахте и двамата с теб, и смирено се надявам, че тогава негово августейшо величество ще благоволи да насочи височайшото си внимание към пиратите, които вилнеят по крайбрежието, и ще нареди на храбрите си морски капитани да се отнесат към тия злосторници така, както те обичат да се отнасят към всички останали. И ще бъде приятна гледка за старите ми очи да видя как ще докарат в това пристанище прословутия и отдавна гонен „Червен корсар“, влачен зад кърмата на кралски кръстосвач.

– Човекът, за когото споменавах, е страшен злодей, а?

– Той ли! Не само той, а и много други като него на тоя пиратски кораб, чак до най-младия юнга, са кръвожадни, гнусни разбойници. Сърцето ти се къса от болка, Парди, като слушаш за злодеянията им из далечните кралски морета!

– Често съм чувал да се споменава за Корсаря – отвърна селянчето, – ала никога не са ми разправяли подробности за неговите злодеяния.

– Как можеш ти, момче, дете живееш на село, да знаеш какво става из океанските простори колкото нас, които живеем в пристанище, спомождено от моряци? Боя се, че ще закъснееш за вкъщи, Пардън – добави шивачът, поглеждайки няколко черти, надраскани на тезгяха му, по които следеше движението на слънцето. – Вече приближава пет, а ти предстои да изминеш двойно повече мили, за да стигнеш по някакъв начин до най-близкия синор на бащината ти ферма.

– Пътят ми е познат, а хората – честни – отговори младият селяк, който беше готов да стои до полунощ, само и само да занесе подробности за някакъв страшен грабеж по море на ония, които след завръщането му положително щяха да го наобиколят, за да чуют новини от пристанището. – А наистина ли толкова се страхуват от него и го търсят така, както разправят хората?

– Да го търсят ли! Нима благочестив християнин ще търси входа на ада? По целия обширен океан рядко ще се намери моряк, дори и да е храбър в боя като Исус Навин¹², великия еврейски пълководец, който да

не предпочита да види по-скоро земя, отколкото брамстенгите¹³ на този зъл пират! Хората се бият за слава, Пардън, лично съм виждал това, защото съм преживял толкова много войни; ала никои не обича да срещне враг, който още с първия изстрел развява кърваво знаме и е способен да вдигне във въздуха и себе си, и противника си, ако види, че сатаната вече не желае да му помага.

– Щом тоя злодей е толкова безпощаден – отвърна младежът, изправяйки горделиво мощното си тяло, – защо жителите на острова и плантаторите не въоръжат един каботажен кораб¹⁴, който да го докара тук да види каква хубава бесилка го чака? А разнесе ли барабанът този призив из нашия край, обзалагам се, че ще се намери най-малко един доброволец.

– Говориш така, понеже не си виждал война! Какво могат да свършат млатила и вили срещу хора, които са се продали на дявола? Колко пъти кралските кръстосвачи са съзирали кораба на Червения корсар нощем или точно при залез и след като здравата загасвали разбойниците, мислели, че вече са им в кърпа вързани; ала на сутринта виждали, че птичката е изхвъркнала с честни или нечестни средства!

– И значи тези злодеи са толкова кръвожадни, че са ги нарекли „червени“?

– Така наричат главатаря им – отговори достопочтеният шивач, който вече се надуваше от гордост, че може да съобщи такъв интересен факт. – Същото име дават и на неговия кораб, защото нито един човек, който е стъпил на борда му, бил той честен моряк или щастлив пътник, не се е върнал да каже има ли някакво друго име – по-добро или по-лошо. Разправят, че корабът бил голям колкото кралска корвета¹⁵, със същата екипировка и форма, но като по чудо се изплъзвал от много бързи фрегати¹⁶, а веднъж – но това е само слух, Пардън, защото никои верноподаник на краля не би посмял да говори открито за такова скандално нещо – цял час го обстрелвал петдесеторъдеен кораб и уж потънал пред очите на всички като кован лот¹⁷. Но тъкмо когато всички си стискали ръцете и се поздравявали радостно, че разбойниците най-после са

12. *Исус Навин* – според Библията един от така наречените „израилски съдии“, вождове на древните евреи, под чието предводителство те завладели Палестина през второто хилядолетие преди нашата ера. Б.пр.

13. *Брамстенга* – вертикално дърво, продължение на мачтата. Б.пр.

14. *Каботажен кораб* – кораб за крайбрежно плаване. Б.пр.

15. *Корвета* – тримачтов военен кораб от XVIII-XIX в. с правоъгълни платна. Б.пр.

16. *Фрегата* – тримачтов боен кораб с прави платна. Б.пр.

17. *Лот* – уред за измерване на дълбочината. Б.пр.

получили заслуженото наказание, в пристанището влязъл един кораб, пътуващ за Уест Индия¹⁸, който бил ограбен от „Корсаря“ на сутринта след оная нощ, когато мислели, че всички са отишли на оная свят. И на туй отгоре, момче, докато кралският кораб бил килнат на една страна, за да запушат дупките, пробити от гюлетата, пиратският сновял насам-нататък покрай брега здрав и читав, досущ както в деня, когато излязъл от ръцете на корабостроителите.

– О, това е нечувано! – възкликна селянчето, на което този разказ бе направил силно впечатление. – А добре съоръжен и красив ли е корабът? И сигурно ли е, че е истински кораб с живи хора?

– Мненията са различни. Едни казват „да“, други – „не“. Но един човек, когото познавам добре, пътувал цяла седмица с моряк, който при бурен вятър минал само на сто клафтера¹⁹ от този кораб. За техен късмет божията ръка тогава така силно бъркала в морските дълбини, че Корсарят си имал предостатъчно работа, за да не допусне корабът му да потъне. Така познатият на моя приятел имал добра възможност да разгледа спокойно и кораба, и капитана. Разказвал, че на ръст пиратът бил един и половина пъти по-висок от дългия проповедник на континента, косата му имала цвета на слънцето в мъгла, а очите му никой не би пожелал да погледне повторно. Видял го така ясно, както аз те виждам сега, защото негодникът стоял между въжетата на кораба си и с ръка, дълга колкото пеш на кафтан, махал на честния търговец да стои по-настрана, да не би двата кораба да пострадат, като се сблъскат.

– Тоя търговец трябва да е бил смел моряк, щом е дръзнал да се приближи толкова до такъв безпощаден разбойник.

– Работата е там, Пардън, че вършел това против волята си! Пък и нощта била толкова тъмна...

– Тъмна ли! – прекъсна го събеседникът му, който, въпреки доверчивостта си, беше любопитен и проникателен като всеки жител на Нова Англия. – Но как е могъл тогава да го разгледа така добре?

– Дявол знае! – отговори шивачът. – Но наистина видял това, което ти казах, и точно така, както ти го описах. И нещо повече, запомнил добре кораба, за да го познае, ако по някаква случайност или по волята на провидението пътищата им се кръстосат отново. Бил дълъг чер кораб с нисък надводен борд и лежал на водата като змия в тревата, имал

18. *Уест Индия* – общо название на островите в Атлантическия океан, намиращи се между Северна и Южна Америка. Включва Бахамските острови, Антилските острови, Тринидад, Тобаго и др. Б.р.

19. *Клафтер* – мярка за дължина, равна на 182 см. Б.р.

страшен злодейски вид и необикновени размери. Освен туй всички разправят, че лети по-бързо от облациите небесни, накъдето и да духа вятърът, и никой не може да му се изплъзне и да очаква милост от него. Според всичко, което съм чувал, той прилича на ей оня роботърговски кораб, който от една седмица – господ знае защо – е закотвен в нашето външно пристанище.

Тъй като бързивият шивач, разбира се, бе загубил ценни минути да разправя гореописаната история, сега той се залови да ги навакса с още по-усилен труд, подпомагайки бързото движение на ръката с иглата чрез съответно поклащане на главата и раменете. А в това време селският момък, чиято изумена глава беше натъпкана до пръсване с чутото, отпрати поглед към кораба, посочен от събеседника му, та да възприеме единствения образ, който му беше нужен сега, за да повярва на толкова вълнуващия разказ, здраво запечатан във въображението му. Естествено, докато всеки от двамата беше зает по своему, цареше мълчание. Наруши го внезапно шивачът, като отрязва конеца, с който току-що бе доушил дрехата, захвърли всичко, което държеше, вдигна очилата на челото си, опря ръцете си на коленете така, че образуваха с краката му същински лабиринт, наведе тялото си толкова напред, че се подаде от прозореца, и също впи очи в кораба, който продължаваше да привлича погледа на събеседника му.

– Знаеш ли, Парди – заговори той, – този кораб ми навява странни мисли и лоши предчувствия. Разправят, че търгувал с роби; уж дошъл за дърва и вода, а от една седмица, откакто е тук, на борда му не е качен прът, по-дълъг от гребло; и се обзалагам, че на всяка капка изворна вода, намираща се на трюма му, се падат десет капки ямайски ром. Пък и както виждаш, закотвен е по такъв начин, че само едно от оръдията на бреговата батарея може да го улучи; естествено, ако беше истински мирен търговски кораб, щеше да застане на такова място, че да бъде под прикритието на всички батарейни оръдия, в случай че в пристанището влезе някой заблудил се пиратски кораб.

– Сече ти пипето, майсторе – възхити се младият селяк. – Виж, аз едва ли щях да забележа, ако някой кораб застане даже до самия остров, на който е разположена батареята.

– Въпрос на практика и опит, Пардън, човек се учи, докато е жив. Не може да не разбирам от батареи, след като съм прекарал толкова войни. Цяла седмица бях служил като войник в този форт, когато дойде слух, че французите пращали кръстосвачи от Луисбърг по крайбрежието. Тогава ме сложиха на пост до ей онова оръдие и не веднъж, а

двайсет пъти поглеждах през мерника да видя накъде трябва да се стреля, ако, не дай си боже, се наложи да го зареждаме с истински бойни гюлета.

– А какви са тия? – запита Пардън с онова лениво любопитство, което бяха пробудили у него чудесиите, разказвани от събеседника му. – Моряци от роботърговския кораб или нюпортски безделници?

– Тия ли! – възкликна шивачът. – Сигурно са новодошли; в такива смутни времена не е зле да ги огледаме по-внимателно! Хей, Наб, вземи дрехата и я изглади по шевовете, мързелана такава. Съседът Хопкинс бърза, а ти плещиш като млад адвокат в съдилище. Не щади ръцете си, момиче – под ютията си нямаш индийски муселин, а плат, с който могат да се облицоват стени на къща. Ах, Парди, твоята майка отнема със стана си хляба на сума честни шивачи!

След като прехвърли останалата работа на пипкавата си помощничка, която се нацупи, загдето ще трябва да прекъсне приказките си с една съседка, за да изпълни нарежданията му, шивачът, макар и за нещастие куц по рождение, скочи бързо от тезгяха си и излезе на улицата. Но тъй като трябва да запознаем читателя с по-важни действащи лица, следващата глава ще започнем именно с тази церемония.

II ГЛАВА

Сър Тоби: Предчувствам гаврата.

Шекспир – „Дванайсета нощ“

Чужденците бяха трима на брой, защото майстор Хоумспън, който знаеше не само имената, но до голяма степен и биографиите на всеки мъж и жена на десет мили около жилището си, ги обяви шепнешком на събеседника си именно за чужденци. И то твърде подозрителни и опасни на вид чужденци. За да могат и други да съдят доколко правилна е тази преценка, налага се да опишем по-подробно външността на тези хора, които, с риск да си спечелят лошо име, поне засега имаха нещастieto да бъдат непознати на бърбия нюпортски шивач.

Първият, по общия си облик най-внушителният, беше млад човек, очевидно някъде към двайсет и шест-седем години. А тези години не са се състояли само от слънчеви дни и спокойни нощи, както личеше по мургавината, която се бе напластила върху лицето му в такава последователност, че някогашната светла кожа бе станала тъмноаслинена и през здравата руменина все още прозираше буйната кръв. Чертите му не се отличаваха с правилност и съразмерност, ала бяха благородни и мъжествени; носът му, макар и неправилен по форма, беше горд и рязко очертан, а изпъкналото му чело и гъстите вежди придаваха на цялата горна част от лицето онова безспорно умно изражение, което става вече толкова типично за физиономията на американеца. Устата му беше твърда и мъжествена, а когато промърмори нещо и се усмихна на приближавания се бавно любопитен шивач, разкри блестящи зъби, които лъскаха още повече от това, че бяха обагнени от такава тъмна рамка.

Смолисточерната коса се виеше безредно на гъсти къдрици, а сивите очи, малко по-големи от нормалното, често меняха изражението си, но то беше по-скоро меко, отколкото сурово. В телосложението на този млад човек енергичността сполучливо се съчетаваше със сила. Тялото му изглеждаше добре сложено, съразмерно и изящно. Макар тези лични качества да не проличаваха под простия, но спретнат и добре прилягащ костюм на обикновен моряк, с външността си той правеше такава силно впечатление, че подозрителният майстор на иглата се поколеба, преди да се реши да се обърне към непознатия, който бе приковал очи като омагьосан в предполагаемия роботърговски кораб във външното

пристанище. Непознатият сви леко долната си устна, промърмори нещо и пак се усмихна загадъчно, което показваше, че го вълнува някакво силно чувство. Най-после, след дълго колебание, добрият шивач взе решение. Без да смее да нарушава тази явно дълбока замисленост, той остави младия човек, който продължаваше да стои облегнат на гредата и съвсем не забелязваше присъствието на чуждия, рязко се обърна, за да разучи неговите другари.

Единият от останалите двама беше бял, а другият – негър. И двамата минаваха средната възраст; и двамата, ако се съди по външността им, носеха най-обичайни следи от продължително излагане на сурови климати и на безброй жестоки бури. Те бяха облечени в простите, зацапани от дълга употреба и от смола дрехи на обикновени моряци и носеха върху себе си и други несъмнени белези на своята специфична професия. Първият беше нисък, набит, с мощно телосложение, в което по някаква щастлива прищявка на природата, може би подсилена малко от отдавнашни навици, силата беше съсредоточена главно в широките, яки плещи и мускулести ръце, сякаш при сътворяването на този човек бе сметнато, че от долните крайници няма да има друга особена полза, освен да пренасят горните по различни места, където първите ще проявят своята сила. Главата му беше съразмерна с най-близките части на тялото, челото – ниско и почти закрито от косата, очите – малки, упорити, понякога свирепи, но често безизразни, носът – чип, груб и дебелашки, устата – голяма и лакома, зъбите – дребни, бели и дори изразителни. Тази странно устроена личност бе седнала на празно буре и със скръстени ръце изучаваше често споменавания роботърговски кораб, като от време на време удостояваше чернокожия си другар със забележки, подсказани от наблюденията и от жизнения опит.

Негърът заемаше по-скромно място, съответстващо на простите му навици и наклонности. Между двамата имаше голямо сходство както по телосложение, така и по своеобразната животинска сила; различаваха се само по това, че негърът беше по-висок и по-съразмерно сложен. Природата бе отпечатала върху чертите му отличителните белези, характерни за расата, към която спадаше, но не до оная крайност, до която стига понякога неприязънта й към този онеправдан народ. Лицето му беше необикновено одухотворено, очите му – кротки, лесно разпалващи се от радост и понякога, подобно на другаря му, насмешливи. Косата му бе започнала да се прошарва, кожата му бе загубила лъскавия смолист оттенък, с който се е отличавала на младини, а крайниците и движенията му показваха, че е човек, закален и едновременно закорявал от труд.

Той седеше на плосък камък и изглеждаше напълно погълнат от заниманието си – да подхвърля камъчета във въздуха и да демонстрира сръчността си, като ги улавя отново със същата ръка, с която току-що ги е подхвърлил – забавление, което издаваше и вродена склонност към дребни развлечения, и липса на по-възвишени влечения – плод на възпитание. Това занимание обаче даваше възможност на негъра да покаже по поразителен начин своята физическа сила. За да не пречи нищо на тази детинска занимавка, той бе запретнал до лакътя ръкава на леката си брезентова куртка и по този начин оголил ръка, която би могла да служи като модел за ръката на Херкулес.

Безспорно тези две личности нямаха толкова внушителен вид, че нашият любопитен шивач да не смее да ги разучи по-отблизо. Обаче, вместо да се поддаде веднага на големия си интерес, честният майстор на иглата предпочете да насочи усилията си по такъв начин, че да даде на селския момък поразително доказателство за своята съобразителност. След като му направи знак да бъде предпазлив и благоразумен, той се приближи до моряците изотзад с бавна и лека стъпка, за да може да чуе някаква тайна, която неволно би се изтръгнала от устата на някого от тях. Но предвидливостта му не даде съществени резултати, макар че подозренията му бяха подкрепени от такова просто допълнително доказателство за коварството на тия хора, каквото беше самият звук на гласовете им. Що се отнася до самите думи, макар добрият шивач да беше убеден, че в тях може да се крие някакво предателство, все пак дълбоко в душата си той бе принуден да признае, че то е много изкусно прикрито и-се изплъзва дори от неговата проникателност. Ще предоставим на читателя сам да съди за правилността на едното и другото.

– Хубаво е това заливче, Гвинея²⁰ – забеляза белият, премятайки в устата си тютюна за дъвчене, и за пръв път от няколко минути откъсна очи от кораба. – Който се върти безпомощно край подветрения бряг, с радост би приютил корабчето си на такова място. Макар и да се наричам моряк, все пак не мога да проумея логиката на тоя човек, дето държи кораба си във външното пристанище, когато за половин час може да го вкара в тая бара. Не е леко там на лодките му, тъмнокожи Сцип, защо само им трови живота!

Негърът бе получил името Сципион Африкански²¹ в резултат от

20. Морякът нарича негъра ту *Гвинея*, ту *Златен бряг* – страни на атлантическия бряг на Западна Африка, откъдето роботърговците са изнасяли негри за американските плантации. Б.пр.

21. *Сципион Африкански* (235–183 г. пр. н. е.) – римски пълководец и държавник. Б.пр.

остроумието, свойствено повече на тогавашните жители на английските колонии, отколкото на днешните Съединени американски щати: най-черната работа там се възлагаше на двойници – поне по име – на римски философи, герои, поети и владетели. На него му беше все едно къде ще се намира корабът – в открито море или в пристанище, затова, без да прекъсва своето детинско занимание, изрази пълното си безразличие, като отговори равнодушно:

– Може да мисли, че всичка вода в залив плитка.

– Казвам ти, Гвинея – отвърна другият с рязък, категоричен тон, – този тип няма понятие от нищо! Кой човек, разбиращ от кораби, ще държи своя на рейда, когато може да го привърже в такова пристанище и с носа, и с кърмата?

– Какво нарича рейд? – прекъсна го негърът, улавяйки се тутакси с жадността на невежия за малката грешка на противника си, който смесваше външното пристанище на Нюпорт с по-несигурното място за закотвяне навътре в морето; както всички подобни хора, на него му беше безразлично дали възражението му има нещо общо с повдигнатия по-важен въпрос. – Аз никогаж досега не чувал да нарича рейд място за закотвяне, заобиколено от суша!

– Слушай, мистър Златен бряг – изръмжа белият, като наклони заплашително глава, но все така, без да удостоява с поглед своя смирен противник, – ако не искаш да бъдеш цял месец с бинтовани крака, остави шегите настрана и внимавай какво говориш. Каж ми само едно: има пристанището не е пристанище, а откритото море не е открито море?

Тъй като дори находчивият Сципион не можа да намери сериозно възражение на тези две безспорни максими, той благоразумно се въздържа да ги обсъди, а само поклати самодоволно глава и се разсмя от все сърце на въображаемата си победа над своя другар, сякаш никога не бе познавал грижи и не бе търпял дълго неправди и унижения.

– Да, да – мърмореше белият, като зае отново предишната си спокойна поза и скръсти пак ръце, които бяха малко раздалечени, за да подчертае заканата си срещу „крехките“ крайници на чернокожия, – мислиш, че ще постигнеш нещо, като дереш гърлото си подобно на ято крайбрежни врани. Господ е направил негъра неразсъдливо животно; а опитен моряк, който е заобиколил двата носа и е пребродил всички земи от Фънди до Хорн²², няма полза да си хвърля думите на вятъра, за да

22. Под носове тук се подразбират южният край на Африка (нос Добра Надежда) и южният край на Америка (нос Хорн). Фънди е островче югоизточно от Канада. Б.пр.

влива разум в главата на такива като теб! Казвам ти, Сципионе – защото си вписан под това име в корабните книги, макар че залагам половин месечна заплата срещу дървена опорна кука, че у вас са наричали баща ти Куоши, а майка ти Куошиба, – та ти казвам, Сципионе Африкански – според мен това име подхожда на всички чернокожи като теб, – че тоя приятел във външното пристанище бъкел не разбира от закотвяне, иначе щеше да спусне спомагателна котва ей там, до южния край на онова островче, после да приближи кораба си до брега и да го закрепи там със здрави конопени въжета и железни спомагателни котви. А сега, Сцип, размисли върху думите ми – продължи той с тон, който показваше, че току-що станалото малко спречкване е било като ония внезапни шквалове, които двамата толкова често са виждали и след които обикновено скоро настъпва затишие – и ще разбереш колко разумно говоря. Тоя човек се е закотвил там или с някаква цел, или без цел. Предполагам, че ще се съгласиш с мен. Ако няма никаква опре целена цел, може да кисне там колкото си ще, и дума не ще обеля. Ала в случай че преследва някаква цел, по-лесно ще я постигне, ако корабът му стои на мястото, което ти посочих преди малко, момчето ми, нито клафтер по-напред или по-на-зад, вместо да бъде там, където е сега, а да се премести не е потрудно, отколкото да пренесеш шепа пера за възглавницата на капитана. А сега, ако имаш да възразиш нещо срещу това съображение, е, готов съм да те изслушам като разумен човек, който не е забравил заучените добри обноски.

– Ами ако излез силно северозапад вятър – отвърна събеседникът му, протягайки мускулестата си ръка към споменатата посока – и кораб иска да излез в открито море, как според теб може той измъкне при такъв време? Ха, отговори ми, де! Ти много учен, мистър Дик, ама никогам не виждал кораб да навре право във вятър, както не чувал маймуна да говори.

– Черният е прав! – възкликна младият човек, който явно бе дочул спора, макар и да изглеждаше зает с други мисли. – Роботърговецът държи кораба си във външното пристанище, понеже знае, че в това годишно време вятърът духа предимно от запад; затова, както виждате, е вдигнал високо горните си рей, макар че разполага с достатъчно хора, както личи от начина, по който е свил платната си. А можете ли да познаете, момчета, има ли котва под себе си, или се държи само на едно въже?

– Само глупак може да стои при такива приливи, без да спусне стоп-анкера²³ си или поне спомагателна котва, за да закрепи кораба –

отговори белият, без да мисли много върху този въпрос, явно водейки се само от опита си като моряк. – Вярно, че не отбира твърде от закотвяне, но човек, който умее да стъкми така добре рейте, не би се решил да закрепи кораба си, макар и за малко, с една-единствена котва, та да се мята насам-натам като онова риташо жребче, вързано с дълго въже за едно дърво, което видяхме, когато пътувахме пеш от Бостън.

– Спуснали само стоп-анкер, а всички останали котви прибрали – произнесе се чернокожият, който оглеждаше сведущо с черните си очи кораба, но продължаваше да подхвърля камъчета във въздуха. – Представи, мистър Хари, че заклеши кормило наляво и прилив удари него в ляв борд, да видим ще може ли тогаз да рита и препуска! Искам да видя как Дик язди жребче, вързано за дърво!

Негърът пак изрази задоволството си от своето остроумие, като заклати глава, сякаш отдън душа го забавляваше причудливата картина, нарисувана от грубото му въображение, дори се размая от все сърце така, че сълзи излязоха в очите му, а неговият бледолик другар отново замърмори нравоучително, примесвайки думите си със силни ругатни. Младият човек, явно избягвайки да се бърка в споровете и духовитостите на своите необикновени другари, продължаваше да гледа напрегнато кораба, който, изглежда, в момента беше за него предмет от изключителен интерес. Той също поклати глава, но с по-сериозен вид, сякаш бе сложил край на съмненията си, и когато гръмогласният смях на негъра престана, вметна:

– Сципионе, ти си прав; корабът е наистина само със стоп-анкер и всичко на него е готово за внезапно отплаване. За десет минути капитанът може да изведе кораба си извън обсега на батареята, стига да полъхне поне малко вятър.

– Вие, изглежда, много добре разбирате от тия неща – произнесе нечий глас зад него.

Младежът се обърна рязко и чак сега забеляза присъствието на чужди хора. Ала не само той се учуди, защото към групичката се бе присъединил нов човек, и бърбивият шивач беше не по-малко, а може би и повече учуден от хората, които бе наблюдавал така внимателно, та не забеляза приближаването на още един непознат.

Новодошлият, мъж между тридесет и четиридесет години, имаше външност и облекло, които не можеха да не възбудят и без това живото

23. *Стоп-анкер* – котва, която се изнася с лодка на известно разстояние от кораба за задържането му на едно място. Б.пр.

любопитство на майстор Хоумспън. Той беше слаб и крехък, но явно притежаваше изключителна ловкост и дори сила, което изглеждаше невероятно, когато се сравняваше с ръста му, който едва достигаше средния. Кожата му някога сигурно е била ослепително бяла като у жена, но тъмночервеният загар по долната част на лицето, очертаващ рязко изящния орлов нос, премахваше всякакво впечатление за женственост. Косата му, светла като лицето, падаше над слепоочията на гъсти, лъскави и буйни къдри. Устата и брадата му бяха красиви по форма, но извивката на устните изразяваше леко презрение, а двете заедно – устата и брадата – показваха несъмнено чувствена натура. Очите бяха сини, големи, но не изпъкнали и макар обикновено благи и дори меки, в някои моменти изглеждаха малко неспокойни и диви. Носеше висока конусовидна шапка, кривната леко настрана, така че придаваше на физиономията му малко наперено изражение, светлозелена куртка за езда, брич от еленова кожа, високи ботуши с шпори. В едната си ръка държеше малък камшик и в момента, когато го забелязаха, го размахваше във въздуха с такъв вид, като че му беше напълно безразлично смайването, предизвикано от внезапното му появяване.

– Трябва да призная, сър, че вие, изглежда, отлично разбирате тия неща – повтори той, след като с благопристойно търпение издържа погледа на младия моряк, който го оглеждаше навъсено. – Говорите така, като че сте убеден в правото си да изкажете своето лично мнение.

– Учудвате ли се, че човек може да познава основно една професия, с която се е занимавал усърдно през целия си живот?

– Хм! Струва ми се малко странно, че човек, който упражнява занаят, му прикача гръмкото название професия. Дори ние, които владеем правната наука и сме на особена почит сред университетските учени, не можем да претендираме за това!

– Е, тогава наричайте го занаят, защото моряците нямат нищо общо с джентълмените от вашата професия – отвърна младият мореплавател, извърщайки се от натрапника с презрение, което не се и опитваше да скрие.

– Честолюбив младеж! – промърмори оня бързо, усмихвайки се многозначително. – Но да не се караме заради някаква си дребна дума, приятелю. Признавам пълното си невежество по морските въпроси и с радост бих научил нещичко от човек, сведущ като вас в своята благородна... професия. Струва ми се, вие споменахте нещо за начина, по който се е закотвил оня кораб, и за разположението на долните и горните те му платна?

– Долните и горните ли? – възкликна младият моряк, пронизвайки питанието с поглед, не по-малко изразителен от предишното му презрение.

– Долните и горните! – повтори спокойно събеседникът му.

– Аз говорех за доброто стъкмяване горе, ала от такова разстояние не се наемам да съдя за положението долу.

– Значи съм се излъгал, но ще простите невежеството на човек, който е така несведущ във вашата професия. Както намекнах, аз съм чисто и просто недостоен адвокат на кралска служба, изпратен нарочно от метрополията със специално поръчение. Ако не се получаваше плосък каламбур, бих добавил, че не съм дори съдия²⁴.

– Не се съмнявам, че скоро ще достигнете и това звание – отвърна морякът, – стига министрите на негово величество да умеят да ценят справедливо скромните качества и, разбира се, ако преждевременно не ви...

Младежът прехапа устна, поклони се леко и тръгна бавно по кея, последван със същата привидно мудна походка от двамата моряци, които го бяха придружавали при идването му тук.

Непознатият в зелено проследи тримата със спокоен и като че ли заинтригуван поглед, потупвайки ботуша си с камшик, сякаш обмисляше по какъв начин да продължи започнатия разговор.

– Ако преждевременно не ме обесят! – произнесе той най-после, като че довършваше фразата, която събеседникът му не бе доизказал. – Много смешно, че такъв момък се осмелява да ми предрече подобно повишение!

Очевидно се готвеше да тръгне подир отдалечаващата се компания, но усети, че някой малко безцеремонно го улови за ръката, и се спря.

– Само една думичка на ухото ви, сър – произнесе учтиво шивачът, правейки многозначителен знак, че има да му съобщи важни неща, – една-единствена думичка, сър,... щом сте на специална служба у негово величество. Съседе Пардън – продължи той с покровителствен тон, – слънцето клони към залез, боя се, че ще закъснееш за вкъщи. Момичето ми ще ти даде костюма и... бог да ти помага! Не говори нищо за това, което чу и видя, докато не ти кажа, защото не е прилично хора като нас, преживели толкова в тази война, да бъррят много. На добър път, момко! Поздрави достойния фермер, твоя баща, и не забравяй да поднесеш

24. В английски език се получава каламбур на основата на многозначността на думата *judge* (1) съдия; (2) експерт, познавач, ценител. Б.р.

отново почитанията ми на пестеливата стопанка, твоята майка. На добър път, честни приятелю, на добър път!

Отгървал се по този начин от своя почитател, Хоумспън почака с важен вид зяпналия селски момък да се отдалечи от кея и чак след това насочи пак погледа си към непознатия в зелено. Последният с невъзможно спокойствие продължаваше пътя си, докато най-сетне шивачът не му заговори отново. Очевидно само с един поглед за проникателните си очи непознатият го бе измерил и преценил.

– Вие казвате, сър, че сте служител на негово величество? – запита шивачът, решил да разпръсне всякакви съмнения дали би могъл да се довери на събеседника си, преди да пристъпи към откровен разговор.

– Смея да кажа дори нещо повече: аз съм негов близък довереник!

– С всички фибри на тялото си чувствавам каква чест е да разговарям с такъв човек – произнесе куцият, пригласяйки оредялата си коса и кланяйки се почти до земята, – висока, царска чест е за мен да бъда достоен с подобно внимание.

– В такъв случай, приятелю, осмелявам се от името на негово величество да ви кажа „добре дошъл“.

– Това ваше великодушно благоволение ще отвори цялото ми сърце, макар че предателство и всякакви други неправди го бяха заключили. Щастлив съм, дори поласкан и не се съмнявам, уважаеми сър, че ще имам възможност да докажа верността си към краля пред човек, който не ще пропусне да доведе скромните ми усилия до знанието на негово величество.

– Говорете свободно – прекъсна го непознатият в зелено с царствена снизходителност, при все че човек, по-схватлив от шивача и по-малко замаян от очакващата го чест, лесно би забелязал, че тези верноподанически излияния започват да досаждат на странника. – Говорете, без да се стеснявате, приятелю; ние винаги така се държим в двора. – И като пляскаше ботуша си с камшика за езда и въртеше на пети лекото си тяло, промърмори с вял, равнодушен вид: – Ако се хване на тая въдица, значи е глупав като гъска!

– Ще говоря, сър, ще говоря; голяма милост е да ме изслуша благороден господин като вас. Виждате ли, сър, оня висок кораб във външната част на това верноподаническо пристанище?

– Виждам го. Той явно е обект на всеобщо внимание сред честните поданици на този град.

– Струва ми се, сър, че тук надценявате прозорливостта на моите съграждани. Този кораб стои вече от много дни там, където го виждате

сега, и никой смъртен освен мен не е казал рито думица против него.

– Я гледай! – промърмори непознатият, като захапа дръжката на камшика си и впи напрегнато пламтящите си очи в лицето на добрия шивач, който буквално се пръскаше от гордост, че е направил такова важно откритие. – А какви точно са вашите подозрения?

– Е, сър, може и да греша – да ми прости бог, ако е така, – но ето горе-долу какво мисля по този въпрос. Оня кораб и неговият екипаж минават за невинни и безобидни роботърговци сред добрите хора в Ню-порт и именно като такива ги посрещнаха и приеха в града: на кораба осигуриха безопасно и удобно място за закотвяне, а на екипажа му – радушен прием във всички кръчми и дюкяни. Не искам да си помислите, че от ръцете ми е излязла дори една-единствена дрешка за някого от екипажа; не, нека се запомни веднъж завинаги, че с тях си има работа само младият шивач на име Тейп, който примамва клиенти, като клевети и всячески петни доброто име на тия, които владеят занаята по-добре от него; от моите ръце не е излязла дрешка дори за най-долния юнга от тоя кораб.

– Имате късмет – отговори непознатият в зелено, – че си нямате вземане-даване с тези негодници, но забравихте да посочите в какво конкретно престъпление трябва да ги обвиня пред краля?

– Ще се постарая да стигна колкото е възможно по-бързо и до този важен въпрос. Трябва да знаете, достопочтени и достойни сър, че аз съм видял много и изстрадал много в служба на негово величество. Преживял съм пет кръвопролитни и жестоки войни, както и други патила и изпитания, които един скромнен поданик трябва да понася смирено и безропотно.

– Всичко това трябва незабавно да бъде доведено до знанието на краля. А сега, честни приятелю, облекчете си душата, като изложите открито вашите подозрения.

– Благодаря ви, почитаеми сър; аз няма да забравя добротата ви към мен, но не ще позволя да се каже, че нетърпението ми да получа споменатото от вас облекчение ме е подтикнало с лекомислена и неподобаваща прибързаност да излея душата си. Трябва да знаете, уважаеми господине, че вчера по същото време, когато седях сам на тезгяха си и размишлявах – по простата причина, че моят завистлив съсед беше примамил всички новопристигнали клиенти в своето дюкянче, – защото, сър, когато ръцете са свободни, главата работи; та седях аз, както вече ви споменах накратко, и размишлявах като всяко друго разумно същество за превратностите на живота и за големите изпитания, които съм

претърпял във войните; защото трябва да знаете, доблестни господине, че освен събитията в страната на мидяните и персите и бунта срещу Портиъс в Единбург, пет жестоки и кръвопролитни...

– По вида ви личи, че сте закален войник – прекъсна го слушателят му, който се мъчеше да потисне своето засилващо се нетърпение, – но тъй като времето ми е ценно, засега бих искал да чуя само това, което можете да кажете за оня кораб.

– Да, сър, човек, който преживее толкова много войни, ще не ще, заприличва на войник. И тъй, стигам до оная част от тайната ми, която се отнася по-конкретно за естеството на оня кораб, а това за щастие е важно и за двама ни. Та седях си аз и размишлявах по какъв начин моят устат съсед бе примамил непознатите моряци – защото, трябва да знаете, сър, тоя Тейп е страшен бърбивец и сополанко, който да е видял най-много една война, – и тъй, мислех си как бе отклонил от дюкянчето ми моите законни клиенти, изведнъж – защото една мисъл ражда друга, като в живителните и проникновени еженеделни проповеди на нашия благочестив свещеник – в главата ми изплува следното умозаклучение: ако тези моряци са порядъчни и добросъвестни роботърговци, нима щяха да пренебрегнат един труженник с голямо семейство и да изсипят честно спечелените си пари в шепите на един прост дърдорко? И веднага си рекох, сър: не, не биха постъпили така. Имах смелостта да си кажа мислено това, а после открито поставих въпроса на всеослушание: щом не са роботърговци, какви са тогава? Дори самият крал с височайшата си мъдрост би признал, че е по-лесно да се зададе такъв въпрос, отколкото да му се отговори. Но аз му дадох отговор: ако този кораб не се занимава с порядъчна търговия на роби или пък не е редовен кръстосвач на негово величество, всеки здравомислещ човек би заключил, че е чисто и просто корабът на оня долен пират – Червения корсар.

– Червения корсар ли! – възкликна непознатият в зелено и се сепна така естествено, че не можеше да има съмнение във внезапното съживяване и засилване на интереса му към разказа на шивача. – Да, такава тайна наистина заслужава да се научи! Но защо мислите така?

– По много причини, които сега ще ви изброя поред. Първо, това е въоръжен кораб, сър. Второ, не е редовен кръстосвач, иначе щеше да бъде известен на всички и най-вече на мен, защото рядко се случва да не припечеля някое и друго пени от кралските кораби. Трето, това се доказва от грабителското и безотговорно държане на малцината моряци, които са слизали от него на брега. И на последно място, обосновано доказаното може да се смята за безспорно установено. Ето, сър, тези са,

мога да кажа, основните предпоставки на моите заключения и се надявам, че всичко това ще доведете надлежно до знанието на негово кралско величество.

Адвокатът в зелено слушаше малко разтегнатите разсъждения на Хоумспън с голямо внимание, макар че честолюбивият занаятчия ги излагаше заплетено и неясно. Проницателните му очи се местеха бързо и често от кораба към лицето на събеседника му, но минаха няколко минути, преди да сметне за нужно да отговори. Безгрижната веселост, с която се бе представил и която бе поддържал досега в разговора, изчезна напълно и се замени със замисленост и разсеяност, показваща, че макар обикновено да изглеждаше лекомислен, в известни случаи проявяваше подобаващо здравомислие. Но изведнъж се отърси от сериозния си вид, на лицето му се появи странна смесица от ирония и искреност и като сложи фамилиарно ръка върху рамото на очакващия шивач, отговори:

– Вашето изложение показва, че сте предан и верен служител на краля. Всеизвестно е, че за главата дори на най-долния съратник на Корсаря е определена голяма награда, а този, който спомогне за предаването на цялата тая шайка злодеи в ръцете на палача, ще бъде възнаграден още по-щедро, да, още по-богато. Наистина не съм сигурен, но смятам, че не е изключено такава услуга да бъде удостоена и с някакво по-осезателно доказателство на кралското благоволение. Някой си Фипс например, човек с ниско потекло, получи благородническо звание...

– Благородническо звание! – произнесе като ехо шивачът, зашеметен от възторг.

– Благородническо звание – повтори хладнокръвно непознатият, – почетно благородническо звание. Какво име са ви дали кръстниците?

– Моето кръщелно име, милостиви и великодушни господине, е Хектор.

– А родовото? Отличителното фамилно име?

– Винаги са ни наричали Хоумспън.

– Сър Хектор Хоумспън ще звучи добре! Но за да си осигурите тези награди, приятелю, трябва да мълчите. Възхищавам се на съобразителността ви и напълно подкрепям вашата логика. Вие доказахте убедително правдивостта на подозренията си и вече ни най-малко не се съмнявам, че оня кораб е пиратски и че вие скоро ще носите шпори и ще се наричате сър Хектор. Напълно съм уверен и в едното, и в другото; но в случая трябва да действувате предпазливо. Доколкото разбрах, вие споменахте, че с никой друг не сте споделяли мнението си по този въпрос?

– С никого. Тейп например е готов да се закълне, че екипажът се състои от честни роботърговци.

– Толкова по-добре. Първо трябва да се уверим в правилността на заключенията си, а после да мислим за наградата. Ще се срещнем довечера в единайсет часа ей на оня нисък нос, който се врязва във външното пристанище. Оттам ще извършим наблюденията си, а на сутринта, когато се разпръснат всякакви съмнения, ще сме направили откритие, което ще прогърми от Заливната колония²⁵ до селището Огълторп. Дотогава ще се разделим, защото не е благоразумно да ни виждат повече да разговаряме. Запомнете: мълчание, точност и кралска награда. Това е нашият девиз.

– Сбогом, уважаеми господине – каза събеседникът му, покланяйки се почти до земята, а другият мимоходом само докосна леко шапката си.

– Сбогом, сър Хектор – отвърна непознатият в зелено, като се усмихна вежливо и помахна грациозно с ръка. След това закричи бавно по кея и изчезна зад къщата на Хоумспън, оставяйки главата на тази стара фамилия като много свои прадеди и наследници така прехласнат от късмета си и толкова заслепен от глупостта си, че макар и както винаги да виждаше добре във всички посоки, умственото му зрение беше напълно замъглено от облаците на честолюбието.

25. Едно от названията на Масачузетс. Б.р.

III ГЛАВА

Алонсо: Боцман, на теб разчитам!

Шекспир – „Бурята“

В същия миг, когато непознатият се раздели с доверчивия шивач, лицето му загуби дотогавашното си престорено изражение и стана поестествено и спокойно. Все пак би могло да ви се стори, че замислеността е непривична и неприятна за такъв ум, защото, потупвайки ботуша си с малкия камшик за езда, той навлезе в главната улица на града с нехайна стъпка и разсеян поглед. Но макар че на вид изглеждаше несериозен, малцина от тия, край които минаваше, убягваха от будния му поглед; изобщо бързината, с която съумяваше да обхване с очи всичко около себе си, показваше, че умът му е не по-малко деен от тялото. С външността и държането си, от които ясно личеше, че пътят му е познат отскоро, непознатият не можеше да не привлече вниманието на наблюдателните кръчмари, за които имаме случай да споменем в първата глава. Отхвърляйки любезните покани на най-прочутите ханджии, за голямо учудване на всички той благоволи да се спре при оня, чието заведение беше любимото сборно място за безделниците, крито се въртяха около пристанището.

Когато влезе в бара на тази странноприемница, както се наричаше заведението, което в друга страна вероятно не би претендирало за погръмка название от кръчма, той видя, че гостоприемното помещение е претъпкано с постоянните си клиенти. Появяването на гост, който по външност и облекло превъзхождаше обичайните посетители на заведението, предизвика малка пауза, но тя се прекъсна, щом непознатият се тръшна на една скамейка и даде поръчката си на съдържателя. Когато последният донесе исканото питие, той се извини така, че да го чуят всички клиенти, намиращи се около непознатия, за поведението на един индивид в другия край на дългото, тясно помещение, който не само не позволяваше никому да обели дума, но и, изглежда, изискваше от всички наоколо да слушат внимателно разказваната от него необикновена история.

– Това е боцманът на кораба във външния залив, господине – осведоми го достойният служител на Бакхус²⁶, – човек, прекарал много дни

26. Бакхус – древноримски бог на виното. Б.пр.

по вода и видял такива гледки и чудеса, че могат да напълнят доста голяма книга. Наричат го Стария Борей²⁷, макар че истинското му име е Джек Найтингейл. Харесва ли скуайърът тодито²⁸?

Непознатият отговори утвърдително на последния въпрос, като мясна с устни и се поклони, но сложи напитката на масата почти недокосната. След това обърна глава да изучи човека, който разказваше така разпалено, че според местния израз можеше с право да бъде наречен „оратор на деня“.

На ръст той беше далеч над шест фута; имаше огромни бакенбарди, които закриваха напълно половината от мрачното му лице, един белег-спомен от недобре зараснала рана, която някога едва не бе разделила тази половина на четвъртини, също така огромни крайници, и всичко това се подчертаваше поразително от моряшката униформа; но една дълга, потъмняла сребърна верижка и малка свирка от същия метал правеха въпросния човек особено забележителен. Привидно без да обръща ни най-малко внимание на влизането на клиент, така подчертано превъзхождащ обичайните му слушатели, този син на океана продължаваше повествованието си с глас, навярно даден му от природата като подигравка с благозвучното му име²⁹; всъщност гласът му толкова приличаше на дебело мучене на бик, че човек трябваше да придобие известен навик, за да свикне ухото му да схваща странно произнасяните думи.

– И тъй – продължаваше той, протягайки напред мускулестата си ръка със стиснат пестник и показвайки с палец съответната посока, – гвинейският бряг беше, да речем, ей там, а вятърът, разбирате ли, духаше право от брега, както фучи котка, сякаш старецът, който го държи в мех, ако потрябва на нас, моряците, ту отпущва меха, ту отново го запушва здравата. Знаеш ли какво е мех, братко?

Този неочакван въпрос бе отправен към вече известния на читателя любопитен селски момък, който, държейки под мишница току-що получените от шивача панталони, се мотаеше тук, за да попълни с разказа на боцмана запаса от чути досега истории и да ги разправя след това на своите съселяни. Всички се разсмяха, гледайки зяпналия от захлас Пардън. Найтингейл смигна заговорнически на един-двама от приятелите си и се възползва от случая, за да „освежи гърлото си“, както оригинално нарече поглъщането на цяла пинта³⁰ ром с вода, а после продължи

27. *Борей* – в гръцката митология крилатият бог на северния вятър и название на самия този вятър. Б.пр.

28. *Тоди* – гореща спиртна напитка, вид пунш. Б.пр.

29. *Найтингейл* (англ.) – славей. Б.пр.

повествованието си с нравоучителен тон:

– А може да дойде време, когато и ти ще разбереш какво е да те блъска насрещен вятър, ако изпуснеш кормилото на честността. Шията, братко, е предназначена да държи главата на човека над водата, а не да я разтягаш като разхлабени скрипци. Затуй, попаднеш ли в плитчините на изкушението, изчислявай навреме курса и спускай по-дълбоко лота на съвестта. – После, като превъртя тютюна в устата си, се огледа самодоволно, сякаш бе изпълнил някакво морално задължение, и продължи: – И тъй, ей там беше земята, а вятърът, както казах, духаше оттук, от югоизток, и ту препускаше като кит в шквал, ту пляскаше платната о мачтите, сякаш един топ платно не струва повече от благословията на богаташ. Не ми харесваше това време – твърде несигурно за спокойна вахта, та отидох на кърмата, за да мога да си кажа мнението, ако ми го поискат. Трябва да знаете, братя, че според възпитанието и религиозните ми убеждения човек не струва много, ако не знае правилата на етикета; затова никога не сядам с лъжицата си на капитанската трапеза, докато не ме поканят, по простата причина, че койката ми е на носа, а неговата – на кърмата. Няма да кажа в кой край на кораба стои по-свещен човек; по този въпрос има различни мнения, макар че почти всички разумни хора са единомислени. Но в случая аз отидох на кърмата, за да съм подръка да кажа мнението си, ако ми го поискат; и скоро стана точно така, както бях предвидил. „Мистър Найтингейл – казва капитанът, защото нашият капитан е джентълмен и никога не забравя как трябва да се държи на палубата или когато наблизко има някой от екипажа, – мистър Найтингейл – вика, – какво мислите за оня перест облак ей там, на северозапад?“ – „Вижте какво, сър – казвам го смело, защото винаги бързам да отвърна, когато ми говорят човешки, – вижте какво ще ви кажа, сър, макар че ваша светлост разбира по-добре тия работи – което беше чиста лъжа, защото по години и опит той беше пиленце в сравнение с мен, но никога не хвърлям срещу вятъра пепел с горещи въглени или нещо друго горещо, – сър – викам, – мнението ми е да се свият трите марсела³¹ и да се закрепят кливерът³². Няма защо да бързаме по простата причина, че утре Гвинея ще бъде пак там, където е и тази вечер. Що се отнася до поддържането на кораба в равновесие при тия шквалове, нали имаме грот³³ ...“

30. *Пинта* – мярка за обем, равна на около 0,5 л. Б.пр.

31. *Марсел* – право горно платно на платноход. Б.пр.

32. *Кливер* – късо триъгълно платно, което се вдига пред вълнореза. Б.пр.

33. *Грот* – долно платно на втората мачта (гротмачта) на кораба. Б.пр.

– Трябвало да свиете и грота – възкликна отзад нечий глас, категоричен като гласа на словоохотливия боцман, но не толкова груб.

– Кой невежа казва това? – попита Найтингейл рязко, защото толкова внезапна и дръзка намеса бе пробудила дремещата му ярост.

– Човек, който неведнъж е обикалял Африка от нос Бон до нос Добра Надежда и умее да различи безоблачен шквал от небесна дъга – отвърна Дик Фид, като с помощта на яките си плещи промъкна дребното си тяло през тълпата, наобиколила надутия боцман, и се приближи решително до своя вбесен противник. – Да, братлето ми, какъвто и да е човек – всезнайко или невежа, никога не би посъветвал капитана си да оставя толкова много задни платна на кораба, когато има опасност вятърът да го връхлети изотзад.

Това тъй смело изказано мнение, което всички присъстващи сметнаха за твърде дръзко, предизвика всеобщ шумен ропот. Насърчен от тази демонстрация на подкрепа, Найтингейл не се забави да отговори, и то доста рязко. След това ечна гръмлив концерт; в него гласовете на всички присъстващи изпълняваха по-високите и по-пискливи ноти, на които пригласяха като генералбас самоуверените и енергични твърдения, опровержения и изказвания на двамата главни спорещи.

Известно време глъчката беше толкова голяма, че не се чуваше нищо от препирнята; имаше дори известни признаци, че Фид и боцманът възнамеряват да разрешат спора си с последното средство. В тази бъркотия първият успя да се промъкне до своя исполински противник и да изпреди пред него здравето си тяло; четири мускулисти ръце се движеха енергично ту напред, ту назад и по всяка от тях изпъкнаха като възли по моден палмов бастун кости, стави и сухожилия, заплашващи с унищожение всичко, което им се противопостави. Всеобщата врява обаче постепенно утихна и вече можеха да се чуват главните спорещи; а те, сякаш задоволявайки се да се уповават на своето красноречие, постепенно започнаха да се усмиряват, явно склонни да бранят позициите си с не толкова страшно средство като яките си ръце.

– Ти си смел моряк, братко – каза Найтингейл, сядайки отново на мястото си, – и ако думите съответствуват на делата ти, не се съмнявам, че всеки кораб би те слушал. Но аз съм виждал цели ескадри от двупалубни и трипалубни кораби – и то от всякакви нации, с изключение може би на вашите мохоки³⁴, защото трябва да призная, никога не съм срещал техни кръстосвачи – да лежат кротичко като бели чайки със

34. *Мохоки* – индианско племе в Северна Америка. Б.пр.

скъсени гротове, затуй зная какво трябва да се прави, за да не се клати корабът и преградите му да останат здрави и читави.

– А според мен не бива да се поставя кораб на дрейф със задни четириъгълни платна – възрази Дик. – Вдигни му стакселите³⁵, ако искаш, вреда няма да има; ала истински моряк, който си познава работата, няма да пусне вятъра между гротмачтата и подветрените ванти³⁶. Но думите са като гръмотевица, която само трещи над главата ти, ала не удря, както често съм виждал; затуй нека поставим въпроса пред човек, който е бил по море и като нас познава поне малко живота и корабите там.

– Ако най-старият адмирал от флота на негово величество беше тук, щеше веднага да каже кой е прав и кой крив. И тъй, братя, ако между вас се намира човек, който е имал щастието да получи морско образование, нека се изкаже, за да не остане истината по този въпрос скрита като свайка³⁷, пхнатата между брасблок³⁸ и рея.

– Ето тук има такъв човек – обяви Фид, протегна ръка, улови Сципион за яката и го измъкна безцеремонно в средата на кръга, образувал се около двамата спорещи. – Тъкмо човек, какъвто ви трябва. Той е извършил един рейс от Африка дотук повече от мен по простата причина, че е роден там. Е, отговори, Сцип, но така, като че крещиш, когато вятърът пречи да те чуват добре: с какви платна би поставил на дрейф кораб край брега на родината си, ако има опасност от безоблачен шквал?

– Аз няма постави на дрейф – каза чернокожият, – аз постави във фордевинд³⁹.

– Добре, момче, но за да бъдеш готов за шквала, ще го притиснеш ли с грота, или ще отпуснеш юздите, за да препуска само с фок⁴⁰?

– Всеки глупак знай това – отговори Сципион кисело, защото явно му бе омръзнало да го разпитват повече. – Как може кораб държи правилна посока с грот? Вий, мистър Дик, отговори сам на тоз въпрос.

– Господа – подхвана Найтингейл, оглеждайки се с вид на оскърбено достойнство, – кажете честно и откровено: редно ли е да се изкарва негър по такъв неприличен начин да изказва мнението си открито пред бял човек?

Този призив към предубежденията на насъбралите се бе посрещнат

35. *Стаксел* – косо триъгълно платно на кораб. Б.пр.

36. *Ванта* – въже, което поддържа мачтата отстрани. Б.пр.

37. *Свайка* – шило за разплитане на корабни въжета. Б.пр.

38. *Брасблок* – макара, през която се прекарва въже по посока на носа или кърмата. Б.пр.

39. *Фордевинд* – курс на ветроходен кораб, съвпадащ с посоката на вятъра. Б.пр.

40. *Фок* – долно право платно на предната мачта (фокмачтата). Б.пр.

с всеобщ ропот. Сципион, който беше готов да подкрепи и щеше решително да подкрепи своето професионално мнение по своеобразния си начин срещу всякакъв противник, нямаше смелостта да противостои на това доказателство за всеобщо недоволство от присъствието му. Без да каже нито дума за защита или оправдание, той скръсти ръце и излезе от заведението с покорността и кротостта на човек, който толкова е привикнал на смирение, че никога не би възнегодувал. Фид обаче не можеше да се примири лесно с това бягство на чернокожия си другар, който така неочаквано го бе лишил от поддръжката си. Той запротестира гръмогласно срещу оттеглянето му; но виждайки, че всичко е напразно, натъпка устата си с няколко парчета тютюн за дъвчене и като ругаеше и същевременно продължаваше да гледа свирепо своя противник, последва африканеца, подхвърляйки, че „ако одерат кожата на тоя юначага, ще видят, че той е по-бял от противника си“.

Сега триумфът на боцмана беше пълен и той ни най-малко не скриваше радостта си.

– Господа – заговори той, обръщайки се самоуверено към наобиколната го пъстра тълпа, – виждате, че истината е като кораб, който се приближава откъм вятъра с лисели⁴¹ от двете страни, оставяйки подире си прав килватер⁴² и нищо друго. Аз презирам самохвалството и не знам кой е тоя тип, дето офейка навреме, за да не стане за резил; ще кажа само, че от Бостън до Уест Индия няма да се намери човек, който да знае по-добре от мен как се управлява кораб или как се поставя на дрейф, стига да...

Дебелият глас на Найтингейл изведнъж замлъкна и очите му се впиха като омагьосани в острия поглед на непознатия в зелено, чието лице изпъкна внезапно сред по-грубите физиономии на тълпата.

– Навярно – продължи боцманът, преглъщайки думите си от смущение, че среща такъв пронизителен поглед, – навярно този джентълмен разбира нещо от море и може да реши спорния въпрос.

– В университетите не учим морска тактика – отговори бързо непознатият, – но водейки се от малкото, което съм чул, трябва да призная, че аз определено съм за фордевинд.

Последната дума бе произнесена с ударение, което я поставяше под въпрос, освен ако говорещият не я използваше за игрословица⁴³, още

41. *Лисели* – допълнителни платна, използвани при попътен вятър. Б.пр.

42. *Килватер* – следата, която оставя след себе си във водата движещият се кораб. Б.пр.

43. В английски език думата *scudding* освен „фордевинд“ (движение на кораб по вятъра) означава и „бързо, стремително движение“. Б.р.

повече че след това захвърли парите за сметката си и веднага напусна полесражението, оставяйки го в спокойно владение на Найтингейл. След кратка пауза боцманът продължи разказа си, макар че от умора или по някаква друга причина гласът му забележимо бе станал по-неуверен отпреди и той преждевременно прекъсна историята си.

След като завърши разказа си и допи грога, той тръгна, клатушкайки се, към брега. Там скоро пристигна лодка да го прибере на кораба, който през всичкото това време добрият шивач Хоумспън не преставаше да наблюдава с подозрение.

Междувременно непознатият в зелено продължаваше разходката си по главната улица на града. Фид пък бе тръгнал по петите на объркания Сципион, като вървешком мърмореше и подхвърляше не твърде ласкави забележки за познанията и способностите на боцмана като моряк. Скоро той настигна негъра и изля яда си върху него, като го обсипа с ругатни, загдето го бе изоставил в спора, когато е просто и ясно като бял ден, че „оная шхуна ще се движи по-бързо, ако разчита на платната си, а не на вятъра“.

Непознатият вървеше по стъпките им, вероятно защото го забавляваха чудатостите, които забелязваше у тези странни приятели, или може би го подтикваше някаква особена негова прищявка. След като обърнаха гръб на морето, те се заизкачваха по един хълм; непознатият по-изостана от водачите си, докато най-сетне ги загуби от очи зад един завой на улицата, или по-право на пътя, защото бяха вече излезли дори от малките предградия на града. Ускорявайки крачка, адвокатът, както сам се бе нарекъл, отначало помисли, че е изпуснал двамата чудаци, но след няколко минути с радост видя, че са седнали под един стобор. Те похапваха от скромното съдържание на една торбичка, която белият носеше под мишница. Сега той великодушно делеше яденето с другаря си, кой-, то седеше близо до него, сякаш да покаже, че между тях отново царя предишното приятелство, но все пак малко назад – в знак на уважение към превъзходството на другия по цвета на кожата. Приближавайки се до мястото, непознатият забеляза:

– Както бързо опразвате торбичката си, момчета, третият ви другар май ще си легне без вечеря.

– Кой се обажда? – попита Дик, вдигайки очи от кокала, който гложеше с такова настървение, с каквото би го гризало куче.

– Исках само да ви напомня, че имате още един сътрапезник – обърна безцеремонно непознатият.

– Желасеш ли да хапнеш, братко? – попита морякът, подавайки

торбичката с присъщата си моряшка щедрост, шом разбра, че се прави косвен намек за нейното съдържание.

– Пак погрешно ме разбрахте; на кея вие имахте още един другар.

– Да, да, той е там, долу, оглежда оная фар, който е сложен на много неподходящо място, освен ако не е предназначен да показва пътя на вашите волски впрягове и на търговците от континента; ето го там, господине, където виждате оная купчина камъни, която като че всеки миг ще рухне.

Непознатият погледна накъдето сочеше събеседникът му и съзря недалеч споменатия млад моряк, застанал в подножието на порутената кула, която се рушеше под бавното въздействие на времето. Като хвърли на моряците шепа дребни монети, той им пожела добър апетит и прекоси стобора с явното намерение също да разгледа развалините.

– Тоя момък не се скъпи за парите – каза Дик, прекъсвайки дъвченето, за да огледа по-добре непознатия, – но тъй като те няма да изникнат там, където ги пося, по-добре да ги прехвърлиш в моя джоб, Сцип. Този човек е щедър и безцеремонен, африканец, но тези прависти получават парите си от дявола, та когато касата им започне да се изпразва, знаят, че скоро пак ще се напълни.

Да оставим негъра да събира парите, за да ги предаде, както се полага, на тоя, който, макар и да не му беше господар, все пак винаги с готовност упражняваше властта си като такъв, и да проследим чужденеца до порутената постройка. Самите развалини едва ли можеха да привлекат с нещо вниманието на човек, който, ако се съди по думите му, вероятно често бе имал възможност да разглежда много по-внушителни останки от минали времена отвъд Атлантика.

Това беше малка кръгла кула, която се крепеше на грубо издялани стълбове, съединени с арки, и навярно е била построена през младите години на страната като отбранително съоръжение, макар че е много вероятно да е била строеж с не така войнствено предназначение. Повече от половин век след описваното от нас време тази малка постройка, необикновена по форма, по степен на разрушение и по материалите, от които беше изградена, внезапно стана предмет на изследвания и разисквания от страна на тази много учена прослойка – американските любители на старини. Докато рицарите на изкуствата и на родните старини смело чупеха копията си около разпадащите се стени, по-малко начетените и ревностните наблюдаваха бойците със същото удивление, което биха проявили, гледайки как прочутият рицар от Ла Манча се нахвърля с копие върху другите вятърни мелници, така изкусно описани от

безсмъртния Сервантес.

Когато стигна до укреплението, непознатият в зелено плясна силно ботуша си с камшика за езда, сякаш да привлече вниманието на погълнатия в мисли млад моряк, и същевременно подхвана непринудено разговор, като че му беше постоянен спътник, а не натрапник.

– Много красиво щеше да бъде това нещо, ако го видеше човек на горска поляна, увито в бръшлян – каза той. – Но моля да ме извините; джентълмени с вашата професия кажи-речи нямат нищо общо с горите и порутените камъни. Виж, оная кула там – и посочи мачтите на кораба във външното пристанище – ви е приятно да гледате, а единствените развалини, които ви интересуват, са останките от корабукрушение!

– Вие, изглежда познавате нашите вкусове, сър – отвърна хладно морякът.

– Значи това ми е вродено, защото трябва да призная, рядко съм имал възможност да общувам с моряци и да науча нещо от тях. Както виждам, като че ли и сега нямам късмет. Нека бъдем откровени, друже, и да си поговорим като приятели. Какво намирате в тази купчина камъни, та толкова време вече отвлеча вниманието ви от она доблестен и прекрасен кораб.

– Толкова ли е чудно, ако един безработен моряк разглежда кораб, който му харесва? Може би възнамерява да потърси работа на него?

– Капитанът му ще бъде последен глупак, ако откаже на такъв достоен момък! Но вие изглеждате твърде начетен, за да заемете някаква калпава койка.

– Койка ли! – повтори морякът и отново впери очи с особено изражение в непознатия в зелено.

– Да, койка! Това е моряшка дума, която значи също „служба“ или „длъжност“, нали? Ние, адвокатите, познаваме слабо морския език, но мисля, че именно това е смисълът. Какво смятате вие, прав ли съм?

– Тази дума, разбира се, още не е станала архаизъм и мога да кажа, че като метафора безспорно е допустима в смисъла, в който я употребихте.

– Архаизъм! – повтори непознатият в зелено, отвръщайки на свой ред на многозначителния поглед на моряка. – Така ли се наричат всички части на кораба? Може би за метафора смятате носовото украшение, а за архаизъм – баркаса?

Младият човек прихна да се смее и тази духовита забележка като че ли стопи студенината му, защото по-нататък разговорът вече не беше така сдържан, както в началото.

– Няма съмнение, че сте били по море – каза той, – така както няма съмнение, че аз съм ходил на училище. А щом и двамата сме имали това щастие, можем да си позволим да бъдем великодушни и да престанем да говорим със заобикалки. Например какво е било според вас предназначението и целта на тази развалина, когато се е намирала в по-добро състояние от сега?

– За да решим това – отвърна непознатият в зелено, – може би ще трябва да я огледаме по-отблизо. Хайде да се качим.

И като рече това, адвокатът се заизкачва по една разнебитена стълба и през един отворен капак се озова на етаж, разположен точно над горния край на арките. Спътникът му се поколеба да го последва, но като видя, че оня го чака на върха на стълбата и много любезно му сочи едно повредено стъпало, се устреми напред и се изкачи с присъщите на професията му ловкост и увереност.

– Ето ни най-после тук – възкликна непознатият в зелено, оглеждайки голите стени, иззидани от такива малки и неправилни камъни, че постройката изглеждаше опасно нестабилна. – За палуба, както бихте казали, ни служат яки дъбови дъски, а небето ни е покрив – така наричаме в университетите горната част на къщата. Но сега да поговорим за неща от долния свят. Ъ-ъ... забравих как ви беше името.

– Зависи от обстоятелствата. В различни случаи се обръщат към мен с различни имена. Но ако ме наричате Уайлдър, с удоволствие ще се отзовавам.

– Уайлдър! Хубаво име, макар че, смея да кажа, и само Уайлд⁴⁴ би ви подходило. Вие, младите моряци, сте с малко неуравновесен характер. Колко нежни сърца сте оставили да въздишат в тъмни будоари заради вашите прегрешения, докато вие порите – мисля, че точно такъв е изразът, – порите солените води на океана?

– Малцина въздишат за мен – отговори замислено Уайлдър, който бе започнал да се дразни от този безцеремонен разпит. – Но нека продължим разглеждането на кулата. Какво е било предназначението ѝ според вас?

– Ясно е за какво служи сега, а и не е трудно да се отгатне за какво е била използвана по-рано. В момента тук се приютяват две големи сърца и, ако се не лъжа, две празни глави, необременени с изобилие от мъдрост. По-рано тук е имало хамбари със зърно и сигурно са живели

44. *Уайлд* (англ.) – див, буен, необуздан. Уайлдър е сравнителна степен на същата дума. Б.пр.

четириноги животинки с такива леки лапички, каквито са нашите глави и сърца. С други думи, това е било мелница.

– Някои смятат, че е било крепост.

– Хм! При нужда би могло да служи и за тази цел – отвърна човекът в зелено, хвърляйки наоколо бърз и странен поглед. – Но сигурно е било мелница, колкото и да бихме желали да има по-благородно предназначение. Ветровитото място, на което е разположена, стълбовете, на които е издигната, за да не могат да влизат вредни животинки, формата ѝ, външният ѝ вид и изобщо целият ѝ облик доказват това. Трак-трак-трак! Обзалагам се, че навремето тук е имало доста шум. Шт! Май и сега има!

Стъпвайки леко до едно от малките отвърстия, които са служили някога за прозорци на кулата, той предпазливо пъкна глава през него и след като се визира половин минута, се отдръпна и направи знак на внимателно следящия го Уайлдър да мълчи. Другарят му се подчини и скоро причината за това предупреждение се изясни напълно.

Отначало недалеч се чу звънлив женски глас, а после, когато говорещите се приближиха повече, гласовете им идеха точно отдолу, от самата сянка на кулата. По някаква мълчалива уговорка Уайлдър и адвокатът си избраха подходящи за целта места и през цялото време, докато новодошлите стояха при развалините, двамата, без сами да бъдат забелязани, изучаваха тези особи и – със съжаление трябва да упрекнем в неприличие две такива важни действащи лица в нашето повествование – подслушваха с интерес и внимание техния разговор.

IV ГЛАВА

Повече от това не мога да лудея

Шекспир – „Хамлет“

Намиращата се долу компания се състоеше от четири особи – все жени. Едната беше дама на преклонна възраст; другата – минала средната възраст; третата беше на самия праг на това, което се нарича „живот“, в смисъл на общуване със света; а четвъртата – негърка, която вероятно скоро щеше да навърти двайсет и пет лета. Разбира се, в това време и в тази страна последната можеше да бъде само скромна, макар и може би радваща се на известно благоразположение слугиня.

– А сега, чедо мое, след като ти дадох всички съвети, от които се нуждае твоето прекрасно сърце при такива обстоятелства – бяха първите думи на престарялата дама, които стигнаха ясно до ушите на подслушвачите, – ще сменя тази дотеглива тема с по-приятна. Предай на баща си, че продължавам да съм привързана към него, и му напомни, че ми обеща да те прати още веднъж при мен, преди да се разделим завинаги.

Тези слова, отправени към по-младата жена, очевидно се приеха със същата нежност и искреност, с които бяха изречени. Тази, за която се отнасяха, вдигна очи, блестящи от сълзи, които тя явно се мъчеше да скрие, и отговори с глас, толкова сладък и мелодичен, че звучеше в ушите да двамата млади подслушвачи като песен на сирена.

– Излишно е да ми напомняш за това обещание, любима лельо, защото е в мой интерес да не го забравям – каза тя. – Надявам се дори на нещо повече, отколкото може би смеете да желаете: ще моля всячески татко да се върне с мен през пролетта.

– Нашата добра Уилис ще ни помогне – отвърна лелята, като се усмихна и се поклони на третата жена учтиво и едновременно тържествено според възприетия тогава етикет в отношенията между висшестоящ и низшестоящ, който рядко пропускаше да спазва. – Със своята вярна служба тя си спечели правото на известен авторитет пред генерал Грейсън.

– Има право на всичко, което могат да дадат обичта и сърцето! – възкликна племенницата с разпаленост и сериозност, която показваше желанието ѝ да смекчи церемониалната учтивост на другата с топлотата

на ласкавото си държане. – Татко едва ли би й отказал нещо.

– А уверени ли сте, че мисис Уилис ще действа в наш интерес? – попита лелята, която не позволяваше по-силните чувства на племенницата й да вземат връх над собственото й чувство за благоприличие. – С такава силна съюзница нашият съюз ще бъде непобедим.

– Аз съм дълбоко убедена, госпожо, че здравословният въздух на този красив остров ще подейства много благотворно на моята млада повереница, че дори ако не съществуваха други съображения, и малкото, което мога да направя, за да изпълня вашите желания, непременно ще бъде направено.

Уилис говореше с достойнство и може би с известна доза сдържаност, характерна за отношенията между богатата леля от знатен род и платената, зависима гувернантка на наследницата на нейния брат. Все пак държането й беше вежливо, а гласът й – мек и женствен като на нейната възпитаница.

– Значи, можем да смятаме, че победата е спечелена, както имаше навика да казва покойният ми съпруг контраадмиралът. Адмирал Де Лейси, моя мила мисис Уилис, още на млади години възприе една максима, от която се водеше през целия си живот, и чрез нейното спазване си извоюва до голяма степен своята служебна репутация: за да успееш, нужно е само да си твърдо решен да успееш – благородно и вдъхновяващо правило, което не можеше да не даде ония блестящи резултати, за които е излишно да споменавам, защото са известни на всички ни.

Уилис наведе глава в знак на съгласие с това мнение като потвърждение на славата на покойния адмирал, но не сметна за необходимо да отговори. За да не се занимава повече с този въпрос, тя се обърна към младата си възпитаница, но когато заговори, в гласа и държането й нямаше и следа от предишната сдържаност.

– Гъртруд, любима моя – каза тя, – надявам се, че ще ти бъде приятно да се върнеш на този очарователен остров, при този освежителен вятър.

– И при моята леля! – възкликна Гъртруд. – Дано да успее да убеди татко да продаде имотите си в Каролина и да дойде да живее през цялата година на север.

– Не е тъй лесно за богат земевладелец да се пресели, както си мислиш, чедо мое – възрази мисис Де Лейси. – Колкото и да желая да стане това, аз никога не бих насилвала брат си по този въпрос. Пък и ако семейството ни извърши някога каквато и да е нова промяна в живота си, според мен тя ще се състои в това, че чисто и просто ще се върнем

завинаги в родния си край. Минал е повече от половин век, мисис Уилис, откакто Грейсъновци дойдоха в колониите поради недоволство от правителството в Англия. Моят праядо, сър Евърард, се скарал с втория си син и поради тази свада дядо ми се преселил в провинция Каролина. Но тази разпра отдавна е забравена и често си мисля, че бих могла да се върна с брат ми в дома на нашите предци. Много ще зависи обаче от това, какво ще направим с нашето състояние отсам Атлантика.

След тези думи искрената и добронамерена, макар и може би малко самонадеяна дама погледна племенницата си, която не се и сещаше, че последната част от тази реч се отнася за нея. Както винаги, когато леля ѝ удостояваше гувернантката с някакви семейни спомени, Гъртруд изви глава настрана, така че обърна към прохладния вечерен ветрец едната си буза, която пламтеше от здраве и може би мъничко от срам. Щом гласът на мисис Де Лейси заглъхна, девойката се обърна бързо към своите спътнички и посочи закотвения във външното пристанище красив кораб, чиито мачти стърчаха над покривите на къщите, и възкликна, заравана, че по този начин променя темата на разговора:

– Значи оная мрачна тъмница ще ни бъде дом за цял месец, мила мисис Уилис!

– Изглежда, времето ви се вижда толкова дълго, понеже не обичате морето – отвърна кротко гувернантката. – Но разстоянието оттук до Каролина често се изминава и по-бързо.

– Аз лично мога да свидетелствувам за това – обади се вдовицата на адмирала, която все не можеше да се отърси от цял низ мисли, които, веднъж събудени в главата ѝ, я преследваха упорито и не можеха да бъдат насочени лесно в друго русло, – защото моят покоен високоуважаван и (уверена съм, че всички, които ме слушат, ще се съгласят с това) доблестен съпруг веднъж прекара цяла ескадра на своя повелител краля от единия до другия край на американските владения на негово величество за по-малко от споменатото от моята племенница време. Скоростта му може да е била по-голяма, понеже е преследвал враговете на своя крал и на родината си, но все пак това е доказателство, че такова пътуване е възможно да се извърши за не повече от един месец.

– А колко страшен е тоя Хенлоупън⁴⁵ с пясъчните си плитчини и останки от разбити кораби, от една страна, и онова течение, което наричат Гълф⁴⁶, от друга! – извика Гъртруд, потръпвайки от естествен ужас,

45. *Хенлоупън* – нос на атлантическия бряг в щат Делаяуер. Б.пр.

46. Става дума за Гълфстрийма. Б.пр.

който понякога прави боязливостта привлекателна, когато я прояви млада и красива особа. – Ако не беше Хенлоупън с неговите бури, плитчини и водовъртежи, щях да мисля само за удоволствието от срещата с баща си.

Мисис Уилис, която никога не насърчаваше възпитаницата си към тия естествени слабости, колкото мили и пристойни да изглеждаха те на странични хора, обърна към девойката строго лице и явно с намерение да сложи веднъж завинаги край на страховете ѝ, забеляза кратко и решително:

– Ако всички опасности, от които, изглежда, се боиш, съществуват в действителност, то никой не ще може да минава благополучно по този път ежедневно и дори ежечасно. А вие, госпожо, навярно сте идвали често от Каролините по море ведно с адмирал Де Лейси?

– Никога – отвърна вдовицата бързо и малко сухо. – Морето не ми понася и винаги съм пътувала по суша. Но знаете ли, Уилис, като съпруга и вдовица на адмирал не ми прилича да бъда невежа в морската наука. Мисля, че малко дами в английската империя са запознати по-добре от мен с корабите поотделно и особено събрани в ескадра. Тези познания придобих съвсем естествено, като жена на офицер, комуто съдбата бе отредила да командува флоти. Предполагам, че тия неща са ви съвсем неизвестни.

За миг сянка на тъга като тъмен облак покри спокойното, изпълнено с достойнство лице на Уилис, върху което скъпи, но мъчителни спомени бяха запечатали завинаги кротко изражение на скръб, което по-скоро смекчаваше, без да унищожават, чертите на силния ѝ характер, все още отразяващи се в погледа ѝ. След като се поколеба, сякаш искаше да промени темата на разговор, тя отговори:

– Морето не ми е съвсем непознато. Случвало ми се е често да извършвам продължителни и дори опасни пътувания по него.

– Но само като обикновена пътничка. Ние, жените на моряци, единствени от представителките на нашия пол можем да претендираме, че познаваме тази благородна професия! Има ли – възкликна вдовицата на мореплавател в изблик на професионално въодушевление, – може ли да има нещо по-прекрасно от кораб, който се бори смело с вълните, както съм чувала адмиралът да казва хиляди пъти – *хакбордът*⁴⁷ му пори океана, а вълнорезецът му пълзи отзад като виещо се змия, следвайки лъскавата му диря, както жива твар, движейки се по суша, оставя костта под

47. *Хакборд* – горна закръглена част на кърмата на кораба. Б.пр.

предната си лапа, за да служи за пътеводител на тия, които идват след нея!⁴⁸ Не знам, моя мила Уилис, дали ме разбирате добре, но за опитно-то ми око това очарователно описание представлява картина на всичко величествено и красиво!

Леката усмивка на гувернантката може би издаваше мисълта ѝ, че покойният адмирал не е бил съвсем лишен от присъщото на моряка чувство за хумор. Но в този момент от горното помещение на кулата долетя слаб звук, който приличаше на шепот на вятър, ала в действителност беше сподавен смях. Думата „Прекрасно!“ беше още на устата на младата Гъртруд – тя виждаше цялата красота на картината, която леля ѝ се бе опитала да опише, но не изпадна дотам, че да се впусне в дребнаво изтъкване на слабостите ѝ. Ала изведнъж млъкна и се послуша плахо.

– Нищо ли не чухте? – каза тя.

– Изглежда, в мелницата още има плъхове – отговори спокойно Уилис.

– Мелница ли! Нима, скъпа мисис Уилис, продължавате да наричате тези живописни развалини мелница?

– Колкото и да се накръпява очарованието ѝ в очите на една осемнайсетгодишна, принудена съм да я наричам мелница.

– В нашата страна не се срещат толкова много развалини, моя мила гувернантке – възрази през смях нейната възпитаница, макар пламъкът в очите ѝ да показваше колко сериозно отстоява свидното си мнение, – тъй че нямаме право да им отнемаме дори малката привлекателност, с която биха могли да ни заинтригуват.

– Толкова по-добре за страната! Развалините в една страна са като повечето признаци за изхабяване на човешкия организъм – печални доказателства за злоупотребите и страстите, които са ускорили поражението, нанесени от времето. Тези провинции са като теб, моя Гъртруд: свежи, млади и сравнително простодушни. Да се надяваме, че и на тях, и на теб предстои дълъг, благотворен и щастлив живот.

– Благодаря ви за себе си и за страната си, но все пак за нищо на света не бих признала, че тези живописни развалини са били мелница.

– Каквито и да са били, отдавна са на сегашното си място и по всичко личи, че още дълго ще останат тук. Ала не може да се каже същото за нашата тъмница, както наричаш оня прекрасен кораб, с който скоро ще тръгнем на път. Ако не ме лъжат очите, госпожо, мачтите му минават бавно покрай комините на града.

48. Мисис Де Лейси бърка морските термини и начина, по който се движи кораб. Б.пр.

– Напълно сте права, Уилис. Моряците изтеглят кораба на буксир във външното пристанище и там ще го закрепят здраво с котвите до сутринта, докато дойде време да вдигнат платната му и да излязат в откритото море. Това е често изпълнявана маневра, която адмиралът така добре ми обясняваше, че няма да ми е трудно да я ръководя лично, ако това подобаваше на мен като жена.

– Значи така ни се загатва, че не сме свършили всичките си приготовления. Колкото и прекрасно да ни се вижда това място, Гъртруд, ще трябва да го напуснем поне за няколко месеца.

– Да – продължи мисис Де Лейси, крачейки бавно по стъпките на гувернантката, която вече бе излязла изпод развалините, – цели флоти често са били влачени до мястото за закотвяне и привързвани там да чакат благоприятен вятър и прилив. Само жени като нас, свързани най-тясно с офицери, достигнали висок чин след дълга служба, познават опасностите на океана; и никои други не са способни да почувствуват истински цялото величие на тази благородна професия. Очарователна гледка е кораб, който пори вълните с хакборда си и гони следата си по безбрежните води като бърз кон, неотклонно препускащ напред с бясна скорост! I

Отговорът на мисис Уилис този път не стигна до ушите на скритите подслушвачи. Гъртруд тръгна след спътничката си, но на известно разстояние от кулата се спря да хвърли прощален поглед към порутени: те стени. Дълбокото мълчание продължи повече от минута.

– В тая купчина камъни, Касандра – заговори тя на чернокожата девойка, която вървеше до нея, – има нещо такова, че ми се ще да не е просто мелница.

– Там има плъхове – отвърна лишената от въображение и простодушна негрка, – нима не чул какво казал мисис Уилис?

Гъртруд се обърна към своята прислужница, засмя се и я потупа по черната буза с пръсти, които изглеждаха като сняг на този тъмен фон, сякаш да я сгълчи, че иска да разруши приятната илюзия, която лелееше с такава наслада. После затича по надолнището подир лея си и гувернантката подобно на весела млада Аталанта⁴⁹.

Двамата събрали се по странна случайност подслушвачи в кулата стояха на отвърстията и се взираха оттам, докато все още се виждаше развяващата се рокля на леката фигура; а когато тя изчезна, се обърнаха

49. *Аталанта* – според гръцката митология изкусна ловджийка, която съперничела дори на богинята на лова Артемида. Б.пр.

един към друг и се загледаха, като всеки от тях се мъчеше да разчете с очи изражението върху лицето на другаря си.

– Готов съм да заявя под клетва пред лорд-канцлера⁵⁰ – възкликна внезапно адвокатът, – че това никога не е било мелница!

– Вие май изведнъж променихте мнението си!

– Кандидат съм за съдия и затова мога да бъда убеден само с доводи. Делото е поето от способен адвокат и аз осъзнах грешката си.

– Но тук има плъхове.

– Сухоземни плъхове или водни плъхове? – попита бързо другарят му, стрелвайки го с оня пронизителен поглед, с който живите му очи така умееха да внасят смут у събеседника.

– Според мен и едните, и другите – бе резкият отговор, – но по-скоро първите, защото юристите са твърде очернени от мълвата.

Адвокатът се разсмя; тази толкова дръзка нападка срещу учената му и високоуважавана професия, изглежда, ни най-малко не го обиди.

– Вие, хората на океана, сте така непринудено и забавно откровени – каза той, – че, кълна се в бога, просто сте неподражаеми. Аз съм искрен почитател на вашата професия и познавам донякъде нейната терминология. Може ли например да има по-прекрасна гледка от един горд кораб, който „пори вълните с хакборда си“ и гони следата си като препускащ кон?

– И оставя „кокала в устата си“ зад кърмата като маяк за идващите след него!

След това, сякаш им беше особено забавно да съживяват тези образни мисли на достойната адмиралска вдовица, прихнаха да се смеят така гръмогласно, че старите развалини закънтяха като в доброто някогашно време, когато вятърът е въртял перките им. Адвокатът пръв се овладя, докато младия моряк се отдаваше на веселие от все сърце и без никакви задръжки.

– Но това място е опасно за всички, само не и за вдовица на моряк – забеляза юристът, който престана да се смее така внезапно, както бе започнал. – Виж, по-младичката, на която мелниците не са по вкуса, е изключително прекрасно същество! Изглежда, че е племенница на специалистката по мореплаване.

Младият моряк на свой ред също престана да се смее, сякаш внезапно разбра, че е скандално неприлично да прави за присмех такава

50. Лорд-канцлер – председател на Камарата на лордовете и министър на правосъдието в Англия. Б.пр.

близка роднина на прелестното видение, което бе съзрял. Но каквито и да бяха тайните му мисли, той отговори само:

– Та тя самата каза това.

– А я ми кажете вие – подхвана адвокатът, приближавайки се до другаря си, като че имаше да му разкрива някаква важна тайна по този въпрос, – не забелязахте ли нещо особено, проникновено, странно, трогателно в гласа на тази, която наричаха Уилис?

– А вие забелязахте ли?

– За мен той звучеше като глас на пророчица... шепот на някакво фантастично същество... слова на самата истина! Това беше необикновен, убедителен глас!

– Трябва да призная, че и на мен ми повлия, и то по необясним начин!

– Като някаква магия! – вметна адвокатът, крачейки напред-назад из тясното помещение; от лицето му бе изчезнала всякаква следа от шеговитост и ирония и ги бе заменило сериозно, замислено изражение. Другарят му явно не беше твърде склонен да прекъсне размишленията му, а стоеше облегнат о голите стени, вгълбен в себе си. Най-после адвокатът се отърси от замисления си вид с оная поразителна внезапност, явно така присъща за него, приближи се до един прозорец и като посочи на Уайлдър кораба във външното пристанище, неочаквано запита:

– Нима оная кораб престана да ви интересува?

– Ни най-малко; тъкмо такъв кораб е наслада за очите на моряка!

– Ще се опитате ли да се промъкнете на него?

– В този час? И то сам? Но аз не познавам нито командира му, нито екипажа.

– Има и други часове, пък и моряк не може да не бъде посрещнат радушно от свои колеги.

– Тези роботърговци не винаги обичат да посрещат гости; те имат оръжие и умеят да държат външните хора на разстояние.

– Няма ли във вашата професия пароли, по които да се познае събрат? Например изрази като „поря вълните с хакборда си“ или някоя от дълбокомъдрените фрази, които чухме преди малко?

Уайлдър гледаше внимателно лицето на събеседника си, докато онзи му задаваше тези въпроси – изглежда, размишляваше върху чутото и как да му отговори.

– Защо ме питате за това? – рече той хладно.

– Защото смятам, че с нерешителност никога не се завладява кораб, както и „с плахо сърце никога не се завладява хубавица“. Казвате, че

търсите работа; ако бях адмирал, щях да ви назнача за капитан на флагманския си кораб. Когато в съда трябва да разглеждаме някакво дело, предварително опипваме почвата. Но като съвсем непознат може би ви говоря твърде свободно. Обаче не бива да забравяте, че макар това да е съвет на юрист, той ви се дава безплатно.

– И поради необичайното си великодушие заслужава повече доверие?

– За това сам ще съдите – каза непознатият в зелено, много предпазливо стъпи на стълбата и заслиза, докато остана да се вижда само главата му. – Ето, аз буквално поря вълните с хакборда си – подхвърли той, спускайки се заднишком; изглежда, му правеше удоволствие да набляга особено на тези думи. – Сбогом, приятелю; ако не се срещнем пак, съветвам ви никога да не забравяте плъховете в нюпортските развалини.

С тези думи той изчезна и след миг леката му фигура беше вече на земята. Обръщайки се, с възхитително хладнокървие ритна долната част на стълбата и единственото средство за слизване се търколи на земята. После, поглеждайки смаяния Уайлдър, дружески му кимна, каза повторно „сбогом“ и с бърза стъпка мина под арките.

– Странно, да не кажа нагло поведение – промърмори Уайлдър, който по този начин бе станал пленник сред развалините. След като се убеди, че ако скочи от горе, краката му може да пострадат, младият моряк притича до едно от прозорчетата на постройката, за да наругае вероломния си другар или да се увери, че наистина го е изоставил в това положение.

Но адвокатът беше вече на такова разстояние, че не можеше да го чуе, и докато Уайлдър мислеше какво да прави, той с бърза стъпка бе стигнал до покрайнините на града и скоро изчезна между сградите.

През цялото време, докато се разиграваха гореописаните сцени и се водеше този диалог, Фид и негърът опустошаваха съдържанието на торбичката под стобора, където ги видяхме за последен път. Щом първият утоли глада си, склонността му да поучава се възвърна и точно когато Уайлдър бе оставен сам в кулата, Фид усърдно развиваше пред чернокожия деликатната тема как да се държи човек в смесено общество.

– И тъй, както виждаш, Гвинея заключи той, – за да се нагаждаш в обществото според вятъра, никога не бива да захвърляш всичко по дяволите и да излизаш от спора с кърмата напред, както постъпи днес. Според мен той господинчо Найтингейл се държи по-добре в кръчма, отколкото в буря; и ако видиш, че в спора аз застава под носа му, ти пък

завърти кормилото така, че да го удариш в кърмата – тогава ще го приклучим тъй, че ще го направим за срам в очите на околните. Но какъв е тоя писък? Кой готвач коли свинята на съседа си?

– Господи! Мистър Фид – извика чернокожият, – това мистър Хари, подава глава от прозорец там във фар и реве кат моряк в лодка с изваден чеп!

– Хайде, хайде, той може сам да се оправи с брамреята⁵¹ или с бомкливера⁵²! Когато се разкреши, тоя хлапак вади глас като френска тръба!

И за какъв дявол вика хората в тая скапана развалина? Във всеки случай, щом трябва да се оправя сам със своето корито, той си е виновен: тръгнал на бой, без да събере хората си с барабан или по някакъв друг начин.

Щом разбраха на какъв хал е приятелят им, Дик и негърът хукнаха към развалините и скоро се приближиха до тях толкова, че да могат да го чуват добре. Кратко и ясно, както морски офицер дава командите си, Уайлдър им заповяда да вдигнат стълбата. Когато най-после бе свободен, попита сериозно забелязали ли са в коя посока е изчезнал непознатият в зелено.

– Имаш предвид оня чешит с ботушите, дето преди малко се опитваше на пристана да напъха греблото си в чужд ключ?

– Същия.

– Той зави остро срещу вятъра, за да заобиколи ей оная плевня, а после мина на друг галс⁵³ и се насочи на югоизток, в открито море, и мисля, че вдигна всичките си лисели, защото се движеше дяволски бързо.

– След мен! – извика Уайлдър и се втурна в показаната от Фид посока, без да слуша повече обясненията му.

Но търсенето се оказа напразно. Макар че дълго след залез слънце разпитваха навсякъде, никой не можа да им даде ни най-малки сведения какво е станало с непознатия в зелено. Някои го бяха видели и се учудили на необикновения му костюм дръзкия блуждаещ поглед, но по думите на всички той изчезнал от града така странно и загадъчно, както бе дошъл в него.

51. *Брамрея* – рея на брамстенгата. Б.пр.

52. *Бомкливер* – косо триъгълно корабно платно. Б.пр.

53. *Галс* – положение на ветроходния кораб спрямо вятъра. Б.пр.

V ГЛАВА

Я виж го, нахалника! Сега ще те науча!

Шекспир – „Кориолан“

Порядъчните граждани на Нюпорт си лягаха рано. Те се отличаваха с оная умереност и въздържаност, която и до ден-дневен е характерна за жителите на Нова Англия. В десет часа вратите на всички къщи в града вече бяха затворени за през нощта, а един час по-късно едва ли оставаше човек с отворени очи: всички бяха стояли достатъчно будни през деня – не само да бдят над своите интереси, но и да следят със съчувствие работите на ближните си.

Съдържателят на „Ръждивата котва“, както се наричаше кръчмата, където Фид и Найтингейл едва не стигнаха до бой, добросъвестно затвори вратите си точно в осем – един вид изкупление, с което се мъчеше, докато спеше, да изплати малките нравствени прегрешения, евентуално извършени през деня. И наистина трябва да се отбележи, че по правило тези, на които им е най-трудно да отстояват доброто си име чрез въздържание и умереност, в подходящия момент най-строго се придържат към своя отказ от всекидневните светски съблазни. Навремето мнозина се възмущаваха, че в къщата на адмиралската вдовица толкова често се вижда да светят лампи дълго след изисквания от обичая час за тяхното угасване. Имаше и някои други дребни неща, заради които тази добра дама също ставаше прицел на неодобрително шушукане между гостенките си. Тя не се отличаваше с никакво изключително трудолюбие, но принадлежеше към епископалната църква и в събота вечер винаги я виждаха да се занимава с ръкоделие. Впрочем по този начин добрата дама даваше израз на привързаността си към убеждението, че неделя вечер е истинската празнична вечер. Всъщност по този въпрос между нея и жената на главния градски свещеник се водеше нещо като мълчалива война. За щастие тя не беше съпроводена с никакви особено забележими прояви на враждебност. Жената на свещеника си отмъщаваше, като в неделя вечер носеше ръкоделието си в къщата на вдовицата и от време на време прекъсваше разговора, като в продължение на пет-шест минути работеше усърдно с иглата. Единствената предпазна мярка на мисис Де Лейси срещу тази зараза се състоеше в това, че през всичкото време прелистваше страниците на един молитвеник така, както човек си служи

със светена вода, за да държи дявола на разстояние, което според църквата е най-сигурното средство за избавление на верующите⁵⁴.

Както и да е, към десет часа вечерта в деня, когато започва нашият разказ, в град Нюпорт беше така тихо, като че в него нямаше жива душа. Нощни пазачи липсваха, защото в провинциите още не бе започнало да се шири открито разбойничеството. Затова, когато в този час Уайлдър и двамата му другари излязоха от убежището си и тръгнаха из пустите улици, по тях беше тъй тихо, като че там никога не бе стъпвал човешки крак. Не се виждаше никаква светлинка, не се чуваше ни най-малък звук, свидетелстващ за човешки живот. Нашите авантюристи обаче явно знаеха добре къде отиват, защото, вместо да чукат на някого от сънливите ханджии и да молят за подслон, те вървяха неотклонно към брега; Уайлдър крачеше начело, след него идеше Фид, а Сципион, както винаги спокоен и покорен – най-отзад.

До самия бряг намериха няколко малки лодки, привързани към близкия пристан. Уайлдър даде на другарите си съответните напътствия и тръгна към едно удобно за качване място. След като почака нужното време, до брега приближиха носовете си едновременно две лодки, едната от които се управляваше от негъра, а другата – от Фид.

– Но какво е това? – запита Уайлдър. – Не е ли достатъчна една? Трябва да има някаква грешка.

– Няма никаква грешка – отвърна Дик, като спусна греблото си върху водата и прокара самодоволно пръсти през косата си. – Както няма грешка, когато слънцето грее в ясен ден и в тихо време. Гвинея е в лодката, която вие наехте, ала според мен сбъркахте в избора. Водейки се от правилото „по-добре късно, отколкото никога“, преди малко аз прегледах всички лодки и ако това не е най-здравият и най-бързоходният ял⁵⁵ измежду тях, значи не разбирам нищо от тая работа. А ако енорийският свещеник беше тук, щеше да ви каже, че баща ми се славеше като майстор на лодки, да, и дори щеше да се закълне в това, разбира се, ако му платите добре.

– Приятелю – отговори Уайлдър ядосан, – някой ден ще ме накараш да те изгоня. Върни лодката там, където си я намерил, и я вържи както преди.

54. Пуританите са смятали, че празничният ден започва със залязването на слънцето в събота и завършва в същия час в неделя. Така че из цяла Нова Англия тогава, а до известна степен и сега неделя вечер се зачита повече като празник, отколкото като време за молитва, а съботната вечер се спазва по-строго. Б.а.

55. Ял – гребно-ветроходна лодка. Б.пр.

– Да ме изгоните ли! – повтори бавно Фид. – Но това значи да отрежете с един замах всичките си въжета, мастър⁵⁶ Хари. Няма да ви бъде лесно на вас със Сципион Африкански, ако се разделим. Лошо ли ни беше, когато плавахме заедно?

– Вярно, не ни беше лошо, но дори двайсетгодишно приятелство може да се скъса понякога.

– Ще ме извините за израза, мастър Хари, но да пукна, ако повярвам на думите ви. Ето Гвинея, той е чисто и просто негър и значи не подхожда твърде за другар на бял човек; но, както знаете, от двайсет и четири години към свикнал да гледам черната му мутра, цветът ѝ се е набил в очите ми и сега не ми се вижда по-лош от другите. А сред море в тъмна нощ разликата не се забелязва много. Вие още не сте ми омръзнали, мастър Хари, и не е дребна работа да се разделим току-така.

– Тогава откажи се от навика си да се разполагаш с чужда собственост.

– От нищо няма да се откажа. Никои не би могъл да твърди, че съм напушал палуба, докато на бимсите⁵⁷ се крепи поне една дъска. И мога ли да се откажа, както се изразявате, от правата си? Има ли някаква особена причина да викате целия екипаж да гледа как наказвате един стар моряк? Вие дадохте на онзи калпав рибар, който никога не е бивал в подълбока вода от тая, в която би могъл да метне въдицата си, дадохте му, казвам, лъскава монета само за да използвате скифа⁵⁸ му за малко през нощта или може би до известно време сутринта. А какво прави Дик? Той си казва сам, защото, дявол да го вземе, не е дърдорко да се митка из кораба и да се оплаква от началника си... та си казва: „Много е“ и се оглежда да намери между другите рибарски лодки такава, която да си струва парите. Пари могат да се изядат, а още по-добре е да се пропият, затуй не се хвърлят току-тъй зад борда като пепелта от готварската печка. Обзалагам се, че ако се поровим да разберем истината, ще излезе, че майките на собствениците на този ял и на оня скиф са братовчедки и че доларите ви ще отидат за тютюн и пиячка за цялото семейство, тъй че в края на краищата нищо лошо не сам направил.

Уайлдър махна нетърпеливо с ръка на другаря си да се подчини и тръгна бавно по брега, за да му даде време да изпълни нареждането му. Фид никога не оспорваше категорична и ясна заповед, макар че често си позволяваше да се бави в изпълнението на недостатъчно точните. Така

56. *Мастър* (англ.) – обръщение към млад човек. Б.пр.

57. *Бимс* – напречна греда на палубна конструкция. Б.пр.

58. *Скиф* – лодка за един гребец. Б.пр.

че, без да се колебае, той върна обратно лодката; но въпреки че се подчини, все пак не пропусна да промърмори. Когато правдата бе възстановена, Уайлдър се качи на скифа и като видя, че другарите му са седнали до греблата, им заповяда да подкарат през пристанището, предупреждавайки ги при това да вдигат колкото е възможно по-малко шум.

– През нощта, когато ви заках с лодка на разузнаване в Луисбърг – каза Фид, като пхна лявата си ръка в пазвата, а с дясната натисна лекото гребло така силно, че скифът се плъзна бързо по водата, – през оная нощ вие овързахте не само греблата, но и езиците ни. Когато наистина се налага да се затъкнат устата на гребците, е, дума не бих обелил, ала аз съм от ония, дето смятат, че езиците са създадени да се говори с тях, така както морето е създадено да се живее от него, затуй обичам да водя разумен разговор в трезва компания. Хей, Сцип, Гвинейо, къде навираш скифа, дяволите да те вземат? Островът е насам, а ти караш към оная нищо и никаква църквица.

– Натискайте греблата – прекъсна го Уайлдър, – промъкнете се покрай оня кораб.

Те тъкмо минаваха край кораба, който бе изтеглен с въжета и закотвен извън пристанището; с него, както бе подслушвал скришом младият моряк, мисис Уилис и прекрасната Гъртруд възнамеряваха да потеглят на другата сутрин за далечната провинция Каролина. Докато скифът пропълзваше покрай него, при мъждивата светлина на звездите Уайлдър оглеждаше кораба с опитно моряшко око. Нищо не убягна от вниманието му: нито корпусът, нито мачтите, нито въжетата; а когато се отдалечиха и всичко се сля в една тъмна, безформена маса, той наведе глава през борда на малката лодка и се замисли. Този път Фид не посмя да прекъсне размишленията му, защото смяташе, че те са свързани с професионалния му дълг, който за него беше нещо свято. Сципион по навик мълчеше. След като минаха така няколко минути, изведнъж Уайлдър се опомни и забеляза живо:

– Това е голям кораб, който трудно може да се настигне!

– Може и да е така – съгласи се охотно Фид. – Ако разпъне всичките си платна при попътен вятър, дори кралски кръстосвач бая ще се озори, докато се приближи достатъчно, за да хвърли на палубите му абордажните куки; ала закъса ли при насрещен вятър, наемам се да стащя тоя перко от наветрената страна...

– Момчета – прекъсна го Уайлдър, – време е да чуете нещо за бъдещите ми планове. Повече от двайсет години вече работим заедно и, може да се каже, ядем от един и същ казан. Аз бях още малко дете, Фид,

когато ти ме доведе при капитана на вашия кораб и не само ми спаси живота, но и ми помогна да стана офицер.

– Да, да, мастър Хари, малък на ръст бяхте тогава и не се нуждаехте от капитанска койка, достатъчен ви беше къс хамак.

– Аз съм ти много задължен, Фид, за тази благородна постъпка и за непоколебимата ти преданост оттогава.

– Е, да, аз много държах на вас, мастър Хари, и никога не изпушах куките си, макар че вие често се заканвахте да ме изгоните. Що се отнася до Гвинея, с вас този момък винаги има хубаво време, какъвто и вятър да духа, а виж, между нас двамата лесно се разразява шквал, както пролича от малкия спор за лодката...

– Стига по този въпрос – прекъсна го Уайлдър, явно силно развълнуван от горчивите спомени за далечното минало, които преминаха през главата му, – знаете, че само смъртта може да ни раздели, освен ако сега не решите сами да ме напуснете. Трябва да знаете, че аз съм се заловил с едно отчаяно начинание, което лесно може да завърши с гибел не само за самия мен, но и за всички, които са с мене. Не ми се иска да се разделям с вас, приятели, защото тази раздяла може да се окаже окончателна, но все пак трябва да сте наясно какви опасности ви очакват.

– Има ли да се върви още много по суша? – попита Фид без заобикалки.

– Не. Цялата работа, каквато и да е тя, ще се извърши само по вода.

– Тогава извадете корабните си книги и намерете място да нарисувате две кръстосани котви – знак, с който могат да се заменят всички букви на името „Ричард Фид“.

– Но може би, когато узнаеш...

– Не искам да зная нищо, мастър Хари. Колко пъти съм плавал с вас и сме разпечатвали плика със заповедта за местоназначението ни, та да не зная сега дълга си и спокойно да ви доверя старите си кости? Какво ще кажеш ти, Гвинея? Ще плаваш ли с нас? Или да те свалим веднага на брега, ей на оня нисък нос, и да те оставим да завързваш запознанство с мидите?

– Мен тук много добре – промърмори доволният от всичко негър.

– Да, да, Гвинея е като каботажен баркас: все се влачи в килватера ви, мастър Хари. А аз често се изпречвам пред клюза⁵⁹ ви или се блъскам по един или друг начин в кърмата ви. Но така или иначе, както

59. *Клюз* – отвор в борда на кораба за прекарване на котвената верига, на влекално или вързално въже, Б.пр.

виждате, и двамата сме неразделни от вас и напълно доволни от условията на плаването. Затуй кажете ни сега какво трябва да правим и повече приказки са излишни.

– Помнете какво ви предупредих – отговори Уайлдър, който виждаше, че предаността на спътниците му е безгранична и не се нуждае от разпалване, и от дълъг и суров опит знаеше, че може да разчита на безрезервната им вяност въпреки някои недостатъци, изглежда, присъщи на хора като тях. – Помнете това, което ви доверих преди малко. А сега гребете право към кораба във външното пристанище.

Фид и чернокожият побързаха да изпълнят заповедта и скоро лодката запори водата между островчето и брега, който в сравнение с него изглеждаше като континент. Когато се приближиха до кораба, греблата заработиха по-бавно, а накрая и съвсем спряха, тъй като Уайлдър предпочиташе течението да довлече скифа до обекта, който желаше да разучи добре, преди да се осмели да се качи на борда.

– Не ви ли се струва, че абордажните мрежи на тоя кораб са вързани за въжетата? – попита той, снишавайки глас така, че да не го чуят, но по тона личеше, че очаква с интерес отговора.

– Доколкото виждам, така е – отвърна Фид. – Роботърговците обикновено малко ги гризе съвестта и са смели само когато ловят някой млад негър по бреговете на Конго. А в такава нощ, при такъв вятър откъм брега и ясно небе има толкова шансове да надзърне тук френски кораб, колкото да ме направят първи лорд на Адмиралтейството, което едва ли ще стане скоро, тъй като кралят още не е осведомен добре за моите заслуги.

– Но сигурно са готови да устроят горещ прием на всякакви абордажници! – продължи Уайлдър, който иначе рядко обръщаше внимание на цветистите изрази, с които Фид така често обичаше да украсява речта си. – Няма да бъде толкова лесно да заловим такъв добре подготвен кораб, ако екипажът му остане верен на дълга си.

– Обзалагам се, че в този момент най-малко половината от вахтата спи между оръдията и всичко от катбалките⁶⁰ до хакборда е под зорко наблюдение. Веднъж седях на края на фокреята⁶¹ от подветрената страна на „Хеба“⁶² и гледам: от югозапад право към нас се приближава в бакцаг⁶³ някакво платно...

60. Катбалка – стрела за вдигане на котвата. Б.пр.

61. Фокрея – рея на фокмачтата. Б.пр.

62. Хеба (от гръцката митология) – дъщеря на Зевс и Хера; богиня на младостта. Б.р.

63. Бакцаг – курс на ветроходен кораб, при който вятърът духа откъм кърмата му. Е. пр.

– Ш-шт! На палубите му се раздвижиха!

– Вярно. Готвачът цепи някакъв пън, а капитанът, изглежда, е поискал да му донесат чашката за преди лягане.

Гласът на Фид бе заглушен от подвикване от кораба, което звучеше като рев на някакво морско чудовище, подало неочаквано глава от водата. Опитните уши на нашите авантюристи веднага разбраха какво е това в действителност: така обикновено се вика на лодка. Уайлдър не почака да се увери дали плясъкът на греблата се чува в далечината, а се изправи с цял ръст от скифа и отговори.

– Кой е? – възкликна същият странен глас. – Тук нямаме зачислен на дажба човек, който да говори така. Къде е тоя, който отговаря?

– До левия ви борд, малко към носа, ей тук, в сянката на кораба.

– А какво търсите под клюза ми?

– Поря вълните с хакборда си – отвърна Уайлдър след кратко колебание.

– Що за глупак се е домъкнал тук? – промърмори този, който го разпитваше. – Подайте ми един мускет, да видим дали не можем да измъкнем по-учтив отговор от тоя приятел.

– Стойте! – изкомандува спокоен, властен глас от най-далечната част на кораба. – Всичко е наред, оставете ги да се приближат.

Човекът при носа на кораба им заповяда да се доближат до борда и разговорът се прекрати. Чак сега Уайлдър разбра, че повикването се отнася за друга лодка, която беше още далеч, и че бе избързал с отговора. Но като видя, че е много късно да се оттегли безнаказано, а може би действувайки според първоначалното си решение, той нареди на спътниците си да се подчинят.

– „Поря вълните с хакборда си“, разбира се, не е най-учтивият отговор на повикване – промърмори Фид, спускайки греблото си във водата – и нищо чудно, че се докачиха. Но ако толкова им се иска да се карат затова мастър Хари, върнете им със същата монета и разчитайте на мъжествена подкрепа.

Това насърчително уверение не получи отговор, защото в това време скифът вече се намираще на няколко фута от кораба. Уайлдър прекрачи борда сред дълбоко и, както му се струваше, зловещо мълчание.

Нощта беше тъмна, но тук-там се виждаха звезди, които пръскаха достатъчно светлина, за да могат зорките моряшки очи да различават добре предметите. Когато нашият авантюрист стъпи на палубата, той хвърли бърз изпитателен поглед около себе си, сякаш дълго таените съмнения и впечатления можеха да се решат с това първоначално

оглеждане.

Невеж обитател на сушата би бил поразен от реда и симетричността на високите мачти, издигащи се от черната грамада на корпуса към небесата, и от висящите във въздуха въжета, чиито тъмни линии се пресичаха една с друга така, че нормалното им преплитане изглеждаше като безпорядък и неразбория. Но тези познати на Уайлдър предмети сега не привличаха вниманието му. Наистина като всички моряци най-напред той хвърли бегъл поглед нагоре, но веднага след това бързо, но пронизително се обърна около себе си, както споменахме преди малко. С изключение на един човек, който, макар и загърнат в широка моряшка пелерина, личеше, че е офицер, по палубите не се виждаше жива душа. От всички страни стояха мрачни, заплашителни батареи, подредени красиво и внушително, по моряшки, но нийде не се забелязваше нито следа от човешкото множество, от което обикновено гъмжи палубата на въоръжен кораб и е толкова необходимо, за да пусне оръдията в действие. Разбира се, по правилник в този час повечето хора от екипажа би трябвало да бъдат вече в койките, но според установения ред по няколко моряци се оставят на вахта, за да бдят за безопасността на кораба. Ето защо, като видя неочаквано пред себе си един-единствен човек, нашият авантюрист започна да усеща неудобството на положението си и необходимостта от някакво обяснение.

– Сигурно се учудвате, сър – каза той, – че съм избрал за посещенията си такъв късен час?

– Разбира се, очаквахме ви по-рано – бе лаконичният отговор.

– Очаквахте ли!

– Да, очаквахме. Нали видях как вие с двамата си другари в лодката половин ден ни оглеждахте от градските кейове и дори от старата кула на хълма! Какво друго можеше да показва това любопитство, освен намерение да дойдете на борда?

– Откровено казано, това ме учудва! – възкликна Уайлдър малко разтревожен. – Значи сте отгатнали намеренията ми?

– Слушайте, приятелю – прекъсна го събеседникът му с тих смях, – съдейки по облеклото и външността ви, струва ми се, вие сте моряк. Да не мислите, че сме забравили да включим в инвентара на кораба си далекоглед? Или пък си въобразявате, че не знаем как да си служим с тях?

– Навярно имате сериозни основания да следите така внимателно какво правят непознати хора на брега?

– Хм! Може пък да чакаме товар от брега. Но предполагам, че не

сте били толкова път в тъмното само за да прегледате товарителницата ни. Сигурно желаете да се видите с капитана?

– А нима не го виждам?

– Къде? – попита непознатият и се сепна, с което показваше благо-разумното си страхопочитание към своя началник.

– Във ваше лице.

– В мое лице ли! Но аз не заемам такова почетно място в нашите корабни книги, макар че някой прекрасен ден все ще ми дойде времето. Слушайте, приятелю, когато идвахте насам, минахте ли под кърмата на оня кораб, дето дрейфува по течението?

– Разбира се, както виждате, той е точно на пътя ми.

– На вид солиден кораб и добре снабден с всичко. Разправят, че бил готов да отплава.

– Така изглежда: платната му са вързани, а газенето му е такова, както че е напълно натоварен.

– Но с какво? – попита рязко непознатият.

– Предполагам с нещата, посочени в товарителницата. Но вие самите, изглежда, още не сте започнали тая работа; ако ще товарите в това пристанище, няма да излезете в открито море по-рано от няколко дни.

– Хм! Мисля, че нашият съсед няма да ни изпревари много – забеляза другият малко сухо. После, сякаш у плашен, че се е изпуснал, добави бързо: – Нали знаете, ние, роботърговците, не носим почти нищо друго освен пранги и няколко бъчви ориз; останалият ни товар се състои от оръдията и това, с което ги зареждаме.

– Редно ли е кораби, занимаващи се с такава дейност, да имат толкова тежко въоръжение?

– Може да е редно, а може и да не е. Откровено казано, на брега закон почти не съществува, а често със силна ръка се постига толкова, колкото и с право. Затова, мисля, нашите собственици са преценили, че на борда трябва да има достатъчно оръдия и муниции.

– Би следвало да ви дадат и артилеристи, които да си служат с тях.

– Очевидно са забравили това, въпреки че са умни хора. Думите му бяха почти заглушени от същия груб глас, който бе стигнал до скифа на Уайлдър. Сега той отново нададе прегракнал вик, който отекна над водата и смисълът му беше:

– Хей, кой е там в лодката?

– Отговорът бе даден бързо, кратко и според морските правила, но произнесен тихо, предпазливо. Човекът, с когото Уайлдър водеше такъв двусмислен разговор, изглежда, се смути от тази внезапна намеса и не

знаеше какво да прави. Той вече бе понечил да заведе госта си в каютата, но се чу плясък на гребла – някаква лодка бе застанала до борда на кораба, а това показваше, че е вече късно. Като заповяда на събеседника си да не мърда от мястото си, човекът се втурна към трапа, за да посрещне току-що пристигналите.

Напуснат внезапно по такъв начин, Уайлдър остана съвсем сам. Така имаше по-добра възможност да продължи огледа си и да проучи внимателно новодошлите.

От лодката на кораба се качиха в дълбоко мълчание петима-шестима моряци с атлетическо телосложение. Те поговориха шепнешком с офицера, който, изглежда, прие някакво съобщение и предаде някаква заповед. След тези първоначални формалности от един скрипец на гротмачтата бе прехвърлено въже, край на което очевидно се спусна в лодката. Подир малко товарът, който то трябваше да вдигне на кораба, се заклати във въздуха по средата между водата и рангоута⁶⁴. После бавно го заспушаха, приближиха го внимателно до борда и най-сетне благополучно го стовариха на корабната палуба.

През време на цялата тази процедура, която сама по себе си не беше нещо необикновено, а се вършеше всекидневно на големи кораби в пристанище, Уайлдър напрягаше очи така, като че щяха да изскочат от орбитите. Тъмната маса, вдигната от лодката, изглеждаше на небесния фон като човешко тяло. Моряците наобиколиха този предмет. След като дълго се блъскаха и разговаряха полугласно, те вдигнаха товара – или тялото, ако предпочитаме да го наречем така – и заедно с него изчезнаха зад мачтите, лодките и оръдията, с които беше задръстена предната част на кораба.

Цялата тази работа прикова вниманието на Уайлдър. Но въпреки че очите му бяха така напрегнати впери в групата на трапа, той не пропусна да забележи цяла дузина тъмни предмети, които внезапно се подадоха иззад рейте, и други тъмни части на кораба. Те можеха да бъдат люлеещи се във въздуха скрипци, но много приличаха на човешки глави. Едновременното им появяване и изчезване като че потвърждаваше това впечатление; всъщност нашият авантюрист ни най-малко не се съмняваше, че именно любопитството бе накарало толкова много заинтригувани лица да надзърнат от скривалищата си.

Но нямаше много време да размишлява върху всички тия второстепенни подробности от заобикалящата го обстановка, защото до него се

64. *Рангоут* – съвкупност от надпалубните части на кораба. Б.пр.

приблужи пак предишният му събеседник, който, изглежда, отново бе останал сам на палубата.

– Знаете колко е трудно да се приберат хората от брега, когато корабът е готов за отплаване – забеляза офицерът.

– Но вие май използвате много бърз начин за вдигането им на кораба – отвърна Уайлдър.

– Аха, човека на скрипеца ли имате предвид? Зрението ви е добро, приятелю, щом от такова разстояние можете да различите нож от свайка. Но този моряк беше размирник... е, не толкова размирник, колкото пияница. Доколкото може да бъде размирник човек, който не може нито да говори, нито да седи, нито да стои изправен.

След тези думи, сякаш напълно доволен от остроумието си и от простото си обяснение, офицерът се засмя и закиска, което показваше, че е в отлично настроение.

– Но вие стоите още на палубата – бързо добави той, – а капитанът ви чака в каютата си. Елате с мен, аз ще ви заведа.

– Чакайте – каза Уайлдър, – не е ли по-добре да съобщите за посещението ми?

– Той вече е уведомен. Тук при нас почти всичко стига до ушите му, преди още да е влязло в корабния дневник.

Уайлдър не възрази повече, а заяви, че е готов да тръгне. Офицерът го поведе към преградата, която отделяше главната каюта от шканците⁶⁵ на кораба, и като му посочи една врата, прошепна:

– Почукайте два пъти; ако отговори, влезте.

Уайлдър направи така, както му бе казано. Първото му почукване или не бе чуто, или не бе удостоено с внимание. Когато почука пак, му викнаха да влезе. Младият моряк отвори вратата, обзет от най-различни чувства, които ще намерят израз на следващите страници от нашето повествование, и след миг се озова пред непознатия в зелено, застанал под светлината на силна лампа.

65. Шканци – част от горната палуба на ветроходен кораб, смятана за почетно място. Б.пр.

VI ГЛАВА

Най-просто е да хванат тия, що са
властни и да държат когото могат!

Уърдсуърт

Помещението, в което се намираше сега нашият авантюрист, характеризираше добре своя обитател. По форми, размери и разположение то беше обикновена каюта, но мебелировката и подредбата ѝ представляваха странна смесица от разкош и войнственост. Лампата, която висеше от тавана, беше от чисто сребро и макар и находчиво пригодена за сегашното си предназначение чрез механично приспособление, във формата и украсата ѝ имаше нещо, което показваше, че някога е била използвана в някакво по-свято убежище. Масивни свещници от същия скъпоценен метал, принадлежали на същото светилище, стояха на внушителна маса от махагон, който още бе запазил блясъка си от преди половин век, а изрязаните във форма на животински лапи позлатени крака говореха, че първоначално масата не е била предназначена да служи за мебел на обикновен кораб. До транца⁶⁶ стоеше кушетка, покрита с релефно кадифе, а до отсрещната преграда-диван, тапициран със синя коприна, който със стила, с материалите, от които беше направен, и с купчината възглавници показваше, че дори Азия е допринесла за комфорта на пристрастения към разкоша собственик. Освен тези забележителни предмети тук имаше огледала от шлифован кристал, сребърни прибори и дори пердета; всички тия неща се различаваха едно от друго по своеобразния си стил и материал. С една дума, при подбора на повечето от тези предмети странныят им собственик, изглежда, е държал повече на великолепието и изяществото, отколкото на целесъобразността или на добрия вкус, за да угоди на прищевките си и да си осигури удобства.

Сред тази смесица от богатство и разкош изпъкваха страшните оръжия на войната. В каютата имаше четири от ония зловещи оръдия, които със своите размери и брой още отначало бяха привлекли вниманието на Уайлдър. Макар и поставени толкова близо до току-що изброените луксозни предмети, само опитно око на моряк можеше да забележи, че биха могли всеки момент да бъдат използвани – достатъчни са пет минути, за да се разчисти помещението от всякакво великолепие и да се

66. *Транц* – напречно хоризонтално ребро, образуващо края на кърмата. Б.пр.

превърне в добре защитена и готова за действие батарея. Пистолети, саби, полупики, абордажни брадви и всевъзможни други по-малки оръжия за морска война бяха разположени из каютата по такъв начин, че да й служат за причудлива украса и същевременно всяко от тях да се намира подръка.

Около мачтата стоеше поставка с мускети, с яки дървени подпори, които очевидно можеха да се запъхват в скоби от двете страни на вратата, показваха достатъчно ясно, че преградата би могла лесно да се превърне в барикада. Изобщо цялото устройство на кабината говореше, че тя е крепостта на кораба. Това се потвърждаваше и от факта, че в нея имаше люк, свързан с помещенията за младшите офицери и водещ право към муниционния склад. Изобщо подредбата, малко различна от тази, която бе свикнал да вижда, веднага се наби в очите на Уайлдър, макар че нямаше време да размишлява върху предназначението и целта й.

Когато при влизането на госта непознатият в зелено (защото все още беше облечен така, както за пръв път бе представен на читателя) стана, на лицето му беше изписано задоволство, може би примесено донякъде с ирония. Няколко минути двамата стояха така, без да говорят, докато най-послед мнимият юрист реши да прекъсне неловкото мълчание.

– На какво щастливо обстоятелство дължи този кораб честта да му се направи такова посещение? – запита той.

– Смятам, че мога да отговоря: на поканата на неговия капитан – отвърна Уайлдър със същата твърдост и спокойствие, каквито проявяваше и събеседникът му.

– А той показа ли ви заповедта, с която е получил този чин? Струва ми се, на море казват, че никой кръстосвач не може да плава без такава заповед.

– А какво казват в университетите по този важен въпрос?

– Както виждам, вече мога да сваля адвокатската мантия и да взема свайката! – отговори другият с усмивка. – В нашия занаят – впрочем вие май предпочитате думата професия, – в нашата професия има нещо, което ни издава един на друг. Да, мистър Уайлдър – добави той с достойнство, като седна и даде знак на госта си да последва примера му, – и аз като вас съм подготвен за моряк и, щастлив съм да допълня, за командир на този славен кораб.

– Тогава трябва да признаете, че нахълтах тук с пълно основание.

– Е, признавам. Моят кораб ви е направил добро впечатление; трябва да кажа веднага, че впечатлението, което ми направихте вие, ме кара

да съжалявам, че не се познаваме от по-рано. Искате ли да постъпите на служба?

– Срамно е човек да безделничи в тия смутни времена.

– Прав сте. Светът, в който живеем, е лошо устроен, мистър Уайлдър. Едни мислят, че са в опасност, когато под тях няма нещо солидно като тегга фи́гма⁶⁷, други пък са доволни, ако могат да опитат късмета си по море. От друга страна, едни смятат, че човек трябва да се моли, а други без много-много приказки сами вземат благата, които нямат време или желание да измолват. Вие сигурно сте счели за благоразумно да разберете с какво точно се занимаваме, преди да дойдете тук да търсите работа?

– Нюпортци говорят, че търгувате с роби.

– Вашите селски клюкарки никога не грешат! Ако на земята наистина са съществували някога магьосници, първият от това коварно племе е бил селски кръчмар, вторият – селски лекар, а третият – селски свещеник. Правото на четвъртото почетно място биха могли да си оспорват бръснарят и шивачът. Родрик!

След последната дума, с която така безцеремонно прекъсна речта си, капитанът удари леко един китайски гонг, окачен заедно с други странни предмети за една от таванските греди така, че лесно да се стига с ръка.

– Хей, Родрик, да не си заспал?

От една от двете малки каюти, построени при кърмата на кораба, леко и пъргаво изскочи някакво момче и застава мирно пред този, който го бе повикал.

– Върна ли се лодката? Отговорът беше утвърдителен.

– Всичко ли мина благополучно?

– Генералът е в каютата си, сър, и може да ви отговори по-добре от мен.

– Тогава нека Генералът се яви да докладва какво е свършил. Уайлдър беше толкова заинтригуван, че дори затаи дъх, за да не пречи на събеседника си, който изведнъж се бе замислил. Момчето се промъкна през люка като змия, провираща се в дупката си, или по-право като лисица, която се мушва в леговището си, след което в каютата се възцари дълбока тишина. Капитанът на кораба, подпрял главата си с ръка, като че бе забравил за присъствието на външен човек. Мълчанието можеше да продължи още много, ако не го бе прекъснало появяването на трети

67. Твърда земя (лат.). Б.пр.

човек. От тесния люк бавно израсна права, скована фигура, досущ както на сцената се появява театрален призрак, и се обърна почтително с лице към капитана.

– Чакам вашите разпореждания – произнесе мънкащ глас, излизащ от устни, които почти не се движеха.

Уайлдър трепна пред това ненадейно видение, а и самият вид на непознатия беше толкова странен, че би учудил всеки зрител. Ако се съди по лицето със задебелили от дългогодишна служба черти, този човек имаше петдесет години. То цялото беше червено, само бузите бяха изпъстрени с ония характерни издайнически жилчици, които така поразително приличат на извивки на лоза и вероятно са дали повод за поговорката: „Хубавото вино няма нужда от хвалби“. Темето му беше плешиво, но около всяко ухо се виеше кичур посивяла коса, намазан с брилянтин и сресан по войнишки. Имаше дълга шия, отдолу с широка черна вратовръзка; раменете, ръцете и тялото принадлежах на висок човек, загърнат в пелерина, която, макар и прилично скроена, явно служеше за нещо като домино. Когато човекът заговори, капитанът вдигна глава и възкликна, сякаш изненадан:

– Аха, Генерале, значи вече сте на поста си? Бяхте ли на брега?

– Да.

– Намерихте ли мястото? А човека?

– И едното, и другото.

– А какво направихте?

– Изпълних нарежданията.

– Отлично. Вие сте образец по изпълнителност офицер, Генерале, затова ви обичам от все сърце. Викаше ли оня?

– Запушихме му устата.

– Бърз начин за заглушаване на протести. Всичко е изпитано както трябва, Генерале, и както винаги заслужихте моето одобрение.

– Тогава наградете ме за това.

– Как? Вие имате вече най-високия чин, който мога да ви дам. Остава да получите само благородническо звание.

– Ами! Та моите хора приличат на опълченци. Имат нужда от мундири.

– Ще им отпуснем мундири. Тогава и кралската гвардия няма да бъде по-добре екипирана от тях. Генерале, лека нощ.

Фигурата се спусна в люка, изправена и скована като призрак, както и се бе появила, и Уайлдър пак остана сам с капитана на кораба. Последният сякаш изведнъж се сети, че този странен разговор се бе водил в

присъствието на почти непознат, на когото явно ще трябва да се даде някакво обяснение.

– Моят приятел – подзе капитанът малко високомерно и все пак с очевидно желание да обясни – командува отряд, който на по-обикновен кораб се нарича „морска пехота“. Започна от младши офицер и със службата си постепенно се издигна до високия пост, който заема сега. Усещате ли как мирише на военен лагер?

– Повече, отколкото на кораб. Но винаги ли роботърговците са така добре снабдени с военно снаряжение? Виждам, че сте въоръжени до зъби.

– Преди да сключим сделката си, ще научите повече за нас – отговори капитанът с усмивка. След това отвори едно ковчеже, което стоеше на масата, извади оттам някакъв пергаментов свитък, невъзмутимо го подаде на Уайлдър и като му хвърли бърз изпитателен поглед с неспокойните си очи, рече: – Тук ще видите, че имаме каперско свидетелство⁶⁸ и че ни е надлежно разрешено, докато се занимаваме с мирната си работа, да водим бой от името на краля.

– Но това е свидетелство за бриг⁶⁹!

– Вярно, вярно. Само че съм сбъркал, дал съм ви друг документ. Но мисля, че този е по-подходящ.

– Наистина, това е свидетелство за кораба „Седемте сестри“, но забелязах, че имате повече от десет оръдия, а тия в каютата ви стрелят не с четирифунтови, а с деветфунтови гюллета.

– Вие проявявате такъв педантизъм, като че вие сте адвокатът, а аз – неукният моряк. Сигурно ви е известно такова нещо като разширяване на свидетелството? – продължи капитанът, небрежно захвърляйки свитъка обратно сред купчина подобни документи. После стана от мястото си и като закрачи бързо напред-назад из каютата, продължи: – Излишно е да ви изтъквам, мистър Уайлдър, че нашата работа е опасна. Някои я наричат противозаконна. Но тъй като не съм твърде склонен към богословски спорове, ще оставим този въпрос настрана. Вие знаете с каква цел сте дошли тук, нали?

– Да търся работа.

– Не се съмнявам, че сте обмислили добре въпроса и имате отношение към занаята, на който искате да се отдадете. За да не губим време и да говорим открито, както подобава на двама честни моряци, веднага

68. *Каперско свидетелство* – разрешително, което правителството давало на частни кораби (капе-ри) да залавят неприятелски търговски кораби. Б.пр.

69. *Бриг* – боен кораб от ветроходния флот. Б.пр.

признавам, че вие сте ми нужен. Един смел и опитен човек, по-възрастен от вас, макар че, смея да кажа, не по-добър, заемаше преди месец каютата при левия борд; горкият, той стана храна на рибите.

– Удави ли се?

– О, не! Загина в открит бой с кралски кораб!

– Кралски кораб! Нима сте разширили свидетелството си дотолкова, че смятате за оправдано да се биете с кръстосвачи на негово величество?

– Та няма ли други крале освен Джордж Втори? Корабът може да е развявал бяло знаме⁷⁰, а може и датско. Но този, за когото става дума, беше прекрасен човек и койката му е празна от деня, когато го вдигнахме, за да го хвърлим в морето. Той беше достоен да поеме командването, в случай че ме сполети нещастие. Мисля, че по-спокойно ще умра, ако зная, че този благороден кораб ще бъде предаден в ръцете на човек, който умее да го използва както трябва.

– Несъмнено собствениците ще ви намерят заместник в случай на такава беда.

– Собствениците са много благоразумни хора – отвърна капитанът, отново хвърляйки към госта изпитателен поглед, който накара Уайлдър да сведе очи към пода на каютата, – те рядко ми досаждат с настойчиви искания или заповеди.

– Много ви угаждат! Виждам, че не сте забравили да се запасите с флагове; нима ви позволяват да вдигате което и да е от тия знамена, както ви скимне?

Когато бе зададен този въпрос, изразителните и разбиращи погледи на двамата моряци се срещнаха. Капитанът извади от полуотворения сандък едно знаме, което бе привлякло вниманието на посетителя, и, като го разгъна на пода, отговори:

– Както виждате, това е лилията на Франция. Не е лошо като емблема на безупречните французи. Герб с претенции за неопетненост, макар и малко замърсен от употреба. Ето ви пресметливия холандец – просто, здраво и евтино. Лично аз не обичам много това знаме. Ако корабът е ценен, собствениците му не са твърде склонни да го отстъпят току-тъй. Ето го надутия хамбургчанин. Той властвува над един богат град и се хвали за това чрез тези кули. За останалите си големи владения благоразумно мълчи в своята алегория. А ето тук полумесеците на Турция – нация от лунатици, които си въобразяват, че са наследници на царството

70. Има се предвид френското кралско знаме – златни линии на бяло поле. Б.пр.

небесно. Нека се наслаждават спокойно на това наследство; рядко се случва да търсят богатата му в открито море. А тези малки спътници, които се въртят около голямата луна, са африканските варвари. Аз нямам много вземане-даване с тия господа в шалвари, защото рядко имат ценна стока. Въпреки всичко – добави той, поглеждайки копирения диван, пред който седеше Уайлдър, – срещал съм се с тия мошеници и не сме се разделяли, без да си разменим някоя и друга дума. Аха, ето този ми допада – великолепият испанец! Жълтото поле напомня за богатствата на рудниците му. А тази корона! Може да помислите, че е от ковано злато, и да протегнете ръка да пипнете това съкровище. Какво разкошно украшение за галеон⁷¹! Ето го и по-скромния, ала все пак богат португалец. Често съм си мислил, че в тия царски дрънкулки има истински бразилски диаманти. Имам предвид например онова разпятие, което виждае окачено в благочестива близост до вратата на каютата ми.

Уайлдър обърна глава да погледне драгоценната емблема, която наистина беше закачена за преградата на няколко инча от посоченото място. След като задоволи любопитството си, той пак насочи вниманието си към знамената, ала изведнъж усети един от ония проникателни, но скришни погледи, с които капитанът често се опитваше да разчете изражението върху лицата на събеседниците си. Вероятно се мъчеше да разбере какво впечатление е направила на посетителя богатата му сбирка. Както и да е, Уайлдър се усмихна, защото в тоя момент му хрумна, че украшенията на каютата бяха така старателно подредени в очакване на неговото пристигане, за да му направят благоприятно впечатление със своето богатство. Капитанът улови погледа му и може би изтълкува погрешно изражението му, защото продължи причудливото описание на знамената още по-весело и живо отпреди.

– Тези двуглави чудовища са сухоземни птици и рядко се осмеляват да летят над дълбоки води – подзе той отново: – те не са за мен⁷². Ето дръзкия, сърцат датчанин; този е упоритият швед; а това е по-дребна риба – добави той, прокарвайки бързо ръка по дузина малки свитъци, поставени всеки на своето място, – ала развяват парцалчетата си като по-големите държави; този пък е разкошният неаполитанец. Аха, ето ги ключовете на царството небесно! Под това знаме заслужава да умре човек; под тази нищо и никаква отрепка веднъж се сражавах борд до борд

71. *Галеон* – четиримачтов ветроходен кораб, създаден през XVI в. С такива кораби Испания извършвала презокеанските си превози. Б.пр.

72. Вероятно става дума за руския императорски герб. През XVIII в. руските кораби наистина са плавали предимно в европейски води. Б.пр.

с един тежковъоръжен алжирски корсар...

– Какво! Нима сте дръзнали да се биете под знамето на църквата?

– Просто от набожност. Представих си колко ще се смае варваринът, като разбере, че не четем молитви. Едва му дадохме един-два залпа, и взе да се кълне, че се предава по волята на аллаха. По едно време, когато го зачесах от наветрената страна, тоя мюсюлманин сигурно си помисли, че го е наобиколил светият конклав⁷³ и че е близък краят на Мохамед и неговите потомци. Трябва да призная, че аз предизвиках схватката, като му показах тия мирни ключове, а тоя глупак сметна, че с тях му са отворени половината от касите на християнския свят.

– И когато призна грешката си, вие го пуснахте?

– Хм! С благословията ми. Разменихме си стоки и се разделихме. Оставих го да си пуши чибука сред бурно море с форстенга⁷⁴ зад борда, с бизанмачта⁷⁵ под кърмата и шест-седем дупки на дъното, през които водата нахлуваше така бързо, че не сварваха да я изпомпат. Както виждате, беше на път да получи дела си от наследството. Но такава била волята божия и той остана доволен!

– А какви са тези знамена, които пропуснахте? Виждат ми се много на брой и разкошни.

– Това са знамена на Англия, като нея аристократични, пъстри и с известно чувство за хумор. Ето знаме за обозначаване на всякакви чинове и положения, сякаш хората не са направени от една и съща плът и поданиците на едно и също кралство не са достойни да плават под едни и същи емблеми. Ето флага на първия лорд на Адмиралтейството; ето свети Георги; ето червено поле, а също и синьо – в зависимост от случая и от настроението в момента; ето ивиците на майка Индия⁷⁶ и самия кралски пряпорец⁷⁷!

– Кралският пряпорец ли?

– Защо не? Нали наричат командира „монарх на своя кораб“. Да, това е кралският пряпорец и сме го вдигали дори в присъствие на адмирал!

– Но как така! – възкликна слушателят му, който, изглежда,

73. *Конклав* – кардиналски съвет при римския папа. Б.пр.

74. *Форстенга* – вертикално дърво, продължение на фокмачтата (първата откъм носа) Б.пр.

75. *Бизанмачта* – задната, последна мачта на ветроходен кораб, на която се поставя бизанът – дълго косо платно Б.пр.

76. Има се предвид знамето на Източноиндийската компания. Б.пр.

77. Кралският пряпорец се носи от кораба само при посещение на краля. Б.пр.

изпитваше същия ужас, както свещенослужител, когато види светотатство. – Да вдигате кралския пряпорец пред адмиралски кораб! Всички знаем колко трудно и дори опасно е да се парадира даже с прост вимпел пред кралски кръстосвач...

– Аз обичам да дразня тези негодници! – прекъсна го събеседникът му с приглушен, но горчив смях. – Това ми прави удоволствие! Безспорно те имат начин да ме накажат и често са се опитвали, но все безуспешно. Вие сам знаете колко е приятно човек да си урежда сметките със закона, като показва това широко платнище. Излишно е да ви обяснявам повече.

– Ас кое от всички тия знамена си служите най-много? – попита Уайлдър след кратък, но дълбок размисъл.

– При обикновено плаване аз съм капризен като малко девойче при избора на панделки. Често вдигам по десетина различни в един ден. Много честни търговци, които се отбиват в това пристанище, са разправяли истината за еди-кой си холандец или датчанин, с когото са разговаряли в открито море. При бой също си имам прищевки по отношение на знамената, но особено предпочитам едно.

– А кое е то?

Капитанът задържа за миг ръката си върху свитъка, който бе докоснал, и за известно време погледът му беше толкова напрегнат и пронизателен, сякаш четеше в самата душа на посетителя си. После разгърна едноцветно кървавочервено платно без никаква украса и отговори натъртено:

– Ето този флаг.

– Но това е пиратско знаме!

– Да, и то истинско! В такъв вид ми харесва повече от мрачните черни полета с черепа и други детински плашила. То не заплашва никого, само казва: „Такава е цената, за която можеш да ме купиш“. Мистър Уайлдър – добави той и смесицата от ирония и шеговитост, с която бе разговарял досега, се замени с властен тон, – ние с вас се разбираме. Време е всеки да заплава под своето си знаме. Нужно ли е да ви казвам кой съм аз?

– Мисля, че е излишно – рече Уайлдър. – Ако отгатвам правилно тези очебийни знаци, аз стоя пред... пред...

– Червения корсар – довърши събеседникът му, като забележа, че той се колебае да произнесе страшното име. – Точно така и се надявам, че този разговор е начало на трайно и здраво приятелство. Не знам по каква причина още от първата ни среща ме влече към вас силно и

необяснимо любопитство. Може би съм се чувствувал изолиран от света, което е естествено за човек в моето положение; но както и да е, аз ви приемам от все сърце и с разтворени обятия.

Макар още преди това открито признание по всичко да личеше, че на Уайлдър му е ясно на какъв кораб е имал смелостта да се качи, все пак той посрещна откровението с известен смут. Славата на този прочут пират, дързостта и великодушието му, така често съчетани с безчинства и винаги с пълно пренебрежение към смъртта, вероятно се трупаша в съзнанието на нашия по-млад авантюрист и го караха да изпитва онова благоразумно колебание, в което всички ние изпадаме, особено при важни събития, па макар и не чак толкова неочаквани.

– Не сте сбъркали нито относно моята цел, нито относно подозренията ми – отговори той най-после, – защото, трябва да призная, аз дойдох да търся именно този кораб. Приемам да постъпя на него; отсега нататък можете да ме назначите на каквато и да е служба, ако смятате, че на нея ще съумявам най-добре да изпълнявам с чест задълженията си.

– Вие ще бъдете мой пръв помощник. Утре сутринта това ще бъде обявено на шканците. А в случай че умра, ако не съм сгрешил в избора си, вие ще ме заместите. Може да ви се стори странно, че така внезапно ви оказвам доверие. Трябва да призная, че е наистина малко странно; но ние не можем да набираме хората си с биене на барабани по улиците на метрополията, както правят кралските кораби; а и ако разбирам човешкото сърце, безрезервната ми вяра във вашата честност сама по себе си засилва благоразположението ви към мен.

– Така е! – възкликна Уайлдър с внезапно силно чувство. Корсарят се усмихна спокойно и продължи:

– У младите джентълмени на вашите години обикновено душата е като на длан. Но независимо от очевидните ми симпатии към вас, за да уважавате достатъчно началника си за неговата дискретност, трябва да ви кажа, че ние сме се срещали и по-рано. Аз бях осведомен за вашето намерение да ме потърсите и да ми предложите услугите си.

– Не може да бъде – извика Уайлдър. – Нито един човек...

– ... не може да бъде сигурен, че тайните му няма да станат известни – прекъсна го другият, – когато има искрено лице като вашето. Само преди двацет и четири часа вие бяхте в хубавия град Бостън.

– Признавам това, но...

– Скоро ще признаете и останалото. Вие сте проявили твърде голямо любопитство, когато сте разпитвали глупака, който твърдеше, че сме му задигнали и провизиите, и платната. Лъжец и негодник! Да не ми се

мярка още веднъж пред очите, че може да получи урок, който ще го научи на честност. Нима си въобразява, че жалък трофей като него би ме накарал да разпъна дори инч платно или да спусна лодка в морето?

– Значи това, което той разправяше, не е вярно? – запита Уайлдър с учудване, което не се и опитваше да скрие.

– Какво говорите! Мигар съм такъв, за каквото ме представят? Огледайте внимателно чудовището, за да не изпуснете нещо – отвърна Корсарят с глух смях, в който презрението се мъчеше да сподави наранената гордост. – Къде са рогата и копитата? Подушете въздуха: мирише ли на сярка? Но стига за това. Аз научих, че подпитвате тук-там, и лицето ви ми се хареса. С една дума, реших да ви проуча и макар че действува доста предпазливо, все пак успях да се приближа до вас толкова, че постигнах целта си. Вие ми се понравихте, Уайлдър, и се надявам, че ще ми отвърнете със същото.

Новопостъпилият пират се поклони на този комплимент на началника си, тъй като явно не знаеше какво да отговори. Но като че за да сложи край на тази тема, побърза да забележи:

– Сега, когато се разбрахме, не искам да ви досаждам повече, ще се оттегля да пренощувам, а утре сутринта ще дойда да встъпя в длъжността си.

– Да се оттеглите ли! – възкликна Корсарят, като се спря внезапно и впи пронизателните си очи в посетителя. – Не е прието офицерите ми да се оттеглят в този час. Морякът трябва да обича кораба си и само в краен случай да пренощува извън него.

– Нека се разберем добре – каза Уайлдър бързо. – Ако ще бъда роб и ще ви служа като болт или някаква друга частица от кораба, тогава сделката ни се разваля.

– Хм! Вашата пламенност, сър, ми харесва повече от съдържаността ви. В мое лице ще намерите привързан приятел, който не обича дори и най-кратката раздяла. Какво ви липсва тук? Няма да говоря за дребни неща, които задоволяват най-простите потребности. Но вие сте научен да цените творенията на разума – ето ви книги; имате вкус – ето ви разкошни предмети; беден сте – ето ви богатство.

– Всички тия неща са нищо без свобода – отвърна хладно младият моряк.

– А каква свобода искате? Надявам се, млади момко, че няма тъй скоро да измамите доверието, което току-що ви бе засвидетелствувано. Ние се познаваме отскоро и може би твърде прибързано съм ви се доверил.

– Аз трябва да се върна на брега – добави Уайлдър твърдо, – макар и само за да разбера, че ми имате доверие и не съм ваш пленник.

– Всичко това говори или за благородство на чувствата, или за най-низка подлост – произнесе Корсарят след минута размисъл. – Ще повярвам на първото. Обещайте ми, че докато сте в град Нюпорт, никому няма да разкриете истинския характер на този кораб.

– Готов съм да се закълна – прекъсна го разпалено Уайлдър.

– В този кръст ли – отвърна Корсарят със саркастичен смях, – в този обсипан с диаманти кръст! Не, сър – добави той с горделиво присвити устни и презрително захвърли тази скъпоценна вещ настрана, – клетвите са за хора, на които са нужни закони, за да ги карат да изпълняват обещанията си; на мен ми трябва само ясната и недвусмислена дума на джентълмен.

– Тогава ясно и недвусмислено заявявам: докато съм в Нюпорт, никому няма да разкривам какво представлява този кораб, ако вие не пожелаете или не ми заповядате това. Освен туй...

– Нищо повече не ми е нужно. Трябва да пестим обещанията си и да не говорим излишни приказки. Може да дойде време, когато ще имате повече сметка да не бъдете обвързан с обещание, без това да ми навреди. След един час ще ви свалят на брега; това време ще ви е необходимо, за да се запознаете с условията на службата ви и да украсите документите ми с вашето име. Родрик – добави той, почуквайки пак гонга, – ти ми трябваш, момчето ми.

По стъпалата откъм долната каюта заприпка същият пъргав хлапак, който се бе явил на първото повикване, и доложи за своето пристигане.

– Родрик – продължи Корсарят, – този е бъдещият ми помощник и следователно твой началник и мой приятел. Желаете ли да се подкрепите с нещо, сър? Почти няма потребни на човека неща, които Родрик да не може да набави!

– Благодаря ви, не се нуждая от нищо.

– Тогава имайте добрината да последвате момчето. То ще ви заведе в каюткомпанията долу и ще ви даде нашия устав. След един час, когато разучите правилника, ще се отбия при вас. Освети по-добре стълбата, момче; ала вие май умеете да слизате без стълба, иначе нямаше да имам удоволствието да бъда с вас.

Корсарят се усмихна лукаво, но този, с когото се бе пошегувал, с нищо не показва, че му е приятен споменът за неудобното положение, в което бе оставен в кулата. Като забеляза киселото изражение на младия моряк, който навъсено се готвеше да последва момчето, вече застанало

със свещ до люка, той направи крачка напред и с любезен тон на възпитан човек изрече бързо:

– Мистър Уайлдър, дължа да ви се извиня за привидната ми грубост, когато се разделихме на хълма. Макар и да ви смятах вече за свой човек, още не бях напълно сигурен в това. Вярвам, ще разберете колко наложително е човек в моето положение да се отърве от другаря си в такъв момент.

Уайлдър се обърна към него с изражение, от което сега бе изчезнала всякаква следа от недоволство, и му махна с ръка да не говори вече по този въпрос.

– Не ще и дума, доста неприятно беше да се озове човек в затвор, но разбирам, че сте прав. И аз навярно щях да постъпя по такъв начин, ако притежавах същото хладнокръвие.

– Добрият човек, който мели в нюпортската развалина, трябва да е нещо закъсал, щом всички плъхове напушат мелницата му – подвижна Корсарят на събеседника си, който вече бе тръгнал след момчето, и му махна с ръка за сбогом до скорошната им среща.

Уайлдър отговори непринудено, с искрен, сърдечен смях; а когато се спусна по стълбата, в каютата остана този, който допреди няколко минути беше сам сред нейния покой.

VII ГЛАВА

Ромео: ...Светът ти е враждебен и законът, от него писан, ти е също враг. Законът взима твоите права. Ти наруши го и вземи това!

Аптекарят: Не волята ми, а гладът отстъпва.

Шекспир – „Ромео и Жулиета“

Когато посетителят изчезна, Корсарят се закова на място и повече от минута стоя в поза, която изразяваше дълбоко самодоволство и тържество. Той ликуваше от успеха си. Но макар че умното му лице издаваше вътрешното удовлетворение, то съвсем не беше озарено от просташка радост. Изражението му беше на човек, внезапно избавил се от тежка грижа, а не на такъв, който иска да използва за своя изгода услугите на други. Впрочем проникателен наблюдател трудно би открил и сянка на съжаление в светлата му, приветлива усмивка или в мигновените проблясъци на неспокойните му очи. Това изражение обаче бързо изчезна и цялата фигура, и цялото лице възвърнаха обичайната си безгрижност, която проявяваше най-често в свободното си време.

След като почака момчето да заведе Уайлдър в долната каюта и да му връчи правилника за реда на кораба, капитанът отново удари гонга и пак го повика при себе си. Ала то трябваше да се приближи съвсем до господаря си и три пъти да му заговори, докато онзи разбере, че се е отзовало на повикването му.

– Родрик – подзе Корсарят след продължително мълчание, – тук ли си?

– Тук съм – откликна тих, печален глас.

– Аха! Даде ли му устава?

– Дадох му го.

– А чете ли го?

– Чете.

– Добре. Трябва да поговоря с Генерала. Родрик, ти сигурно имаш нужда от почивка. Лека нощ. Повикай Генерала на съвещание и... лека нощ, мой Родрик.

В отговор момчето кимна покорно, но вместо да скочи с предишната си пъргавост, за да изпълни заповедта, за минута се побави до креслото на своя господар. Ала като не успя да улови погледа му, неохотно заслиза по стълбата, която водеше към долните каюти, и тая нощ не се

мярна повече.

Излишно е да описваме повторното явяване на Генерала. То по нищо не се различаваше от първото му *entree*⁷⁸. Той се яви висок, прав, със съразмерно тяло, така строго приучено на едновременни движения, че крайниците му бяха загубили способността да действуват самостоятелно и невъзможно беше единият да помръдне, без да накара всички други да изпълнят някакво съответно движение. Тази сурова и добре регулирана личност първо се поклони по войнишки на началника си, после придръпна към себе си един стол и едва след известна подготовка седна мълчаливо на него. Корсарят, изглежда, забеляза присъствието му, защото отговори на поздрава му с леко кимване, но явно не сметна за нужно да прекъсва размишленията си заради това. Ала най-сетне се обърна внезапно към другаря си и каза рязко:

– Генерале, кампанията още не е завършена.

– А какво повече трябва да се направи? Битката е спечелена и врагът е в плен.

– Да, вашата роля в това начинание е добре изпълнена, ала моята е недоизиграна. Видяхте ли младежа в долната каюта?

– Видях го.

– А как ви се стори външността му?

– Моряшка.

– Искате да кажете, че не ви харесва.

– Аз обичам дисциплината.

– Щом не ви се нрави на шканците, значи съм сбъркал. Но както и да е, искам да ви помоля за една услуга.

– Услуга ли! Вече е късно.

– „Услуга“ ли казах? Не, трябва да се изпълни един служебен дълг.

– Чакам вашите разпореждания.

– Налага се да бъдем много предпазливи, защото, както знаете...

– Чакам вашите разпореждания – повтори лаконично събеседникът му.

Корсарят стисна уста и на долната му устна трепна усмивка, но тя се смени с полулюбезен, полувластен поглед, когато той продължи:

– В един скиф до борда на кораба ще намерите двама моряци, единия – бял, другия – черен. Доведете ги на кораба – в някоя от носовите каюти – и ги напийте здравата.

– Слушам – отговори този, когото наричаха Генерала, стана и

78. *Влизане* (фр.). Б.пр.

тръгна с широки крачки към вратата на каютата.

– Почакайте – добави Корсарят, – на кого ще възложите тази работа?

– Найтингейл има най-здравата глава след мен на кораба.

– Сега той е много далеч. Пратих го на брега да търси бездействиращи моряци, които биха пожелали да постъпят на служба при нас, и го намерих в една кръчма, където беше развързал езика си и плещеше като адвокат, който е измъкнал пари и от двете страни. На всичко отгоре се спречка с един от тези хора и вероятно след пиенето ще се стигне до бой.

– Тогава сам ще свърша тази работа. И без това „нощната ми шапчица“⁷⁹ ме чака; само ще трябва да я позатегна повече.

Корсарят, изглежда, беше доволен от това уверение, защото изрази задоволството си с фамилиарно кимване на глава. Но тъкмо когато военният се готвеше да си тръгне, той пак го спря:

– Още нещо, Генерале: вашият пленник.

– И него ли да напия?

– В никакъв случай. Разпоредете се да го доведат тук. Генералът измънка нещо в знак на подчинение и излезе от каютата.

„Проявих слабост – мислеше си Корсарят, който започна пак да се разхожда напред-назад из помещението, – като се доверих прекалено на едно простодушно лице и на младежки жар. Ако не се лъжа, този момък има причина да се отвращава от света и е готов да се впусне във всякаква романтична авантюра. Но ако съм се излъгал, може да се окаже съдбоносно, затова трябва да бъда внимателен, дори предпазлив до крайност. Той е необикновено привързан към тия двама моряци. Как бих искал да знам историята му! Но това ще дойде с времето си. Хората му трябва да останат заложенници за завръщането и верността му. Ако излезе нечестен, е, в края на краищата те са моряци и мнозина като тях гинат в нашия опасен занаят! Добре нагласено; така никакво подозрение за някаква интрига няма да засегне гордостта на този чувствителен младеж, ако е истински човек, както ми се иска да вярвам.“

Такива бяха, общо взето, мислите, на които се отдаде Корсарят в течение на няколко минути след излизането на военния му сътрудник. Устните му се движеха; ту усмивки, ту сенки на мрачни мисли се сменяха по изразителното му лице, на което се отразяваха всички внезапни и бурни поврати в тази неспокойна, дейна душа. Докато беше потънал в

79. „Ноцна шапчица“ на английски значи също и „спиртно питие за преди лягане“. Б.пр.

размисъл, той ускори крачка и от време на време ръкомахаше малко причудливо, но когато се обърна внезапно, видя пред себе си някаква фигура, която бе изникнала ненадейно пред очите му като привидение.

Докато беше най-погълнат от мислите си, двама яки моряци бяха влезли неусетно в каютата, бяха сложили мълчаливо на един стол някакво човешко тяло и бяха излезли, без да продумат. Именно пред тази личност се намираше сега Корсарят. Те се изгледаха продължително, без никой от двамата да издаде нито звук. Корсарят бе онемял от изненада и смут, а другият изглеждаше буквално смразен от изумление и уплаха. Най-после по лицето на първия се плъзна лека странна усмивка и той произнесе рязко:

– Добре дошъл, сър Хектор Хоумспън!

Очите на объркания шивач – защото в мрежата на Корсаря бе по паднал именно познатият на читателя дърдорко, – очите на добрия човек се въртяха наляво-надясно и в блуждаенето си обгръщаха смешението от разкош и военни приготовления, което срещаша навред, но след всеки алчен поглед не пропускаха да се впият в стоящата пред тях фигура.

– Казвам: добре дошъл, сър Хектор Хоумспън! – повтори Корсарят.

– Да бъде милостив господ към прегрешенията на нещастния баща на седем невръстни дечица! – възкликна шивачът. – Малко можете да получите, смели пирате, от един отруден, честен занаятчия, който от изгрев до залез слънце седи надвесен над работата си.

– Унизително е благородник да говори така за себе си, сър Хектор – прекъсна го Корсарят и като взе малкия камшик за езда, захвърлен небрежно на масата в каютата, потупа шивача по рамото, сякаш беше магьосник, който само с докосване иска да го освободи от някаква магия. – Горе главата, честни и верни поданико на краля; най-после съдбата започва да ви се усмихва: само преди няколко часа вие се оплаквахте, че нито един клиент не е дошъл в дюкянчето ви от този кораб, а ето че сега имате възможност да обслужите целия му екипаж.

– Ах, почтени и великодушни Корсарю! – отвърна Хоумспън, който се бе окопитил и едновременно възвърнал красноречието си. – Аз съм обеднял и разорен човек. Животът ми беше изпълнен с тежки изпитания и несгоди. Пет кръвопролитни и жестоки войни...

– Достатъчно! Казах, че щастието тъкмо започва да ви се усмихва. Дрехите са необходими на джентълмените от нашата професия така, както и на енорийския свещеник. За всеки бод на иглата ще ви се запла ти. Гледайте! – добави той, натисна пружината на някакво тайно

чекмедже, то се отвори и се разкри купчина злато, в която бяха размесени безредно монети от почти всички християнски държави. – Ние имаме достатъчно средства да плащаме на тия, които ни служат вярно.

Внезапното показване на цяло съкровище, което не само надминаваше многократно всичко от тоя род, виждано досега от него, но и онова, което беше способно да си представи ограниченото му въображение, подеждува силно на чувствителната натура на добрия майстор. След като се наслади на това зрелище в течение на няколко минути, през които собственикът му остави съкровището пред неговите очи, той се обърна към завидния притежател на толкова много злато и придобивайки отново смелост и самоувереност, която постепенно се прокрадваше в гласа му, запита:

– А какво трябва да правя, славни мореплавателю, за да получа частца от това богатство?

– Каквото правите всеки ден на брега: да кроите, да мерите и да шиете. А може някога да бъде използван и талантът ви да шиете маскардни костюми.

– Ах, те са коварни и нечестиви изобретения на дявола, за да въвежда хората в грях и светски съблазни. Но, достойни мореплавателю, аз оставям безутешна съпруга, Дизайър; макар и на преклонна възраст и свикнала на словесни престрелки, все пак тя ми е законна другарка в живота и майка на многобройна челяд. 1

– Тя няма да изпитва лишения. Тук е приют за бедстваващи мъже. Мъже, които нямат сили да командуват в къщи, идват на моя кораб като в град-убежище. Вие ще бъдете седмият, който е намерил спокойствие, подслонявайки се тук. Семействата им се издържат по начини, известни само на нас, и така всички са доволни. И това не е единственото ми благодеяние.

– Колко похвално и справедливо, уважаеми капитане, и се надявам, че Дизайър и нейната челяд няма да бъдат забравени. Разбира се, всеки труженик заслужава възнаграждението си и ако се случи по принуда да работя за вас, надявам се, че добрата женица и децата и ще могат да разчитат на вашата щедрост.

– Дадох ви дума: не ще ги оставя на произвола.

– Може би, справедливи господине, ако ми отпуснете като аванс малка част от това злато, моята съпруга ще бъде по-спокойна, няма да се тревожи толкова за съдбата ми и духът ѝ ще се повдигне. Защото аз добре познавам характера на Дизайър и съм сигурен, че докато пред очите ѝ стои призракът на нуждата, ще вдига врява из целия Нюпорт. Ала

сега, когато господ така милостиво ми вдъхва надежда за отдих, не е грях, че искам да му се наслаждавам спокойно.

Макар Корсарят, противно на пленника си, да не вярваше, че езикът на Дизайър може да наруши мира на кораба, той беше настроен снизходително. И като натисна отново пружината, взе шепа златни монети, поднесе ги към Хоумспън и запита:

– Желаете ли да постъпите на кораба и да положите клетва? Тогава тези пари ще бъдат ваши.

– Господи, избави ни от лукавия и не ни въвеждай в изкушение! – възкликна шивачът. – Героични Корсарю, аз се страхувам от закона. Сполети ли ви някакво нещастие във вид на кралски кръстосвач или ако буря ви изхвърли на брега, ще бъде опасно да бъда твърде тясно свързан с вашия екипаж. Смирено се надявам, че дребните услуги, които мога да ви направя по принуда, ще останат незабелязани; уповавам се също и на вашето великодушие, благородни и достопочтени капитане, че няма да ги забравите при подялбата на честно спечелените приходи.

– Ето, това е навикът да се присвояват изрезките от плата, макар и в малко изопачен вид – промърмори Корсарят и като се завъртя леко на пети, удари гонга с такова нетърпение, че стряскащите му звуци се разнесоха из всички кътчета на кораба. Четири-пет глави се подадоха от различни врати на каютата и се чу гласът на единия, който питаше какви са желанията на началника им.

– Заведете го на койката му – заповяда той рязко.

Добрият майстор Хоумспън, който – от страх ли, от хитрост ли – изглеждаше абсолютно неспособен да се помръдне, бе вдигнат бързо от стола и пренесен до вратата, свързана с шканците.

– Чакайте – извика той на безцеремонните си носачи, които се готвеха да го занесат на посоченото от капитана място, – искам да кажа още една дума. Благородни и честни бунтовнико, макар и да не приемам да ви служа, все пак не отказвам по непристоен и непочтителен начин. Това е толкова голямо изкушение, че просто ме сърбят ръцете. Но можем да сключим договор, изгоден и за двете страни и съобразен със закона. Бих искал, славни командири, да отида в гроба с неопетнено име и да доживея докрай отредените ми от съдбата дни; защото, след като изкарах с чест, здрав и читав пет кръвопролитни и жестоки войни...

– Махнете го!

Хоумспън изчезна, сякаш отнесен от някаква магия, и Корсарят отново остана сам. Дълго време размишленията му не бяха прекъсвани нито от човешки стъпки, нито от глас. Из кораба цареше оная безмълвна

тишина, каквато само неумолима и строга дисциплина е способна да въдвори. Ако в каютата сега седеше човек, който живее на сушата, щеше да си помисли, че макар и заобиколен от необуздани хора, непризнаващи никакъв закон, той се намира сам в пуста църква; толкова приглушени и притъпени бяха дори неизбежните в случая звуци. Вярно, от време на време се чуваше резкият, креслив глас на някой гуляйджия, опитващ се да налучка мелодията на някаква моряшка песен – глас, който, излизайки от недрата на кораба и сам по себе си не твърде благозвучен, нарушаваше тишината като първите фалшиви звуци на неопитен тръбач. Но дори и тези звуци започнаха да отекват все по-рядко и по-рядко и най-после престанаха. Накрая Корсарят чу как някаква ръка завъртя дръжката на вратата на каютата, а след това се появи отново военният му приятел.

Походката, лицето и целият вид на Генерала показваха, че макар и възложената му неотдавна задача да е изпълнена успешно, това бе станало с цената на големи лични неприятности. Корсарят, който скочи от креслото си веднага, щом го видя да влиза, незабавно поиска да му докладва как са се развили нещата.

– Белият е толкова пиян, че и лежешком трябва да се държи за мачтата, а негрът е или измамник, или главата му е от камък.

– Надявам се, че не сте се отказали така лесно от задачата си.

– Все едно да разбиваш планина! Но не отстъпих нито минута по-рано, отколкото се полагаше.

Корсарят впи очи в Генерала, за да види точно в какво състояние е подчиненият му, и промени намерението си.

– Добре. Сега да се прибираме да почиваме.

Генералът внимателно изпъна високата си снага и се обърна с лице към вече споменатия малък люк. После с отчаяно усилие се помъчи да стигне до него с обичайната си военна походка. И тъй като капитанът не направи никаква забележка за едно-две залюлявания и преплитания на краката, почтеният военен заслиза по стълбата – както беше убеден – с достатъчно достойнство, тъй като душата му се намиреше в такова състояние, че не беше способна да открива малките грешки, извършвани от телесния ѝ носител. Корсарят погледна часовника си и след като даде на Генерала достатъчно време да се оттегли, с лека стъпка, без да бърза, също се заспуца по стълбата.

Долните помещения на кораба, макар и обзаведени не така разкошно както горната каюта, все пак бяха подредени много грижливо, спретнато и удобно. Кърмата на кораба беше заета от няколко сервизни

помещения за прислугата, свързани с трапезарията за по-низшите офицери, или на моряшки език „каюткомпанията“. От двете ѝ страни се помещаваха офицерските каюти, както високопарно се наричаха спалните на тях, които имаха честта да ходят на шканците. Пред каюткомпанията се намираха помещенията за младшите офицери, а точно пред тях беше настанен отрядът на човека, наричан Генерала; с дисциплината си този отряд служеше за бариера между по-разюзданите моряци и техните началници.

Това разположение на помещенията малко се различаваше от обичайния ред на военните кораби от същата класа и величина, както корабът на Корсаря. Но Уайлдър не бе пропуснал да забележи, че преградите, които делиха каютите от кубрика, или помещенията, заемани от екипажа, бяха далеч по-солидни от обикновено; освен това тук имаше малка гаубица, която в случай на нужда, както би се изразил лекар, би могла да се употреби „вътрешно“. Вратите бяха извънредно яки, а приспособленията за барикадирането им напомняха по-скоро приготовления за бой, отколкото обичайни предпазни мерки срещу дребни посегателства върху личната собственост. Мускети, широкоцевни пушки, пистолети, саби, полупики и други бяха накачени по бимсите и карлингсите⁸⁰ или наредени така, че да служат за украса на преградите, и то в такова изобилие, че явно бяха предназначени не само за показ, но и за употреба. С една дума, моряк с опитно око веднага би разбрал какво означава всичко това: началниците тук чувствуват, че безопасността им срещу буйството и непокорството на техните подчинени зависи изцяло от влиянието им върху тях и от способността им да окажат дружна съпротива, та поради сравнителната си малочисленост са сметнали за благоразумно да вземат всички предпазни мерки.

В главното долно помещение, тоест каюткомпанията, Корсарят заваря своя новоназначен помощник, явно зает да изучава устава на службата, на която току-що бе постъпил. Приближавайки се до ъгъла, където бе седнал той, с откровен, насърчителен и даже доверителен тон капитанът каза:

– Надявам се, мистър Уайлдър, че намирате нашия устав достатъчно строг?

– Строгост не му липсва; добре ще бъде, ако същата строгост се прилага винаги и при изпълнението му – отвърна оня, като стана и отдаде чест на началника си. – Никога не съм срещал такъв строг устав дори

80. *Карлингс* – усилена надлъжна подпалубна греда, служеща за опора на бимсите. Б.пр.

В...

– Дори къде, сър? – запита Корсарят, забелязвайки, че събеседникът му се колебае.

– Исках да кажа: дори във флотата на негово величество – отговори Уайлдър, изчервявайки се леко. – Не знам какво е според вас да си служил на кралски кораб – недостатък или предимство.

– Второто. Във всеки случай аз лично поне така мисля, защото съм учил занаята си на кралска служба.

– На кой кораб? – прекъсна го с интерес Уайлдър.

– На много – бе хладният отговор. – Но като става дума за строги правилници, скоро ще се убедите, че тъй като няма на брега съдилища, закрилящи хора с нашата професия, а в морето – братски кръстосвачи, които да бдят за безопасността ни, командирът неизбежно е облечен с голяма власт. Ще видите, че моята власт е доста широка.

– Дори малко неограничена – вметна Уайлдър с почти иронична усмивка.

– Дано да нямате повод да кажете, че си служи произволно с нея – отвърна Корсарят, който не забеляза, или може би се направи, че не забелязва, изражението на лицето на събеседника си. – Но време е вече; вие сте свободен да слезете на брега.

Младият човек му благодари с учтиво навеждане на главата и заяви, че е готов да тръгне. Когато се изкачваха по стълбата към горната каюта, капитанът изрази съжаление, че късният час и необходимостта да се спазва инкогнитото на кораба не му позволяват да изпрати на брега офицер с неговия чин така, както подобава.

– Но скифът, с който дойдохте, е още тук, до борда, и двамата ви яки другари бързо ще ви закарат до оня нос. А, като стана дума за тях, влизат ли те в нашето споразумение?

– С тях не съм се разделял от детинство и едва ли ще пожелаят да ме напуснат и сега.

– Колко необикновена връзка, съединяваща двама така странно устроени хора с човек, който толкова се различава от тях по привички и възпитание! – забеляза Корсарят, като изгледа внимателно събеседника си, но тутакси извърна очи, щом забеляза, че той е разбрал с какъв интерес се очаква отговорът му.

– Вярно – отвърна Уайлдър спокойно, – но всички сме моряци, тъй че разликата не е толкова голяма, колкото изглежда на пръв поглед. Сега аз слизам при тях и ще се възползувам от случая, за да ги уведомя, че в бъдеще ще служат под ваше командуване.

Корсарят го почака да излезе от каютата, а после отиде след него на шканците с такава небрежна походка, като че бе дошъл там само да подиша свежия нощен въздух.

Времето не беше се променило, все още беше мрачно, макар и меко. По палубите на кораба цареше предишната тишина и сред множеството неясни предмети, които изникваха пред погледа, и както добре разбираше Уайлдър, бяха необходими части от снаряжението на кораба, не се виждаше жива душа, с едно-единствено изключение. Това изключение беше същият човек, който пръв бе посрещнал нашия авантюрист и все още се разхождаше по шканците, загърнат както преди в моряшка пелерина. Към този човек именно се обърна сега младежът, осведомявайки го за намерението си да напусне временно кораба. Той прие съобщението му с уважение, с което даде на Уайлдър да разбере, че новият му чин е вече известен, но че все пак всичко зависи от върховната власт на Корсаря.

– Знаете, сър, че никой, каквото и положение да заема, не може да напусне кораба в този час без разрешение от капитана – бе категоричният отговор.

– Така и предполагам, но аз имам разрешение и ви го предавам. Отивам на брега с моята лодка.

Ала като забеляза наблизко някаква фигура, която можеше да ги чуе, и знаеше добре, че това е командирът му, човекът почака малко, за да разбере дали е вярно това, което бе чул. Като видя, че капитанът не възразява нищо, той само посочи мястото, където младият помощник ще намери лодката.

– Но моите хора ги няма там! – възкликна Уайлдър, стъписвайки се от учудване тъкмо когато се готвеше да се спусне от борда на кораба.

– Нима негодниците са избягали?

– Сър, нито са избягали, нито са негодници. Те са на този кораб и трябва да ги намерим.

Офицерът почака да види как ще действуват тези властни думи на човека, който продължаваше да стои в сянката на една мачта. Но тъй като и този път той не възрази нищо, разбра, че трябва да се подчини. Като подхвърли, че ще потърси хората, той тръгна към носовата част на кораба, оставяйки Уайлдър, както си мислеше той, сам на шканците. Последният обаче скоро бе изваден от това заблуждение. Корсарят се приближи спокойно до Уайлдър и му заговори за състоянието на своя кораб, за да разсее мислите на новия си помощник, който крачеше бързо по палубата и явно започваше да изпада в тревожен размисъл.

– Очарователно корабче си имам, мистър Уайлдър – подзе той, – и никога не хвърля нито капка вода зад гротмачтата. Точно такава обича морякът: лесно се управлява и е бързо по море. Наричам го „Делфин“ заради пъргавината, с която пори водата, и може би заради способността да мени така цвета на знамената си. Морякът трябва да нарича кораба си с някакво име, знаете, а аз мразя главорезки названия като „Огнететни“ и „Кръвожадни“.

– Имате късмет, че сте намерили такъв кораб. По ваша поръчка ли е строен?

– Почти всички кораби под шестстотин тона, които плават до тия колонии, са строени така, че да служат за моите цели – отвърна Корсарят с усмивка, сякаш искаше да обнадежди своя събеседник, като му покаже какви възможности за забогатяване се откриват пред него благодарение на новото му запознанство. – Този кораб е строен поначало за негово августейшо величество и мисля, че е бил предназначен или за подарък, или за обуздаване на алжирците. Но... но, както виждате, е сменил собственика си и му е отредена малко по-друга участ; а как и защо е станало това е маловажен въпрос, на който сега няма да се спираме. Мисля, че само е спечелил от преминаването си в други ръце. Аз го държах известно време в пристанище, където му направиха някои подобрения, и сега е вече напълно годен за плаване.

– Значи понякога се осмелявате да се приближите до фортове?

– Когато имате свободно време, може би личният ми дневник ще представлява интерес за вас – отвърна капитанът уклончиво. – Надявам се, мистър Уайлдър, че намирате кораба в такова състояние, от което нито един моряк не би се изчервил?

– Красотата и спретнатостта му веднага ми направиха впечатление и ме накараха да го разуча по-добре.

– Сигурно веднага сте забелязали, че се държи на една-единствена котва! – засмя се в отговор капитанът. – Но аз никога не се излагам току-така на риск, дори и да загубя котвените си съоръжения. За силна батарея като моята не би било особено трудно да накара да замлъкне оня така наречен форт; но тогава би могло да ни улучи някое заблудено гул-ле, ето защо съм готов за незабавно отплаване.

– Сигурно не е твърде приятно да се биете, щом не можете да свалите знамето си, когато стане нужда – каза Уайлдър, като че по-скоро размишляваше, отколкото излагаше гласно мнението си.

– Дъното е винаги под нас – бе лаконичният отговор. – Но мога да ви кажа, че поначало аз се грижа добре за кораба си. Всеки ден го

преглеждаме, както се преглеждат копита на състезателен кон, защото често се налага да обуздаваме храбростта си със съдържаност.

– А как и къде го ремонтирате, ако пострада в буря или в бой?

– Хм! Все някак съумяваме да го ремонтираме, сър, и да го спуснем отново на море в сносно състояние.

Той млъкна. Уайлдър забеляза, че все още не му се оказва пълно доверие и също замълча. През време на тази пауза се върна офицерът, следван само от чернокожия. С няколко думи той обясни състоянието на Фид. По всичко личеше, че това не само ядоса младия човек, но и го огорчи дълбоко. Обаче искреността и непринудеността, с които се обърна към Корсаря, за да се извини за постъпката на своя другар, убеди капитана, че Уайлдър не подозира ни най-малка външна намеса за довеждането му до това неприлично състояние.

– Вие много добре знаете какви са моряците, сър – рече той, – и няма да сметнете тази грешка на бедния ми приятел за тежко престъпление. Няма моряк, който да умее по-добре от Дик Фид да нагласи рея или да опъне въже, но трябва да призная, че той стига до крайност, когато е в приятна компания.

– Добре, че ви е останал поне един приятел, който да ви закара с лодката до брега – отвърна небрежно капитанът.

– Аз и сам мога да свърша тази дребна работа; не искам да делея хората си. С ваше позволение чернокожият също ще пренощува на кораба.

– Както желаете. След последната схватка имаме празни койки колкото щете.

Тогава Уайлдър заповяда на негъра да се върне при другаря си и да се грижи за него, докато не дойде на себе си. Чернокожият, който също беше с помътена глава, с готовност се подчини.

След това младият човек се сбогува със събеседниците си и се спусна в скифа. Когато загреба с яките си ръце, за да се отблъсне от притъмнелия кораб, вдигна очи нагоре и като моряк се наслади на реда и спретнатостта, които царяха там, а после погледът му падна върху тъмната маса на корпуса. В подножието на бушприта⁸¹ се виждаше стройна, стегната фигура, която явно следеше движенията му, и въпреки че беше тъмно, понеже облаците закриваха звездите, Уайлдър можа да познае в човека, който го наблюдаваше с такъв явен интерес, самия Корсар.

81. *Бушприт* – хоризонтално или леко наклонено дърво, закрепено пред вълнореза на кораба. Б.пр.

VIII ГЛАВА

Жулиета: Почакай, кой е она там?

Дойката: Синът на стария Тиберио.

Жулиета: А след тях, тоз дето не танцува ни веднъж?

Дойката: Не го познавам аз.

Шекспир – „Ромео и Жулиета“

Слънцето едва се бе издигнало над водната шир, сред която са разположени сините острови на Масачузетс, когато нюпортци започнаха да отварят вратите и прозорците си и да се готвят за различните си всекидневни занимания с бодростта и сърчността на хора, които са използвали благоразумно даденото им от природата време за почивка и удоволствия. Разменяха се весело утринни приветствия, отваряха се примитивно заключените дюкянчета, подхвърляха се тук-там учтиви въпроси за треската на нечия дъщеря или ревматизма на някоя престаряла баба. Собственикът на „Ръждивата котва“, който много се стараеше да запази репутацията на заведението си неопетнена от несправедливи упреци за разюздано гуляйджийство, беше от първите, които отвориха вратите си, за да не изпусне някой случайно минаващ клиент, почувствувал нужда да промие влагата на изтеклата нощ с някакво подкрепително средство. Тази стимулираща напитка по това време се консумираше много из английските колонии под различни названия – „горчивка“, „джупел“, „утринна глътка“, „пръсни мъгла“ и т.н. в зависимост от това, кое средство подходеше според характера на дадена местност. Вярно, този обичай започва малко да изчезва, но все още е запазил до голяма степен светостта си, останала от старо време. И колкото и да е чудно, поради тази вековна и похвална привичка да се промиват вредните нечистотии, възникващи в човешкия организъм във време, когато той е лишен от всякаква морална закрила и е изложен на пристъпите на всички наследени от плътта болести, американецът е обект на присмех от страна на европейския си събрат.

Не можем да не бъдем благодарни на ония чужди филантропи, които проявяват такъв жив интерес към нашето благополучие, та рядко пропускат някаква републиканска слабост, без да се нахвърлят злостно върху нея, ако заслужава, с пречистващите си монархически пера. Изглежда сме толкова по-чувствителни към това доброжелателство, понеже

сме имали случай да наблюдаваме как от прекомерна грижа за нашите отрочета-шати (здравни и малко немирни може би, но все пак отрочета), от Страстно желание да поправят прегрешенията на живеещите отсам Атлантика са склонни да си затварят очите пред някои от собствените си простъпки. Безброй са мисионерите-моралисти, които метрополията например е изпратила между нас с такива благочестиви и благотворни поръчения. Трябва само да съжаляваме, че техните усилия са увенчани с толкова малък успех. Имаме щастието да познаваме отблизо една от тези особи, която никога не пропускаше възможност да бичува преди всичко споменатия по-горе порочен обичай. При това се разпростираше така нашироко, че порицаваше не само като безнравствено, но и което е още по-ужасно, като невъзпитано пиенето на нещо по-силно от слаба бира преди определения за ядене час. След този важен промеждутък не само било позволено да се утоляват дотогавашните лишения на плътта, но и самият този човек така обилно си угаждаше в това отношение след общоприетия час, че редовно го отнасяха в полунощ до леглото му, от което също тъй редовно ставаше на другата сутрин, за да държи проповеди против порочността на преждевременното пиене. И тук ще се възползуваме от случая да изтъкнем, що се отнася до нашата скромна личност, че ние изобщо отбягваме този порок; съжаляваме само, че ония от двата народа, които намират удоволствие в тази привичка, не могат да се разберат приятелски точно кога през денонощието е позволено на говорещи английски джентълмени християни да упояват мозъка си с алкохол, без да си навличат упрека, че са невъзпитани.

Съставителите на последния договор за приятелство са пропуснали този важен морален въпрос – още едно доказателство, че мирът е скърпен набързо, понеже двете страни са били уморени от безполезната война. Все още не е късно да се назначи комисия за тази цел. А за да се разгледа въпросът справедливо и по същество, смятаме, че е уместно президентът да назначи като наш представител някой убеден привърженик на системата на „джулепите“. Убедени сме, че на нашата достойна и милостива майка-метрополия няма да бъде трудно да избере подходящ свой делегат от редовете на многобройния си и добре подготвен дипломатически корпус.

След тази изява на личното ни свободомислие, съчетано с такава жива заинтересованост от правилното и, надяваме се, окончателно решаване на този важен въпрос, ще ни позволите да продължим повествованието, без да ни причислявате към привържениците на сутрешната ободряваща почерпка или вечерното опиване – така целият въпрос се

разграничава много справедливо, както сме се убедили от задълбочени наблюдения.

И тъй, както казахме по-горе, съдържателят на „Ръждивата котва“ беше отрано на крак, за да изкара с честен труд някое и друго пени от поддръжници на посочената система, които случайно изберат пивницата му за сутрешни жертвоприношения на Бакхус, предпочитайки неговото заведение пред това на съседа му, който се мъчеше да примамва верноподаниците, показвайки руменолок мъж в червена куртка с надпис: „Главата на Джордж Втори“. Усилията на чевърстия кръчмар не останаха невъзнаградени. През първия половин час притокът на клиенти към пристанището на гостоприемната му пивница беше неударим, а и съдържателят явно не губеше надежда, че този приток ще продължи, дори след като първоначалната вълна взе да спада. Но като видя, че клиенти те му започват да се разотиват всеки по своята работа, кръчмарят се измъкна иззад тезгяха си и застана на пътната врата с пхнати в джобовете си ръце, сякаш тайно се наслаждаваше на звъntenето на новите им обитатели. Наблизо стоеше някакъв непознат, който не бе влязъл с другите и, разбира се, не бе участвувал в обичайното сръбване; мушнал ръка под предницата на куртката си, той изглеждаше зает повече с мислите си, отколкото с успеха на кръчмаря.

Тази фигура улови многозначителния поглед на съдържателя, който се сети, че човек, прибягнал до полагаемите се сутрешни подкрепителни, няма да има такова замислено лице, преди да са го налегнали дневните грижи, и че ще има възможност да спечели още нещо, като завърже запознанство с него.

– Свеж е ветрецът, приятелю, ще прогони нощната влага – заговори той, вдишвайки наистина приятния и ободряващ полъх на прекрасното октомврийско утро. – Тъкмо с тия пречистващи свойства се слави нашият остров и благодарение на тях е комай най-здравословното и по общо признание най-красивото място на земята. Изглежда, не сте тукашен, а?

– Току-що пристигнах, сър – бе отговорът.

– По облеклото ви личи, че сте моряк, познах ли? И съм готов да се закълна, че търсите работа на кораб, нали? – продължи кръчмарят, ухилен от собствената си проницателност. – Тук се навъртат много такива като вас, но макар че Нюпорт е процъфтяващо пристанище, не мислете, че винаги може да се намери служба на кораб. Опитайте ли си късмета в столицата на Заливната колония?

– Аз напуснах Бостън едва завчера.

– Какво! Нима славните му граждани не са могли да ви предложат

кораб? Е, вярно, да дрънкат ги бива, пък и умеят да се правят на ударени. Ала се намират, бих казал, и сведущи хора, които смятат, че скоро в Нарагансетския залив ще има не по-малко кораби, отколкото в Масачузетския. Ето например оня солиден бриг след една седмица заминава за ром и захар, а тоя кораб тук влезе в залива едва вчера при залез. Чудесен кораб, а каютите му – като за княз! Ще отплава, когато се промени вятърът, и предполагам, че точно сега добър моряк лесно ще намери работа там. А под форта стои роботърговски кораб, ако сте съгласен за пари да возите къргоглави.

– Значи смятате, че корабът във вътрешното пристанище ще отплава с първия попътен вятър? – запита непознатият.

– Не ще и дума. Жена ми е родна братовчедка на съпругата на митничаря и имам сигурни сведения, че документите са готови и го задържа само вятърът. Много от моряците имат при мен сметки на вересия, нали разбирате, приятелю, а в тия тежки времена всеки честен човек трябва да си гледа интереса. Да, ето го там, известен кораб, „Кралска Каролина“. Редовно веднъж на годината пътува между провинциите и Бристол и пътьом натам и обратно се отбива тук да разтовари нещо и да се запаси с дърва и вода, а после се прибира у дома си или в Каролините, в зависимост от случая.

– Моля ви, сър, кажете ми, има ли добро въоръжение? – продължи непознатият, който вече не беше така замислен, защото разговорът явно бе започнал да го заинтригува.

– Да, да, има няколко булдога да лаят в защита на правата му и да поддържат честта на негово величество, бог да го благослови! Джуди! Хей, Джуд! – закрещя кръчмарят с все гърло на една млада негърка, която събираше подпалки от треските в една корабостроителница. – Тичай при съседа Хоумспън и почукай на прозорците на спалнята му; тоя човек нещо се е успал; чудна работа – удари седем часът, а шивачът не идва да промие гърлото си с горчивка.

Разговорът се прекъсна за малко, докато слугинята изпълни нареждането на господаря си. Почукването предизвика само пронизителен кръсък от страна на Дизайър, чийто глас проникваше през тънките дъсчени стени на къщурката като през сито. След минута се отвори прозорец и на свежия утринен въздух се показа раздразеното лице на достопочтената стопанка.

– Какво пък сега! Какво пък сега! – питаше оскърбената, пренебрегната съпруга, която бе помислила, че този хаймана, съпругът ѝ, се прибира късно в домашното огнище и по този начин прекъсва съня ѝ. – Не

стига, че избяга за цяла нощ от леглото и трапезата ми, ами и разваляш полагаемата се почивка на цяло семейство, седем благословени дечица, без да се брои майка им? О, Хекторе! Хекторе! Какъв пример даваш на младите и незрелите и какъв урок на лекомислените!

– Я ми донеси тук черния тефтер – каза кръчмарят на жена си, която, чувайки вайканията на Дизайър, също се бе показала на един прозорец. – Тая жена май спомена нещо за заминаване след два дена; ако наистина майсторът има такова намерение, почтените хора би трябвало да прегледат сметките си. Да, честна дума, Кезая, ти си допуснала тоя куц голтак да ни заборчлее със седемнайсет шилинга и шест пенса, и то за такива дреболии като сутрешни почерпки и „нощни шапчици“!

– Напразно се ядосваш, приятелю, та нали той уши ученическо костюмче за момчето и намери...

– Стига, добра жено – прекъсна я благоверният й, като върна тефтера и й направи знак да се прибира, – надявам се, че с време всичко ще се уреди. Колкото по-малко шум вдигаме за прегрешенията на съседа ни, толкова по-малко ще се говори за нашите. Честен и трудолюбив майстор е той, сър – продължи кръчмарят, обръщайки се към непознатия, – само че слънцето никога не наднича през прозорците му, макар че, бог знае, стъклата им не са чак толкова дебели, та да бъде лишеи от тази благодат.

– И все пак смятате ли въз основа на такива дребни факти, които видяхме преди малко, че този човек наистина е избягал?

– Е, подобно нещастие се е случвало и с по-свестни от него! – отвърна кръчмарят, сплитайки пръсти върху закръгления си корем с дълбокомъдрен вид. – Ние, кръчмарите, които виждаме като на длан тайните на всекиго – защото човек е най-предразположен да разкрие сърцето си, когато се отбие при нас, – знаем по нещичко за работите на съседите си. Ако добрият майстор Хоумспън умееше да укротява нежната си половинка така лесно, както умее да постави шев където трябва, такава работа можеше и да не се случи, ала... Няма ли да пиете нещо тази сутрин, сър?

– Една глътка от най-хубавото.

– Та както казах – продължи съдържателят, след като изпълни желанието на клиента си, – ако шивачът умееше да изглади с ютията си опърничавия характер на жена си така, както глади плата, и ако после, след като свърши тази работа, можеше да изяде ютията си като оная птица, дето виси зад тезгяха ми... Може би ще имате време и да обядвате у нас, сър?

– Не мога да кажа още – отвърна непознатият, плащайки за напитката, която едва бе куснал, – зависи много от това, какви сведения ще събера за разните кораби в пристанището.

– Тогава позволете ми съвсем безкористно, както виждате, сър, да ви препоръчам, докато сте в града, да се настаните в този дом. Почти всички моряци идват тук и мога да ви уверя, без да се хваля, че няма човек, от когото бихте могли да научите повече за това, което би ви интересувало, както от собственика на „Ръждивата котва“.

– Значи ме съветвате да потърся работа при капитана на оня кораб в залива? Наистина ли той ще отплава толкова скоро, както твърдите?

– С първия попътен вятър. Аз знам цялата история на този кораб от деня, когато започнаха да сглобяват кила⁸² му, до минутата, когато хвърли котва ей там, където го виждате сега. С него ще пътува богата наследница от Юга, прекрасната дъщеря на генерал Грейсън; тя и нейната възпитателка – мисля, че ѝ казват „губернаторка“, – някоя си Уилис, чакат сигнала за отплаване там горе, в дома на госпожа Де Лейси – тя пък е вдовицата на контраадмирала със същото презиме и родна сестра на генерала, а следователно, доколкото разбирам, леля на младата дама. Мнозина смятат, че двете състояния ще се съединят, тъй че, който вземе мис Гети Грейсън за жена, ще бъде не само щастливец, но и богаташ.

Непознатият, който към края на гореописания разговор изглеждаше твърде равнодушен, сега като че ли беше склонен да се намеси в него с явен интерес, предизвикан от пола и състоянието на новата зачекната тема. След като почака кръчмаря да се доизкаже докрай и да си поеме дъх, той попита малко неочаквано:

– Значи казвате, че къщата близо до нас, на хълма, е домът на мис Де Лейси?

– Ако съм казал такова нещо, значи съм говорил празни приказки. Под „там горе“ аз подразбирам на половин миля оттук. Това е жилище, достойно за знатна дама като нея, а не като тия схлупени къшурки, дето виждате скупчени около нас. Тази къща може лесно да се познае по хубавите жалузи и сенките. Обзалагам се, че в цяла Европа няма такива сенки, каквито хвърлят прекрасните дървета около парадния вход на госпожа Де Лейси.

– Възможно е – промърмори непознатият, който явно не проявяваше такова провинциално възхищение, както кръчмаря, и отново потъна в предишната замисленост. Вместо да продължи разговора, той

82. *Кил* – основна надлъжна греда, минаваща по дъното на кораба. Б.пр.

внезапно промени темата, като направи някаква най-банална забележка, а после повтори, че може да му се наложи пак да се отбие тук, и без да бърза, тръгна към дома на мисис Де Лейси. Това рязко прекъсване на разговора вероятно щеше да даде на наблюдателния кръчмар обилен материал за коментари, ако точно в този момент Дизайър не бе изкочила от жилището си и отклонила вниманието му с особено цветистите изрази, с които описваше характера на своя грешен съпруг.

Читателят навярно вече се е сетил, че човекът, който бе беседвал с кръчмаря като непознат, не му е неизвестен. И наистина това беше не някой друг, а самият Уайлдър. Но за да изпълни тайните си замисли, младият моряк се отказа от словесната война и като пое по полегатия хълм, на чийто склон е построен градът, се насочи към предградията.

Не беше трудно да познае търсената къща между десетината други подобни постройки по „сенките“, както наричаше кръчмарят, служейки си с тази дума в колониалния ѝ смисъл, няколкото наистина величествени бряста, които растяха в двора пред парадния вход. Но за да се увери, че не се лъже, той потвърди предположенията си, като запита тоговоаногова, след което продължи замислено пътя си.

Междувременно утрото се разцъфтя напълно и имаше всички изгледи да настъпи един от ония прекрасни, приятни есенни дни, с които се отличава или би трябвало да се отличава тукашният климат. От юг задуха слаб бриз, който облъхваше като топъл юнски ветреца лицето на нашия авантюрист, когато се спираше от време на време по нагорнището и впиваше очи ту в един, ту в друг кораб в пристанището. С една дума, времето беше точно такова, на каквото би се наслаждавал човек, който обича да се разхожда из полето, но моряк би го сметнал за загубен ден.

От мислите му го изтръгнаха приближаващи се гласове, явно на хора, които водеха разговор. Имаше особено един глас, от който, без сам да знае защо, сърцето му затупа, и което му се стори още по-необяснимо – раздвижи всичките му стаени чувства. Възползвайки се от неравността на почвата, той скочи незабелязано на малък насип и като се промъкна до ъгъла на една ниска стена, се озова съвсем близо до разговарящите.

Стената ограждаше градината и парка на богаташка къща, а тя наистина се оказа жилището на мисис Де Лейси. Недалеч от пътя имаше проста беседка, която през топлия сезон почти е тънела в зеленина и цвят. Тя беше разположена на такова високо място, че от нея се откриваше гледка за към града, пристанището, Масачусетските острови на изток, островите на Провидънските плантации на запад и безкрайната океанска шир на юг. Тъй като сега бе загубила листния си покров, центърът

й се виждаше добре през грубо издяланите стълбове, които поддържаха малкия ѝ купол. Тук Уайлдър намери същата компания, чийто разговор бе подслушвал предния ден, когато се криеше с Корсаря в таванското помещение на развалините. Макар че адмиралската вдовица и мисис Уилис бяха по-близо до него и явно разговаряха с някого, който също като него се намираще на пътя, скоро младият моряк забеляза малко по-назад по-привлекателната фигура на прекрасната Гъртруд. Наблюденията му обаче бяха прекъснати от отговора на човека, който все още не се виждаше. Водейки се по гласа, Уайлдър скоро можа да различи някакъв държавелив на вид старец, който, седнал на един крайпътен камък, изглежда, отморяваше изнемошелите си нозе и същевременно отговаряше на някои въпроси, задавани му от беседката. Главата му беше побеляла, а ръката, която стискаше бастун, от време на време трепереше; но в облеклото, държането и гласа на говорещия имаше нещо, показващо твърде красноречиво, че някога е бил морски труженик.

– Господи! Ваша светлост, госпожо – произнесе той с треперещ глас, в който обаче още се бяха запазили дълбоките тонове, свойствени на професията му, – ние, старите морски вълци, няма защо да гледаме календара, за да разберем откъде ще задуха вятърът след стопяването на снеговете и ледовете, та да тръгнем по море. Достатъчно е да дойде заповедта за отплаване и капитанът да се сбогува с жена си.

– Ах, точно същото казваше и горкият покоен адмирал! – възкликна мисис Де Лейси, която изпитваше голямо удоволствие да разговаря с бивш моряк. – Значи вие, добри приятелю, сте на мнение, че когато един кораб е готов, той трябва да отплава, независимо дали вятърът е...

– Ето тук още един морски труженик, който идва тъкмо навреме, за да ни даде съвет – прекъсна я бързо Гъртруд, сякаш искаше да попречи на леля си да сложи твърде безапелационен край на спора, току-що пламнал между нея и мисис Уилис. – Той би могъл да ни служи за арбитър.

– Вярно – подкрепи я гувернантката. – Молим ви, сър, кажете ни какво мислите в и е за времето днес? Подходящо ли е да се отплава в таква време или не?

Младият моряк неохотно откъсна очи от изчервилата се Гъртруд, която в стремежа си да насочи вниманието на всички към него бе пристъпила напред, ала сега пак се отдръпна плахо към средата на беседката, сякаш вече се бе разкайала за смелостта си. Тогава той впи очи в тая, която бе задала въпроса, и я гледа така продължително, че тя сметна за нужно да го повтори, мислейки, че първия път не е била разбрана добре.

– На времето не бива да му се вярва много, госпожо – отговори младият моряк с малко закъснение. – Който не знае това, напусто е бродил из моретата.

В гласа на Уайлдър имаше нещо толкова меко и добродушно, но същевременно и мъжествено, че дамите неволно се заслушаха в него. Благоприятно впечатление им направи и спретнатото му облекло: макар и строго професионално, то му придаваше елегантен и дори благороден вид и трудно беше да се повярва, че няма право да претендира за по-високо обществено положение от заеманото в действителност. Навеждайки глава по начин, с който искаше да изрази учтивост, но може би повече от чувство за собствено достойнство, отколкото от уважение към събеседника, мисис Де Лейси продължи разговора.

– Тези дами – каза тя – възнамеряват да пътуват с оня кораб за провинцията Каролина и тъкмо спорехме откъде ще задуха вятърът през следващите часове. Но аз мисля, че за такъв кораб няма особено значение дали вятърът ще бъде попътен или не.

– Аз пък не мисля така – бе отговорът. – Според мен от такъв кораб не може да се очаква много, какъвто и да е вятърът.

– Но той се слави като изключително бързоходен. Ала не е важна славата! Ние знаем, че е такъв: дошъл е от метрополията в колониите за невероятно кратко време – за седем седмици! Но и моряците, подобно на нас, бедните простосмъртни на сушата, изглежда, си имат своите предпочитания и предубеждения. Така че ще ме извините, ако запitam и този почтен ветеран за мнението му по въпроса. Какви са според вас, приятелю, мореходните качества на оня кораб с необикновено високите бомбрамстенги⁸³ и така особено закръглени марсове⁸⁴?

На устните на Уайлдър трепна едва доловима усмивка, но той продължаваше да мълчи. Старият моряк обаче се изправи и започна да разглежда кораба с вид на човек, който отлично разбира не твърде професионалния език на адмиралската вдовица.

– Корабът във вътрешното пристанище, госпожо – отговори той, след като свърши огледа си, – а предполагам, че ваша светлост има предвид именно него, е тъкмо такъв, че да доставя радост на очите на моряка. Готов съм да се закълна, че е отличен и надежден кораб; а що се отнася до мореходните качества, макар че може да не е чак способен да върши чудеса, все пак е бързоходен, доколкото познавам морето и тия,

83. *Бомбрамстенга* – вертикално дърво, представляващо част от мачтата и продължение на братмстенгата. Б.пр.

84. *Марс* – площадка на мачтата в мястото на съединяването и със стенгата. Б.пр.

които се препитават от него.

– Какво необикновено голямо различие в мненията! – възкликна мисис Де Лейси. – Но се радвам, че го смятате за надежден, защото макар че моряците обичат бързоходните кораби, за тия дами е по-важно да се чувствуват в безопасност на него. Предполагам, сър, няма да оспорите, че е надежден?

– Именно това качество най-вече му отричам – бе лаконичният отговор на Уайлдър.

– Чудно! Този човек е стар моряк, сър, а излиза, че мисли другояче.

– Навремето си може да е видял повече от мен, госпожо, но се съмнявам дали точно сега вижда добре като мен. Разстоянието до оня кораб е толкова голямо, че трудно би могло да се съди за качествата или недостатъците му. Аз бях по-близо до него.

– Значи, сър, наистина смятате, че има някаква опасност? – обади се нежният глас на Гъртруд, у която страхът бе надделял над свенливостта.

– Да, смятам. Ако имах майка или сестра – Уайлдър наблегна на последната дума, като докосна шапката си и се поклони на прекрасната си събеседница, – бих се поколебал да я пусна на оня кораб. Честна дума, уважаеми дами, уверявам ви, никой кораб, който е излязъл или ще излезе от колониално пристанище през тази есен, не е изложен на такава опасност, както този.

– Чудно! – забеляза мисис Уилис. – Или много са преувеличавали, когато ни описваха този кораб, или той наистина е извънредно удобен и надежден. Може ли да запитам, сър, с какви факти обосновавате вашето мнение?

– Те са ясни като бял ден. Трудно се управлява, понеже носът му е много изтънен, а кърмата – много надебелена. Освен това бордовете му са отвесни като църковни стени и газенето му е малко. На всичко отгоре няма предно платно, тъй че целият напор на вятъра ще пада върху кърмовата част, която не ще може да му устоява и положително ще връща кораба назад. Ще дойде ден, когато тоя кораб ще се гмурне с кърмата към дъното.⁸⁵

Уайлдър изказваше мнението си с такъв пророчески и решителен тон, че слушателките поглъщаха думите му с оная скрита вяра и смирена почтителност, с която невежите са твърде склонни да се отнасят към

85. Тук и по-нататък Уайлдър говори нелепости, знаейки, че слушателите му не разбират нищо от мореплаване. Б.пр.

посветените в тайните на някоя важна професия. Разбира се, никой от тях нямаше съвсем ясна представа за смисъла им, но самите му думи бяха пропити с опасност и смърт. Мисис Де Лейси обаче сметна за свой дълг като вдовица на моряк да покаже колко е запозната с разисквания въпрос.

– Това са наистина много сериозни недостатъци! – вметна тя сериозно. – Не мога да си обясня как моят агент е пропуснал да ми ги спомене. А как мислите, сър: има ли този кораб някакъв друг обезпокоителен недостатък, който да ви се набива в очите дори от такова разстояние?

– Твърде много. Забележете, че брамстенгите му са закрепени откъм кърмата; нито едно от горните му платна не се развява, а освен това, госпожо, сигурността на такава важна част от кораба като бушприта зависи тук от ватерщагите и ватервулингите⁸⁶.

– Много вярно, много вярно! – повтори мисис Де Лейси, потръпвайки с ужас като човек, който разбира от такива работи. – Тези неща съвсем са убягнали от вниманието ми, но сега, когато ги споменахте, вече са ми напълно ясни. Подобна небрежност е направо престъпна, особено да се разчита на ватерщаги и ватервулинги за сигурността на бушприта! Откровено казано, Уилис, не бих се съгласила племенницата ми да пътува с такъв кораб.

Докато Уайлдър говореше, спокойният поглед на Уилис беше впит в лицето му, а сега тя го отмести със същото невъзмутимо спокойствие към адмиралската вдовица.

– Опасността може да е малко преувеличена – забеляза тя. – Нека попитаме този, другия моряк, какво мисли той по тези въпроси. Смятате ли, приятелю, че ще бъдем изложени на такива сериозни опасности, ако по това време на годината се решим да пътуваме до Каролините с оня кораб?

– О, боже господи! – засмя се беловласият моряк. – Та това са някакви съвсем новомодни недостатъци и трудности, госпожо, ако изобщо могат да се нарекат недостатъци и трудности! Никога не съм чувал за такива неща по мое време и да си призная, трябва да съм много глупав, щом не разбрах и половината от това, което каза младият джентълмен.

– Предполагам, че отдавна не сте били по море – забеляза хладно Уайлдър.

– За последен път бях преди пет-шест години, а за първи път преди петдесет.

86. *Ватершаги, ватервулинги* – въжета, закрепващи бушприта. Б.пр.

– Значи според вас няма причини за безпокойство? – запита повторно мисис Уилис.

– Може да съм стар и немощен, госпожо, но ако капитанът на този кораб ме приеме на служба при себе си, ще му бъда благодарен за тази добрина.

– Бедният е готов на всичко – прошепна мисис Де Лейси, поглеждайки спътничките си многозначително, което показваше, че няма високо мнение за казаното от стареца. – аз съм склонна да подкрепя мнението на по-младия моряк; той го обосновава с убедителни, професионални доводи.

От уважение към преждеговорившата мисис Уилис известно време мълча, но после започна отново да задава въпроси, обръщайки се този път към Уайлдър:

– А как обяснявате тази разлика в преценката между двамата, които поради своята компетентност би трябвало да дадат правилно мнение?

– Според мен на този въпрос може да се отговори с една добре известна пословица – отвърна младият човек с усмивка. – Но все пак трябва да имате предвид развитието на корабостроенето и може би да се съобразите с различните длъжности, които сме изпълнявали.

– И едното, и другото е вярно. Но все пак ми се струва, че за пет-шест години не е възможно да станат кой знае какви изменения в такава стара професия.

– Ще прощавате, госпожо, но за да ги знае човек, е нужна постоянна практика. Този честен стар моряк, изглежда, няма представа как може да се накара кораб с форсирани платна⁸⁷, да пори вълните с хакборда си⁶⁶.

– Невероятно! – извика адмиралската вдовица. – Дори най-младият и най-неопитен моряк би трябвало да се възхити от красотата на подобна гледка.

– Да, да – подкрепи я с обиден вид старият моряк, който даже и да не владееше добре занаята си, все пак не беше склонен да признае незнанието си точно сега. – Много прекрасни кораби са вършили това пред очите ми и както казва милейди, гледката е величествена и прекрасна!

Уайлдър беше смутен. Той прехапа устни като човек, който поради крайно невежество или прекалено хитруване е попаднал в собствената си клопка, ала самодоволството на мисис Де Лейси му спести

87. Поставяне на повече платна, отколкото корабът е способен да носи при дадена сила на вятъра. Б, пр.

необходимостта да отговори веднага.

– Наистина би било много чудно – каза тя – на човек, побелял из моретата, нито веднъж да не му направи впечатление такава великолепно гледка. Но все пак, честни моряко, вие като че ли не забелязвате очевидните недостатъци на оня кораб, който този... ъ-ъ... този джентълмен така уместно посочи преди малко.

– Аз не ги смятам за недостатъци, ваша светлост. Именно така стъкмяваше кораба си бившият ми доблестен и прекрасен командир, а смело мога да кажа, че по-добър моряк и по-честен човек не е служил във флотата на негово величество.

– Значи сте служили на краля! А как се казваше вашият любим командир?

– А как, мислите, би могъл да се казва? Всички, които го познавахме добре, го наричахме Хубавото време, защото при него винаги имахме тихо море и попътен вятър; а на брега беше известен като храбривия и победоносен контраадмирал Де Лейси.

– Значи моят покоен високоуважаван и вещ съпруг е стъкмявал кораба си по този начин? – попита вдовицата с трепет в гласа, който показваше колко дълбоки и искрени са изненадата и поласканата ѝ гордост.

Престарелият моряк привдигна от камъка превитото си тяло, погледна тъжно вдовицата на тоя, когото току-що бе споменал, и като се поклони ниско, отговори:

– Ако имам честта да виждам съпругата на моя адмирал, това ще бъде отрадната гледка за старческите ми очи! Шестнайсет години служих аз на кораба му и още пет на други кораби от неговата ескадра. Осмелявам се да попитам ваша светлост: чували ли сте го да говори за Боб Блънт, старшината на моряците от гротмарса?

– Разбира се... разбира се. Той обичаше да разказва за тия, които са му служили вярно.

– Ех, бог да го прости и вечна му памет! Добър офицер беше той и никога не забравяше приятел, където и да е работата му – на рея или в каюта. Да, адмиралът беше приятел на моряците!

– Ето това се казва признателен човек! – произнесе се мисис Де Лейси, бършейки очите си. – И не се съмнявам, че разбира много добре От кораби. А уверени ли сте напълно, достойни приятелю, че моят покоен високоуважаван съпруг е стъкмявал всичките си кораби като тоя, за който става дума?

– Напълно съм уверен, госпожо, защото със собствените си ръце

съм помагал в стъкмяването им.

– Дори на ватерщагите?

– И на ватерщагите, милейди. Ако адмиралът беше жив и се намираще тук, готов съм да се закълна, че щеше да каже за оня кораб: „надежден и добре екипиран“.

Мисис Де Лейси се обърна към Уайлдър с дълбоко достойнство и твърда решителност и каза:

– Значи в паметта ми има малък пропуск, но това не ме учудва, като се вземе предвид, че този, който ме учеше толкова много на занаята си, не е вече тук, за да продължи уроците си. Много сме ви признателни за вашето мнение, сър, но смятаме, че преувеличихте опасността.

– Честна дума, госпожо – прекъсна я Уайлдър, като сложи ръка на сърцето си и наблягаше на всяка своя дума, – аз ви говоря напълно искрено. Продължавам да твърдя, че според мен е много опасно да се пътува с оня кораб, и призовавам бога за свидетел, че казвам това съвсем не от неприязън към неговия командир, към собствениците му или към когото и да било, който има нещо общо с него.

– Не се съмняваме, сър, че сте напълно искрен. Само смятаме, че грешите – отвърна адмиралската вдовица със съчувствена и по възможност снизходителна усмивка. – Във всеки случай сме ви благодарни за вашите добри намерения. Елате, достойни ветеране, ние още няма да се разделим с вас. Почукайте на вратата ми и ще ви пуснат; тогава ще поговорим повече по тия въпроси.

И като се поклонил хладно на Уайлдър, тя тръгна през градината, следвана от спътничките си. Походката на мисис Де Лейси беше горда, сякаш съзнаваше цялото си превъзходство, докато мисис Уилис крачеше бавно, като че потънала в размисъл. Гъртруд вървеше до нея, но широкополата шапка, завързана под брадата, скриваше лицето ѝ. На Уайлдър му се стори, че долови тайния, неспокоен поглед, хвърлен от нея към човека, който несъмнено бе пробудил вълнение в чувствителното ѝ сърце, макар че това беше неприятно чувство на тревога. Той постоя, докато изчезнат между храстите. После се обърна, за да излее яда си върху своя събрат-моряк, но видя, че старецът междувременно се е озовал зад вратата, вероятно зарадван от възможността да получи награда за неотдавнашното си ласкателство.

IX ГЛАВА

Оттук изтича, казвам ти! Видях го,
когато се прехвърли през зида!

Шекспир – „Ромео и Жулиета“

Уайлдър се оттегли от бойното поле победен. Случайността или, както беше склонен да го нарече, подлизурството на стария моряк беше развалило малката му хитрост и сега не му оставаше ни най-малък шанс да му се представи отново такава възможност да постигне целта си. В този момент от повествованието няма да описваме подробно чувствата и съображенията, които караха нашия авантюрист да заговорничи против очевидните интереси на ония, с които толкова отскоро се бе свързал; достатъчно е засега да изложим ясно пред читателя самите факти.

Разочарованият млад моряк се връщаше в града с бавна крачка и лошо настроение. Спускайки се от хълма, неведнъж се спираше рязко и по няколко минути стоеше загледан в различните кораби в пристанището. Но при тези чести застоявания с нищо не издаде, че проявява особен интерес към някой от тях. Може би погледът му се задържа по-дълго и с по-голямо внимание върху търговския кораб от Юга, макар че сегиз-тогиз очите му се насочваха с любопитство и дори с безпокойство към всеки плавателен съд, намерил подслон в пристанището.

Настъпило бе обичайното работно време и от всички краища на пристанището започваше да долита шум на трудова дейност. В спокойната утрин се извисяваха песните на моряците с особените им протяжни извивки. Корабът във вътрешното пристанище беше между първите, на които закипя работа – екипажът му явно го подготвяше за предстоящото отпътуване. Едва когато забеляза това раздвижване, Уайлдър като че се отърси напълно от своите мисли и продължи наблюденията си с неотклонно внимание. Той видя моряците, катерещи се по въжетата лениво, в такъв рязък контраст с енергичността им в критични моменти: тук-там по тъмните, масивни рей се мяркаше някоя и друга човешка фигура. След няколко минути формарселът, стегнат здраво над реята, увисна от нея на изящни небрежни гънки. Наблюдателният Уайлдър знаеше добре, че на търговските кораби това е сигнал за отплаване. След още няколко минути долните ъгли на това важно платно бяха притеглени към краищата на съответната рея под него, а после видя как тежката рея се

вдигна бавно по мачтата, повличайки след себе си разтварящите се гънки на снежнобялото платно, докато най-после то се опъна отвед и се разпери широко. Леките пориви на вятъра се удряха в тази широка повърхност и пак утихваха; платното ту се издуваше, ту се отпускаше, което показваше, че вятърът още не е достатъчно силен. В този момент приготовленията, изглежда, се прекратиха, сякаш моряците, поканили по този начин вятъра, чакаха да видят дали той ще се отзове на поканата им.

Този, който така внимателно наблюдаваше тези признаци за отплаване на толкова често споменавания кораб, съвсем естествено обърна очи към другия кораб, закотвен пред форта, за да види как ще реагира той на толкова очебийния сигнал. Но и при най-внимателно и зорко вглеждане не можеше да се открие никакъв признак, че двата кораба проявяват някакъв интерес един към друг. Докато първият извършваше току-що описаните приготовления, вторият стоеше на котва и по нищо не личеше, че в черния му безжизнен корпус има жива душа. Той изглеждаше толкова тих и неподвижен, че невеж в тия работи човек лесно би го взел за част от морето, за някакъв огромен симетричен израстък върху вълните – плетеница от нишки и сочещи пръсти, или за някое от ония фантастични чудовища, които според поверието живеят на океанското дъно, от векове скрити от мъглите и бурите.

Но Уайлдър, който много добре знаеше какъв е този кораб, виждаше и други неща. Сред цялото това привидно сънливо спокойствие той лесно долавяше ония признаци на готовност за отплаване, които само моряк може да забележи. Котвеното въже вместо да се спуща към водата във вид на дълга дъга, беше „късо“ или почти „обтегнато до крайност“, както казват обикновено моряците; дължината му беше колкото да издържа на напора на силното вълнение, което блъскаше дълбокия кил на кораба. Всички лодки бяха на вода, разположени и приготвени така, че да могат в най-кратко време да бъдат използвани за влачене на кораба.

Нито едно платно или рея не бяха смъкнати за поправка и преглед, както е свикнал да прави морякът, когато се намира в безопасно и удобно пристанище; не липсваше нито едно от стотиците въжета, които се преплитаха на фона на синьото небе и щяха да служат за улесняване на движението и управлението му. С една дума, макар и на пръв поглед да не изглеждаше готов за отплаване, все пак корабът беше в състояние всеки момент да потегли или, ако е необходимо, да си послужи със средствата за нападение и отбрана. Вярно, абордажните мрежи бяха

завързани за въжетата както предния ден; но тази крайна предпазна мярка можеше да се обясни както с войната – корабът беше изложен на нападения от леките френски кръстосвачи, които така често се спущаха от островите на Уест Индия по цялото крайбрежие на континента, – така и със заеманото от него място извън обичайната защита на пристанището. При това положение на човек, знаещ какъв е този кораб, може да се стори, че той е някакво хищно животно или отровно влечуго, което лежи в престорена сънливост, за да примами неподозиращата жертва да се приближи достатъчно, та да скочи отгоре ѝ или да впие в нея смъртоносните си зъби.

Уайлдър поклати глава по начин, който много ясно показваше, че добре разбира това коварно спокойствие, и с предишната бавна крачка продължи към града. Дълго вървя така, без да забелязва, че времето тече, и навярно щеше да загуби сметката на още много минути, ако леко докосване по рамото не бе го изтръгнало внезапно от мислите му. Трепвайки от това неочаквано прекъсване на размишленията му, той се обърна и видя, че докато бе вървял бавно, го бе настигнал морякът, когото за последен път бе срещнал в компанията, в която толкова желаше да се намира.

– С вашите млади крака, мастър – заговори той, щом успя да привлече вниманието му, – вие можете да се носите като кораб с всички платна; и все пак аз ви настигнах със старческите си нозе, така че можем пак да разговаряме.

– Ти май имаш необикновената дарба „да пориш вълните с хакборда си“ – отвърна Уайлдър с подигравателна усмивка. – Ако плаваш по тоя чуден начин, кой знае докъде можеш да стигнеш.

– Виждам, братко, че си обиден, загдето вървя по петите ти, но така аз просто се подчиних на твоя сигнал. Нима очакваше, че стар морски вълк като мен, стоял бог знае колко пъти на вахта на флагмански кораб, ще се признае за невеж по който и да е въпрос, свързан със синьото море? Отде да зная, дявол да го вземе, дали между хилядите кораби, спущани на вода напоследък, няма и някой, умеещ да плава най-добре с кърмата напред? Казват, че корабът се правел по образец на рибата; в такъв случай трябва да се построи кораб като рак или мида, за да бъде такъв, какъвто го описвате.

– Добре, старче. Предполагам, че адмиралската вдовица вече те е възнаградила с хубав подарък и цял сезон можеш да стоиш закотвен, без да те е грижа как ще се строят корабите в бъдеще. Моля те, кажи ми: възнамеряваш ли да държиш все същия курс по този склон?

– Да, докато не стигна до долу.

– Това ме радва, защото аз пък имам твърдото намерение да се изкача обратно. И тъй, както казваме по море, когато сме свършили разговора си: „Всичко хубаво!“

Старият моряк се засмя, като видя, че младият човек се обърна рязко кръгом и тръгна отново в същата посока, от която току-що се бе спуснал.

– Ах, ти никога не си плавал с контраадмирал! – каза той и продължи надолу, избирайки внимателно пътя си, както подобава на неговата възраст и немощ. – Не, колкото и да бродиш по море, не можеш да се шлифоваш, ако не направиш един-два курса с флагмански кораб, и то на бизана!

– Нетърпим дърт лицемер! – процеди през зъби Уайлдър. – Тоя мошеник е видял и по-добри дни, а сега злоупотребява със знанията си, за да мами една глупава жена. Добре, че се отървах от такъв негодник, който сега, когато не е способен да работи, изглежда, е направил лъжата свой занаят. Ще се върна обратно. Пътят е свободен, а кой знае какво може да се случи?

По-голямата част от горния монолог бе изречена, както отбелязахме, полугласно, а останалата бе изказана мислено, но като се има пред вид, че нашият авантюрист нямаше слушател, все едно че я бе разтръбил. Смъртно изразената по този начин надежда обаче едва ли щеше да се сбъдне скоро. Уайлдър се изкачваше бавно по хълма, старейки се да си придава безгрижен вид на безцелно разхождащ се човек, ако случайно връщането му привлечеше внимание; но макар и да се въртя дълго на открито под прозорците на вилата на мисис Де Лейси, не можа да зърне повторно нейните обитателки. По куфарите и вързопите, които се изнасяха от къщата на път за града, и по забързаната суетня на мяркащите се от време на време слуги личеше, че тук се готвят за скорошното заминаване; но, изглежда, че главните обитателки на дома се бяха оттеглили във вътрешните помещения на сградата, вероятно от съвсем естествено желание да поговорят насаме и да се сбогуват нежно. Уайлдър се обърна, ядосан и разочарован, че напрегнатото му бдение не бе дало резултат, но изведнъж иззад ниската стена, на която се облегна, чу отново женски гласове. Те се приближаваха и скоро острият му слух разпозна благозвучния глас на Гъртруд.

– Напразно се тревожим, мила госпожо – каза тя, когато вече бе достатъчно близо и се чуваше ясно. – Не трябва да обръщаме никакво внимание на това, което говори такъв... такъв човек.

– Мисля, че си права, мила моя – отвърна печалният глас на гувернантката, – и все пак аз съм толкова малодушна, че не мога да се отърся напълно от нещо като суеверно предчувствие в това отношение. Гъртруд, не желаш ли да се видиш още веднъж с този младеж?

– Аз ли, госпожо! – възкликна нейната възпитаница някак уплашено. – Защо ни е на вас или на мен да се срещаме отново със съвсем непознат човек, и то толкова нискостоящ... е, може да не е нискостоящ... ала съвсем неподходяща компания за...

– ... за дами от добро семейство, искаш да кажеш. А защо мислиш, че този млад човек е много по-нискостоящ от нас?

Младият глас на девойката звучеше така мелодично, че според Уайлдър това я извиняваше донякъде за думите ѝ, когато отговори:

– Разбира се, аз не съм толкова придирчива към произхода и положението, както леля Де Лейси – каза тя със смях, – но не бива да забравям някои неща, на които сте ме учили вие, драга мисис Уилис: че възпитанието и обноските се отразяват много на възгледите и характера на всички нас, клетите простосмъртни.

– Много вярно, чедо мое. Но трябва да призная, че не видях и не чух нищо, което да ми дава основание да смятам въпросния млад човек за невъзпитан или груб. Напротив, езикът и произношението му бяха като на джентълмен, а и по външността му личеше, че е такъв. Той се държеше прямо и просто като моряк, но ти сама знаеш, че синовете на най-знатните семейства в провинциите и дори в кралството често постъпват на служба във флотата.

– Но те са офицери, уважаема госпожо, а този... този човек беше облечен като прост моряк.

– Не съвсем. Облеклото му и по качество, и по изработка беше по-изящно от обикновено. Аз познавах адмирали, които в свободното си време се обличаха по същия начин. Моряци с високо служебно положение често обичат да носят униформата си без никакви показващи чина им знаци.

– Значи мислите, че той е офицер... може би в кралската флота.

– Твърде е възможно, макар че наглед това се опровергава от обстоятелството, че сега в пристанището няма никакъв военен кораб. Но необяснимият интерес, който предизвика у мен, съвсем не се дължи на някаква дреболия. Гъртруд, мила моя, на млади години често ми се е случвало да срещам моряци. И когато сега видях моряк, толкова млад и с така одухотворено и мъжествено лице, винаги изпитвам вълнение. Но аз те отегчавам, хайде да говорим за други неща.

– Съвсем не, уважаема госпожо – прекъсна я Гъртруд бързо. – Щом смятате този непознат за джентълмен, значи няма нищо лошо... тоест, струва ми се, не е неприлично... да говорим за него. Но вярно ли е това, в което се мъчеше да ни убеди: че е опасно да пътуваме с кораб, за който чухме толкова хубави неща?

– В държането му имаше странна, необяснима, бих казала, почти дива смесица от ирония и загриженост за нас! Разбира се, понякога той говореше ужасни нелепости, но все пак смятам, че има някаква сериозна причина за това. Гъртруд, ти не познаваш морската терминология като мен и може би не си забелязала, че твоята добра леля от възхищение към професията, която наистина има право да обича, понякога прави...

– Зная... зная, във всеки случай често си мисля това – прекъсна я събеседницата ѝ, с което ясно даваше да се разбере, че не ѝ е приятно да говорят повече на тази тема. – Ала крайно неприлично беше, госпожо, непознат да се подиграва, ако наистина вършеше това с умисъл, с една толкова мила и дребна слабост, ако изобщо това е слабост.

– Имаш право – продължи неотклонно мисис Уилис, – но все пак ми се стори, че той не е от ония празноглавци, на които им прави удоволствие да изтъкват чужди грешки. Може би помниш, Гъртруд, че вчера, когато бяхме при развалините, мисис Де Лейси направи някои забележки, с които изрази възхищението си от един кораб с вдигнати платна?

– Да, да, помня – каза племенницата малко нетърпеливо.

– Един от изразите ѝ беше особено неправилен; знам това, понеже владее морската терминология.

– Отгатнах по погледа ви – отвърна Гъртруд, – но...

– Слушай, мила моя. Разбира се, няма нищо чудно, ако дама направи малка грешка, когато си служи с такава специална терминология; странно е обаче, ако моряк допусне същата грешка, служейки си буквално със същите думи. А именно това правеше младежът, за когото говорим; и още по-чудно е, че старецът се съгласяваше с него, сякаш всичко в думите му беше правилно.

– Може би – каза Гъртруд тихо, – може би са чули, че мисис Де Лейси има слабост към такива разговори. Уверена съм, уважаема госпожо, че след всичко това няма да смятате тоя непознат за джентълмен!

– Нямах изобщо да мисля повече за него, мила, ако няхах едно особено чувство, което не мога да определя и да си обясня. Как бих искала да го срещна пак!

Думите ѝ бяха прекъснати от слабо възклицание на събеседницата

й и в следващия миг предметът на нейните мисли прескочи стената, уж да търси бастуна, който бе паднал в нозете на Гъртруд и предизвикал уплахата ѝ. След като се извини за безпокойството и възвърна загубената си вещ, Уайлдър се обърна полека с намерение да си тръгне, като че нищо не се бе случило. В държането му имаше изящество и деликатност; с които вероятно искаше да убеди по-младата от двете дами, че не е съвсем без претенции за званието, което тя неотдавна му бе отрекла, и несъмнено това ѝ подействува. Лицето на мисис Уилис беше бледо, устните ѝ трепереха, но не от уплаха, защото гласът ѝ прозвуча твърдо, когато каза бързо:

– Почакайте за момент, сър, ако присъствието ви не е нужно другаде. Тази наша среща е толкова необикновена, че бих искала да се възползвам от нея.

Уайлдър се поклони и отново се обърна към дамите, които преди малко се готвеше да напусне като човек, който съзнава, че няма право да се натрапва нито миг повече, отколкото беше необходимо, за да си вземе това, което бе загубил уж от несръчност. Като видя, че желанието ѝ така неочаквано се е изпълнило, мисис Уилис се подвоуми как да постъпи по-нататък.

– Позволих си тази дързост, сър – изрече тя малко смутено, – заради изказаното неотдавна от вас мнение за кораба, който е готов да тръгне по море, щом се появи попътен вятър.

– „Кралска Каролина“ ли? – попита Уайлдър небрежно.

– Мисля, че такава му е името.

– Надявам се, госпожо, че нищо от това, което казах – продължи той бързо, – не е създадо у вас предубеждение към този кораб. Готов съм да се закълна, че той е построен от отлични материали, а и ни най-малко не се съмнявам, че го командува много способен човек.

– И все пак не се поколебахте да заявите, че смятате пътуването с този кораб за по-опасно, отколкото с който и да е друг, който би отплавал от това колониално пристанище през следващите месеци.

– Да, заявих – отговори Уайлдър с категоричен тон.

– Ще ни обясните ли поради какви причини сте на такова мнение?

– Ако не се лъжа, аз ги обясних на дамата, с която имах честта да разговарям преди един час.

– Тази личност, сър, не е вече тук, а и няма да пътува с тоя кораб. Младата дама и аз с прислужничките ни ще бъдем единствените пътнички.

– Така и подразбрах – отвърна Уайлдър, без да изпуска от очи

изразителното лице на Гъртруд.

– Е, щом всичко е ясно, може ли да ви попитам защо смятате, че ще бъде опасно да пътуваме с „Кралска Каролина“?

Уайлдър трепна и дори благоприлично се изчерви, когато срещна втрещения поглед на мисис Уилис, която чакаше отговора му.

– Нима искате, госпожо, да повтора това, което вече казах по въпроса? – заекна той.

– Не искам, сър, повторно обяснение не е нужно, но съм убедена, че има и други причини да говорите така.

– Крайно трудно е моряк да говори за кораби другояче, освен на професионален език, който сигурно е съвсем непонятен за вашия пол. Никога ли не сте пътували по море, госпожо?

– Напротив, много често.

– Тогава мога да се надявам, че ще ме разберете. Вероятно знаете, госпожо, че безопасността на един кораб зависи до голяма степен от едно много важно обстоятелство: да държи десния си борд колкото е възможно по-високо; моряците му казват „да стои изправен“. Сигурно не е нужно да казвам на умна жена като вас, че ако „Каролина“ се наклони силно настрана, ще бъдат застрашени всички на борда ѝ.

– Това ми е напълно ясно, но на същия риск би бил изложен всеки друг кораб.

– Безсъмнено, ако всеки друг кораб се наклони. Но аз упражнявам занаята си от много години и само веднъж ми се е случвало такова нещастие. Пък и въжетата, с които се поддържа бушпритът...

– ... са закрепени толкова добре, както и на всеки друг кораб – чу се глас отзад.

Всички се обърнаха и съзряха недалеч вече известния ни стар моряк, качил се и облегал се невъзмутимо на някакъв предмет от татък стената, откъдето виждаше всичко, което ставаше в градината.

– Бях на брега да огледам кораба по молба на госпожа Де Лейси, вдовицата на моя командир и адмирал. Нека другите мислят, каквото си щат, ала съм готов да се закълна, че бушпритът на „Кралска Каролина“ е закрепен не по-зле, отколкото на който и да било друг кораб, развяващ английското знаме! Да, и това още не е всичко, което мога да кажа в негова полза; той има лек и стегнат рангоут, а бордовете му са толкова отвесни, колкото и стените на оная порутена църква. Аз съм стар човек, корабният ми дневник е стигнал до последната страница, тъй че не ме интересува тоя бриг или оная шхуна, но трябва да кажа, че е грешно и непростимо да се злослови за хубав и здрав кораб така, както да се хули

християнин.

Старецът говореше разпалено и явно с искрено възмущение; това, разбира се, направи впечатление на дамите и същевременно предизвика, неприятно угризение на съвестта у напълно разбиращия го Уайлдър.

– Както виждате, сър – каза мисис Уилис, след като напразно чака отговор от младия моряк, – между двама еднакво сведущи хора може да има разногласие по някой професионален въпрос. На кого да вярвам?

– Нека вашият превъзходен разум ви подсказе кой от двама ни е прав. Аз повтарям и призовавам небето за свидетел на искреността на думите ми, че не бих се съгласил нито майка ми, нито сестра ми да пътуват с „Каролина“.

– Нищо не разбирам – рече мисис Уилис, обръщайки се към Гъртруд така, че само тя да я чуе. – Разумът ми подсказва, че този млад човек се подиграва с нас; ала той говори толкова сериозно и очевидно толкова искрено, че не мога да се отърся от впечатлението, което ми правят думите му. На кого от двамата, мила моя, си склонна да вярваш повече?

– Вие знаете колко невежа съм по всички тия въпроси, госпожо – отвърна Гъртруд, свеждайки очи към увехналата клонка, чиито листенца късаше, – но този жалък старец ми се струва много самонадеян и злобен.

– Значи смяташ, че по-младият заслужава повече доверие?

– Защо не, щом го смятате за джентълмен?

– Не мисля, че поради по-високото му обществено положение трябва да му вярваме повече. Хората често придобиват такива предимства, като злоупотребяват с тях. Боя се, сър – продължи мисис Уилис, обръщайки се към чакащия Уайлдър, – че ако не се изкажете по-откровено, ще бъдем принудени да откажем да ви вярваме и ще изпълним намерението си да използваме „Кралска Каролина“, за да се доберем до Каролините.

– От все сърце съжалявам за решението ви, госпожо.

– Но все още имате възможност да го промените, като говорите поясно.

Уайлдър като че размишляваше; един-два пъти устните му помръднаха, сякаш искаше да каже нещо. Мисис Уилис и Гъртруд чакаха с очевиден интерес отговора му; но след дълго мълчание, като че се колебаеше, той ги разочарова, като рече:

– Съжалявам, че не мога да ви обясня по-добре. Може да е просто от неумение. Но още веднъж твърдя, че виждам опасността така ясно, както слънцето на пладне.

– Значи ще останем в неведение, сър – отвърна мисис Уилис с хладен поклон. – Благодаря ви за добрите намерения, но не можете да ни упрекнете, че не се съгласяваме да послушаеме съвет, забулен в такава мъгливост. Макар че тук сме у дома си, молим да ни извините за невежливостта, че ще ви напуснем. Време е да тръгваме.

– Уайлдър отвърна на важния поклон на мисис Уилис с не по-малко тържествен, но на дълбокия, кратък реверанс на Гъртруд Грейсън отговори с по-изящен и сърдечен поклон. Той остана неподвижен на мястото, където го бяха оставили, докато не ги видя да влизат във вилата; дори му се стори, че долови плахия, тревожен поглед, който Гъртруд му хвърли, когато леката ѝ фигура изчезна от очите му, сякаш отнесена от вълна. Като се улови с една ръка за стената, младият моряк прескочи и се озова на пътя. Щом нозете му докоснаха земята, от лекото сътресение като че се събуди и видя, че стои на пет-шест крачки от стария моряк, който два пъти вече му бе попречил така грубо да постигне целта, към която толкова жадно се стремеше. Но старецът не му даде време да излее яда си, защото пръв заговори.

– Хайде, братко – подзе той с дружелюбен, доверителен тон, клатейки глава като човек, който иска да покаже на приятеля си, че съзнава какъв номер се е опитал да му скрои, – хайде, братко, стига си вървял на този галс, време е да минеш на друг. Навремето аз също съм бил млад и знам колко е трудно да избягваш дявола, когато е толкова забавно да се плава с него. Но старостта ни представя сметката си, а когато на беден човек му остава да живее малко, започва да мисли, че трябва да пести хитростите си, както трябва да се пести водата на кораб, когато настъпи безветрие, след като със седмици и месеци е била разливана по палубата. Разумът идва с бялата коса и не е лошо човек да прибавя малко от него към другите си оскъдни запаси.

– Аз ти отстъпих подножието на хълма и поех към върха с надежда, че ще се разделим завинаги – отвърна Уайлдър, без дори да удостои с поглед неприятния си събеседник. – Но щом, както изглежда, предпочиташ високото, оставям те да му се наслаждаваш колкото щеш, а аз ще слеза в града.

Ала старецът се повлече подире му, и то с такава походка, че Уайлдър, който сега крачеше бързо, трудно можеше да се отърве от него другояче освен с недостойно бягство. Ядосан и на себе си, и на мъчителя си, той се изкушаваше вече да си послужи с някакво насилие; но самият този опасен порив го накара да се опомни и да продължи пътя си с поумерена стъпка, решен да превъзмогне чувствата, които би могло да

предизвика у него толкова жалко същество.

– Вие се понесохте с толкова много платна, млади господине – каза упоритият стар моряк, който продължаваше да върви на една-две крачки зад него, – че се принудих и аз да вдигна всичките си, за да не изоставам от вас. Но сега май се вразумихте и за да стане пътят ни по-я лек, не е зле да завържем малък полезен разговор. Вие едва не накарахте старата дама да повярва, че хубавият кораб „Кралска Каролина“ е Летящият холандец.

– А защо сметнахте за необходимо да я разубеждавате? – попита рязко Уайлдър.

– Че как може човек, който е скитал петдесет години по море, да търпи да клеветят така безогледно дървото и желязото? Доброто име на кораба е толкова скъпо на стария морски вълк, колкото и доброто име на неговата жена или любима.

– Слушай, приятелю, предполагам, че и ти като всички други ядеш и пиеш, за да живееш?

– По малко от първото и доста много от второто – изкиска се старецът.

– И като повечето моряци се сдобиваш и с двете чрез тежък труд, голям риск и сурови изпитания?

– Хм! „Работим като коне, а пилеем като магарета!“ – това е казано за всички ни.

– Тогава ще ти дам възможност да спечелиш нещо с по-малко труд и да го харчиш както си щеш. Би ли постъпил на служба при мен за няколко часа? Ето ти това в предплата и още толкова ще получиш за възнаграждение, ако си свършиш работата добросъвестно.

Старецът протегна ръка и взе гвинеята⁸⁸, която Уайлдър му подаде през рамо, явно не смятайки за нужно да се обръща с лице към своя нов служител.

– Да не е фалшива? – рече старецът, спирайки се, за да почука монетата на един камък.

– Такова чисто злато не е сякъл нито един монетен двор. Другият невъзмутимо прибра монетата в джоба си, а после твърдо и решително, сякаш беше готов на всичко, запита:

– Кой кокошарник трябва да ограбя за това?

– С такива дреболии няма да се занимаваш. Трябва да свършиш само една работа, която, предполагам, ти иде отръпки. Можеш ли да

88. Гвинея – някогашна английска златна монета от 21 шилинга. Б.пр.

фалшифицираш корабен дневник?

– Не ще и дума, и ако е нужно, дори мога да се закълна в истинността му. Разбирам те. Омръзнало ти е да усукваш истината като новоизплетено въже, та искаш да прехвърлиш на мен тази работа.

– Нещо подобно. Ти трябва да опровергаеш всичко, което каза за оня кораб, а щом си такъв хитрец, че съумя да се приближиш до мисис Де Лейси от наветрената страна, използвай това предимство, като опишеш нещата в още по-черни краски, отколкото ги представих аз. За да разбере колко струваш, кажи ми: наистина ли си плавал с достопочтения контраадмирал?

– Кълна се като порядъчен и благочестив християнин, че до вчера не бях чувал нищо за тоя достопочтен старец. О, можеш да разчиташ на мен за тези неща! Аз не съм от тия, дето развалят една история поради липса на факти.

– Тъкмо такъв ми трябва. А сега изслушай плана ми...

– Чакай, достойни колега – прекъсна го старецът. – Не току-тъй на брега казват: „И камъните може да имат уши“; ние пък, моряците, знаем, че и корабните помпи имат уши. Виждал ли си в този град едно заведение – кръчмата „Ръждивата котва“?

– Посещавал съм я.

– Надявам се, че ти се е харесала и не би имал нищо против пак да се отбиеш. Тук ще се разделим. Ти като по-лек дръж по вятъра и направи един-два курса между тия къщи, докато се озovesш от наветрената страна на оная църква. Тогава поеми спокойно към заведението на славния Джо Джоръм – такова удобно място за закотвяне на честен търговец няма да се намери в нито една странноприемница в колониите. Аз пък ще се спусна от хълма и като се има предвид разликата в скоростта ни, ще влезем в пристанището почти едновременно.

– А какво ще спечелим от такова маневриране? Ти май не можеш Да слушаш нищо, ако не го полееш с ром?

– Обиждаш ме с думите си. Ще дойде време да разбереш колко съм трезв, когато ме пращат с някакво поръчение. Но ако ни видят да разговаряме на пътя... е, тогава ще загубя напълно уважението на дамите, тъй като тъкмо сега не се ползваш с добро име пред тях.

– Тук може би си прав. Тогава бързай да се срещнем, не бива да губим нито минута – дамите казаха, че скоро ще се качват на кораба.

– Не бой се, няма да тръгнат толкова бързо – отвърна старецът, държейки над главата си разтворена длан, за да провери посоката на вятъра. – Засега вятърът е толкова слаб, че не може да охлади дори пламналите

бузи на оная млада красавица; значи можеш да бъдеш спокоен: няма да им дадат сигнал за отплаване, докато не задуха добър морски бриз.

Уайлдър му махна с ръка и с лека стъпка пое по пътя, посочен му от стареца, размишлявайки върху поетичния израз, който свежестта и младежкия чар на Гъртруд бяха изтръгнали дори от такъв стар и груб човек като новия му съюзник. Другарят му го проследи за малко с весел, насмешлив поглед, а после и той забърза да стигне навреме до мястото на срещата.

X ГЛАВА

Но кажи му да няма грубости.

Шекспир – „Зимна приказка“

Приближавайки се към „Ръждивата котва“, Уайлдър забеляза в сърцето на досега спокойния град явни признаци на силно вълнение. Повече от половината жени и може би една четвърт от мъжете, които живееха горе-долу около тази прочута странноприемница, се бяха събрали пред вратата ѝ и слушаха някаква представителка на нежния пол, която ораторствуваше с такъв рязък и пронизителен глас, че тия от най-външния кръг на тълпата, чиито лица изразяваха любопитство и внимание, нямаха ни най-малко основание да се оплачат, че думите ѝ не стигат до тях. Отначало, виждайки тези признаци на брожение, нашият авантюрист се поколеба като човек, изведнъж осъзнал, че се е впуснал в едно ново начинание като това, към което самият той се бе присъединил отскоро. Реши да продължи пътя си едва когато съзря своя престарял помощник, който си пробиваше с лакти път през навалицата, и то с такова упорство и енергия, че още малко и щеше да стигне до особата, която се дереше така пронизително. Окуражен от този пример, младият човек пристъпи напред, но зае такава позиция, че да може да се движи свободно и в случай на нужда да се оттегли навреме.

– Призовавам те, Ъртли Потър, и теб, Призьрвд Грийн, и теб, Фейтфул Уонтън – чу той кръсъка на Дизайър, която се спря да си поеме дъх, преди да подхване отново прочувствения си призив към своите съседни, – и теб, Ъпрайт Крук, и теб, Рилент Флинт, и теб, Уелти Пуър⁸⁹ да ми бъдете свидетели и поръчители. Всички заедно и всеки поотделно, ако пожелаете, можете да удостоверите, че винаги съм била покорна и любяща съпруга на човека, който ме напусна на тия години и остави на ръцете ми такава многобройна челяд, която трябва да храня и възпитavam, и на всичко отгоре...

– Отде знаеш – прекъсна я съвсем уместно собственикът на „Ръждивата котва“, – че добрият човек е избягал? Вчера беше весел ден и

89. Тази сбирка от причудливи имена може да се стори на читателя преувеличена, но всички те са взети от местната история на Роуд Айлънд. Б.а. (Приблизителният превод на тези имена е следният: *Глинен Грънчар, Консервиран Зеленчук, Честен Негодник, Почтен Мошеник, Мек Кремък и Богат Сиромах*. Б.пр.)

нищо чудно твоят мъж да е бил като някои други, които мога да назова – но няма да направя такава глупост, – да е бил, както се казва, малко на градус и да се е поуспал. Обзалагам се, че скоро всички ще видим как честният шивач изпълзва от някой плевник, бодър и готов да смуче пак своята горчивка, сякаш след последната всеобща веселба не е плакнал гърлото си с хладка вода.

Тази духовитост на кръчмаря бе последвана от тих, но почти дружен смях, макар че не предизвика дори усмивка върху разтревоженото лице на Дизайър, което изразяваше такава скръб, като че завинаги бе загубило способността си да се усмихва.

– Но той не е такъв, не е такъв! – възкликна безутешната съпруга на добрия майстор. – Няма навик да се напива дори по такъв повод като увеселение по случай победа на негово величество; той беше отдаден всецяло на работата си и именно за работата му най-много се тревожа. След като толкова години съм разчитала на труда му, тежък кръст е за една безпомощна жена да бъде изведнъж оставена сама да издържа цялото семейство. Но аз ще му го върна тъпкано, ако има закон в Роуд Айлънд и в плантациите на Провидънс! Сега не смее да покаже жалката си мутра, ала като изтече законният срок и се върне, ще види, че подобно на много други нехранимайковци преди него е останал и без жена, и без къща, в която да подслони грешната си глава. – Но като съзря любопитната физиономия на стария моряк, който в това време се бе добрал до самата нея, внезапно добави: – Ето един непознат човек, дошъл отскоро в града! Приятелю, срещал ли си по пътя си насам някакъв скитащ беглец?

– И без туй ми е трудно да движа старото си корито по суша, та камо ли да записвам в дневника си името и класата на всеки срещнат кораб – отвърна старецът с безкрайно хладнокръвие. – Но като стана дума за това, си спомних, че точно в началото на сутрешната вахта срещнах някакъв нещастник някъде там, в храсталака между града и сала, дето превозва пътници до континента.

– Какъв беше тоя човек? – запитаха едновременно пет-шест загрижени гласа, сред които обаче вземаше надмощие гласът на Дизайър, извисяващ се над всички други така, както първокласен солист заглушава със своите тремоли по-скромните трели на останалите певци.

– Какъв беше ли! Ами ръцете му бяха закрепени направо, а краката му, разбира се, стъпваха като у всеки християнин; но като става дума за това, си спомням, че единият му крак беше по-къс, сякаш му е скъсено въжето, и вървешком се клатушкаше много.

– Той е! – ревна същият хор от гласове.

Петима-шестима от говорещите се измъкнаха от навалищата с намерение да подгонят престъпника и така да си осигурят изплащането на някои малки сметки, с които жестоко оклеветеният злочест шивач бе задлъжнял на всеки от тях. Ако имаме време да опишем как протекоха тези похвални усилия да се спаси някое и друго изкарано с честен труд пени, щеше да бъде забавно на читателя да види тайното усърдие, с което всеки достоен търговец се мъчеше да надхитри ближния си в случая, както и плитките лъжи, с които си служеха, за да прикрият истинските си цели, когато всички се срещнаха на сала, измамени в очакванията си.

А Дизайър, която нямаше никакви законни претенции към своя отлъчил се съпруг и никаква надежда да получи каквато и да е облага, се задоволи да продължи да събира по-нататъшни сведения за беглеца, които можеха да се намерят на място. Може би удоволствията от свободата в резултат на проектирания развод вече витаеха из живото ѝ въображение едновременно с утешителната перспектива да склучи втори брак, подсладена от друго видение, изникнало от спомените за първата ѝ любов; всичко това явно успокои възбудения ѝ дух и Дизайър продължи разпита смело и решително.

– Приличаше ли на крадец? – попита тя, без да обръща внимание, че така внезапно я бяха изоставили всички ония, които допреди малко изказваха най-дълбоко съчувствие за загубата ѝ. – Имаше ли вид на криещ се беглец?

– Що се отнася до носовото му украшение, не мога да ви кажа нищо определено – отвърна старият моряк, – макар че приличаше на човек, когото са държали дълго под шпигатите⁹⁰ от подветрената страна. Ако питате за мнението ми, този клетник страдаше много...

– ... от безделие, искате да кажете. Да, да, напоследък, за нещастие, дълго време беше без работа и в главата му се бяха вселили всякакви порочни помисли. Той страдаше от...

– ... жена си – вметна подчертано старецът. Това безцеремонно изявление бе последвано от нов твърде недвусмислен всеобщ смях по адрес на Дизайър. Без ни най-малко да се смущава от това явно съгласие с мнението на смелия моряк, непоколебимата съпруга продължи:

– Ах, да знаете какво съм изстрадала и изтърпяла с този мъж от толкова години! Човекът, когото срещнахте, имаше ли вид на такъв, който е изоставил една оскърбена жена?

90. *Шпигат* – отвор за оттичане на попадналата на палубата вода зад борда. Б.пр.

– Право да ви кажа, по вида му никак не личеше, че жената, която е оставил закотвена на мястото ѝ, е била повече или по-малко оскърбена – отговори морякът с похвална деликатност, – но както и където и да е оставил жена си, ако наистина му е била жена, очевидно не е сметнал за уместно да остави въщи цялото ѝ снаряжение. Човекът бе провесил на шията си сума женски дрънкулки; предполагам, че са му били по-приятни от нейните обятия.

– Как! – извика ужасена Дизайър. – Нима е посмял да ме ограби? Какво мое имаше у него? Да не е златната ми огърлица?

– Не бих се заклел, че беше златна.

– Подлец! – извика пак разярената кавгаджийка, задъхвайки се, сякаш току-що бе престояла под вода по-дълго, отколкото е допустимо за човешкия организъм, и с все сила си запробива път през тълпата, за да стигне по-бързо до тайната си съкровищница и да провери доколко е оцетена. – Безбожен злодей! Да ограби жената на своето сърце, майката на децата си и...

– Хайде, хайде! – прекъсна я пък съдържателят на „Ръждивата котва“ със съвсем неподобаващ за случая тон. – Не бях чувал досега да обвиняват добрия човек в мошеничество; съседите дори не смееха да го нарекат страхливец.

Старият моряк погледна кръчмаря право в лицето, смигна многозначително и отговори:

– Ако честният шивач е ограбил само тая кавгаджийка, не може да му се припише особено престъпление, защото и всичките мъниста, които има у себе си, няма да му стигнат да си плати пътя със сала. Аз бих могъл да пхна в окото си всичкото злато, което носеше на шията си, и пак щях да виждам добре. Но срамота е да се задръства входът на кръчма с редовно разрешително от такава тълпа, като че е пристанище под ембарго; затова и пратих тая жена да си търси скъпоценностите, а всички безделници, както видяхте, се помъкнаха в килватера ѝ.

Джо Джоръм гледаше говорещия като омагьосан от някаква тайнствена сила и близо минута нито продумваше, нито сваляше очи от него. Но после внезапно избухна в басов, гръмогласен смях, сякаш чак сега бе разбрал хитростта, която несъмнено бе накарала тълпата да се прехвърли от вратата му към вратата на изчезналия шивач; след това махна с ръка за поздрав и се провикна:

– Добре дошъл, Катранени Боб, добре дошъл, стари приятелю, добре дошъл! От кой облак падна? И какъв вятър те довя тук, та спусна отново котва в Нюпортското пристанище?

– Твърде много въпроси, за да им се отговори в открит рейд, приятелю Джоръм, пък и темата е твърде суха, та ще трябва да си накваса гърлото. Когато ме настаниш в някоя от вътрешните си каюти, тъй че да мога да докопам с абордажната си кука чаша флип⁹¹ и мръвка хубаво родайлъндско говеждо, е, тогава задавай колкото въпроси щеш и ще получиш толкова отговори, колкото допаднат на апетита ми.

– А кой ще плаща, честни Боб? Кой корабен касиер ще осребри сега чека ти? – продължи кръчмарят, но пусна стария моряк в заведението си с готовност, която противоречеше с изразеното съмнение, че ще бъде възнаграден за изключителната си отзивчивост.

– Кой ли? – прекъсна го старецът, показвайки парите, дадени му неотдавна от Уайлдър, и то така, та да ги видят малцината останали зяпачи и да разберат, че заслужава радушен прием. – Че кой друг освен този джентълмен? Мога да се похваля, че за почтеността ми гарантира ликът на негово августейшо величество, бог да го благослови!

– Бог да го благослови! – откликнаха неколцина от верноподаниците, и то на място, където по-късно се чуваха съвсем други възгласи, а същите тия думи сега биха предизвикали почти такова смайване, макар и не същата тревога, както едно земетресение.

– Бог да го благослови! – повтори Джоръм, отваряйки вратата на едно вътрешно помещение и показвайки пътя на своя клиент. – И всички, които са облагодетелствувани от неговия лик! Влез, стари Боб, ей сега ще докопаш с абордажната си кука половин вол.

Уайлдър, който след отдръпването на тълпата се бе приближил до пътната врата на кръчмата, видя как двамата славни приятели се оттеглиха във вътрешните помещения на заведението и веднага влезе сам в общата зала. Докато обмисляше как да се свърже с новия си съюзник, без да привлече особено внимание към такава странна близост, съдържателят се върна и сам го измъкна от това затруднение. Оглеждайки бързо залата, погледът му се спря на нашия авантюрист. Тогава кръчмарят се приближи до него полуколебливо-полурешително.

– Успяхте ли да намерите кораб, сър? – попита той, сетил се най-после, че сутринта бе разговарял с този непознат. – Май има повече кандидати, отколкото работа, а?

– Може и да не излезе така. Когато се разхождах по хълма, срещнах един стар моряк, който...

– Аха! – прекъсна го кръчмарят, давайки му скришом

91. *Флип* – топло спиртно питие, примесено с мляко или яйце. Б.пр.

недвусмислен знак да го последва. – Сигурно ще ви бъде по-удобно, сър, да закусите в друго помещение.

Уайлдър тръгна подир водача си, който го изведе от общата зала през друга врата, а не оттам, откъдето бе въвел предишния гост в заведението си. Младият моряк се учуди, че в случая кръчмарят си придава такава тайнственост. След като го прекара през, един заобиколен коридор, съдържателят в дълбоко мълчание се качи с Уайлдър по една вътрешна стълба до самия таван на сградата. Тук той почука леко на една врата и го покани да влезе глас, толкова плътен и строг, че накара нашия авантюрист да трепне. Когато се озова обаче в една ниска и тясна стаичка, видя там само моряка, когото кръчмарят бе поздравил преди малко като стар познат и го бе назовал с име, напълно съответстващо на облеклото му – Катранения Боб. Докато Уайлдър се озърташе, учуден много от положението, в което бе поставен, стопанинът излезе и младият моряк се намери сам със своя съучастник. Последният вече се занимаваше с унищожаването на току-що споменатия къс говеждо и се наливаше с някаква течност, която си бе поръчал и явно също беше по вкуса му, макар и приготвена твърде набързо. Старият моряк не даде възможност на посетителя си да размишлява повече, а му направи знак да седне на единствения свободен стол в стаята, продължавайки заниманието си с говеждото филе с такова усърдие, като че изобщо не го бяха прекъсвали.

– Славният Джо Джоръм е винаги в приятелски отношения с месаря си – каза той след такава глътка, която пресуши чашата почти до дъното. – Говеждото му им а такъв вкус и аромат, че може да го помислиш за перка на камбала. Ти си бил из чужди краища, колега, или по-добре да те наричам „сътрапезник“, понеже и двамата сме се закотвили до една и съща мръвка, но сигурно си посещавал и чужди страни?

– Често, иначе какъв моряк щях да бъда?

– Тогава кажи ми откровено бивал ли си в кралство, където могат да се намерят такива лакомства – риба, месо, птици, плодове, – както в чудесната земя Америка, където сме се закотвили сега с теб и където, предполагам, и двамата сме се родили.

– Да вярваме в такова пълно превъзходство значи да отиваме твърде далеч в любовта си към родината – отвърна Уайлдър, който искаше да отклони разговора от действителната си цел, за да има време да подреди мислите си и да се увери, че никой друг не слуша освен човека, когото виждаше пред себе си. – По всеобщо признание Англия ни надминава във всички тия неща.

– Но какви хора говорят така? Разни невежи и дърдорковци. Ала аз, който съм обиколил земята и плавал из много морета, мога да заявя, че всички тези празни самохвалковци лъжат. Ние сме колонии, приятелю, колонии, а колония да заяви на метрополията, че я превъзхожда в това или онова, е такава дързост, както ако морякът Джак каже на началника си, че греша, макар и да знае, че е прав. Аз съм само един беден човек, мистър... С какво име да назовавам ваша милост?

– Мен ли! Името ми ли? Харис.

– Сега аз съм само един беден човек, мистър Харис, а навремето бях началник на вахта, при все че изглеждам стар и немощен, и съм прекарал много дълги нощи на палубата в размисъл, макар че при това може да не съм се впускал в такива философии, както енорийски свещеник на заплата или адвокат на хонорар. Позволете ми да ви заявя: отчайвашо е да си просто жител на колония. Това потиска гордостта и духа на човека, прави го такъв, какъвто господарите му биха искали да бъде. Няма да говоря за плодовете, месото и всякакви други ядива, които идват от страната, за която ние с вас много сме слушали и много знаем, само ще ви посоча ей онова слънце и ще ви попитам: смятате ли, че крал Джордж има властта да го накара да грее над островчето, където живее, така както грее тук, над обширните му владения в Америка?

– Разбира се, не, но все пак знаеш и всеки трябва да признае, че английските произведения далеч превъзхождат...

– Да, да, колонията винаги плава от подветрената страна на метрополията. И всичко туй е заради дърдорковците, приятелю Харис. Дрън-дрън-дрън, от дърдорене човек може да го втресе или да скара цял корабен екипаж. С приказки е способен да превърне череша в праскова или камбала в кит. Ето тук цялото дълго крайбрежие на Америка, всичките ѝ реки, езера и потоци гъмжат от такива богатства, които могат да нахранят всекиго; а дойдат ли при нас слуги на негово величество, вземат да разправят за своите калкани, писии и шарани, като че господ е създал само такива риби, а дяволът на своя глава е направил така, че останалите да му се изплъзнат между пръстите.

Уайлдър се обърна и изгледа учудено стареца, който впрочем продължаваше да яде, сякаш бе изказал чисто и просто едно най-обикновено мнение.

– Ти си по-скоро привързан към родния си край, отколкото верноподаник, приятелю – каза младият моряк малко строго.

– Във всеки случай не съм верноподаник на рибите. Според мен не е обидно да се говори за божиите твари. А що се отнася до

правителството, то е въже, което човек сам си изплита, и...

– И какво? – попита Уайлдър, забелязвайки, че събеседникът му се колебае.

– Хм! Знаеш ли, мисля, че човек може сам да развали работата си, ако няма какво друго да прави. Нищо лошо не казах, нали?

– Лошото е там, че трябва да ти напомня за работата, която ни събра. Нима тъй бързо забрави аванса, който ти дадох?

Старият моряк бутна чинията настрана, скръсти ръце и като погледна събеседника си право в очите, спокойно отговори:

– Когато честно и почтено съм се наел да свърша някаква работа, може напълно да се разчита на мен. Нали под същото знаме плаваш и ти, приятелю Харис?

– Нечестно би било, ако не е така. Ще извиняваш, но преди да изложя подробно плановете и желанията си, ще се възползвам от случая да прегледам този долап, за да се уверя, че наистина сме сами.

– Там няма да намериш почти нищо друго освен разни партушини на нежната половинка на честния Джо. Тъй като вратата му не е заключена добре, можеш да го прегледаш сам, защото, както се казва, не вярвай, преди да си видял.

Уайлдър явно и не чакаше такова разрешение; докато старецът говореше, той отвори вратата и се убеди, че в долапа действително няма почти нищо друго освен споменатите от събеседника му предмети. Тогава се обърна отново към него с вид на разочарован човек.

– Сам ли беше, когато влязох? – попита той след кратко размишление.

– Бях само с честния Джоръм и с теб.

– И никой друг?

– Никого друго не видях – отвърна старецът, но в държането му се долавяше леко смущение. – Ако се съмняваш, нека претърсим стаята. Пипна ли някой подслушвач, лошо му се пише!

– Чакай... отговори ми на един-единствен въпрос: кой ми извика да вляза?

Катранения Боб, който бе скочил на крака, сега на свой ред се позамисли, а след това се разкикоти.

– Аха! Виждам, че мислите ти направиха засечка. Човек с мръвка говеждо в устата не може да говори така, като че езикът му разполага с толкова простор, колкото кораб, намиращ се вече от две денонощия в открито море.

– Значи ти беше?

– Мога да се закълна – отговори Боб и пак седна на мястото си като човек, който е решил целия въпрос в своя полза. – А сега, приятелю Харис, ако си готов да кажеш всичко, което ти е на душата, аз също съм готов да те изслушам.

Уайлдър не изглеждаше напълно доволен от обяснението на събеседника си, но придръпна един стол и се приготви да говори.

– След това, което чу и видя, излишно е да ти повтарям, приятелю, че не желая особено дамата, с която и двамата разговаряхме тази сутрин, и нейната спътничка да отплават с „Кралска Каролина“. Предполагам, че за нашите планове е достатъчно да знаеш това, а причината, поради която предпочитам да останат тук, няма нищо общо с работата, която ще вършиш.

– Не учи стар моряк как да събере разпръснати мисли – извика Боб, кискайки се и смигвайки на събеседника си, комуто тази фамилиарност не се хареса. – Аз съм прекарал петдесет години в морето и няма да го взема за небе.

– Значи искате да кажете, сър, че подбудите ми не са тайна за вас?

– И без далекоглед може да се види, че когато старите хора кажат „вървете“, младите предпочитат да останат на мястото си.

– Тогава ти много грешиш по отношение и на двете млади особи; до вчера аз изобщо не бях виждал тая, която имаш предвид.

– Аха, сега разбирам: собствениците на „Каролина“ не са били Учтиви, колкото се полага, и ти им се отплащаш със същата монета!

I – Такъв начин на отмъщение може да е по твоя вкус – произнесе Уайлдър сериозно, – но на мен не ми се нрави твърде. А и двете страни ми са съвсем непознати.

– Хм! Сигурно си от кораба, който е във външното пристанище, и макар да не мразиш враговете си, все пак обичаш приятелите си. Трябва да измислим начин да убедим дамите да пътуват с роботърговския кораб.

– Пази боже!

– Пази боже ли! Струва ми се, приятелю Харис, че твърде много обтягаш въжетата на съвестта си. Макар и да не мога да се съглася с теб за всичко, което каза относно „Кралска Каролина“, ни най-малко не се съмнявам, че ще бъдем единомисленици по отношение на другия кораб. Според мен той е здрав, добре построен кораб, с който дори крал би могъл да пътува удобно.

– Не отричам това, но все пак той не ми харесва.

– Е, радвам се. И тъй като си говорим откровено, мастър Харис,

искам да ви кажа някоя и друга дума за този кораб. Аз съм стар морски вълк и не се лъжа лесно в занаята си. Не намирате ли нещо нередно за един честен търговец в начина, по който е закотвил кораба си далеч от форта, пък и има такъв сънлив вид, а и личи, че не е строен да лови стриди или да превозва добитък до островите!

– И аз като теб мисля, че е здрав и добре построен кораб. Но в какви лоши дела го подозираш? Че се занимава с контрабанда ли?

– Хм! Според мен не би било приятно да се върши контрабанда с такъв кораб, макар че в края на краищата контрабандата е весела работа. Доколкото може да се види от такова разстояние, той има добра батарея.

– Вероятно още не е омръзнал на собствениците си и те не искат да попадне в ръцете на французите.

– Е, може да се лъжа, но ако зрението ми не е отслабнало от годините, не всичко е наред на този кораб, дори и документите му да са редовни и да е вписал истинското си име в каперското свидетелство. Ти какво мислиш по този въпрос, честни Джо?

Уайлдър се обърна нетърпеливо и видя кръчмаря. Той бе влязъл в стаята така тихо, че младият моряк не бе го забелязал, понеже вниманието му беше погълнато всецяло от събеседника му – интерес, който читателят лесно ще разбере. Учудването, с което Джоръм гледаше говорещия, явно беше напълно искрено, тъй че се наложи въпросът да бъде повторен по-ясно, преди той да съобрази какво да отговори.

– Питам те, честни Джо, мислиш ли, че роботърговският кораб във външното пристанище е действително такъв, за каквото се представя?

– Ти можеш да шашнеш човека, Боб – отвърна кръчмарят, оглеждайки се крадешком, сякаш да се увери кои са слушателите му. – Задаваш безцеремонно такива стряскащи въпроси и изказваш такива смели мнения, че, право да ти кажа, често ми е трудно да събера мислите си, за да дам свестен отговор.

– Наистина смешно е да види човек собственика на „Ръждивата котва“ объркан – каза старецът; лицето и погледът му изразяваха пълна невъзмутимост. – Питам те на ясен английски: не ти ли се струва, че на оня кораб не му е чиста работата?

– Не му е чиста работата ли! Боже господи, внимавайте какво казвате, мистър Робърт. Дори да бях първи лорд на Адмиралтейството, пак не бих позволил да се говорят в къщата ми лоши неща за който и да било честен и порядъчен кораб! Пазил ме господ да черня името на някой верноподаник на краля!

– Значи, достойни и добросъвестни Джо, не виждаш нищо лошо в кораба във външното пристанище? – повтори мистър Робърт, без да мигне, нито да помръдне крак, ръка или мускул.

– Е, щом настояваш толкова да чуеш мнението ми, пък и си клиент, който плаща така щедро поръчките си, ще ти кажа: ако има нещо нередно или дори незаконно в държането на джентълмените...

– Ти караш така остро срещу вятъра, приятелю Джоръм – прекъсна го хладнокръвно старецът, – че всичко у теб се тресе, та чак зъбите ти тракат. Помисли и отговори откровено: забелязвал ли си у тоя роботърговски кораб нещо подозрително?

– Честна дума, нищо – отговори кръчмарят, лъхтейки като кит, изплувал на повърхността да си поеме въздух. – Макар и да съм недостоен грешник, който слуша прилежно проповедите на добрия и праведен доктор Догма, заявявам: нищо, нищо.

– Нищо ли! Значи си бил по-глупав, отколкото те мислех. Наистина ли нищо не подозираш?

– Да ме пази бог от подозрения! Дяволът изпълва душите ни със съмнения, но само слабите и склонните към зло им се поддават. Офицерите и моряците от този кораб обичат да си попият и са щедри като князе: освен туй никога не забравят да уредят сметката си, преди да си отидат, затова според мен те са честни хора.

– А пък според мен – пирати!

– Пирати ли! – повтори Джоръм, впивайки очи с явно недоверие в лицето на внимателно слушащия Уайлдър. – „Пират“ е груба дума, мистър Робърт, и не бива да се хвърля в лицето на джентълмен, ако няма достатъчно доказателства, за да се обори обвинение в клевета, в случай че се заведе такова дело пред дванайсет добросъвестни съдебни заседатели, които са положили клетва. Но, предполагам, съзнаваш какво говориш и пред кого го казваш.

– Съзнавам. А сега, тъй като, изглежда, мнението ти по този въпрос е равнозначно на нула, ще бъдеш ли така добър...

– Ще направя всичко, каквото ми наредиш – извика Джоръм, зарадван от промяната на темата.

– ... да отидеш да попиташ клиентите си на долния етаж дали не са жадни – довърши старецът и с вид на човек, уверен, че ще му се подчинят, даде знак на кръчмаря да се върне там, отдето е дошъл. А когато вратата се затвори подир излезлия стопанин, се обърна към останалия в стаята свой другар и продължи: – И ти, изглежда, като невярващия Джо си учуден от това, което чу преди малко.

– Подозрението ти е сериозно и трябва да го обосновеш добре, старче, преди да се осмелиш да го повториш. За какъв пират се носят слухове напоследък по тоя бряг?

– За прословутия Червен корсар – отговори старецът, като сниши глас и се озърна плахо, сякаш смяташе, че това страшно име трябва да се произнася крайно предпазливо.

– Но казват, че кръстосвал главно из Карибско море.

– Той е човек, който може да се появи абсолютно навсякъде. Кралят е готов да заплати добре на онзи, който предаде тоя злодей в ръцете на правосъдието.

– На думи е лесно, ала на дела – трудно – отвърна Уайлдър замислено.

– Може и да е така. Аз съм стар човек и по ме бива да соча пътя, отколкото да водя, а ти си като току-що завършен кораб с нови-новенички здрави въжета и прави като стълбове мачти. Защо да не забогатееш, като предадеш тия негодници на краля? Няколко месеца по-рано или по-късно все трябва да дадеш полагаемото се на дявола.

Уайлдър трепна и се отвърна от събеседника си, сякаш не му харесваше начинът, по който се изразяваше. Но съзнавайки, че трябва да отговори с нещо, запита:

– Какво те кара да мислиш, че подозренията ти са основателни? И ако са основателни, с какви средства възнамеряваш да постигнеш целта си, когато наблизко няма кралски кръстосвачи?

– Не мога да се закълна, че съм прав, но ако плаваме в погрешна посока, можем да се поправим само като разберем в какво грешим. А що се отнася до средствата, трябва да призная, че ми е по-лесно да ги назова, отколкото да ги приложа.

– Хайде, хайде, това са празни приказки, приумица на старата ти глава – рече хладно Уайлдър, – и колкото по-малко говориш, толкова по-добре. А междувременно забравихме главното. Струва ми се, мистър Робърт, че вие давате лъжливи светлинни сигнали, за да се изплъзнете от работата, за която ви е вече наполовина платено.

Докато Уайлдър говореше, на лицето на стария моряк се изписа задоволство, което вероятно щеше да учуди младия човек, ако той не бе станал и започнал да се разхожда със замислен вид и бърза крачка из стаята.

– Е, добре – отвърна старецът, мъчейки се да прикрие задоволството зад обичайното си самолюбиво, но хитро изражение, – аз съм стар фантазьор и често си въобразявам, че плавам по море, когато в

действителност съм здраво привързан за брега! Мисля, че скоро ще трябва да уредя сметките си с дявола, за да получи полагаемия му се пай от клетото ми тяло, а аз да остана капитан на своя кораб! А сега съм на разположение на ваша милост.

Уайлдър се върна на стола си и се залови да дава на своя помощник необходимите напътствия как да опровергае всичко, което бе казал вече в полза на готвещия се за път кораб.

XI ГЛАВА

И все пак той ми се вижда добър.
Три хиляди дуката. Мисля, че
мога да приема подписа му.

Шекспир – „Венецианския търговец“

С напредването на деня изгледите да задуха силен морски бриз все повече се увеличаваха и когато вятърът постепенно се засили, се появиха и всички признаци, че търговският кораб от Бристол възнамерява да напусне пристанището. Отплаването на голям кораб беше много важно събитие в едно американско пристанище преди шейсет години, отколкото днес, когато често всяко пристанище посреща или отправя двайсетина кораба за един-единствен ден. Макар и да се смятаха за жители на един от главните градове на колонията, добрите нюпортци не следяха раздвижването на борда на „Каролина“ с оня безразличен поглед, който е резултат на пресищане от гледки и от по-сериозни неща и с който с течение на времето могат да се наблюдават дори маневрите на цяла флотилия. Напротив, кейовете бяха претъпкани с хлапаци и изобщо зяпачи от всички възрасти. Даже мнозина от по-прилежните и трудолюбиви граждани отделяха от ценните си минути, които обикновено толкова скъпяха, и ги оставяха да текат, без да им държат сметка, но все пак не съвсем незабелязано, позволявайки любопитството да надделее над материалната изгода, и излизаха от дюкянчетата и работилничките си, за да се любуват на такова величествено зрелище като движението на кораб.

Но екипажът на „Каролина“ вършеше приготвянията си толкова бавно, че не един от пестеливите на време граждани загуби търпение. Мнозина от по-достопочтените зрители напуснаха кейовете, макар че също немалко останаха там, а вятърът все още издуваше едно-единствено платно на кораба, което вече посочихме. Вместо да удовлетвори желанието на стотици уморени зрители, гордият кораб се полюляваше на котвата, си, разклащан от всеки повей на вятъра, а носът му се въртеше ту надясно, ту наляво, подобно на буен жребец, който, с мъка възпиран от коняря, гризе юздата и едва сдържа на земята краката си, които след малко ще го понесат по хиподрума. След повече от един час необяснимо забавяне между навалищата плъпна слух, че се е случило нещастие, при

което някаква важна личност от командния състав на кораба била сериозно ранена. Но този слух мина и замина и почти се забрави, когато от една носова амбразура на „Каролина“ лумна пламък, изви се и се вдигна облак дим, а след това се чу оръдеен изстрел. Уморените от чакане зрители на брега се раздвижиха, както става обикновено преди обявяването на някакво дългоочаквано събитие, но сега всички изглеждаха напълно уверени, че каквото и да се е случило, то няма да попречи на кораба да замине.

Уайлдър внимателно бе следил това забавяне, раздвижването на борда, а след това – сигнала за отплаване и нетърпението на тълпата. Прилепил се гърбом о изправената лапа на някаква бракувана котва на един кей, разположен малко встрани от оня, където бяха струпани повечето от зрителите, младият моряк цял час остана в тази поза, като едва попоглеждаше надясно или наляво. Когато гръмна оръдието, той се стресна, но не от нервния импулс, който накара стотина други да направят същото, а за да обгърне с поглед улиците, намиращи се в зрителното му поле. След този бърз и тревожен обзор веднага се облегна пак на котвата, но по блуждаещите очи и цялото изражение на лицето му всеки наблюдателен човек би разбрал, че младият моряк очаква с огромен интерес някакво събитие, което скоро ще настъпи. Но течеше минута след минута и спокойствието му постепенно се възвръщаше, лицето му се озари от доволна усмивка, а устните му се движеха като на човек, който изразява задоволството си, като говори сам на себе си.

Сред тези приятни мисли до ушите му стигна глъчка. Когато се обърна, видя на няколко ярда от себе си голяма група хора. Скоро между тях различи фигурите на мисис Уилис и Гъртруд, несъмнено облечени за скорошното си отпътуване.

Дори облак, засенчил слънцето, не би променил облика на земята така, както тази неочаквана гледка промени изражението на Уайлдър. Доскоро той бе вярвал сляпо в успеха на хитростта си, ласкаейки се с мисълта, че макар и твърде плитка, все пак тя е достатъчно умна, за да въздействува на боязливите и доверчиви жени; ала сега изведнъж самоувереността му рухваше и той виждаше надеждите си напълно разбити. Проклинайки яростно под нос вероломството на своя помощник, той се постара да се сгуши колкото може по-добре зад лапата на котвата, впила мрачно очи в кораба.

Компанията, която придружаваше пътничките до брега, подобно на всички други изпращачи на скъпи приятели беше мълчалива и неспокойна. Някои бърбеха бързо и нетърпеливо, сякаш искаха да ускорят

самата раздяла, за която съжалявах, а лицата на мълчаливите говореха достатъчно красноречиво. Уайлдър чуваше млади гласове, които изричаха нежни и сърдечни благопожелания и настояваха за обещания. На всичко това отвръщаше тъжният глас на Гъртруд, но самият Уайлдър упорито се въздържахе да хвърли поне бегъл поглед към разговарящите.

Най-после, когато на няколко фута от него зашумоляха стъпки, той се осмели да погледне бързо встрани. Очите му срещнаха очите на мисис Уилис. Poznali се изведнъж, и дамата, и младият моряк трепнаха, но тя веднага се оборава и забеляза с възхитително хладнокръвие:

– Както виждате, сър, никакви банални опасности не могат да ни спрат да предприемем това, което вече сме решили.

– Надявам се, госпожо, че няма да има причина да се разкайвате за смелостта си.

Настъпи кратко мълчание. Мисис Уилис бе потънала в мъчително размишление. После, когато погледна назад, за да се увери, че никой не я подслушва, тя пристъпи една крачка към младежа и заговори дори тихо отпреди:

– Още не е късно. Подкрепете казаното от вас поне с най-незначителен довод и ще чакам друг кораб. Някакво глупаво предчувствие ме кара да вярвам, момко, макар разумът да ми подшушва, че по всяка вероятност просто си играете с нашите женски страхове.

– Да си играя ли! За такава работа не бих си играл с нито една жена, а още по-малко с вас!

– Чудно! Необяснимо за непознат човек! Разполагате ли с някакъв факт или довод, който да изтъкна пред приятелите на моята млада повереница?

– Вие вече ги знаете.

– Тогава, сър, против волята си съм принудена да смятам, че имате някакво основателно съображение да криете подбудите си – отвърна студено разочарованата и дори огорчена гувернантка. – От уважение към вас се надявам, че те са благородни. Благодаря ви за всичко, което сте направили с добри намерения, ако ли пък това, което ни казахте, е преследвало някаква друга цел, прощavam ви.

Те се разделиха със сдържаността на хора, чувстващи, че помежду им съществува недоверие. Уайлдър пак се сви в скривалището си в горда поза и със сериозно, дори сурово изражение. Той обаче беше на такова място, че неволно чу по-голямата част от разговора, който се водеше в момента.

Както е редно в такъв случай, говореше главно мисис Де Лейси, повишавайки често глас и примесвайки мъдри съвети с мнения по специални въпроси така, че всички да ѝ се възхищават, а в това отношение с нея не можеше да се мери никоя друга жена, която не е имала изключителното щастие да бъде близка довереница на адмирал.

– А сега, скъпа ми племеннице – заключи вдовицата на контраадмирала, след като изчерпи и дъха си, и запасите си от мъдрост в безброй заръки да пази здравето си, да пише често, да предаде точно думите на личното ѝ послание до нейния брат, генерала, да стои в каютата си при буря, да следи необикновените гледки, които може да има щастие да съзерцава по пътя и, с една дума, по всички други въпроси, които може да възникнат при такава раздяла, – а сега, скъпа ми племеннице, те поверявам на могъщия океан и на един още по-могъщ – на тоя, който го е сътворил. Прогони от мислите си спомена на всичко чуто за недостатъците на „Кралска Каролина“, защото мнението на престарелия моряк, който е плавал с покойния адмирал, ме убеждава, че всички тия приказки се основават на грешка. („Подъл изменник!“ – промърмори Уайлдър.) Кой се обади? – попита мисис Де Лейси, но като не получи отговор, продължи: – Като се разсъди по-трезво, мнението му съвпада с моето. Разбира се, престъпна небрежност е да се разчита на ватершаги и ватервулинги за закрепването на бушприта, но както ми каза преди малко моят стар приятел, дори този пропуск може да се поправи, като се използват допълнителни въжета и бензели⁹². Аз написах бележка до капитана – Гъртруд, мила моя, старай се винаги да се обръщаш към капитана с „мистър Никълс“, защото само тия, които са получили офицерски чин с кралска заповед, имат право да се наричат „капитани“; това е почетна длъжност и трябва винаги да се отнасяме с уважение към нея, защото е фактически най-близка по чин до адмирал, – та написах бележка до капитана по този въпрос и той ще се погрижи да се поправи пропусъкът. И тъй, мила моя, бог да те благослови, пази се много, пиши ми винаги, когато имаш възможност, предай най-сърдечни поздравии на баща си и описвай най-подробно китовете.

Очите на достойната и добросърдечна вдовица бяха пълни със сълзи, а гласът ѝ трепереше така естествено, че всички, които я слушаха, се трогнаха. Окончателната раздяла стана под впечатлението от тези нежни чувства и след по-малко от минута греблата на лодката, превозваща пътничките до кораба, вече пляскаха по водата. Уайлдър слушаше тези

92. Бензел – превръзка за съединяване на две паралелно разположени въжета. Б.пр.

познати звуци с трескаво вълнение, което трудно би си обяснил. Леко докосване по лакътя внезапно го изтръгна от тези неприятни мисли. Той се обърна учуден към натрапника, който се оказа хлапак на петнайсетина години. Едва след като го огледа по-внимателно, разсеяният млад моряк разбра, че вижда отново пред себе си прислужника на Корсаря, вече представен в тези страници под името Родрик.

– Какво има? – попита той, когато учудването му от тази намеса понамаля.

– Наредено ми е да ви връча лично тия заповеди – бе отговорът.

– Заповеди ли! – повтори младият човек с презрително свити устни.
– Трябва да се уважава властта, която разпраща разпорежданията си чрез такъв куриер.

– Тази власт винаги е доказвала, че е опасно да не ѝ се подчиняват – отвърна сериозно момчето.

– Така ли! Значи трябва да се запозная незабавно със съдържанието на тия заповеди, за да не допусна фатална небрежност. Наредено ли ти е да чакаш за отговор?

Младият човек счупи печата и когато вдигна очи от бележката, видя, че куриерът вече е изчезнал. Разбирайки колко безполезно е да гони такъв бързоног бегач сред купищата дъски и греди, задръстващи кея и по-голямата част от близкия бряг, той разгъна писмото и прочете следното:

„Злополука извади от строя капитана на кораба «Кралска Каролина», готвещ се за отплаване! Фрахтователят⁹³ не смее да повери кораба на следващия по чин офицер, а трябва да тръгне на всяка цена. Зная, че се слави като бързоходен. Ако имате препоръчителни писма, удостоверяващи личните ви и професионални качества, възползвайте се от Случая да постъпите на тази длъжност, която така или иначе все ще трябва да заемете. Вече сте посочен на някои заинтересовани лица, които ви търсят усилено. Ако получите това писмо навреме, действайте и решавайте бързо. Срещнете ли неочаквана поддръжка, не се учудвайте. Аз имам повече агенти, отколкото вероятно предполагате. Причината е ясна: златото е жълто, макар че аз съм

Червен.“

Подписът, съдържанието и стилът на това писмо не оставиха в

93. *Фрахтовател* – наемател на кораб за превозване на стока. Б.пр.

Уайлдър ни най-малко съмнение, кой е авторът му. Като се огледа, той скочи в скифа и преди лодката с пътничките да бе стигнала до кораба, Уайлдървата, плъзгайки се бързо по вълните, беше вече на половината път между него и брега. Размахвайки греблата със силни и умели ръце, скоро той се озова на палубата на кораба. Пробивайки си път между тълпата изпращачи от брега, която винаги задръства един заминаващ кораб, той се добра до оная негова част, където кръг от загрижени лица му подсказа, че там ще намери тия, които са най-заинтересовани от съдбата на кораба. До този момент той не бе успял дори да си поеме дъх, а камо ли да размисли с какви неочаквани рискове е съпроводено това начинание. Но вече беше късно да отстъпи, дори и да поискаше, или да се откаже от намерението си, без да предизвика опасни подозрения. Само за миг Уайлдър се окопоти и запита:

– Със собственика на „Каролина“ ли имам честта да говоря?

– Корабът е нает от нашата фирма – отговори един сериозен, предпазлив и хитър на вид човек в облекло на богат, преуспяващ търговец.

– Чух, че имате нужда от опитен офицер.

– Опитните офицери са винаги добре дошли за собственик на ценен кораб – отвърна търговецът. – Смятам, че на „Каролина“ не липсват такива.

– Но чух, че имате спешна нужда от човек, който да замести временно командира ви.

– Ако командирът не беше в състояние да изпълнява задълженията си, наистина можеше да има такава нужда. Работа ли търсите?

– Дойдох да кандидатствувам за вакантната длъжност.

– По-благоразумно би било първо да се уверите дали действително има вакантна длъжност за попълване. Но щом сте дошли да искате командно място на такъв кораб, сигурно разполагате с достатъчно доказателства за способностите и годността си?

– Надявам се, че тези документи ще ви задоволят – каза Уайлдър, подавайки два незапечатани плика.

Докато четеше удостоверенията – защото именно това се намираше в пликовете, – проникателните очи на фрахтователя ту поглеждаха над очилата обекта на съдържанието им, ту пак се връщаха на документите, което показваше, че се мъчи от лично наблюдение да се увери в достоверността на написаното.

– Хм! Вие наистина имате отлични препоръки, млади господине, и то заслужаващи пълно доверие, тъй като са дадени от две толкова реномирани и процъфтяващи фирми като „Спригс, Богс и Туийд“ и „Хамър

и Хакет“. По-богата и по-солидна фирма от първата не може да се намери в колониите на негово величество, а към втората изпитвам голямо уважение, макар завистници да говорят, че не се простирала според чергата си.

– Щом ги цените толкова високо, значи не е дръзко от моя страна да разчитам на благоразположението им?

– Ни най-малко, ни най-малко, мистър... ъ-ъ... – и надникна пак в едно от писмата, – да, мистър Уайлдър. В търговските работи не съществува нищо дръзко в едно честно предложение. Ако няма предложения за продажби и покупки, нашите стоки никога не ще могат да минават от едни в други ръце, сър, ха-ха-ха, и никога не ще ни носят печалба, нали разбирате, млади господине.

– Съгласен съм с вас, затова позволете ми да повтора предложението си.

– То е напълно почтено и разумно, но не можете да искате, мистър Уайлдър, да открием вакантно място специално за вас, макар че, трябва да се признае, имате отлични препоръки, солидни като репутацията на самите „Спригс, Богс и Туийд“... повтарям, не можем да открием вакантно място специално...

– Предполагах, че капитанът на кораба е толкова сериозно ранен...

– Ранен, но не сериозно – прекъсна го предпазливият фрахтовател, поглеждайки неколцина търговци и един-двама намиращи се наблизко слушатели, – вярно, ранен е, но не чак дотам, че да напусне кораба. Не, не, господа, хубавият кораб „Кралска Каролина“ ще тръгне отново на път както обикновено под командуването на стария опитен моряк Никълъс Никълс.

– В такъв случай, сър, съжалявам, че ви отнех толкова ценното ви сега време – каза Уайлдър, като се поклонил с разочарован вид и направи крачка назад, сякаш се готвеше да си отиде.

– Не бързайте толкова... не бързайте толкова; да сключиш сделка, младежо, не е като да спуснеш платно от рея. Възможно е вашите услуги да ни се окажат полезни, макар и може би не на отговорната капитанска длъжност. Какво толкова ценно намирате в званието „капитан“?

– За мен званието не е толкова важно, аз държа повече на доверието и властта.

– Много разумен момък! – промърмори предпазливият търговец. – Пък и умее да различава същественото от несъщественото! Обаче един джентълмен с вашия характер и здрав разум трябва да знае, че възнаграждението винаги съответствува на официалното звание. Ако в случая

действах от свое име, всичко щеше да бъде съвсем другояче, но тъй като съм само посредник, длъжен съм да се съобразявам с интересите на собственика.

– Възнаграждението не е от значение – каза Уайлдър с пламенност, която можеше да му навреди, ако човекът, с когото преговаряше, не бе съсредоточил мислите си върху това, как по-евтино да му излезе наемането на младия моряк, защото, поставяйки си достойната цел пестене на средства, той проявяваше непреклонно упорство. – Аз търся служба.

– Щом е така, ще получите служба и ще се убедите, че не сме стиснати. Но не бива да очаквате аванс за рейс, който ще трае не повече от един месец, нито допълнителни възнаграждения за товарене, тъй като корабът вече е претъпкан до люковете, нито голяма заплата, защото ви вземаме само за да услужим на толкова достоен младеж и да зачетем препоръките на такава уважавана фирма като „Спригс, Богс и Туийд“; но ще видите, че сме щедри. Чакайте... кой ще ни гарантира, че вие сте именно лицето, посочено във фактур... извинете, препоръките?

– Нима самият факт, че притежавам тия писма, не доказва самоличността ми?

– Да, ако сме в мирно време, когато кралството не страда от война. Към тези документи би трябвало да има приложено описание на лицето, така както към сметка се прилага авизо. И понеже в случая поемаме известен риск, не се учудвайте, ако това се отрази на възнаграждението ви. Ние сме щедри – мисля, че нито една фирма в колониите не плаща по-добре от нас, – но сме и предпазливи.

– Вече ви казах, сър, че възнаграждението няма да попречи на нашата сделка.

– Добре. Приятно е да се върши работа на такива великодушни и благородни начала. И все пак не би било зле към писмата да има нотариален печат или описание на лицето. Това е подписът на Робърт Туийд; аз добре го познавам и бих се зарадвал, ако го видех под полица за десет хиляди лири стерлинги – разбира се, с надежден поръчител. Ала несигурността вреди на вашите парични интереси, момко, тъй като фактически ние ставаме гарант, че сте посоченото лице.

– За да бъдете спокойни в това отношение, мистър Бейл – произнесе глас измежду малкия кръг слушатели, които с особен интерес следяха хода на преговорите, – мога да свидетелствувам – ако е необходимо, под клетва – за самоличността на този джентълмен.

Смаяният Уайлдър се обърна рязко да види кого от неговите познати съдбата бе изпречила на пътя му по такъв неочакван и може би

толкова неприятен начин, и то на такова място в страната, където смяташе, че никой не го познава. За голямо свое учудване видя, че намесилият се в разговора е не друг, а съдържателят на „Ръждивата котва“. Честният Джо се бе изправил с най-невъзмутим вид и спокойно лице – така би стоял и пред далеч по-авторитетен съд – и чакаше как ще подействува уверението му върху колебаещия се фрахтовател.

– Е, вие сте подслонили този джентълмен за една нощ и можете да удостоверите, че се е държал прилично и е платил честно сметката си. Но на мен ми трябва документ, който да приложи към кореспонденцията си със собственика в метрополията.

– Не знам какво доказателство е нужно според вас за такава почтена компания – отвърна невъзмутимият кръчмар, вдигайки ръка с най-невинен вид, – но ако ви е достатъчна клетвената декларация на един ханджия, вие като длъжностно лице можете веднага да ми я продиктувате.

– Не аз, не аз, приятелю. Макар и да съм длъжностно лице, тази клетва ще бъде неофициална и без законна сила. Но какво знаете за въпросното лице?

– Че въпреки годините си е един от най-добрите моряци в колонии-те. Може да има и моряци с повече практика и по-голям опит – предполагам, че ще се намерят такива, – но що се отнася до енергичността, бдителността и благоразумието, трудно ще срещнете такъв като него, особено що се отнася до благоразумието.

– Значи сте напълно уверен, че това е лицето, упоменато в тия книжа?

Джоръм взе документите със същото възхитително хладнокръвие, което пазеше от самото начало, и се приготви да ги прочете с най-добросъвестно внимание. За да свърши тази важна работа, трябваше да си сложи очила (защото съдържателят на „Ръждивата котва“ беше вече на преклонна възраст), и Уайлдър си помисли, че в случая Джо служеше за поразителен пример как един покварен човек може да изглежда порядъчен, ако си придаде благопристоен вид.

– Всичко тук е чиста истина, мистър Бейл – продължи кръчмарят, като свали очилата си и върна книжата. – Само са забравили да споменат как е спасил „Веселата Нанси“ край нос Хатерас и как е прекарал „Пеги и Доли“ през Саванската плитчина без лоцман, и то при ураганен вятър от север и изток. Но аз, както ви е известно, на младини също съм плавал по море и често съм чувал да се говори между моряците за тия два случая, та знам колко му е било трудно. Аз съм заинтересуван от този кораб, съседа Бейл (защото, макар вие да сте богат, а аз – беден, все

пак сме съседни), повтарям, заинтересуван съм от този кораб, защото той рядко напуска Нюпорт, без да остави нещо да подрънква в джоба ми, иначе нямаше да бъде днес тук да гледам как ще вдигне котва.

След тази реч кръчмарят даде звучно доказателство, че посещение-то му не е останало невъзнаградено – чрез звън, еднакво приятен както за неговите уши, така и за ушите на сребролюбивия търговец. Дватаматa достойни джентълмени се засмяха с пълно взаимно разбиране, като хора, които извличат огромна печалба от работата си с „Кралска Каролина“. Тогава търговецът даде знак на Уайлдър да се дръпнат настрана и след кратки допълнителни преговори условията за постъпване на младия моряк най-после бяха уточнени. Истинският капитан на кораба щеше да остане на борда и като гаранция, и за запазване на репутацията му, но откровено бе признато, че злополуката – чисто и просто счупен крак, който лекарите наместват в момента – вероятно ще го задържи в каютата му цял месец. През това време той не ще може да изпълнява задълженията си, тъй че нашият авантюрист ще трябва да поеме работата му. Уреждането на този въпрос отне още един час, след което фрахтователят напусна кораба, напълно доволен от благоразумието и пестеливостта, с които бе изпълнил дълга си към собственика. Обаче преди да се качи на лодката, с оглед да запази и собствените си интереси, той се възползва от случая да помоли кръчмаря, както е редно и законно, да потвърди с писмена клетвена декларация всичко, което знае лично за току-що постъпилия офицер. Честният Джоръм беше щедър на обещания, но тъй като сега, когато всичко бе завършило така благополучно, не смяташе за нужно да се излага на излишни рискове, съумя да се изпълзне от изпълнението им: след като помисли хубаво, той навярно разсъди, че това отстъпване от дадената дума се оправдава с пълната липса на сведения.

Излишно е да описваме суматохата, уреждането на някои почти забравени и следователно пропуснати въпроси, напомнанията за някои неизплатени дългове, благопожеланията, нарежданията да се изпълнят поръчки в някое далечно пристанище и всички ония объркани и наглед безбройни неща, които се струпват през последните десет минути преди отплаването на търговски кораб, особено ако той има щастието – или по-право нещастieto – да е взел пътници. Някои хора напускат отплаващ кораб със същата неохота, с която се разделят с всеки друг надежден източник на доход – откъсват се от бордовете му вяло, както преситена пиявица напуска кървавия си пир.

Обикновеният моряк, чието внимание е разделено между

заповедите на лоцмана и прощалните думи на близките, търчи във всички посоки, само не и накъдето трябва, и може би в този момент за пръв път в живота си като че ли не знае как да си служи с въжетата, с които толкова отдавна е свикнал да борави. Въпреки всички тези неприятни забавяния и обичайни спънки „Кралска Каролина“ най-после се отърва от своите посетители, с изключение на един, и Уайлдър можа да си позволи едничкото удоволствие, което само моряци са способни да оценят – пусти палуби и дисциплиниран екипаж.

ХІІ ГЛАВА

Добре! Сбери матросите и им ревни
две думи! Пипайте здраво или ще
се разбием!

Шекспир – „Бурята“

Голяма част от деня бе изминала, докато ставаха гореописаните събития. Вятърът беше постоянен, но недостатъчно силен. Въпреки това щом Уайлдър остана сам, необезпокояван от задявките на безделниците по брега и досадното пречкане на фрахтователя, той се огледа с намерение незабавно да използва вятъра за отплаването на кораба. Повика лоцмана, съобщи му решението си и се отдръпна в оная част от палубата, отдето можеше да следи както трябва всичко, което се намираше сега под негово командуване, и да размишлява върху неочакваното си и необикновено положение;

„Кралска Каролина“ ненапразно носеше гордото си име. Тя беше кораб именно с такива размери, които осигуряват удобства и в обстановката, и в управлението. В писмото на Корсаря се посочваше, че тя се слави като бързоходна, и нейният млад и умен командир с огромно вътрешно задоволство виждаше, че има всички възможности корабът да покаже своите качества.

Стегнатият, енергичен и опитен екипаж, пропорционалният рангоут, ниските надстройки, отличното разпределение на товара и изобилието от леки платна осигуряваха всички предимства, подсказвани от досегашния му опит. Очите му светнаха, когато огледа набързо тия подробности от поверения му кораб, а устните му се раздвижиха, сякаш мислено изразяваше радост или самодоволство, но от благоприятие не искаше да го изкаже гласно.

В същото време екипажът по команда на лоцмана се събра при брашпила⁹⁴ и започна да прибира котвата.

В тази работа най-добре се проявяваше силата на всеки поотделно и на всички заедно. Мускулите им се движеха бързо и съгласувано. Подвикваха си ясно и весело. Сякаш за да почувствува властта си, нашият авантюрист също извиси глас и към песента на моряците се смеси един

94. *Брашпил* – палубен механизъм за работа с котвените вериги и вързалните въжета.
Б.пр.

от ония внезапни насърчителни възгласи, с които морските офицери обикновено окуражават своите хора. Гласът му беше силен, вдъхновен и властен. Моряците трепнаха като буйни състезателни коне, когато чуят първия сигнал, и всеки хвърли поглед назад, сякаш да прецени качествата на новия си началник. Уайлдър се усмихна, явно доволен от успеха си, а когато се обърна, за да тръгне по шканците, изведнъж срещна отново спокойния, внимателен, но безспорно учуден поглед на мисис Уилис.

– След мненията, които благоволихте да изкажете за този кораб – заговори дамата с ледена ирония, – не очаквах да ви видя тук на такъв отговорен пост.

– Вероятно знаете, госпожо – отвърна младият моряк, – че на капитана му се е случило ужасно нещастие?

– Знам и чух, че бил намерен друг офицер, който да го замества временно. Но предполагам, че след като размислите, няма да ви се види странно, че съм учудена, виждайки коя е тази личност?

– От нашите разговори сигурно сте си съставили неблагоприятно мнение за моите професионални способности. Надявам се, че ще се успокоите по този въпрос, защото...

– Не се съмнявам, че сте голям майстор в това изкуство! Във всеки случай, струва ми се, никаква дребна опасност не ще ви възпре да потърсите подходяща възможност да проявите познанията си. Ще имаме ли удоволствието да бъдем във вашата компания през цялото пътуване, или ще ни напуснете още при входа на пристанището?

– Нает съм да командувам кораба до края на маршрута му.

– Значи можем да се надяваме, че опасността, която съзирахте или си въобразявахте, според вас вече е намаляла, иначе нямаше така лекомислено да се изложите на нея ведно с нас.

– Вие сте несправедлива към мен, госпожо – отвърна Уайлдър разпалено, поглеждайки несъзнателно към сериозната, но внимателна Гъртруд. – С радост бих се изложил на всякаква опасност, за да избявам от зло вас или тази млада дама.

– Предполагам, че дори тази млада дама ще оцени такова благородство! – После, сменяйки досегашното си превзето държане с по-естествено и по-подходящо на присъщата ѝ кротка замисленост, мисис Уилис продължи: – Вие имате силен защитник, момко: необяснимия ми порив да ви вярвам – порив, който разумът ми отхвърля. Но корабът се нуждае от вас като командир, затова няма да ви задържам повече. Навярно ще имаме възможности да изпитаме желанието и способността ви да ни

бъдете в услуга. Гъртруд, мила моя, обикновено се смята, че жените са пречка на кораб, особено когато трябва да се извърши в наше присъствие някаква сложна маневра, като например сега.

Гъртруд трепна, изчерви се и тръгна подир гувернантката си към противоположната страна на шканците, макар че с поглед нашият авантюрист явно искаше да каже, че съвсем не смята присъствието ѝ за пречка. Дамите се настаниха на такова място, че да бъдат по-настрана от другите и да пречат най-малко на работата на кораба, но и същевременно да могат да следят добре всички негови маневри. По този начин разочарованият моряк бе принуден да прекъсне разговора, който с радост би продължил, докато не се наложило да поеме от лоцмана управлението на кораба. В това време обаче котвата беше вече вдигната и моряците усилено разпъваха платната. Уайлдър се отдаде на работата си с трескава възбуди и като взе думата от устата на офицера, който издаваше заповедите, пое сам непосредственото командуване.

Докато платно след платно падаше от рейте и се опъваше чрез сложен механизъм, загрижеността, която морякът почти винаги изпитва към своя кораб, започна да надделява над останалите чувства. Когато всичко от бомбрамселите⁹⁵ до долу беше готово и корабът се обърна с носа си към изхода на пристанището, нашият авантюрист почти бе забравил, че е чужд сред тях, за чийто командир бе избран по такъв необикновен начин, и какво ценно богатство зависеше от неговата твърдост и решителност.

След като всичко от долу до горе беше стъкмено отлично, а корабът – обърнат остро срещу вятъра, Уайлдър огледа всяка рея и всяко платно от клотика⁹⁶ до корпуса, а накрая хвърли поглед по външната страна на кораба, за да се увери, че във водата не се влачи ни най-малко въженце, което да забавя скоростта. От подветрената страна се мъкнеше малък скиф, в който имаше някакво момче, и когато целият кораб се раздвижи, тази лодчица заподскача по водната повърхност, лека и пъргава като перце. Досещайки се, че това е лодка от брега, Уайлдър се приближи и попита кой е собственикът ѝ. Един от помощниците му посочи Джоръм, който в този момент излизаше от вътрешността на кораба, където бе уреждал сметките си с някакъв криещ се или заминаващ длъжник, което беше за него едно и също.

Като видя този човек, Уайлдър си спомни за всичко случило се тази

95. *Бомбрамсел* – право платно, което се поставя на бомбрамстенгата. Б.пр.

96. *Клотик* – топка на върха на мачтата. Б.пр.

сутрин и за цялата сложност на задачата, с която се бе нагърбил. Но кръчмарят, който явно мислеше само за печалби, не изглеждаше особено развълнуван от тази среща! Той се приближи до младия моряк и обръщайки се към него с титлата „капитан“, му пожела добър път с обичайните любезности, които моряците изказват, когато се разделят при подобни обстоятелства.

– Добре се справяте със задълженията си, капитан Уайлдър – завърши той, – и се надявам, че пътуването ви няма да трае дълго. Днес следобед ще имате хубав вятър и ако държите курс право към Монток, на сутринта ще можете да излезете в открито море, като се движите все покрай брега. Ако разбирам от време, вятърът ще бъде по-източен, отколкото бихте желали.

– А колко според вас ще трае пътуването? – попита Уайлдър, като сниши глас така, че да го чува само кръчмарят.

Джоръм погледна крадешком встрани и когато се убеди, че са сами, лицето му, на което обикновено беше изписано тъпо самодоволство, придоби сурово, хитро изражение. Като направи подигравателен жест, той промърмори:

– Здравата подхлъзнах фрахтователя с клетвата си, а, мастър Уайлдър?

– Вие наистина надминахте очакванията ми с вашата експедитивност и...

– ... осведоменост! – допълни собственикът на „Ръждивата котва“, забелязвайки, че събеседникът му търси подходяща дума. – Да, аз винаги съм се отличавал със съобразителност в тия работи; но когато човек познава нещо издълбоко, глупаво е да си хвърля думите на вятъра.

– Разбира се, добрата осведоменост е голямо предимство. Предполагам, че извличате полза от знанията си?

– Ей богу, мистър Уайлдър, какво ще стане с нас в тия трудни времена, ако не изкараме честно някое и друго пени по всички възможни начини? Аз отгледах няколко прекрасни дечица от вересия и няма да бъде моя вината, ако не им оставя нищо друго освен доброто си име. Не току-тъй се казва, че пъргави шест пенса струват колкото един мързелив шилинг⁹⁷; ала аз предпочитам човек, който не се спотаива, когато приятелят му има нужда от добра дума или от помощ. Винаги знаете къде можете да намерите такъв човек, както казват нашите политици, които не се спират пред нищо заради каузата си, била тя права или крива.

97. Един шилинг има дванадесет пенса. Б.р.

– Много похвални принципи; рано или късно те ще ви прославят в света! Но вие забравихте да отговорите на въпроса ми... Дълго ли ще бъде пътуването или кратко?

– Бог да ви благослови, мастър Уайлдър! Аз ли, беден кръчмар, ще разправам на капитана на този прекрасен кораб откъде ще задуха вятърът? Там, в каютата си долу, лежи достойният и забележителен командир Никълс; той умееше да прави с кораба всичко, каквото пожелаеше, та как мога да мисля, че джентълмен с такива добри препоръки като вас няма да прави същото? Надявам се да чуя, че пътуването ви е преминало отлично и напълно сте оправдали добрата дума, която можах да кажа за вас.

Дълбоко в душата си Уайлдър проклрнаше тънката хитрост на мошеника, с когото бе принуден временно да бъде съюзник, защото ясно виждаше, че Джоръм е решил да не се заангажира повече от необходимото, и то само в краен случай, затова едва ли ще отговори на поставените му ребром въпроси.

След като помълча малко, за да размисли, Уайлдър продължи бързо:

– Виждате, че корабът набира скорост, и не е време за шеги. Знаете ли за писмото, което получих тази сутрин?

– Боже мой, капитан Уайлдър! Та да не съм пощенски началник? Как мога да зная какви писма пристигат в Ню порт и кои се задържат на континента?

– Изпечен негодник, а на всичко отгоре и страхливец! – промърмори под нос младият моряк. – Но сигурно бихте могли да ми кажете дали ще тръгнат веднага по петите ми, или пък разчитат, че ще задържа кораба в открито море под каквото предложение ми дойде наум?

– Да ви пази бог, млади господине! Учудвам се, че вие, след като сте прекарвали толкова време по море, задавате такива въпроси на човек, който от двайсет и пет години гледа морето, само от брега. Доколкото помня, сър, вие ще държите курс на юг до момента, когато островите изчезнат от очите ви, а след това ще трябва да се съобразявате с вятъра, за да не се наврете в Гълфстрийм, където, както знаете, течението ще ви помъкне на една страна, когато ви е заповядано да се движите на друга.

– По-остро срещу вятъра, по-остро, сър! – завика лоцманът ядосано на човека при-кормилото. – Дръж остро срещу вятъра, в никакъв случай не бива да се озовем от подветрената страна на роботърговския кораб.

Уайлдър и кръчмарят трепнаха, сякаш и двамата намираха нещо

обезпокоително в близостта на току-що названия кораб. Младият капитан посочи скифа и каза:

– Ако не желаете да пътувате по море с нас, мистър Джоръм, време е да се качите на лодката си.

– Да, да, виждам, че сте вече доста далеч от брега и ще трябва да се сбогуваме, колкото и да ми е приятна вашата компания – отвърна собственикът на „Ръждивата котва“ и като се прехвърли бързо през перилата, скочи ловко в скифа. – Е, момчета, на добър път; желая ви силен по пътен вятър, спокойно плаване и бързо завръщане. Отвързвай!

Заповедта му бе изпълнена; лекият скиф, вече непривързан за кораба, незабавно се отдръпна от него, направи малък завой и се спря на място, докато грамадният кораб минаваше край него величествено, като слон, от чийто гръб току-що е изхвъркнала пеперуда.

Една минута Уайлдър следи с очи лодката, но се сепна от гласа на лощмана, който отново подвикна от носовата част на кораба:

– Повдигни малко леките платна, момче, повдигни ги, ти казвам; използвай всеки инч платно, иначе няма да можем да задминем роботърговския кораб. По-остро срещу вятъра, сър, по-остро.

– Роботърговски ли! – промърмори нашият авантюрист, бързайки към такова място, откъдето ще може да вижда по-добре този важен и сега двойно по-интересен за него кораб. – Да, роботърговски! Май наистина ще ни бъде трудно да го задминем!

Несъзнателно той се бе озовал близо до Уилис и Гъртруд. Облегнала се на перилата на шканците, девойката с напълно естествено за годините си удоволствие гледаше закотвения непознат кораб.

– Може да ми се смеете и да ме наречете капризна и дори лековерна, драга мисис Уилис – заговори девойката, която не подозираше, че Уайлдър е на вече споменатото място, – но бих искала да не сме сега на тази „Кралска Каролина“, а да пътуваме с ей оня красив кораб!

– Наистина красив кораб! – откликна мисис Уилис. – Но не зная дали там ще бъде по-безопасно и по-удобно, отколкото на тоя, на който се намираме сега.

– Колко симетрично и правилно са подредени въжетата му! И лети като птица по водата!

– Ако беше уточнила каква е птицата, сравнението щеше да бъде – наистина морско – произнесе гувернантката с тъжна усмивка. – Ти, мила моя, проявяваш способности на бъдеща жена на моряк.

Гъртруд се изчерви леко и извърна малко глава към гувернантката си, за да ѝ отговори със същия шеговит тон, но изведнъж очите ѝ

срещнаха впития в нея поглед на Уайлдър. Тя занемя, бузите ѝ поруменияха още повече, но широкополата шапка ѝ помогна да скрие лицето си и разлялото се по него смущение.

– Ти не ми отговаряш, чедо, като че сериозно размишляваш върху вероятността да станеш жена на моряк – продължи мисис Уилис, чийто вгълбен и разсеян вид обаче показваше, че едва ли съзнава какво приказва.

– Морето е твърде променлива стихия, за да ми хареса – отвърна хладно Гъртруд. – Моля ви, мисис Уилис, кажете ми: корабът, към който се приближаваме, кралски кораб ли е? Той има войнствен, дори заплашителен вид.

– Лоцманът два пъти го нарече роботърговски кораб.

– Роботърговски ли! Колко измамна е красотата и симетричността му! Никога вече няма да вярвам на външността, щом такава прелестно творение може да служи За такава гнусна цел.

– Измамна наистина! – произнесе Уайлдър високо, подтикван от неустоим и едновременно несъзнателен порив. – Осмелявам се да кажа, че колкото и прекрасно устроен и отлично екипиран да е той, из целия океан не плава кораб, по-вероломен от този...

– ... роботърговски кораб – довърши мисис Уилис, която бе успяла да се обърне и да погледне изумено младия човек, преди той да се доизкаже.

– Роботърговски кораб! – повтори той натъртено и се поклони, сякаш да поблагодари за думите.

След този кратък разговор настъпи дълбоко мълчание. Цяла минута мисис Уилис изучава изкривените от смущение черти на младия човек и на лицето ѝ се изписа някакъв особен интерес, подбуден от сложни чувства; после сведе тъжно очи към водата и потъна в напрегнато, мъчително размишление. Вярно, леката, изящна фигура на Гъртруд продължаваше да стои облеганата на перилата, ала Уайлдър не можеше вече да вижда извърнатото ѝ лице. В това време вървяха към развръзката си събития, които щяха да отвлекат вниманието му дори от такъв приятен обект.

Междувременно корабът вече се бе промъкнал между малкото островче и мястото, откъдето се бе качил Хоумспън, и можеше да се каже, че вече е излязъл от вътрешното пристанище. Роботърговският кораб стоеше точно на пътя им и всеки следеше с интерес да види ще успеят ли да го заобиколят от наветрената му страна. Всички желяеха това, защото морякът държи да бъде от почетната страна на всяко срещнато

нещо, но главно защото при положението, заемано от чуждия кораб, нямаше да се наложи „Каролина“ да прави завой *оверцаг*⁹⁸, преди да стигне до по-удобно за такава маневра място. Читателят обаче лесно ще разбере, че у новия й командир бушуваха чувства, които нямаха нищо общо с професионална гордост или някаква временна изгода.

С всеки свой нерв Уайлдър усещаше, че приближава критичният момент. Да си припомним, че той не знаеше нищо за най-близките намерения на Корсаря. Тъй като фортът не беше в състояние да противодействува, нямаше да му бъде трудно да грабне плячката си пред очите на целия град и да я отнесе, без да обръща внимание на недостатъчните им средства за отбрана. Положението на двата кораба беше благоприятно за такова начинание. Неподготвената и неподозираща „Каролина“, която и без това не можеше да се мери с такъв силен противник, лесно щеше да бъде победена от него; а и преди дори едно-единствено гюлле от батареята да достигне целта си, победителят и неговият трофей вероятно щяха да бъдат на такова разстояние, че ударът щеше да се окаже слаб, а може би и съвсем безвреден. С безумието и дързостта си такова начинание съответствуваше на славата на върлия пират, от чиято прищявка, изглежда, зависеше изцяло тази операция.

Нека не се учудваме, че под въздействието на подобни мисли и вероятността скоро да се сложи край на новопридобитата му власт нашият авантюрист чакаше резултата с много по-голямо вълнение от тия, които го заобикаляха. Той застана на шкафута⁹⁹ на кораба и се помъчи да отгатне плана на своите тайни съучастници по някои от ония белези, известни на всеки моряк.

Но на мнимия роботърговски кораб не се забелязваше ни най-малък признак, че възнамерява да отплава или да промени по някакъв начин позицията си. Той стоеше на котва със същото дълбоко, величаво, но измамно спокойствие, в което бе прекарал цялата тази пълна със събития утрин. Сред плетеницата от въжета или по дългите му рей се виждаше един-единствен човек. Това беше моряк, седнал на края на една по-долна рея, където, изглежда, се занимаваше с една от ония поправки, които винаги се оказват нужни на кораб. Тъй като човекът стоеше от наветрената страна на своя кораб, Уайлдър веднага се сети, че той е сложен там, за да хвърли абораджна кука в такелаж¹⁰⁰ на „Каролина“, ако това стане

98. *Оверцаг* – завой на ветроходен кораб срещу вятъра, при който носът пресича направлението на вятъра. Б.пр.

99. *Шкафут* – средна част на горната палуба от фокмачтата до гротмачтата. Б.пр.

100. *Такелаж* – съвкупност от корабните въжета. Б.пр.

необходимо, и по този начин да долепи двата кораба един до друг. За да предотврати такова опасно сблъскване, Уайлдър моментално реши да осуети плана на неприятеля. Като повика лоцмана, той му каза, че ако се опита да мине от наветрената страна, едва ли ще успее, и му напомни, че по-безопасно ще бъде да се движи от подветрената.

– Не бой се, не бой се, капитане – отговори упоритият водач на кораба, който поради краткотрайността на властта си искаше да я използва неограничено и подобно на узурпатор на трон изпитваше ревност към законния властелин; когото временно бе изместил, – не бой се, капитане. Аз съм кръстосвал из тия краища по-често, отколкото ти си прекосявал океана, и знам названието на всеки подводен камък така добре, както градският глашатай – нюпортските улици. Дръж срещу вятъра, момче, дръж в остър бейдевинд¹⁰¹, така ще можеш...

– Целият кораб се тресе, сър, ако ни блъсне в роботърговския кораб, кой ще плаща за щетите?

– Аз гарантирам за всичко – отвърна самоувереният лоцман. – Всяка дупка, която направя в платната ви, жена ми ще закръпи с тънка като косъм игла и с такива ловки пръсти, като че има напръстник на фея!

– Думите ви звучат хубаво, сър, само че корабът вече губи скорост и преди да завършите хвалбите си, ще бъде окован здраво като осъден крадец. Дръж платната издути, момче, дръжете ги добре напълнени, сър.

– Да, да, дръжете ги добре напълнени – повтори лоцманът, който, разбрал, че ще е трудно да минат от наветрената страна, бе започнал да отстъпва. – Дръжете в остър бейдевинд... винаги съм ви казвал – остър бейдевинд. Вятърът промени малко посоката си, та не зная какво да правя, капитане, но ще трябва непременно да минем от подветрената страна; съгласете се, че при това положение ще се наложи да направим завои овершаг.

И наистина вятърът, макар и поотслабнал, сега беше малко по-благоприятен; пък и Уайлдър не бе отричал, че за да успее трудният му опит да мине от по-почетната страна, корабът трябваше да промени галса двайсетина минути по-рано, като мине от подветрената страна на другия кораб. Но тъй като най-ограничените хора винаги по-неохотно признават грешките си, поставеният натясно лоцман се помъчи да смекчи принудителната си отстъпка с такова оправдание, което да не намали пред неговите слушатели репутацията му като предвидлив човек.

101. *Бейдевинд* – положение на плавателния съд спрямо вятъра, при което вятърът духа почти насреща, откъм носа. Б.пр.

– Отдръпвайте се веднага – извика Уайлдър, който започваше от възражения да минава към команди, – отдръпвайте кораба, сър, докато още имате възможност, иначе, дявол да го...

Устните му спряха да се движат, защото погледът му случайно падна върху бледото лице на уплашената Гъртруд.

– Аз също смятам, че това трябва да се направи, щом вятърът променя посоката си. Дръж румпела¹⁰² към наветрения борд, момче, така че да минем под кърмата на закотвения кораб. Чакай! Обърни пак в бейдевинд; врежи се до кости във вятъра, момче; вдигнете пак, вдигнете леки-те платна. Роботърговският кораб опъва въже точно на пътя ни. Ако има закони в плантациите, ще дам под съд капитана му за такава работа!

– Какво цели този човек? – запита Уайлдър, скачайки бързо на едно оръдие, за да вижда по-добре.

Помощникът му посочи подветрената страна на другия кораб, където по водата наистина плющеше разтягащото се дълго въже. Истината мигновено блесна в главата на младия моряк. „Корсарят“ беше тайно закотвен с шпринг¹⁰³, за да може по-бързо да насочи оръдията си срещу батареята, ако стане нужда да се брани, и сега се възползваше от това обстоятелство, за да попречи на търговския кораб да мине от подветрената страна.

Целият този замисъл предизвика голямо учудване и немалко ругатни сред офицерите на „Каролина“, макар че никой освен командирът й нямаше ни най-малка представа за истинската причина да се постави спомагателна котва и да се препречи пътят им с такова въже. От всички само лоцманът виждаше в това повод за радост. Всъщност той държеше кораба в такова положение, че му беше трудно да се движи в която и да било посока, и ако се случеше някакво нещастие при тази изключително сложна маневра, която непременно трябваше да се извърши, сега щеше да има достатъчно основателно оправдание.

– Как си позволяват да застават така при входа на залив! – промърмори Уайлдър, когато видя всичко описано досега. – Трябва да минете от наветрената им страна, лоцмане, друг изход няма.

– Не отговарям за последиците и призовавам всички на борда за свидетели – отвърна лоцманът с оскърбен вид, макар тайно да се радваше, че го карат да върши точно онова, за което само преди минута така

102. *Румпел* – лост, поставен върху оста на кормилото и служещ за завъртането му в определена посока. Б.пр.

103. *Шпринг* – въже, с помощта на което закотвен кораб се поддържа перпендикулярно на вятъра или течението. Б.пр.

упорито бе настоявал. – Ако мачтите се счупят или въжетата се скъсат, ще трябва да се отнесем до съда. Дръж точно срещу вятъра, остро срещу вятъра и се опитай да вземеш полу на борд.

Кормчията изпълни заповедта. Като отпусна ръчките на кормилното колело, то се завъртя бързо и корабът, усетил силния напор на вятъра, се обърна тежко в посоката, отдето бе дошъл, и заплуоща с; платната си така, като че бе изхвъркнало цяло ято водни птици. Но възпрян отново от кормилото, обезсилен от загубването на скорост, след малко корабът, както преди, загуби посока и започна да се приближава с борда си към мнимия роботърговски кораб, тласкан от вятъра, който, изглежда, бе отслабнал доста тъкмо в решителния момент, когато беше най-необходим.

Всеки моряк би разбрал положението на „Каролина“. Тя се бе придвижила толкова напред, че стоеше точно от наветрената страна на, чуждия кораб, но толкова близо, че не можеше ни най-малко да завие настрана, тъй като имаше непосредствена опасност двата кораба да се сблъскат. Вятърът беше променлив – ту духаше на пориви, ту на моменти затихваше съвсем. Щом „Каролина“ усетеше полъха му, високите ѝ мачти се накланяха грациозно към другия кораб, сякаш му правеше прощален поклон; ала когато краткотрайният напор на непостоянния вятър престанеше, тя се залюляваше тежко към наветрената страна, без да се помръдне нито с фут напред. Обаче в резултат от всяко движение тя все повече и повече се приближаваше до своя опасен съсед, докато и на най-младия моряк на кораба не стана ясно, че само внезапна промяна на вятъра ще ѝ помогне да се придвижи напред, още повече че отливът се заменяше с прилив.

Младшите офицери на „Каролина“ никак не бяха деликатни в забележките си по адрес на глупака, който ги бе поставил в такова неудобно и унижително положение, а лоцманът се мъчеше да скрие яда си с многобройни гръмогласни команди. Но ругатните му скоро се смениха с обърканост и накрая моряците вдигнаха ръце, чудейки се коя от неясните му и противоречиви заповеди да изпълняват. В това време Уайлдър, скръстил ръце с най-невъзмутим вид, стоеше близо до пътничките. Мисис Уилис се взираше в очите му, за да разбере по изражението им естеството и величината на застрашаващата ги опасност, ако наистина съществуваше опасност в неминуемото сблъскване на два кораба в напълно спокойни води, при което единият беше закотвен, а другият едва се движеше. Суровата решителност, която видя върху лицето на младия човек, събуди у нея безпокойство, което иначе не би изпитвала при

такива обстоятелства, които сами по себе си не предвещаваха явна опасност.

– Има ли от какво да се страхуваме, сър? – попита гувернантката, мъчейки се да скрие от повереницата си естеството на своята тревога.

– Нали ви казах, госпожо, „Каролина“ ще се окаже кораб без късмет.

Отговорът на Уайлдър беше съпроводен с такава горчива усмивка, че двете жени я изгълкуваха като лоша поличба и Гъртруд се вкопчи в спътницата си като в човек, в когото отдавна е свикнала да търси опора.

– Защо моряците от роботърговския кораб не ни помагат... да не се блъснем в тях? – запита тревожно девойката.

– Имате право: защо не ни помогнат? Мисля, че скоро ще се срещнем с тях.

– Вие говорите така, младежо, и видът ви е такъв, сякаш сте убеден, че в тази среща се крие някаква опасност!

– Стойте близо до мен – отвърна Уайлдър, така стиснал устните си, че гласът му едва се чуваше. – Каквото и да се случи, стойте колкото е възможно по-близо до мен.

– Обърни бизангика¹⁰⁴ към вятъра – крещеше лоцманът, – спусни лодките и завърти носа обратно... прибери стопанкера... опъни кливершкота¹⁰⁵ назад... обърни пак гротхалса¹⁰⁶.

Обърканите моряци стояха като статуи, не знаеха накъде да се завъртят; едни викаха на останалите да направят това или онова, а други също тъй гръмогласно отменяха командата. Изведнъж се чу спокоен, властен глас:

– Тишина на кораба!

Подобен тон, в който личи самообладанието на говорещия, винаги предава на подчинените частица от решителността на командувания ги. Всички извърнаха лица към оная част от кораба, отдето идеше гласът, всички наостриха уши да доловят и най-малката допълнителна заповед. Уайлдър стоеше на барабана на шпила, откъдето виждаше добре всичко около себе си. С бърз и вещ поглед той бе преценил отлично положението на своя кораб. В този момент очите му бяха впити тревожно в роботърговския кораб, за да вникне в измамното спокойствие, което все още цареше на него, и да разбере каква полза би имало от бъдещите му

104. *Бизангик* – хоризонтално дърво, закрепено с единия си край към бизанмачтата на малка височина над палубата, а с другия насочено към кърмата. Б.пр.

105. *Кливершкот* – въже за управляване на кливера. Б.пр.

106. *Гротхалс* – въже, закрепено към долния ъгъл на грота. Б. пр.

действия. Но странният кораб лежеше върху водата като омагьосан и никаква човешка фигура не се мяркаше сред сложните му механизми освен вече споменатия моряк, който продължаваше работата си с такова безразличие, като че „Каролина“ се намираше на сто мили от мястото, където седеше той. Устните на Уайлдър се изкривиха в усмивка – горчива или доволна, трудно беше да се каже – и той даде знак на внимателно следящия го екипаж да действа бързо.

– Опъни всички платна по предните и задните мачти – изкомандува той.

– Да – повтори като ехо лоцманът, – опъни всички платна по мачтите.

– Има ли до борда спуснатата брегова лодка? – попита нашият авантюрист.

Десетина гласа отговориха утвърдително.

– Лоцманът да слезе в нея.

– Тази заповед е противозаконна – извика засегнатият. – Аз забранявам да се подчинявате другиму освен на мен.

– Хвърлете го в лодката! – повтори Уайлдър.

Сред суматохата и напрежението около стъкмяването на рейте почти никой не обърна внимание на съпротивата на лоцмана. Двамата помощници на капитана го вдигнаха на ръце и въпреки че крайниците му се извиваха и гърчеха във въздуха, спуснаха го в лодката безцеремонно като пън. След него хвърлиха края на фалината¹⁰⁷ и с пълно безразличие оставиха победения лоцман да размишлява.

Междувременно заповедта на Уайлдър бе изпълнена. Широките платна, които допреди малко плющяха във въздуха или се издуваха навън-навътре според вятъра, сега се притискаха о съответните си мачти, отбивайки кораба от погрешния му-път. Тази маневра изискваше крайно внимание и изключителна точност в направляването ѝ. Но младият командир се оказа във всички отношения подготвен за това изпитание. Тук се вдигна платно, там друго обърна по-plosка повърхност към вятъра, ту се разпъваше някое по-леко платно, ту изчезваше като тънка мъглица, разпръсната от слънцето. През всичкото това време гласът на Уайлдър кънтеше спокойно и властно. Сякаш самият кораб като живо същество съзнаваше, че съдбата му сега е в други, вече по-опитни ръце.

Подчинявайки се на получения нов подтик, огромните като облаци

107. *Фалина* – тънко въже за привързване на лодка, за вдигане на сигнални флагове, управляване на платната. Б.пр.

платна се полюляваха насам-натам заедно с високата гора от мачти И въжета и изведнъж, преодолявайки застоя си, корабът отстъпи тромаво под напора и започна да се отдръпва.

През цялото време, необходимо за измъкването на „Каролина“, вниманието на Уайлдър беше раздвоено между неговия кораб и съседа му, който се държеше необяснимо. Нито звук не нарушаваше царящата на него тишина. На никой от многобройните отвори, през които екипажът на въоръжен кораб може да наблюдава морската шир, не се забелязваше нито едно напрегнато взряно лице или дебнешо око. Морякът на реята продължаваше работата си, сякаш не го интересуваше нищо друго освен заниманието му. Обаче самият кораб се движеше бавно, макар и почти незабележимо, като лениво полюляващ се върху вълните заспал кит, и то по-скоро от само себе си, отколкото от човешки ръце.

Ни най-малката от тия подробности не убягваше от зоркия поглед на Уайлдър. Той забеляза, че докато неговият кораб се отдръпваше, другият постепенно обръщаше борда си към „Каролина“. Дулата на страшните оръдия зееха непрекъснато към неговия кораб, както очите на дебнеш тигър следят движенията на жертвата си, и докато двата кораба се намираха близо един до друг, залп от батареята на първия можеше всеки миг да помете палубите на втория. При всяка нова команда, излязла от устата на нашия авантюрист, очите му се насочваха натам с все по-голям интерес, за да разбере дали екипажът ще има възможност да я изпълни; а и не беше уверен, че ще го оставят да се разпорежда сам на „Каролина“, докато не видя, че тя се е избавила от опасната близост на съседа си и благодарение на новото разположение на платната лекия вятър я изтласка до място, където беше напълно във властта му.

Убеждавайки се, че течението става неблагоприятно, а вятърът – твърде слаб, за да движи кораба, той заповяда платната да се свият до рейте и да се хвърли котва.

XIII ГЛАВА

Я, какво е това? Човек или риба?

Шекспир – „Бурята“

Сега „Каролина“ стоеше на един кабелт¹⁰⁸ разстояние от предполагаемия роботърговски кораб. Като изгони лоцмана, Уайлдър пое отговорност, която обикновено всеки моряк избягва: в случай на сериозна злополука при излизане от пристанището се губеше право на застраховка, а самият той вероятно щеше да бъде наказан. По-нататък в повествованието ще видим доколко при предприемането на такава решителна стъпка бе повлиян от увереността, че е извън обсега на закона; единствената непосредствена последица от тази мярка беше, че насочи към кораба цялото си внимание, което дотогава беше раздвоено между него и пътничките му. Сега, когато корабът му се намираще поне временно в безопасност, а Уайлдър вече не се измъчваше от тревожно очакване на неминуемо насилие, нашият авантюрист можеше спокойно да се отдаде отново на предишното си занимание. Успехът на трудната маневра бе озарил лицето му с нещо подобно на тържество, а когато тръгна към мисис Уилис и Гъртруд, вървеше с походката на човек, изпълнен със съзнанието, че е отбил достойно дълга си при обстоятелства, изискващи немалко професионално умение. Поне до такъв извод стигна по-възрастната дама, когато видя светналите му очи и ликуващ вид, макар че по-младата беше може би склонна да съди по-снизходително за подбудите му. Нито едната, нито другата обаче не подозираше истинските причини за скритата му радост, защото в момента у него надделяваше далеч по-благородно чувство, отколкото можеха да си представят.

Но каквато и да беше причината за ликуването му, щом се увери, че „Каролина“ се поклаща на котвата си и че засега няма никаква нужда от него, Уайлдър веднага потърси сгоден случай да възобнови разговора, който досега вървеше толкова мъгляво и често се прекъсваше. Мисис Уилис следеше внимателно съседния кораб, все така неподвижен и притихнал, – и откъсна очи от него едва когато младият моряк се приближи до нея. Тя заговори първа.

– Оная кораб трябва да има някакъв необикновен, да не кажа

108. *Кабелт* – мярка за разстояния по море, равна на 1/10 от морската миля, т.е. 185, 2 м. Б.пр.

невидим екипаж! – възкликна гувернантката с тон, в който се долавяше изумление. – Човек може да го помисли за призрак, ако изобщо съществуват такива неща.

– Но това е наистина великолепно построен и отлично екипиран търговски кораб!

– Дали страхът ме подвеждаше, или действително имаше опасност от сблъскване на двата кораба?

– Безспорно имаше известна опасност, но тя вече отмина.

– За което трябва да благодарим на вашето умение. Начинът, по който току-що ни избавихте от доскорошната угроза, като че решително противоречи на всички ваши предсказания.

– Съзнавам, че държането ми може да доведе до неблагоприятни изводи, но...

– Сметнали сте, че не би било лошо да се посмеете на слабостта на три лековерни жени – допълни с усмивка мисис Уилис. – Но след като се позабавлявахте, надявам се, че сега ще бъдете по-снизходителен към това, което се смята за естествен недостатък на женския ум.

И гувернантката погледна Гъртруд с изражение, с което сякаш искаше да каже, че би било жестоко да си играят повече със страховете на такова невинно и младо създание. Уайлдър също насочи поглед към девойката и отговори с искреност, с която искаше да я убеди:

– Като честен джентълмен, с цялото си уважение към нежния пол ви заявявам, госпожо, че продължавам да държа на това, което вече ви казах.

– За ватерулингите и брамстенгите ли?

– Не, не – прекъсна я младият моряк, като се засмя тихо и същевременно се изчерви силно, – може би не само за това. Ала не бих позволил нито на майка си, нито на жена си, нито на сестра си да пътува с „Кралска Каролина“.

– Погледът, гласът и видът ви на честен човек странно противоречат на вашите думи, младежо; защото, макар че първото ме кара почти да вярвам във вашата почтеност, в думите ви няма и следа от довод в тяхна подкрепа. Може би трябва да се срамувам от подобна слабост, но все пак ще призная, че загадъчният покой, който като че се е възцарил за вечни времена на оня кораб, буди необяснимо безпокойство, което навярно се дължи донякъде на самия му характер. Наистина ли е роботърговски кораб?

– В едно няма съмнение: че е красив кораб! – възкликна Гъртруд.

– И то много красив! – подкрепи я Уайлдър.

– На една от рейте му все седи някакъв човек, който изглежда увлечен в работата си – продължи мисис Уилис, като подпря замислено брадичката си с ръка и се загледа в кораба, за който ставаше дума. – През цялото време, докато имаше опасност корабите да се сблъскат, този моряк нито веднъж не хвърли дори бегъл поглед към нас. Той прилича на единствения човек в някакъв омагьосан град, защото, както се вижда, около него няма никакъв друг простосмъртен.

– Другарите му може да спят – подхвърли Гъртруд.

– Да спят ли! В този час и в такъв ден моряците не спят! Кажете ми, мистър Уайлдър (като моряк вие би трябвало да знаете), редно ли е екипаж да спи, когато друг кораб се намира толкова наблизко, че може да се каже двата кораба почти се докосват?

– Не е редно.

– Така и предполагам, защото не съм чак толкова невежа по въпросите на вашата смела, доблестна, благородна професия! – произнесе гувернантката натъртено. – Ако се бяхме сблъскали с роботърговския кораб, мислите ли, че екипажът му щеше да остане все тъй безучастен?

– Съвсем не мисля така.

– В цялото това привидно спокойствие има нещо, което буди най-мрачни подозрения. Известно ли е дали след пристигането му някой от екипажа е ходил в града?

– Да, ходил е.

– Чух, че миналото лято от брега бил забелязан кораб под фалшиво знаме, че кораби били ограбвани, а екипажите и пътниците им – малтретирани. Говори се дори, че на прословутия Корсар му било омръзнало да вилнее по северното крайбрежие на Южна Америка и че неотдавна в Карибско море бил забелязан някакъв кораб, за който се предполага, че е на тоя върл пират!

Уайлдър не отговори. Очите му, впити втренчено, ала почтително в очите на събеседницата му, се сведоха към палубата, сякаш чакаше понататъшните й въпроси. Гувернантката се позамисли, но после изражението на лицето й се промени – изглежда, подозренията й бяха твърде повърхностни, за да продължава да разсъждава върху тях без наличието на допълнително, по-обосновано потвърждение.

– Впрочем – добави тя – търговията с роби е достатъчно порочна, а този кораб за нещастие по всяка вероятност се занимава именно с такава работа, тъй че по-лош не може и да бъде. Но все пак бих искала да знам причините за вашите странни твърдения, мистър Уайлдър!

– Не мога да ви дам по-добро обяснение, госпожо. Ако с държането

си не съм ви убедил, значи не съм изпълнил намеренията си, които впрочем са съвсем искрени.

– А вашето присъствие не намалява ли опасността?

– Намалява я, но не я премахва.

Досега Гъртруд някак примирително бе мълчала, тъй като не желаше да се меси в разговора. Но сега тя се обърна рязко и може би малко раздражено към Уайлдър и като се изчерви, попита с усмивка, която би подтикнала към откровеност и по-упорит човек:

– Забранено ли ви е да говорите по-открито?

Младият капитан се поколеба както за да обмисли отговора си, така и да се полюбува на чистосърдечното лице на събеседницата си. Неговото мургаво лице също почервения, а очите му заблестяха от възхищение, после, изведнъж съобразявайки, че бави отговора си, каза:

– Сигурен съм, че мога да разчитам на вашата дискретност.

– Не се съмнявайте – отвърна мисис Уилис. – В никой случай няма да ви издадем.

– Да ме издадете ли! За себе си, госпожо, аз не се безпокоя. Ако ме подозирате в страхливост, жестоко се заблуждавате.

– В нищо недостойно не ви подозираме – побърза да вметне Гъртруд, – но... много се боим за нас самите.

– Тогава съм готов да ви избавя от безпокойството ви дори с цената на...

В този момент го спряха думите на единия от помощниците му към другия и насочиха вниманието му към съседния кораб.

– Тия от роботърговския кораб май са се сетили, че корабът им не е направен да стои в стъклена витрина, за да го зяпат женоря и дечурлига – извика първият помощник така гръмогласно, че да бъде чул на формарса¹⁰⁹, където другият помощник, към когото се обръщаше, се занимаваше с някаква специална работа.

– Да, да – отговори вторият, – като виждат, че се движим, са решили и те да тръгнат на път. Вахтата им е като слънцето в Гренландия: шест месеца на палубата, шест месеца в кубрика!

Както винаги това остроумие разсмя моряците, които продължиха да пускат закачки в подобен дух, но от уважение към началниците – с по-приличен тон.

А в това време Уайлдър бе приковал очи в другия кораб. Човекът, седял толкова дълго на гротреята, бе изчезнал и сега от

109. *Формарс* – марс на фокмачтата. Б.пр.

противоположния край на същата рея спокойно ходеше друг моряк, който с една ръка се държеше за гика, а с другата стискаше края на въже, явно с намерение да го пропъхне, където трябва. От пръв поглед Уайлдър позна, че това е Фид, толкова изтрезнял, че можеше да се държи на такава главозамайваща височина със същата – ако не и по-голяма – устойчивост, както би ходил на земята, ако дългът го призовеше на terra firma. Лицето на младия човек, което само преди миг руменееше от вълнение и сияеше от радост, че вече започват да му имат доверие, внезапно стана мрачно и затворено.

Мисис Уилис, която не изпушаше и най-малката следа на промяна в изражението на лицето му, поднови оживено разговора оттам, откъдето той бе сметнал за уместно да го прекъсне тъй внезапно.

– Значи сте готов да ни избавите от тревога – рече тя – дори с цена та на...

– ... на живота си, госпожо, но не и на честта си.

– Гъртруд, сега вече можем да се приберем в каютата си – забеляза мисис Уилис с хладен, недоволен тон, в който разочарованието беше примесено с дълбоко възмущение, че както вярваше, си играят с нея.

Гъртруд подобно на гувернантката си също гледаше студено страни, но в очите ѝ имаше някакъв лъчезарен блясък и погледът ѝ не беше така сърдит. Минавайки покрай мълчаливия Уайлдър, всяка от тях му се поклониха хладно, след което нашият авантюрист остана съвсем сам на шканците. Докато екипажът му навиваше въжетата на кълбета и разчистваше палубите, младият командир оброни глава над хакборда (оная част, която добрата вдовица на контраадмирала така странно вземаше за тъкмо противоположната от другия край на кораба) и няколко минути стоя вгълбен. Най-после от мислите му го изтръгна звук, напомнящ вдигане и спущане на леко гребло във водата.

Смятайки, че ще му досаждат посетители от брега, той вдигна глава и хвърли, недоволен поглед през борда на кораба, за да види кой се приближава?

На десетина фута от кораба стоеше лек скиф – лодка, използвана обикновено от рибарите в заливите и плитчините на Америка, – но на такова място, че бяха нужни известни усилия, за да се забележи.

В нея се намираще един-единствен човек, обърнат гърбом към кораба и очевидно тръгнал по работа, с каквато обикновено се занимават собствениците на такива лодки.

– Лакерда ли търсиш, приятелю, та си се наврял точно под кърмата ми? – попита Уайлдър. – Казват, че заливът гъмжал от великолепен

костур и други люспести джентълмени, от лова на които би имал далеч по-голяма полза.

– Каквото и да хване човек, все е от полза – отвърна непознатият, обръщайки глава, и Уайлдър видя хитрите очички и ухиленото лице на стария Боб Блънт, както се бе назвал неговият отскорошен неверен съюзник.

– Я гледай! Как смееш да се явяваш пред очите ми в пет клафтера дълбока вода, и то след мръсния номер, който ми погоди...

– Тихо, благородни капитане, тихо! – прекъсна го Боб, вдигайки пръст, за да го предупреди да не се пали и да не вдига шум при разговор им. – Не е нужно да събираме около себе си целия екипаж, когато си бъбрим. По каква причина съм загубил благосклонността ти, капитане?

– По каква причина ли, любезни? Не получи ли пари, за да опишеш на дамите кораба така (както каза сам), че да предпочетат да пренощуват в гробища, отколкото да стъпят на борда му?

– Нещо такова наистина имаше между нас, капитане, но ти забравяш едната половина от условията, а аз пренебрегвам другата; излишно е да напомням на такъв опитен мореплавател, че цялото се състои от две половини. Затова не се учудвам, че работата ни не върви.

– Как! Не стига, че изменяш на думата си, но и лъжеш! Кое от задълженията си не съм изпълнил?

– Кое ли? – повтори мнимият рибар, подръпвайки спокойно една въдица, която, както забеляза зоркото око на Уайлдър, беше обилно снабдена накрая с олово, но лишена от такова не по-малко важно приспособление като куката. – Кое ли, капитане? Една съществена подробност: втората гвинея.

– Тя ти се полага, след като си свършиш работата, а не предварително като първата, която ти дадох, за да те подтикна да се заловиш с работата.

– Аха. А пък аз сметнах, че няма да я получа, затова оставих работата недовършена.

– Недовършена, а, негодник такъв! Та ти изобщо не си започвал това, което така тържествено се закле да свършиш.

– На погрешен път си, капитане: все едно да искаш да стигнеш до полюса, а да караш на изток. Аз добросъвестно изпълних половината от задължението си, а трябва да признаеш, получих само половината от възнаграждението.

– Трудно ще докажеш, че си свършил дори и толкова.

– Я да погледнем в корабния дневник. Аз се наех да се изкача на

хълма до самото жилище на добрата адмиралска вдовица и там да внесе известни поправки в изказванията си – излишно е да повтаряме какви точно.

– Но не го направи. Напротив, развали всичко, като говори тъкмо обратното.

– Вярно.

– Вярно я, мошеник такъв! Справедливо би било за такова нещо да увиснеш на въжето.

– Цяла словесна буря! Ако корабът ти се лашка като мислите ти, капитане, ще се озориш при пътуването си на юг. Как смяташ: не е ли по-лесно на стар човек като мен да поизлъже, отколкото да се катери по оня висок и стръмен баир? Справедливо погледнато, аз свърших повече от половината работа, като се явих пред доверчивата вдовица, а после реших да се откажа от втората, неплатена половина от възнаграждението и да приема дар от другата страна.

– Подлец! – крясна Уайлдър, почти заслепен от негодувание. – Сега и възрастта ти няма да те спаси. Хей вие там, на носа! Няколко души да се спуснат с малката лодка, сър, и да доведат при мен на борда оня старец в скифа. Колкото и да вика, не му обръщайте внимание; аз имам да уреждам с него стара сметка, а това не може да стане без шум.

Помощникът, към когото бе отправена тази заповед, се отзова веднага: скочи на парапета и оттам видя скифа, който му бе наредено да залови. След по-малко от минута той беше вече в лодката заедно с четирима моряци и заобикаляше носа на кораба, за да се озове от оная страна, където трябваше да свърши работата си. Така нареченият Боб Блът, замахвайки един-два пъти с греблата си, отдалечи скифа на двайсет-трийсет клафтера от кораба и там се спря, подхилвайки се като човек, който вижда само, че хитростта му е успяла, явно без да се страхува от последиците. Но щом лодката се показа, заработи с яките си ръце и скоро убеди зрителите, че няма тъй лесно да го уловят.

Известно време не беше ясно накъде ще тръгне беглецът, защото непрекъснато се въртеше и описваше внезапно бързи кръгове, затруднявайки и обърквайки напълно своите преследвачи с изкусните си и чевръсти маневри. Но уморен от това развлечение или може би страхувайки се да не изчерпи силите си, които използваше така енергично и сръчно, след малко се стрелна право към „Корсаря“.

Сега започна ожесточена, сериозна гонитба, съпроводжана с викове и аплодисменти от повечето зрители-моряци. Известно време резултатът изглеждаше съмнителен; но макар че малката корабна лодка по-

изостана, тя започна да настига скифа, постепенно превъзможвайки съпротивата на водата. След няколко минути обаче скифът се мушна под кърмата на другия кораб и изчезна зад корпуса му, който го закриваше от „Каролина“. Преследвачите веднага се устремиха нататък; тогава моряците от „Каролина“ със смях се закатериха по въжетата, за да гледат по-добре отвъд изпречилия се пред очите им чужд кораб.

Но нищо не се виждаше зад него освен вода, а в далечината – островчето с малкото укрепление. След няколко минути забелязаха, че екипажът на корабната лодка гребе обратно, връщайки се бавно, сякаш претърпял поражение. Всички се струпаха до борда на кораба да чуят как е завършило това приключение; към шумната тълпа се присъединиха и двете пътнички, които излязоха от каютата си на палубата. Ала вместо да отговорят на въпросите на колегите си с присъщата на моряците словоохотливост, хората от лодката мълчаха смутени. Офицерът им скочи на палубата, без да пророни дума, и незабавно се отправи към капитана.

– Скифът се оказа твърде бърз за вас, мистър Найтхед – забеляза спокойно Уайлдър, когато оня се приближи. През цялото това време той не бе помръднал от мястото си.

– Да, твърде бърз! Познавате ли човека, който го караше?

– Не много добре; зная само, че е мошеник.

– Сигурно, щом е от дяволското племе!

– Не бих казал, че е толкова лош, колкото навярно го смятате, но ми се струва, че няма излишък от честност за изхвърляне в морето. Какво стана с него?

– Такъв въпрос лесно се задава, ала трудно му се отговаря. Първо, макар че е стар и побелял, караше лодката си така, като че летеше. Бяхме зад него само с една минута, най-много две, но когато минахме от другата страна на роботърговския кораб, нямаше следа нито от лодката, нито от човека!

– Сигурно е заобиколил носа му, докато сте карали зад кърмата.

– Значи сте го видели?

– Да си призная, не.

– Не може да е направил това, сър, защото се доближихме толкова, че имахме възможност да огледаме и двата борда, пък и хората на роботърговския кораб не знаеха нищо за него.

– Видяхте ли тия хора?

– Бих казал „човека“, защото на борда като че ли има само един човек.

– Ас какво се занимаваше той?

– Седеше на руслените¹¹⁰ и изглеждаше заспал. Мързелив кораб, сър, и май прахосва повече пари на собствениците си, отколкото им носи!

– Може и да е така. Е, оставете го тоя негодник. Мистър Иринг, изглежда, че ще задуха от морето; да вдигнем марселите си и да бъдем готови да посрещнем вятъра. Дано имам късмет да видя залеза над морето.

Помощниците и екипажът се заловиха пъргаво за работа, но докато отново разпъваха платната, за да ги издуе вятърът, недоумяващите моряци зададоха безброй любопитни въпроси на колегите си от лодката и получиха безброй самохвални отговори. В това време Уайлдър се обърна към мисис Уилис, която бе чула краткия му разговор с помощника.

– Както виждате, госпожо – рече той, – нашето пътуване не започва без лоши поличби.

– Когато ми казвате, загадъчни момко, със странната искреност, която проявявате понякога, че сме неразумни, като се осланяме на океана, почти съм склонна да повярвам на думите ви. Но когато се опитвате да подкрепите съветите си с въздействието на някакви свръхестествени сили, вие само затвърдявате намерението ми да пътувам с този кораб.

– Бързо на шпила! – извика Уайлдър, хвърляйки на пътничките поглед, с който сякаш казваше: щом сте толкова смели, ще имате възможност да докажете решителността си. – Бързо там на шпила! Ще опитаме пак вятъра и ще изведем кораба в открито море, дорде е още светло.

Ръчките на шпила затракаха, моряците запяха. Тогава отново започна трудна работа – вдигането на тежката котва от дъното – и след няколко минути корабът се освободи от оковите, които го свързваха със земята.

Скоро от океана задуха силен вятър, наситен със солена морска влага. Когато връхлетя върху опънатите и добре стъкмени платна, корабът сякаш направи реверанс на дългоочаквания гост, а след този нисък поклон се изправи грациозно и през плетеницата от въжета прозвуча песента на вятъра – музика, толкова приятна за ушите на моряка. Тези дългоочаквани звуци и голямата сила на вятъра накараха моряците да заработят още по-енергично. Котвата бе прибрана, корабът се раздвижи, по-леките платна се вдигнаха, долните прави платна се смъкнаха и след по-малко от десет минути носът на „Каролина“ вече пореше вълните.

110. *Руслен* – тясна площадка на равнището на горната палуба, за която се прикрепят вантите. Б.пр.

Сега Уайлдър се залови със задачата да прекара кораба си между островите Каноникът и Роуд Айлънд. Отговорността беше голяма, но за щастие проливът се оказа широк, а вятърът промени толкова посоката си на изток, че му даваше благоприятна възможност, след като за кратко време обърне кораба срещу вятъра, да поеме по желания път. Но при тази маневра се налагаше или да мине много близо до „Корсаря“, или да загуби до голяма степен своето предимство. Той не се поколеба. Когато се намираще толкова близо до наветрения бряг, че според показанията на трескаво работещия лот беше неблагоприятно да се приближава повече, корабът направи завой оверщаж и насочи носа си право към все още неподвижния и наглед неподозиращ нищо роботърговски кораб.

Приближаването на „Каролина“ този път мина по-успешно. Вятърът беше постоянен и екипажът държеше кораба под юзда така, както опитен ездач управлява буен, неудържим жребец.

При минаването му обаче всички на бristolския търговски кораб го следяха със затаен дъх. Всеки имаше някаква скрита причина да проявява любопитство. У моряците странният кораб започваше да буди удивление; гувернантката и възпитаницата й сами не разбираха защо той ги бе заинтригувал толкова; а Уайлдър много добре знаеше на каква опасност са изложени всички, освен той самият. Както преди, кормчията искаше да задоволи моряшкото си самолюбие, като мине от наветрената страна; но макар че сега този опит не беше свързан с никакъв риск, той получи нареждане да постъпи другояче.

– Минете от подветрената страна на роботърговския кораб, сър – заповяда Уайлдър с властен жест.

След това младият капитан, по примера на всички зяпачи, които нямаха друга работа на борда, се облегна на парапета от наветрената страна и започна да наблюдава кораба, към който се носеха толкова бързо. Докато „Каролина“ напредваше смело, сякаш гонеше вятъра пред себе си, единственият звук, който идеше от тайнствения кораб, беше свистенето на вятъра между възетата му. Никъде не се виждаше човешко лице или дебнещо скришом любопитно око. Двата кораба се приближиха бързо един до друг и когато застанаха почти успоредно един на друг, Уайлдър помисли, че и този път мнимият роботърговски кораб няма да даде ни най-малък признак на живот. Но се лъжеше. На хакборда скочи стройна, подвижна фигура във всекидневна униформа на морски офицер и размаха морска фуражка в знак на поздрав. Когато вятърът отметна назад русата коса и откри лицето на този човек, Уайлдър тутакси позна Корсаря.

– Мислите ли, че вятърът ще се задържи така, сър? – подвикна Корсарят с все гърло.

– Засилва се и ще бъде постоянен – бе отговорът.

– Разумен моряк би побързал да се отдалечи от брега. Този вятър ми намирисва на Уест Индия.

– Смятате ли, че на юг ще стане по-силен?

– Да, но ако през нощта държите по-остро към вятъра, ще успеете да се отдалечите от брега.

В това време „Каролина“ задмина роботърговския кораб, заобиколи носа му и се понесе в бейдевинд по предишния си курс. Фигурата на хакборда помахаше с фуражката си за сбогом и изчезна.

– Възможно ли е такъв човек да търгува с хора? – възкликна Гъртруд, когато и двата гласа млъкнаха.

Като не получи отговор, тя се обърна и погледна спътницата си. Гувернантката стоеше като замаяна, с вторачени в пространството очи. Те не промениха посоката си Дори когато с отдалечаването на кораба лицето на непознатия се загуби от погледа ѝ. Гъртруд я улови за ръката и повтори въпроса си. Чак сега мисис Уилис се опомни. Тя прокара смутено ръка по челото си, насили се да се усмихне и рече:

– Срещите с кораби и всяко ново пътуване по море винаги събуждат у мен далечни спомени, мила. Но, откровено казано, човекът, който най-последно се показва на роботърговския кораб, ми се стори твърде необикновен!

– За такъв кораб наистина много необикновен!

Мисис Уилис отпусна за миг глава на ръката си, а после се обърна и насочи поглед към Уайлдър. Младежът стоеше наблизко и следеше изражението на лицето ѝ с интерес, не по-малко странен от замисления ѝ вид.

– Кажете ми, момко, оня човек командирът на роботърговския кораб ли беше?

– Да.

– Познавате ли го?

– Срещали сме се.

– А как го наричат?

– Капитан на кораба. Друго име не зная.

– Гъртруд, хайде да се прибираме в каютата си. Когато се отдалечим от брега, мистър Уайлдър ще има добрината да ни съобщи това.

Уайлдър се поклонил в знак на съгласие и дамите напуснаха палубата. Сега „Каролина“ трябваше да излезе бързо в открито море. Уайлдър

разполагаше с всички необходими средства за тази цел. Въпреки това най-малко сто пъти обърна глава да погледне крадешком кораба, който бе останал назад. Той си стоеше на същото място в залива, където се бяха разминали – изящен, красив, но неподвижен. След всеки от тия скришни огледи нашият авантюрист винаги хвърляше възбуден, нетърпелив поглед към платната на своя кораб и заповядваше ту едно платно да бъде притеглено по-плътнo до реята под него, ту друго да бъде опънато по-добре на мачтата.

Така със старание, съчетано с голямо умение, бристоулският търговски кораб се носеше по вълните със скорост, каквато рядко бе достигал или надминавал. Скоро земята престана да се вижда. От двата му борда; очертаваха се само сините острови зад кърмата и дългата, неясна линия на хоризонта на север и запад, където на безброй левги¹¹¹ се простираше огромният континент. Пътничките сега бяха подканени да хвърлят прощален поглед на сушата, а офицерите се заловиха да отбележат изминатото разстояние. Точно преди залез и преди островите да изчезнат зад вълните на хоризонта Уайлдър се качи на една от горните рей с далекоглед в ръка. Той дълго, внимателно и тревожно се взира в пристанището, което бе напуснал. Но когато слезе, погледът му беше по-хладнокръвен, лицето – по-спокойно. На устните му играеше тържествуваща усмивка и той даваше командите си с по-ясен и по-бодър глас. Те се изпълняваха моментално. По-старите моряци сочеха вълните, които корабът пореше, и твърдяха, че „Каролина“ никога не се е движила така бързо. Помощниците спуснаха лага¹¹² и закимаха одобрително, когато единият съобщи на другия необикновената скорост на кораба. С една дума, на борда цареше доволство и радост, защото се смяташе, че пътуването е започнало при благоприятни изгледи и има надежда да завърши бързо и благополучно. Сред тия насърчителни предзнаменования слънцето потъна в морето, но преди да се скрие напълно, освети широко пространство от хладната и мрачна стихия. След това над безграничната шир се спуснаха сенките на нощта.

111. *Левга* – стара келтска мярка за разстояние, равна приблизително на три морски мили. Б.пр.

112. *Лаг* – уред за измерване скоростта на кораб. Б.пр.

XIV ГЛАВА

Не знам друг ден – тъй лош и тъй добър!

Шекспир – „Макбет“

Първата нощна вахта не донесе никакви промени. Уайлдър отиде при пътничките във весело настроение и с онова радостно изражение, което се изписва на лицето на всеки морски командир, когато е откъснал кораба си от сушата и се е впуснал благополучно по неизмеримата океанска бездна, дето няма ни път, ни пътека. Той вече не споменаваше за рисковете на пътуването, а с безброй дребни любезности, които положението му позволяваше да прояви, се старееше да заличи от паметта им всякакъв спомен за случилото се досега. Мисис Уилис се поддаде на явните му усилия да разпръсне опасенията им и човек, който не знае какво бе станало по-рано помежду им, би помислил, че малката компания около вечерната трапеза е доволна и спокойна група пътници, впуснала се в приключение, на което е бил предсказан щастлив завършек.

И все пак от време на време гувърнантката поглеждаше смутено нашия авантюрист и загрижените ѝ очи и присвити вежди показваха, че съвсем не е спокойна. Тя слушаше веселите, своеобразни моряшки шегички на младия човек със снизходителна и едновременно тъжна усмивка, като че младежката му жизнерадост, оживена от нотки на характерния моряшки хумор, извикваше във въображението ѝ мили, но печални образи. Настроението на Гъртруд не беше помрачено от такива чувства. Предстоеше ѝ да се върне у дома, при любимия си и добър баща, и при всеки по-силен порив на вятъра, който тласкаше кораба напред, тя усещаше, че е оставила зад себе си още една от досадните мили, които ги разделяха толкова отдавна.

През тия кратки, но приятни часове младежът, който по такъв необикновен начин бе станал капитан на бристолия търговски кораб, изглеждаше някак променен. Макар че при разговор проявяваше откровената мъжественост на моряка, все пак тя беше смекчена от деликатност, присъща на възпитан човек. Често при шегите му красивите устни на Гъртруд се мъчеха да скрият усмивката, от която по бузите ѝ се образуваша трапчинки, както лек полъх набръчква, повърхността на бистър поток, а веднъж-дваж, когато остроумието на Уайлдър бликна неочаквано и беше пропито с необикновено ярки краски, тя избухна в неудържим

смях.

Едновременно непринуден разговор на кораб може да спомогне повече за разчупването на ледената корица, под която светът сковава и най-добрите човешки чувства, отколкото цели седмици на безсмислени церемонии на сушата. Който се съмнява в това, по-добре да не се доверява на способността си да общува. Изглежда, че сред океанската пустош човек най-добре разбира доколко щастието му зависи от другите. Той се поддава на чувства, над които се е надсмивал, когато е бил безгрижен и извън всякаква опасност, и се радва, че намира успокоение в отзивчивостта на такива като него. Общата опасност поражда и общи интереси, независимо какво е изложено на риск – човек или имущество. Някой педантичен философ може би ще добави, че всеки съзнава колко сходни са положението и съдбата на ближния му с неговите и именно поради тази близост те стават ценни. Но дори и едно такова умозаклучение да е правилно, за щастие providението е устроило някои от представителите на човешкия род така, че това подло чувство остава скрито и незабележимо; във всеки случай нито един от тримата, които прекараха първите вечерни часове около масата в капитанската каюта на „Кралска Каролина“, не можеше да бъде причислен към тия егоисти. В тези задушевени минути те сякаш бяха забравили темата на разговора, хвърляла сянка върху първите часове от запознанството им, а дори и да я помнеха, тайнствеността на обстоятелствата и вниманието, проявявано от младия моряк към двете жени, го правеха още по-интересен за тях.

Преди компанията да разбере, че е вече късно, камбанката удари осем и прозвуча прегракнал вик, който приканваше следващата вахта да се яви на палубата.

– Започва нощната вахта – каза с усмивка Уайлдър, когато забележа, че Гъртруд се стресна от тези странни звуци, ослушвайки се като плаха кошута, доловила звука на ловджийски рог. – Ние, моряците, не сме винаги музикални, както можете да съдите от вика на тоя човек. На кораба обаче има уши, за които гласът му е още по-неприятен, отколкото за вас.

– Спещите ли имате предвид? – запита мисис Уилис.

– Имам предвид тези, които сега ще постъпват на вахта. За простия моряк няма по-сладко нещо от съня, защото е най-сигурната от всичките му наслади; от друга страна, за командира той е може би най-коварният другар.

– Но защо за началника почивката да не е така приятна, както за обикновения моряк?

– Защото дори на възглавницата върху главата му тежи отговорност.

– Вие сте млад, мистър Уайлдър, за такава отговорност.

– Нашата служба преждевременно състарява човека.

– Тогава защо не я напуснете? – обади се Гъртруд малко забързано.

– Да я напусна ли! – възкликна той, гледайки я вторачено, сякаш се двоумеше какво да отговори. – Това е все едно да се откажа от въздуха, който дишам.

– Толкова отдавна ли сте се посветили на този занаят? – подхвана отново мисис Уилис, отмествайки замисления си поглед от простодушното лице на своята възпитаница отново към лицето на младия човек.

– Имам основание да мисля, че съм се родил на море.

– Да мислите ли? Нима не знаете къде сте се родили?

– За сведение по това важно събитие всички ние се облягаме на показанията на други – отвърна Уайлдър с усмивка. – Първите ми спомени са свързани с гледката на океана и дори не мога да твърдя с увереност, че съм сухоземно същество.

– Но поне сте имали късмет с ония, които са ви отгледали и възпитали от малък.

– Да, имах! – отговори той натъртено. После, закривайки за миг лицето си с ръце, стана и с тъжна усмивка добави: – А сега трябва да изпълня последното си задължение за денонощието. Искате ли да погледнете нощта? Такъв изкусен и смел моряк не бива да си ляга, докато не види какво е времето.

Гувернантката пое ръката му и двамата се заизкачваха мълчаливо по стълбата на каютата, всеки потънал в мислите си. След нея тръгна по-пъргавата Гъртруд, която се присъедини към тях при наветрения борд на шканците.

Нощта беше не толкова мрачна, колкото мъглива. Бе изгряла пълна, ярка луна, но тя се движеше по небесния си път подир цяло пълчище тъмни облаци, твърде гъсти, за да пропуснат отразената ѝ светлина. Само тук-там, където облачното покривало беше по-тънко, се промъкваше някой блуждаещ лъч и падаше върху водата като смътен отблясък на далечна свещица. Вятърът беше силен и духаше от изток; морето като че отразяваше от развълнуваната си повърхност повече светлина, отколкото получаваше; дълги ивици блестяща пяна прииждаха една след друга и правеха водата по-светла от небето. Корабът беше наклонен силно настрана и всеки път, когато се врежеше в някоя голяма вълна, пред него се образуваше широк полумесец от пяна, сякаш морето подскачаше

весело по пътя му. Но макар че времето беше благоприятно, вятърът – не съвсем неблагоприятен, а небето – по-скоро мрачно, отколкото застрашително, смътната (а на човек от сушата би могла да се стори свръхестествена) светлина придаваше на пейзажа необикновено див, пустинен вид.

Когато излезе на палубата, Гъртруд потръпна и нададе възклицание, изразяващо безмерен възторг. Дори мисис Уилис се вираше в тъмните вълни, които се вдигаха и спущаха на хоризонта, около който се разливаше най-вече тази наглед така свръхестествена светлина, с дълбокото убеждение, че сега е напълно в ръцете на тоя, който е създал водата и сушата. Ала Уайлдър наблюдаваше цялата тази сцена така, като че съзерцаваше ведро небе. За него гледката не беше нито нова, нито страшна, нито пък очарователна. Съвсем другояче я възприемаше неговата по-млада и възторжена спътница. След като първоначалното й чувство на благоговееен страх затихна, тя възкликна с пламенно възхищение:

– Една такава нощ би изкупила цял месец затвор на кораб! Тези картини сигурно ви доставят голямо удоволствие, мистър Уайлдър, вие винаги имате възможност да им се наслаждавате.

– Не ще и дума, те доставят наслада. Само дано вятърът да промени посоката си с един-два румба¹¹³. Не ми харесва небето, нито този замъглен хоризонт, нито този вятър, който духа все от изток!

– Но корабът се движи с голяма скорост – възрази спокойно мисис Уилис, като забеляза, че младият човек несъзнателно издава мислите си, а тя се страхуваше от въздействието на думите му върху душевното състояние на възпитаницата й. – Ако следваме неотклонно курса си, има изгледи пътуването ни да завърши бързо и благополучно.

– Вярно! – възкликна Уайлдър, усетил непредпазливостта си. – Напълно вероятно и съвсем вярно. Мистър Иринг, вятърът става много силен за нашата птица. Приберете всички брамсели¹¹⁴ и насочете кораба по-остро срещу вятъра. Ако този източен вятър започне да се отклонява към юг, ще трябва да сме колкото е възможно по-далеч в открито море.

Помощникът отвърна покорно, както е редно да се отнасят моряците към началниците си, и след като на свой ред провери признаците за времето, се залови да изпълни заповедта. Докато моряците по рейте сви- ваха леките платна, жените се отдръпнаха настрана, оставяйки младия

113. *Румб* – мярка за определяне на посоката, равна на 1/32 от окръжността. Б.пр.1

114. *Брамсел* – право платно, което се поставя на брамстенгата над марсела. Б.пр.

командир спокойно да изпълнява задълженията си. Но Уайлдър съвсем не смяташе за необходимо да посвети цялото си внимание на такава банална работа; в мига, в който изрече заповедта си, като че съвсем я забрави. Той стоеше на същото място, откъдето гледката на океана и небето за пръв път бе привлякла погледа му, и продължаваше да наблюдава внимателно състоянието на тези две стихии. Следеше непрекъснато посоката на вятъра, който, макар и да не беше бурен, често връхлиташе върху платната на силни, безшумни пориви. След дълго наблюдение младият моряк си промърмори нещо и закрачи бързо на-пред-назад по палубата.

Все пак от време на време внезапно се спираше за малко и вперваше очи в посоката, откъдето духаше вятърът, сякаш нямаше вяра на времето и се мъчеше да проникне през нощния мрак, за да разпръсне някакво мъчително съмнение. Най-после, след един от резките завои, каквито правеше в единия и другия край на тясната пътека, по която се движеше, той се закова на място. Стоящите наблизо мисис Уилис и Гъртруд можаха да прочетат ясно тревогата, изписана на лицето му, когато той внезапно впи очи в някаква далечна точка сред океана, в посока, точно противоположна на оная, накъдето бе гледал преди.

– Забелязвате ли нещо обезпокоително във времето? – запита гувернантката, смятайки, че огледът му бе продължил твърде дълго и не вещае нищо хубаво.

– При такъв вятър указания за времето не се търсят от подветрената страна.

– А какво наблюдавате толкова внимателно?

Уайлдър вдигна ръка и се канеше да отговори, но внезапно я отпусна.

– Просто така ми се стори! – промърмори той, обърна се кръгом и закрачи още по-бързо по палубата.

Събеседничките му следяха необикновените и явно несъзнателни движения на младия командир с учудване, примесено с известна скрита тревога. Техните погледи също се зареяха над развълнуваната водна шир от подветрената страна, но не видяха нищо друго освен разбуненото море, увенчано с ония гребени от ослепително бяла пяна, които придаваха на тази студена пустош още по-мрачен и страшен вид.

– Ние не виждаме нищо – обади се Гъртруд, когато Уайлдър се спря пак и се взря както преди в привидно пустата далечина.

– Гледайте! – отговори той, насочвайки погледите им с пръст. – Нищо ли няма там?

– Нищо.

– Гледайте към морето. Точно там, където небето и морето се допират, по продължение на оная ивица мъглява светлина, където вълните се вдигат като малки хълмчета. Ето, сега те пак се изгладиха, очите не са ме излъгали. Боже мой, това наистина е кораб!

– Платно на хоризонта! – подвикна глас от марса. Този вик прозвуча в ушите на нашия авантюрист като крясък на зловещ дух.

– В коя посока? – попита рязко капитанът.

– От подветрената страна, сър – отговори с все гърло морякът. – Доколкото разбирам, това е кораб, който се движи остро срещу вятъра, но цял час приличаше по-скоро на мъгла, отколкото на кораб.

– Прав е – промърмори Уайлдър. – И все пак странно е, че точно тук има кораб.

– А защо да е странно, нали и ние сме тук?

– Защо ли! – каза младият човек, гледайки мисис Уилис, която бе задала този въпрос, но като че ли не я виждаше. – Повтарям: странно е, че се намира тук. По-добре да беше на друго място или да се движеше на север.

– Но не казвате защо мислите така. Все така ли ще чуваме от вас предупреждения, без да обяснявате причините? – продължи тя. – Нима смятате, че не заслужаваме това? Или мислите, че сме абсолютно неспособни да разсъждаваме по въпрос, свързан с морето? Дори не се опитайте да ни обясните и вече прибързано сте си направили изводи. Опитайте се още един път. Може да се изненадате.

Уайлдър се засмя тихо и се поклони, сякаш изведнъж се бе опомнил. Въпреки това не се впусна в обяснения, а насочи погледа си към оная част от океана, където, както му бяха доложили, се намираше тайнственият кораб. Жените последваха примера му, но все тъй безуспешно. Гъртруд изрази гласно разочарованието си и най-последо младият човек се съжали над нея.

– Виждате ли ивицата мъждива светлина? – запита той, сочейки отново над водната пустош. – Там облаците малко са се разрешили, но пръските на вълните закриват от нас тази пролука. Мачтите му изглеждат на небесния фон като тънка паяжина, но въпреки това се забелязва строен, красив, тримачтов кораб.

Благодарение на тези подробни обяснения Гъртруд най-последо успя да различи неясния обект и скоро можа да насочи правилно и погледа на гвернантката си. Виждаха се само смътни очертания, сполучливо сравнени от Уайлдър с паяжина.

– Непременно ще е кораб! – каза мисис Уилис. – Само че е много далеч.

– Хм! Предпочитам да беше още по-далеч! Бих искал този кораб да бъде всякъде другаде, но не и тук.

– А защо да не бъде тук? Имате ли причина да се опасявате, че е враг, който ни причаква точно на това място?

– Не, но все пак разположението му не ми харесва. Дай боже да върви на север!

– Навярно ще да е някакъв кораб от нюйоркското пристанище, който отива към островите на негово величество в Карибско море, нали?

– Не – поклати глава Уайлдър, – нито един кораб, отплавал от Ню Йорк, не би могъл да навлезе толкова навътре в морето при такъв вятър.

– Значи е кораб, който отива на същото място, или пък кораб, пътуващ за някой от заливите на средните колонии¹¹⁵.

– Тогава пътят му щеше да бъде ясен и нямаше да се заблуди. Гледайте: непознатият се движи остро срещу вятъра.

– Може да е търговски кораб или кръстосвач, който иде от някое от вече споменатите места.

– Това е невъзможно, защото от два дена вятърът духа само от север.

– Тогава ще да е кораб, който сме подминали и като нас е отплавал от Лонгайлъндския залив.

– Всъщност това е последната ни надежда – промърмори Уайлдър.

Гувернантката бе задала горните въпроси, за да измъкне от капитана на „Каролина“ така упорито премълчаваните сведения. Но сега тя бе изчерпила всичките си познания на тази тема и трябваше или да чака какво още ще благоволи да каже Уайлдър, или пък да прибегне до съмнително средство – пряк разпит. Ала нямаше възможност да продължи разговора веднага, защото Уайлдър беше твърде погълнат от мислите си. Скоро той повика на съвет началника на вахтата и няколко минути двамата се съвещаваха настрана от другите. Смелият, но не твърде схватлив моряк, който заемаше втория по важност пост на кораба, не намираще нищо особено в появяването на непознат кораб точно там, където още се виждаха неговите неясни, почти призрачни очертания, и без колебание го обяви за честен търговски кораб, който като тях преследва законни търговски цели. Но както ще разберем от състоялия се помежду

115. Тринадесетте английски колонии в Северна Америка, основани през XVII и началото на XVIII в. се разделят на три групи – северни, южни и средни. Към средните спадат: Ню Йорк, Ню Джърси, Делаяур и Пенсилвания. Б.р.

им кратък разговор, началникът му мислеше другоаче.

– Не е ли чудно, че се намира тъкмо тук? – попита Уайлдър, след като всеки от двамата на свой ред огледа внимателно смътния предмет с отличен бинокъл за нощни наблюдения.

– Разбира се, по-добре да не беше тук – отвърна лишеният от въображение моряк, за когото имаше значение само положението на непознатия кораб в морето, – а и за самите нас няма да е зле да сме на десетина левги по на изток. Ако вятърът тук продължава да духа от юг-югоизток, ще се наложи да бъдем колкото е възможно по-далеч в открито море. Веднъж се заклеших здравата между нос Хатерас и Гълфстрийма...

– Не виждате ли, че той е на място, където не може и не би трябвало да има никакъв кораб, освен ако не се движи точно по нашия курс? – прекъсна го Уайлдър. – Нито един кораб от което и да е пристанище южно от Ню Йорк не би стигнал толкова на север при такъв вятър, и нито един от Йоркската колония не би се движил на този галс, ако отива на изток, и не би бил тук, ако курсът му беше на юг.

Честният помощник мислеше просто, но беше податлив на доводи, които биха се сторили на читателя малко неясни, защото главата му беше пълна с нещо като океанска карта, до която всеки момент можеше да се отнесе, съобразявайки се надлежно с различните ветрове и посоки на компаса. Когато нещо му се разяснеше както трябва, той бързо се убеждаваше в правотата на това, което говореше младият му началник; така, макар и по природа малко тъп, подчиненият на свой ред също започна да недоумява.

– Наистина много ненормално е този кораб да се намира точно тук! – отговори той, клатейки глава, с което искаше да каже само, че това противоречи напълно на принципите на мореплаването. – Виждам, че сте прав, капитан Уайлдър, но не знам как да си го обясня. Не ще и дума, пред себе си имаме кораб!

– Няма съмнение. Но кораб на твърде необичайно място!

– През четиридесет и шеста година, когато заобиколихме нос Добра Надежда – продължи помощникът, – забелязахме кораб От наветрената страна на носа си, сиреч точно обратно на тоя, който е от подветрената ни страна... Е, видяхме там кораб, който цял час стоя пред носа ни, и след като измерихме азимута, през целия този час не помръдна нито с един градус надясно или наляво, което при лошото време беше, меко казано, твърде необикновено.

– Чудно наистина! – отвърна Уайлдър разсеяно, което показваше, че по-скоро размишлява, отколкото слуша събеседника си.

– Някои моряци твърдят, че около тоя нос се въртял „Летящият холандец“ и често се появявал от наветрената страна на някой кораб и връхлитал върху него, сякаш да го атакува чрез абордаж. Разправят, че много кралски кръстосвачи вдигали екипажите си от сладък сън, когато наблюдателите забелязвали нощем да се приближава двупалубен кораб с отворени оръдейни амбразури и готови за бой батареи. Но този кораб не може да бъде „Летящият холандец“; а ако изобщо е кръстосвач, в най-добрия случай е просто голям военен шлюп¹¹⁶.

– Не – подкрепи го Уайлдър, – в никой случай не е „Холандецът“.

– На тоя кораб няма никакви светлини и изобщо се вижда толкова мъгляво, че не можеш да кажеш кораб ли е или не. Пък и „Холандецът“ винаги се появява от наветрената страна, а непознатият тук се намира точно от подветрената!

– Това не е „Холандецът“ – рече Уайлдър с дълбока въздишка, сякаш току-що се бе пробудил. – Хей, там, на гротсалинга!

Морякът, кацнал на салинга¹¹⁷, се отзова на повикването по обичайния начин, и последвалият кратък разговор по принуда се води повече с викове, отколкото с обикновена реч.

– От колко време виждаш непознатия кораб? – бе първият въпрос на Уайлдър.

– Аз току-що се качих тук, сър, но морякът, когото смених, ми каза, че го видял преди повече от един час.

– А този, когото смени, слязъл ли е вече? Или е оня, който, както виждам, седи от подветрената страна на топа¹¹⁸?

– Това е Боб Брейс, сър. Разправя, че не можел да заспи, затова стои на реята и ми прави компания.

– Прати го долу. Искам да поговоря с него.

Докато страдащият от безсъние моряк се спущаше по въжетата, двамата офицери мълчаха, потънали в размишления върху случилото се досега.

– Защо не си на койката си? – запита Уайлдър малко строго моряка, който, подчинявайки се на заповедта му, бе слязъл на шканците.

– Не ми се спи, ваша милост, та реших да остана още един час горе.

– Вписан си вече в две нощни вахти, защо държиш толкова да посетиш и на трета?

116. *Шлюп* – военен ветроходен кораб от XVIII – XIX в. размерите му били между тези на корвета и брига. Б.р.

117. *Салинг* – напречна греда с площадка в горната част на мачтата или стенгата. Б.пр

118. *Топ* – горен край на мачта, стенга и др. Б.пр.

– Да си призная, сър, откакто вдигнахме котва, ме тормозят предчувствия за нашето пътуване.

Мисис Уилис и Гъртруд, които слушаха този разговор, неволно се приближиха, за да чуват по-добре, и то с такъв интерес, който предизвикваше у тях нервен трепет и ускорение на пулса.

– Значи и вие изпитвате съмнения, сър! – възкликна капитанът с малко ироничен тон. – Може ли да попитам какво сте видели тук на борда, та нямате доверие на нашия кораб?

– Нищо лошо от това, че питате, ваша милост – отвърна морякът, стискайки шапката си с ръце като клещи, – а, надявам се, и от отговора ми. Тази сутрин аз бях гребец в лодката, когато подгонихме оня старец, и трябва да ви кажа, че не ми хареса начинът, по който ни се изплъзна. Пък и в тоя кораб от подветрената ни страна има нещо, което ми се вижда мътно, и трябва да призная, ваша милост, че колкото и да се въртя в койката, едва ли ще ме хване сън.

– Колко време мина, откакто забеляза кораба от подветрената страна?

– Не бих се заклел, че съм открил истински, жив кораб, сър. Вярно, видях нещо точно преди камбанката да удари седем, и всеки, който има добри очи, може да го види и сега – нито по-добре, нито по-зле.

– А къде беше корабът, когато го съзря за пръв път?

– С два-три румба по-близо до борда ни, отколкото е сега.

– Значи го разминаваме! – възкликна Уайлдър с такава очебийна радост, че не можеше да я скрие.

– Не, ваша милост, съвсем не. Вие забравяте, сър, че от постъпването на нощната вахта насам корабът се движи по-остро срещу вятъра.

– Вярно – съгласи се младият командир, разочарован. – Вярно, много вярно, напълно вярно. И откакто го забеляза, не е променил положението си?

– Според компаса не, сър. Той е бързоходец, иначе нямаше да се надбягва така с „Кралска Каролина“, пък и се движи остро срещу вятъра и всички разбират, че именно на това залага.

– Хайде, върви да си легнеш. Утре заран може да видим по-добре тоя кораб.

– И... чувате ли ме, сър? – вметна внимателно слушащият помощник. – Не разсънвайте хората долу с дълги като котвено въже приказки, ами спете, както се полага, и оставете всички други, които имат чиста съвест, да правят същото.

– Мистър Ирлинг – каза Уайлдър, когато морякът тръгна неохотно

към мястото си за почивка, – ще обърнем кораба на друг галс, за да поеме курс по на изток, докато брегът е още толкова далеч от нас. Така ще се движим по посока на нос Хатерас. При това...

– Да, сър – отвърна помощникът, забелязвайки, че началникът му се колебае, – както казвате, при това никой не може да предрече колко ще трае една буря, нито откъде точно ще ни връхлети.

– Именно. Никой не може да гарантира за времето. Хората едва-що са си легнали: съберете ги веднага горе, сър, докато не са затворили очи, и да обърнем кораба обратно.

Помощникът тутакси нададе добре известния вик, с който почиващата вахта се приканва да помогне на другарите си на палубата. Всичко стана бързо и без нито една дума освен кратките, властни команди, които Уайлдър смяташе за нужно да произнесе сам. Вече непринуден насилствено да върви срещу вятъра, корабът, подчинявайки се на кормилото, започна грациозно да вдига нос от вълните и да обръща борда си към вятъра. Тогава, вместо да се изкачва с усилие по безкрайните водни хълмове, като човек, който едва се мъкне по стръмна пътека, той се гмурваше в бездната между две вълни и изскачаше оттам подобно на жребец, преодолял стръмнина и сега препускащ по хиподрума с удвоена скорост. За миг вятърът като че утихна, макар че широката ивица пяна, която кипеше от двете страни на носа, показваше достатъчно ясно, че корабът лети напред, едва докосвайки водата. В следващия миг високите мачти започнаха пак да се накланят на запад, корабът се обърна срещу вятъра и както преди заподскача силно по вълните. Когато всяка рея и всяко платно бяха добре натъкмени според новото положение на кораба, Уайлдър се обърна да погледне непознатия. Загуби една минута, докато определи точното място, където трябваше да се появи, защото сред такъв воден хаос и без друг ориентир освен разума окоото често се лъже, водейки се по най-близките и по-познати предмети, заобикалящи наблюдателя.

– Непознатият е изчезнал! – каза Иринг с глас, в който облекчение то беше странно примесено с недоверие.

– Наистина трябваше да бъде от тази страна, ала не го виждам!

– Да, да, сър. Точно така, разправят, се появявал и изчезвал корабът, който кръстосва нощем около нос Добра Надежда. Някои видели тоя кораб като обвит в мъгла в най-ясната и беззвездна нощ, каквато има в южните ширини. Но този не може да е „Холандецът“, защото от нос Добра Надежда до брега на Северна Америка има много, много мили.

– Но ето го, дявол да го вземе, той също е направил завой!

Всеки моряк можеше да види с очите си, че Уайлдър е прав. На светлия фон на хоризонта се открояваше същият миниатюрен, мъглив силует, наподобяващ призрачните сенки, хвърляни от магически фенер върху някаква осветена повърхност. Но за моряците, които така добре умееха да различават разположението на мачтите, беше съвсем ясно, че курсът на кораба е бил внезапно и умело изменен и че сега вече не се движи на югозапад, а като самите тях – на североизток, тоест фактически към средата на Атлантическия океан. Този факт като че ли направи силно впечатление на всички, макар и в последна сметка на всеки вероятно по съвсем различни причини.

– Тоя приятел наистина е променил галса! – обади се Иринг след продължително замислено мълчание и с глас, в който страхът започваше да взема връх над недоумението. – Отдавна бродя по море, ала никога досега не бях виждал кораб да променя галса при такова силно вълнение. Когато го забелязахме за последен път, преди да се загуби от очите ни, той целият се тресеше срещу вятъра.

– Бърз и подвижен кораб може да се справи отлично – каза Уайлдър, – особено ако го управлява силна ръка.

– Е, и дяволът има силна ръка; за него и по-трудна маневра е дребна работа!

– Мистър Иринг – прекъсна го Уайлдър, – ще опънем всички платна на „Каролина“ и ще се опитаме да настигнем тоя непознат кораб. Издърпайте гротхалса и вдигнете брамсела.

Тъповатият помощник може би щеше да възрази срещу тази заповед, ако имаше смелост; но в спокойното държане на младия си началник долови нещо, което го предупреждаваше да не си играе с огъня. Обаче той не се лъжеше, смятайки, че работата, която му предстоеше да върши, е твърде рискована. Корабът вече се движеше с всички платна, които бе сметнал за благоразумно да вдигне в такъв момент, когато на хоризонта се явиха заплашителни признаци, че времето ще се влоши още повече. Ала помощникът повтаряше нужните команди със същата бързина, с която му бяха предавани. Моряците вече разглеждаха непознатия кораб, обсъждаха помежду си появянето и курса му и изпълняваха заповедите с усърдие, което може би се обясняваше със скрито, но общо желание да се избавят по-скоро от подобна близост. Те вдигнаха бързо едно след друго платната, а после всеки скръсти ръце и се взря напрегнато и внимателно в призрачния силует от подветрената страна, за да види как ще подействува тази маневра.

„Кралска Каролина“, подобно на своя екипаж, изглежда, съзнаваше необходимостта да увеличи скоростта си. Под напора на вятъра върху току-що опънатите широки платна корабът забиваше още по-дълбоко нос, сякаш се изтягаше върху водното ложе, издигашо се от подветрената му страна чак до шпигатите. От другата страна тъмните дъски и излъсканите медни листове се оголваха на голяма площ, въпреки че вълните често заливаха кораба и се мятаха по дължината му зелени и яростни, все тъй увенчани с гребени от блестяща пяна. Всеки път, когато корабът се наклонеше, ударите на талазите ставаха все по-силни, и след всеки такъв сблъсък се вдигаше ярък облак от пръски, които или падаха като искрящ дъжд на палубата, или отлитаха далеч над развълнуваното море от подветрената страна като сияеща мъгла.

Уайлдър дълго наблюдава кораба със смръщено чело, но с неотклонната прозорливост на моряк. Веднъж-дваж, когато корабът потрепери и за малко да спре при внезапния си яростен сблъсък с някоя вълна, като че се бе ударил в скала, капитанът отвори уста, сякаш искаше да изкомандува да се намалят платната; но един поглед към мъглявия силует на западния хоризонт беше достатъчен, за да го накара да промени намерението си. Като Отчаян авантюрист, зложил всичко в някакво рисковано начинание, той чакаше резултата с горделива, непоколебима решителност.

– Брамстенгата се огъва като камшик – промърмори до него бдителният Иринг.

– Нека се огъва, ще я сменим, запасни стенги колкото щеш.

– „Каролина“ винаги е протичала след борба с вълните в бурно море.

– Нали имаме помпи.

– Вярно, сър, но, доколкото ми сече пипето, глупаво е да мислим, че можем да надминем кораб, който самият дявол командува, а може би и управлява.

– Кой знае, мистър Иринг, не е зле да опитаме.

– Веднъж си опитахме късмета с „Холандец“ по тоя начин и трябва да кажа, не само вдигнахме почти всички платна, но и имахме много благоприятен вятър. И какво излезе? Стоеше си на място само с три марсела, кос бизан и кливер, а ние с лисели долу и горе не можехме да се приближим нито с фут до него.

– „Холандецът“ никога не се появява в северните ширини.

– Е, така е – съгласи се Иринг с неохотно примирение, – но който е докарал тоя летящ кораб при нос Добра Надежда, сигурно е сметнал тая

работа за толкова изгодна, та е пратил и друг из тия морета.

Уайлдър не отговори: или му бе омръзнало да слуша суеверните опасения на своя помощник, или пък мисълта му беше толкова заета с главния въпрос, че не можеше да се занимава повече със странични неща.

Въпреки вълните, които връхлитаха така бързо една след друга, че забавяха много хода му, бристолият търговски кораб скоро измина цяла левга по разбуненото море. При всяко гмурване носът му разцепваше водната маса, която, изглежда, ставаше все по-мощна и по-буйна, и неведнъж борещият се корпус почти потъваше в някоя вълна, която му беше трудно да изкачи или да пробие.

Моряците следяха внимателно и най-малките движения на своя кораб. От часове нито един от тях не бе напускал палубата. Суеверният страх, така дълбоко загнездил се в невежата душа на първия помощник, скоро завладя и най-простия моряк от екипажа. Дори нещастieto, случило се с предишния капитан, и неговото внезапно и загадъчно заместване от младия офицер, който сега крачеше напред-назад по шканците, необикновено твърд и спокоен при тия критични обстоятелства, спомагаха за усиляване на тревогата. Безнаказаността, с която „Каролина“ носеше толкова много платна при такова положение, разпалваше още повече възбудата и възхищението; и преди Уайлдър да успее да прецени възможностите на своя кораб в сравнение с този, който така странно продължаваше да стои на хоризонта, самият той стана обект на чудовищни и гнусни подозрения от страна на екипажа си.

XV ГЛАВА

В името на правдата, какво сте:
 въображение или каквото
 ни казва зрението?

Шекспир – „Макбет“

Суеверието е явление, като че ли характерно за океана. Малцина обикновени моряци са неподатливи на неговото влияние в по-голяма или по-малка степен, макар че у моряците от различните народи то съществува във форми, видоизменяни от съответните им национални навици и своеобразни възгледи. Балтийският моряк си има своите тайни обреди и начини да умилоствива боговете на вятъра; средиземноморският моряк скубе косата си и коленичи пред мощите на някой безсилен светец, когато сам може да свърши по-добре това, за което моли; а повещият английски моряк вижда душите на умрелите в бурята и чува виковете на някой загубен свой колега в поривите на вятъра, фучащ над пустинята, по която плава. Дори по-просветеният и още по-разсъдлив американец не е могъл да се отърси изцяло от скритото въздействие на едно чувство, което, изглежда, винаги съпътствува занаята му.

В мощта на морето има величие, което поддържа онова наивно лековерие, обладаващо повече или по-малко душата на всеки човек, колкото и здравомислещ да е той. Невежият моряк, който броди из безкрайната водна шир и вижда над главата си небето, на всяка крачка от своите странствувания бива изкушаван да потърси помощ в някакво добро знамение. Благодарение на малкото такива знамения, които могат да се обосноват научно, продължават да съществуват още много други, пораждани само от възбуденото и страхуващо се въображение. Подскоците на делфина, сериозното и тържествено плаване на морската свиня, тромавото подрипване на тежкоподвижния кит, крясъците на морските птици – всичко това, като знаците на древните гадатели, има съответни добри или лоши последствия. Смешението от обясними и необясними неща постепенно довежда моряка до такова душевно състояние, при което той става податлив на всякакви възбуждащи и необикновени чувства, ако не по друга причина, поне поради това, че подобно на безкрайната стихия, сред която прекарва живота си, то носи отпечатъка на нещо, което се смята за свръхестествено именно защото е неразбираемо.

Целият екипаж на „Кралска Каролина“ произхождаше от оня далечен остров, който е бил и продължава да бъде кошер на народите, може би обречени да носят името му до времето, когато средището на неговата рухнала мощ ще се търси като рядкост, подобно на останките на град в пустиня. Събитията през този ден бяха от такова естество, че не можеха да не пробудят дремещото у тия хора суеверие. Както вече казахме, нещастieto, сполетяло предишния им капитан, и начинът, по който един непознат бе заел неговия пост, засилиха тяхната подозрителност. Корабът от подветрената страна се бе появил твърде не навреме за нашия авантюрист: още не бе му се удала подходяща възможност да спечели доверието на подчинените си, а вече се бяха стекли такива неблагоприятни обстоятелства, които заплашваха да го лишат завинаги от тази възможност.

Само веднъж имахме случай да представим на читателя помощника, втори по чин на кораба след Иринг. Той се казваше Найтхед – име, което поне по звучене загатваше за мъглявия мрак, който цареше в главата му¹¹⁹. За умствения му багаж може да се съди от малкото мисли, които той сметна за нужно да сподели относно бягството на стария моряк, когото Уайлдър се бе закарнал да накаже. Този човек заемаше длъжност, която го издигаше само с едно стъпало по-високо от простите матроси, ето защо по навици и възгледи той стоеше много по-близо до тях, отколкото Иринг. Поради това влиянието му сред моряците беше много по-голямо от това на първия помощник, макар че имаше по-малка власт, а мненията му се приемаха от всички като закон, по който трябва да се съди за всичко, фактически независимо от обикновеното право командуващ.

След като корабът направи завой фордевинд и през цялото време, докато Уайлдър в стремежа си да се отскубне от нежелания си съсед се стараше да го води през вълните по вече описания начин, този упорит и суеверен морски вълк се намираще в средната част на кораба. Заобиколен от неколцина по-стари и по-опитни моряци, той разговаряше с тях за удивителното появяване на кораба-призрак от подветрената страна и за необикновения начин, по който непознатият им командир бе решил да провери издръжливостта на техния кораб. Описанието на този разговор ще започнем от момента, когато Найтхед сметна за необходимо да прекрати косвените си намеци и да подхване по-открито

119. Името *Knighthed* се произнася също както *nighthed*, което пък се състои от две думи: *night* – нощ и *head* – глава. Б.пр.

разискваната тема.

– Чувал съм от по-стари от нас моряци – подхвана той, – че дяволът пращал някого от помощниците си на някой порядъчен търговски кораб за да го замъкне сред плитчини и плаващи пясъци, а когато затъне там, да може да прибере полагаемите му се души на загиналите. Кой знае какъв човек стои в капитанската каюта, щом на първо място в списъка на корабния екипаж стои никому неизвестно име?

– Непознатият кораб е сякаш в облак! – извика един от моряците, който, докато слушаше философствованията на началника си, продължаваше да наблюдава тайнствения силует от подветрената страна.

– Да, да, не бих се учудил, дори ако го видя да полети към луната! Съдбата е като подвижен блок и неговата рея: когато едното се вдига нагоре, другото се спуска надолу. Казват, че на червените мундири¹²⁰ им вървяло по суша, а сега е време, когато и ние, честните моряци, трябва да се пазим от шквалове. Аз, братя, съм заобикалял нос Хорн с кралски кораб, виждал съм светещ облак, който никога не изчезва, и съм държал в ръката си самия огън на свети Елм¹²¹. Но тия неща може да види всеки, който се качи на рея в буря или плава в южните морета; и все пак според мен не е естествено кораб да вижда собствената си сянка в мъглата, както е с нашия сега – ето го пак, ей там, между бизана и бакщаката¹²², – или търговски кораб да разполага платната си така, че всичките му дъски да играят насам-натам като четка за зъби в устата на пътник, когато морската болест го е хванала здравата.

– И все пак този момък държи добре кораба под юзда – обади се най-старият моряк, който следеше внимателно и най-малкото движение на Уайлдър. – Вярно, кара като луд, ала досега не е скъсал нито една нишка.

– Нишка ли! – повтори с презрителен тон помощникът. – Какво е една нишка, когато цялото котвено въже ще се скъса, та котвата ще се връзва само с буйреп? Имай предвид, стари Бил, че дяволът никога не върши работата си наполовина. Каквото е писано, ще стане, и няма отърване, все едно спускаш в лодка жената на капитана, а той гледа от палубата дали всичко върви както трябва.

– Мистър Найтхед умее да управлява кораб във всякакво време! – обади се друг, чийто тон ясно показваше, че разчита изцяло на способностите на втория помощник.

120. Става дума за английската армия. Б.пр.

121. *Огън на свети Елм* – светлинни електрически явления в природата. Б.пр.

122. *Бакщак* – въже, което поддържа отсрани или леко назад рангоутните дървета. Б.пр.

– Но никой няма да ме похвали за това. Аз съм носил всякаква служба, работил съм на всякакви кораби – от тримачтови до двупалубни! Малцина могат да кажат за себе си повече от мен, защото малкото, което зная, е постигнато повече с тежък труд, отколкото с учене. Но каква полза от знания или дори мореплавателно умение, когато срещу себе си имаш магия или козните на тоя, когото не смея да назова, защото няма полза да обиждам ненужно джентълмен? Ще ви кажа само едно, братя: този кораб е така пресилен, както никой разумен моряк не би трябвало да допусне и не би допуснал.

Всеобщият ропот показа, че повечето, ако не и всички, са на същото мнение.

– Нека разгледаме цялата тая работа спокойно, разумно и както подобава на културни англичани – продължи помощникът, поглеждайки настрана през рамо, сякаш да провери дали човекът, чийто гняв му вдъхваше такъв благотворен страх, не е до него. Всички ние до един сме кореняци-островитяни, без капка чужда кръв; на кораба ни няма нито шотландец, нито ирландец. Затова нека обсъдим този въпрос философски, с присъщото на възпитанието ни благоразумие. Първо на първо, честният Никълъс Никълс пада от това буре и си счупва крака! А аз, братя, знам много хора, които са падали от мачти и рей и са се отървали по-леко. Но какво го е еня някой си къде ще запокити своя подчинен, като само с едно вдигане на пръст е способен да ни избеси до един? А ето че тук идва съвсем непознат човек, който мяза на колонист – физиономията му не е обикновена, открита, гладка като на англичанин, дето може да се закрие само с една шепа...

– Тоя момък ми хваща окото – прекъсна го старият моряк.

– Преструва се – там е цялата дяволия! Вярно, на вид е красив, но не такава красота допада на англичанина. Лицето му има изражение, което не ми харесва; а аз не обичам твърде изразителните физиономии, защото не винаги е лесно да разбереш какво мисли да прави човек с такова лице. На всичко отгоре този непознат става капитан на кораба или почти капитан, което е едно и също, а този, който би трябвало да е на палубата и да дава команди в такова време, лежи на койката в каютата си и не може сам да се обърне на друг галс, камо ли да управлява кораб; и никой не може да каже как се случи това.

– Той се спазари с фрахтователя за този пост и тоя хитър търговец, изглежда, много се радваше, че поверява „Каролина“ на такъв отракан младеж.

– В края на краищата и търговецът е омесен от същото тесто като

нас и което е още по-лошо, при омесването рядко му слагат солена вода. Често се случва търговец да свали очилата си, да затвори сметководните си книги и да се отдръпне настрана, за да изиграе ближния си, а като се върне, вижда, че сам се е изиграл. Мистър Бейл сигурно е мислел, че прави добро на собствениците, като наема тоя мистър Уайлдър, но може да не е знаел, че корабът е продаден на... Всеки примерен моряк трябва да уважава началниците си, затуй няма да назовавам излишно по име човека, който според мен получи немалко права на тоя кораб с честни или нечестни средства.

– Не съм виждал досега някой да измъкне така ловко кораб от трудно положение, както направи той тази сутрин с „Каролина“.

Найтхед се засмя тихо, но, както се стори на слушателите му, твърде многозначително.

– Когато един кораб има по-особен капитан, нищо не бива да ни учудва – отвърна той, щом смехът му замря. – Що се отнася до мен, аз съм се главил да плавам от Бристол до двете Каролини и Ямайка с отбиване в Нюпорт натам и обратно и смело мога да кажа, че нямам желание да ходя по други места. А колкото до това как „Каролина“ се измъкна от трудното положение, когато се намираше близо до роботърговския кораб, е, то бе извършено добре, дори твърде добре за такъв млад моряк. Ако тази работа се паднеше на мен, нямаше да я извърша по-хубаво. Но какво мислите, братлета, за стареца в скифа? Малцина от старите морски вълци са имали късмет да гледат такава гонитба и такова бягство! Чувал съм за един контрабандист, когото катери на негово величество гонили стотици пъти по вълните на Ламанша и все му се случвала мъгла, в която успявал да се скрие, но никой не може да се закълне, че го е виждал да излиза обратно оттам! Та нищо чудно този скиф да е поддържал връзката между брега и тоя гърнзиец¹²³ – другояче няма как да се обясни; но за нищо на света не бих искал да бъда гребец на тая лодка.

– Наистина много ловко се измъкна! – възкликна старият моряк, чиято вяра в доброто име на нашия авантюрист започна постепенно да отслабва под такъв куп доводи.

– И аз мисля така, макар че други може да знаят повече от мен – нали съм бил по вода само тридесет и пет години. Виждате ли, морето се вълнува някак особено! И погледнете тия парцаливи облаци, дето са забулили небето, а океанът излъчва толкова светлина, че всеки грамотен човек може дори да чете на нея!

123. *От Гърнзи* – един от островите в Ламанша. Б.пр.

– Аз често съм виждал такова време.

– Че кой не е виждал? Рядко се случва моряк, от който и край да е, да извърши първото си плаване като капитан. Обзалагам се, че този човек, който ни извежда тази нощ в открито море, не върши за пръв път такава работа. Виждал съм и по-страшно небе, и още по-страшна вода, но зная, че нищо хубаво не е излизало и от едното, и от другото. През нощта, когато претърпях корабкрушение в залива...

– Хей, вие на шкафута! – подвикна Уайлдър.

Да бе изскочил предупредителен глас от самия развълнуван и беещ океан, нямаше да прозвучи така страшно в наострените уши на винаги бдителните моряци, както този внезапен вик. Стана нужда младият им командир да го повтори, преди дори Найтхед да се реши да отговори, макар че беше редно пръв да се обади от името на всички.

– Разпоредете се да се вдигне форбомбрамселът¹²⁴, сър – продължи Уайлдър, когато от надлежащия отговор разбра, че е чул.

Помощникът и събеседниците му се спогледаха за миг с тъпо изумление и мнозина поклатиха тъжно глави, преди един от тях да се втурне към въжетата от наветрената страна, за да се изкачи на мачтата със съмнение в душата и да вдигне въпросното платно.

И наистина Уайлдър увеличаваше платната на кораба така безразборно, че можеше да предизвика съмнение в намеренията или решенията си дори у хора, недотам поддаващи се на суеверия, колкото тия, които му бе писано да командува сега. На Иринг и на по-невежия му и поради това по-упорит колега отдавна беше ясно, че и младият им началник не по-малко от тях желае да се отскубне от призрачния кораб, който така странно ги следваше навред. Имаше разлика само в подхода, но тази разлика беше толкова съществена, че двамата помощници се дръпнаха настрана да се посъветват. След това Иринг, донякъде насърчен от смелото мнение на своя колега, се приближи до командира си, решен да му каже до какъв общ извод са стигнали двамата с прямота, според него изисквана от обстоятелствата. Но в суровия поглед и спокойното лице на Уайлдър имаше нещо, което го накара да зачекне опасната тема с предпазливост и заобикалки, малко неприсъщи за него. Няколко минути той постоя да види какво ще бъде въздействието от неотдавна вдигнатото платно, преди да се осмели да отвори уста. Но точно в този момент корабът бе блъснат с все сила от една огромна вълна, която вдигна разпенения си гребен почти на дванайсет фута над приближаващия се нос,

124. *Форбомбрамсел* – право платно на фокмачтата. Б.пр.

и това му даде кураж да заговори, напомняйки му отново, че е опасно да продължава да мълчи.

– Не виждам да се отдалечаваме от непознатия кораб, макар че нашият се носи по водата с такава скорост – подзе той, решил да говори колкото може с повече заобикалки.

Както често бе правил досега, Уайлдър хвърли отново поглед към мъглявия силует на хоризонта, а после се взря намръщено в посоката, откъдето духаше вятърът, сякаш да го подкани да завее още по-силно, но не отвърна нищо.

– Хората на помпите роптаят, сър – подхвана пак помощникът, след като помълча, но не получи очаквания отговор. – Излишно е да припомням на офицер, който знае така добре задълженията си, че моряците не обичат твърде помпите.

– Екипажът на кораба трябва да изпълнява безпрекословно всичко, което сметна за нужно да заповядам, мистър Иринг.

Този закъснял отговор бе даден с такъв твърд и властен тон, че моментално подеждва. Иринг покорно отстъпи крачка назад, преструвайки се, че е увлечен в изучаване на носещите се по небето гъсти облаци, а после, събрал кураж, се опита да атакува наново от друга страна.

– Наистина ли смятате, капитан Уайлдър – каза той, служейки си с това звание, на което нашият авантюрист може би нямаше право, единствено с цел да го предразположи, – наистина ли смятате, че е в човешките възможности „Кралска Каролина“ да се отскубне от оня кораб?

– Боя се, че не – отговори младият човек с такава дълбока въздишка, като че всичките му тайни опасения напираха да изскочат от гърдите.

– С дължимото уважение към по-доброто ви образование и властта ви на този кораб, сър, от опит зная, че това не е възможно. Навремето често съм виждал кораби да си мерят силите по тоя начин и добре зная, че нищо не се печели, като се пресилва кораб, за да мине от наветрената страна на такива бързоходци!

– Вземете далекогледа, Иринг, и ми кажете с какви платна се движи непознатият и на какво разстояние е според вас – рече Уайлдър, явно без да обръща ни най-малко внимание на забележките му.

Честният и наистина доброжелателен помощник сложи шапката си на шканците и изпълни заповедта. След като се взира продължително, сериозно и внимателно, той закри далекогледа с широката си длан и отговори с тона на човек, който си е съставил окончателно мнение:

– Ако оня кораб е построен и екипиран като всеки друг – произнесе

се той, – смело бих казал, че има пълно снаряжение и се движи с три марсела с по един риф¹²⁵, долни прави платна, бизан и кливер.

– Нищо повече ли няма?

– Бих се заклеял в това, ако имах възможност да се уверя, че е във всички отношения като другите кораби.

– И все пак, Иринг, въпреки всички платна, които сме вдигнали, не сме го изпреварили нито с фут.

– Господи! – възкликна помощникът, клатейки глава сякаш напълно убеден, че усилията му са напразни. – Дори и да скъсате всички платна на гротмачтата, сър, преди да изгрее слънцето, няма да промените нито с инч разстоянието до оня кораб! А после тия, които имат добро зрение, може би ще го видят да плава сред облаците, макар че – за щастие ли или за нещастие, не знам – никога не ми се е случвало да срещна такъв кораб по видело.

– А разстоянието? – попита пак Уайлдър. – Вие не казахте на какво разстояние се намира.

– Зависи как го измервате. Или е тук, толкова близо, че да могат да хвърлят сухар до върха на мачтите ни; или стои там, където го виждаме, със скрит зад хоризонта корпус.

– Ами ако е там, където го виждаме?

– Е, тогава виждаме кораб с около шестстотин тона водоизместимост и ако се съди само по това, което ни се струва, бихме могли да кажем, че е на приблизително две левги от подветрената ни страна.

– Аз съм на същото мнение! Шест мили от наветрената страна не е малко предимство при такова трудно преследване. Ей богу, Иринг, ако ще да вдигна „Каролина“ във въздуха, пак ще се изплъзна от този кораб!

– Това би могло да стане, ако корабът ни имаше крила като свирец или чайка, ала при това положение по-вероятно е да отидем на дъното заедно с него.

– Засега той носи добре платната си. Пък и не се знае на какво е способен кораб, когато се напъне до крайност.

– Аз съм го виждал да плава при всякакво време, капитан Уайлдър, само че...

Той внезапно млъкна. Огромна черна вълна, вдигнала се между кораба и източния хоризонт, се носеше напред, явно заплашвайки да погълне всичко по пътя си. Дори Уайлдър очакваше сблъсък с тревожно

125. *Риф* – петлица на корабното платно, която служи за намаляване на работната му площ. Б.пр.

затаен дъх, разбрал в този момент, че бе престъпил прага на благоразумието, насочвайки кораба си с такава скорост срещу такава водна маса. За щастие вълната се разби на няколко клафтера от носа на „Каролина“, обливайки палубите ѝ с порой от пяна. За половин минута предната част на кораба изчезна; сякаш, неспособен да се вдигне върху вълната, той се мъчеше да мине през нея, а после изплава трмаво, покрит с милиони океански светулки. Корабът се спря, треперейки с всички съставни части на огромния си и мощен корпус, подобно на подплашен кон; а когато пое отново по пътя си, вече се движеше по-бавно, като че предупреждаваше управляващите го за тяхното неблагоприятие.

Иринг гледеше командира си мълчаливо, с пълното съзнание, че никакви негови думи не биха били така убедителни, както тази случка. Моряците вече не се стесняваха да изразят гласно неодобрението си и дори се осмелиха да изрекат много мрачни предсказания за последиците от такива безразсъдни рискове. Но Уайлдър оставаше глух за всичко това. Твърдо решен да изпълни тайния си план, той беше готов и на още по-големи рискове, за да постигне целта си. Но ясен, макар и приглушен вик от кърмата на кораба му напомни за страховете на другите. Обръщайки се бързо кръгом, той се приближи до все още разтрепераната Гъртруд и нейната гувернантка, които през всички тия дълги и мъчителни часове бяха следили скришом, но с дълбок интерес всяко негово движение.

– Корабът издържа така добре на удара, че вече имам пълна вяра в силите му – каза той с успокоителен глас, но с такива думи, които да я накарат сляпо да повярва, че няма никаква опасност. – Със солиден кораб опитен моряк никога не би изпаднал в затруднение.

– Мистър Уайлдър – отвърна гувернантката, – аз добре познавам тази страшна стихия, сред която прекарвате живота си. Не си въобразявайте, че ще успеете да ме заблудите. Знам, че пресилвате кораба пряко възможностите му. Имате ли достатъчно съображения за подобна дързост?

– Имам, госпожо.

– И те ли, както много други ваши съображения, ще останат завинаги заключени в гърдите ви? Или ние, които еднакво с всички вас понасяме последиците, може би имаме право също да ги знаем?

– Щом сте запознати толкова добре с нашата професия – отговори младият човек с лека усмивка, която обаче придаде още по-тревожна нотка на неискрените му думи, – излишно е да ви казвам, че движещ се срещу вятъра кораб трябва да вдигне всичките си платна.

– Поне ми отговорете по-прямо на един мой въпрос: достатъчно благоприятен ли е този вятър, за да можем да минем през опасните плитчини при нос Хатерас?

– Съмнявам се.

– Тогава защо не се върнем там, отдето тръгнахме?

– Бихте ли се съгласили на това? – попита младежът с бързината на мисълта.

– Аз искам да отида при баща си – каза Гъртруд почти със същата бързина като него; пламенното момиче явно едва си поемаше дъх при произнасянето на тези няколко думи.

– А аз, мистър Уайлдър, желая да напусна окончателно този кораб – продължи спокойно гувернантката. – Не искам да ми разяснявате загадъчните си подмятания. Върнете ни при близките ни в Нюпорт и няма да задаваме повече въпроси.

– Виж, това можем да направим – промърмори нашият авантюрист, – можем да го направим! При такъв вятър са достатъчни няколко часа работа. Мистър Иринг!

Помощникът тутакси се озова до него. Уайлдър му посочи тъмния силует от подветрената страна, подаде му далекогледа и заповяда да го разгледа отново. Всеки от двамата поред го огледа дълго и внимателно.

– Не вдига повече платна! – каза командирът нетърпеливо след продължителния си оглед.

– Нито парцалче, сър. Но има ли значение за такъв кораб колко платна е разпънал или какъв вятър духа?

– Иринг, струва ми се, че вятърът духа много на юг, а и оная ивица тъмни облаци встрани показва, че ще се засили. Отклонете кораба още с два-три румба към подветрената страна и издърпайте наветрените брасове¹²⁶, за да намалее натискът върху мачтите.

Тъповатият помощник изслуша тази команда с нескрито учудване. За човек с неговия опит беше напълно ясно, че по този начин се връщат по същия път, който току-що бяха изминали, и че всъщност така се откъзваха от целите на пътуването. Той се осмели да забави изпълнението на заповедта, за да направи възражение.

– Надявам се, капитан Уайлдър, че няма да се обидите от един стар моряк като мен, ако си позволя да кажа мнението си за времето – подхвана той. – Когато ще влезе нещо в джоба на собственика, нямам нищо против да завием обратно, защото не обичам бряг, към който духа

126. *Брас* – въже, закрепено за реята и прекарано към кърмата или носа на кораба. Б.пр.

вятърът, вместо обратно. Но ако отпуснем един-два рифа, корабът ще се движи към открито море и спечеленото разстояние ще бъде чиста печалба, тъй като ще бъдем далеч от Хатерас. Пък и кой знае дали утре или в другиден няма да задуха откъм континента, който сега е на северозапад от нас.

– Завийте с два румба и издърпайте наветрените брасове! – заповяда Уайлдър с тон, който показваше, че държи на своето.

Би било в разрез с миролюбивия и смирен характер на честния Иринг да протака повече. Командите бяха предадени на подчинените му, които, разбира се, ги изпълниха, макар че от устата на Найтхед и другите ветерани от екипажа се разнесе зле прикрит и злокобен ропот на недоволство от безпричинните и както им се струваше безразсъдни промени в решенията на капитана.

Уайлдър остана напълно безразличен към всички тези признаци на брожение. Дори и да ги бе чул, той или смяташе под достойнството си да им обръща внимание, или от желание да печели време си даваше вид, че не разбира смисъла им. В този момент корабът, подобно на птица, чиито криле са се уморили да се борят с бурята и се отклонява да търси по-лек път, се движеше бързо, като ту се издигаше върху гребените на вълните, ту потъваше грациозно в браздите помежду им под напора на вятъра, който сега бе станал благоприятен. Течението вече не беше в противоположна на курса му посока и тъй като сега вятърът го тласкаше отзад, количеството на разпънатите платна престана да поставя на изпитание издръжливостта му. Все пак по мнението на целия екипаж не биваше да се вдигат толкова много платна в такава бурна нощ. Но не беше на такова мнение непознатият, комуто бе възложено да ръководи съдбините им. С глас, с който отново предупреждаваше подчинените си за опасността от неподчинение, той заповяда да се поставят бързо едно след друго няколко широки платна – лисели. Подтикван от този нов тласък, корабът запрепуска по вълните, оставяйки подире си пенеста ивица, която съперничеше по големина и яркост с мятания се гребен и на най-големия талаз.

Платно след платно се вдигаше, докато най-последно Уайлдър бе принуден да признае пред себе си, че „Кралска Каролина“, колкото и здрава да беше, не можеше да носи повече. Тогава нашият авантюрист се заразхожда отново по палубата и се заглежда да види резултатите от новия си опит. Когато бристолият търговски кораб промени курса си, промени се съответно и видимата посока на непознатия, който продължаваше да се рее на хоризонта като малка мъглява сянка. Но

безпогрешният компас показва на бдителния моряк, че той продължава да стои в същото относително положение, в което беше, когато го забелязаха за пръв път¹²⁷. Никакво усилие от страна на Уайлдър не можа да промени положението му нито с един инч. Бързо изтече още един час, през който според показанията на лага корабът му измени три левги по водата, а непознатият все си стоеше на запад, като че беше само умалена сянка, хвърляна от „Каролина“ върху далечните тъмни облаци. Той измени курса си и по този начин подстави по-широка площ от платната си пред очите на наблюдаващите го, но никаква друга промяна не се забелязваше. Дори платната му да се бяха увеличили съществено, разстоянието и мракът пречеа даже на наблюдателния Иринг да види това. Може би поради възбуденото си състояние достопочтеният помощник беше твърде склонен да вярва в чудотворната сила, притежавана от тайнствения му съсед, поради което нямаше възможност да приложи напълно опитността си в случая. Но дори Уайлдър, който следеше положението, поглеждайки често натам, бе принуден да признае пред себе си, че непознатият като че ли се носи по водната шир по-скоро като лелящо във въздуха тяло, отколкото като кораб, служещ си с известните на моряците средства.

В това време мисис Уилис и нейната повереница се бяха прибрали в каютата си; първата тайно се радваше, че скоро ще се махнат от този кораб, започнал пътуването си при такива зловещи обстоятелства, че бе нарушил равновесието дори на нейния здравомислещ и трезв разсъдък. Гъртруд не знаеше нищо за промяната на курса. За нейното неопитно око всичко в океанските простори изглеждаше както досега; Уайлдър можеше да променя курса на кораба колкото си иска, без неговата по-прелестна и по-млада пътничка да разбере това.

Не беше така със самия умен командир на „Каролина“. За него нямаше нищо неясно, нищо съмнително по среднощния му път. Очите му отдавна познаваха всяка звезда, издигаща се над тъмната начупена линия на морския хоризонт; какъвто и вятър да повееше над океана, пламтящите му бузи можеха веднага да почувствуват от коя част на небесата идеше неговата сила. Познаваше и разбираше всеки наклон на носа на кораба, реагираше веднага на всички негови завои и лъкатушения по безбрежния му път и почти не ставаше нужда да прибягва до морските уреди, за да реши по какъв курс да го насочи или как да

127. Трябва да поясним на читателя, че видимото направление на един кораб в морето, гледан от палубата на друг, се променя с промяната на курса, но че истинското направление зависи единствено от промяна в относителното му положение. Б.а.

направлява движенията на повереното му прекрасно съоръжение.

И все пак не можеше да си обясни необикновените маневри на непознатия. Той сякаш предугаждаше и най-малката промяна, която Уайлър заповядаваше, и я изпълняваше преди неговия кораб. Надеждите му да се изплъзне от такава зорка бдителност се осуетяваха от леката маневреност и по-доброто управляване на платната, които дори на неговия трезв ум започнаха да се струват като проява на някаква свръхестествена сила.

Докато нашият авантюрист беше погълнат от мрачните мисли, неминуемо навявани от подобни впечатления, небето и морето взеха да променят облика си. Светлата ивица, която така дълго се бе задържала на източния хоризонт, сякаш завесата на небосвода се бе разтворила леко, за да пропусне ветровете, сега внезапно изчезна. В тази посока започнаха да се трупат тежки черни облаци, част от които надвиснаха над водата като мъгла, така че небето и морето се сляха в едно. От другата страна, на запад, тъмната завеса се привдигна и напряко пред „Каролина“ се разпротря дълга ивица ярка светлина. А непознатият кораб продължаваше да се носи сред този поток от светеща зловеща мъгла, макар че от време на време неясните му и фантастични очертания като че се стопяваха във въздуха.

XVI ГЛАВА

Пак ли, какво търсите горе?
Искате да отидем на дъното, така ли?
Или да вдигнем ръце и да се издавим?

Шекспир – „Бурята“

Тези злокобни предзнаменования не убягваха от вниманието на нашия бдителен авантюрист. Веднага щом забеляза странната мъгла, обвила внезапно тайнственото видение, което бе наблюдавал неотлъчно, гласът му прозвуча ясно, мощно и предупредително, така че вдигна всички на крак.

– Бъдете готови – кресна той, – приберете всички лисели! – И едва тези думи успяха да стигнат до ушите на подчинените му, извика пак: – Смъкнете ги! Смъкнете всички платна от носа до кърмата! Пратете хора на брамстенгите, мистър Иринг. Приберете платната горе и долу! Поживо пипайте, момчета, по-живо!

Този език, разбираем за екипажа на „Каролина“, се посрещаше с особено одобрение, тъй като и най-простият моряк отдавна смяташе, че непознатият, който сега командуваше кораба, се отнася много нехайно към безопасността на „Каролина“, пренебрегвайки твърде самонадеяно признаците за влошаване на времето. Ала подценяваха зорката бдителност на Уайлдър. Наистина той бе карал бристолския търговски кораб по водата със скорост, с каквато не бе се движил никога преди, но самите факти досега говореха в негова полза, защото това, което смятаха за безразсъдство от негова страна, не бе имало никакви лоши последици. Така или иначе, целият кораб закипя в отговор на току-що издадената бърза, внезапна команда. Десетина моряци си подвикваха от различни части на кораба, като всеки се мъчеше да надвие рева на океана; сякаш бе настъпила всеобща, безизходна бъркотия; ала същият властен глас, който така неочаквано ги бе вдигнал на работа, направляваше умело безредните им, макар и енергични усилия.

Уайлдър бе говорил така, за да събуди дремещите и да стресне ленивите. Щом видя, че всички са наскочали, той започна пак да издава команди със спокойствие, което насочваше силите на всеки, и то с нужното според него в случая усърдие. Огромните платна на кораба, които изглеждаха като леки облачета на тъмното, зловещо небе, скоро

заплющяха бясно, спущайки се от високите мачти, и след няколко минути корабът остана под въздействието само на по-тежките си и по-надеждни платна. За да се получи това, всеки моряк на кораба напрегна всичките си сили, подчинявайки се на спокойните, но бързи команди на своя командир. После настъпи кратка и напрегната пауза. Всички очи се обърнаха натам, където се забелязваха злокобните признаци, и всеки се мъчеше да разгадае смисъла им с проникателност, съответстваща на опитността, придобита през време на службата му сред тази коварна стихия, която сега беше негов дом.

Смътните очертания на непознатия кораб се стопиха в потока мъждива светлина, който сега се стелеше по морето като пълзяща мъгла, полупрозрачна, свръхестествена и някак осезаема. Самият океан сякаш предупреждаваше, че предстои бърза и рязка промяна. Вълните вече не образуваха пенести, искрящи гребени, черни водни грамади вдигаха мрачните си върхове на източния хоризонт и престанаха да излъчват характерната си ярка светлина. Вятърът, който доскоро беше толкова силен и дори беснееше с яростта на буря, ставаше равномерен и даже затихваше, като че се страхуваше от по-мощната сила, трупаща се на морския хоризонт по посока на близкия континент. От минута на минута повеите на източния вятър все повече губеха сила, все повече отслабваха и за невероятно кратко време се чу как тежките платна плющят по мачтите. После настъпи ужасяваща, зловеща тишина. В този миг от страшния мрак на океана блесна светкавица и над вълните се понесе тътен, напомнящ внезапен удар на гръм. Моряците се спогледаха уплашено, вцепенени от ужас, като че самото небе ги бе предупредило какво им предстои. Но техният спокоен и по-прозорлив командир бе изтълкувал другояче този знак. Със свити устни и самонадеяността на моряк той промърмори презрително:

– Да не мисли, че спим? Но той сам е попаднал в капана и иска да ни предупреди какво ни очаква! Да не си въобразява, че от нощната вахта насам сме стояли със скръстени ръце?

Уайлдър премина бързо един-два пъти напред-назад по шканците, хвърляйки поглед ту към една, ту към друга страна от небосвода, от черната, почти неподвижна вода, върху която корабът му се поклащаше, към платната; и от мълчаливия, напрегнато очакващ екипаж към смътните очертания на рейте, полюляващи се над главата му подобно на моливи, които чертаят криволинейни, причудливи рисунки върху тъмния фон на струпалите се облаци.

– Завъртете под прав ъгъл рейте на задните мачти! – изкомандува

той с глас, който всички на палубата чуха, макар че думите бяха изречени почти шепнешком. Скърцането на блоковете, когато рейте се обръща бавно и тежко в желаното положение, засилваше тягостното чувство в момента, звучейки като подготовка за нещо страшно.

– Приберете долните платна! – продължи Уайлдър със същото красноречиво спокойствие. После, поглеждайки отново застрашителния хоризонт, бавно, но натъртено добави: – Свийте ги... свийте ги и двете. Бързо на марсовете да приберете платната! – завика той. – Скатавайте ги бързо, прибирайте ги бързо, момчета, прибирайте ги!

Моряците, които добре разбираха какво се иска от тях, подтиквани от тона на капитана си, се заловиха чевръсто за работа. Само след миг двайсет тъмни фигури вече се катереха по вантите пъргаво като маймуни. След още една минута широките, мощни платна, свити добре и вързани за съответните рей, бяха вече безопасни. Моряците се спуснаха от рейте със същата бързина, с която се бяха качили на тях, след което настъпи напрегнато затишие.

В този страшен миг пламъкът на свещ бе се издигнал право към небето. Корабът, лишен от уравнивяващото действие на вятъра, се кладушкаше тежко в браздите между вълните, които от минута на минута все повече се укротяваха, сякаш развилнялата се стихия прибираше на спокойствие в необятните си недра онамя част от себе си, която доскоро бе пунала да подскача буйно по повърхността ѝ. Водата плискаше лениво по бордовете на кораба или пък, когато той с усилие се вдигнеше от браздите, в които често потъваше, се стичаше на искрящи водопади от палубите обратно в океана. Всеки оттенък на небето, всеки звук на морето и всяко мрачно, тревожно лице подчертаваше напрегнатостта на момента. В този кратък промеждутък на очакване и бездействие помощниците се приближиха пак до своя командир.

– Ужасна нощ, капитан Уайлдър! – каза Иринг, който смяташе, че по чин му се полага да заговори пръв.

– Виждал съм вятър да се променя още по-неочаквано – му бе отговорено.

– Вярно, сър, че успяхме да приберем навреме платната, ала в тази промяна има признаци и знамения, от които и най-стариият моряк би трябвало да се страхува!

– Да – подхвана Найтхед с дрезгав глас, който гърмеше дори сред тази бурна обстановка, – да, не току-тъй сред морето, и то в такава нощ, се явяват хора, които няма да назова. Досуц в подобно време видях как кечът¹²⁸ „Везувий“ потъна толкова надълбоко, че мортирата му не би

могла да запрати във въздуха нито една бомба, дори и да имаше кой да ѝ запали фитила!

– Да, и тъкмо в такова време – при най-пълното безветрие, което може да има в морето – „Грийнландмън“ се разби при Оркнейските острови.

– Господа – обади се Уайлдър, наблягайки многозначително и може би малко иронично на тази дума, – какво искате? Във въздуха няма ни най-слаб полъх и само марселите ми са вдигнати!

Трудно би било на когото и да било от двамата недоволници да даде задоволителен отговор на този въпрос. И двамата бяха потиснати тайно от загадъчен, суеверен страх, подсилван още повече от реалната, очебийна обстановка през тази нощ; но нито единият, нито другият не бе загубил мъжеството и професионалната си гордост дотам, че да покаже изцяло слабостта си в момент, когато може би щеше да се наложи да прояви твърдост и решителност. Владеещото ги чувство пролича, макар и в косвена и скрита форма, в отговора на Иринг.

– Да, сега корабът е в безопасност – рече той, – макар с очите си да се убедихме, че не е лесно да се кара натоварен кораб по вода със същата бързина, както някой от ония летящи кораби, където не можеш да разбереш кой стои на кормилото, по какъв курс се движи или какво му е газенето!

– Да – подзе отново Найтхед, – според мен „Каролина“ е твърде бърза за обикновен търговски кораб. Малко невоенни кораби с хоризонтални рей са способни да я надбягат при остър бейдевинд или да я оставят зад кърмата си при вдигнати лисели. Но в такова време и такъв час морякът волю-неволю се замисля. Погледнете оная мъждива светлина там, по посока на сушата, която се приближава толкова бързо към нас, и ми кажете от американския бряг ли идва или от непознатия кораб, който толкова време се движеше от подветрената ни страна, ала ето че най-после ни настига или скоро ще ни настигне, макар че никой тук не може да каже как и защо. Аз обаче мога да кажа само едно: предпочитам да се върти около мен кораб, чийто капитан познавам!

– Такъв ви е вкусът, мистър Найтхед – каза Уайлдър студено.

– Да, да – забеляза по-предпазливият и благоразумен Иринг, – във военно време и с каперско свидетелство подръка всеки чистосърдечно би желал да срещне кораб с непознат капитан, иначе никога няма да попадне на неприятел. Но макар самият аз да съм истински англичанин,

бих стоял по-далеч от оня кораб в мъглата, щом не зная нито от каква националност е, нито къде отива. Ах, капитан Уайлдър, това е ужасна гледка за сутрешната вахта! Колко пъти съм виждал слънцето да изгрява на изток и нищо лошо не се е случвало; ала нищо хубаво не може да се очаква в ден, когато свети на запад. С радост бих дал на собствениците едномесечна заплата, колкото и трудно да съм я спечелил, само и само да узная под какво знаме плава непознатият.

– Какъвто и да е – французин, испанец или дявол, все пак той се приближава! – извика Уайлдър. После, обръщайки се към внимателно следящия го екипаж, кресна с глас, който със силата и предупредителния си тон предизвикваше тръпки. – Отпускате бизанфалите! Завъртете фокреята! Завъртете я бързо, момчета!

Уплашеният екипаж разбираше отлично смисъла на тези команди. Всички нерви и мускули бяха напрегнати, за да ги изпълнят, и да се подготвят за бурята. Никой не продумваше, ала всеки напрягаше до крайност силата и умението си в целенасочени, мъжествени усилия. И наистина не биваше да се губи нито минута, нито частица човешка енергия не трябваше да остане неоползотворена.

Зловещо светещата мъгла, която от четвърт час се трупаше на северозапад, се носеше към тях с бързината на състезателен кон. Във въздуха вече го нямаше характерния влажен полъх на източния вятър и около мачтите започваха да се образуват малки вихрушки – предвестници на приближаващия шквал. След това по океана премина бързо нещо като гръмотевично стенание, повърхността му първо се набръчка, после се наежи и накрая се покри с пелена от чиста яркобяла пяна. В следващия миг вятърът връхлетя с все сила върху безпомощния, изтерзан бристолецки търговски кораб.

Докато бурята се приближаваше, Уайлдър се бе възползвал от малката възможност, предложена му от променливите пориви на вятъра, за да обърне кораба, доколкото беше възможно, по посока на вятъра; но с тромавите си движения корабът нито изпълняваше желанията на нетърпеливия капитан, нито отговаряше на изискванията на момента. Носът му бавно и тежко се извърна от север, поставяйки го точно в такова положение, че да посрещне първия удар с борда си. За щастие на всички, чийто живот беше изложен на опасност, на беззащитния кораб не му беше писано да поеме изведнъж цялата тежест на бурята. Платната пляскаха и се тресяха на яките рей, в разстояние на една минута ту се издуваха, ту пак се отпусаха, а после силният вятър се стовари върху тях като ураган.

„Каролина“, здрав и устойчив кораб, посрещна смело вихъра, но под напора му така се наклони настрана, че бордът почти се допря до водата; после, сякаш осъзнал опасността, уплашеният кораб изправи отново наведените си мачти и си запробива път през вълните.

– Дръж кормилото към вятъра! Натискай към вятъра, иначе е свършено с нас! – крещеше Уайлдър сред рева на бурята.

Старият моряк на кормилото изпълни точно заповедта, но напразно се взираше в края на предното платно, за да види дали корабът ще се подчини на действието му. Още два пъти за няколко мига олюляващите се мачти се наклониха към хоризонта и два пъти се изправиха грациозно, а после отстъпиха под мощния напор на вятъра и целият кораб легна върху водата.

– Запазете хладнокръвие! – извика Уайлдър, хващайки за ръката объркания Иринг, който се бе втурнал като обезумял по палубата нагоре. – Наш дълг е да останем спокойни. Донесете тук една брадва.

Подчинявайки се мигновено на заповедта, помощникът скочи на бизанруслените на кораба, за да изпълни собственооръчно очакваната команда.

– Да режа ли? – запита той с вдигнати ръце и глас, който с твърдостта и силата си заглаждаше минутната му обърканост.

– Чакайте! Подчинява ли се корабът на кормилото?

– Нито с инч, сър.

– Тогава режете! – добави Уайлдър ясно и спокойно. Един-единствен удар беше достатъчен, за да се свърши тази важна работа. Вантата беше опъната до крайност от огромната тежест, която поддържаше, и щом Иринг я пресече, веднага и останалите се скъсаха една след друга, така че мачтата с целия си тежък и заплетен такелаж и всичко друго остана да се крепи само на основата си. След това се чу пукот и цялата мачта се сгромоляса като дърво, отсечено от корен.

– Изправя ли се корабът? – изкрещя Уайлдър на бдителния моряк при кормилото.

– Изправи се малко, сър, но този нов шквал пак го подхваща.

– Да режа ли? – подвикна Иринг от гротвантите, където бе скочил, както тигър се хвърля върху жертвата си.

– Режи!

Тази команда бе последвана от още по-силен и страшен трясък, но едва след като бяха нанесени няколко мощни удара по самата дебела мачта. И както преди, морето пак погълна рухналата безформена грамада от мачти, въжета и платна; в същия миг корабът се изправи и се

понесе тежко по посока на вятъра.

– Изправя се! Изправя се! – завикаха едновременно двайсет гласа, които бяха мълчали през напрегнатите минути, когато всичко беше въпрос на живот или смърт.

– Карай право напред! – обади се спокойният, но властен глас на младия командир. – Готови за прибиране на формарсела... нека остане за малко, докато корабът се отдалечи от отломките... сечете, сечете... бързо, момчета... с брадви и ножове... режете с всичко, изсечете всичко!

Хората, окриляни от надежда, сега работеха енергично и бързо преязаха въжетата, които все още свързваха повалените мачти с кораба, и „Каролина“, носеща се вече направо по посока на вятъра, като че едва докосваше пяната, покриваща морето. Вятърът вилнееше над водната пустиня така поривисто, като че тътнеше далечна гръмотевица, и с такава сила, сякаш заплашваше да вдигне кораба над самото море. В момента, когато шквалът се приближаваше, един благоразумен и предвидлив моряк бе отвързал въжетата на единственото останало платно и сега освободеният, но спуснат марсел се опъваше така, че заплашваше да повлече със себе си единствената все още здрава мачта. Уайлдър съобрази, че това платно трябва да се махне, тъй като беше абсолютно невъзможно да се закрепят отново. Като повика Иринг при себе си, той му посочи опасността и издаде необходимата заповед.

– Мачтата не може да издържа повече на такива удари – заключи той, – ако падне пред носа, сътресението може да се окаже съдбоносно при скоростта, с която се движи корабът. Трябва да пратите един-двама горе да отрежат платното от рейте.

– Мачтата се огъва като върбов камшик – възрази помощникът, – а и самата ѝ основа е пукната. Много опасно е да пращаме човек, докато около нас вилнеят такива бесни шквалове.

– Може би имате право – отвърна Уайлдър, изведнъж разбрал, че възражението е основателно. – Тогава останете тук, ако ми се случи нещо, поставете се да закарате кораба до някое пристанище на север, поне до Вирджинските носове; в никой случай не се опитвайте да се приближавате до Хатерас при сегашното състояние на...

– Какво възнамерявате да правите, капитан Уайлдър? – прекъсна го помощникът, слагайки ръка на рамото на началника си, който вече бе захвърлил моряшката си шапка на палубата и се канеше да свали част от връхните си дрехи.

– Отивам да махна марсела от мачтата, иначе ще я загубим, а

заедно с нея може да загубим и кораба.

– Виждам ясно това, сър, но мога ли да допусна друг да свърши работата на Едуард Иринг? Вие сте задължен да закарате кораба до Вирджинските носове, а аз – да отрежа марсела. Ако ми се случи нещо лошо, е, запишете го в корабния дневник, като добавите някоя и друга дума как съм изпълнил дълга си. Това е най-подходящата епитафия за един моряк.

Уайлдър не възрази. Той зае пак бдителната си и замислена поза с непринудеността на човек, който твърде отдавна е свикнал да изпълнява сам някои задължения и не се учудва, че и друг разбира тяхната наложителност. В това време Иринг тръгна решително да свърши това, което току-що бе обещал. Минавайки през шкафута на кораба, той се сдоби с подходяща брадва, а после, без да каже нито думица на когото и да било от занемелите, но внимателно следящи го моряци, скочи на фоквантите; всяка нишка на въжетата тук беше опъната до скъсване от обтягането. Опитните очи на наблюдаващите го разбираха какво възнамерява да прави и със същото гордо съзнание за дълг, което го бе подтикнало към това опасно начинание, четирима-петима от най-старите моряци на скачаха на вибленките¹²⁹, за да се издигнат към небето, където ги дебнеха стотици урагани.

– Слизайте от фоквантите – закрещя Уайлдър през рупора, – слизайте всички освен помощника!

Думите му полетяха нагоре, но не бяха чути от възбудените и оскъргени моряци, които бяха последвали Иринг. Всеки беше така неотклонно устремен към целта си, че не обърна внимание на командата да се върне. След по-малко от минута всички бяха накацали по рейте, готови да се подчинят на сигнала на своя началник. Помощникът се озърна; като видя, че моментът е сравнително благоприятен, удари с брадвата си дебелото въже, с което беше вързан за реята един от долните ъгли на изопнатото до скъсване платно. Ударът действа така, както когато се изкърти средният камък на лошо споен свод. Платното се откъсна от въжетата си със силен трясък и за миг го видяха увиснало във въздуха пред носа на кораба, сякаш поддържано от криле. Корабът се повдигна на една ленива вълна – влачеща се останка от предишния вятър – и легна тежко върху кипящия ѝ гребен, притискан както от собствената си тежест, така и от засилилите се отново пориви на вятъра. В този критичен момент, докато моряците горе все още гледаха в посоката, накъдето

129. *Вибленка* – напречник на вантите. Б.пр.

платното бе изчезнало като малко облаче, една от фоквантите се скъса с пукот, който стигна до ушите на Уайлдър.

– Слизайте! – завика той бясно през рупора. – Спускайте се по баксагите, ако ви е мил животът! Всички до един да слязат!

Един-единствен човек успя да се възползва от това предупреждение, спускайки се на палубата с бързината на вятъра. Въжетата се късаха едно след друго, а после се чу съдбоносен трясък на дърво. За миг високата мачта с плетеницата от въжета се залюля, сякаш се колебаеше на коя страна да падне, после, следвайки движенията на корпуса, със силен плясък се сгромоляса в морето. Ванти, леери и други въжета се късаха едно след друго като конци, когато корабът обтегнаше поред всяко от тях, така че голият и опустошен корпус на „Каролина“ остана да се носи, тласкан от бурята, сякаш не се бе случило нищо, което да забави хода му.

След катастрофата настъпи безмълвна, но красноречива тишина. Като че самите стихии се бяха усмирили след работата си и страшното буйство на ветровете временно бе престанало. Уайлдър се втурна към борда на кораба и ясно различи жертвите, които още стояха вкопчени в крехката си опора. Видя дори Иринг, махащ с ръка за сбогом със сърцатостта на моряк, който не само разбира колко отчаяно е положението му, но и умее да го понася с примирение. После останките от мачтата с всички вкопчени в нея бяха погълнати от страшната, свръхестествена мъгла, разпростряла се навред – от океана до облаците.

– Готови за спущане на лодка! – викна Уайлдър, без да съобрази, че в такъв силен ураган падналите зад борда не са в състояние да плуват и никой с нищо не би могъл да им помогне.

Ала тази команда беше безполезна за потресените и объркани моряци, останали на борда. Никой не помръдна, не прояви ни най-малък признак, че ще я изпълни. Моряците се оглеждаха диво, като всеки се мъчеше да отгатне по мрачното лице на другаря си колко голямо е според него сполетялото ги нещастие, ала никой не отвори уста.

– Много е късно... много е късно! – шепнеше Уайлдър. – Никакво човешко умение, никакви човешки усилия не могат да ги спасят!

– Вижда се кораб! – извика Найтхед с глас, изпълнен със суеверен страх.

– Нека се приближи – отвърна с горчивина младият капитан, – бедата е вече сторена, той нищо повече не може да направи!

– Да беше истински кораб, наш дълг към собствениците и пътничките е да му се обадим, ако изобщо е възможно да се чуе човешки глас в

тая буря – продължи вторият помощник, сочейки през мъглата неясния силует, който явно беше наблизо.

– Да му се обадим ли! А пътничките? – промърмори Уайлдър, неволно повтаряйки думите му. – Не, всичко друго, само не и да му се обаждаме. Виждаш ли кораба, който се приближава така бързо към нас? – запита той строго бдителния моряк, който продължаваше да стиска кормилото на „Каролина“.

– Тъй вярно, сър!

– Дръж по-далеч от него. Ляво на борд. Може да ни отмине в тъмното; сега над водата стърчат само палубите ни. Завий колкото можеш на по-голямо разстояние от него, сър.

Последва обичайният лаконичен отговор и за няколко минути брис-толският търговски кораб се отклони малко от курса, по който другият се приближаваше; но един повторен поглед убеди Уайлдър, че опитът е бил безполезен. Тайнственият кораб (всички на „Каролина“ бяха уверени, че това е същият, който така дълго бяха забелязвали да стои на северо-западния хоризонт) се движеше през мъглата с бързина, почти равна на скоростта на самите бурни ветрове. Нито едно платно не се виждаше на него. Всички мачти, дори до тънките и заострени брамстенги, бяха по местата си, запазвайки красотата и симетричността на целия кораб, но никъде ни най-малко парченце платно не бе подложено на урагания вятър. Под носа му се мяташе цял въртоп пяна, която се различаваше дори сред всеобщото вълнение на океана, а когато се приближи достатъчно, за да се чува, приглушеното му бучене наподобяваше шум на водопад. Отначало зрителите по палубите на „Каролина“ смятаха, че никои не ги забелязва, и някои от моряците завикаха неистово да се запалят фенери – да не би нещастията през тази нощ да завършат със сблъскване.

– Мнозина там вече ни виждат – каза Уайлдър.

– Да, да – промърмори Нйтхед, – не ще и дума, виждат ни, и то такива очи, каквито никога досега не са гледали от глава на простосмъртен!

Моряците млъкнаха. След миг тайнственият кораб, който виждаха отдавна, се озова на стотина фута от тях. Самата сила на вятъра, който обикновено вдигаше вълните, сега притискаше морето в леговището му сякаш с тежестта на планина. Целият океан наоколо беше разпенен, ала водата не надвишаваше нивото на повърхността му. Щом някоя вълна се надигнеше от убежището си в безкрайните дълбини, ураганът я раздробяваше на искрящи пръски. Именно по тази пенеста, но сравнително гладка повърхност с грохот се приближаваше непознатият кораб,

неотклонно и величествено като облак, носен от урагана. Никакъв признак на живот не се забелязваше на него. Ако някакви хора надзъртаха от скривалищата си към обрулените и разнебитени останки на бристолия търговски кораб, те вършеха това скришом и мрачно като бурята, която ги блъскаше напред. Уайлдър затаи дъх в напрегнато очакване непознатият да се озове най-наблизо; но като не забеляза никакъв признак, че им обръщат внимание, никаква човешка фигура, ни най-малко намерение, ако е възможно, да спрат бесния бяг на другия, на лицето му проблесна усмивка, а устните му се задвижиха бързо, сякаш се радваше, че е оставен така на произвола на съдбата. Непознатият профуча покрай тях като тъмно привидение и след още една минута очертанятията му започнаха да бледнеят сред пясната от подветрената страна.

– Изчезва в мъглата! – възкликна Уайлдър, поемайки си дъх след мъчителното напрежение през последните няколко минути.

– Да, в мъглата или в облаците – отвърна Найтхед, който сега упорито стоеше до него и следеше с подозрение и недоверчивост и най-малките движения на своя загадъчен командир.

– На небето или в морето, все едно ми е, само и само да се махне.

– Обикновено моряците се радват, като видят чуждо платно от борда на кораб, оголен до палубата като нашия.

– Хората често сами си навличат гибелта поради това, че не знаят интересите си. Да се маха, казвам аз и се моля богу! Скоростта му е четири фута срещу един наш и искам само едно: този ураган да беснее до изгрев слънце.

Найтхед трепна и хвърли на събеседника си кос поглед, който приличаше на упрек. За неговия суеверен ум беше светотатство да се призовава бурята по такъв начин в момент, когато ветровете като че вилнееха с цялата си ярост.

– Вярно, сега имаме силен шквал, каквото моряк може да не види цял живот – каза той, – но слабо познава морето човек, който мисли, че там, откъдето духа този вятър, няма и по-силни ветрове.

– Нека си духа! – извика капитанът, стискайки ядно юмруци. – Аз се моля за вятър!

Ако у Найтхед все още бяха останали някакви съмнения за характера на младия непознат, който така странно бе заел мястото на Никълъс Никълс, сега те окончателно се разпръснаха. Той тръгна помежду млчаливите и замислени моряци с вид на човек, който си има вече определено мнение. Уайлдър обаче не обърна никакво внимание какво прави подчиненият му, а няколко часа продължи да крачи по палубата, като ту

поглеждаше небето, ту хвърляше чести, тревожни погледи към тесния хоризонт, а в това време „Кралска Каролина“, разбита и оголена развалина, продължаваше да се носи по вълните, тласкана от вятъра.

XVII ГЛАВА

Ти стой си тъй и свършека изслушай
на морските ни мъки.

Шекспир – „Бурята“

В злополучния момент, когато Иринг и нещастните му другари паднаха от шеметната височина в морето, бурята беше в разгара си. Макар че вятърът продължи да духа дълго след това трагично събитие, мощта му постепенно намаляваше. С утихването на бурята вълнението започна да се засилва и корабът да се клатушка. През следващите два часа Уайлдър приложи всичките си професионални знания и напрегна цялото си внимание и старание, за да не стане разбитият корпус жертва на алчните вълни. Благодарение на ненадминатото си майсторство обаче той изпълни с чест задачата, легнала върху плещите му, а когато на изток започна да просветлява, и вятърът, и вълните бързо се успокоиха. През всички тия решителни минути нашият авантюрист не получи ни най-малка помощ от когото и да било от екипажа, с изключение на двама опитни моряци, които още в началото бе сложил на кормилото. Но той не обръщаше внимание на тази неотзивчивост, защото в случая му стигаше собственият му разсъдък, подпомаган добросъвестно от усилията на моряците, които му бяха подръка.

Когато настъпи денят, той освети картина, напълно различна от бурния хаос на нощта. Ветровете сякаш бяха изчерпали цялата си ярост в досегашния си напор. В края на нощната вахта ураганият вятър бе позатихнал, а после се превърна в колеблив лек бриз и преди слънцето да изгрее, развълнуваното море съвсем се изглади. То се усмири така внезапно, както се укроти стихията, която го бе разбунила, и когато слънцето разля златистата си светлина широко и обилно върху спокойния океан, той лежеше безметежен и блестящ, макар че все още се поклащаше леко на дълги и тежки вълни, които приличаха на спокойно дишане на спящо дете.

Часът беше още ранен и ведрото небе обещаваеше хубав ден, през който екипажът можеше да вземе необходимите мерки, за да подчини кораба отново на волята си.

– Спуснете помпите! – изкомандува Уайлдър, като забеляза, че екипажът се измъква от различните места, където се бе изпокрил на по-

безопасно и по-спокойно през късните часове на нощта. – Чувате ли ме, сър – добави той строго, виждайки, че никой не помръдва, за да изпълни заповедта му. – Спуснете помпите и изтеглете всичката вода от кораба!

Найтхед, към когото Уайлдър се бе обърнал, погледна началника си изпод вежди, а после се спогледа многозначително с другарите си, преди да благоволи да прояви и най-малък признак на покорство. Но самото властно изражение на началника му го накара да се подчини. Отначало моряците вършеха работата си мудро, но се оживиха, когато помпената щанга се вдигна и видяха добре познатите им признаци за проникване на голямо количество вода. Опитът бе повторен по-старателно и с по-голяма точност.

– Ако с магия може да се изпразни корабен трюм, вече пълен до половината с вода – рече Найтхед, хвърляйки отново заплашителен поглед към внимателно следящия работата Уайлдър, – колкото по-скоро стане това, толкова по-добре, защото само свръхестествена сила може да накара помпите на „Кралска Каролина“ да смучат!

– Тече ли корабът? – попита началникът му бързо, което показваше какво голямо значение придаваше на отговора.

– Вчера смело бих подписал договор за всякакъв кораб, плаващ по океана, и ако капитанът ме бе попитал зная ли привичките и нрава му, щях да му отговоря „да“ така уверено, както зная, че името ми е Франсис Найтхед. Но виждам, че и най-стариият моряк има да научи още нещичко за морето, дори с риск до отиде на оня свят.

– Какво искате да кажете, сър? – попита Уайлдър, който чак сега забеляза предизвикателното изражение на своя помощник и заплашителното държане, с което го подкрепяше екипажът. – Пригответе помпите незабавно и изкарайте всичката вода от кораба.

Найтхед изпълни първата част от тази заповед, без да бърза, и след няколко минути всичко беше готово за започване на необходимата и явно спешна работа с изпомпването. Но никой не помръдна пръст да започне този тежък труд. Обезпокоеният Уайлдър веднага забеляза тази неохота, дори след като повтори заповедта си по-строго, обръщайки се по име към двама от моряците с призив да дават пример на послушание. Те се побавиха, изглежда, чакаха от помощника сигнал за бунт.

– Каква полза да работим с помпа на такъв кораб – каза той с дрезгав смях; тайният страх у него се бореше скришом с откритата злоба. – След това, което видяхме тази нощ, никой тук не би се учудил, ако корабът започне да изригва вода като кит.

– Как да тълкувам това непокорство и тези ваши приказки? –

попита Уайлдър, приближавайки се до Найтхед с твърда стъпка и поглед, сломяващ дързостта на подчинения му. – Вие, който в такъв момент би трябвало да давате пример с усърдието си, се осмелявате да учите хората на неподчинение?

Помощникът отстъпи една крачка и устните му трепнаха, но не пророни нито дума. Със спокоен, властен глас Уайлдър му заповяда да завърти сам ръчката на помпата. Тогава окопитилият се Найтхед категорично отказа. В следващия миг той бе повален в нозете на разярения командир с удар, който нямаше нито възможност, нито сила да отбие След тази решителна постъпка екипажът само за миг притаи дъх в нерешителност; после всички с кръсък се нахвърлиха върху нашия беззащитен и самотен авантюрист и това послужи като сигнал за открит бунт.

Точно когато десетки ръце налагаха яростно Уайлдър, писък от шканците прекъсна схватката и за миг настъпи затишие. Бе извикала Гъртруд и за щастие гласът ѝ подействува, като възпря тази освирепяла ган от груби и невежи хора, способни на всякакви злодеяния, когато страстите им са разпалени до крайност. Навъсените моряци пуснаха неохотно Уайлдър и се обърнаха към тази, която с намесата си им бе попредила поне засега да изпълнят намеренията си.

През най-критичните часове на изминалата нощ тия, чийто дълг ги задържаше на палубата, съвсем бяха забравили, че има пътнички. Ако някой изобщо си спомняше за тях, то ставаше в ония кратки мигове, когато младият моряк, който управляваше движението на кораба, успяваше да отвлече вниманието си от бясната борба между стихииите, бушуваща пред очите му, за да погледне крадешком по-нежни образи. Найтхед ги бе споменал, като че се отнасяше за част от товара, но съдбата им никак не вълнуваше закоравялото му сърце. Затова мисис Уилис и поверницата ѝ през цялото време останаха долу и не знаеха за случилите се междуременно нещастия. Стушени на койките си, те бяха чували воя на вятъра и непрестанния грохот на вълните, но този обичаен съпровод на всяка буря заглушаваше трясъка на мачтите и дрезгавите викове на моряците. В моментите на страшно напрежение, когато бристолинският търговски кораб лежеше на борда си, в съзнанието на по-прозорливата гвернантка действително от време на време проблясваше страшната истина; но тъй като съзнаваше своята безпомощност и не желаше да тревожи нищо неподозиращата си другарка, тя успяваше да се овладее и да не се издаде. Настъпилите след това тишина и сравнително спокойствие я накараха да помисли, че опасенията ѝ са били напразни, и дълго преди зазоряване тя и Гъртруд потънаха в освежителен сън. Те станаха,

качиха се заедно на палубата и се вцепениха от смайване пред картината на опустошение, която се разкри пред очите им, точно когато се извършваше отдавна замисляното нападение срещу Уайлдър.

– Какво значи тази ужасна промяна? – запита мисис Уилис с треперещи устни и смъртно пребледнели бузи въпреки изключителната си способност да владее чувствата си.

Очите на Уайлдър святакаха, а челото му беше навъсено като небесата, от чиято заплаха така щастливо се бяха избавили. Махайки заканително с ръка към нападателите си, той отговори:

– Това значи бунт, госпожо – коварен, подъл бунт!

– Нима бунт може да лиши кораб от мачтите му и да го превърне в безпомощна отломка сред морето?

– Слушайте, госпожо! – намеси се грубо помощникът. – Ще ви говоря откровено, защото е добре известно коя сте и че се намирате на борда на „Каролина“ като пътничка, която си е платила превоза. Тази нощ аз видях небето и океана такива, каквито никога преди не съм ги виждал. Едни кораби се носеха по вятъра, леки и непотъващи като коркови запушалки, с напълно изправни мачти, а на други бяха очистени всички мачти, както бръсначът обръсва брадата. Срегнахме кръстосвачи, неуправлявани от ничия ръка; изобщо никой тук не е прекарвал вахта като сношната.

– Но каква връзка има това с насилието, на което току-що бях свидетелка? Нима този кораб е обречен само на беди? Можете ли да ми обясните това, мистър Уайлдър?

– Във всеки случай нямате право да кажете, че не ви предупредих за опасността – отвърна Уайлдър с горчивина.

– Да, и дяволът може да стане праведник, като го поставиш натясно – обади се помощникът. – Щом нареди, всичките му дяволчета се разбесняват из морето; но, слава богу, въпреки голямото си желание той няма нито смелостта, нито силата да държи всички под юзда. Иначе в тия смутни времена спокойното пътуване би било такава рядкост, че малцина биха се решили да се прехранват с морския занаят. Предупреждение, а! Е, вярно, вие много пъти ни предупреждавахте открито. Когато Никълъс Никълс пострада при вдигането на котвата, това беше личба, която фрахтователят не биваше да пренебрегва. Аз знам: случи ли се някакво нещастие в такъв момент, то повлича след себе си и други беди. Пък и старецът в лодката също беше лошо знамение; а и да изгониш лоцмана от кораба неминуемо вещае зло. И на всичко отгоре, вместо да си вземем поука и да си стоим мирно закотвени, ние изкарахме

кораба в открито море и напуснахме едно безопасно и надеждно пристанище, и то не в кой и да е ден, а точно в петък¹³⁰. И случилото се не ме учудва; учудвам се само, че съм още жив. А оцелях по една проста причина: вярвам в това, в което трябва да се вярва, а не на непознати моряци и бог знае откъде дошли капитани. Ако Едуард Иринг бе постъпил като мен, сега щеше да бъде на палубата, а не на морското дъно, защото, макар и почти склонен да вярва в истината, все пак той беше твърде суеверен и доверчив.

Това верую, прокламирано високопарно от помощника, макар и напълно разбираемо за Уайлдър, представляваше загадка за слушателките му. Ала Нйтхед не беше от ония, които оставят нещо незавършено, а и не бе стигнал толкова далеч, за да се откаже напълно от намерението си. С няколко думи той обясни на мисис Уилис отчаяното положение на кораба и абсолютната невероятност той да се задържи върху водата още дълго време, тъй като с очите си се бе убедил, че долният му трюм е вече до половина пълен с вода.

– И какво трябва да се направи? – попита гувернантката, хвърляйки поглед на дълбоко отчаяние към бледата и внимателно слушаща Гъртруд. – Няма ли наблизил някой чужд кораб, който да ни прибере от тази развалина? Или сме обречени да загинем безпомощно?

– Да ни пази бог от чужди кораби! – възкликна навъсеният Нйтхед. – Пинасът¹³¹ ни е окачен на кърмата, а до сушата трябва да има четиридесетина левги на североизток; с вода и хранителни припаси разполагаме в изобилие, а дванайсет силни ръце бързо могат да закарат лодка до американския континент, ако, разбира се, Америка е още там, където я видяхме снощи при залез.

– Значи предлагате да напуснем кораба?

– Да. Всички добри моряци трябва да пазят интересите на собственика, ала животът е по-скъп от парите.

– Да бъде волята бойкия! Но нали не мислите да сторите никакво зло на този господин, който според дълбокото ми убеждение управляваше кораба в най-критични обстоятелства с рядко за младостта си

130. Суеверието, че петък е лош ден, е присъщо не само на Нйтхед; то съществува повече или по-малко и до ден-дневен сред моряците. Някакъв умен търговец от Кънетикът пожелал да спомогне за изкореняването на това убеждение, което понякога създава неприятности. Той се разпоредил килът на един кораб да бъде положен в петък, спуснал кораба на вода в петък, кръстил го „Петък“ и го пратил по първия му маршрут в петък. И за нещастие на този добронамерен опит нито за кораба, нито за екипажа му не се чуло повече! Б.а.

131. Пинас – дълга гребна лодка. Б.пр.

умение!

Найтхед промърмори под нос какво мисли да стори и се отдръпна настрана, очевидно да поговори с моряците, които изглеждаха напълно готови да подкрепят дори най-безчестните му и престъпни замисли. Последваха няколко минути на напрегнато очакване, през които Уайлдър мълчеше и стоеше спокоен, но на устните му трептеше като че презрителна усмивка, а самият той се държеше по-скоро като човек, който има властта да решава съдбата на другите, отколкото като такъв, който съзнава, че в този момент се решава собствената му участ. Когато най-после тъпоглавите моряци завършиха съвещанието си, помощникът се приближи да обяви решението им. Впрочем не бяха нужни думи, за да стане ясна същността на това решение: няколко моряци тутакси се заловиха да спуснат на вода спасителната лодка, докато други пренасяха в нея необходимите средства за съществуване.

– В този пинас има място за всички християни от кораба – заяви Найтхед. – Що се отнася до ония, които разчитат на други, е, нека поискат помощ оттам, откъдето са свикнали да получават.

– Значи ли всичко това, че възнамерявате да изоставите този потъващ кораб и да измените на дълга си? – произнесе Уайлдър спокойно.

Боязливият, но все още сърдит помощник го измери с поглед, в който се бореха страх и тържество, и отговори:

– Щом умеете да управлявате кораб без екипаж, лодка не ви трябва! Пък и не ще можете да кажете на приятелите си, които и да са те, че ви оставяме без средство да се доберете до сушата, ако наистина сте земна птица. Ето ви баркаса!

– Баркасът ли! Но вие много добре знаете, че без мачти дори с общи усилия не можем да го вдигнем от палубата, иначе нямаше да го оставите.

– Тези, които свалиха мачтите на „Каролина“, могат отново да ги сложат – обади се с подигравателна усмивка един моряк. – Няма да мине и час, след като ви оставим, и ще дойде някой килектор¹³², ще ви постави пак мачти и ще можете да заплавате заедно.

Уайлдър не благоволеше да отговори. Той закричи напред-назад по палубата замислен, но запазвайки пълно самообладание и спокойствие. В това време моряците, подтиквани от общо желание да напуснат повредения кораб час по-скоро, се подготвиха усилено за това. Озадачените и разтревожени жени не бяха успели още да си дадат ясна сметка за

132. Килектор – кораб, обзаведен с мощни товароподемни устройства. Б.пр.

необикновеното положение, в което се намираха, когато видяха как безпомощният капитан бе пренесен край тях до лодката, а след една мину­та им бе отправена покана и те да се настанят до него.

Така въввлечени в тази драма, те започнаха да чувствуват наложи­телната необходимост да вземат някакво решение. Опасявах се, че протестите ще бъдат безполезни, защото свирепите и злобни погледи, хвър­ляни от време на време към Уайлдър по време на работата, показвах, че има опасност тези упорити и невежи хора да прибягнат към нови наси­лия. Гувернантката мислеше да се обърне за подкрепа към ранения, но като видя как плахо и неспокойно се оглежда, докато го изнасяха на па­лубата, и каква телесна и душевна болка е изписана на набръчканото му лице, когато се мъчеше да го скрие с одеялата, с които беше увит, ясно разбра колко малко помощ можеше да се очаква от него.

– Какво ще правим сега? – попита тя най-сетне равнодушния наг­лед обект на своето безпокойство.

– Де да знаех! – отговори той бързо, обгръщайки с бегъл, но внима­телен поглед целия хоризонт. – Не е изключено да се доберат до брега, ако затишието продължи цяло денонощие.

– А в противен случай?

– Вятър от северозапад или от която и да било друга посока ще бъ­де гибелен за тях.

– А корабът?

– Ако го напуснат, ще потъне.

– Тогава ще се опитам да смекча тези каменни сърца! Не знам защо проявявам такава загриженост за вашата съдба, загадъчни момко, но съм готова да понеса всякакви страдания, за да ви спася от тази опасност.

– Чакайте, уважаема госпожо – каза Уайлдър, спирайки я почтител­но с ръка, когато тя понечи да стане. – Аз не мога да напусна кораба.

– Кой знае. И най-упоритите понякога отстъпват, дори невежество­то можеш да накараш да се вслуша в гласа на разума. Може пък и да успеея.

– Една душа трябва да усмирите, един разум да убедите, един пред­разсъдък, над който нямате власт, да победите.

– За кого става дума?

– За самия мен.

– Какво искате да кажете, сър? Нима сте толкова слаб, че възмуще­нието от тия хора да ви подтиква към такава лудост?

– Приличам ли на луд? – запита Уайлдър. – Чувството, което ме

води, може да е погрешно, ала то се корени в моите привычки, в моите убеждения, бих казал – в моите принципи. Честта не ми позволява да напусна кораба, който командувам, докато една-единствена негова дъска може да се държи над водата.

– Какво е способен да направи сам човек в такъв критичен момент?

– Нищо – отвърна той с тъжна усмивка. – Аз трябва да умра, за да могат други достойни след мен да изпълнят дълга си.

Мисис Уилис и Гъртруд гледаха добродушните му очи и спокойно лице със загриженост, граничеща с ужас. В самото изражение на лицето му гувернантката четеше непреклонна решителност; а Гъртруд, макар и да потръпваше при мисълта каква жестока участ го очаква, все пак усещаше в младото си сърце такава топлина, че беше почти готова да повярва в похвалната му самоотверженост. Но гувернантката съзираше в решителността на Уайлдър само нови причини за тревога. Ако досега бе изпитвала нежелание да довери себе си и възпитаницата си на тази сган, която сега властвуваше на кораба, това нежелание се засили още повече, когато ѝ заповядаха с груб и креслив глас да заеме бързо мястото си между тях.

– Помогни ми, боже, да реша що да правя! – възкликна тя. – Кажете ни нещо, момко; посъветвайте ни, както бихте посъветвали майка и сестра.

– Ако ми беше писано да имам такива близки и скъпи роднини, нищо нямаше да ни раздели в такъв момент.

– А има ли надежда за тия, които ще останат на разбития кораб?

– Съвсем слаба.

– А в лодката?

Уайлдър мълча почти една минута, преди да отговори. Той отново обърна очи към светлия, обширен хоризонт, оглеждайки много внимателно небето по посока на далечния континент. Нито един признак, показващ какво ще бъде времето, не убягна от вниманието му; на лицето му се отразяваха различните чувства, които го вълнуваха.

– Тъй като съм мъж – изрече той разпалено – и съм длъжен не само да съветвам, но и да закрилям жени като вас, аз не се доверявам на времето. Според мен шансът да ни забележи някой минаващ кораб е равен на вероятността тия, които рискуват да плават с пинаса, да се доберат до сушата.

– Тогава да останем – заяви Гъртруд и за пръв път, откакто бе излязла на палубата, в бледите ѝ бузи бликна руменина. – Не искам да бъда в лодката с тия негодници.

– Хайде, хайде! – завика нетърпеливо Найтхед. – Всяка минута светлина е една седмица живот за нас, а всяка секунда затишие се равнява на година. Хайде, качвайте се, иначе ви оставаме!

Мисис Уилис не отговаряше, а стоеше като статуя на съмнението и нерешителността. По водата се чу плясък на гребла и след миг пинасът се плъзна по вълните, тласкан от силните ръце на шестима мощни гребци.

– Чакайте! – извика гувернантката, преборила се с нерешителността си. – Щом изоставяте мен, вземете поне възпитаницата ми.

На зова ѝ помощникът отговори само като махна с ръка и избоботи нещо с грубия си глас. Настъпи продължителна, дълбока тишина, чуваше се само дишането на изоставените. Навъсените физиономии на моряците в пинаса скоро станаха смътни и едва различими, а после и самата лодка започна да се смалвява, докато най-после се превърна в далечно петънце, което ту се повдигаше, ту се снишаваше в такт с движението на сините вълни. През цялото това време не бе проронена нито една дума. Всеки се вираше в отдалечаващата се лодка, докато му се премрежиха очите, и едва когато зрението престана да предава до мозъка този малък образ, Уайлдър се отърси от вцепенението, в което бе изпаднал. Тогава той извърна очи към спътничките си и притисна челото си с ръка, сякаш зашеметен от отговорността, която бе поел, съветвайки ги да останат. Но сковаващият страх отмина, отстъпвайки място на твърдост и решителност, много често изпитвани в критични моменти, защото спокойствието и самообладанието не можеха да го напуснат лесно и за дълго.

– Отидоха си! – каза той, поемайки тежко дъх. Като че дишането му бе дълго и неестествено прекъснато.

– Отидоха си! – повтори като ехо гувернантката, обръщайки изпълнени със силна тревога очи към неподвижната, сякаш изваяна от мрамор фигура на своята възпитаница. – Вече няма никаква надежда!

Погледът, който Уайлдър хвърли към същата безмълвна, но прекрасна статуя, беше не по-малко изразителен от погледа на тая, която я бе възпитавала от детинство. Лицето му беше замислено, а устните – стиснати, докато напрягаше всички сили на богатото си въображение и всестранния си опит. I

– Има ли надежда? – запита гувернантката, която следеше с неотклонно внимание и най-малката промяна върху потрепващото му лице.

Чертите му се проясниха, а озарилата ги усмивка беше като слънчева светлина, проникваща през най-черни буреносни облаци.

– Има! – отговори той твърдо. – Положението ни не е още толкова отчаяно.

– Тогава да възхвалим тоя, който управлява океана и земята! – възкликна с благодарност гувернантката, изливайки дълго потисканата си мъка с поток от сълзи.

Гъртруд се хвърли на шията на мисис Уилис и за минута неудържимите им чувства се смесиха.

– А сега, мила госпожо – каза Гъртруд, отскубвайки се от прегръдките на гувернантката си, – да се доверим на уменията на мистър Уайлдър; той предвиди и предсказа тази опасност, значи може да предрече и нашето спасение.

– Предвидил и предсказал ли! – повтори гувернантката с тон, който показваше, че вярата ѝ в професионалната далновидност на непознатия не е толкова безгранична, колкото вярата на по-младата ѝ и по-пламенна спътница. – Нито един простосмъртен не би могъл да предвиди това ужасно нещастие, а и ако го бе предвидил, щеше да се постарее да избегне опасността! Мистър Уайлдър, няма да ви досаждам с молби за обяснения, които сега биха били излишни, но смятам, че не ще откажете да споделите с нас основанията си за надежда.

Уайлдър побърза да задоволи любопитството ѝ, съзнавайки, че то е напълно естествено, но същевременно и мъчително. В желанието си да използват затишието бунтовниците бяха оставили по-голямата и по-надеждната от двете лодки на разбития кораб, тъй като добре знаеха, че ще бъдат необходими много часове на тежък труд, за да я спуснат в океана от мястото ѝ между останките от двете главни мачти. Тази операция, която с обикновените подечни устройства на кораба можеше да се извърши за няколко минути, сега изискваше дружните усилия на всички. А и трябваше да действуват така внимателно и предпазливо, че щяха да загубят твърде много минути, които основателно смятаха за извънредно ценни при това капризно и променливо време през този сезон. В този малък Ноев ковчег Уайлдър възнамеряваше да пренесе такива необходими неща, които би могъл да събере набързо от изоставения кораб, а после да се качи на него със спътничките си и да чака критичния момент, когато разбитият кораб ще потъне под тях.

– И вие наричате това надежда? – възкликна мисис Уилис, когато завърши това кратко обяснение и бузите ѝ пребледняха от разочарование. – Чувала съм, че водовъртежът, който се образува от потъващ кораб, повлича всички по-малки предмети, плаващи наблизко!

– Да, случва се понякога. За нищо на света не бих ви заблуждавал.

Трябва да ви кажа, че според мен възможността да се спасим е равна на вероятността да потънем заедно с кораба.

– Това е ужасно! – промърмори гувернантката. – Но нека бъде божията воля! А не може ли сръчността да замести силата и лодката да бъде спусната от палубата преди настъпването на съдбоносния миг?

Уайлдър поклати отрицателно глава.

– Ние не сме толкова слаби, колкото ни мислите – обади се Гъртурд. – Напътвайте нашите усилия и ще видим тогава какво може да се направи. Тук е Касандра – добави тя, обръщайки се към вече представената на читателя чернокожа девойка, която стоеше зад младата си и пламенна господарка, преметнала през ръка пелерината и шаловете ѝ така, като че се готвеше да я придружи на утринна разходка. – Тук е Касандра, която сама притежава почти силата на мъж.

– Дори и да беше силна колкото двайсетима, лодката пак не би могла да се спусне без помощта на механизми. Но ние губим време в приказки; ще слеза долу да видя колко време още ни остава, а после ще започнем приготвянията, при които дори вие, прекрасно създание, колкото и нежна и крехка да изглеждате, бихте могли да помогнете.

След това посочи някои по-дребни предмети, които можеха да им потръбват за насъщни нужди, ако имаха щастието да се измъкнат от разбития кораб, и се разпореда да бъдат сложени незабавно в лодката. Докато трите жени се занимаваха усърдно с това, Уайлдър слезе в трюма на кораба да провери докъде се е покачила водата и да пресметне колко време е нужно на потъващия кораб, за да изчезне напълно. Фактическото положение се оказа много по-тревожно, отколкото бе предполагал.

Останал без мачти, корабът се бе мятал така яростно, че много от шевовеите му се бяха отворили и сега водата нахлуваше с такава страшна бързина, че надстройките му започнаха да потъват под повърхността на океана. Като се огледа наоколо, младият моряк разбра критичното положение и с горчивина в сърцето започна да проклина невежеството и суеверието, което бе накарало екипажа да го напусне. Защото всъщност нямаше такава злина, която с труд и умение да не можеше да се поправи; но лишен от помощ, той разбираше колко безсмислено е дори да се опитва да забави вече неминуемата катастрофа. Връщайки се със свито сърце на палубата, веднага се залови с необходимите приготвяния, в които се криеше единственият шанс за спасение.

Докато спътничките му с по-лекия си труд се мъчеха да потиснат чувството на страх, Уайлдър постави двете мачти на лодката и подреди платната и другите предмети, които можеха да им потръбват в случай на

успех. В тези занимания отлетяха два часа, сякаш минутите бяха мигове. Когато изтече това време, всичко беше готово. Тогава Уайлдър отряза въжетата, които придържаха лодката на мястото ѝ, когато корабът беше в движение, така че тя стоеше изправена само на дървените си подставки и нищо друго не я свързваше с корпуса, който в това време бе потънал толкова дълбоко, че имаше опасност всеки миг да отиде на дъното. След като взе тази предпазна мярка, младият капитан покани дамите да се качат на лодката, да не би критичният момент да настъпи по-скоро, отколкото очакваше; защото добре знаеше, че потъващият кораб е като подронена стена, която всеки миг и при най-малкия тласък може да се сгромоляса.

След това се залови с не по-малко необходимата работа да направи подбор измежду хаоса от вещи, с които спътничките му от престараване бяха така задръстили лодката, че кажи-речи нямаше къде да настанят далеч по-драгоценните си особи. Въпреки многобройните и шумни протести на негърката Уайлдър изхвърляше от баркаса разните кутии, куфари и пакети, тъй като в последна сметка за него беше по-важна личната им безопасност. Скоро лодката бе разчистена от всичко, което при тези обстоятелства беше буквално излишно, ала остави предостатъчно за задоволяване на всичките им нужди и за осигуряване на известни удобства в случай, че се изплъзнеха от лакомата стихия.

Тогава, едва тогава Уайлдър можа да си откъдне. Той бе нагласил платната така, че да бъдат готови да се вдигнат всеки момент; внимателно бе проверил да не би някое заплетено въже да свързва лодката с потъващия кораб, който по този начин щеше да ги повлече със себе си; и се бе уверил, че храната, водата, компасът и несвършените уреди, използвани тогава за определяне местоположението на корабите, са грижливо сложени по местата си, за да бъдат винаги подръка. Когато всичко беше готово, той сам се настани при кърмата на лодката и с хладнокръвното си държане се помъчи да предаде от своята твърдост на не толкова смелите си спътници.

Яркото слънце дремеше на хиляди места от всички страни на прихналия и изоставен кораб. Морето беше спокойно, само от време на време безпомощната грамада, на която все още стоеше „ковчегът“ с очакващите съдбоносния момент корабокрушенци, се повдигаше, събудена от унилия си покой, за миг се поклащаше тежко върху плискащите се вълни, а после затъваше все по-дълбоко и по-дълбоко в поглъщащата я стихия. Но корпусът изчезваше бавно, дори отегчително за тях, които очакваха с такова нетърпение окончателното му потъване, когато щеше

да се реши участта им.

През тия часове на изнурително, страхотно напрежение следящите гибелта на кораба си разменяха по някоя и друга дума, в която звучеше увереност и понякога нежност, но с продължителни паузи, когато всеки се вглъбяваше в мислите си. Всеки се въздържаше да говори за опасното им положение, съобразявайки се с чувствата на останалите, но никой не можеше да потисне жаждата за живот, изпитвана от всички, и да скрие надвисналата над тях заплаха. Така течаха минути, часове, изниза се и целият ден и над морето започна да се спуща мрак, който постепенно стесняваше кръгозора им на изток, докато най-сетне от цялата заобикаляща ги пустош остана да се вижда само един малък мъгълав кръг около мястото, където се намираха. След тази промяна на гледката измина още един страшен час, през който им се струваше, че смъртта витае над тях, съпроводена от най-кошмарните си ужаси.

Изведнъж се чу тежък плясък и на морската повърхност изскочи и се заклати огромно туловище на кит, а подир него изплуваха стотици подражатели-рибки, които следваха неотлъчно царя на океана. На Гъртруд, която бе обхваната от трескаво безпокойство, ѝ се струваше, че от морските дълбини излизат всички чудовища. Уайлдър се опитваше да я успокои, уверявайки я, че тези привични звуци са по-скоро предвестници на покой, отколкото признаци за някаква нова опасност, но Гъртруд виждаше мислено тайнствените им скривалища в подводните бездни и си представяше как отвратителните им обитатели висят над тях кат(на конец. Дори здравомислещият моряк се уплаши, когато забеляза върху тъмната водна повърхност черните перки на хищната акула, която с въртеше около потъващия кораб, усетила по инстинкт, че съдържанието на обречения кораб скоро ще стане плячка за нейните посестрими. В този момент изгря луната и обля с меката си, ала измамна светлина променящата се, но страшна сцена.

– Вижте – каза Уайлдър, когато нощното светило издигна своето бледо и тъжно кълбо над морския хоризонт, – поне ще имаме светлина за рискованото ни спущане!

– Нима то е толкова близко? – запита мисис Уилис, събирайки цялата си смелост, която ѝ бе останала в това опасно положение.

– Да. Водата е стигнала вече до шпигатите. Понякога кораб може да се задържи на повърхността чак докато се напълни съвсем. Ако на нашия е писано да потъне, то това ще стане скоро.

– Ако му е писано ли! Има ли поне най-малка надежда да не потъне?

– Никаква! – отговори Уайлдър, но млъкна и се ослуша в глухите звуци, които идеха от недрата на кораба: водата нахлуваше през преградите от борд до борд, сякаш някакво огромно чудовище стенеше I предсмъртна агония. – Никаква. Корабът вече потъва!

Спътничките му забелязаха промяната, но не бяха в състояние да проронят нито дума. Чу се отново глух, застрашителен, боботещ звук и съгъстеният въздух в трюма взриви предната част на палубата с такъв трясък, като че гръмна оръдие.

– А сега се дръжте за въжетата, които ви дадох! – извика Уайлдър, задъхан от вълнение.

Думите му бяха заглушени от пляска и клоката на водата. Корабът се гмурна подобно на умиращ кит, вдигна кърмата си високо във въздуха и потъна в морските дълбини като чудовище, търсещо тайните си убежища. Неподвижната лодка се вдигна заедно с кораба, докато зае опасно, почти отвесно положение. Когато корабът се скри под вълните, баркасът заби нос във водата и едва не се напълни догоре, но тъй като беше плавак и лек, се повдигна отново, слегналата се водна маса даде силен тласък на кърмата му и малкият Ноев ковчег се устреми напред като управляван от човешка ръка. Ала образувалият се водовъртеж повлече всичко около себе си и в следващия миг баркасът се плъзна надолу по склона му, сякаш през същия зейнал въртоп да последва към дъното огромното съоръжение, част от което бе съставлявал толкова време. Но той се вдигна с поклашане на повърхността, няколко секунди подскача и се върта подобно на мехур по вълните на вир, а после океанът изпъшка и заспа отново.

XVIII ГЛАВА

... През ден се случва търговци по море,
жена любяща, да губят нещо скъпо...

Шекспир – „Бурята“

– Спасени сме! – каза Уайлдър, който през цялото това време бе стоял здраво притиснат о мачтата и следил неотклонно всяка стъпка на избавлението им. – Поне засега сме спасени, за което можем да благодарим само на бога, защото и цялото ми моряшко изкуство нямаше да ни помогне.

Жените бяха скрили лица във вързопите с дрехи, на които седяха; дори гувернантката вдигна лицето си чак когато спътникът ѝ два пъти я увери, че опасността е минала. Изтече още една минута, през която мисис Уилис и Гъртруд отправиха благодарствени молитви още по-пламенно и с много по-изразителни думи от тия, които се бяха изтръгнали преди малко от устата на младия моряк. След като изпълниха този приятен дълг, те се изправиха, сякаш молитвата им бе вдъхнала кураж да погледнат по-смело на положението си.

Отвред се простираше наглед безкрайната водна пустиня. Целият им свят се ограничаваше в тяхното малко и крехко убежище. Докато под нозете им се намираще корабът, макар и потъващ и опасен за тях, като че между техния живот и океана имаше някаква преграда. Само за една минута тази ненадеждна опора бе изчезнала и сега те бяха запокитени сред морето в лодчица, която можеше да се оприличи на водно мекхурче върху тази необятна шир. В този момент Гъртруд се чувствуваше готова да даде половината от живота си, само и само да съзре необятния и почти незаселен континент, който се простираше на хиляди мили на запад и бележеше границите на водния свят.

Но силните чувства, предизвикани от безнадеждното им положение, скоро се уталожиха и мислите им отново се насочиха към начините за осигуряване на окончателното им избавление. Уайлдър бе предвидил тези чувства и още преди мисис Уилис и Гъртруд да се бяха окопитили, с помощта на уплашената, но бърлива Касандра се залови да подреди съдържанието на лодката по такъв начин, че тя да се движи по водата колкото е възможно по-леко.

– При правилно разположени платна и попътен вятър – извика

нашият авантюрист весело – все още има надежда да се доберем до сушата най-много за едно денонощие. С този добър баркас не бих се поколебал да обходя дори цялото американско крайбрежие, при условие че...

– Забравили сте условието – обади се Гъртруд, забелязвайки, че Уайлдър се двоуми, вероятно понеже не искаше да постави някаква уговорка, която би засилила опасенията на спътничките му.

– При условие, че това ставаше два месеца по-рано – допълни той вече не толкова уверено.

– Значи времето е против нас; нужна е само по-голяма решителност от наша страна.

Уайлдър обърна глава да погледне прекрасната си събеседница. Спокойното ѝ лице, посребрено от луната, изразяваше всичко друго, само не и силата, необходима, за да превъзмогне негодите, с които положително щеше да се сблъска, преди да успеят да се доберат до континента. След като размисли, той вдигна ръка към югозапад и известно време поддържа разтворената си длан към нощния въздух.

– За хора в нашето положение няма нищо по-лошо от бездействието – рече той. – Има изгледи скоро вятърът да задуха от тази посока; трябва да бъде готов да го посрещна.

Тогава вдигна двете рейкови платна, опъна ги добре и застана до кормилото в очакване скоро да се наложи да пристъпи към действие. Резултатът не го разочарова. Не мина много време и леките платна на лодката заплюяха, а после, когато насочи носа в нужното направление, малкият плавателен съд се заплъзга бавно по незнайния си воден път.

Вятърът, наситен с нощната влага, скоро изду силно платната. Уайлдър използва това обстоятелство, за да накара жените да се оттеглят на почивка под малкия брезентов навес, който бе съобразил да стъкми на дюшечи, които бе свалил от кораба. Забелязвайки, че закрилникът им желае да остане сам, мисис Уилис и възпитаницата ѝ се подчиниха и макар че не заспаха, никой не можеше да каже, че на самотния баркас има и някой друг освен нашия авантюрист.

Мина полунощ, без да настъпи някаква съществена промяна в положението на тези самотни пътешественици. Вятърът се бе засилил; според изчисленията на Уайлдър бяха изминали вече няколко левги по океана право към източния край на оня дълъг и тесен остров, който дели водите, миещи бреговете на Кънетикът, от откритото море. Минутите летяха бързо, защото времето беше благоприятно и мислите на младия моряк бяха погълнати в спомени за краткия му, но изпълнен с

приключения живот. Той се наклони напред да долови лекото дихание на спящите. После се отпусна пак на мястото си и устните му се задвижиха – даваше вътрешен израз на причудливите полети на фантазията си. Но нито за момент, дори когато беше най-увлечен в мечти и мисли, не забравяше неизменните и почти инстинктивни задължения на своя ранг. Бърз поглед към небето, кос – към компаса, от време на време по-продължително вглеждане в бледия лик на тъжната луна – това бяха обикновено посоките, към които се устремяваха опитните му очи. Месечината все още се намираще в зенита и Уайлдър забеляза с безпокойство, че въздухът около нея беше напълно прозрачен. А предпочиташе зловещите бледи кръгове, които толкова често я заобикалят и се смятат за предвестници на буря, вместо тоя остър и сух въздух, през който лъчите ѝ падаха така свободно върху водната повърхност. Влагата, донесена от вятъра, също бе изчезнала и вместо нея чувствителните сетива на моряка долавяха често ободрителния, но в този момент нежелан дъх на сушата. Всички тия признаци показваха, че скоро ще надделеет вятърът откъм континента, и то (както се опасяваше, съдейки от някои вълнести, продълговати, тесни облаци, които се трупаха на западния хоризонт) със сила, обичайна за това бурно време на годината.

Ако в съзнанието на Уайлдър съществуваша някакви съмнения в точността на прогнозите му, те щяха окончателно да се разпръснат в началото на утрото. Тогава променливият вятър започна пак да замира и дори преди да се почувствува последният му полъх върху пърхашите платна, от запад задухаха насрещни ветрове. Нашият моряк веднага разбра, че едва сега ще започне истинската борба, и се залови да се приготви за нея. Квадратните дочени платна, толкова дълго обявявани от мекия южен вятър, чрез двойни рифове бяха намалени до една трета от първоначалната си площ, а някои от останалите по-обемисти предмети, които едва ли щяха да послужат за нещо на хора в тяхното положение, без никакво колебание бяха изхвърлени в морето. Тази мярка се оказа напълно оправдана. Скоро над морето се понесоха тежките въздишки на северо-западния вятър, който довя със себе си острия студ на суровите области на Канада.

– Аха, добре те познавам аз – промърмори Уайлдър, когато първият порив на този нежелан вятър връхлетя върху платната и принуди малката лодка да се преклони пред силата му, – добре те познавам с твой силен мирис на вода и на земя! По-добре да беше се надухал над езерата, а не да идваш тук да блъскаш уморените моряци назад, та да удължаваш и без това дългия им път с лютите си студове и неотстъпно упорство!

– Говорите ли нещо? – обади се Гъртруд, която се подаде изпод навеса, но после, когато усети острия въздух отвън, потрепера и се отдръпна да се скрие отново под него.

– Спете, лейди, спете – отговори той, защото не искаше в такъв момент да бъде смущаван дори от нейния нежен глас.

– Нова опасност ли има? – попита тя, отдръпвайки се внимателно от дюшека, за да не нарушава съня на своята гувернантка. – Не се страхувайте да ми кажете дори най-лошото, аз съм дъщеря на военен!

Той посочи толкова очевидните за него признаци, но не продума нищо.

– Усещам, че вятърът е по-студен отпреди, ала не виждам никаква друга промяна.

– А знаете ли накъде се движи лодката?

– Към сушата, предполагам. Вие сам ни уверихте в това и вярвам, че не бихте ни заблудили умишлено.

– Вие много ме ласкаете; за отплата сега ще ви кажа, че се лъжете! Зная, че във вашите очи всички посоки в тази пустош изглеждат еднакви, но аз не мога да се излъжа тъй лесно.

– Значи не пътуваме към нашите домове?

– Нещо повече: ако продължаваме да се движим в тази посока, ще трябва да прекосим целия Атлантически океан, преди да видим отново земя.

Гъртруд не отговори, а се върна натъжена при гувернантката си. В това време Уайлдър, останал сам, се залови да следи компаса и посоката на вятъра. Съобразявайки, че може да се приближи повече до американския континент, ако промени положението на лодката, той направи завои фордевинд и обърна носа към югозапад дотолкова, доколкото позволяваше вятърът.

Но тази незначителна промяна не вдъхваше голяма надежда. От минута на минута вятърът все повече и повече се засилваше, докато най-после напорът му го принуди да прибере задното платно. Дремещият океан скоро се събуди и когато баркасът вече се бе нагодил към силата на вятъра с прибрано предно платно, той започна ту да се вдига върху растящите вълни, ту да пропада в браздите помежду им, които за миг оставаха спокойни. Плясъкът на водата и воят на вятъра, който сега бе започнал да вилнее яростно над водната пустиня, накараха жените да се сгущат по-близо до своя покровител. На бързите им, тревожни въпроси той даваше добре обмислени но кратки отговори, сякаш чувствуваше, че моментът е по-подходящ за дела, отколкото за думи.

Така се изнизиха бавните минути на нощта, изпълнени с тревога, която с всеки изминат момент ставаше все по-тягостна и с всяко ново засилване на вятъра – все по-напрегната. Настъпи денят, който разкри още по-ярко нерадостната перспектива. Вълните изглеждаха зелени и свирепи, тук-там по върховете им започваха да се образуват големи пенести гребени – сигурен признак, че предстои борба между стихииите. После над нащърбената линия на източния хоризонт изгря слънцето, което се заизкачва бавно към синия небосвод горе – ведър, студен, ясно-различим и безоблачен.

Уайлдър следеше всички тези промени с внимание, което показваше колко критично е положението. Той като че ли се вглеждаше повече в признаците на небето, отколкото в мятаните се, налиташа вълни, които се разбиваха в борда на малкото му корабче с такава сила, че често сякаш го заплашваха с пълно унищожение. Що се отнася до последното, той като опитен моряк знаеше кога точно ще настъпи съдбоносният момент, докато на по-неопитните му спътнички се струваше, че опасността вече е дошла. За него това беше като гръмотевица, сравнена със светкавицата в ума на философа; или, по-точно казано, знаеше, че ако ги връхлети някакво бедствие от стихията, върху която плаваха, способността ѝ да напаости шеше да бъде приведена в действие преди всичко от силата на стихията-посестрима.

– Какво е положението ни сега според вас? – попита мисис Уилис, впила поглед в лицето му, сякаш се мъчеше да прочете отговора в изражението, а не в думите.

– Докато вятърът продължава да духа така, все още има надежда да се задържим на пътя на корабите, движещи се между големите северни пристанища; но ако се засили и се превърне в буря, а морето се разбушува, съмнявам се дали тази лодка ще може да устои срещу вятъра.

– Значи имаме един-единствен изход: да се помъчим да изпреварим бурята.

– Тогава трябва да се движим по вятъра.

– Каква ще бъде посоката ни в такъв случай? – запита Гъртруд, която от вълнението на океана и пустата гледка навред около тях бе объркала напълно всичките си представи за места и разстояния.

– В такъв случай – отговори авантюристът и в погледа му, впит в нея, бяха така странно примесени съчувствие и безкрайна загриженост, че в кротките ѝ очи се прокрадна смущение – в такъв случай ще трябва да се отдалечим от сушата, до която е толкова важно да се доберем.

– Какво това? – извика Касандра, въртейки насам-натам големите

си черни очи с любопитство, което никаква тревога или чувство за опасност не можеше да угаси. – Май много голям риба във вода?

– Това е лодка? – провикна се Уайлдър, скачайки на една от седалките за гребците, за да види по-добре тъмния предмет, плъзгащ се по блестящия гребен на една вълна на стотина фута от мястото, където самият баркас се бореше с талазите. – Хей, вие! Ей, лодката! Ехо, вие там! Ей, вие от лодката!

Край тях фучеше вятърът, ала никакъв човешки глас не се отзова на повикването. В това време бяха попаднали в една дълбока бразда между две вълни и пред погледите им се изпречиха заобикалящите ги водни стени.

– Милостиво providение! – възкликна гувернантката. – Може ли да има други нещастници като нас?

– Ако очите ми не ме лъжат, това беше лодка – откликна Уайлдър, който продължаваше да стои изправен на седалката с надежда да успее да я зърне повторно. Желанието му бързо се изпълни. Той бе предал кормилото в ръцете на Касандра, която отклони баркаса малко от курса. Думите бяха още на устата му, когато въпросният тъмен предмет, понесен от една вълна, се озова от наветрената страна и в браздата край тях мина обърнат с дъното нагоре пинас. В този момент негърката изпищя, пусна кормилото, падна на колене и закри лицето си с ръце. Уайлдър инстинктивно улови кормилото и същевременно погледна по посока на предмета, от който Касандра с ужас бе отвърнала очи. Виждаше се изправено, полустърчащо от водата човешко тяло, плаващо върху назъбения гребен, който все още покриваше с пяна тъмния склон на вълната от наветрената страна. За един миг то се задържа така, със струяща от мократа коса морска вода, като някакво същество, изскочило от дълбините и обърнало страшното си лице към зрителите, а после безжизненото тяло на удавника отмина баркаса.

Не само Уайлдър, но и Гъртруд и мисис Уилис бяха видели тази позрителна гледка толкова отблизо, че веднага познаха зловещата физиономия на Найтхед, която смъртта бе направила сурова и отблъскваща. Никой не проговори, нито даде някакъв друг признак, че го е познал. Уайлдър се надяваше, че спътничките му поне са избягнали потреса от разпознаването на жертвата; а от злочестата участ на бунтовника жените твърде ясно виждаха каква съдба ги очаква, макар и малко по-късно, затова бяха безсилни да изразят с думи ужаса, който изпитваха. Известно време се чуваше дрезгавият глас на стихии, които сякаш пееха заупокойна песен за своята жертва.

– Пинасът се е напълнил с вода! – осмели се най-последно да проговори Уайлдър, когато разбра от бледите лица на спътничките си, че е безполезно да се преструва повече на равнодушен. – Лодката им не беше много здрава, пък и бе натоварена чак до планира¹³³.

– Мислите ли, че всички са загинали? – изрече мисис Уилис почти шепнешком. – Всички, и нито един не се е спасил?

– Едва ли се е спасил някой! С радост бих се разделил с ръката си, за да имам помощта на най-жалкия от тия заблудени моряци, които ускориха злочестата си участ със своето непослушание и невежество.

– И значи от всички щастливи и безгрижни хора, които така наскоко напуснаха нюпортското пристанище, сме останали само ние!

– Да, никой друг, а тази лодка и обитателите ѝ са единственият спомен от „Кралска Каролина“.

– Нима не се намери човек, който да предвиди това нещастие? – продължи гувернантката, впивайки очи в лицето на Уайлдър, сякаш на устата ѝ напираше въпрос, издаващ (така ѝ подсказваше съвестта) донякъде същото онова суеверие, което бе ускорило гибелта на злодея, минал преди малко покрай тях.

– Не се намери такъв.

– А опасността, за която така често намеквахте, без да ни я обяснявате, няма нищо общо със случилото се, така ли?

– Няма.

– И тази опасност мина, когато положението ни се промени?

– Надявам се, че е така.

– Гледайте! – прекъсна ги Гъртруд, която от припряност неволно улови Уайлдър за ръката. – Слава богу! Ей там най-последно се вижда нещо, което ще ни зарадва.

– Това е кораб! – възкликна гувернантката. Ала коварна вълна издигна зелената си стена между тях и сочения предмет и те се скриха в браздата ѝ, сякаш за миг някой бе поставил това видение пред очите им само за да ги подразни с неговия образ. При гмурването им обаче Уайлдър бе успял да съзре на небесния фон добре познатите му очертания на кораб. Щом лодката се вдигна отново, той гледаше накъдето трябва и можа да се увери, че видяното действително е кораб. Връхлитаха вълна след вълна и течаха минута след минута, а през това време непознатият плавателен съд ту се появяваше, ту изчезваше така, както баркасът неизменно ту се повдигаше, ту се гмурваше в такт с вълните. Тези кратки и

133. *Планир* – горният ръб на кораб или лодка. Б.пр.

бързи погледи обаче бяха достатъчно показателни за тоя, който бе изра-
съл сред тази стихия, където обстоятелствата сега изискваха непрекъс-
нато и недвусмислено да проявява своето умение.

На разстояние една миля върху вълните, по които с голям труд се придвижваше баркасът, се поклащаше и подскачаше грациозно и без ви-
димо усилие някакъв кораб. За уравнивяване той бе вдигнал само едно
платно, и то така намалено с рифове, че приличаше на снежнобяло пла-
ващо във въздуха облаче. От време на време източените му мачти соче-
ха към зенита или пък се полюляваха, сякаш се кланяха на вятъра, а посе-
ле пак с бавни и грациозни поклащания се навеждаха към надиплената
повърхност на океана, като че искаха да се избавят от безконечното дви-
жение в недрата на самата развълнувана стихия. В някои моменти дъл-
гият, нисък и чер корпус се виждаше ясно върху гребена на някоя вълна
и водата се стичаше от бордовете му, искрейки под слънчевите лъчи; а
после, когато и лодката, и корабът се гмурнеха надолу, всичко се скри-
ваше от погледа им, дори неясните очертания на най-високите му и най-
тънки мачти.

Убедени, че надеждите им се сбъдват, мисис Уилис и Гъртруд све-
доха глави и изляха благодарността си в безмълвна, тайна молитва. Ра-
достта на Касандра беше по-шумна и по-невъздържана. Просто душната
негрка се смееше през сълзи и ликуваше, че сега се явява възможност
да бъде спасена заедно с младата си господарка от смърт, която при не-
отдавнашната гледка се бе представила пред въображението ѝ в най-
ужасни краски. Но в тревожния поглед на спътника им не проблясваше
ни най-малка искрица на възторг.

– Сега – каза мисис Уилис, като сграбчи ръката му в двете си шепи
– наистина можем да се надяваме на спасение; и тогава, храбри и прек-
расни момко, ще имаме възможност да докажем колко високо ценим ва-
шите услуги.

Уайлдър изслуша търпеливо този изблик на чувства, но не пророни
нищо дума и с нищо не показа, че споделя радостта ѝ.

– Нима съжалявате, мистър Уайлдър – обади се учудената Гъртруд,
– че най-после се очертава надежда да се избавим от тия страшни
вълни?

– С радост бих дал живота си, за да ви предпазя от беда – отвърна
младият моряк, – но...

– Сега е време само за благодарност – прекъсна го гувернантката, –
сега не ми се слушат сурови възражения; какво значи това „но“?

– Може да не бъде толкова лесно да се доберем до кораба, колкото

си мислите... бурята може да ни попречи... с една дума, по море се виждат много кораби, с които обаче не могат да се разменят сигнали.

– За щастие нашата съдба не е толкова жестока. Както разбирам, вие искате да охладите надеждите ни, тъй като може да не се сбъднат. Но аз твърде дълго и твърде често съм се доверявала на тази опасна стихия и зная, че който има предимство да се намира от наветрената страна, може да дава или да не дава сигнали, всичко зависи от него.

– Тук сте права, ние сме от наветрената страна и ако бях на кораб, много лесно бих се приближил до непознатия на такова разстояние, че да ме чуе. Той безспорно е обърнат срещу вятъра, но бурята не е така силна, че да принуди такъв солиден кораб да плава с толкова малко платна.

– Значи са ни забелязали и чакат да се приближим?

– Не, не, слава богу, още не са ни забелязали! Нашето малко парцалче се слива с пръските на вълните. Ако изобщо го виждат, мислят, че то е чайка или гребен на вълна.

– И вие благодарите на бога за това? – възкликна Гъртруд, гледайки неспокойния Уайлдър с учудване, което по-сдържаната ѝ гувернантка бе съумяла да овладее.

– Нима благодарих на бога за това, че не ни забелязват? Може погрешно да съм насочил благодарността си. Това е въоръжен кораб!

– Навярно кралски кръстосвач! Значи има по-голяма вероятност да ни посрещнат радушно. Бързо дайте някакъв сигнал, да не би да увеличат платната си и да се отдалечат от нас.

– Вие забравяте, че враг може да се срещне често и край нашите брегове. Ами ако е французин!

– Не ме е страх от благороден враг. Дори пират би дал подслон и сърдечен прием на жени в нашето бедствено положение.

Настъпи дълбоко мълчание. Уайлдър, изправен неподвижно на скамейката, напрягаше очите си да долови някакъв признак, разбираем за моряк, но тази работа явно не му доставяше особено удоволствие.

– Ще се придвижим напред – каза той – и тъй като корабът се намира на друг галс, може да заемем такова положение, че да имаме възможност да маневрираме накъдето си искаме.

Спътничките му не знаеха какво да възразят на това. Мисис Уилис беше толкова поразена от необикновената студенина, с която спътникът им се бе отнесъл към тази надежда за избавяне от отчаяното положение, в което, както току-що бе признал, се намираха, че беше по-склонна да гадае за причината на това отношение, отколкото да му досажда с

въпроси, които ѝ се струваха безполезни. А Гъртруд просто се чудеше и мислеше, че е прав, макар и да не знаеше защо. Само Касандра се възбунтува. Тя възрази решително, че не бива да се бавят нито минута, уверявайки разсеяния млад моряк, че ако поради упорството му се случи нещо лошо с младата ѝ господарка, генерал Грейсън ще се разгневи много. После го остави да размишлява върху последиците от този гняв, който за нейния прост ум криеше по-голяма опасност дори и от гнева на монарх. Ядосана от твърдоглавото му безразличие към нейните възражения и заслепена от опасенията си за тая, която не само обичаше, но и се бе научила да боготвори, негърката забрави всякакво уважение. Тя грабна канджата на лодката и без да я забележи Уайлдър, върза за нея една от ленените кърпи, взети от потъващия кораб, и преди изобретението ѝ да успее да привлече вниманието на спътниците ѝ, вдигна това развяващо се парче плат над смаленото платно. Наистина сърдитият поглед на Уайлдър я накара да свали сигнала си. Ала колкото и краткотрайно да беше тържеството на негърката, то постигна целта си.

Тягостното мълчание, което настъпва обикновено след внезапен изблик на гняв, все още цареше в лодката, когато от борда на кораба се вдигна облак дим и веднага подир него, сред воя на вятъра, се чу приглушен тътен на артилерия.

– Сега е вече късно да се колебаем – каза мисис Уилис, – приятел или враг, неизвестният кораб ни е забелязал.

Уайлдър не отговори, а продължи да следи движенията на непознатия. В следващия миг видя как мачтите му се поклатиха от вятъра, а след още две минути обърна нос в посоката, където се намираха. Докато корабът се наклони от вятъра, на различни места в това сложно съоръжение се появиха четири-пет по-големи платна. Когато се вдигаше върху вълните, носът му сякаш искаше да изскочи високо над морето, хвърляйки нагоре във въздуха фонтани от искрящи пръски, които се сипеха като скъпоценни камъни върху платната и въжетата.

– Наистина е вече късно – промърмори нашият авантюрист, завъртайки кормилото на малкото си корабче към подветрената страна и отпущайки платното така, че вятърът го изду почти до скъсване. Лодката, която толкова време се бе борила с вълните, стремейки се да се движи колкото може по-близо до континента, полетя по морето, оставяйки подире си дълга пенеста следа, и преди някоя от жените да успее да се окопите напълно, плаваше вече по сравнително спокойна вода, каквато корпусът на голям кораб винаги образува около себе си.

Между въжетата на кораба стоеше стройна фигура, която даваше

необходимите за маневрирането му команди, и сред объркаността и вълнението, неминуемо предизвикани в душата на жена при такава сцена, Гъртруд и мисис Уилис заедно с двамата си спътници бяха прехвърлени благополучно на чуждия кораб. Щом се озоваха с багажа си на борда, баркасът бе оставен на волята на вълните като ненужна вещ. Тогава видяха как двайсет моряци се закатериха по въжетата и заразпъваха все по-широко и по-широко платно след платно, докато най-сетне всички платна разтвориха огромните си гънки и корабът се понесе по неизвестния си път като бърз облак, летящ из редките въздушни слоеве на висините.

XIX ГЛАВА

Натам сами! Разбуден си, метеж, сега поемай накъдето шеш!

Шекспир – „Юлий Цезар“

Като се има предвид скоростта, с която корабът се носеше по вятъра, читателят не бива да се учудва, че една седмица след гореописаните събития можем да вдигнем завесата на настоящата глава на съвсем друго място в същото море. Излишно е да следим „Корсаря“ по всички криволици на лъкатушния му и неустановен път; килът му избразди повече от хиляда мили из океана, изплъзвайки се от не един кралски кръстосвач и избягвайки дори не толкова опасни срещи както по инстинкт, така и по други понятни причини. За целта ни е достатъчно да приповдигнем завесата, която криеше движенията му през тази седмица, когато неустрашимият кораб е при по-мек климат и поради годишното време в спокойно море.

Точно седем дни след като Гъртруд и гувернантката й станаха пътнички на кораб, чийто характер вече не е нужно да крием от читателя, макар и да оставаше тайна за жените, слънцето огря пляскащите му платна, стройни мачти и тъмен корпус близо до няколко ниски скалисти островчета. Ако на запад не се виждаха сини възвишения, цветът на водата би подсказал на всеки моряк, че морското дъно тук е много плитко и че трябва да се пази от неизвестните, коварни опасности на брега. Вятърът бе утихнал, променливият, неустойчив полъх, който от време на време опъваше по-леките платна на кораба, беше просто диханието на утрото, настъпващо над водната шир – толкова нежно, тихо и ласкаво, че спящият океан приличаше на гладко езеро.

Всичко живо на кораба беше на крак в движение. Петдесет едри и здрави моряци висяха тук-там по въжетата; едни се смееха и разговаряха полугласно с другарите си, които се излежавиха лениво на близките рей, а други вършеха спокойно леката работа, очевидно нужна в момента. Мнозина се шляеха нехайно по палубите долу, уж заети с нещо подобно. Изобщо всички имаха вид на хора, заловили се да изпълняват дребните си задължения по-скоро за да не бъдат упрекнати в безделие, отколкото от действителна необходимост да правят нещо. На шканците, светилище на всеки държач на дисциплината кораб, се бяха насъбрали група моряци, които не можеха да се похвалят, че вършат нещо. С една

дума, корабът бе придобил вида на океана и времето, които, изглежда, пазеха силите си, за да ги покажат при по-подходящ случай.

Трима-четирима млади моряци (и като се има предвид естеството на службата им, с не съвсем неприятна външност) се появиха в нещо като делнична моряшка униформа, несъобразена с модата на някоя конкретна страна. Въпреки спокойствието, което цареше навред около тях, всеки носеше на колана си къс прав кинжал и когато един се наведе през борда, през гънките на служебния му шинел се показа дръжка на малък пистолет. Нямаше обаче никакви други непосредствени признаци на недоверие, от което всеки наблюдателен човек би могъл да предположи, че тази предпазна мярка – носенето на оръжие – е нещо повече от общоприетия обичай на кораба. Двама навъсени и свирепи на вид часови, противно на моряшките традиции облечени и екипирани като сухопътни войници, бяха разположени на границата, отделяща мястото, предназначено изключително за офицерите, от предната част на палубата, което говореше за допълнителна предпазливост. Моряците гледаха на всички тези мерки с равнодушие – доказателство, че бяха свикнали с този ред.

Човекът, вече представен на читателя под гръмкото звание Генерала, стоеше прав и неподвижен като мачта и оглеждаше критично екипировката на двамата си наемници, явно без да обръща внимание на това, което ставаше около него, сякаш се смяташе буквално за неразделна част от кораба. Един обаче се отличаваше от всички наоколо по властния си вид, който лъхаше от него дори в покой. Това беше Корсарят. Той стоеше съвсем сам и никой не смееше да се приближи до мястото, което си беше избрал. Блуждаещият му поглед непрекъснато изучаваше всичко, спирайки се ту на една, ту на друга част от екипировката на кораба; а сегиз-тогиз, когато очите му се впиваха в синия простор над главата му, челото му се намръщваше – знак, че съзнава отговорността си като моряк. Този мрачен вид понякога ставаше така очебиен че дори русата коса, подаваща се на къдри изпод черната кадифена моряшка барета, от върха на която висеше златен пискюл, не беше вече в състояние да придаде на лицето му онази благодат, обичайна за изражението му в спокойни минути. Презирайки потайността и сякаш желяйки да изтъкне естеството на властта, която упражняваше, той носеше пистолетите си открито, на кожен колан, в който – пак от желание всичко да бъде открито – бе затыкнал лек извит ятаган, който, ако се съди по гравировката на дръжката му, вероятно бе излязъл от работилницата на някой ориенталски занаятчия.

В задната част на палубата, обърнати с лице към останалите, но подалеч от тълпата долу, стояха мисис Уилис и нейната повереница, ала никой от тях не показваше ни най-малко нито с погледа си, нито с държането си онова безпокойство, което може да се смята естествено за жени, озовали се в критично положение като тях. Напротив, когато гувернантката сочеше на възпитаницата си светлосиньото възвишение, издигащо се над водата като тъмен и рязко очертан облак в далечината, към обичайното изражение на лицето ѝ беше примесена силна надежда. С весел глас тя подвикна и на Уайлдър и младежът, дълго досега стоял в нетърпеливо очакване в подножието на стълбата, водеща за шканците, мигновено се озова до нея.

– Казвам на Гъртруд – заговори гувернантката, – че ей там е нейният дом и че когато задуха вятър, можем да се надяваме бързо да стигнем до него. Но това упорито и боязливо момиче заявява, че след всички страшни опасности, на които бяхме изложени, не може да повярва, докато поне не види със собствените си очи своя роден дом и лицето на баща си. Досега често ли сте се отбивали на този бряг, мистър Уайлдър?

– Често, госпожо.

– Значи можете да ни кажете названието на земята, която виждаме в далечината?

– Земя ли? – повтори нашият авантюрист, преструвайки се на учуден. – Нима се вижда земя?

– Дали се вижда земя? Та наблюдателите на мачтите съобщиха това още преди няколко часа!

– Възможно е. Ние, моряците, след нощна вахта сме замаяни и често почти не чуваме какво става около нас.

Гувернантката му хвърли подозрителен поглед, сякаш се бе натъкнала на нещо, но сама не знаеше какво е то.

– Мигар гледката на приветливата, благословена американска земя толкова скоро е загубила очарованието си за вас, та се приближавате до нея така равнодушно? Влечението на хората с вашата професия към тази толкова коварна стихия винаги е било за мен необяснима загадка.

– Нима моряците наистина обичат занаята си с такава всеотдайна привързаност? – запита наивно Гъртруд.

– Във всеки случай именно в тази глупост ни обвиняват – отвърна Уайлдър, обръщайки се към говорещата с усмивка, от която бе изчезнала всякаква следа от съдържаност.

– И с право!

– За съжаление с право.

– С пълно право! – произнесе натъртено мисис Уилис. – Моряците обичат повече морето, отколкото спокойния и мирен дом!

Гъртруд не разви по-нататък мисълта си, а заби очи в палубата, сякаш се чудеше как може човек да бъде с такъв лош вкус, че да е равнодушен към домашните радости и да се излага на опасностите, които сама бе преживяла.

– Поне мен не можете да обвините в последното – възкликна Уайлдър. – Корабът винаги е бил мой дом.

– Аз също съм прекарала голяма част от живота си на кораб – продължи гувернантката, проследявайки мислено някакви образи от далечното минало. – На море съм преживяла и щастливи, и горестни часове! И това не е първият кралски кораб, на който ме е захвърляла съдбата. Но обичаите, изглежда, са се променили от времето, за което става дума, или пък от паметта ми започват да се заличават впечатленията от това време, когато би трябвало да бъдат най-дълбоки. Редно ли е например, мистър Уайлдър, да се позволява на съвсем непознат като вас да командува военен кораб?

– Разбира се, че не е редно.

– И въпреки това, ако паметта не ми изневерява, вие сте помощник тук още от момента, когато ние, корабкрушенци и безпомощни пленници на вълните, стъпихме на този кораб.

Нашият авантюрист пак отвърна поглед, явно обмисляйки отговора си.

– Офицерският чин винаги буди уважение. Затова се отнасят с внимание към мен, както сте забелязали.

– Значи сте офицер от кралската флота?

– Та какъв друг чин се ползва с престиж на военен кораб? Смъртта на първия помощник оваканти длъжността му на този... кръстосвач. За щастие на флотата и може би на самия мен аз се оказах подръка, за да я заема.

– Но кажете ми нещо друго – продължи гувернантката, която, изглежда, искаше да използва случая, за да разпръсне всички свои съмнения, – редно ли е офицери от военен кораб да се явяват въоръжени пред екипажа си така, както ги виждам тук?

– Такова е желанието на нашия командир.

– Този командир очевидно е изкусен моряк, но прищевките и вкусовете му са толкова необикновени, колкото и външният му вид. Положително съм го виждала вече, и то, струва ми се, неотдавна.

Мисис Уилис мълча няколко минути. През цялото това време тя

нито за миг не откъсваше очи от спокойната и неподвижна фигура на човека, който продължаваше да стои в невъзмутимата си поза, далеч от цялата тая гълпа, която съумявате да държи напълно във властта си.

Гувернантката изучаваше и най-малката подробност във външността му, сякаш не искаше нищо да убегне от погледа ѝ. Обаче, като въздъхна дълбоко и облекчително, тя си спомни, че не е сама и че другите мълчаливо чакат да завърши размишленията си. Без да се смущава от разсеяността, която ѝ беше толкова обичайно състояние, че никак не учудваше нейната възпитаница, тя продължи разговора оттам, откъдето сама го бе прекъснала, като се обърна отново към Уайлдър.

– Отдавна ли се познавате с капитан Хайдегер? – попита тя.

– Срещали сме се преди.

– Ако се съди по презимето му, трябва да е немец по произход. На мен то е неизвестно. А едно време почти нямаше офицер с неговия чин, когото да не познавам поне по име. Отдавна ли се е преселило семейството му в Англия?

– На този въпрос самият той може най-добре да ви отговори – каза Уайлдър, с радост забелязвайки, че обектът на диалога им се приближава. – А сега, госпожо, дългът ме зове на друго място.

Уайлдър се отдалечи неохотно, и ако в душата на някоя от спътниците му се бе пробудило някакво подозрение, те непременно щяха да забележат недоверчивия поглед, с който наблюдаваше командира, докато той им поднасяше приветствията си. В държането на Корсаря обаче нямаше нищо, което би дало основание за такава ревнива бдителност.

Напротив, той беше студен и разсеян и се намеси в разговора им като че ли повече от чувство на задължение и гостоприемство, отколкото заради някакво удоволствие, което би почерпил от общуването си с тях. И все пак обноските му бяха любезни, а гласът му – мек като ветреца, който полъхваше от благодатните острови, които се виждаха в далечината.

– Ето една гледка – каза той, сочейки към ниските синкави възвишения на брега, – от която обитателят на сушата се възхищава, а морякът се ужасява.

– Нима на моряците е толкова противно да гледат земи, където на милиони хора като тях им е приятно да живеят? – запита Гъртруд (към която специално бяха отправени думите му) с прямота, показваща сама по себе си, че в чистата ѝ, доверчива душа не се промъкваше ни най-малко подозрение какъв е той в действителност.

– Между които е и мис Грейсън – отвърна той с лек поклон и

усмивка, в която зад шеговитостта може би се криеше ирония. – След опасностите, на които сте били изложени, дори аз, такова закоравяло и упорито морско чудовище, не бих имал основание да недоволствувам от вашето отвращение към стихията, сред която живеем. И все пак, както виждате, тя не е съвсем лишена от прелести. Дори езеро, разположено в пределите на оня там континент, не може да е така спокойно и гладко, както тази част на океана. Ако бяхме на няколко градуса по на юг, щях да ви покажа пейзажи със скали и планини, със заливи и раззеленени хълмове, с подскачащи китове и безгрижни рибари, с далечни къщурки и бавно движещи се платна – гледка, чието описание би доставило наслада на лъчезарните очи на всяка жена.

– И все пак картината, която описвате, е свързана повече със сушата. В противовес на този пейзаж аз бих ви завела на север и бих ви показала черните дъждовни облаци, бурното зелено море, останките от разбити кораби и плитчините, къщите, хълмовете и планините, които изникват само във въображението на давещия се, и платната, избелели от водата, в която се крие кръвожадната акула или отвратителният полип.

Гъртруд му отговори в същия дух, но от прокрадналия се в гласа ѝ трепет личеше, че в паметта ѝ също се мяркаха страшни картини. Корсарят бързо забеляза тази промяна. В желанието си да пропъди всякакъв спомен, който би ѝ причинил болка, той ловко, но деликатно даде нова насока на разговора.

– Има хора, които мислят, че по море няма никакви развлечения – рече той. – За страдащ от носталгия и морска болест отчаян обитател на сушата може и да е така; ала за човек, който има достатъчно силен дух, за да потиска животинските нагони, е съвсем друго. Например ние уреждаме редовно балове и на кораба си имаме артисти, които, макар и да не могат да правят точно такива стъпки, както примабалерината в някой балет, все пак умеят да изпълняват фигурите си дори в буря, с което не би могъл да се похвали и най-изкусният акробат на сушата.

– За нас, невежите обитатели на terra firma, бал без жени би бил твърде невесело развлечение.

– Хм! Вярно, няма да е зле да има някоя и друга дама. Но ние си имаме и театър. Разни фарсове, комедии и трагедии ни помагат да убиваме времето. Ето оня човек, дето се е излегнал на реята на формарсела като ленива змия, грееща се на слънце върху клона на някое дърво, може „да ревука като гургуличе-сукалче“¹³⁴! А там е един последовател на

134. Цитат от „Сън в лятна нощ“ на Шекспир. Б.пр.

Момус¹³⁵, способен да предизвика усмивка върху устните на монах, страдащ от морска болест. Мисля, че по-добра препоръка не му трябва.

– Всичко това звучи добре на думи – обади се мисис Уилис, – но се дължи донякъде на умението на... поета или художника, как е по-добре да ви нарека?

– Нито едното, нито другото, чисто и просто един сериозен и правдив летописец. Но щом се съмнявате и познавате толкова слабо океана...

– Ще прощавате! – прекъсна го рязко дамата. – Тъкмо напротив, много добре го познавам.

Корсарят, чиито неспокойни погледи се бяха задържали повече върху младото лице на Гъртруд, отколкото върху спътницата ѝ, сега се загледа във втората и толкова дълго време не откъсна очи от нея, че малко я смути.

– Вие, изглежда, се учудвате, че жена може да прекара толкова време по море – забележа тя, с което искаше да му обърне внимание върху неправилните му забележки.

– Доколкото си спомням, ние говорехме за морето – продължи той, сякаш внезапно се бе отърсил от мислите си. – Да, разбира се, за морето, и аз се увлякох във възхвалите си, казах ви, че този кораб е по-бърз от...

– Нищо подобно! – възкликна Гъртруд, смеейки се на грешката му. – Вие играехте ролята на церемониалмайстор на морски бал.

– Искате ли да потанцуваме менует? Ще окажете ли чест на кораба ми с вашата грация?

– Аз ли, сър? Но с кого? С джентълмена, който умее така добре да се държи на краката си в буря?

– Вие искахте да разпръснете съмненията ни относно развлеченията на моряците – обади се гувернантката, хвърляйки мрачен, укорителен поглед към възпитаницата си за твърде кокетното ѝ държане.

– Да, точно това желаех и ще го направя.

И като се обърна към Уайлдър, който бе застанал наблизко, за да може да слуша разговора, продължи:

– Тези дами се съмняват в умението ни да се забавляваме, мистър Уайлдър. Нека боцманът с вълшебната си свирка даде на хората си сигнал „за веселба“.

Нашият авантюрист се поклони в знак на съгласие и предаде заповедта. След няколко секунди в средата на кораба, близо до главния люк,

135. *Момус* – в гръцката митология бог на насмешката. Б.пр.

се появи човекът, с когото читателят се запозна в пивницата „Ръждивата котва“. Украсен както преди със свирка на сребърна верижка, той беше придружен от двама помощници – скромни възпитаници на същото училище за грубияни. От свирката на Найтингейл изскочи продължителен, остър писък, а когато звукът замря, самият той изрева с не твърде благозвучен глас:

– Хайде всички на веселба!

Вече имахме случай да сравним тези звуци с мученето на бик и смятаме, че това сравнение си остава в сила, тъй като не намираме друго по-подходящо. Примерът на боцмана бе последван поред от помощниците му, докато най-сетне се убедиха, че всички са ги чули. Колкото и странно и грубо да прозвуча този призив в ушите на Гъртруд, той действа много приятно на слуха на повечето от тях, които го чува. Когато първият звук на зова се разнесе във въздуха, всички бездействащи млади моряци, излегнали се на рейте или увиснали на някое въже, вдигнаха глави, за да доловят думите, които щяха да последват, както послушна болонка наостря уши, за да долови гласа на господаря си. Но едва бе изречена недвусмислената команда, предшествуваша обичайния протяжен възглас, с който Найтингейл завърши подканата си, и тихото, продължително мърморене на моряците избликна в дружен вик.

За миг всякакъв признак на бездействие изчезна. Младите и пъргави моряци от марсовете се втурнаха към въжетата на съответните си мачти и се закатериха по клатещите се въжени стълби като катерички, бързащи към хралупите си при сигнал за тревога. По-сериозните и потромави моряци от бака, старши артилеристите и старши кормчиите, по-неопитните и малко уплашени моряци на шкафута и съвсем зелените и истински разтревожени моряци на кърмата – всички се юрнаха някак инстинктивно към местата си; по-обиграните – да скроят някой номер на колегите си, а по-неумелите, съзнаващи своето невежество, тръгнаха да търсят средства за защита.

След миг марсовете и рейте зашумяха от смехове и шеги: всеки моряк там горе обясняваше разпалено на другарите си какво е намислиш или изтъкваше предимствата на своите хрумвания в сравнение с някой не толкова хитроумен похват за злочинство. От друга страна, недоверчивите погледи, хвърляни от време на време нагоре от моряците, струпали се на шканците и около подножието на гротмачтата, ясно показваха неувереността, с която новациите на кораба се готвеха да участват в предстоящото състезание по остроумие. По-улегналите и по-сериозни моряци при носа обаче стояха по местата си с непоклатима

решителност, която показваше, че разчитат на физическата си сила и на отдавнашното си познанство и с шегите, и с опасностите на океана.

Сред всеобщата глъчка и бъркотия друга групичка се бе събрала бързо и уверено – доказателство, че в случая съзнаваше напълно необходимостта от сплотеност и съгласуваност на действията. Това бяха школуваните войници на Генерала, между които и истинските моряци съществуваше почти инстинктивна неприязън, която по очевидни причини се подстрекаваше на описвания от нас кораб до такава степен, че често предизвикваше буйни и почти метежни свади. Двайсетина на брой, те се събраха бързо и макар да бяха задължени да оставят огнестрелното си оръжие, преди да участват в такава забава, лицето на всеки от тези мустакати юнаци имаше свирепо изражение, което показваше, че е готов при нужда да си послужи със стърчащия над раменете му щик. Командирът им и останалите офицери се оттеглиха на юта¹³⁶, за да не пречат с присъствието си на свободния ход на играта.

Няколко минути бяха загубени за различните приготовления, които току-що описавме. Но щом моряците от марсовете се увериха, че никой пипкав нещастник измежду тях не е досегаем от лошите шегги на различните групи долу, те изпълниха точно заповедта на боцмана, като започнаха лудориите си.

Няколко ведра, повечето предназначени за гасене на пожар, бяха бързо завързани за въжета, висящи от краищата на рейте, и спуснати в морето. Въпреки непохватното противодействие на моряците долу тези кожени съдове бързо бяха напълнени и вдигнати обратно на рейте. Много зяпнали моряци от шкафута и сурови морски пехотинци в този момент се запознаха с морската стихия по начин нито удобен, нито приятен за тях. Докато обект на шегите бяха само тези непосветени новаци, хората от марсовете им се наслаждаваха безнаказано, ала щом се засегнеше достойнството на някой старши артилерист, всички младши офицери и моряците от бака се вдигаха дружно да се възпротивят на тази обида. Те реагираха с бързина и умелост, която показваше колко обиграни са по-старите моряци във всичко, свързано със занаята им. Те домъкнаха до носа една пожарникарска помпа и я насочиха към най-близкия марс, като добре монтирана батарея, готвеща се за предстоящата атака. Смеешците се и бърбещи моряци на марса бързо се разбягаха: едни се покатериха по-нагоре така, че да бъдат извън обсега на помпата, а други се оттеглиха на съседния марс по въжета на такава шеметна

136. Юта – надстройка в кърмата на кораба. Б.пр.

височина, която би изглеждала недостижима за всяко друго животно освен за пъргавата катеричка или маймуна.

Сега тържествуващите и настървени моряци, желаейки да затвърдят успеха си, завикаха на морските пехотинци да дойдат да премерят сили на носа. Вече измокрени до кости и разлютени от нанесените им оскърбления, петима-шестима войници, предвождани от един ефрейтор, повърхността на чиято напудрена глава бе заприличала на тесто от твърде близкото съприкосновение с водата, се опитаха да се покатерят по въжетата – подвиг, който се оказа далеч по-труден за тях, отколкото да проникнат в крепост през пробитата ѝ стена. Веселите старши артилеристи и старши кормчии, доволни от успеха си, ги насърчаваха в това начинание, а Найтингейл и помощниците му, подсмиввайки се под мустак, надуваха свирките си и подвикваха окуражително: „Дръжте се!“ Видът на тези смелчаци, които бавно и предпазливо се катереха по въжетата, действуваше на пръснатите по марсовете моряци до голяма степен така, както гледката на мухи близо до паяжина действува на техния притаил се кръвожаден враг, паяка. По изразителните погледи на намиращите се долу моряците горе разбираха, че могат да си играят с войниците както си искат. Ето защо, щом войниците влязоха в капана, двайсетина човека се спуснаха върху тях – всеки да хване жертвата си. За невяротно кратко време нападателите ги изловиха до един.

Двама-трима от по-амбициозните смелчаци бяха застигнати и завързани, тъй като бяха неспособни да окажат съпротива на място, където самото благоразумие им диктуваше да използват и двете си ръце за нещо по-важно – да се държат здраво за въжетата; останалите бяха прехвърлени с помощта на въжета на различни рей досущ както леко платно или рея се поставя на място.

Сред ликуващите викове, с които бе приветствувана тази победа, един от участниците се отличаваше особено със сериозността и усърдието при изпълнението на определената му роля в тази комедия. Седнал на външния край на по-долната рея така спокойно, като че се бе разположил на диван, той се занимаваше сериозно с един от заловените, който бе вдигнат до под нозете му. Веселият старшина на моряците от марсовете заповяда „да го направят блок-бижу“ – така се наричат блоковете, които висят от двата края на някои рей и чието название, изглежда, произхожда от скъпоценните камъни, провиснали често от ушите на прекрасния пол.

– Хей, слушайте – промърмори този муден и сериозен на вид моряк, който бе не друг, а Ричард Фид, – стропът¹³⁷, с който вдигнахте този

човек, не е от най-добрите; пък и както се е разкрякал, какво ли ще прави, когато му прекарате въже! Дявол да го вземе, господа, трябваше да екипирате момчето по-добре, щом искате да го пратите при добра компания горе. Куртката му има повече дупки, отколкото китайска джонка – каютни илюминатори. Хей, там на палубата! Ти, Гвинея, ми намери някой шивач и го прати горе да закърпи наметалото на тоя приятел, та да не го продухва вятърът.

Снажният африканец, който поради голямата си сила бе сложен на бака, погледна нагоре, а после със скръстени на гърдите си ръце закрачи по палубата с такова сериозно лице, като че го бяха пратили с изключително важно поръчение. Вривата горе накара един крайно безпомощен на вид простосмъртен да се измъкне от едно уединено кътче на кубрика, да се изкачи по стълбата през носовия люк и като застана там, подал тялото си до кръста от комингса¹³⁸, с чиле здрави, дебели конци около шията, парче пчелен восък в едната ръка и игла в другата, се заозърта с такова смаяно изражение, сякаш бе китайски мандарин, посветен внезапно в тайните на балета. Погледът на Сципион се спря върху този индивид. Протягайки ръка, той го метна на гръб и преди изненаданият обект на атаката му да разбере в чии ръце е попаднал, през колана на панталоните му бе пхнат една кука и той скоро се озова по средата на разстоянието между водата и реята по пътя си към Рид.

– Внимавай да не изпуснеш човека в морето! – извика Уайлдър строго от мястото си на далечния ют.

– Нали той шивач, мастър Хари – отвърна флегматичният чернокож – ако зашие него лошо, сам той ще си виновен.

През време на този кратък разговор майстор Хоумспън бе завършил благополучно полета си. Тук той бе посрещнат както подобава от Фид, който го вдигна на хълбока си, настани го удобно между реята и утлегар¹³⁹ и се залови да го връзва с въже така, че шивачът да може да действа свободно с ръцете си.

– Дръж се добре! – подвикна Ричард, когато омота здраво добрия човечец. – Ха така. Затегни си въжето.

После стъпи с един крак на шията на пленника си и като го улови за крака, който щръкна във въздуха, невъзмутимо го сложи в скута на уплашения шивач.

– Ето, приятелю – каза той, – а сега развърти иглата и ръката си, все

137. *Строн* – въже или верига за привързване на повдиганата тежест. Б.пр.1

138. *Комингс* – нисък праг, опасващ люк, платформа, преграда и др. Б.пр.

139. *Утлегар* – рангоутово дърво, служещо за продължение на бушприга. Б. пр.

едно че се намираш на работното си място. В твоя изкусен занаят винаги се започва от основата, като се внимава да не се развали горницата.

– Бог да пази мен и всички грешни простосмъртни от преждевременна смърт! – възкликна Хоумспън, гледайки празното пространство от шеметната си висота с чувство, което може да се оприличи донякъде на това, с което въздухоплавател при първия си опит съзърцава гледката под себе си.

– Укротете тоя моряк – подвикна пак Фид, – от патърдията му не може да се разговаря човешки, а тъй като този шивач тук не одобрява такелажата му, е, пратете ги при домакина за нов костюм.

Истинската причина обаче да иска да се отърве от висящия си колега беше искрицата на човечност, която все още проблясваше през грубата шеговитост на моряка, който добре знаеше, че пленникът му ще виси там с цената на големи телесни страдания. Щом молбата му бе изпълнена, той се обърна към шивача, за да продължи разговора така спокойно, сякаш двамата седяха на палубата и като че една дузина подобни жестоки шегички не бяха в ход на също толкова различни части от кораба.

– Защо си блещиш очите като илюминатори, братко? – подзе марсовият. – Това, което виждаш около себе си, е само вода, ако не се смята синята ивица откъм източния борд, която е някакво възвишение на Бахамските острови, нали разбираш.

– В грешен и нахален свят живеем! – отвърна шивачът. – И никой не може да каже кога ще дойде краят на живота му. Пет кървави и жестоки войни изкарах и останах здрав и читав, и то за да стигна най-сетне до тоя позорен и мерзък край.

– Е, щом си имал късмет във войните, нямаш право да се оплакваш, ако са ти се разтреперили гащите, когато те качваха тук на тази рея. Слушай, братко, аз съм виждал и по-смели хора да достигат същата височина и да не усетят кога и как са слезли обратно.

Хоумспън, който разбра само наполовина намека на Фид, сега го гледаше така, като че очакваше от него поне някакво малко обяснение, но същевременно много се възхищаваше от спокойствието, с което другарят му стоеше на мястото си, без ничия помощ, разчитайки единствено на способността си да пази равновесие.

– Да знаеш, братко – продължи Фид, – колко смели моряци са били връзвани на края на рея, па се стреснат, когато чуят оръдеен сигнал, ала си висят там, докато председателят на военния съд не благоволи да ги оправдае!

– Би било ужасна и гнусна подигравка с providението, ако един

най-безобиден и добросъвестен моряк бъде подложен напразно на такива страшни мъчения дори на шега; но според мен двойно по-осъдително е това за екипаж на кораб, където никой не знае в кой час ще настъпи възмездието и разкаянието. Струва ми се неразумно да изкушавате провидението с тия предизвикателни зрелища.

Фид хвърли твърде многозначителен поглед към шивача и дори забави отговора си, за да опресни мислите си със солидна добавка към късчето тютюн за дъвчене, което бе държал през цялото време под една-та си буза. После, като се огледа, за да се увери, че никой от шумните му и буйни другари на марса няма да го чуе, впи още по-многозначителен поглед в лицето на шивача и отговори със следните думи:

– Слушай, братко, каквито и да са другите добри качества на Ричард Фид, във всеки случай приятелите му не могат да кажат, че е много учен. Поради това той не сметна за необходимо да поиска да надзърне в заповедта за отплаване, когато постъпи на този прекрасен кораб. Предполагам обаче, че при нужда ще имам такава възможност, защото никой честен човек не бива да се срамува, че плава с такъв кораб.

– Ах! Да пази бог невинните и простодушните, които служат против волята си на този кръстосвач, когато изтече определеното му време! – отвърна Хоумспън. – Предполагам обаче, че ти като опитен и разумен моряк не си се впуснал в това начинание, без да получиш парично поощрение и да се осведомиш дали службата ти ще бъде свързана с опасности?

– В никакво начинание не съм се впускал аз нито със „Смели“, нито с „Делфин“, както се наричаха тия кораби. Има един мастър Хари, онай момък там на юта... дето вика към реята така, като че реве мъжки кит... както виждаш, аз следя сигналите му, ала рядко го безпокоя с въпроси, например накъде смята да насочи лодката си по-нататък.

– Какво! Нима си готов да продадеш така душата си на сатаната, и то даром?

– Слушай, приятелю, не е зле да прекрояваш мислите си, преди да се изплъзнат така неспособно от езика ти. Аз желая да се отнасям към всеки джентълмен, дошъл да ме споходи тук горе, с такава учтивост, която би правила чест на моя марс, каквито и лоши шеги да си устройва екипажът, разбираш ли? Но офицер като тоя, чиито сигнали следя, си има свое име, без да става нужда да го заимствува от особата, която ти хрумна преди малко да назовеш. Аз презирам жалките заплахи; но излишно е да се казва на човек на твоите години, че колкото е лесно да се качиш на тази рея тук, толкова и лесно можеш да слезеш от нея.

Шивачът погледна морето под себе си и побърза да изглади неприятното впечатление, което последният му неудачен въпрос явно бе направил на якия му другар.

– Пази боже да нарека някого другояче освен с кръщелното и фамилиното му име, както повелява законът – рече той. – Аз исках само да попитам бихте ли последвали джентълмена, комуто служите, до такова непристойно и гибелно място като бесилката?

Фид замълча малко, за да събере мислите си за отговор на такъв засукан въпрос. При този необикновен процес той задвижи енергично тютюна, с който устата му беше почти претъпкана, а после, когато завърши двата процеса, изригна струя тютюнев сок почти до реята на шпринтовото платно и изрече с много решителен тон:

– Да пукна, ако не го последвам! След като сме плавали заедно двайсет и четири години, би било подло да се разделя с него заради такава дреболия като някаква си бесилка, очертаваща се на хоризонта.

– За такава служба трябва да ви плащат винаги щедро и да ви гощават обилно, че да ви се ще да продължавате да служите – забеляза шивачът с тон, който показваше, че не би имал нищо против да получи по-подробен отговор. Фид не искаше да възпира любопитството му, напротив – смяташе, че щом веднъж се е впуснал в тази тема, длъжен е да я изясни докрай.

– Като става дума за заплащането – каза той, – знаеш ли, то е колкото се полага на моряк. Би било унижително, ако вземем по-малко, отколкото се пада на най-добрия прост матрос на кораб, защото все едно да призная, че получавам колкото заслужавам. Но мастър Хари си има свой начин да оценява заслугите на хората и ако оплете мислите си при тази работа, с никаква свайка не съм в състояние да ги разплета. Веднъж само подхвърлих, че е редно да ме направи старши кормчия, ама той не искаше и да чуе за такова нещо, казва, че понякога съм малко мързелив, за което може да си навлека наказание. Всеки знае, че колкото по-високо се катери една маймуна по въжетата на кораб, толкова по-ясно всеки на палубата може да види, че тя има на задницата си рея, несвойствена на човека. А що се отнася до яденето и пиенето, то влиза в дажбата на моряка; понякога се намира какво да отдели за някой приятел, а има и случаи да стоя с празен стомах.

– Но често си делите... ъ-ъ... пляквата, когато корабът ви плени друг кораб, нали? – забеляза шивачът, извърщайки лицето си, може би от страх да не покаже неподобаващ интерес към отговора. – Предполагам, че ви възнаграждат за всичките страдания, щом касиерът обяви

каква е плячката?

– Слушай, братлето ми – каза Фид, придавайки си отново важен вид, – можеш ли да ми посочиш къде заседава адмиралтейският съд, който конфискува плячката?

Шивачът го изгледа с любопитство, но страшна врява в друга част на кораба прекъсна разговора им точно когато имаше голяма вероятност да се стигне до някакво задоволително обяснение между двете страни.

Тъй като скоро действието в повествованието ни пак ще се раздвижи, причината за вълнението ще изясним в началото на следващата глава.

XX ГЛАВА

Хайде, търси си меч, па ако ще и дървен да е!
Всички от два дена са на крак.

Шекспир – „Хенри VI“

Докато на фокреята на пиратския кораб се разиграваше, гореописаната малка пантомима, на друго място ставаха сцени, в които трагично-то беше примесено с комичното. Войната между господарите на палубата и ревностните защитници на марса беше още далеч от своя завършек.

Подир гневните думи неведнъж следваха удари и тъй като последните съставляваха част от състезанието, в което войниците и моряците не падаха по-долу от своите по-ловки мъчители, изгледите за успех в борбата започваха да стават твърде съмнителни. Найтингейл обаче беше винаги готов с прословутата си свирка и с ръмжащия си глас да напомня на сражаващите се да се придържат в рамките на благоприличието. Дълго, пронизително изсвирване, съпроводено с думите: „Хей, по-полека!“, досега бе възпирало пламенността на различните страни, когато шегата засягаше твърде болезнено някой буен войник или някой може би не толкова смел, но пък отмъстителен новак. Но едно недоглеждане на този, който обикновено следеше със зоркото си око действията на всички свои подчинени, насмалко не доведе до по-сериозни последици.

Едва екипажът бе започнал грубата игра, която току-що описвахме, и доброто разположение, накарало Корсаря временно да отпусне юздите на дисциплината, като че внезапно се изпари. Веселото и жизнерадостно настроение, с което бе водил разговора със своите гостенки (или пленнички, зависи за какви беше склонен да ги смята), изчезна, веждите му се смръщиха замислено. В очите му вече не святаха искриците на оная своенравна и саркастична шеговитост, на която обичаше понякога да се отдава, а изражението им стана съсредоточено и сурово. Той изпадна отново в ония невесели мисли, така често помрачаващи лицето му, както сянка затъмнява златистите багри на полюляваща се зряла царевица.

Докато повечето от тия, които не участваха във веселите развлечения на екипажа, ги следяха внимателно – едни с учудване, други с недоверие, и всички повече или по-малко бяха обхванати от общото веселие, Корсарят като че ли не забелязваше това, което ставаше около него. Вярно, от време на време той вдигаше очи към ловките катерачи, които

се ловяха като катерички за въжетата, или ги свеждаше към по-мудните движения на хората долу, но все с разсеяно изражение, показващо, че картината, която предаваха до мозъка, е смътна и отвлечена. Погледите, които хвърляше сегиз-тогиз към мисис Уилис и нейната увлечена от зрелището прекрасна възпитаница, изразяваха дълбоко вътрешно вълнение. Единствено по тези кратки, но пронизателни погледи можеше да се съди за чувствата, които бушуваха у него. И най-зоркият наблюдател трудно би определил какви точно чувства надделяваха в душата му. В някои моменти човек би помислил, че взема връх някаква нечестива и порочна страст; а после, когато очите на Корсаря пробягваха бързо по добродетелното и пристойно, но все още привлекателно лице на гувернантката, изражението на съмнение и на уважение, с което я гледаше, беше твърде очебийно, за да се изтълкува погрешно.

Докато Корсарят се различава по този начин, играта продължаваше, понякога забавна и предизвикваща усмивки върху устните на полуизплашената Гъртруд, но винаги клоняща към оная грубост и несдържаност, която всеки момент може да разбие на пух и прах дисциплината на един кораб, където няма други начини за въдворяване на ред освен тия, които офицерите могат да приложат незабавно. Вода се плискаше толкова много, че течеше по палубите, и често пръските стигаха до забранената зона на юта. Моряците от марсовете прибягваха до всякакви приети в такива случаи средства, за да торможат намиращите се в по-неизгодно положение техни колеги долу, а последните им отвръщаха с каквото им попадне. Тук се виждаха прасе и човек, увиснали от някой марс и люлеещи се един срещу друг; там пък моряк, вързан за въжетата, бе принуден да търпи манипулациите на една опитомена маймуна, която, дресирана за тази работа и въоръжена с гребен, бе кацнала на раменете му с такъв сериозен вид и такива внимателни очи, като че наистина бе изучила перукерското изкуство. Изобщо навсякъде някаква груба и жестока шега свидетелствуваше за прекалената свобода, дадена за кратко време на тези хора, които обикновено се държаха в покорство, необходимо за добрия ред, спокойствието и безопасността на един въоръжен кораб.

Сред шума и неразборията прозвуча някакъв глас, сякаш излизащ от океана, който викаше кораба по име с помощта на рупор, подаващ се от външния отвор на един клюз.

– Кой търси „Делфин“? – попита Уайлдър, виждайки, че макар този зов да бе стигнал до ушите на командира, той като че ли все още не разбираше какво става.

– Дядо Нептун е под носа ви.

– Какво желае богът на моретата?

– Чул е, че някакви си чуждоземци са нахълтали във владенията му, та моли за разрешение да се качи на борда на веселия „Делфин“, за да се осведоми закъде са се запътили и да провери по корабния дневник какви са те.

– Нека заповяда. Качете стареца на борда през носа; на такъв опитен моряк не подобава да се провира през илюминаторите.

С това разговорът прекъсна, защото Уайлдър се обърна кръгом, отвратен от ролята си в тази комедия.

Скоро се появи един моряк с атлетическо телосложение, който сякаш бе изскочил от стихията, чието божество олицетворяваше. Вместо побеляла коса на главата си имаше бърсалки, от които капеше морска вода; саргасови водорасли, образувачи цели плаващи ливади на разстояние до една левга от кораба, му служеха като небрежно наметната мантия, а в ръката си държеше тризъбец, направен от съответно разположените свайки, прикрепени за дръжката на една полуника.

Пременин така, богът на океана, който беше чисто и просто командирът на моряците от бака, с подобаваща тържественост закрачи по палубата, придружен от цяла свита брадати водни нимфи и наяди¹⁴⁰, облечени също причудливо като него. Когато стигна до шканците, пред мястото, заемано от офицерите, главното действащо лице поздрави групата им, като размаха скиптъра си, и подхвана отново разговора; виждайки, че капитанът все още е потънал в мисли, Уайлдър бе принуден сам да изпълнява ролята на едната страна в диалога:

– Със здрав и добре екипиран кораб сте излезли този път, синко, и то добре комплектуван с благороден екипаж от мои чеда. Кога напуснахте сушата?

– Преди около осем дни.

– Твърде малко, за да свикнат зелените новаци с клатенето. Но мога да ги различа и по това как се държат в тихо време. – Тук Генералът, презрително извърнал поглед настрана, пусна бизанвантата, за която се бе хванал с единствената цел да стои напълно неподвижен. Нептун се усмихна и продължи: – Няма да питам от кое пристанище сте тръгнали, тъй като виждам, че около лапите на котвите ви още се мотаят останки от нюпортските лотове. Надявам се, че нямате със себе си много новаци, защото подушвам рибата на борда на някакъв балтийски кораб,

140. *Наяда* – нимфа на река или извор. Б.пр.

който иде насам с пасатите и едва ли е на повече от сто левги оттук; затуй не ми стига времето да проверявам хората ви, за да им раздам документите.

– Те всички са пред теб. Опитен моряк като Нептун не се нуждае от съвет, за да разпознае друг моряк.

– Тогава ще започна с тоя джентълмен – продължи шеговитият баков командир, обръщайки се към все още стоящия неподвижно командир на морските пехотинци. – Той има твърде сухоземен вид, та бих искал да зная колко часа са минали, откакто за пръв път е тръгнал да плава по море?

– Мисля, че много е пътувал и сигурно отдавна е платил на ваше величество полагаемата се дан.

– Добре, добре, възможно е, макар че, щом е бил толкова време по море, както твърдиш, смея да кажа, че познавам учени хора, които по-добре са оползотворявали времето си. А тези дами?

– И двете са били и друг път по море и безспорно имат право да минат без изпит – отговори Уайлдър малко забързано.

– Най-младата е толкова красива, че навярно се е родила в моите владения – произнесе се галантният морски властелин, – но никой не би посмял да откаже да отговори, когато го вика самият Нептун, тъй че, ако ваше благородие няма нищо против, ще помоля младата жена сама да се изкаже. – После, без да обръща ни най-малко внимание на гневния поглед на Уайлдър, юначният изпълнител на ролята на бог се обърна направо към Гъртруд. – Ако, както чувам, прекрасна девойко, и по-рано сте виждали море, може би ще си спомните името на кораба и някои други дребни подробности около вашето пътуване?

Лицето на Гъртруд менеше цвета си – ту се зачервяваше, ту пребледняваше така бързо и рязко, както вечерното небе изведнъж пламва, а после придобива отново бисерната си красота, но тя потисна чувствата си и отговори с пълно самообладание:

– Ако се впусна във всички тия незначителни подробности, ще отклоня вниманието ви от по-достойни теми. Това доказателство може би ще ви убеди, че не съм за пръв път по море.

И докато говореше, от бялата ѝ ръка в широката протегната длан на разпитвача ѝ падна една гвинея.

– Моля да ме извините, че поради многобройните ми и тежки задължения съм забравил ваша милост – отвърна безочливият пират, като прибра в джоба си дарението и се поклонил с груба учтивост. – Ако бях надзърнал в тефтерите си, преди да се кача на този кораб, веднага щях

да забележа грешката си; защото сега си спомням, че заповядах на един от моите художници да нарисува прекрасното ви лице, за да го покажа на жена си вкъщи. Този човек си свърши доста добре работата върху раковина от източноиндийска мида; ще поръчам да ми направи копие в коралова рамка и ще го пратя на вашия бъдещ съпруг, когато благоволи те да си изберете такъв.

После, като се поклони отново и щракна с токове, се обърна към гувернантката, за да продължи разпита си.

– А вие, госпожо – заговори той, – за пръв път ли идвате в моите владения

– Нито за пръв, нито дори за двайсети път; аз често и преди съм срещала ваше величество.

– Значи сте моя стара позната! На каква ширина сме се срещали за пръв път?

– Мисля, че за пръв път ми се падна тази чест под екватора точно преди тридесет години.

– Да, да. Аз често съм там, следя за търговските кораби, които отиват към Индия или се връщат от Бразилия. По онова време съм се качвал на твърде много кораби, но, право да ви кажа, не ви помня по физиономия.

– Боя се, че за тридесет години лицето ми се е променило донякъде – отговори гувернантката с тъжна усмивка, но в печалното ѝ изражение имаше такова достойнство, че никой не би я заподозрял в суетно съжаление за загубената красота. – Аз бях на кралски кораб, поразяващ с размерите си, защото беше трипалубен.

Богът прие гвинеята, която този път му бе подадена скришом; но, изглежда, че успехът разпали алчността му, защото, вместо да бъде благодарен, явно искаше да увеличи сумата на дарението.

– Може би всичко е така, както казва ваша светлост – отвърна той, – ала интересите на моето царство и голямото ми семейство вкъщи налагат да бдя зорко за правата си. Носеше ли знаме въпросният кораб?

– Носеше.

– И сигурно, както е редно, това знаме е било вдигнато на утлегара?

– Както подобава на вицеадмиралски кораб, беше вдигнато на фокмачтата.

– Добър отговор за фуста! – промърмори божеството, малко смутено, че хитростта му не бе успяла. – Моля ваша светлост да ме извини за израза, но е дяволски странно, че съм забравил този кораб. Не бихте ли могли да ми посочите нещо забележително, което да ми припомни за

него?

Лицето на гувернантката, засенчено от размисъл, бе загубило прес-торената си веселост и когато отговори, погледът ѝ беше втрещен в пространството, сякаш мислеше гласно.

– Още е пред очите ми палавникът, който, макар че тогава имаше едва осем години, дяволски ловко надхитри мнимия Нептун и отмъсти за злосторствата му, като го направи за посмешище пред всички на борда.

– Само на осем години ли беше? – обади се дебел глас до нея.

– Само на осем години, ала изпечен хитрец – отговори мисис Уилис, сякаш пробудила се от някакъв сън, и вторачи очи право в лицето на Корсаря.

– Добре, добре – прекъсна я баковият командир, решил да прекрати разпита, щом в него искаше да се намеси страшният му началник. – Изглежда, че всичко туй е истина. Ще надвърна в дневника си; ако излезе вярно, добре... ако ли не, тогава ще пратя на кораба ви насрещен вятър, после ще прегледам датчанина и чак тогава ще направя равносметката.

Като рече това, богът отмина бързо офицерите и насочи внимание-то си към морските пехотинци, които се бяха събрали вкупом, тайно съзнавайки, че всеки ще има нужда от подкрепата на другарите си при такъв щателен оглед. Отлично запознат с кариерата на всеки от тях в сегашния му престъпен занаят и тайно страхувайки се, че може внезапно да бъде лишен от власт, командирът на бака подбра измежду войниците един зелен новак, едва-що напуснал сушата, и заповяда на помощниците си да замъкнат жертвата на носа, където смяташе, че има по-малко опасност да му пречат да върши жестоките си шегги. Но морските пехотинци, и без това ядосани, че ги бяха направили за смях, и решени да защитят другаря си, се възпротивиха.

Избухна дълъг, шумен и ожесточен спор, в който всяка страна поддържаше правото си да постъпва както си иска. От думи спорещите скоро преминаха към обичайните враждебни действия. И докато в резултат на това мирът на кораба, както се казва, висеше на косъм, Генералът сметна за нужно да изрази възмущението си от подобно нарушение на дисциплината, което през цялото време клокочеше в душата му.

– Протестирам срещу тази разюздана, унизителна за войник процедура – заяви той, обръщайки се към своя все така разсеян и замислен началник. – Вярвам, че съм научил хората си какво е военна чест, а няма по-голям позор от това да се посяга на войник, освен ако не е подложен на полагаемото се полезно наказание с камшик. Предупреждавам

открито всички, че който пипне с пръст някого от юнаците ми, освен ако, както казах, не е нарушил дисциплината, зле ще си изпати.

Тъй като Генералът не се и опита да сниши глас, той бе чул от подчинените си и произведе очакваното въздействие. Със съкрушителен юмручен удар сержантът разкървави лицето на бога на морето, с което за миг разкри земния му произход. Принуден да докаже мъжествеността си в много отношения, смелият моряк отвърна на това „приветствие“ с такива допълнителни украшения, каквито се изискваха според него от нуждите на момента. Тази размяна на любезности между две толкова важни личности послужи като сигнал за всеобщи военни действия между съответните им последователи. Врявата, с която бе съпроводена тази схватка, привлече вниманието на Фид. Щом видя докъде е стигнала играта долу, той остави другаря си на реята и с помощта на един бакшаг се смъкна на палубата с ловкостта, с каквата само маймуна би изпълнила този номер. Примерът му бе последван от всички моряци на марса и имаше голяма вероятност храбрите морски пехотинци да бъдат надвити само поради численото превъзходство на враговете си. Но несъкрусими в своята решителност и разпалени от омраза, тези школувани воини, вместо да потърсят спасение в бягство, се съгъстиха така, че да могат да се подкрепят взаимно. На слънцето засвяткаха щикове, докато някои моряци от външната страна на тълпата вече разграбваха полупиките, които образуваха нещо като войнствена украса в подножието на мачтата.

– Стойте! Всички да се дръпнат! – извика Уайлдър, като се хвърли в центъра на това гъмжило и го разблъска с бързина, може би удвоена от мисълта за голямата опасност, на която щяха да бъдат изложени беззащитните жени, ако този разюздан и освирепял екипаж изведнъж се развилнееше. – За бога, отдръпнете се и спазвайте дисциплината. А вас, сър, който се представяте за добър войник, приканвам да усмирите подчинените си.

Колкото и да беше възмутен от гореописаната сцена, Генералът, съзнавайки колко важно е да се запази вътрешният мир на кораба, веднага откликна на този призив. Примерът му бе последван от всички младши офицери, които отлично разбираха, че не само спокойствието, но и животът им зависи от спирането на така неочаквано отприщилия се буен поток. Но те само показаха колко трудно се поддържа власт, която няма законна сила. Нептун бе захвърлил маскарадния си костюм и подкрепян от своите храбри моряци, се готвеше за бой, който може би скоро щеше да му даде по-голямо право да претендира за безсмъртие, отколкото привилегиите, от които току-що се бе отказал. До този момент

офицерите, кога със заплахи, кога с увещания, бяха предотвратявали взрива, така че времето минаваше повече в приготовления, отколкото в буйства. Но морските пехотинци грабнаха оръжието си, а моряците, снабдили се с огромно количество пики и всевъзможно друго оръжие като лостове и ръчки на лебедки, образуваха два големи отряда, струпани от двете страни на гротмачтата. Един-двама смелчаци от тях дори домъкнаха оръдие и насочиха дулото му към вътрешността на кораба, така че можеше да помете половината от шканците. С една дума, духовете бяха толкова разгорещени, че достатъчно беше някой от едната или другата страна да удари някого, и на кораба щеше да настъпи клане и опустошение. Опасността от такава крайност бе засилена от насмешките, излезли от скверни уста, които се отваряха само за да бъдат най-вулгарни ругатни за външността и характера на враговете си.

През петте минути, изтекли при тези зловещи и заплашителни признаци на разюзданост, човекът, който беше най-заинтересован от поддържането на дисциплината, проявяваше поразително безразличие или по-право не съзнаваше това, което ставаше около него. Скръстил ръце на гърдите си и вперил очи в спокойното море, той стоеше неподвижен като мачтата, до която бе се изправил. Отдавна свикнал на шумни сцени като тази, която сам бе предизвикал, в надигналата се безразборна олелия равнодушното му ухо долавяше само възбудата, съпрождаща обикновено такива необуздани развлечения.

Подчинените му офицери обаче се оказаха далеч по-дейни. Уайлър вече бе успял да отблъсне най-настъргвените моряци и да разчисти между враждуващите страни известно пространство, в което бързо се втурнаха помощниците му, съзнавайки колко много зависи от сръчността им. Този краткотраен успех обаче можеше да има сериозни последици; смятайки, че метежният дух е усмирен, нашият авантюрист реши да затвърди предимството си, като улови най-дръзкия от размирниците, ала двайсет негови другари веднага отскубнаха пленника от ръцете му.

– Кой е тоя, дето си присвоява правото да се разпорежда на „Делфин“? – провикна се глас измежду тълпата, и то в най-неблагоприятния за престижа на новия помощник момент. – Как е дошъл при нас? И на каква служба е научил занаята си?

– Да, да – обади се друг зловещ глас, – къде е бристолият търговски кораб, който той трябваше да примами в нашите мрежи и ние заради него пропиляхме най-хубавите дни на сезона да киснем на котва?

Понесе се едновременно всеобщ ропот, който при липса на друго доказателство сам по себе си показваше, че непознатият офицер не беше

на по-добър хал на сегашната, отколкото на предишната си служба. Двете страни единодушно осъждаха неговата намеса и отвред се чуваха неласкави отзиви за произхода му, примесени с недвусмислени заплахи срещу самия него.

Без ни най-малко да се плаши от тези признаци, че се намира в опасност, нашият авантюрист отговаряше на подмятанията с най-презрителна усмивка, подканяйки поне един да се осмели да излезе напред и да подкрепи думите си със съответните дела.

– Я го чуйте! – закрещяха слушателите му.

– Говори като кралски офицер, който гони контрабандист! – подвикна един.

– Да, храбрец е само на приказки – обади се втори.

– Той е като Йон¹⁴¹, промъкнал се през илюминаторите – викна трети, – и докато е на „Делфин“, няма да видим добро.

– Да го хвърлим в морето! Зад борда тоя предател! В морето! Да види, че там са отивали и по-смели, и по-свестни от него! – завикаха десетина едновременно, а някои от тях веднага му дадоха да разбере, че възнамеряват да изпълнят заканата си.

Но в този миг от тълпата изскочиха двама души и се хвърлиха като разярени лъвове между Уайлдър и враговете му. Единият, спускайки се пръв на помощ, пресрещна смело приближаващите моряци и само с един удар на несъкрушимата си ръка повали изпълнителя на ролята на Нептун, като че беше восъчна фигура. Другият не се забави да последва примера му и когато тълпата се отдръпна, смутена от този пробив в редовете ѝ, вторият – не друг, а Фид – размаха юмрук, голям и тежък кажи-речи колкото дванайсетфунтово гюлле, и закрещя с буквално разпенена от гняв уста:

– Не го пипайте, простаци такива, не го пипайте! Нима ще се хвърлите върху сам човек, и то офицер, какъвто никога досега не сте виждали, освен може би така, както котка гледа крал? Бих искал да видя тоя, който може да управлява голям кораб по тесен фарватер¹⁴², както съм виждал мастър Хари да управлява славния...

– Назад! – извика Уайлдър, заставайки между защитниците си и своите врагове. – Назад, ви казвам, и ме оставете да се разправя сам с тези дръзки негодници.

141. *Йон* – библейски пророк, когото в буря моряците изхвърлили от кораба, за да не им носи нещастие. Тогава Йон бил глътнат от кит, но след три денонощия на молитви се спасил. Б.пр.

142. *Фарватер* – безопасен път за плаване на корабите. Б.пр.

– Пратете го зад борда! Изхвърлете ги всички зад борда – закрепя-
ха моряците, – и него, и лакеите му!

– Нима ще мълчите и ще позволите да стане убийство пред очите
ви? – възкликна мисис Уилис, изскачайки от убежището си и сграбчвайки
Корсаря пламенно за ръката.

Той се сепна като човек, събудил се внезапно от лека дрямка, и се
вторащи в очите й.

– Гледайте! – продължи тя, сочейки развилнялата се сган долу, къ-
дето имаше всички признаци да избухне кървава схватка. – Гледайте,
ще убият ваш офицер, а няма кой да му помогне.

Бледото мраморно изражение, което дълго бе сковавало лицето на
капитана, изчезна. От един поглед той разбра какво става и кръвта нах-
лу във всички вени на лицето му. Улавяйки се за едно въже, което висе-
ше от реята над главата му, той прелетя над юта и скочи леко точно в
средата на тълпата. Двете страни се отдръпнаха и врявата, която допре-
ди малко би заглушила грохота на водопад, внезапно се замени с тиши-
на. Той заговори, махайки високомерно и властно с ръка, и ако в гласа
му изобщо можеше да се забележи някаква промяна, тя беше в това, че
звучеше не толкова гръмка и заплашително, както обикновено. Но и
най-ниските, и най-глухи звуци стигаха до най-далечното ухо, тъй че
всички, които го чуваха, разбираха смисъла на казаното.

– Бунт! – произнесе той с тон, в който иронията беше странно при-
месена с презрение. – Открит, ожесточен, кръвожаден бунт! Толкова ли
ви е омръзнал животът, момчета? Има ли между вас някой, който да же-
лае да послужи за добър урок на другите? Ако има, нека вдигне ръка,
пръст, косъм. Нека проговори, да ме погледне в очите или да се осмели
да покаже с някакъв знак, дума или жест, че има живот в него!

Той се спря и обаянието на присъствието и изражението му подейс-
твува на всички толкова силно, че сред цялата тази тълпа от буйни и ос-
вирепели души не се намери нито един смелчак, който да дръзне да пре-
дизвика гнева му. И моряци, и войници стояха кротки, смирени и покор-
ни, като извършили някаква пакост деца, изправени пред наставник, от
когото знаят, че не могат да се отърват. Виждайки, че никой не отговаря
и не помръдва и дори, че никой не е достатъчно смел да срещне суровия
му, пламенен поглед, той продължи със същия дълбок и властен тон:

– Добре, най-после разумът е надделял и имате късмет, че все пак
се осъзнахте. Дръпнете се, дръпнете се, ви казвам, вие осквернявате
шканците. – Хората около него отстъпиха една-две крачки. – Съберете
оръжието на пирамида, ще ви кажа, когато стане нужда да си послужите

с него. А вие, приятели, които дръзнахте да вдигнете пика без заповед, внимавайте да не си изгорите ръцете. – Една дузина тояги паднаха едновременно на палубата. – Има ли барабанчик на този кораб? Да бе яви!

Представи се някакъв уплашен и раболепен на вид човечец, след като бе намерил инструмента си, сякаш воден от инстинкта на отчаянието.

– А сега удрай силно, да се разбере веднага какво командувам – екипаж от дисциплинирани и изпълнителни моряци или шайка главорези, които имат нужда от известно пречистване, преди да мога да им се доверя.

Още от първите няколко удара по барабана хората разбраха, че се дава сигнал „всички по местата си“. Без да се колебае, тълпата се разпръсна и всеки от провинилите се мълчаливо се промъкна до мястото си; артилеристите, които бяха насочили оръдието си към палубата, успяха да го напъхат обратно в амбразурата му със сръчност, която би свършила по-добра работа в бой. През всичкото това време Корсарят не прояви нито гняв, нито нетърпение. Всъщност в държането му проличаваше само дълбоко, спокойно презрение и пълно самообладание; нито за миг не даваше да се разбере, че чувствата му надделяват над разума. И сега, след като бе накарал екипажа да пристъпи отново към изпълнението на задълженията му, той не изглеждаше възгордян от успеха си, така както не се бе уплашил от бурята, която само преди минута бе застрашавала да събори властта му. Вместо да бърза да изпълни по-нататъшните си планове, той почака да се спазят и най-малките формалности, които етикетът и практиката изискваха в такива случаи.

Офицерите се приближиха да докладват, че съответните им отряди са готови за бой; те бяха толкова сериозни, сякаш неприятелят вече се виждаше. Проверката на моряците на марсовете и на отговорниците за платната показа, че всички са налице; пригответни бяха гюллета и стопори; дори муниционният склад бе отворен; оръжието бе извадено от сандъците; с една дума, пригответленията бяха по-всеобхватни, отколкото при обикновено учение.

– Реите да се повдигнат, а шкотите и фалините да се затегнат – нареди Корсарят на първия си помощник, който в момента проявяваше такова тънко владеене на военното изкуство, каквото бе проявил досега в морската част от своята професия. – Раздайте на абордажниците пиките и абордажните секири, сър; да покажем на тия хора, че не ни е страх да им поверим оръжие.

Заповедите бяха изпълнени точно; след това настъпи онази дълбока

и тържествена тишина, която превръща готов за бой екипаж в такава внушителна гледка дори за ония, които са я наблюдавали още от детинство. По този начин изкусният главатар на тази шайка отявлени разбойници съумя да усмири буйството ѝ в оковите на дисциплината. Когато се убеди, че чрез взетите възпиращи мерки е стегнал размирния им дух в допустимите граници – а всички отлично съзнаваха, че една дума и дори дързък поглед ще им навлече наказание, – той се оттегли с Уайлдър и му поиска обяснение за случилото се.

Макар и милостив по природа, нашият авантюрист не беше свикнал да се отнася снизходително към такова престъпление на един кораб като бунта. Дори и споменът за неотдавнашното спасяване от потъващия бристоленски търговски кораб да бе заличен от паметта му, все пак се бяха запазили впечатленията от целия му живот, а те го учеха, че трябва да държи здраво юздите, които, както често бе показвал опитът му, са абсолютно необходими за обуздаването на такава буйна сган, която, когато е далеч от ограниченията на обществото и влиянието на жените и я възбуждат постоянни раздори, освирепява и е склонна към безчинства. Макар и да не „изля злобата си“, може да се каже, че той „не смекчи нищо“ в разказа си. Изложи пред Корсаря всички факти с прямия, не-разкрасен език на истината.

– С проповеди не може да се втълпи на тия хора съзнание за дълг – отвърна пиратският главатар, когато помощникът му завърши доклада си. – Ние нямаме нито „Екзекуционен пристан“¹⁴³ за нашите престъпници, нито „жълто знаме“¹⁴⁴, което всички кораби да виждат, нито сериозни и мъдри на-вид съдии, които да попрелистят някоя и друга книга и накрая да се произнесат: „Да се обеси“. Тия негодници знаеха, че вниманието ми беше отвлечено другаде. Веднъж те превърнаха кораба ми в живо доказателство за оня пасаж от Светото писание, който учи всички ни на смирение, като казва, че „последните ще станат първи, а първите – последни“. Заварих десетина нехранимайковци в каютата – сложили ръка на спиртните напитки и се наливат спокойно, а всички офицери затворили при носа, – положение, както ще признаете, малко неприлично и недостойно.

– Учудвам се, че сте успели да възстановите дисциплината.

– Аз отидох при тях сам-самичък, единствено с помощта на една

143. *Екзекуционен пристан* – място в лондонското пристанище, където се обесвали пирати. Б.пр.

144. На английските военни кораби се вдигало жълто знаме като знак, че е извършено престъпление и виновникът е осъден на смърт. Б.пр.

лодка от брега, но ми стига да намеря къде да стъпя и да замахна с ръка, за да усмиря хиляда като тях. Сега, когато ме познават, рядко се случва да има недоразумения между нас.

– Сигурно сте ги наказали сурово.

– Всеки си получи заслуженото. Мистър Уайлдър, предполагам, че намирате службата при нас малко особена; но за един месец ще свикнете с нашия ред и подобна сцена няма да се повтори вече. – Говорейки, Корсарят се бе обърнал към новия си помощник и се мъчеше лицето му да изглежда весело, но тази веселост се изрази само в гримасоподобна усмивка. – Само че – добави той бързо – този път аз сам предизвиках размириците и тъй като вече владеем напълно положението, можем да си позволим да бъдем снизходителни. Освен това – погледна към мястото, където мисис Уилис и Гъртруд продължаваха да стоят и напрегнато да очакват решението му – може би не е зле в такъв момент да се посъветваме с нашите гостенки от прекрасния пол.

После, оставяйки своя подчинен, Корсарят пристъпи към средата на шканците и веднага повика там главните виновници. Тогава ги смъмри строго, при което не пропусна да ги предупреди назидателно за евентуалните последици от такава простъпка, и хората го слушаха така, като че пред тях стоеше някакво свръхестествено същество.

Макар и да говореше с обичайния си спокоен тон, и най-тихо изречената думица стигаше до ушите на намиращите се далеч от него членове на екипажа; а когато кратката му нотация свърши, хората стояха пред него вече не просто като немирници, които са били съгълчани и после опростени, а като престъпници, осъдени сурово не само от общественото мнение, но и от собствената си съвест. Между всички се намери един-единствен моряк, който може би поради някогашните си заслуги се осмели да каже дума за свое оправдание.

– Що се отнася до спречкването с морските пехотинци – каза той, – ваше високоблагородие знае, че не се обичаме твърде с тях, макар че трябва да призная, шканците не са място за уреждане на сметките ни. А колкото до джентълмена, който своеволно зае мястото на...

– Желая да си остане там прекъсна го командирът. – А за качества та му единствено аз мога да съдя.

– Добре, добре, щом такава е желанието ви, сър, никой няма да го оспорва. Но ние не разполагаме с никакви сведения за бристолския кораб, а тук му възлагахме големи надежди. Ваше високоблагородие е разумен човек и не би се учудил, че хората, които дебнеха кораба, пътуващ за Уест Индия, няма да са доволни, ако хванат вместо него някакъв

си разнебитен и празен баркас.

– Да, сър, щом аз искам така, ще се задоволите с плячка като гребло, румпел или ключ. Но стига за това! Вие видяхте с очите си в какво състояние беше неговият кораб; а има ли моряк, който в лош ден да не е бил принуден да признае, че изкуството му е безсилно, когато стихииите са против него? Кой спаси този кораб от самата буря, която ни отне трофея? Вашето умение ли? Или умението на човек, който неведнъж е вършил това и може някой ден да остави невежи като вас сами да се оправяте? Достатъчно е, че вярвам в неговата преданост. Сега нямам време да убеждавам тъпи глави като вас в правилността на всичко, което бе извършено. Вървете си, но ми пратете двамината, които така благородно защитиха своя офицер от метежниците.

Тогава дойде Фид, следван от негъра, който крачеше с олюляваща се походка по палубата и в една ръка стискаше шапката си, а другата се мъчеше неловко да скрие някъде в дрехата си.

– Ти се отличи, момче, ти и твоят сътрапезник...

– Не ми е сътрапезник, ваше високоблагородие, защото е негър – прекъсна го Фид. – Този човек се храни с другите чернокожи, ала от време на време посръбваме заедно.

– Е, тогава ти е приятел, ако предпочиташ да го наричам така.

– Да, да, сър, понякога сме големи приятели, макар че често помежду ни появява хладен ветрец. Гвинея има дяволски противен навик да се налага, а както знае ваше високоблагородие, не винаги е приятно чер да води бял към подветрената страна. Викам му: не може така. Ала иначе е голям добряк, сър, а тъй като на всичко отгоре е и чистокръвен африканец, надявам се, че ще бъдете тъй добър да простите малките му недостатъци.

– Дори и да не бях склонен да му простя – отвърна Корсарят, – смелостта и усърдието, които прояви днес, говорят в негова полза.

– Да, да, сър, той е доста смел, което не винаги мога да кажа за себе си. А като моряк малцина могат да се мерят с него; не е зле ваше високоблагородие да си направи труда да отиде при носа и да види какъв скрипец стъмки на гротщага при неотдавнашното безветрие; сега с него се работи толкова леко, колкото лек е малък грях за съвестта на богаташ.

– Доволен съм от описанието ти; Гвинея ли го наричаш?

– Наричайте го на каквото и да е по африканския бряг; той не е никак придирчив, понеже не е кръщаван, а и понятие си няма от религия. Законното му име е Сцип, или Сципион Африкански; предполагам, че

са го нарекли така, понеже е докаран от тая част на света. Но що се отнася до имената, тоя човек е кротък като агънце; наричайте го както искате, само не закъснявайте да го повикате, когато се раздава грогът.

През цялото това време африканецът стоеше и въртеше големите си черни очи във всички посоки, само не и към говорещите, явно напълно доволен, че изпитаният му приятел ще разкаже каквото трябва за него. Предишното настроение на Корсаря като че ли вече се бе разсеяло, защото бръчките, помрачили челото му, се изгладиха и сега в погледа му имаше повече любопитство, отколкото някакво по-грубо чувство.

– Сигурно отдавна плавате заедно, момко – продължи той небрежно, без да се обръща специално към някой от двамата.

– Да, неразделни сме и в бури, и в безветрие, ваше високоблагородие. През предишното равноденствие се навършиха двайсет и четири години, откакто мастър Хари ни се изпречи на пътя, а преди това бяхме три години заедно на „Гръмвержец“, без да се брои обиколката ни с капера около нос Хорн.

– Аха, значи двайсет и четири години сте били с мистър Уайлдър? Нищо чудно, че ви е така скъп животът му.

– По-скъп и от кралската корона! – прекъсна го прямодушият моряк. – Знаете ли, сър, дочух момчетата да се наговарят да хвърлят трима ни зад борда, та си рекохме: сега е моментът да кажем някоя и друга добра дума за себе си. Ала човек не винаги има думи подръка, та негърът реши да използва нещо, което не по-зле от думите да послужи за отговор. Не, не, Гвинея не е твърде разговорлив, пък и аз не мога да се похваля особено в това отношение; но, както видя ваше високоблагородие, сложихме им юзди и трябва да признаете, че без много-много приказки се справихме не по-лошо от млад кадет, току-що завършил колеж, който, както знаете, сър, вика на моряците все на латински, понеже не разбира съответния език.

Корсарят се усмихна и погледна настрана, явно търсейки с очи нашия авантюрист. Като не го видя наблизко, той едва не се поддаде на изкушението да продължи още малко въпросите си, но гордостта не му позволи да издаде обзелото го силно любопитство чрез пряк и открит разпит. След кратко размишление се опомни и се отказа от намерението си като недостойно за него.

– Вашите заслуги няма да бъдат забравени. Ето пари – каза той, подавайки шепя златни монети на негъра, който стоеше най-близо до него. – Поделете си ги като честни приятели; и можете винаги да разчитате на моето покровителство.

Сципион се стъписа и с движение на лакътя отговори:

– Ваше благородие нека даде тях на маса Хари.

– Твоят мастър Хари си има достатъчно, момче, тъй че няма нужда от пари.

– Сцип също няма нужда.

– Моля да му простите за държането, сър – обади се Фид, като преспокойно протегна ръка и бавно пхна предложените пари в джоба си. – Излишно е да обяснявам на стар моряк като ваше високоблагородие, че в страна като Гвинея хората никак не са изтънчени в обноските. Но мога да ви уверя, че той е признателен на ваше високоблагородие толкова дълбоко, колкото ако му бяхте дали двойно повече. Поклони се на негово високоблагородие, момче, и покажи известно уважение към компанията, в която се намираш. А сега, след като благодарение на моята схватливост бе уреден този малко труден въпрос с парите, с позволение на ваше високоблагородие ще се кача горе да отвържа оня дребосък шивача от фокреята откъм левия борд. Тоя приятел там не го бива за тази длъжност, нали виждате, сър, как е кръстосал долните си подпори. Той е способен да оплете краката си в рифов възел така лесно, както аз затягам въже.

Корсарят му даде знак да си върви и когато се обърна, се озова лице срещу лице с Уайлдър. Очите на двамата съюзници се срещнаха и леко изчервяване издаде смущението на капитана. Той обаче мигновено се овладя, с усмивка подхвърли няколко думи по адрес на Фид, а после заповяда на помощника си да даде сигнал „отбой“.

Прибраха оръдията, разхлабиха въжетата, затвориха муниционния склад, запушиха амбразуриите и екипажът се залови с всекидневната си работа като хора, чието буйство е напълно усмирено под победоносното въздействие на някакъв властен дух. Тогава и Корсарят изчезна от палубата, където за известно време остана да се разпорежда офицер с надлежния чин.

XXI ГЛАВА

Първи разбойник:

той ни съветва да крадем, защото мрази човечеството,
а не защото иска да преуспеем с нашата професия.

Шекспир – „Тимон Атински“

През целия този ден времето не се промени. Спящият океан лежеше като трептящо лъскаво огледало с гладка, полирана повърхност, макар че, както обикновено, дългите и тежки талози на силното мъртво вълнение показваха, че някъде далеч бушува буря. От момента, когато напусна палубата, до момента, когато слънцето потопи бляскавото си кълбо в морето, повече никой не видя Корсаря. Доволен от победата си, той, изглежда, вече не се страхуваше, че някой ще дръзне да заговорничи за сваляне на властта му. Тази очевидна самоувереност не можеше да не разположи хората му в негова полза. Щом за всяка небрежност към задълженията се следеше строго и нито една простъпка не оставаше ненаказана, моряците чувстваха, че някакво невидимо око ги наблюдава неотклонно и че непрекъснато над тях е надвиснала невидима ръка, готова да удари или да награди. Чрез подобна тактика на крайно напрегане на силите в критични моменти и на снизходителност, когато властта започваше да му дотяга, този необикновен човек толкова време бе съумявал не само да задушаваше вътрешната измяна, но и да се изплъзва от хитростите и уловките на по-открити врагове.

Когато постъпи нощната вахта и корабът потъна в дълбока тишина, Корсарят отново се появи на юта, където се заразхожда сам напред-назад. Гълфстриймът бе отнесъл кораба толкова далеч на север, че малкото синьо възвишение отдавна бе изчезнало зад хоризонта, и догдето стигаше човешкият поглед, корабът отново беше заобиколен от безкрайната водна шир. Тъй като във въздуха не се усещаше никакъв полъх, платната бяха прибрани и голите мачти се извисяваха във вечерния здрач, сякаш корабът бе спуснал котва. С една дума, беше един от ония часове на пълен покой, с които стихииите понякога даряват смелчаците, поверили съдбата си на капризните и коварни ветрове.

Дори хората, чието задължение беше да стоят нащрек, окуражени от всеобщото спокойствие, станаха небрежни на вахтата си и гледаха да се излегнат между оръдията или на други места из кораба, за да се

отдадат на почивка, на каквато правилата на дисциплината и добрия ред не им позволяваха да се наслаждават в койките си. И наистина тук-там се виждаше главата на някой сънлив офицер, който, облегнат на фалшборда¹⁴⁵ или проснат върху лафета на някое оръдие, разположено извън свещените граници на шканците, клюмаше в такт с ленивото поклащане на кораба. Един-единствен силует стоеше прав и бдителен, следейки зорко всичко наоколо. Това беше Уайлдър, чийто ред за дежурство на палубата беше дошъл отново.

От два часа Корсарят и помощникът му не си бяха разменяли нито дума. Те и не търсеха досег, по-скоро го избягваха, защото всеки искаше да се отдаде на съкровенията си мисли. След дългото и необикновено мълчание първият изведнъж се закова на място и се взря внимателно във все още неподвижната фигура на палубата под себе си.

– Мистър Уайлдър – заговори той най-после, – въздухът тук, на юта, е по-чист и освободен от мръсотията на кораба. Ще се качите ли при мен?

Другият се подчини и двамата се заразхождаха мълчаливо един до друг с равномерна стъпка, както обикновено моряци крачат по палубата в нощните часове.

– Прекарахме тревожно утро, Уайлдър – продължи Корсарят, не-съзнателно издавайки предмета на мислите си. Той говореше все така полугласно, за да не го чуят ниции други уши освен тия на новия му помощник. – Някога досега не ви ли се е случвало да стоите толкова близо до края на тази опасна пропаст – бунта?

– Този, който бъде улучен, е по-близо до опасността, отколкото оня, който усети свистенето на куршума.

– Аха, значи и вие на вашия кораб сте се излагали на такава опасност! Но нека не ви тревожи личната враждебност, която неколцина от моряците решиха да проявят срещу вас. Аз зная и най-съкровенията им мисли, както скоро ще се убедите.

– Признавам, че на ваше място не бих спал спокойно, като виждам как се държат хората ми. Достатъчни са неколкочасови безредици, за да попадне корабът ви някой ден в ръцете на властите, а животът ви.

– ... в ръцете на палача! А защо не вашият? – попита Корсарят така бързо, че в гласа му прозвуча лека нотка на недоверие. – Но око, което често е виждало битки, рядко мигва. Моите очи твърде често и твърде дълго са гледали опасността в лицето, за да трепнат при вида на

145. *Фалиборд* – ограда по горния ръб на борда. Б.пр.

кралското знаме. Пък и обикновено избягваме този несигурен бряг; островите и Карибско море са по-безопасен район за плаване.

– И все пак се осмелихте да дойдете тук точно по време, когато след успеха си срещу врага адмиралът се чувствава с развързани ръце да ви преследва с мощни сили.

– Имах причина да постъпя така. Не е толкова лесно да бъдеш командир и да забравиш, че си човек. И ако временно съм занемарил задълженията си като командир заради желанията си като човек, поне засега това никому не е навредило. Може би ми е омръзнало да гоня нехайния испанец и да натиквам бреговата охрана в пристанищата. Нашият живот е изпълнен с вълнения, които обичам; за мен е интересен дори един бунт!

– Аз пък не обичам измяната. Трябва да призная, че в такъв случай се чувствавам като грубиян, чиято дързост се изпарява на тъмно. Докато врагът е пред нас, надявам се, че като всички други ще остана верен на дълга си; но да спя върху барутен погреб не е забавление по вкуса ми.

– Това е от липса на навик! Рискът си е риск, под каквато и форма да се прояви, и човешкият разум така лесно може да се научи да бъде безразличен към тайните машинации, както и към откритата опасност. Ш-шт! Колко пъти удари камбанката – шест или седем?

– Седем. Както виждате, хората все още спят. Щом им дойде часът, ще се събудят по инстинкт.

– Това е добре. Страхувах се, че времето е минало. Да, Уайлдър, аз обичам напрежението, то държи будни сетивата и служи за отдушник на най-добрите страни на човешката природа. Възможно е това да се дължи на своенравния ми дух, но понякога аз намирам наслада дори в насрещния вятър.

– А при безветрие?

– Безветрието може да крие очарование за спокойните души, но при него няма какво да се превъзмогва. Човек не е в състояние да въздейства на стихииите, но може да им противодейства.

– Да не би да сте се заловили за тоя ваш занаят...

– Защо „ваш“!

– Е, трябваше да кажа „наш“, защото сега и аз станах корсар. Вие сте все още стажант – отвърна другият, който с бързия си ум вече бе преварил точката, до която бе стигнал разговорът – и много ми беше приятно, че изпълних желанията ви. Вие умеете да говорите със заобикалки, без да се докосвате до главното, и това ми вдъхва надежда, че ще бъдете възприемлив ученик.

– Но, вярвам, не и каещ се грешник.

– Кой знае, понякога всички изпадаме в слабост, когато виждаме живота такъв, какъвто го описват книжовниците, и се мислим за грешници там, където би трябвало да се наслаждаваме. Аз ви улових така, както рибар хваща пъстърва. Знаех, че можех да се излъжа. Вие, общо взето, оправдахте очакванията ми, макар че искам занапред да не действувате против интересите ми по такъв начин, че да прогонвате дивеча от мрежата ми.

– Кога и как съм правил това? Вие сам признахте...

– ... че „Кралска Каролина“ бе управлявана умело и претърпя крушение единствено по волята на провидението; в случая обаче става дума за по-благороден дивеч, а не за такъв, какъвто всеки ястреб може да сграбчи. Нима сте такъв женомразец, че сте готов да изплашите благородната дама и прелестната девойка, намиращи се в момента долу, за да ги лишите от висшето удоволствие да се наслаждават на вашата компания?

– А нима беше предателство желанието ми да спася една жена например от такава участ, каквато бе надвиснала над тях днес? Защото, докато имате власт над този кораб, смятам, че няма никаква опасност дори за тази, която е толкова прекрасна.

– Ей богу, Уайлдър, вие сте напълно прав. По-скоро бих хвърлил със собствената си ръка клечка кибрит в барутния погреб и тя да отлети с цялата си чистота там, откъдето, изглежда, е долетяла, отколкото да причиня зло на тази прекрасна невинна душа.

Нашият авантюрист слушаше жадно тези думи, макар че твърде малко му се нравеше прекалено възторжения език, с който Корсарят се стараеше да изрази благородните си чувства.

– Как разбрахте, че желая да им бъда полезен? – запита той след известно мълчание, което никой от тях, изглежда, не бързаше да прекъсне.

– Вашите думи ви издадоха! Щом ги чух, всичко ми стана ясно.

– Нима сте чули! Значи сам съм признал това, без ни най-малко да подозирам.

Корсарят не отговори, ала сега по усмивката му неговият другар разбра, че е станал жертва на дръзка и напълно успешна маскировка и че старият моряк Боб Блънт, с когото бе разговарял, всъщност е бил самият командир. Държането на Джоръм и непонятното изчезване на скифа сега се изясняваха напълно. Поразен от откритието, че е попаднал в изкусно нагласена клопка, и може би ядосан, че така хитро е бил изигран, Уайлдър обиколи няколко пъти палубата, без да проговори.

– Признавам, че съм надхитрен – каза той най-после, – и занаятчийски ви се подчинявам като на майстор, от когото човек много може да научи, ала никога не е в състояние да го надмине. Вярвам, че който и да беше този стар моряк, поне собственикът на „Ръждивата котва“ не се криеше под лъжлива външност!

– Добрият Джо Джоръм ли! Трябва да признаете, че той е полезен на всеки моряк в беда. А как ви се стори нюпортският лощман?

– И той ли беше ваш агент?

– Само за случая. На такива мошеници им нямам за пет пари доверие. Но тихо! Нищо ли не чухте?

– Стори ми се, че някакво въже падна във водата.

– Да, така е. Сега ще се убедите колко зорко държи под око тези буйни джентълмени.

Тогава Корсарят прекъсна разговора, който бе започнал да става много интересен за събеседника му, с лека стъпка се приближи до кърмата и няколко минути постоя наведен над нея като човек, който намира удоволствие да съзерцава морската повърхност. Но един лек шум, сякаш от поклащане на въжета, стигна до ушите на другаря му, той заста на до командира си и скоро за сетен път се убеди в умението му да надхитря и самия него, и целия останал екипаж.

Някакъв човек предпазливо и поради положението си с известно затруднение се движеше около кърмата с помощта на въжетата и издатините, които служеха достатъчно добре за целта му. Скоро той стигна до една кърмова въжена стълба и като увисна на нея, се помъчи да разбере кой от двамата, които следяха движенията му, е човекът, който му трябва.

– Дейвис, ти ли си там? – попита Корсарят почти шепнешком, като преди това докосна леко с ръка рамото на Уайлдър, сякаш да привлече вниманието му. – Опасявам се, че вече са те видели или чули.

– Не бойте се за това, ваша милост. Аз се промъкнах през преградата на каютата, а после излязох през илюминатора; тези на кърмата спят така дълбоко, като че вахтата им е в кубрика.

– Добре. Какви новини носиш от нашите хора?

– Господи! Ако ваша милост им заповяда да отидат на църква, и най-безстрашният морски вълк не ще посмее да каже, че е забравил молитвите си.

– Значи смяташ, че сега са в по-добро настроение?

– Това ви е известно, сър. Само двама-трима още мътят водата, но си нямат доверие един на друг. Ваша милост има такова влияние, че

едва ли някой ще успее да ви надвие.

– Само така можем да се справим с размирници – промърмори Корсарят толкова тихо, че да го чуе само Уайлдър. – Ако бяха малко по-честни, щяха да станат опасни, а така подлостта им ги проваля. А как приеха тези хора моята снизходителност? Правилно ли постъпих? Или трябва да приложат някакво наказание?

– Така е по-добре, сър. Хората знаят, че имате добра памет, и вече говорят, че има опасност да утежнят положението си с нови простъпки като тая, която сигурно не сте забравили. Както винаги, командирът на бака е малко засегнат, и то сега още повече заради съкрушителния удар, нанесен му от чернокожия.

– Той е негодник, който ще ни създаде главоболия; някой ден ще трябва най-после да си уредим сметките с него.

– Лесно бихте могли да го преместите на работа в някоя лодка, сър; така екипажът на кораба ще бъде по-спокоен.

– Добре, добре, да не говорим повече за него – прекъсна го Корсарят малко нетърпеливо, сякаш не искаше другарят му толкова скоро, в началото на службата си, да вникне твърде дълбоко в политиката на неговото управление. – Аз ще се заема с него. Ако се не лъжа, ти приятелю, днес се престара и твърде много се самоизтъкваше като водач в бунта.

– Надявам се, ваша милост помни, че на екипажа бе заповядано да започне лудории; пък и няма голяма вреда от това, че измихме пудрата от лицата на няколко морски пехотинци.

– Да, но ти продължи дори след като командирът ти реши да се намеси. Внимавай в бъдеще да не играеш твърде естествено и да не те аплодират също така естествено.

Морякът обеща да бъде предпазлив и да се поправи, а после бе освободен с награда в злато и със заръка да се прибере незабелязано.

Щом разговорът свърши, Корсарят и Уайлдър продължиха разходката си, след като първият се увери, че наблизо няма подслушвач, който да узнае за тайната му връзка с шпионина. Отново настъпи продължително, вгълбено мълчание.

– На такъв кораб – проговори Корсарят – са нужни и добри уши, и смело сърце. Не бива да се позволява на негодниците в кубрика да вкусят от плодовете на знанието, иначе ние в каютите ще загинем.

– С опасен занаят сме се заловили – забеляза събеседникът му, неволно издавайки скритите си мисли.

Корсарят премина няколко пъти напред-назад по палубата, преди

да отвърне. Когато заговори, гласът му беше толкова мек и тих, че думите му звучаха повече като съвети на грижлив приятел, отколкото като език на човек, който дълго е общувал с такава груба и разюздана пасмина, каквато командуваше.

– Вие сте още на прага на живота, мистър Уайлдър – рече той, – и имате време да изберете пътя, по който ще вървите. Досега не сте били съучастник в нарушение на това, което обществото нарича свои закони, и все още не е късно да заявите, че никога няма да участвате в подобно деяние. Може да съм бил егоист в желанието си да ви привлека на своя страна, но изпитайте ме и ще се убедите, че макар и често да проявявам себичност, тя не може да вземе, а и не взема дълго връх над разума ми. Кажете само една дума и сте свободен; така ще бъде заличена дори съществуващата малка улика, че сте били член на екипажа ми. Сушата не е далеч – ей там, зад оная ивица гаснеща светлина; и преди да е залязло слънцето утре, вие можете да сте на брега.

– А защо не двамата? Ако този непорядъчен живот не подхожда на мен, той не подхожда и на вас. Ако можех да се надявам...

– Какво искате да кажете? – запита спокойно Корсарят, след като почака, за да се увери, че събеседникът му не се решава да продължи. – Говорете свободно, думите ви ще бъдат чути от приятел.

– Тогава ще разкрия душата си като пред приятел. Вие казвате, че сушата е тук, на запад. Ние с вас, израсли в морето хора, лесно бихме могли да спуснем тази лодка във водата и като се възползваме от тъмнината, дълго преди отсъствието ни да бъде открито, да изчезнем от очите на всеки, който би тръгнал да ни търси.

– А накъде ще насочите лодката?

– Към бреговете на Америка, където на хиляди тайни места ще можем да намерим подслон и спокойствие.

– Мислите ли, че човек, който толкова време е живял като принц сред свитата си, би станал просяк в чужда страна?

– Но вие имате злато. Нима не сме господари тук? Кой би посмял дори да следи какво правим, ако решим сами да се откажем от властта, с която сме облечени? Всичко може да свърши преди още да постъпи нощната вахта.

– Сами! Искате да тръгнем сами?

– Не, не съвсем, мисля, че ще бъде нечестно като мъже да оставим жените в жестоката власт на тия, от които ще избягаме.

– А ще бъде ли честно като мъже да изоставим тия, които разчитат на нашата преданост? Мистър Уайлдър, ще бъде подло, ако приема

вашето предложение! Макар че отдавна съм престъпник в очите на света, аз никога не бих изменил на честната си дума! Може да дойде час, когато хората, за които този кораб беше цял свят, ще се разделят; но раздялата трябва да стане открито, доброволно и както подобава на мъже. Знаете ли какво ме привлече в населено от хора място, когато за пръв път се срещнахме в град Бостън?

– Не – отговори Уайлдър с тон на дълбоко разочарование, защото надеждата бе накарала сърцето му да забие по-бързо.

– Ще чуете. Един от непоколебимите ми съратници бе попаднал в ръцете на пазителите на закона. Налагаше се да го спася. Аз не обичах твърде този човек, но той беше по своему честен. Не можех да изоставя жертвата... а и никой друг освен мен не беше в състояние да му помогне да избяга. Със злато и хитрост успях; този човек сега е тук и славослови пред екипажа командира си. Нима мога да пожертвувам доброто си име, спечелено с такъв риск?

– Ще пожертвувате доброто мнение на негодници, за да спечелите репутация сред тия, чиито похвали са чест за вас.

– Какво да кажа. Вие не познавате добре човешката природа, щом едва сега научавате, че човек се гордее дори с лошия си нрав, след като вече си е спечелил слава с него. Пък и аз не съм създаден за живота, който водят вашите подвластни колонисти.

– Сигурно сте роден в метрополията?

– Аз съм просто беден провинциалист, сър, скромнен сателит на могщото слънце. Вие видяхте флагите ми, мистър Уайлдър, ала между тях липсва само един, да, един, който, ако съществуваше, щеше да бъде моята гордост, моята слава и щя да го браня с най-добрата кръв на сърцето си!

– Не ви разбирам.

– Излишно е да разправам на моряк като вас колко величествени реки се вливат в морето по този бряг, за който става дума, колко широки и удобни заливи има тук и колко много платна белеят из океана, управлявани от хора, за пръв път вдъхнали въздух на тази просторна и мирна земя!

– Разбира се, зная достойнствата на моята родина.

– Боя се, че не ги знаете – възрази разпалено Корсарят. – Ако вие и други като вас ги знаехте както трябва, флагът, за който споменах, скоро щеше да се развява из всички морета и жителите на нашата страна нямаше да се прекланят пред наемниците на един чужд крал.

– Няма да се преструвам, че не разбирам думите ви, защото съм

срещал и други мечтатели като вас, които вярват, че може да се случи такова нещо.

– Може ли! Но това е така сигурно, както че онова светило ще залеже зад океана и че след нощта ще настъпи ден; то трябва да стане. Ако се развяваше това знаме, мистър Уайлдър, никой нямаше да чуе името на Червения корсар.

– Кралят има своя флота и тя е достъпна за всички негови поданици.

– Бих могъл да бъда поданик на крал, но да бъда слуга на слуга надминава границите на скромното ми търпение. Аз съм възпитан, би-могло да се каже – роден на един от корабите му, ала колко пъти с горчивина съм чувствувал, че цял океан дели родния ми край от подножието на трона му! Представете си, сър: един от неговите командири се осмели да прикачи към името на родината ми епитет, който не искам да повтарям, за да не оскърбя слуха ви!

– Надявам се, че сте дали добър урок на този мерзавец. Когато Корсарят се обърна към събеседника си, на лицето му се изписа зловеща усмивка.

– Не повтори повече оскърблението си – отговори той. Но въпросът трябваше да се реши с цената на неговата или моята кръв; и скъпо плати за дързостта си!

– Значи сте се били като мъже и щастието се е усмихнало на оскърбения?

– Бихме се, сър. Но аз се осмелих да вдигна ръка срещу жител на свещения остров! Това е достатъчно, мистър Уайлдър; кралят направи един свой верен поданик отявлен враг и имаше основание да съжалява за това. Но стига засега; друг път ще ви разкажа повече. Лека нощ.

Уайлдър проследи фигурата на своя събеседник, докато слизаше по стълбата към шканците, а после продължи хода на мислите си сам през останалата част от вахтата, която нетърпението му удължаваше до безкрайност.

XXII ГЛАВА

...Ах, дано не я е смаял моят образ!
Май е тъй. Тя гледаше ме с ей таквиз очи
и просто ѝ се сплиташе езика!
Шекспир – „Дванайсега нощ“

Докато по-голямата част от екипажа на „Делфин“ спеше, в друга част на кораба едни блестящи, неспокойни очи все още не можеха да се склопят. Още щом мисис Уилис и Гъртруд се качиха на кораба, Корсарят им отстъпи каютата си и сега ще пренесем сцената в това помещение (вече достатъчно подробно описано, за да добие читателят представа за обстановката в него) и ще продължим повествованието от началото на изложения в предишната глава разговор.

Излишно е да се спираме подробно на чувствата, с които жените бяха посрещнали вълненията през тоя ден; догадките и съмненията, породени от тях, ще станат ясни от следващите редове. Лампата от ковано масивно сребро, закачена на тавана, хвърляше, косо мека, нежна светлина върху замисленото лице на гувернантката, а няколко от най-ярките лъчи осветяваха по-младия лик на нейната другарка. На заден план, като тъмна сянка върху картина, се виждаше неясният силует на спящата Касандра. В момента, когато завесата се вдигна, за да разкрие тази спокойна сцена, възпитаницата се мъчеше да намери в отбягващия я поглед на възпитателката си отговор на един въпрос, който езикът на последната, изглежда, не се решаваше да произнесе.

– Повтарям, уважаема госпожо – заговори Гъртруд, – стилът н? тези украшения и материалите, от които са направени, са необикновени за кораб.

– И какво заключаваш от това?

– Не зная. Бих искала да сме на сигурно място в бащиния ми дом.

– Дай може! Може би е неблагоприятно да мълча повече. Това, което видяхме днес, Гъртруд, породи в душата ми страшни, ужасни подозрения.

Бузите на младата девойка пребледняха, в очите ѝ се четеше въпрос.

– Аз отдавна познавам нравите на военните кораби – продължи гувернантката, която се бе спряла само за да разгледа мислено причините

за подозренията си, – но никога не съм виждала такива обичаи, каквито с всеки изминал час се разкриват на този кораб.

– Какви са вашите подозрения?

Погледът, изпълнен с всепоглъщаща майчинска тревога, който прекрасната ѝ събеседничка получи в отговорна въпроса си, би уплашил всеки по-привикнал да размишлява върху порочността на човешката природа, отколкото чистото създание, към което бе отправен; но у Гъртруд той предизвика само неопределено, смътно чувство на безпокойство.

– Защо ме гледате така, моя гувернантке... майко моя! – възкликна тя, като се наведе напред и докосна умолително ръката на другата, сякаш да я изтръгне от унес.

– Да, ще ти кажа. По-добре да знаеш най-лошото, отколкото да злоупотребя с твоето невежество. Аз нямам доверие на този кораб и на никого, който се намира на него.

– На никого ли!

– Да, на никого.

– Във флотата на негово величество може да има лоши и злонамерени хора, но те не са опасни за нас, защото страхът от наказание, ако не страхът от опозоряване, ще ни бъде защита.

– Боя се да не се убедим, че престъпните души, които са се приютили тук, не се подчиняват на никакви закони освен на собствените им и не признават никаква власт извън тази, която съществува помежду им.

– Това значи, че са пирати!

– И, боя се, ще се убедим, че са пирати.

– Пирати ли? Какво! Всичките ли?

– Всички без изключение. Щом един е виновен в такова престъпление, ясно е, че другарите му не могат да бъдат извън подозрение.

– Но, уважаема госпожо, ние знаем, че поне един от тях е невинен, защото дойде с нас, и то при обстоятелства, когато не може да има измама.

– Не зная. Има толкова много видове подлост и толкова различни хора, способни на подлост! Опасявам се, че тук в тази каюта се намират единствените, които могат да претендират за честност на тоя кораб.

Гъртруд сведе очи към пода и устните ѝ затрепериха както от страх, който не можеше да потисне, така и от някакво чувство, необяснимо за самата нея.

– Щом знаем откъде е дошъл нашият отскорошен познайник – каза тя полугласно, – мисля, че сте несправедлива към него, колкото и

основателни да са подозренията ви към останалите.

– Признавам, възможно е да съм несправедлива към него, ала трябва да очакваме най-лошото. Овладей се, мила моя, тук иде нашият млад слуга; от него може да научим нещо.

Мисис Уилис даде на възпитаницата си красноречив знак да придаде хладнокръвен вид на лицето си, а самата тя придоби отново спокойно изражение, способно да заблуди и далеч по-опитен човек от момчето, което в този момент влизаше поляка в каютата. Гъртруд закри лице с част от премяната си, а гувернантката се обърна към младежа с едновременно ласкав и загрижен тон.

– Родрик, чедо – подзе тя, – очите ти вече се затварят. Май отскоро служиш на кораб?

– Напротив, толкова отдавна, че съм свикнал да не заспивам на вахта – отвърна студено младежът.

– На твоята възраст имаш нужда повече от грижлива майка, отколкото от командите на боцман. На колко години си, Родрик?

– Достатъчно, за да бъда и по-умен, и по-добър – отговори той със засенчено от размисъл чело. – След един месец ще навърша двайсет.

– Двайсет ли! Ти си играеш с любопитството ми, хлапако.

– Двайсет ли казах, госпожо? Петнайсет би било много по-близо до истината.

– Вярвам ти. А колко от тия години си прекарал по море?

– Право да ви кажа, само две, макар и често да ми се струват десет, ала има моменти, когато ми изглеждат като един ден!

– Отрано си романтичен, момче. А как ти се струва военният занаят?

– Войната ли!

– Военният занаят. Говоря ясно, нали? Хора, които служат на кораб, построен специално за бой, се отдават на военния занаят.

– О, да, наистина нашият занаят е войната.

– И още не си виждал ужасите ѝ! Участвувал ли е този кораб в бой, откакто си на служба тук?

– Този кораб ли!

– Разбира се, този кораб, нима си плавал с друг?

– Никога.

– Значи именно за този кораб става дума. Много ли парични награди получава екипажът ви?

– Извънредно много, никога не ни липсват пари.

– Значи екипажът цени и кораба, и капитана. Морякът обича кораб

и командир, които му осигуряват деен живот.

– Да, госпожо, животът ни тук е наистина деен. И между нас се наричат такива, които обичат и кораба, и командира.

– А имаш ли си майка или близък, които да се възползват от доходите ти?

– Дали имам...

Поразена от учудения тон, с който момчето отговаряше на въпросите ѝ, гувернантката обърна глава и хвърли бърз поглед към него, за да прочете мислите, изписани върху лицето му. Той стоеше в някакво вцепенено изумление и я гледаше право в очите, но с празен взор, който показваше, че не съзнава какво вижда пред себе си.

– Разкажи ми, Родрик – продължи тя, като внимаваше да не събуди подозрителността му с неочакван намек за държането му, – разкажи ми за живота си. Весел ли го намираш?

– Намирам го тъжен.

– Чудно. Обикновено юнгите спадат към най-веселите простосмъртни. Сигурно командирът ти се отнася много строго с теб.

Не последва отговор.

– Значи имам право, вашият капитан е тиранин.

– Лъжете се, той никога не ми е казал груба или нелюбезна дума.

– Аха, значи е вежлив и добър. Ти си годям щастливец, Родрик.

– Аз... щастливец, госпожо?

– Говоря на ясен английски: щастливец.

– О, да, тук сме много щастливи.

– Това е хубаво. Кораб, на който цари недоволство, е ад. И често ли се отбивате в пристанища, Родрик, да вкусвате сладостите на сушата?

– Въобще не бих се стремил към сушата, госпожо, ако имах на кораба приятели, които да ме обичат.

– А нямаш ли? Нима мистър Уайлдър не ти е приятел?

– Аз слабо го познавам, никога досега не бях го виждал...

– Докога Родрик?

– До срещата ни в Нюпорт.

– В Нюпорт ли?

– Навярно знаете, че наскоро и двамата отплавахме от Нюпорт?

– Аха! Разбирам. Значи запознанството ти с мистър Уайлдър е започнало в Нюпорт? Докато корабът ви стоеше закотвен до крепостта?

– Да. Аз му занесох заповедта да поеме командуването на бристоляски търговски кораб. Той бе постъпил при нас едва предишната вечер.

– Толкова отскоро! Значи наистина не сте се познавали по-рано. Но

предполагам, че капитанът ви знае що за човек е той?

– Така поне се надяват хората. Но...

– Какво искаш да кажеш, Родрик?

– Никой тук не смее да разпитва капитана защо го е наел. Дори аз съм принуден да мълча.

– Дори ти ли! – възкликна мисис Уилис учудено и за миг забрави съдържаността си. Но момчето беше така погълнато от мислите си, че изглежда, не забеляза внезапната промяна в поведението ѝ. Всъщност то толкова малко съзнаваше какво става, че гувернантката докосна Гъртруд за ръката и мълчаливо посочи безчувствената фигура на момчето, без ни най-малко да се страхува, че това нейно движение ще бъде забелязано.

– А какво мислиш ти, Родрик – продължи тя разпита си, – и на н а с ли ще откаже да отговаря?

Момчето трепна и когато в очите му отново проблесна съзнание, те се спряха върху лицето на Гъртруд.

– Макар че тя е така необикновено красива – отговори то разпалено, – нека не разчита прекалено на красотата си. Жена не е способна да обуздае неговия нрав!

– Нима е толкова коравосърдечен? Мислиш ли, че ще откаже да отговори на въпрос, зададен от тази хубавица?

– Слушайте, госпожо – рече момчето със сериозност, не по-малко поразителна от печалната мекота на тона, с който говореше, – през последните две изпълнени с премеждия години от живота си аз съм видял повече, отколкото много младежи, преди да възмъжеят. Тук не е място за невинност и красота. О, махнете се от този кораб, дори ако се наложи да го напуснете така, както сте дошли – без палуба, под която да подслоните главата си!

– Май е много късно да се вслушаме в подобен съвет – отвърна мисис Уилис тъжно, поглеждайки мълчаливата Гъртруд. – Но разкажи ми нещо повече за този необикновен кораб, Родрик; сигурно не си се родил на поста, на който те заварвам?

Момчето поклати глава, но продължаваше да стои със сведени очи, явно не му се искаше да отговаря.

– Защо днес виждам „Делфин“ в други цветове, а не във вчерашните? И защо нито тогава, нито сега не прилича по окраска на роботърговския кораб в нюпортското пристанище?

– А защо – отвърна момчето с усмивка, в която тъгата се бореше яростно с горчивината – никой не може да надникне в съкровения

тайни на този, който извършва такива промени, когато му скимне? Ако всичко на кораба освен боята оставаше същото, все пак човек би могъл да бъде щастлив на него!

– Значи, Родрик, ти не си щастлив; да се застъпя ли пред капитан Хайдегер да те освободи от служба?

– Никога не бих служил на друг.

– Как! Оплакваш се, а приемаш оковите си?

– Аз не се оплаквам.

Гувернантката го изгледа внимателно и след кратко мълчание продължи:

– Често ли се наблюдава такава разюзданост от страна на екипажа, каквато видяхме днес?

– Не. Няма защо да се страхувате от хората; този, който ги обузда, знае как да се справя с тях.

– По заповед на краля ли служат?

– Краля ли! Да, разбира се, крал, който няма равен на себе си.

– Но се осмелиха да застрашат живота на мистър Уайлдър. Нима моряк на кралски кораб е способен на такава дързост?

Момчето погледна мисис Уилис, сякаш искаше да каже, че е разбрал, че тя се преструва на неосведомена за характера на този кораб, но реши да премълчи.

– Мислиш ли, Родрик – подхвана отново гувернантката, която вече не смяташе за необходимо да продължава прикрития си разпит на тази тема, – мислиш ли, Родрик, че Кор... тоест капитан Хайдегер ще ни позволи да слезем в първото срещнато пристанище?

– Ние отминахме много пристанища, откакто сте на този кораб.

– Да, но всички те са неудобни, а когато стигнем до такова, където поради работата му ще се наложи корабът да влезе?

– Рядко се срещат такива места.

– Но ако все пак това се случи, мислиш ли, че ще ни позволи да слезем? Ние имаме злато, с което можем да му платим за труда.

– Той не държи на златото. Когато му поискам, винаги ми напълня шепата.

– Значи си щастливец. Понякога с много злато може да се изкупи студен поглед.

– Никога! – възрази момчето живо и енергично. Да имах цял кораб със злато, щях да го дам всичкото за един негов благ поглед.

Мисис Уилис трепна, поразена както от пламенността, така и от самите думи на младежа. Като стана, тя се приближи повече до него и

застана на такова място, където светлината на лампата го осветяваше по-добре. Видя едрата сълза, която се процеди изпод дългата копринена мигла и се плъзна по бузата; макар и загоряла от слънцето, под проникателния поглед на гувернантката тая буза постепенно се обля в червенина. После очите ѝ обгърнаха бавно и внимателно цялата фигура на момчето, докато стигнаха до краката, които бяха толкова слаби, че сякаш едва го държаха. Обикновено благото лице на гувернантката сега стана студено и цялото ѝ тяло се изправи с добродетелно женско достойнство, когато запита строго:

– Момче, имаш ли си майка?

– Не зная – бе отговорът, изтръгнал се от устни, които едва се развориха, за да пропуснат тези сподавени звуци.

– Достатъчно, друг път ще поговорим повече. Занапред Касандра ще се грижи за тази каюта; когато имам нужда от теб, ще ударя гонга.

Родрик оброни глава на гърдите си и се сви под студения и изпитателен поглед, който го проследи, докато изчезна през люка. Щом се скри, мисис Уилис прегърна Гъртруд, притискайки учудената, но предадена девойка до сърцето си така, така че искаше да покаже колко ѝ беше скъпа в този страшен миг.

Потокът от мисли, който нахлу в главата на гувернантката, бе прекъснат от леко почукване по вратата. Тя даде обичайния отговор и преди да успее да размени няколко думи с възпитаницата си, влезе Корсарят.

XXIII ГЛАВА

Размеквам се! И аз съм от глина, като всички!

Шекспир – „Кориолан“

Дамите посрещнаха посетителя си със сдържаност, която лесно ще разберем, ако си спомним темата на неотдавнашния им разговор. Гърт-руд моментално се сви, ала гувернантката ѝ се държеше хладно и с още по-голямо самообладание. Все пак в зоркия поглед, който хвърли към госта, имаше тревожно безпокойство, като че искаше да отгатне причината за посещението му, преди той да заговори.

Лицето на самия Корсар беше замислено и сериозно. Когато влезе в кръга, осветен от лампата, той се поклони и измърмори тихо и бързо няколко думи, чийто смисъл слушателите му не разбраха. Всъщност той беше така погълнат от мисли, че в разсеяността си явно се готвеше да се тръшне на празния диван без извинение или оправдание, сякаш беше у дома си; ала се опомни навреме и не допусна това нарушение на благоприличието. Като се усмихваше и се поклони още по-ниско, овладял се напълно, той пристъпи към масата и изрази опасенията си, че мисис Уилис може да сметне посещението му за ненавременен или може би непредизвестен с подобаваща пристойност. При това кратко предисловие гласът му беше ласкав като на жена, а държането му толкова вежливо, сякаш наистина се смяташе за натрапник в каютата на кораб, в който самият той се разпореждаше буквално като монарх.

– Колкото и да е неподходящ часът – продължи Корсарят, – щях да си легна, измъчван от мисълта, че не съм изпълнил всичките си задължения като внимателен и гостоприемен домакин, ако бях забравил да ви уверя, че след сцената, на която бяхте свидетели, на кораба е вече напълно спокойно. Имам удоволствието да ви заявя, че пламенността на хората ми съвсем е угаснала и че дори агънца в нощното си убежище не са така мирни, както те в този момент в койките си.

– За щастие този, който с властта си успя така бързо да потуши размириците, е винаги с нас, за да ни закриля – отвърна предпазливата гувернантка: – Ние се уповаваме изцяло на вашето внимание и благодарство.

– И основателно сте се доверили на мен. Във всеки случай няма вече опасност от бунт.

– И, надявам се, никакви други опасности.

– Ние живеем сред бурна и капризна стихия – отговори Корсарят, като се поклони в знак на благодарност и седна на креслото, на което дамата го покани с движение на ръка, – но вие я познавате и не е нужно да ви казвам, че на моряците не всякога им е известно какво ги очаква утре. Днес аз поотпуснах юздите на дисциплината и до известна степен сам предизвиках последвалите буйства, но това е минало и заминало, като ураган и шквал; сега духът на моите негодници е по-тих и от океана.

– Аз често съм гледала тия груби развлечения по кралските кораби, но доколкото си спомням, те не са имали по-сериозни последици освен уреждането на някаква стара сметка или някаква странна приумица на моряшкия хумор, която обикновено се оказва колкото чудновата, толкова и безобидна.

– Да, но кораб, който често рискува да навлезе в плитчини, накрая претърпява крушение – промърмори Корсарят. – Аз рядко отстъпвам шканците на хората си, без да следя зорко поведението им, но днес...

– Какво днес?

– Нептун с грубите си шеги ви е познат, нали, госпожо?

– Едно време съм виждала този бог.

– Така и подразбрах; при преминаване на екватора ли?

– И на други места.

– На други места ли! – повтори събеседникът й с тон на разочарование. – Вярно, този мощен властелин може да се срещне във всички морета, а стотици кораби, и големи, и малки, изгарят под слънцето в спокойните води около екватора. Излишно беше да ви задавам този въпрос!

– Вие благоволихте да кажете нещо, което не чух добре. Корсарят трепна, защото и този път бе измънкал последните думи,

вместо да ги изрече високо. Хвърляйки изпитателен поглед около себе си, сякаш за да се увери дали някой нахален подслушвач не е успял да узнае тайните му мисли, които рядко се решаваше да разкрие пред съратниците си, той се овладя и продължи разговора невъзмутимо, като че изобщо не е бил прекъсван.

– Забравих, че вашият пол е колкото прекрасен, толкова и боязлив – добави Корсарят с такава блага и ласкава усмивка, че гувернантката неволно погледна с тревога своята повереница, – иначе щях по-отрано да ви уверя, че нищо не ви застрашава.

– Дори и сега уверението ви е добре дошло за нас.

– А вашата млада и нежна приятелка – продължи той, накланяйки

се към Гъртруд, макар че думите му бяха както преди отправени към гувернантката – ни най-малко няма да разстрои съня си от преживяното.

– Невинните рядко спят неспокойно.

– В тази истина има една свята и необяснима тайна: нищо не нарушава съня на невинните! Защо не направи бог така, че и грешниците да намират някакво убежище срещу угризенията на съвестта! Но ние живеем в такъв свят и в такова време, че човек не може да вярва дори на себе си.

После млъкна и загледа около себе си с такава измъчена усмивка, че уплашената гувернантка неволно дръпна възпитаницата по-близо до себе си, сякаш беше готова да я защити от коварните помисли на някакъв маниак. Посетителят ѝ обаче изпадна в толкова дълго и дълбоко мълчание, че тя почувствува нуждата да прекрати това неудобно положение, като заговори сама.

– Мислите ли, че и мистър Уайлдър като вас е склонен към милосърдие? – запита тя. – В такъв случай търпимостта му е похвална, защото ми се струва, че бунтовниците изляха яда си главно върху него.

– И все пак видяхте, че не е без приятели. Убедихте ли се в предаността на хората, които застанаха така смело на негова страна?

– Да, и се учудих, че е могъл толкова бързо да спечели напълно на своя страна тези двама вироглавци.

– Двайсет и четири години познанство не са малко.

– Толкова отдавнашно ли е приятелството им?

– Чух, че споменаха тази цифра. Възможно е някаква необикновена дружба да свързва този младеж с тези недодялани негови другари! Сигурно това не е първата услуга, която му правят.

Мисис Уилис изглеждаше огорчена. Макар и готова да повярва, че Уайлдър е таен агент на Корсаря, все пак тя се бе надявала, че връзката му с пиратите може да намери някакво по-благоприятно за него обяснение. Въпреки че носеше част от общата вина на тия, които споделяха безпътната участ на този разбойнически кораб, той явно имаше такава благородно сърце, че не би допуснал тя и нейната млада и невинна повереница да станат жертви на изстъпленията на неговите съратници. Многократните му тайнствени предупреждения вече не се нуждаеха от обяснение. Всъщност всичко, което беше тъмно и необяснимо както в предишните неясни проблясъци в душата ѝ, така и в необикновеното държане на обитателите на кораба, ставаше все по-разбираемо. Сега тя си спомняше в цялата външност и в лицето на Корсаря фигурата и чертите на човека, който бе говорил на бристолинския търговски кораб от

такелаж на роботърговския кораб – фигура, която непонятно бе преследвала въображението ѝ по време на престоя ѝ на неговия кораб като образ, изникнал от някакво смътно и далечно време. После изведнъж разбра колко трудно е било на Уайлдър да разкрие една тайна, от която не само зависеше животът му, но и заради която можеше да загуби уважението им – не по-малко сурово наказание за човек, чиято душа не бе толкова задебеляла и порочна. С една дума, голяма част от това, което читателят лесно може да разбере, сега ставаше ясно и на гувернантката, макар че все още много неща и хвърляха в съмнения, които тя не беше в състояние нито да си изясни, нито да прогони напълно от мислите си. По всички тези въпроси тя имаше достатъчно време да разсъждава, защото гостът, или домакинът ѝ – както и да се наречеше, – съвсем не изглеждаше склонен да прекъсне размишленията ѝ.

– Чудно – най-последно подзе отново мисис Уилис, – че толкова недодялани хора са способни на такава привързаност, както ония, у които образованието е съчетано с изтънчени обноски.

– Чудно е, както казвате – отвърна събеседникът ѝ, сякаш току-що събуден от сън. – Аз бих дал хиляда от най-лъскавите гвинеи, изсечени в монетния двор на Джордж И, за да науча нещо за живота на този младеж.

– Значи той ви е непознат? – попита Гъртруд с бързината на мисълта.

Корсарят обърна към нея разсеян поглед, в който обаче след малко започна да се прокрадва такова чувство и изражение, че краката на гувернантката се разтрепераха от нервното вълнение, обхванало цялото ѝ тяло.

– Кой може да твърди, че познава човешкото сърце – отговори той, като отново наклони глава към нея, сякаш признаваше, че тя заслужава напълно неговото уважение. – За нас всички са ни непознати, докато не се научим да разчитаме мислите им.

– Малцина имат дарбата да вникват в тайните на човешката душа – забеляза хладно гувернантката. – Често е нужно да изучим и опознаем издълбоко света, преди да можем да съдим за подбудите на тия, които са около нас.

– И все пак светът е приятен за ония, които умеят да го направят весел – възкликна Корсарят в един от присъщите му внезапни изблици, с които сменяше настроението си. – Всичко е лесно за човек, който е достатъчно смел, за да задоволява прищевките си. Знаете ли, че истинската тайна на философа не е да живее вечно, а да живее докогато може?

Който умре на петдесет години, след като се е наситил на удоволствия, е живял повече от оня, който цял век влачи нозе, носи бремето на светските капризи и се бои да повиши глас, да не би случайно съседът да прецени думите му като порочни.

– И все пак има хора, за които най-голямото удоволствие е да вървят по пътя на добродетелта.

– От устата на жена това звучи чудесно – отвърна той с такъв вид, в който проникателната гувернантка съзря отсянка от неусмиримата разюзданост на пирата. В този момент тя с радост би пропъдила посетителя си; но някакъв блясък в очите му и веселостта, която си придаваше с някак неестествено усилие, я предупредиха, че § опасно да обижда човек, който не признава никакъв друг закон освен собствената си воля. Затова с благ тон и учтиво държане, при което все пак запазваше достойнството си като жена, тя ловко промени темата на разговора, като посочи няколко музикални инструмента, съставляващи част от разнородната мебелировка на каютата, и рече:

– Човек, чиято душа може да бъде смекчена от хармонията, а чувствата му така очевидно откликват на сладостни звуци, не би осъдил удоволствията на невинните. Тази флейта и оная китара вероятно са ваши.

– И самото наличие на тези незначителни предмети у мен ви кара да ми приписвате качествата, които споменахте! Ето още една заблуда на нещастните простосмъртни! Привидността е всекидневната одежда на честността. А защо не ми припишете склонността да коленича всяка сутрин и всяка вечер пред тази лъскава джунджурия? – и посочи украсеното с диаманти разпятие, което висеше както винаги до вратата на каютата му.

– Все пак се надявам, че изпитвате известно уважение към тоя, за когото ни напомня това изображение. Във върха на силата и благополучието си човек понякога се отнася с пренебрежение към утешенията, които може да ни дари една сила, стояща над човечеството; но тези, които най-често са се възползвали от тях, им въздават полагаемото им се най-дълбоко уважение.

Гувернантката бе извърнала поглед, ала докато, изказваше тези прости мисли, изпълнена дълбоко с чувството, което изразяваше, тя отново обърна замечтаните си очи към Корсаря. Погледът, който срещна, беше сериозен и замислен като нейния. Вдигайки пръст, с леко, почти недоливимо движение, той докосна ръката ѝ и запита:

– Значи според вас ние сами сме виновни, че душите ни са склонни към грях, на който нямаме сили да противостояим?

– Препъват се само тия, които се опитват да вървят сами по пътя на живота. Нали няма да ви обидя като мъж, ако запитам: никога ли не общувате с бога?

– Това име отдавна не се е чувало на този кораб, госпожо, освен за изказване на ония неприлични шеги и ругатни, които не са така цветисти, когато човек си служи с по-прост език. Но какво повече има у себе си неизвестното божество от това, което човешкото въображение е сметнало за нужно да му припише?

– *Рече безумец в сърцето си: „Няма бог“* – отвърна тя с толкова твърд глас, че порази слуха дори на тоя, който отдавна бе свикнал с буйството и величието на своята неспокойна професия. – *Препаша сега кръста си като мъж. Аз ще те питам и ти ми обяснявай: де беше ти, когато полагах основите на земята? Кажу ми, ако знаеш?*

Корсарят гледаше объркано пламналото лице на говорещата. Навел глава настрана, той произнесе високо, като че по-скоро даваше израз на мислите си, а не продължаваше разговора:

– Много пъти съм чувал това и все пак го чувствавам като свежестта на родния въздух! Госпожо, повторете тези слова; не променяйте нито сричка, ни най-малката интонация на гласа си, умолявам ви.

Макар и смаяна и дори уплашена от молбата, мисис Уилис я изпълни, като предаде свещения език на вдъхновените писачи с плам, който намираще подкрепа в силата на собствената ѝ вяра.

Събеседникът ѝ я слушаше като омагьосан. Почти цяла минута нито погледът, нито позата му не се промениха: той стоеше пред тая, която така просто и така силно изразяваше величието на бога, неподвижен като мачтата, на която се бе облегал. Гласът ѝ отдавна бе замрял, когато той пое дълбоко дъх и заговори отново.

– Вие ме накарахте с една крачка да измина целия път на живота си изрече Корсарят. – Не знам защо сърцето ми, обикновено твърдо като желязо, сега бие така неравномерно. Госпожо, вашата малка ръчица е способна да укроти една душа, която толкова често е дръзвала...

Внезапно той се спря, очите му, следвайки собствената му ръка, която неволно бе докоснала ръката на мисис Уилис, се впиха в споменатата от него ръчица и той я заразглежда, сякаш изучаваше някаква реликва. После, въздишайки като пробуден от приятно съновидение, се обърна, оставяйки фразата недовършена.

– Вие искате музика! – възкликна той възторжено. – Тогава ще има музика, макар че симфонията ѝ ще звучи на гонг!

И докато говореше, своенравният и променчив човек, който се

опитахме да опишем, заудря този инструмент така бързо и силно, като че искаше да заглуши със звъна му всякакъв отговор. Макар и дълбоко огорчена, че толкова бързо се бе изплъзнал от влиянието, което отчасти бе придобила над него, и тайно раздражена от безцеремонността, с която бе сметнал за нужно да обяви отново своята независимост, гувернантката съзнаваше, че е необходимо да скрие своето разочарование.

– Разбира се, това не е хармонията, която очаквах – каза тя, когато оглушителните звуци престанаха да ехтят из кораба, – а и, струва ми се, едва ли ще подпомага съня на тия, които са по-малко опасни в койките си, отколкото когато са будни.

– Не бойте се за тях. Морякът спи непробудно дори когато ухото му е близо до амбразурата, от която реве оръдие, ала го събужда зовът на боцманската свирка. Толкова е свикнал той на звуците на гонга, че те му се струват като звуци на флейта; макар и по-силни и по-резки от обикновено, ако може да се каже така, все пак те не го вълнуват. Виж, ако продължавам да удрям, за него това ще бъде тревога за пожар, а тези три удара са просто музика. Нещо като знак за оркестъра. Нощта е тиха и благоприятна за изкуството им, тъй че нека послушаеме известно време тези нежни звуци.

Едва изрече тези думи, и тихи акорди на духови инструменти се чува отвън, където музикантите вероятно се бяха събрали по някакво предварително нареждане на капитана. Корсарят се усмихна, сякаш ликоваше, че така бързо бе доказал деспотичната, или по-право магическа власт, която притежаваше, и като се тръшна на дивана, се заслуша в последвалия концерт.

Звучите, които се вдигаха сега в нощта и се разливаха нежно и мелодично над водата, биха правили чест и на професионални музиканти. Мелодията беше необикновена и тъжна, може би в пълен унисон със сегашното настроение на човека, за чийто слух беше предназначена. Но изведнъж досегашният ѝ стил се промени, цялата сила на музиката се съсредоточи в по-нежни и още по-тихи звуци, сякаш геният, създал мелодията, изливаше с патос чувствата на душата си. Настроението на Корсаря се менеше според музиката, а когато мелодията беше най-нежна и най-трогателна, той навеждаше глава, сякаш плачеше.

Макар че самите те бяха под влиянието на музиката, мисис Уилис и възпитаницата ѝ гледаха с изумление странно противоречивото същество, в чиито ръце ги бе хвърлила злата съдба. Първата беше изпълнена с възхищение от страшната противоречивост на страстите, на които можеше да бъде способен един и същ човек в такива многообразни и

опасни форми; втората пък, съдейки със снизходителността на годините си, беше готова да повярва, че човек, чиито чувства биха могли да бъдат така лесно разпалвани, и то с благороден плам, е по-скоро жертва на обстоятелствата, отколкото създател на своите навици.

– В тази мелодия звучи Италия – каза Корсарят, когато последният акорд заглъхна в ушите му, – нежна, безгрижна, прекрасна простодушна Италия! Никога ли не сте имали щастието, госпожо, да посетите тази страна, така велика със своето минало и така безсилна в сегашното си положение?

Гувернантката не отговори нищо, а на свой ред наведе глава, та събеседниците ѝ помислиха, че и тя е под обаянието на музиката. Най-после, подтикван от някакъв нов променчив порив, Корсарят пристъпи към Гъртруд и обръщайки се към нея с галантност, подобаваща за друга сцена, каза:

– Човек, чиято обикновена реч звучи като музика, не може да няма природни дарби. Пеете ли?

Дори Гъртруд да притежаваше способността, която той ѝ приписваше, гласът ѝ щеше да откаже да се отзове на подканата му. Покланяйки се на комплиментата, тя измънка за оправдание няколко думи, които почти не се чуха. Корсарят слушаше внимателно, но не настоя, защото виждаше, че въпросът му е неудобен, и като се обърна, леко и бързо чукна по гонга.

– Родрик – продължи той, когато по стълбата, водеща за каютата долу, се чуха леките стъпки на момчето, – спиш ли?

Отговорът, тих и сподавен, беше, разбира се, отрицателен.

– Лично Аполон е присъствувал при раждането на Родрик, госпожо. Това момче е способно да издава такива звуци, които могат да размекнат и най-коравото моряшко сърце. Хайде, застани до вратата на каютата, добри ми Родрик, и нека музиката съпровожда тихо твоите думи.

Момчето се подчини и настани слабата си фигура в сянката така, че тия, които седяха под по-силната светлина на лампата, да не видят лицето му.

Тогава инструментите подзеха нежна мелодия, която скоро секна; два пъти я подхващаха, но глас не се чу.

– Думите, Родрик, думите, иначе свирнята на флейтите е трудно разбираема за нас.

Тогава момчето запя със силен, плътен контраалт, ала гласът му трепереше и няколко пъти заплашваше да прекъсне песента. Думите, доколкото можеха да се схванат, бяха следните:

На запад, где море шуми,
се шири таз страна;
там свята свобода цари
и блага ведрина.

На заник слънцето блести
със своя диск сияен
и пръска пурпурни лъчи
над този край омаен.
За теб са тези красоти,
човече, преклони се ти!

И ето, във вечерен час,
девойки като рой
издигат звънко сладък глас
сред нощния покой.
Любов от тез уста се лей,
надежда светла грей...

– Стига, добри ми Родрик – прекъсна го нетърпеливо господарят му. – Тази песен е твърде пасторална за вкуса на моряк. Попей ни за морето и неговите прелести, момче, и лей мелодията така, че да допадне на моряшкото сърце.

Момчето мълчеше, може би от нежелание да се залови с тази работа, а може би от неспособност да я изпълни.

– Какво, Родрик! Нима музата те е изоставила? Или паметта ти изневерява? Както виждате, детето не желае да изпълни тази мелодия; ако ще пее, иска да е за любов и слънце. Засвирете по-силно, момчета, с пожив ритъм, а аз ще подхвана моряшка песен в чест на нашия кораб.

Оркестърът почувствува настроението на своя господар (той заслужаваше напълно това название) и засвири жива и грациозна мелодия, за да подготви слушателите за песента на Корсаря. Меките, гальовни нотки, които така често се прокрадваха в гласа му, не измамиха очакванията за неговата мощност. Той се оказа и плътен, и силен, и дълбок, и мелодичен. Облагодетелствуван от тези природни дарби и подпомаган от тънък слух, той запя следващите строфи по начин, който показваше странно съчетание между веселие и сантименталност. Думите вероятно бяха съчинени от самия него, защото в тях се долавяше силният полъх

на професията му и се усещаше своеобразният вкус на автора.

„Хей, котвата вдигни!“ –
звучи суров и властен глас
и всеки скача в миг от сън
във този късен ношен час.
Настава тропот, глъч и звън
и от хлапак, та до мъжага
тук всеки здраво се напруга.
„Хей, котвата вдигни!“

„Платно, платно натам!“
Стегнете се за бой жесток,
врагът е близо, смел, готов;
любима поменете, бог
ще чуе страстния ви зов!
Платна широко разпъни,
да порим пенести вълни!
„Платно, платно натам!“

Победа! Хей, ура!
Да секнат жалби в този час,
въздишки за моряк-другар:
покой ще наиде в гроб-талаз
и рай блажен – от бога дар!
Да пеем и се веселим
сред океан неизбродим.
Победа! Хей, ура!

Когато песента свърши, Корсарят стана, без да чака да чуе дали ще последват някакви похвали за това усилие, което наистина можеше да се нарече отлично и по тон, и по изпълнение, покани гостенките си да се възползват, когато пожелаят, от услугите на неговия оркестър, пожела им „лека почивка и приятни сънища“, и спокойно слезе в долните помещения, очевидно да си легне и той. Мисис Уилис и Гъртруд, колкото и да бяха заинтригувани и дори пленени от това чудновато своенравно, но в никакъв случай грубо държане, все пак, когато той изчезна, усетиха нещо като полъх на по-свеж въздух след дългото дишане на тази душна тъмнична атмосфера. Гувернантката гледаше възпитаницата си с очи, в

които явната нежност се бореше със скрито безпокойство; но и двете мълчаха, тъй като леко движение близо до вратата на каютата им напомни, че все още не са сами.

– Желаете ли още музика, госпожо? – попита Родрик, измъквайки се плахо от сянката. – Ако искате, мога да ви приспя с песен; но гърлото ми се сковаваше, когато капитанът ми нарежда да бъда весел, а на мен не ми е никак весело.

Челото на гувернантката се намръщи, тя явно се канеше да даде рязък отрицателен отговор, но жалният тон и свитата, смирена фигура на младежа я трогнаха толкова дълбоко, че бръчките се изгладиха и остана само укорителният поглед, който смекчаваше бръчките на майчинската загриженост.

– Родрик – рече тя, – мислех, че няма повече да те видим тази вечер!

– Нали чухте гонга. Макар че този човек може да бъде толкова весел и да пее такива вълнуващи песни, когато е в добро настроение, вие още не сте го чули, когато е разгневен.

– Нима е толкова страшен в гнева си?

– За мен е може би по-страшен, отколкото за други; и няма нищо по-ужасно от една негова дума, когато е в лошо настроение.

– Значи е груб с теб?

– Никога.

– Ти си противоречиш, Родрик. Или е груб, или не е. Нима не каза колко ужасен е езикът му, когато е в лошо настроение?

– Да, защото ми се струва, че сега се е променил. По-рано никога не беше замислен или в лошо настроение, ала напоследък не прилича на себе си.

Мисис Уилис не отговори. Езикът на момчето беше безспорно много по-разбираем за нея, отколкото за другарката ѝ, която слушаше внимателно, но нищо не подозираше, защото точно когато гувернантката даде знак на младежа да си върви, Гъртруд изрази желание да утоли живия си интерес към живота и характера на Корсаря. Знакът обаче бе повторен властно и момчето бавно и неохотно се оттегли.

Тогава гувернантката и възпитаницата ѝ се прибраха в своята каюта и след като посветиха няколко минути на ония вечерни обреди и молитви, които и двете при никакви обстоятелства не пропускаха да изпълнят, заспаха с чиста съвест и с надежда, че всевишният ги закриля. При все че камбанката на кораба редовно биеше часа през време на нощните вахти, в мрака не се чуваше почти никакъв друг звук, който да наруши

покоя, възцарил се над океана и над всички плаващи в неговото лоно.

XXIV ГЛАВА

...а такова небивало спасение,
каквото се падна нам, се случва
на малцина сред милиони.

Шекспир – „Бурята“

През тези минути на измамен покой „Делфин“ можеше да бъде оприличен на спящ хищник. Но както Природата ограничава времето за отдых на тварите от животинския свят, така и на бездействието на пиратите като че ли не бе писано да трае дълго. С утринното слънце над водата задуха бриз, носещ дъха на сушата, който раздвижи отново сънливия кораб. През целия този ден той, разперил широко платна по мачтите си, държа курс на юг. Вахта след вахта се сменяше, подир деня настъпи нощ, а посоката му оставаше все същата. Но изведнъж от морето започнаха да изплуват един след друг сини острови. Пленничките на Корсаря – защото за такива бяха принудени да се смятат сега жените – мълчаливо следяха всяко зелено хълмче, покрай което коработ се плъзгаше, всеки гол пясъчлив риф и всеки планински склон, докато най-сетне, според пресмятанията на гувернантката, не заплаваха сред островите на Уест Индия.

През цялото това време гостенките не зададоха нито един въпрос, с който да подхвърлят на Корсаря и най-слаб намек, че прозират истината: че той не ги води към обещаното пристанище на континента. Гъртруд плака от мъка за баща си, ала сълзите ѝ се ронеха скришом или капеха върху гърдите на нейната гувернантка. Тя избягваше Уайлдър, инстинктивно чувствайки, че той вече не е такъв, за какъвто го смяташе, но се стараше да се държи към всички на кораба еднакво безпристрастно и спокойно.

В това поведение, по-благоразумно от всякакви безполезни молби, тя намираще здрава подкрепа у гувернантката си, която, познавайки хората, отдавна бе разбрала, че добродетелността прави впечатление, ако умее да пази самообладание. От друга страна, и командирът на кораба, и помощникът му търсеха контакт с обитателките на каютата само дотолкова, доколкото го изискваше обикновената вежливост.

Първият, сякаш разкалял се вече, че е проявил така открито променчивия си нрав, постепенно се затвори в себе си и нито търсеше, нито

допускаше общуване е когото и да било; а вторият, изглежда, добре забелязваше съдържаността на гувернантката и променилия се, макар и все още съчувствен поглед на нейната възпитаница. Уайлдър не се нуждаеше от много обяснения, за да разбере причините за тази промяна. Ала вместо да търси начин да се оправдае, той по-скоро се държеше хладно като тях. А не беше нужно почти нищо друго, за да убеди бившите му приятели в естеството на намеренията му; но дори мисис Уилис бе принудена да признае на повереницата си, че той се държи като човек, у когото покварата още не е стигнала дотам, че да заглуши съвестта, която е винаги най-сигурното доказателство за невинност.

Няма да забавяме повествованието, като описваме естествените съжаления, обзели Гъртруд, когато в съзнанието ѝ се натрапи това печално убеждение, нито ще се спираме на съкровенията желания, на които тя не смяташе за срамно да се отдава: човек, безспорно притежаващ толкова много мъжествени и благородни качества, да разбере грешката на живота си и да тръгне отново по път, за който дори според хладния и здрав разум на гувернантката ѝ природата така богато го бе надарила. Може би добрите чувства, пробудени в душата ѝ от събитията през последните две седмици, не се задоволяваха да се проявяват само в мечти и към молитвите ѝ се примесваха желания, по-лични и дори по-горещи от обикновено; но това е було, което нямаме право да повдигаме, защото сърцето на такова чисто и непорочно създание е най-доброто хранилище на съкровенията му чувства.

Няколко дни корабът се бори с непреставашите ветрове в тези области. Вместо да се стреми обаче като някакъв претоварен търговски кораб да се добере до определено пристанище, Корсарят внезапно промени курса му, провирайки се между многото проливи, разделящи островите, с лекотата на птица, устремила се към гнездото си. Забелязваха десетки различни кораби, но избягваха всички; благоразумието учеше пиратите на предпазливост в море, толкова претъпкано с военни кораби. След като се стрелна през един от проливите, които делят веригата на Антилските острови, корабът се озова благополучно в по-откритото море, което ги отделя от северното крайбрежие на Южна Америка. Щом преминаха и от всички страни се разпростря обширен и ясен хоризонт, изражението на всеки член от екипажа видимо се промени. Лицето на самия Корсар загуби угрижения вид, който бе обгръщал целия този човек в наметало на съдържаност; тази съдържаност изчезна и той стана отново безгрижният, своенравен чудак, какъвто го описяхме. Даже моряците, на които нямаше нужда да се напомня, че трябва да бъдат

бдителни, когато се движат в по-тесните проливи, гъмжащи от кръстосвачи, като че дишаха по-свободно, и смях, и безгрижно веселие се чуваха отново на място, където толкова дълго и тягостно бе надвиснала сянката на недоверието.

От друга страна, в курса, следван от кораба, гувернантката съзираше нова причина за тревога. Докато островите се виждаха, тя се бе надявала, че човекът, който ги държеше в плен, само чака сгоден случай да ги постави благополучно под закрилата на законите на някое от колониалните правителства. Собствените ѝ наблюдения показваха, че в разюздаността на двете главни личности на кораба е примесена толкова много доброта ѝ дори благородство, че такива надежди не можеха да бъдат само празни мечти. Дори в разказите за страшните деяния на пирати въпреки невероятните, фантастични преувеличения винаги се включваха многобройни примери на рицарско великодушие. С една дума, пиратът беше човек, който, макар и да се обявяваше за враг на всички, умееше да прави разлика между слабите и силните и често намираще толкова удовлетворение в поправянето на неправдите спрямо първите, колкото и в унижаването на вторите.

Но всички приятни очаквания в това отношение бяха забравени, когато последният остров от групата потъна в морето зад тях и корабът се озова сам в пустия океан. Сякаш готов да свали маската си, Корсарят заповяда да се намалат платната и без да обръща внимание на благоприятния вятър, обърна кораба в обратна посока. „Делфин“ легна на дрейф сред океана и тъй като нямаше какво да поглъща непосредствено вниманието на екипажа му, офицерите и моряците се отдадоха на развлечения или на безделие, всеки според прищевките и наклонностите си.

– Надявах се, че ще намерите за добре да ни свалите на някой от островите на негово величество – каза мисис Уилис, заговаряйки за пръв път, откакто се бяха събудили подозренията ѝ за възможността да напуснат кораба, и обръщайки се към мнимия капитан Хайдегер точно когато бе изпълнена заповедта му за лягане на дрейф. – Боя се, че ще ви е неприятно да бъдете лишен толкова време от каютата си.

– По-достойни обитателки тя не би могла да има – отговори той малко уклончиво, но на наблюдателната, разтревожена гувернантка се стори, че погледът му е по-уверен, а поведението му не така съдържано, както предишния път, когато бе зачекнала същия въпрос. – Ако обичаят не изискваше корабът да носи флага на някоя страна, моят винаги щеше да развява знамето на прекрасния пол.

– Но при това положение...

– При това положение аз вдигам емблеми, съответстващи на моята служба.

– За петнайсет дни, откакто ви досаждам с присъствието си, нито веднъж не съм имала щастието да видя вдигнати тия флагове.

– Така ли! – възкликна Корсарят, хвърляйки й поглед, с който сякаш искаше да проникне в нейните мисли. – Тогава на шестнайсетия ден ще сложим край на тази неопределеност. Хей, кой е там на кърмата?

– За добро или за зло, Ричард Фид – отвърна въпросният индивид, вдигайки глава от един сандък, в който беше пхнатата, докато собственикът ѝ търсеше някакъв загубен инструмент, но като разбра кой го вика, добави малко забързано: – Винаги съм на разположение на ваша милост.

– Аха! Това е приятелят на нашия приятел – обясни Корсарят на мисис Уилис с многозначителен намек, който тя веднага разбра. – Той ще ми бъде преводач. Ела тук, момко, искам да разменя някоя и друга дума с теб.

– Дори и за хиляда думи съм на вашите услуги, сър – отвърна Ричард, приближавайки се, – защото, макар и да не умея да говоря добре, в главата ми винаги може да се намери нещо, което да послужи при нужда.

– Надявам се, че ти е удобна койката на моя кораб?

– Не мога да отрека, ваша милост, трудно би се намерил по-удобен кораб.

– А курсът? Надявам се, че като моряк и курсът ти допада?

– Вижте какво, сър, тръгнах от къщи кажи-речи без образование, затуй рядко си позволявам да твърдя, че умея да чета заповедите на капитана.

– Но все пак си имате свои предпочитания – каза мисис Уилис, твърдо решила да разпростре разпита дори по-нашироко, отколкото възнамеряваше събеседникът ѝ.

– Мога да кажа, че природата не ме е лишила от чувство, уважаема госпожо – отговори Фид, старейки се да изрази възхищението си от нейния пол с несръчен поклон пред гувернантката като негова представителка, – макар че съм теглил и патил не по-малко от други. Мислех, че с Кейт Уифъл сме свързани здраво като с котвено въже, ала после се намеси законът със своите наредби и корабни правилници, преряза с един замах щастието ми, разби изведнъж всичките надежди на бедното момиче, а мен остави на сухо.

– И се оказа, че е имала друг съпруг! – вметна сухо Корсарят.

– Дори четирима, ваша светлост. Момичето обичаше да бъде в

компания и му беше тежко на сърцето да вижда пуста къща; ала тъй като рядко се случваше по едно и също време в пристанището да се намират повече от един от нас, нямаше смисъл да се вдига толкова шум за такава дреболия. Но за всичко е виновна завистта, сър, завистта и алчността на земните акули. Ако всяка жена в енорията можеше да има толкова мъже, колкото Кейт, нямаше да се губи ценното време на съдии и съдебни заседатели да разследват как момиче като нея поддържа спокоен дом.

– И след това злополучно разочарование ти се пазиш от каквито и да било брачни връзки?

– Да, да, оттогава, ваша милост – потвърди Фид, хвърляйки на командира си един от ония особени погледи, в които своеобразното лукавство се бори с една по-пряма и неподправена честност, – оттогава, както правилно казвате, сър, макар и да се говори, че съм сключил малка сделка с друга жена; но като разследвах работата, ви № ха, че щом корабните правилници не важат за бедната Кейт, е, нищичко не могат да ми сторят, тъй че очистиха името ми като гостна на кралица и ме пуснаха по ветровете.

– И всичко това стана след запознанството ти с мистър Уайлдър?

– Преди, ваша милост, преди. Тогава бях още младок, като се вземе предвид, че през май ще се навършат двайсет и четири години, откакто съм привързан за кърмата на мастър Хари. Но тъй като от този ден нататък си имах нещо като семейство, е, нали разбирате, не беше нужно вече да се пъхам в чужда койка.

– Вие казахте – намеси се мисис Уилис, – че са минали двайсет и четири години, откакто сте се запознали с мистър Уайлдър?

– Да сме се запознали ли! Господи! Милейди, какво ти разбираше той тогава от запознанства, макар че, бог да го благослови, много пъти се е случвало момчето да си спомни за запознаването ни.

– Трябва да има нещо необикновено в среща между двама души с такива забележителни качества? – забеляза Корсарят.

– Тъкмо затуй и беше толкова необикновена, ваша милост, макар че, като става дума за качествата, при все че мастър Хари често преувеличава тази част от сметката, за мен те пукната пара не струват.

– Трябва да призная, че в такъв случай, когато двама души, и двамата способни на трезва преценка, са на различни мнения, съм затруднен да кажа кой има право. С помощта на фактите навярно ще съумея да направя по-правилна преценка.

– Ваша милост забравя Гвинея, който мисли досущ като мен по

този въпрос и не смята, че имаме някакви особени заслуги в този случай. Но, както казвате, сър, само като четете корабния дневник човек може да разбере с каква скорост се движи един кораб; тъй че ако тази дама и ваша милост искате да узнаете истината по този въпрос, е, само ми кажете и ще ви разправа всичко на разбираем език.

– Това предложение е разумно – отвърна Корсарят, давайки знак на спътницата си да го последва до оная част от юта, където имаше по-малка вероятност да ги следят любопитни очи. – А сега ни разкажи ясно всичко и можеш да бъдеш сигурен, че ще решим окончателно въпроса от всичките му страни.

Фид не проявяваше ни най-малка неохота да се впусне в исканите подробности. Той се прокашля, пхна в устата си нов къс тютюн за дъвчене и по различни други начини се приготви да пристъпи към разказа си. А мисис Уилис вече до такава степен бе превъзмогнала нежеланието си да прониква скришом в чуждите тайни, че се поддаде на непреодолимото любопитство и седна на креслото, на което събеседникът ѝ я покани с движение на ръка.

– Баща ми ме прати отрано по море, ваша милост – подзе Фид, след като привърши тези малки приготовления, – защото и той като мен бе прекарал по-голямата част от времето си по вода, отколкото на суша, макар че като прост рибар обикновено не се отдалечаваше много от брега, което в последна сметка не е кой знае колко по-хубаво, отколкото да живееш изцяло там. Така или иначе, когато тръгнах, веднага излязох в открито море и стигнах чак оттатък нос Хорн – това ми беше първият курс, бая път за новак, ала тъй като бях едва осемгодишен...

– Осемгодишен ли! За вас ли става дума? – прекъсна го разочарованата гувернантка.

– Разбира се, госпожо; би могло да се говори и за по-знатни хора, ала трудно може да се намери за тема на разговор човек, който да умеє по-добре да вдигне или да прибере корабни платна. Аз започнах разказа си точно откъдето трябва, но тъй като разсъдих, че ваша светлост едва ли ще иска да си губи времето да слуша за баща ми и майка ми, за по-кратко подхванах от времето, когато бях осемгодишен, като пропуснах всички подробности за раждането, името и други неща, които по правило се излагат в обикновено повествование.

– Продължете – подкани го тя, принудена да се примири.

– Мозъкът ми е досущ като кораб, който след малко ще бъде спуснат на вода – подзе отново Фид. – Ако тръгне добре и не направи засечка или не заседне, той заплясква по водата като платно, спуснато в

безветрие; но закъса ли нещо, бая зор ще видиш, докато го размърдаш отново. Тъй че, за да раздвижи мислите си и разкажът да тръгне гладко, ще трябва да подхвана оттам, откъдето започнах: че баща ми беше рибар и аз заобиколих нос Хорн. Аха, ето на, улових нишката, без възли, намотка след намотка, като добре навито въже; така ще мога лесно да я размотавам по малко, както главният боцман борави с въже. И тъй, както казах, заобиколих нос Хорн и за четири години обходих тамошните острови и морета, които и сега не са по-добре известни, отколкото тогава. След туй през цяла една война служих във флотата на негово величество и получих три рани и толкова отличия, че можех да напълня цял трюм с тях. Точно тогаз се срещнах с Гвинея – чернокожия, милей-ди, който, както виждате, слага нов блок на ъгъла на шкота.

– Аха, значи тогава си попаднал на африканеца – обади се Корсарят.

– Тогава се и запознахме и въпреки че на цвят не е по-бял от гърба на кит, пет пари не давам за това. А след мастър Хари няма друг човек на тоя свят, който да е толкова честен и с когото да ми е така драго да дружа. Е, разбира се, ваша милост, понякога не можеш му излезе наглава, все се перчи със силата си и смята, че няма равен на себе си при свиването на платната с късите въжета и в стъкмяването на марсела, ала нали си е прост чернокож, пък и не бива да придиряме на кусурите на хора, които не са като нас.

– Наистина би било крайно несправедливо.

– Точно така казваше и корабният свещеник на „Брънзуик“! Хубаво е човек да има образование, ваша милост, защото ако няма друга полза от него, то поне го подготвя за боцман и го научава да намери най-късия път до небето. И тъй, както рекох, пет години бяхме с Гвинея колеги и кажи-речи добри приятели, а после се случи така, че в Уест Индия се натъкнахме на нещастните корабкрушенци от разбития кораб.

– Какъв разбит кораб?

– Моля ваша милост да прощава, но аз никога не пипам фокрея, докато не се уверя, че корабът няма да се обърне обратно срещу вятъра. Тъй че преди да ви опиша разбития кораб, ще трябва да преровя мислите си, за да не пропусна нещо, което трябва да се спомене преди всичко друго.

По изражението на събеседницата си Корсарят виждаше с какво нетърпение чака тя да чуе продължението на разказа, което толкова се бавеше, и колко много се страхуваше да не бъде прекъснат. Затова й даде многозначителен знак да остави простодушния моряк да разправя както

си знае, защото така най-бързо щяха да стигнат до истината, която и двамата толкова жадуваха да чуят. Оставен да върши каквото си ще, Фид по своеобразния си начин направи накратко необходимия преглед на събитията и след като със задоволство се убеди, че не е пропуснал нищо, свързано според него с повествованието, пристъпи веднага към по-съществената и най-интересна за слушателите му част от разказа си.

– И тъй, както чухте, ваша милост – продължи той, – тогава Гвинея беше на марса, а аз заемах същото място на „Прозерпина“, бързоходен кораб с тридесет и две оръдия, когато между островите и Южна Америка попаднахме на контрабандист; капитанът го плени и ни заповяда да го закараме в някое пристанище, защото беше разумен човек и предполагам, че е изпълнявал заповед. Но от това нищо не излезе, понеже корабът загази: почти на два дена път от подветрената страна на определеното пристанище го връхлетя силен ураган и той потъна. Е, нали беше малко корабче и преди да заспи навеки, му хрумна да легне на едната си страна, та помощник-капитанът, комуто беше поверено, и трима други се търкулнаха от палубата право на морското дъно и, предполагам, оттогава никой нищо не е чул за тях. Тук Гвинея ми направи голяма услуга, защото макар и често дотогава да бяхме делили глад и жажда, за пръв път скочи зад борда, за да не се просмуча със солена вода като риба.

– Значи те е спасил да не се удавиш с другите?

– Не смея да твърдя това, ваша милост, защото, кой знае, може би тази добра услуга дължа на някаква щастлива случайност. Но като се има предвид, че умея да плувам горе-долу като двойно гюлле, винаги съм бил склонен да призная на чернокожия заслугата за това, макар че почти дума не сме обелили помежду си по този въпрос, и то чисто и просто защото, мисля, досега не сме имали възможност да си уредим сметките. И тъй, като видяхме, че няма вече никаква полза от контрабандисткия кораб и краят на пътя му е дошъл, успяхме да спуснем лодката, да прехвърлим в нея това-онова, колкото да не умрем от глад, и загребахме с всички сили към брега. Излишно е да разправям надълго и нашироко на тази дама какво е да си в лодка, тъй като неотдавна сама е изпатила такова нещо, но мога да ѝ кажа следното: ако не беше тази лодка, в която прекарахме с чернокожия почти десет дни, нейното пътуване щеше да завърши зле.

– Какво искаш да кажеш?

– Аз говоря много ясно, ваша милост: благодарение на умението на мастьр Хари да управлява лодка баркасът от бристолия кораб можа да

се задържи над водата в деня, когато се срещнахме с него.

– Но каква връзка има между вашето корабкрушение и спасяването на мистър Уайлдър? – попита гувернантката, неспособна повече да изчака докрай разтегнатите обяснения на словоохотливия моряк.

– Много ясна и естествена, милейди, както ще признаете сама, когато чуете най-трогателната част от моя разказ. И тъй, две нощи и един ден аз и Гвинея гребяхме по океана, търпахме всякакви лишения, само работа не ни липсваше, и държахме курс към островите; защото, макар и да не сме велики мореплаватели, все пак подушвахме земята и карахме с всички сили – нали разбирате, в това надбягване беше заложен животът ни. Изведнъж, когато настъпи прекрасно утро, както става тук, на югоизток, виждаме кораб с голи мачти, ако изобщо може да се нарече гол такъв кораб, на който няма нищо освен стърчащите останки от трите му мачти, и то без нито едно въженце или парцалче, по което да се определи снаряжението или националността му. Ала тъй като все пак бяха останали три голи пъна, винаги съм го смятал за кораб с пълен брой мачти и платна, а щом се приближихме така, че да можем да разгледаме корпуса му, решително заявих, че е английски.

– Качихте ли се на борда му? – подхвърли Корсарят.

– Това не беше никак трудно, ваша милост, защото целият екипаж, който можеше да ни пресрещне, се състоеше от едно изгладняло куче. Когато се озовахме на палубата – продължи Фид и видът му ставаше все по-сериозен, – гледката беше толкова печална, че винаги, когато ми се случи да разгърна корабния дневник на паметта си, ми натежава на душата.

– Значи намерихте екипажа в бедствено положение?

– Намерихме прекрасен кораб, безпомощен като камбала във ведро. Плавателен съд от около четиристотин тона, пълен с вода и неподвижен като църква. Винаги ме обземат тъжни мисли, сър, когато видя някой хубав кораб, докаран до такъв хал, защото ми прилича на човек с отрязани ръце, който не го бива за нищо друго, освен да го курдисаш на някоя греда да следя за шквалове.

– Значи корабът беше изоставен?

– Да, хората го бяха напуснали, сър, или са били отнесени в морето при бурята, която го е разбила. Така и не можах да разбера точно какво е станало. Изглежда, че кучето е вършило пакости по палубите, та са го вързали за горния край на шпанхоута¹⁴⁶ и това спасило живота му,

146. Шпанхоут – напречно ребро на кораб. Б.пр.

защото за щастие се намирало при наветрения борд, когато корпусът се изправил малко, след като мачтите рухнали. И тъй, сър, там беше само кучето и почти нищо друго не видяхме, макар че цял ден тършувахме из кораба, дано да открием поне нещо дребно, което да ни бъде полезно; но входовете на трюма и на капитанската каюта бяха наводнени, та в края на краищата нищо не можахме да измъкнем.

– И тогава напуснахте кораба?

– Не още, ваша милост. Докато ровехме из останките от въжета и мачти по палубите, Гвинея каза: „Мистър Дик, счува ми се някой стене долу.“ А и аз самият бях дочул такива звуци, сър, ала помислих, че това са душите на моряците, които оплакват своите жертви, и замълчах от страх да не събудя суеверието на чернокожия, защото и най-свестните измежду тях са просто суеверни негри, милейди; затуй не казах нищо за дочутото, докато той сам не се реши да зачекне този въпрос. Тогава и двамата наострихме уши и наистина се уверихме, че стене човек. Мина обаче доста време, докато се убедя, че не пъшка самият корпус, защото, знаете ли, милейди, и кораб, който ще потъне, стене като всяко живо същество.

– Зная, зная – отвърна гувернантката разтреперана, – чувала съм тия звуци и те никога няма да се заличат от паметта ми!

– Да, предполагам, че сте преживели нещо подобно, а тъжни бяха тези стенания. Но корабът продължаваше да се клати върху вълните и по нищо друго не личеше, че се кани да потъва, та си помислих: не е зле да се вмъкнем през кърмата и да видим дали не е затиснат там някой нещастник, който при прекатурването на кораба е бил заварен в койката си. И тъй, с добра воля и брадва скоро успяхме да проникнем в тайната на тези стенания.

– Дете ли намерихте?

– И майка му, милейди. За щастие койката им беше от наветрената страна и водата още не бе стигнала до тях, но душният въздух и гладът се бяха оказали не по-малко зловредни от солената морска вода. Жената агонизираше, когато я измъквахме, а що се отнася до момчурляка, гордия и як момък, когото виждате сега на ей онова оръдие, тогава той беше в такова окаяно състояние, че бая се озорихме, докато го накараме да глътне малко вино с вода, което господ ни бе оставил, за да го изправим на крака и както често съм си мислил, да стане такъв, какъвто е сега – гордостта на океана!

– А майката?

– Майката бе дала на детето единственото късче сухар, което

имаше, и умираше, за да живее рожбата ѝ. Все още не мога да проумея, милейди, как е възможно жена, която има сили колкото моряк-индиец и смелост колкото корморан, да умре така спокойно, когато много яки моряци биха се борили за всяка глътка въздух, който господ благоволи да им дари. Ала тя беше там, бяла като платното, което бурята дълго бе блъскала, и неподвижна като вимпел в безветрие, прегърнала с клетата си мършава ръка детето и стиснала в шепата къшея, който можеше да продължи още малко живота ѝ.

– А какво направи тя, когато я изнесохте навън?

– Какво направи ли! – повтори Фид, чийто глас ставаше прегракнал и дрезгав. – Рядко доблестна постъпка: даде на детето къшея и направи знак – доколкото една умираща жена може да направи знак, – че ще бди над него до края на земния си път.

– И това ли беше всичко?

– Все ми се струва, че се молеше; ако се съди по очите, които бяха извърнати нагоре, и по мърдащите устни, общуваше с оня, който никой не може да види. Надявам се, че между другото е поменала добра дума за Ричард Фид, защото почти нямаше какво да иска за себе си. Но никой никога не ще узнае какво е казала, защото оттогава устата ѝ е сключена за вечни времена.

– Умря ли?

– За съжаление да. Но горката жена вече не можеше да гълта, когато я намерихме, пък и кажи-речи няхмахме какво да ѝ предложим. Една кварта¹⁴⁷ вода, може би с някоя и друга глътка вино, един сухар и шепата ориз не беше кой знае каква дажба за двама здрави мъже, които трябва да карат лодка седемдесетина левги през тропиците. И като се убедихме, че нищо не може да се измъкне от тази развалина, че въздухът излиза от дупката, която бяхме пробили, и корабът бързо потъва, сметнахме за най-благоразумно да го напуснем; и тъкмо навреме, защото той потъна точно когато отблъснахме лодката, за да не попадне във водовъртежа.

– А момчето... изоставеното дете! – възкликна гувернантката, чийто очи сега преливаха от сълзи.

– Тук всички грешите, милейди. Ние съвсем не го изоставихме, а го взехме със себе си, както и единственото друго живо същество, което намерихме на потъващия кораб. Но ни чакаше дълъг път и на всичко отгоре бяхме далеч от търговските пътища. Изтъкнах всичко това пред

147. *Кварта* – мярка за течности, равна на малко повече от един литър. Б.пр.

съвета на екипажа, който се състоеше само от мен и чернокожия, защото момчето нямаше сили да говори, а и какво ли би могло да каже при нашето положение. Затуй взех думата аз и рекох: „Гвинея, трябва да изядем или кучето или момчето. Ако изядем момчето, ще бъдем досущ като твоите сънародници“, които, както знаете, милейди, са канибали, „ако пък изядем кучето, колкото и мършаво да е то, все пак ще се подкрепим и останалото ще дадем на детето“. А Гвинея дума: „Аз изобщо няма нужда от храна; дай всичко на момчето – вика, нали вижда колко е малко и има нужда да се засили.“ Ала кучето не допадна твърде на вкуса на мастър Хари, понеже беше много постало, та го ометохме набързо двамата. След това обаче настанаха за нас гладни дни, защото ако не крепяхме момчурляка, разбирате ли, то и малката искрица живот, която все още мъждееше у него, щеше скоро да угасне пред очите ни.

– И хранехте детето, а вие самите гладувахте?

– Не, не стояхме съвсем със скръстени ръце, милейди, а си точехме зъбите с кожата на кучето, макар че, право да си кажа, не беше голям деликатес, и тъй като не ставаше нужда да си губим времето с ядене, размахвахме по-енергично греблата. Така след време стигнахме до един от островите, въпреки че когато се добрахме до първата попаднала ни кухня, нито аз, нито негърът можехме да се похвалим с особена сила или тегло.

– А детето?

– О, то беше много добре; както ни каза впоследствие докторът, оскъдната дажба, на която беше подложено, никак не му навредила.

– Издирихте ли близките му?

– Е, в това отношение, милейди, както можах да се убедя, ние му бяхме най-близки. Нямахме нито карта, нито ориентири, по които да дирим семейството му. Каза, че му викат мастър Хари, от което личи, че е джентълмен по рождение, както може да се убеди всеки, като го гледа; ала нищичко повече не можах да узная нито за роднините му, нито за родината му, но тъй като говореше английски и го намерихме на английски кораб, логично беше да се предположи, че е англичанче.

– Научихте ли името на кораба? – попита Корсарят, който слушаше внимателно и на лицето му ясно се четеше жив интерес.

– Е, що се отнася до това, ваша милост, навсякъде из страната училищата бяха кът, а в Африка, както ви е известно, не може да се получи кой знае какво образование, тъй че дори и името му да не беше под водата, бая щяхме да се озорим, докато го разчетем. Ала на палубата се търкаляше конско ведро, което за късмет се заклезило между помпите

и не било отнесено зад борда, та го вземем със себе си. Та на това ведро беше изписано някакво име и когато ми остана свободно време, накарах Гвинея, който има природна дарба за татуиране, да ми го втрие с барут в кожата на ръката – така най-добре могат да се запечатат тия дребни подробности. Ето, ваша милост ще види какво е направил чернокожият.

Като рече това, Фид най-невъзмутимо съблече куртката си и оголи до лакътя едната от мускулестите си ръце, на която все още ясно личеше синият отпечатък. Макар че буквите бяха копирани много грубо, не беше трудно да се прочетат на кожата думите: „Арк от Линхейвън“.

– Значи така сте разполагали с нишка, по която сте можели веднага да издирите роднините на момчето – забеляза Корсарят, след като разчете буквите.

– Но не излезе така, ваша милост. Вярно, вземем детето със себе си на „Прозерпина“ и нашият добър капитан се впусна с всички платна да дири тия хора, но никой нищо не можа да ни каже за кораб с име „Арк от Линхейвън“ и след година или повече се принудихме да зарежем диренето.

– А не можа ли момчето да даде някакви сведения за близките си? – попита гувернантката.

– Съвсем малко, милейди, защото и за себе си знаеше много малко. Затова престанахме изобщо да се занимаваме с този въпрос и аз, Гвинея, капитанът и всички останали се заловихме да учим момчето. От чернокожия и от мен то усвои морското изкуство и може би известни обноски, а мореплаването и латинския – от капитана, който му беше приятел до момента, когато можеше вече да се грижи само за себе си, което стана няколко години по-късно.

– А колко време прекара мистър Уайлдър на военен кораб? – попита Корсарят небрежно и наглед безразлично.

– Достатъчно дълго, за да научи всичко, което може да се научи там – бе уклончивият отговор.

– И предполагам, че е стигнал до офицерски чин?

– Ако не е стигнал, то само кралят е загубил от това. Но какво виждам там, между бакшага и еринсбакшага? Прилича на платно! Или е просто чайка, която пляска с криле, преди да се вдигне?

– Платно на хоризонта! – извика наблюдателят от върха на мачтата.

– Платно на хоризонта! – повтори от мачтите и палубата: блестящият, макар и далечен предмет, бе забелязан едновременно от десетина зорки очи. Корсарят не можеше да не откликне на този многократен възглас, а Фид се възползва от случая, за да слезе от юта с бързина,

която показваше, че това прекъсване е добре дошло за него.

Тогава гувернантката също стана и замислена и тъжна, тръгна да се уедини в каютата си.

XXV ГЛАВА

Днеска ни готвят бой в морето.

Шекспир – „Антоний и Клеопатра“

Викът „Платно на хоризонта!“ в слабо посещаваното море, където се намираще Корсарят, накара сърцата на хората му да забият по-бързо. Според сметките на екипажа много седмици бяха напълно пропилены от предводителя им в кроене на невероятни и безплодни планове. Те не можеха да проумеят, че злата съдба бе изтръгнала от ръцете им бристолюския търговски кораб; техните груби души знаеха едно: че богатата плячка им се е изплъзнала. Без да вникнат в причините за тази загуба, те бяха решили да излеят яда си върху главата на невинния офицер, определен да поеме кораба, който вече смятаха за свой трофей. И ето че сега най-последно им се представяше случай да наваксат загубеното. Непознатият кораб щеше да се срещне с тях в част от океана, където едва ли можеше да очаква помощ, а и пиратите разполагаха с достатъчно време, за да се възползват докрай от успеха си. Всеки на кораба, изглежда, разбираше тези предимства, тъй че когато от мачта до рея и от рея до палуба прозвучаха горните думи, те бяха подети като ободрително ехо от петдесет уста, които заповтаряха тоя вик, докато стигна и до най-далечните кътчета на кораба.

Самият Корсар беше извънредно доволен от тази нова възможност да се сдобият с трофей. Той отлично съзнаваше, че е нужно някакво блестящо или поне изгодно начинание, за да укроти растящото буйство на своите хора; а от дълъг опит бе научил, че може да дърпа юздите на дисциплината най-здраво в моменти, когато очевидно най-много се налага да проявява голяма смелост и ненадминато умение.

Ето защо отиде при носа, сред хората си, с лице, което вече не се криеше под маска на сдържаност, й заговори с някои от тях, към които се обърна по име и дори не сметна под достойнството си да ги попита какво мислят за далечния кораб. Когато по този заобиколен начин успя да ги убеди, че прощава неотдавнашните им простъпки, той повика Уайлдър, Генерала и един-двама други от старшите офицери на юта, където всички се приготвиха с помощта на пет-шест отлични далекогледа да извършат по-обстойни и по-точни наблюдения.

Много минути минаха във внимателен оглед. Денят беше

безоблачен, вятърът – силен, но не бурен, вълните – дълги, равни и ниски, с една дума – всичко във вечно неспокойния океан се съчетаваше така, че не само помагаше на наблюденията им, но и улесняваше ония по-нататъшни маневри, които с всяка минута ставаха не само все по-вероятни, но и все по-необходими.

– Кораб е! – потвърди Корсарят, сваляйки далекогледа си, за да обяви пръв резултата от своето продължително наблюдение.

– Кораб е! – откликна като ехо Генералът, по чието обветрено лице с усилие се мъчеше да просветне лъч на нещо като задоволство.

– Напълно екипиран кораб! – добави трети, който на свой ред свали далекогледа си и отговори на мрачната усмивка на воина.

– Всички тия високи мачти трябва да се крепят на нещо – продължи капитанът. – Под тях има мощен корпус. Но вие не казвате нищо, мистър Уайлдър! Сигурно смятате, че е...

– Голям кораб – отговори нашият авантюрист, чието мълчание съвсем не значеше, че следи с по-малък интерес обекта на своите наблюдения. – Или далекогледът ме мами, или...

– Или какво, сър?

– Виждам само носа му и долните му платна.

– И вие виждате същото като мен. Това е висок кораб, който плава срещу вятъра с всички възможни платна. И иде насам. Долните му платна се вдигнаха за не повече от пет минути.

– И аз мисля така. Но...

– Но какво, сър? Почти не може да има съмнение, че курсът му е на североизток. Щом е толкова любезен, че иска да ни спести труда да го гоним, няма да бързаме. Нека се приближи. Какво мислите за движението на непознатия, Генерале?

– Не е като на военен кораб, но все пак очарователно! Бомбрамселите им напомнят за златни мини.

– И вие ли, джентълмени, смятате, че горните му платна са като у галеон?

– Не е изключено да е такъв – отвърна един от младшите офицери. – Говори се, че испанците често минавали по този път, за да избягват среща с нас, джентълмените, които плаваме с каперско свидетелство.

– Ах, този испанец е богат като принц! Ще му направим добро, ако облекчим златния му товар, иначе ще потъне под неговата тежест, както някога римлянката под тежестта на сабинянските щитове¹⁴⁸. По очите ви личи, че не виждате в непознатия такава позлатена красавица, нали, мистър Уайлдър?

– Това е мощен кораб!

– Значи толкова по-вероятно е да носи ценен товар. Вие сте новак в нашия весел занаят, сър, иначе щяхте да знаете, че големината е качество, което много ценим. Ако развяват вимпели, ще ги оставим да размишляват върху поговорката: „Не слагай тигана на огъня, докато рибата е още в морето“⁴⁸; ако ли пък са натоварени с метал, не по-опасен от потоския⁴⁹, обикновено побягват, след като прекарат няколко часа в нашата компания.

– Непознатият май дава сигнали? – подхвърли бързо Уайлдър.

– Нима е толкова нащрек? Трябва да имат добър наблюдател, за да забележат толкова отдалеч кораб, който стои на място само със стакселите си. Бдителността е безпогрешен признак, че превозват нещо ценно!

Настъпи мълчание, през време на което по примера на Уайлдър всички вдигнаха далекогледите си по посока на непознатия кораб. Изказваха се най-различни мнения: едни твърдяха, а други се съмняваха, че се дават сигнали. Самият Корсар мълчеше, въпреки че продължаваше зорко и непрестанно наблюденията си.

– Изморихме си очите, та погледът ни вече се замъглява – каза той. – А щом зрителните органи отказват да ми служат, използвам по-свежи от моите. Я ела тук, момче – продължи той, обръщайки се към един човек, който се занимаваше с някаква сложна моряшка работа на юта, недалеч от мястото, където се бе събрала групата офицери, – ела тук; кажи ми какво мислиш за кораба, който се вижда на югозапад?

Човекът се оказа Сципион, комуто поради опитността му бе възложено да свърши въпросната работа. Слагайки фуражката си на палубата в знак на уважение, по-дълбоко дори от това, което морякът проявява обикновено към началника си, той вдигна далекогледа с едната си ръка, а с другата закри окото, което в момента не му служеше за нищо полезно. Едва въртящият се насам-натам инструмент се спря на далечния предмет и той го пусна и втренчи в Уайлдър поглед, изпълнен с нещо подобно на тъпо възхищение.

– Видя ли платното? – попита Корсарят.

– Маса може види него с просто око.

– Да, но как ти се струва през далекогледа?

– Той кораб, сър.

– Вярно. А какъв му е курсът?

148. *Сабиняни* – древен народ, населявал Централна Италия, който често воювал с Рим. Б.пр.

149. От *Потоси* – град в Боливия, където се добивало много сребро. Б.пр.

– Завива с десен борд към нас, сър.
– И това е вярно. А дава ли сигнали?
– Той има три нови гротбомбрамсела, сър.
– Тази поправка може да му бъде само от полза. Видя ли флаговете му?

– Той няма знаме, маса.
– И на мен така ми се стори. Върви при носа, момче... не, почакай... често добра идея може да се намери там, където не я очакваш. Какъв е според теб тонажът на непознатия?

– Той точно седемстотин и петдесет тона, маса.
– Я гледай! Езикът на вашия негр, мистър Уайлдър, е точен като дърводелска линейка. Тоя човек говори за тонажа на кораб, чийто корпус е скрит зад хоризонта, с такъв авторитетен вид, както би се изказал кралски митничар, след като е извършил официалните измервания на кораба.

– Бъдете снизходителен към невежеството на чернокожия; хора от неговата злочеста раса рядко умеят да отговарят на въпроси.

– Невежество ли! – повтори Корсарят, местейки неспокойния си поглед с присъщата му бързина от единия към другия и от двамата към издигащия се над хоризонта предмет. – Не умее ли! Кой знае, този човек явно не се съмнява в думите си. Смяташ ли, че тонажът му е точно толкова, колкото каза?

Големите черни очи на Сципион на свой ред се отместиха от новия му командир към стария му господар и за момент той като че ли се обърка. Но това двоумение трая само миг. Щом видя, че Уайлдър се намръщи, увереността, с която бе изказал предишното си мнение, се изпари и се замени с поглед на такова твърдо упорство, че човек би загубил надежда да пробуди или да изтръгне от него каквато и да била мисъл.

– Питам те дали непознатият не е с десетина това повече или по-малко от току-що посочения от теб тонаж? – продължи Корсарят, като разбра, че не ще получи скоро отговор на първия си въпрос.

– Той толкова, колкото маса пожелае да бъде – отвърна Сципион.
– Аз желая да бъде хиляда тона; така ще бъде по-глъста плячка.
– Аз мисля той точно хиляда, сър.
– А може да е спретнато корабче от триста тона и ако е натоварено със злато, тъкмо е за нас.

– Той изглежда точно триста.
– И струва ми се, че е бриг.

– Аз също мисля, че бриг, маса.

– Ала в последна сметка непознатият може да се окаже шхуна с много високи и леки платна.

– Шхуна често има бомбрамсел – отговори чернокожият, решил да се съгласява с всичко, казано от събеседника му.

– А кой знае дали е изобщо кораб! Хей, вие там, при носа! Добре е по такъв важен въпрос да има повече мнения. Хей, вие при носа! Пратете на юта моряка на име Фид. Вашите другари, мистър Уайлдър, са толкова умни и предани, че не бива да се изненадвате, ако проявя не-подобавашо желание да чуя тяхното мнение.

Уайлдър стисна устни, а и останалите от групата изглеждаха много учудени: но те твърде отдавна бяха свикнали с прищевките на командира си, а Уайлдър сметна за благоразумно да мълчи в този момент, когато капитанът беше най-възбуден. Ала Фид скоро се яви и тогава командирът реши да продължи разпита.

– Значи се съмняваш дали това изобщо е платно? – подзе отново той.

– Може пък това мираж – отговори упоритият чернокож.

– Чувате ли, мастър Фид, какво казва вашият приятел, негърът. Той смята, че оня предмет, който така бързо се издига над хоризонта от подветрената страна, не е платно.

Тъй като Фид не виждаше основателна причина да крие учудването си от такова необикновено мнение, то се прояви с всички украшения, с които този човек обикновено изразяваше чувствата си. След като хвърли бегъл поглед по посока на платното, за да се увери, че няма измама, той обърна дълбоко възмутен поглед към Сципион, за да оправдае връзката си с него за сметка на известно презрение към невежеството на своя другар.

– За какво, по дяволите, го смяташ, Гвинея? За църква ли?

– Аз мисля той църква – отговори покорно чернокожият.

– Господ да е на помощ на тоя тъмнокож глупак. Ваша милост знае, че в Африка добросъвестността е дяволски пренебрегната, тъй че няма да осъдите негъра твърде строго за някаква малка грешка по отношение на религията. Но този човек е опитен моряк и би трябвало да различава брамсел от ветропоказател на църковна камбанария. Я слушай, Сцип, ако държиш на честта на приятелите си и не си толкова самолюбие, кажи поне на негова...

– Няма смисъл – прекъсна го Корсарят, – вземи сам далекогледа и си кажи мнението за платното, което се вижда.

Фид потърти крак, направи нисък поклон в знак на благодарност за комплимента, а после, като сложи моряшката си мушамена шапчица на палубата на юта, много спокойно и, както смяташе, твърде умело се приготви да извърши желания оглед. Той се вира много по-продължително и следователно, както може да се предположи, много по-внимателно от чернокожия си другар. Но вместо да изкаже прибързано някакво мнение, когато очите му се умориха, той смъкна далекогледа, наведе глава и застана в позата на човек, чийто мозък е получил материал за дълбок размисъл. Докато размишляваше, той премятеше старателно с език тютюна за дъвчене и сложи едната си ръка на хълбока, сякаш да напрегне всичките си способности в подкрепа на някакво необикновено умствено усилие.

– Чакам мнението ти – напомни му внимателно следящият го командир, когато прецени, че е дал достатъчно време да узрее някакво мнение дори у човек като Ричард Фид.

– Ще благоволи ли ваша милост да ми каже само кой ден от месеца сме днес, а също и кой ден от седмицата, ако това не ви затруднява твърде много?

И двата му въпроса получиха отговор.

– През първия ден след излизането ни от пристанището вятърът беше югоизточен, а после през нощта промени посоката си и задуха силно от северозапад и се задържа така около една седмица. След това цял един ден имаше пълно затишие, отникъде не подухваше ветрец; сетне пък попаднахме на пасатите, които оттогава са надвиснали над нас така неотлъчно, както корабен свещеник над купа пунш.

Тук морякът прекъсна монолога си, за да раздвижи пак тютюна, тъй като му беше невъзможно едновременно да дъвче и да говори.

– А какво мислиш за непознатия? – попита Корсарят малко нетърпеливо.

– Това положително не е църква, ваша милост – заяви Фид много решително.

– Развява ли сигнални флагове?

– Може и да сигнализира с флаговете си, но е нужен по-учен от Ричард Фид, за да разбере какво иска да каже. Доколкото виждам, той има три нови гротбобрамсела, но никакви сигнални флагове.

– Щастливец е човекът, комуто принадлежи този прекрасен кораб. Мистър Уайлдър, вие също ли виждате въпросните платна?

– Вярно, има нещо, което може да се сметне за нови платна. Изглежда, че първоначално съм ги взел погрешно за сигнални флагове,

понеже слънцето ги осветяваше най-силно.

– Значи не ни забелязват и можем спокойно да почакаме известно време, макар че имаме предимството да измерваме непознатия педя по педя, чак до новите платна на бомбрамстенгите!

Корсарят говореше с тон, в който иронията беше странно примесена с подозрение. Той махна нетърпеливо на моряците да напуснат юта. Когато останаха сами, се обърна към офицерите си, застанали в почти-телно мълчание, и продължи с тон, едновременно сериозен и помирителен.

– Господа – заговори той, – бездействието ни свърши, съдбата най-после ни отваря добра работа. Не мога да се произнеса дали корабът, който виждаме, е точно седемстотин и петдесет тона, но има нещо, което всеки моряк трябва да знае. По добре уравнивесените му горни рей, по правилната им нагласа и по форсираните платна, които е вдигнал при тоя вятър, заключавам, че това е военен кораб. Има ли някой, който да е на друго мнение? Мистър Уайлдър, изкажете се!

– Според мен всичките ви доводи са правилни и съм съгласен с вас. Сянката на недоверие, която бе паднала върху челото на Корсаря през време на гореописаната сцена, се разсея малко, когато чу прямото и откоровено признание на своя помощник.

– Значи смятате, че той развява боен флаг? Смелият ви отговор ми харесва. Тогава още един въпрос: да се бием ли с него?

На това запитване не беше лесно да се даде категоричен отговор. Всеки офицер се мъчеше да прочете в очите на другарите си тяхното мнение, ала командирът им реши да се обърне към всекиго поотделно.

– Е, Генерале, този въпрос, е тъкмо за умен човек като вас – подхвана той. – Дали да завържем бой с военния кораб, или да разперим криле и да отлетим?

– Моите юнаци не са обучени да отстъпват. Възложете им всякаква друга работа и съм готов да отговарям за тяхното прилежание.

– Но можем ли да рискуваме без причина?

– Испанците често пращат златото си в родината под защитата на корабни оръдия – забеляза един от младшите офицери, който рядко се осмеляваше да се излага на риск, който не му носи съответна облага.

– Можем да изпитаме непознатия; ако на него има и нещо друго освен оръдия, ще се издаде, като откаже да разговаря; ако ли пък е беден, ще се бие свиреп като гладен тигър.

– Има разум в съвета ти, Брейс, ще го вземем предвид. А сега, господа, вървете да си вършите работата. Докато се покаже целият му

корпус, ще използваме този половин час да прегледаме такелажата си и да проверим оръдията. Тъй като още не е решено дали да се бием, правете, каквото имате да правите, но така, че да не се забелязва. А веднъж вземете ли се решение, връщане назад няма.

Разпръснаха се, като всеки се приготви да изпълни задачата, съответстваща конкретно на длъжността, която заемаше на кораба. Уайлдър си тръгна с другите, но му бе даден знак да остане на юта заедно с новия си съюзник.

– Еднообразието на живота ни сега вероятно ще се прекъсне, мистър Уайлдър – подхвана капитанът, като първо се огледа, за да се увери, че са сами. – Аз бях свидетел на вашата храброст и непоколебимост, затова съм уверен, че ако поради някакво нещастие стана неспособен да ръководя съдбата на тия хора, властта ми ще премине в здрави и умели ръце.

– Ако ни сполети такава беда, надявам се, че няма да измамя вашите очаквания.

– Аз ви имам доверие, сър, а когато доблестен човек оказва доверие някому, може да се надява, че няма да злоупотребят с него. Прав ли съм?

– Признавам, че всичко, което говорите, е право.

– Жалко, Уайлдър, че не се познаваме по-отрано. Но каква полза от празни съжаления? Тези ваши приятели имат зорко око, щом толкова бързо забелязаха новите платна!

– Такава наблюдателност е просто присъща на хора като тях. Вие пръв забелязахте по-особените белези, по които се отличава военен кораб.

– И чернокожият с неговите „седемстотин и петдесет тона“. Той беше точен до фут!

– Обикновено невежият е категоричен.

– Много вярно. А сега погледнете непознатия и ми кажете как се движи.

Уайлдър се подчини, зарадван, че се изплъзва от разговор, който го поставяше в неудобно положение. Минаха много минути, преди да свалят далекогледа, и през всичкото това време нито думица не се отрони от устата на събеседника му. Ала когато се обърна, за да съобщи резултата от наблюденията си, срещна впит в лицето му поглед, който като че искаше да проникне в душата му. Изчервявайки се силно, сякаш възмутен от проявеното по този начин недоверие, Уайлдър стисна полуразтворените си устни и продължи да мълчи.

– А корабът? – попита сериозно Корсарят.

– Корабът вече показва долните си платна; след още няколко минути ще видим и корпуса му.

– Това е бързоходен кораб! Движи се право към нас.

– А аз не мисля така. Носът му е насочен по към изток.

– Ще трябва да се уверим в това. Вие сте прав – продължи капитанът, след като погледна сам приближаващата се грамада от платна, – напълно сте прав. Те още не са ни забелязали Хей, вие там, при носа! Приберете фокстаксела; ще уравним кораба с помощта на рейте. А сега нека се пулят колкото си щат; трябва да имат остро зрение, за да видят тия голи мачти от такова разстояние.

Нашият авантюрист не отговори нищо, само с просто кимане на глава се съгласи с казаното от събеседника му. После двамата закрачиха напред-назад по тясното си място, без обаче да проявяват никаква склонност да подновят разговора.

– Ние сме в изгодно положение и да бягаме, и да се бием – забележа най-после Корсарят, като направи бегъл оглед на приготвленията, които се вършеха незабележимо от момента, когато офицерите се разотидоха. – А сега трябва да ви призная, Уайлдър: аз се лаская с тайната надежда, че оня дързък глупак развява самохвалното знаме на германеца, който носи английската корона¹⁵⁰. Ако не ни достигнат сили, благодарно ще се откажа от всякакви по-нататъшни опити, но все пак ще си поиграя с него, а излезе ли равностоен противник, ще ви бъде приятно да гледате как свети Георги¹⁵¹ пада във водата, нали?

– Аз пък мислех, че хора с нашата професия предоставят славата на глупците и рядко влизат в бой, ако не ги мами звукът на метал, по-ценен от желязото.

– За такива ни смятат хората, ала лично аз бих предпочел да посрамя надменните поданици на крал Джордж, отколкото да имам властта да отключа неговата съкровищница! Прав ли съм, Генерале? – добави той, когато назованият от него човек се приближи. – Прав ли съм, че няма по-голямо удоволствие от това да гледаш как кралско знаме се влачи във водата?

– Ние ще се бием до победа – отвърна воинът. – Аз съм готов всеки момент да вляза в бой.

150. Става дума за английския крал Джордж II, спадащ към Брауншвайг-ХанOVERската династия, чийто произход е германски. Б.пр.

151. Свети Георги се смята за патрон на Англия: червеният му кръст е изобразен на националното ѝ знаме. Б.пр.

– Бърз и решителен като истински воин. А сега ми кажете, Генерале, ако съдбата, случайността или providението – която и от тези сили да смятате за свой ръководител – ви даде да избирате между различните радости на тоя свят, коя ще ви достави най-голямо удоволствие?

Воинът като че се позамисли.

– Често съм си мислил, че ако бях властелин над всичко на земята, с помощта на десетина от най-храбрите си юнаци щях да разбия вратата на пещерата, в която се е вмъкнал оня син на шивач, когото наричали Аладин¹⁵².

– За подобни неща може да мечтае само пират! В такъв случай вълшебните дървета скоро ще останат без плод. Но това би било безславна победа, защото оръжията на противниците ще бъдат заклинания и магии. Нима честта не представлява нищо за вас?

– Хм! През половината от порядъчно дългия си живот съм се бил за чест и накрая, след всички прекеждия, съм толкова беден, колкото бях и в началото. Сбогувал съм се аз с честта, но не и с честта да бъда победител. Аз мразя до дън душа поражението, ала винаги съм готов да продам на безценица жалката чест на победата.

– Е, да не говорим повече за това. Каквито и да са подбудите, важното е как служиш. Но какво става? Кой е посмял да вдигне оня брамсел?

Рязката промяна в гласа на Корсаря накара всички, които чуха думите му, да потреперят. В тона му се долавяше дълбоко, тревожно и заплашително недоволство и всеки обърна очи нагоре, за да види върху чия обречена глава ще се изсипе страшният гняв на началника му. Фид стоеше на върха на стенгата в оная част от кораба, където бе сложен на пост, а въпросното платно се развяваше свободно на вятъра с всичките си развързани въжета. Силното плющение на платното навярно му пречееше да чува добре, защото, вместо да се вслуша в току-що нададения мощен вик, той стоеше и съзерцаваше работата си, без ни най-малко да го е грижа какво мислят за нея намиращите се долу. Но второто предупреждение се раздаде с такъв страшен тон, че не можеше повече да бъде пренебрегвано дори от такива глухи уши като тия на виновника.

– По чие нареждане си посмял да развържеш платното? – попита Корсарят.

– По нареждане на крал Вятър, ваша милост. И най-добрият моряк

152. *Аладин* – герой на арабския приказен епос „Хиляда и една нощ“, който намерил под земята лампа с магически свойства. Б.пр.

трябва да отстъпи, когато шквалът вземе надмощие.

– Приберете платното! Качете се горе и го приберете! – закрещя разяреният командир. – Свийте го и пратете долу тоя тип, дето е дръзнал да се подчини на друга власт, а не на моята на тоя кораб, ако ще и да е властта на един ураган.

Десетина чевърсти моряци се покатериха да помогнат на Фид. След минута непокорното платно бе завързано и самият Ричард се заспуща към юта. През това кратко време челото на Корсаря беше мрачно и сърдито като повърхността на стихията, сред която живееше, когато я загъмни буря. Уайлдър, който никога досега не бе виждал новия си командир толкова ядосан, се разтрепери за съдбата на стария си другар и като го видя, че иде, се приближи, за да се намеси в негова защита, ако обстоятелствата наложеха такава намеса.

– Какво значи това? – обърна се все още строгият и разгневен капитан към провинилия се. – Доскоро толкова те хвалех, а изведнъж се осмеляваш да разпънеш платно в момент, когато е необходимо корабът да бъде с голи мачти. Защо постъпи така?

– Както е известно на ваша милост, понякога вятърът изтръгва къшея от ръцете и на най-добрия моряк, а какво остава за едно нищо и никакво платно? – отговори спокойно виновникът. – Ако съм заплел въже-то около реята, готов съм да понеса наказанието за тази грешка.

– Така и ще бъде: скъпо ще платиш за тази простъпка. Закарайте го на прага и го запознайте с камшика.

– Ние сме стари познати с него, ваша милост, и преди сме се срещали, и то за неща, заради които не смея да погледна човека в очите, а тук, колкото и пердах да изям, няма от какво да се срамувам.

– Ще ми позволите ли да се застъпя за провинения? – побърза да се намеси разпалено Уайлдър. – Той често бърка, но по-рядко би грешил, ако имаше толкова познания, колкото и доброжелателство.

– Не говорете така, масър Хари – възрази морякът, като му смигна многозначително. – Платното е опънато много хубаво и е вече късно да го прибираме; струва ми се, че този факт ще бъде записан на гърба на Ричард Фид така, както се отбелязва в корабния дневник всяко друго произшествие.

– Моля да му простите. Позволявам си да обещаю от негово име, че това ще бъде последната му простъпка...

– Е, нека му турим пепел – отвърна Корсарят, мъчейки се да потисне гнева си. – Няма да нарушавам разбирателството помежду ни в такъв момент, мистър Уайлдър, като ви откажа една толкова дребна услуга; но

не е нужно да ви обяснявам какви пакости може да ни причини подобна небрежност. Дайте ми пак далекогледа; искам да видя дали непознатият е забелязал развяващото се платно.

Фид хвърли крадешком тържествуващ поглед към Уайлдър, но последният го отпрати с бързо движение на ръка и се обърна, за да се присъедини към наблюденията на командира си.

XXVI ГЛАВА

Честно слово, той бледни! Ей, болен ли си или ядосан?

Шекспир – „Много шум за нищо“

Непознатият кораб бързо се приближаваше и започна да се различава все по-добре и по-добре дори с просто око. Бялото петънце, което бяха видели първоначално на хоризонта, подобно на чайка, носеща се по гребена на някоя вълна, през последния половин час постепенно се бе увеличило, докато най-после над водата се извиси висока пирамида от платна. Когато Уайлдър отправи отново взор към този растящ предмет, Корсарят пхна един далекоглед в ръката му с изражение, което другият разбра. „Виждате ли, небрежността на вашия подчинен ни издаде!“ – искаше да каже той. Все пак в погледа му се четеше по-скоро съжаление, отколкото укор, и нито една дума не бе изречена в подкрепа на това, което изразяваха очите. Напротив, командирът като че се стараше да запази непокътнато отдавнашното им приятелско споразумение; защото, когато младият моряк се опита непохватно да обясни вероятните причини за грешката на Фид, той го спря със спокоен жест, който достатъчно красноречиво говореше, че простъпката е опростена.

– Както виждате, нашият съсед има зорко око – забеляза капитанът. – Променил е курса и смело е застанал така, че да пресече пътя ни. Е, нека дойде по-наблизо; скоро ще видим батареята му и тогава ще можем да решим как да се държим с него.

– Позволите ли на непознатия да се приближи до нас, трудно ще ни бъде да избегнем преследване, ако искате да му се изплъзнем.

– Само бързоходен кораб може да накара „Делфин“ да не пести платната си.

– Не знам, сър. Корабът пред нас е бърз по посока на вятъра, а и срещу вятъра навярно не е по-бавен. Рядко съм виждал плавателен съд, който така бързо да изскача иззад хоризонта, откакто го забелязахме за пръв път.

Младежът говореше с такава разпаленост, че отклони вниманието на събеседника си от наблюдавания обект и го накара да погледне лицето на говорещия.

– Мистър Уайлдър – изрече той бързо и решително, – този кораб ви е познат!

– Не мога да отрека това. Ако се не лъжа, той ще бъде пряко силите на „Делфин“ и няма смисъл да се опитваме да го нападаме, защото не можем да очакваме особена полза от такъв кораб.

– А какъв е тонажът му?

– Вие го чухте от чернокожия.

– Значи вашите другари също го познават?

– Трудно би се излъгал моряк, чийто пост е на марса, като види кройката и подредбата на платната, сред които е прекарал месеци, дори години.

– Ха! Сега разбирам какво значи „нови гротбомбрамсели“! Мистър Уайлдър, отдавна ли сте напуснали този кораб?

– Преди да дойда на вашия.

Корсарят мълча няколко минути. Неговият събеседник не посмя да прекъсне размишленията му, макар че от време на време поглеждаше крадешком към него, което показваше, че очаква с известна тревога последиците от своето откровено признание.

– А колко оръдия има? – най-последно запита рязко командирът му.

– Четири повече от „Делфин“.

– А гюлетата?

– Те са още по-тежки. Във всички отношения този кораб превишава вашия.

– И сигурно е собственост на краля?

– Да.

– Ала ще си смени собственика. Кълна се в небето, че ще бъде мой! Уайлдър поклати глава и отвърна само с недоверчива усмивка.

– Значи се съмнявате. Елате тук и погледнете палубата. Може Ди тоя, когото сте напуснали толкова отскоро, да събере такива юнаци?

Екипажът на „Делфин“ бе подбран измежду всички различни народности на християнския свят от човек, който отлично разбираше характера на моряците. Всички морски държави в Европа имаха свои представители в тази шайка от размирни и буйни души. Дори потомъкът на първоначалните господари на Америка бе принуден да се откаже от навиците и възгледите на своите прародители, за да стане скитник сред оная стихия, която миеше бреговете на родината му от векове, без да събужда в сърцата на простодушните му предци желание да проникнат в нейните тайни. Бурният авантюристичен живот по суша и по море ги бе подготвил за сегашния им престъпен занаят и командувани от интелект, който бе съумял да придобие и запази деспотичната си власт над техните наклонности, те представляваха наистина крайно опасен и (като

се има предвид числеността им) непобедим екипаж. Командирът им се усмихваше със задоволство, следейки явното внимание, с което събседникът му наблюдаваше безразличието или злорадството, с което всички от моряците очакваше предстоящата схватка. Дори най-зелените измежду тях, простите моряци, които вършеха черната работа на шкафута и кърмата, бяха не по-малко уверени в победата от ония, чиято храброст можеше да се обясни с честта на мундира и постоянните победи.

– Нима според вас тези хора не струват нищо? – запита Корсарят, застанал до самия си помощник, след като му даде време да обгърне с поглед цялата страшна шайка. – Вижте! Ето един датчанин, солиден и несъкрушим като оръдието, на което скоро ще го поставя. Дори да го нарежете на парчета, пак ще стои непоклатим като кула, докато и последният камък на основите ѝ не бъде подронен. А ето тук съседите му – швед и руснак, достойни другари в управляването на това оръдие, което – мога да гарантирам – няма да млъкне, докато има поне един жив от тях, който да допре фитила или да почисти с четка оръдието след стрелбата. Оня широкоплещест, едър моряк пък е от свободните градове. Той предпочита нашата свобода пред свободата в родния си град и ще видите, че по-скоро ще изчезнат старите привилегии на Ханзата, отколкото този човек да напусне поста, който съм му възложил да брани. А тук виждате двойка англичани; макар че са от острова, който обичам толкова малко, рядко биха се намерили по-верни съратници в нужда. Хранете ги, бийте ги – при всички случаи мога да гарантирам за тяхната непоколебимост и храброст. Виждате ли оня вежлив на вид костелив нехранимайко, който въпреки злодействата си прилича на светец. Този човек ловял херинга до момента, когато вкусил говеждо; тогава стомахът му се разбунтувал срещу омръзналата му храна и се амбицирал да забогатее. Той е шотландец от едно от езерата на Севера.

– Ще се бие ли?

– За пари – това е чест за шотландците – и за вярата си. Все пак той е здравомислещ човек и при свада предпочитам да бъде до мен. Аха, оня младок го сърбят ръцете да се бие. Веднъж му казах да отреже бързо едно въже и той го преряза не под краката си, а над главата си и като награда за този подвиг полетя от една долна рея към морето. Но оттогава непрекъснато се хвали, че благодарение на самообладанието си не се удавил! Сега главата му кипи от мисли и ако искате да знаете истината, готов съм да се обзаложа на голяма сума, че в развинутената му фантазия корабът пред нас по някакъв тайнствен начин е уголемен шесткратно.

– Сигурно крои как да избяга?

– Съвсем не, по-скоро обмисля как да го обкръжи с „Делфин“. За един честен ирландец бягството е последното нещо, което може да му създаде главоболия. Виждате ли оня самонадеян блед простосмъртен до него? Този човек се бие от все сърце Притежава известно рицарско чувство, което при възможност и желание може да го подтикне към героизъм. Би могло да се каже, че е способен да прояви плам на истински кастилец. Другарят му е от Лисабон; не му се доверявам напълно, ала зная, че тук няма голяма възможност да бъде подкупен от неприятеля. А тоя момък е създаден само за неделни танци. Както виждате сега, краката и езикът му не стоят на мира. Той е противоречиво създание. Не му липсва нито ум, нито доброта, но понякога е способен да ти пререже гърлото. У този звяр има странна смесица от жестокост и *bonhomie*¹⁵³. Би трябвало да го сложа при абордажниците, защото няма да мине и минута след влизането ни в бой и той от нетърпение ще се хвърли да свърши всичко с някаква *coup de main*¹⁵⁴.

– А кой е морякът до него, който, изглежда, се мъчи да смъкне от себе си всякакви излишни дрехи? – попита Уайлдър, увлечен неудържимо от описанията на Корсаря.

– Пестелив холандец. Той пресмята, че е все едно как ще го убият – в стара или в нова куртка, и вероятно е казал това на своя съсед-гасконец, който обаче е решил, ако ще мре, да умре достойно. За щастие първият е започнал приготвянията си за бой навреме, иначе врагът може да ни разбие, преди да бъде готов. Ако резултатът от боя зависеше от тия двама юнаци, пъргавият французин щеше да победи холандския си съсед, преди той да усети, че битката е започнала; ала изпусне ли сгодния момент, холандецът положително ще му създаде грижи. Не забравяйте, Уайлдър, че сънародниците на този муден и тромав човек са мели морските теснини с метлата на мачтите си.

Говорейки, капитанът се усмихваше накриво и в думите му се долавяше горчивина. За събеседника му обаче, изглежда, нямаше такива причини за пресилено ликуване при напомнянето за успеха на един чужд враг; той се задоволи да потвърди достоверността на този исторически факт с обикновено кимане на глава. Но дори това мълчаливо признание като че ли му причиняваше болка и в желанието си да се отърси напълно от неприятния спомен, продължи явно забързано:

– Вие пропуснахте двамата високи моряци, които така внимателно

153. *Добродушие* (фр.) Б.пр.

154. *Смела постъпка* (фр.) Б.пр.

са се загледали в снаряжението на непознатия.

– Да, тия хора са от страна, към която ние с вас изпитваме известен интерес. Тези мошеници със своите номера са по-коварни и от морето. Сърцето не ги влече чак толкова към пиратството. Това е грубо прозвище, мистър Уайлдър, но се опасявам, че го заслужаваме. Ала тези негодници въпреки подлостта си все пак са запазили у себе си известно благоприличие.

– Гледат непознатия кораб така, сякаш има причина да не го допуснат да се приближи толкова много до нас.

– О, те се славят като пресметливи хора. Предполагам, че вече са забелязали четирите допълнителни оръдия, за които споменахте; защото зрението им неестествено се изостря, когато се касае за лични облаги. Но както виждате, и двамата са яки, мускулисти юначаги и което е още по-добре, имат глави, които ги учат как да използват тези свои качества.

– Мислите ли, че им липсва смелост?

– Хм! Рисковано е да проверявам това в работа, при която са засегнати материалните им интереси. Не са кавгаджии на думи и рядко пренебрегват известни консервативни принципи, основаващи се според тях на някаква книга, която, опасявам се, ние с вас не изучаваме твърде задълбочено. Рядко се бият от обикновени рицарски подбуди, но ако им скимне да се бият, тия негодници са твърде умни, за да помислят „Делфин“ за църква, както го помисли вашият чернокож. Но ако според дълбокомъдрената си преценка сметнат за благоразумно да влязат в бой, запомнете думите ми: двете оръдия, които управляват, ще свършат по-добра работа от цялата останала батарея. А решат ли обратното, нищо чудно да ми предложат да пестя барута за някакво по-полезно начинание. Що се отнася до честта, пази боже! Тия нехранимайковци са твърде опитни в полемиката, за да си правят илюзии по отношение на честта в занаят като нашия. Но ние се разбърихме за дреболии, а е време да мислим за сериозни неща. Мистър Уайлдър, нека сега и нашият кораб да вдигне платната си.

Поведението и тонът на Корсаря внезапно се промениха. Саркастичната несериозност, която си бе позволявал допреди малко, се замени с държане, по-подходящо за упражняването на притежаваната от него власт. Той се отдръпна настрана и предостави на подчинения си да издаде командите, необходими за изпълнението на нарежданията му. Най-тингейл даде обичайния сигнал и изрева с прегракналия си глас:

– Хей, всички да вдигат платната!

Досега моряците от „Делфин“ бяха следили платното, издигащо се

така бързо над водата, всеки според характера си. Едни ликуваха, предвкусвайки плячка; други, по-добре познаващи нрава на командира си, се съмняваха дали той ще се реши да влезе в бой с непознатия; а неколцина, по-разсъдливи, при приближаването на чуждия кораб клатеха глави, сякаш смятаха, че вече е на разстояние, което крие твърде много рискове. Но тъй като не бяха запознати с ония тайни източници на сведения, които командирът им така често използваше, и то до такава степен, че понякога изглеждаха свръхестествени, всички се примиряваха да чакат търпеливо решението му. Ала когато чуа гореспоменатия вик, те откликнаха с всеобщо весело усърдие, което показваше, че напълно одобряват това решение. От устата на Уайлдър излизаше бързо команда след команда, тъй като поради положението си фактически той беше командирът сега.

И помощник-капитанът, и екипажът явно бяха обзети от едно и също въодушевление и скоро голите мачти на „Делфин“ се облякоха с грамади снежнобяла тъкан. Платно след платно се разтваряше и рея след рея се вдигаше към върха на мачтите. Корабът, тласкан от вятъра, се заклати върху вълните, но поради разположението на рейте все още стоеше наедно място. Когато всичко беше готово, за да поеме по необходимия курс, Уайлдър се качи отново на юта, за да доложи на началника си за извършеното. Той завари Корсаря в момент, когато изучаваше внимателно непознатия кораб; сега над водата се издигаше неговият корпус, по който личеше дълга пунктирана жълта линия; опитните очи на всеки моряк на кораба веднага откриха, че това са амбразури, където са скрити оръдията – указание за необикновената му сила. Мисис Уилис, придружена от Гъртруд, стоеше недалеч, замислена както винаги, но не допускаше и най-незначителната случка да убегне от зоркото й внимание.

– Готови сме да се приближим до кораба – доложи Уайлдър, – само чакаме да определите курса.

Корсарят трепна и пристъпи към подчинения си. Като го изгледа вторачено право в очите, той каза:

– Сигурен ли сте, че познавате този кораб, мистър Уайлдър?

– Сигурен съм.

– Това е кралски кръстосвач – обади се гувернантката с бързината на мисълта.

– Да, вече казах, че е такъв.

– Мистър Уайлдър – продължи Корсарят, – сега нека проверим скоростта му. Приберете долните платна и разпънете предните.

Младият моряк се поклони покорно и се залови бързо да изпълни нарежданията на командира си. Когато обаче издаваше нужните команди, в гласа на Уайлдър се долавяше вълнение и трепет, в рязък контраст с плътния, спокоен тон, с който говореше Корсарят. Тези необикновени нотки не убягнаха съвсем от слуха на някои от по-старите моряци; като се спряха да чуят думите му, те си размениха многозначителни погледи. Но всички се подчиниха на тези необичайни команди, както бяха свикнали да се подчиняват и на по-властните команди на своя страшен командир. Рейте на предната мачта се завъртяха, вятърът изду платната и грамадата, която толкова време бе стояла неподвижна, запори водата, излизайки трмаво от досегашното си състояние на покой. Корабът бързо набра скорост и сега вниманието на всички бе погълнато изцяло от състезанието между двата съпернически плавателни съда.

В това време непознатият беше на половин левга разстояние, точно от подветрената страна на „Делфин“. Чрез по-точно и по-внимателно наблюдение всички на втория кораб се убедиха какъв е противникът им и каква е неговата сила. Лъчите на силното слънце осветяваха ярко оръдията от едната му страна, а сянката на платната му падаше върху водата от противоположната на „Делфин“ страна. Имаше моменти, когато с помощта на далекогледа можеше да проникне през отворените амбразури във вътрешността на корпуса, да съзре бегло движещите се вътре хора, мяркащи се като привидения. Тук-там по въжетата се виждаха ясно няколко човешки фигури; но навред цареше покой, пълен ред и отлична дисциплина.

Когато Корсарят чу шума на разпенената вода и видя ситните пръски пяна, които носят на собствения му прекрасен кораб отхвърляше пред себе си, той даде знак на своя помощник да се качи отново при него на юта, където продължаваше да стои. Няколко минути погледът му беше вперен в непознатия кораб, преценявайки внимателно и пресметливо силата му.

– Мистър Уайлдър – заговори той най-после с тон на човек, чиито съмнения по някакъв труден въпрос окончателно са се разпръснали, – аз вече съм виждал този кръстосвач.

– Възможно е, той е пребродил почти всички води на Атлантика.

– Да, това не е първата ни среща! Малко боя е променила външността му, но стъкмяването на мачтите му ми се струва познато.

– Личи, че са по-наклонени от обикновено.

– Личи, че са направени така нарочно. Дълго ли сте служили на него?

– Няколко години.
– И сте го напуснали...
– ... за да постъпя при вас.
– Кажете ми, Уайлдър, и с вас ли се отнасяха като с низше същество? Ха! Наричаха ли ви „провинциалист“? И във всичко, което вършехте, съзираха Америка, нали?

– Аз го напуснах, капитан Хайдегер.
– Да, и сте имали причина. В това отношение поне са ми направили добро. Но бяхте ли на него по време на мартенското равенство?

Уайлдър кимна леко в знак на потвърждение.
– Така си и мислех. И се бихте с непознат кораб в буря? Ветровете, океанът, човекът – всичко се бе опълчило против вас.

– Вярно. Ние ви познахме и за малко помислихме, че е ударил последният ни час.

– Харесва ми откровеността ви. Ние се бихме до смърт, като мъже, и сега, когато между нас съществува разбирателство, ще станем още по-верни приятели. Няма да ви разпитвам повече за това приключение, Уайлдър, защото хората, които ми служат сега, не могат да купят благо-разположението ми с цената на предателство към тоя, когото са напуснали. Достатъчно е, че сега плавате под мое знаме.

– А какво е това знаме? – попита нежен, но строг глас до него.

Корсарят се обърна рязко и срещна впития в него спокоен, изпитателен поглед на гувернантката. По лицето му преминаха проблясъци на някакви странно противоречиви чувства, но после изражението му се смени с иронична учтивост, с която обикновено си служеше, когато разговаряше със своите пленнички.

– Ето една жена, която напомня на двама стари моряци за дълга им! – възкликна той. – Ние забравихме, че вежливостта изисква да покажем на непознатия нашето знаме. Наредете да го вдигнат, мистър Уайлдър, за да не пропуснем нищо от обредите на морския етикет.

– Корабът пред нас също не развява знаме.

– Това няма значение; ние ще го надминем по учтивост. Наредете да се вдигне знамето.

Уайлдър отвори малкия сандък, където се съхраняваха най-често употребяваните знамена, ала се подвоуми кое да избере от десетината, които лежах навити на големи свитъци в различните преградки.

– Не зная кое от тия знамена ще предпочетете да покажа – рече той с полувъпросителен тон.

– Опитайте с тежкия холандец. Командирът на такъв прекрасен

кораб би трябвало да разбира всички християнски езици.

Помощникът даде знак на дежурния старши кормчия и след минута знамето на Обединените провинции се развяваше на флагшока¹⁵⁵ на „Делфин“. Двамата офицери следяха внимателно как ще по действа това на непознатия, обаче той отказваше да отговори на лъжливия сигнал, който току-що бяха издигнали.

– Непознатият вижда, че корпусът ни не е пригоден за холандските плитчини. Може би ни е познал? – подхвърли Корсарят, поглеждайки въпросително помощника си.

– А аз не мисля така. „Делфин“ толкова често мени флагвете си, че дори приятелите му трудно могат да го познаят.

– Трябва да признаем, че е кокетен кораб. Я опитайте с португалското знаме; да видим дали бразилските диаманти няма да го примаят.

Вдигнатият флаг бе свален и на негово място се развя емблемата на Браганския кралски двор¹⁵⁶. Но непознатият продължаваше да се движи по курса си с мрачно безразличие, впивайки се все повече и повече във вятъра, както се казва на моряшки жаргон, за да скъси максимално разстоянието между себе си и своя съперник.

– И съюзник не е в състояние да го трогне – каза Корсарят. – А сега да го подразним с *drapeau blanc*¹⁵⁷.

Уайлдър се подчини мълчаливо. Флагът на Португалия бе смъкнат на палубата и във въздуха се развя бялото знаме на Франция. Но то едва заплуся на върха на мачтата и от палубата на непознатия кораб подобно на огромна птица, разперила криле, се вдигна широко лъскаво платно с хералдически знак, което разтвори гънките си на грациозни вълни на флагшока. В същия миг от носа се проточи ивица дим и свежиет полъх на пасатите я понесе назад през такелажата, преди предизвикателният гърмеж на оръдието да стигне до ушите на екипажа на „Делфин“.

– На ви приятелство между народите! – забеляза сухо Корсарят. – Мълчи пред холандеца и пред браганската корона, ала кръвта му кипва, като види бяло знаме! Нека се полюбува на знамето, което толкова мрази, мистър Уайлдър; когато ни омръзне да го развяваме, ще измъкнем от сандъците си друго.

Обаче гледката на знамето, което Корсарят бе избрал да покаже, изглежда, действа на съседния кораб така, както червеният плащ на

155. *Флагшюк* – дървен или метален прът, на който се вдига служебен флаг. Б.пр.

156. *Браганса* – кралска династия, управлявала Португалия от 1640 до 1910 г. и Бразилия (като независима империя) от 1822 до 1899 г. Б.пр.

157. *Бяло знаме* (фр.) Б.пр.

сръчния тореадор върху разярения бик. На непознатия плавателен съд моментално се вдигнаха различни малки платна, от които нямаше особена полза, но с тях явно се целеше да се увеличи скоростта и всички възета почувствуваха допълнително обтягане. С една дума, той приличаше на състезателен кон, който жокеят напразно шиба с камшика, когато вече е стигнал максимална скорост и всякакъв по-нататъшен подтик е така безсмислен, както и собственият му допълнителен напън. Въпреки всичко ползата от тези усилия беше малка. В това време двата кораба напрягаха до крайност плавателните си способности, но без никой от тях да получи някакво видимо предимство. Макар че „Делфин“ се славеше със своята бързоходност, всеки опитен наблюдател можеше да се убеди, че непознатият не му отстъпваше в това отношение. Пиратският кораб вече се накланяше под напора на вятъра, а пръските пред носа му отхвъркваха все по-високо и по-надалеч; непознатият също усещаше всеки порив на вятъра и се движеше по вълните толкова стремително и грациозно, колкото и съперникът му.

– Този кораб цепи водата, както лястовичка пори въздуха – каза пиратският главатар на младежа, който все още стоеше до него и се мъчеше да скрие безпокойството си, което от минута на минута все повече растеше. – Слави ли се с бързоходността си?

– Лети по-бързо дори от дъждосвирец. Не ви ли се струва, че като хора, които пътуват за собствено удоволствие, сме се приближили прекалено много до него?

В погледа, който Корсарят хвърли към лицето на другаря си, се мярна нетърпеливо подозрение, но това изражение се смени с надменно-дръзка усмивка, когато отговори:

– Дори и да лети високо и бързо като орел, ще види, че и ние не падаме по-долу от него! Но защо не искате да се приближим на една миля от кралски кораб?

– Защото зная силата му и колко безнадеждно ще бъде едно сблъскване с толкова превъзхождащ ни противник – отговори Уайлдър твърдо. – Капитан Хайдегер, вие не можете да победите този кораб в бой; и ако не се възползвате веднага от разстоянието, което все още ни дели, не ще успеете да му се изплъзнете. Всъщност според мен е вече много късно да се опитвате да бягате.

– Сър, така мисли човек, който надценява силите на противника си, защото от лични преживелици и от слушане на много приказки е започнал да му приписва свръхчовешки качества. Мистър Уайлдър, смели и спокойни са ония, които открай време са свикнали да разчитат само на

собствените си сили. Аз съм бивал и по-близо до такова знаме и, както виждате, все още съм цял и невредим.

– Чуйте! Това е барабан. Непознатият приготвя оръдията си. Корсарят се ослуша за миг и успя да долови познатия тътен, който призовава екипажа на военен кораб да заеме местата си. Той първо вдигна очи към платната си, после огледа критично всички и всичко, намиращо се под властта му, и спокойно отговори:

– Ще последваме примера му, мистър Уайлдър. Дайте команда.

Досега екипажът на „Делфин“ беше зает с необходимите приготовления за бой или следеше непознатия кораб. Тихият, но неспиращ шум на гласове, какъвто дисциплината допуска, беше единственото указание за интереса, който проявяваха към тази гледка; но в същия миг, когато се чу първият удар на барабана, групичките се разпръснаха и всеки зае бързо съответния си пост. Раздвижването на екипажа трая само миг; след него се възцари оная напрегната тишина, която вече отбелязахме на тия страници при друг подобен случай. Междувременно офицерите извършиха бързи, но строги проверки за готовността на своите подчинени; боеприпасите, които се вадеха от складовете, показваха необикновено сериозна подготовка. Самият Корсар бе изчезнал, но скоро се появи отново на високия си наблюдателен пост, екипиран за явно приближаващия бой и зает както винаги с изучаване на способностите, силата и маневрите на своя настъпващ противник. Ала тия, които го познаваха най-добре, казваха, че той още не е решил окончателно дали да влезе в бой, и мнозина се взираха жадно в очите му, сякаш да проникнат в тайните му намерения. Той бе захвърлил настрана моряшката си фуражка и стоеше с руса коса, разпиляна по челото, което изглеждаше създадено да ражда далеч по-благородни мисли от тия, които очевидно поглъщаха живота му; в нозете му се търкаляше нещо като кожен шлем, украсен така, че да придава неестествена свирепост на лицето на носещия го. Когато си сложеше тази абордажна шапка, всички на кораба разбираха, че предстои сериозна битка; но все още не се забелязваше този безпогрешен признак за войнствените намерения на предводителя им.

В това време всеки офицер бе проверил и докладвал за бойната готовност на подчинените си; едва тогава мъртвешката тишина, която бе царила сред хората му, по силата на нещо като негласно разрешение от страна на началниците им бе нарушена от приглушен, но оживен разговор: предвидливият главатар бе допуснал това отклонение от обичайния правилник на истинските военни кораби, за да узнае настроението на екипажа, от което често зависеше до голяма степен успехът на дръзките

му начинания.

XXVII ГЛАВА

...бях просто полудял, като го слушах,
така натруфен и благоухаещ,
да дрънка с речник на придворна дама...

Шекспир – „Хенри IV“

Настъпил бе момент на силна, напрегната възбуда. Всеки, натоварен с някаква роля в командуването на кораба, бе проверил състоянието на своите подчинени с грижливост, която нараства винаги, когато приближава време човек да докаже, че оправдава възложената му отговорност. Замлъкнал бе гласът на строгия командир, който питаше за състоянието на ония въжета и вериги, които според него бяха важни за безопасността на кораба; всеки началник на батарея се бе уверил неколкостранно, че оръдията му са готови за най-резултатно действие; от тъмния таен склад бяха вече измъкнати достатъчно допълнителни боеприпаси; дори тихият разговор престана и вниманието бе насочено изцяло към разиграващата се сцена. Бързият и вечно подвижен поглед на Корсаря не долавяше нищо, което да разклати вярата му в храбростта на неговите хора. Те бяха мрачни, каквито са винаги най-смелите и най-решителните в час на изпитание; но в мрачността им не се забелязваха никакви признаци на безпокойство. В държането им се долавяше по-скоро оная твърда, съсредоточена решителност, която подтиква човешкия дух към подвизи, превишаващи обикновената храброст при военни начинания. Зоркият и проницателен предводител забеляза само три изключения от това задоволително състояние на духа на екипажа; в лицето на помощника си и на двамата му необикновени другари.

Личеше, че държането на Уайлдър не е съвсем такова, каквото подобава на чина му в момент на сериозно изпитание. Острото, внимателно око на Корсаря следеше непрекъснато поведението му, без да може да стигне до някакво заключение за неговата причина. По бузите на младежа се разливаше свежа руменина и стъпката му беше твърда както в час на пълна безопасност; но неспокойният му, блуждаещ поглед и изражението на съмнение и нерешителност върху лицето му, което би трябвало да отразява тъкмо противоположни чувства, смущаваха неговия командир. Сякаш с надежда да си обясни загадъчното държане на другарите на Уайлдър, той насочи вниманието си към Фид и негъра. И

двата бяха сложени на пост при най-близкото до него оръдие, като първият изпълняваше длъжността командир на оръдието.

Дори шпанхоутите на самия кораб не стояха така здраво по местата си, както Фид, когато от време на време хвърляше поглед към масивната желязна цев, поставена под негово командване; той не можеше да бъде упрекнат в липса на оная всеизвестна бащинска загриженост, с която се отличава отношението на моряка към поверените му вещи. И все пак суровите черти на лицето му изразяваха силно и необяснимо недоумение; погледът му се местеше ту към лицето на Уайлдър, ту към техния противник и не беше трудно да се прочете в него, че се учудваше как е възможно двамата да бъдат врагове. Обаче нито се изказваше, нито се оплакваше от това обстоятелство, което очевидно го озадачаваше; напротив, изглеждаше напълно готов да продължава да се води от оная всеизвестна моряшка максима, която учи покорния морски труженник „да изпълнява заповедите и да не възразява на командира си“. Всяка частица от атлетическата фигура на негъра беше неподвижна с изключение на очите. Тези големи, смолисточерни очи, подобно на по-самоуверените зрителни органи на другаря му, непрекъснато подскачаха от Уайлдър към непознатия кораб и с всеки нов поглед като че се изпълваха с все по-силно изумление.

Учуден от тези явни прояви на някакво необикновено общо чувство между двамата, Корсарят се възползва от положението си и от това, че помощникът му се намираще надалеч, за да им заговори. Навеждайки се през леките перила, които деляха юта от шканците, той каза с она фамилиарен тон, с който командирът се обръща обикновено към подчинените си, когато се нуждае най-много от техните услуги:

– Надявам се, мастър Фид, че сте поставен на оръдие по вкуса ви?

– На целия кораб, ваша милост, няма оръдие с по-гладка цев и по-широко гърло от „Лумтящия Били“ – отговори морякът, като потуша нежно обекта на своите възхвали. – Дайте ми само чиста четка и плътна бърсалка. Гвинея, я драсни по един знак във формата на котва върху десетина гюллета, както ти си знаеш, та когато тая работа свърши и оцелелите се прехвърлят на борда на неприятеля, да видят как Ричард Фид е посял семето.

– Вие май не участвувате за пръв път в бой, мастър Фид?

– Бог да благослови ваша милост! За моите ноздри барутът е като сух тютюн, макар че, откровено казано...

– Искате да добавите...

– ... че понякога се обърквам в тия работи – отвърна Фид, като

погледна първо френското знаме, а после емблемата на Англия в далечината. – все едно да сложиш утлегара на кърмата или бизан вместо щормово платно¹⁵⁸. Предполагам, че мастър Хари има всичко това черно на бяло в главата си; но ще ви кажа, че ако ще хвърлям камъни, по-добре да изпочупя съдините на съседа, отколкото на майка си. Хей, Гвинея, отброй още две-три гюлета; шом ще има зрелище, нека „Лумтящият Били“ да оправдае доброто си име.

Корсарят се отдръпна замислен и мълчалив. Той улови погледа на Уайлдър и му даде знак да се приближи отново.

– Мистър Уайлдър – заговори той кротко, – разбирам вашите чувства. Не всички на съседния кораб са ви еднакво противни и бихте предпочели първото ви сражение с онова надменно знаме да бъде с някой друг кораб. От този бой не може да се спечели почти нищо друго освен празна слава – от уважение към чувствата ви аз съм готов да го избягна.

– Много е късно – каза Уайлдър, поклащайки тъжно глава.

– Ще видите, че грешите. Този опит може да ни струва един бордов залп, но ще успее. Хайде, покрийте се с гостенките си на някое безопасно място; когато се върнете, гледката ще се е променила.

Уайлдър побърза да излезне в каютата, където мисис Уилис вече се бе оттеглила. Той съобщи на жените за намерението на командира да избегне боя и ги заведе по-надълбоко във вътрешността на кораба, да не би да се случи нещо лошо, което да вгорчи спомените му за този час. След като изпълни бързо и грижливо този свой приятен дълг, нашият авантюрист мигновено изскочи отново на палубата.

Макар и да му се струваше, че отсъствието му бе траяло само миг, сцената на конфликта наистина се бе променила във всички отношения. Вместо френското знаме на флагщока на „Делфин“ се развяваше емблемата на Англия и двата кораба си разменяха бързо недвусмислени сигнали. От цялата грамада платна, която корабът на Корсаря носеше доскоро, бяха останали само марселите, опънати на рейте; другите висяха като гирлянди и плющяха свободно на попътния вятър. Самият кораб се носеше право към непознатия, който на свой ред мрачно прибираще горните си платна, подобно на човек, който е очаквал ценен трофей и надеждите му не са се сбъднали.

– Сега тоя господинчо май съжалява, че онзи, когото доскоро е смятал за враг, се оказва приятел – рече Корсарят, обръщайки внимание на своя помощник на доверчивостта, с която съседът им се бе оставил да

158. *Щормово платно* – корабно платно, което се поставя в бурно време. Б.пр.

бъде измамен от лъжливите му сигнали. – Съблазнителна плячка, но заради вас, Уайлдър, се отказвам от нея.

В погледа на помощника му като че проблесна учудване, но той не отговори нищо. А и нямаше много време за обмисляне и спорове. „Делфин“ се плъзгаше стремително по пенестата си пътека и с всяка изминалата минута все повече и повече се разпръсваше мъглата в далечината, която обвиваше по-малките предмети на борда на непознатия. И колкото повече носът на пиратския кораб, порейки водата, скъсяваше разстоянието помежду им, оръдията, скрипците възетата, болтовете, хората и дори лицата им се открояваха все по-бързо едно след друго. След няколко минути непознатият кораб, свил повечето от по-леките си платна, се обърна срещу вятъра, а после, когато задните му платна, нагласени съответно, поеха вятъра с външната си повърхност, грамадният му корпус се закова на място.

Екипажът на „Делфин“, подражавайки на лекомислената доверчивост на измамения кралски кръстосвач, също прибра всички горни платна. Вършейки работата си, всеки се доверяваше напълно на благоразумието и смелостта на необикновения човек, комуто бе хрумнало да приближи кораба им така опасно до един силен враг, защото всички знаеха, че благодарение на тези негови качества се бяха спасявали дори при много по-сложни обстоятелства от сегашните. С такъв дръзко-самоуверен вид страшният пиратски кораб летеше към своя неподозиращ съсед, докато най-после, когато се озова на няколкостотин фута от наветрения му борд, с грациозен завои също застана срещу вятъра и спря. Но Уайлдър, който следеше всички действия на своя началник с мълчаливо изумление, веднага забеляза, че носът на „Делфин“ е обърнат в обратна посока в сравнение с другия кораб и че движението му е спряно от противодействащото разположение на рейте – обстоятелство, осигуряващо това предимство, че корабът можеше да бъде управляван по-бързо, в случай че изведнъж стане необходимо да си послужи незабавно с оръдията.

„Делфин“ все още дрейфуваше бавно под въздействието на доскорошния си бърз ход, когато над морето прозвуча хрипкаво и почти неразбираемо обичайната подкана да каже името си и какъв кораб е. Корсарят допря рупора до устните си и като погледна многозначително своя помощник, отговори с названието на един кораб в служба на краля, за който знаеше, че има същия тонаж и мощност, както неговият.

– Добре, добре – отвърна нечий глас от другия кораб, – това разбрах от вашите сигнали.

Тогава и „Делфин“ зададе същите въпроси и след като в отговор му бе съобщено името на кралския кръстосвач, командирът на последния отпрати покана да бъде посетен, тъй като е по-старши по чин.

Досега всичко бе вървяло, както е общоприето между моряци от една и съща флота. Но положението бързо се развиваше така, че скоро щеше да дойде момент, когато на повечето моряци нямаше да им е лесно да продължават измамата. Ала зоркото око на Уайлдър не забелязваше нито следа от колебание или неувереност в държането на своя началник. От кръстосвача се чуваше биене на барабан – сигнал за „отбой“. Корсарят с пълно хладнокръвие заповяда да се даде и на неговите хора същият сигнал, като че само за пет минути се е възцарило пълно доверие и приятелство между два кораба, които скоро можеха да се вкопчат в смъртоносна схватка, ако единият узнаеше какъв е в действителност другият. Докато продължаваше тази опасна игра и поканата още звучеше в ушите на Уайлдър, Корсарят махна с ръка на помощника си да дойде при него.

– Чухте, че ме канят да посетя по-старши по чин служител на негово величество – каза той, усмихвайки се иронично. – Ще ви бъде ли приятно да ме придружавате?

Изненадата, с която Уайлдър посрещна това смело предложение, беше толкова естествена, че не можеше да се вземе за преструвка.

– Трябва да сте луд, за да поемете такъв риск! – възкликна той, когато се съвзе.

– Ако се страхувате за себе си, мога да тръгна и сам.

– Да се страхувам ли! – повтори младежът и по лицето му се разля ярка руменина, която придаде още по-силен блясък на пламтящите му очи. – Не страхът, капитан Хайдегер, а благодарумието ми подсказва да се крия. Присъствието ми ще издаде тайната на вашия кораб. Вие забравяте, че всички на този кръстосвач ме познават.

– Наистина, забравих тази част от нашия план. Тогава останете, а аз ще отида да използвам лековерието на капитана на негово величество.

Без да дочака отговор, Корсарят заслиза надолу, давайки знак на другаря си да го последва. Достатъчни му бяха няколко минути, за да вчеше прекрасната си руса коса, която придаваше такъв младежки вид и живост на лицето му. Чудноватият неофициален шинел, който носеше обикновено, бе сменен с мундир, съответстващ на мнимия му чин и служба и скроен така грижливо, според размерите на наистина изящната му фигура, че да му стои добре и дори елегантно; а и цялата му останала премяна бе моментално пригодена към ролята, която бе решил да играе.

Едва завърши това преобразяване (а то стана с бързина и сръчност, която показваше голям опит в такава маскировка) и капитанът заяви, че е готов да пристъпи към изпълнението на замисления план.

– Аз съм мамил и по-остри, и по-проницателни очи от тия, които разкрояват суровото лице на капитан Бигнъл – забеляза той хладнокръвно, извърщайки погледа си от огледалото към лицето на своя помощник.

– Значи вие го познавате?

– Мистър Уайлдър, моят занаят изисква да зная много неща, които други пренебрегват. А това приключение, което, съдейки по изражението ви, смятате за обречено на провал, не е твърде лесно. Убеден съм, че нито един офицер или матрос на борда на „Стрела“ не е виждал кораба, чието име реших да присвоя. Той толкова отскоро е слязъл от стапелите¹⁵⁹, че не е изложен на никакъв риск. Следователно малка е вероятността аз в новата си дегизировка да бъда принуден да призная, че се познавам с някого от офицерите му; защото, както ви е известно, много години са минали, откакто вашият бивш кораб е бил в Европа; а ако прегледате тези документи, ще видите, че аз съм облагодетелствуван смъртен, син на лорд, и за времето, откакто този кораб е напуснал родината, не само съм се издигнал по чин, но и съм възмъжал.

– Това са наистина благоприятни обстоятелства, които не съм имал прозорливостта да забележа. Но защо изобщо да се излагаме на риск?

– Защо ли! Може би имам таен план да узная дали трофеят ще изкупи загубите, които ще понесем при неговото залавяне... или може би това е само моя прищявка. Такова приключение е страшно интересно и вълнуващо!

– И страшно опасно.

– За мен няма значение какво ще ни струват такива удоволствия, Уайлдър – добави Корсарят, обръщайки се към него, и в погледа му се четеше искрено и учтиво доверие. – Аз виверявам живота и честта си, защото би било безчестие да изменя на интересите на моя екипаж.

– А аз ще оправдая това доверие – отвърна нашият авантюрист с толкова глух и задавен глас, че думите почти не се разбираха.

За миг Корсарят се взря внимателно в лицето на събеседника си, после се усмихна, сякаш приемаше обещанието му, махна с ръка за сбогом, обърна се и понечи да излезе от каютата. Но в този момент блуждаещият му поглед забеляза трети човек. Слагайки леко ръка върху рамото

159. *Станел* – съоръжение за строеж на кораби и спускането им на вода. Б.пр.

на момчето, което с тялото си някак дръзко бе препречило пътя му, той попита малко строго:

- Родрик, какво се готвиш да правиш?
- Да последвам господаря си с лодката.
- Момче, аз нямам нужда от твоите услуги.
- Напоследък рядко се нуждаете от тях.
- Защо да излагам излишно на риск още един живот, когато ще бъде съвсем безполезно?
- Като рискувате собствения си живот, вие излагате на риск и всичко, което аз имам.

Този отговор бе произнесен с толкова смирен и пресекав глас, че треперливите му и почти сподавени звуци стигнаха само до ушите на този, за когото бяха предназначени.

Известно време Корсарят не отвърна нищо. Ръката му продължаваше да лежи върху рамото на момчето, чието трепкащо лице разчиташе ясно, защото понякога окото е способно да прониква в тайните на сърцето.

- Родрик – каза той с по-мек и по-благ тон, – твоята съдба е свързана с моята; ние ще вървим заедно.

Прокарвайки бързо ръка по челото си, своенравният предводител се заизкачва по стълбата, придружен от момчето, а след тях тръгна и този, на чиято вярност разчиташе толкова много. Корсарят крачеше по палубата с твърда стъпка и се държеше така спокойно, като че не съзнаваше колко опасно е неговото начинание. Очите му пробягваха с моряшка загриженост от платно на платно; нито едно въже, нито една рея не се изплъзна от зорките погледи, които хвърляше около себе си, преди да стигне до перилата. Най-после се запуса към лодката, която го чакаше по негово нареждане. В този момент за пръв път по решителното му лице премина сянка на съмнение и колебание. За миг кракът му се задържа на стълбата.

- Дейвис – обърна се той строго към човека, който, както знаеше от опит, беше способен на предателство, – слез от лодката. Пратете ми на негово място оня мърморко – командира на бака. Такъв дръзък бърбарец обикновено умее да мълчи, когато трябва.

Размяната стана моментално, защото никой тук не бе посмял досега да оспори заповед, изречена с такъв властен тон. След това Корсарят потъна в дълбоко, напрегнато размишление; после от лицето му излезна всякаква сянка на тревога. В погледа му се четеше пълна, непоколебима увереност, когато добави:

– Уайлдър, сбогом! Оставям ви капитан на екипажа ми и господар на съдбата ми; уверен съм, че и едното, и друготоверявам в достойни ръце.

Без да дочака отговор, сякаш презираше безсмислената помпозност на празните уверения, той се спусна бързо в лодката, която в следващия миг се понесе смело към кралския кръстосвач. Краткото време между потеглянето на авантюристите и приближаването им до вражеския кораб беше изпълнено със силно и всепоглъщащо напрежение за всички, останали зад тях. Обаче най-заинтересуваният от тези събития човек не проявяваше ни най-малко безпокойството, което потискаше така силно съратниците му. Посрещнат с дължимите на мнимия му ранг почести, той се качи на борда на своя неприятел с такова самообладание и спокойствие, че хора, склонни да сметнат всичко това за напълно искрено, лесно биха се подлъгали и изтълкували държането му като проява на галантност и достойнство от страна на човек с високо звание и знатен произход. Почтеният ветеран, за когото командуваният от него кораб представляваше мизерна награда за дългата му и трудна служба, го посрещна радушно, като мъж и моряк. Веднага след размяната на обичайните поздравии той заведе госта си в своята каюта.

– Настанете се както ви е удобно, капитан Хауард – каза без много-много церемонии старият моряк, сядайки така непринудено, както бе поканил колегата си да последва неговия пример. – Джентълмен с вашите необикновени качества сигурно няма да иска да си губи времето в празни приказки, макар че сте толкова млад... твърде млад за високия пост, който добрата съдба ви е поверила!

– Напротив, уверявам ви, че започвам да се чувствавам много стар – отговори Корсарят, заставайки спокойно от другата страна на масата, за да може от време на време да поглежда малко недоволния си домакин в очите. – Представете си, сър, утре ще навърша двайсет и три години, ако оцелея през днешния ден!

– А аз ви давах повече, млади господине, но Лондон състарява човешкото лице така бързо, както и екваторът.

– Много правилно казвате, сър. От всички места за плаване да ме пази бог от Сейнт Джеймс¹⁶⁰! Уверявам ви, Бигнъл, тази служба би изхабила дори човек с желязно здраве. Имаше моменти, когато искрено си мислех, че ще умра като нищожен, жалък простосмъртен – лейтенант!

– Болестта ви трябва да е била скоротечна туберкулоза! –

160. *Сейнт Джеймс* – една от резиденциите на английското кралско семейство. Б.пр.

промърмори старият моряк. – Но накрая са ви дали прекрасен кораб, капитан Хауард.

– Поносим, Бигнъл, но ужасно малък. Казах на баща си, че ако първият лорд на Адмиралтейството не обнови час по-скоро флотата ни, като построи по-удобни кораби, тя ще попадне в ръце на простаци. Не намирате ли, че клатенето на тия еднопалубни кораби е отвратително, Бигнъл?

– Когато човек сее клатил четиридесет и пет години, капитан Хауард – отвърна домакинът му, пригласяйки прошарените си коси по липса на друг начин да потисне раздражението си, – все едно му е дали неговият кораб подскача с един фут повече или с един фут по-малко.

– Ах, това се казва философско спокойствие, но то не е твърде по вкуса ми. След сегашното ми плаване обаче сигурно ще получа повишение и тогава ще направя постъпки чрез влиятелни хора да ми дадат стражев кораб по Темза; нали знаете, Бигнъл, всичко днес става с връзки!

Честният стар моряк се помъчи да преглътне яда си и за да се представи достойно като гостоприемен домакин, побърза да промени темата.

– Надявам се, капитан Хауард – каза той, – че въпреки разните нови веения флагът на стара Англия ще продължава да се развява над Адмиралтейството. Тази сутрин вие толкова дълго ни показвахте пряпореча на Людовик, че ако бяхте продължили още половин час, щяхме да се сбием.

– О, това беше ловка военна хитрост! Когато се върнем, непременно ще опиша най-подробно тази измама.

– Опишете я, опишете я, сър, за този подвиг може да получите благородническа титла.

– Но то ще бъде ужасно, Бигнъл! Моята майка, която е с благороднически произход, ще припадне само при мисълта за подобно нещо. Уверявам ви, никой в семейството ни не е падал толкова ниско, откакто тия благороднически звания станаха модни.

– Е, е, капитан Хауард, и двамата имаме късмет, че сте се отърсили толкова скоро от галското си настроение, защото още малко и щях да дам бордов залп. Кълна се, сър, само след пет минути оръдията на кораба ми щяха сами да започнат да стрелят!

– Наистина имаме късмет. Какво толкова интересно намирате (прозввка) в този скучен край на света, Бигнъл?

– Ех, сър, в бой с враговете на негово величество, в грижи за кораба ми и в компанията на моите офицери времето лети неусетно.

– Вашите офицери, а! Вярно, не може да минете без офицери на

борда си, макар че според мен те са малко стари за вашия вкус. Ще ми позволите ли да хвърля око на списъка им?

Командирът на „Стрела“ изпълни тази молба, като подаде на тайния си враг боевото разписание на своя кораб, без дори да удостои с гордия си поглед човека, когото толкова презираше.

– Но в този списък са само „мъти“! Както виждам, все от Ярмът и Плимът, и Портсмът, и Ексмът. А Смитовците¹⁶¹ са толкова, че могат да изковат всичката железария на кораба. Ха, ето човек, който би се оказал полезен при потоп. Кой е този Хенри Арк¹⁶²? Той, както виждам, се числи като ваш първи помощник.

– Младеж, комуто са нужни само няколко капки от вашата кръв, капитан Хауард, за да застане един ден начело на флотата на негово величество.

– Щом е толкова способен човек, ще бъдете ли така любезен, капитан Бигнъл, да го помолите да ни удостои с присъствието си? Аз винаги отделям на помощника си по половин час сутрин... ако е поносим.

– Горкото момче! Бог знае къде е сега. Този благороден младеж се зае по свой почин с една крайно опасна работа и аз като вас не зная дали е успял. Възраженията и дори молбите ми останаха напразни. Адмиралът имаше голяма нужда от способен агент, а добруването на нацията налагаше да се поеме риск; пък и, както ви е известно, хора с нисше потекло трябва да плават другаде, а не около Сейнт Джеймс, за да получат повишение; а този храбрец дължи името си, което ви се струва толкова странно, на един разбит кораб, на който бил намерен като дете.

– Обаче, както виждам, все още се числи в книгите ви като първи помощник?

– И се надявам, че ще си остане такъв, докато получи кораб според заслугите си. Боже мой, лошо ли ви е, капитан Хауард? Хей, юнга, донеси тук чаша грог.

– Благодаря ви, сър – отвърна Корсарят със спокойна усмивка, като отблъсна предложената му напитка, и кръвта обля отново лицето му с такава сила, че заплашваше да изскочи от обичайното си русло. – Това е просто заболяване, което съм наследил от майка си. В семейството го наричаме „слоновата кост на Де Вир“, доколкото можах да узная, по простата причина, че една от моите прабаби, когато била в деликатно положение, нали разбирате, много се уплашила от един слонски зъб.

161. *Смит* (англ.) – ковач. Б. пр.

162. *Арк* (англ.) – ковчег, вид кораб, в който според библейското предание Ной и семейството му се спасили от всемирния потоп. Б. пр.

Казват, че при този припадък човек изглежда много красив.

– Прилича на такъв, който е по-добре да си стои в люлката, отколкото на кораб в буря. Но се радвам, че толкова бързо ви мина.

– В наше време, Бигнъл, човек често си мени лицето. Значи в края на краищата тоя мистър Арк не е някаква важна личност?

– Не знам какво наричате „важна личност“, сър, но ако според вас, капитан Хауард, беззаветната храброст, високите професионални качества и непреклонната вяроност струват нещо, то Хенри Арк скоро ще командува фрегата.

– Възможно е, ако човек съумее да обоснове точно претенциите му – продължи Корсарят с такава блага усмивка и такъв мазен глас, че почти разпръсна лошото впечатление от превзетото си държане. – В писмо до Англия би могло да се подхвърли някоя и друга добра дума за този младеж, която ще му бъде от полза.

– О, боже, да можех да ви разкрия с каква задача е пратен! – възкликна разпалено добросърдечният стар моряк, забравил неприязнеността си така бързо и внезапно, както я бе почувствувал. – Обаче, ако се съди по способностите му, можете смело да кажете, че задачата му е почетена, рискована и се върши изключително за доброто на поданиците на негово величество. Впрочем само преди около един час мислех, че тя е завършила с пълен успех. Често ли вдигате горните си платна, капитан Хауард, когато по-тежките са прибрани на рейте? Според мен така стъкмен кораб прилича на човек, който е облякъл палтото си, а е забравил да обуе панталоните си.

– Вие намекувате за случая с гротбрамсела, който се развяваше, когато сте ме открили?

– Именно. Съзряхме мачтите ви с далекогледа, но после ви загубихме съвсем от очите си, ала и наблюдателят забеляза развяващото се платно. Меко казано, това беше странно и можеше да има неприятни последици за вас

– Аха! Аз често върша такива неща, за да бъда оригинален. Оригиналността е признак на ум. Но и аз съм пратен в тези води със специална задача.

– Каква точно? – попита рязко събеседникът му, твърде просто дупен, за да прикрие безпокойството в съвсения си поглед.

– Да търся един кораб, благодарение на който сигурно ще се издигна много високо, ако имам щастието да го срещна. По едно време ви помислих за джентълмена, когото диря, и уверявам ви, ако вашите сигнали не бяха така недвусмислени, можеше да се случи нещо сериозно между

нас.

– Боже мой, сър, за какъв ме взехте?

– Чисто и просто за прочутия разбойник Червения корсар.

– По дяволите! Нима мислите, капитан Хауард, че е възможно да се срещне по море разбойнически кораб с мошта на „Стрела“! С така подредени платна, с такива яки мачти, с такъв изящен корпус! За чест на вашия кораб, сър надявам се, че тази грешка е допуснал само капитанът!

– Честна дума, Бигнъл, преди да се приближим на такова разстояние, че да можем да разчитаме сигналите ви, най-малко половината от най-добрите ми хора бяха решително против вас. Всъщност вие толкова отдавна бродите из моретата, че „Стрела“ наистина прилича на пиратски кораб. Може да не съзнавате това, но просто като приятел ви уверявам, че е така.

– Щом ми правите честта да смятате кораба ми за пиратски – отвърна старият моряк, сподавяйки яда си с шеговито-ироничен поглед, който промени изражението на устата му така, че на нея се изписа ледена усмивка – сигурно вземате този честен джентълмен тук за самия дявол.

С тези думи командирът на кораба, понесъл такова ужасно оскърбление, насочи вниманието на събеседника си към един трети индивид, който бе влязъл в каютата свободно, като привилегирована личност, но с такава лека, безшумна стъпка, че Корсарят не го чу. Когато живеят, неспокоен поглед на мнимия кралски офицер се спря върху този ненадейно появил се човек, той неволно се изправи и в течение на половин минута като че загуби напълно онази възхитителна способност да владее мускулите и нервите си, която му бе служила така добре да играе своята роля. Обаче той загуби самообладание за толкова кратко време, че никой не го забеляза, и с оня вежлив и благовъзпитан вид, който така добре умееше да си придава, с благо и смирено изражение отговори невъзмутимо на поздравленията на този стар човек.

– Съдейки по свещеническото облекло, този джентълмен е вашият капелан, сър – каза гостът, след като размени поклони с непознатия.

– Да, сър. Достоен и честен човек, когото не се срамувам да наричам свой приятел. След като бях лишен от него тридесет години, адмиралът бе така добър да ми го даде за това плаване; и макар че корабът ми не е от най-големите, вярвам, че тук му е така удобно, както и на флагманския кораб. Този джентълмен, отче, е благородният капитан Хауард, командир на кораба на негово величество „Антилопа“. Не е нужно да изтъквам забележителните му качества, тъй като командната

дължност, която заема на своите години, е достатъчно доказателство за тази важна подробност.

Когато погледът на духовника за пръв път падна върху лицето на мнимия потомък на благороден род, в очите му имаше смущение и изненада; но далеч по-поразително и дълготрайно беше смущението на обекта на неговото внимание. Той се поклони смирено и с уважение, от дълга практика станало присъщо на ония, които са свикнали да оказват почит на хора с наследствена титла; но в случая явно не сметна за нужно да добави нещо повече от обичайните приветствени думи. Корсарят се обърна спокойно към своя стар колега и продължи диалога.

– Капитан Бигнъл – подхвана той отново с оная любезност, която така му прилягаше, – мой дълг е след този разговор да последвам вашия пример. Сега ще се върна на кораба си; и ако и двамата сме в тия морета с една и съща задача, както започвам да подозирам, можем спокойно да изработим план за съвместни действия; съответно обогатен с вашия опит, той би могъл да послужи за постигането на нашата обща цел.

Много поласкан от това внимание към годините и ранга му, командирът на „Стрела“ почувствува още по-силен прилив на гостоприемство към своя гост и в любезността си стигна дотам, че го покани да участва в моряшки обед, който щеше да се състои след около един час същия ден. Гостът учтиво отклони всички предишни предложения, но прие последното; обаче използва самата покана като претекст, че трябва да се върне на кораба си, за да избере от офицерите си такива, които според него са най-достойни да участвуват в проектирания банкет. Като стар и наистина заслужил моряк, въпреки спривавия си, ръбат характер, Бигнъл бе прекарал дългата си служба в такава немотия и сравнителна неизвестност, че не можеше да не мечтае като всеки човек за отдавна заслуженото с труда му и твърде забавило се служебно повишение. Ето защо, макар и по природа непоколебимо честен, той всячески търсеше начини да постигне тази важна цел. Затова не бива да се учудваме, че сбогуването му с мнимия син на влиятелен сановник при кралския двор беше по-дружелюбно, отколкото посрещането. Той изпрати Корсаря от каютата до палубата с поклон, като поне привидно се стараше да показва благоразположение. Когато гостът излезе на палубата, той хвърли бързо подозрителен и може би неспокоен поглед към многото лица, струпани около прага; но изражението на очите му стана отново спокойно и все пак малко презрително, за да съответствува на ролята му в комедията, която бе решил да играе. После, като стисна сърдечно ръката на достопочтения, но напълно измамен стар моряк, с полунадменен,

полуснизходителен вид Корсарят отдаде чест на подчинените му. Вече се спущаше в лодката си, когато забеляза, че капеланът много разпалено шепне нещо на ухото на капитана. Командирът побърза да повика обратно заминаващия си гост, като го помоли с изненадваща сериозност да му отдели още минутка внимание. И като се остави безропотно двамата да го отведат настрана, Корсарят застана в очакване да чуе какво ще му кажат с хладнокръвие, което при особените обстоятелства в случая правеше чест на железните му нерви.

– Капитан Хауард – подзе добродушният Бигнъл, – имате ли на кораба си духовно лице?

– Двама, сър – бе отговорът.

– Двама ли! Рядко се случва да се намери на военен кораб повече от един свещеник! Но предполагам, че с връзки в двора човек може да получи и епископ – промърмори Бигнъл. – В това отношение имате късмет, млади господине, защото присъствието на моя достоен приятел тук дължа по-скоро на отдавнашно приятелство, отколкото на общоприетия обичай. Той настоява обаче в поканата си да включи и преподобния джентълмен... по-точно двамата джентълмени.

– Давам ви честна дума, Бигнъл, че всички божествени лица на моя кораб ще ви удостоят с присъствието си.

– Вярвам, не съм пропуснал първия ви помощник.

– О! Жив или мъртъв, той непременно ще бъде на вашия банкет – отвърна Корсарят с такава неочаквана разпаленост, че двамата му слушатели подскочиха от изненада. – Може да не е чак толкова здрава опора, на която да отпочинат уморените ви нозе, но и такъв, какъвто е, той е изцяло на ваше разположение. А сега още веднъж „довиждане“.

И като се поклони отново, с предишната небрежна походка той заслиза по стълбата, без да изпуска от очи мощното снаряжение на „Стрела“ е такава изражение, с каквото франт гледа кройката на облеклото на току-що пристигнал провинциалист. Капитанът повтори любезно поканата си и махна с ръка за искрено, но временно „сбогом“; така, без да съзнава, той остави да му се изплъзне човекът, за чието залавяне щеше да получи дългоочакваното и все още далечно повишение, за което тайно копнееше с изпепеляващата страст на жестоко мамена надежда.

XXVIII ГЛАВА

...Те нека ме нападат с лъжи безчестни –
аз ще им отвърна в съгласие с честта си.

Шекспир – „Кориолан“

– Да – мърмореше Корсарят, когато лодката му минаваше под кърмата на кралския кръстосвач, – да! Аз и моите офицери ще удостоим вашата трапеза! Но гозбите няма да бъдат по вкуса на тия кралски наемници! Гребете здраво, момчета, гребете; за награда след един час ще ровите свободно в складовете на тоя глупак!

Алчните пирати щяха да се развикат, ако от предпазливост не се налагаше да се въздържат; ала дадоха изблик на своите чувства, като удвоиха усилията си, за да стигнат час по-скоро до собствения си кораб. След минута смелчаците благополучно се озоваха отново под защитата на оръдията на „Делфин“.

Когато Корсарят стъпи пак на палубата на своя кораб, по решителния му поглед неговите хора познаха, че е дошло време за действие. Той се задържа за миг на шканците, оглеждайки със злорадство здравите материали, с които разполагаше; после изведнъж влезе в каютата си, забравил, че я бе отстъпил на други, или пък от вълнение беше безразличен към това обстоятелство. Внезапен силен удар на гонга извести не само за присъствието му, но и за намеренията му.

– Съобщете на първия помощник, че го чакам! – заповяда той, когато повиканият моряк се яви.

През краткото време, докато се изпълни това нареждане, Корсарят като че се бореше със задушавания го гняв. Ала щом вратата на каютата се отвори и Уайлдър застана пред него, и най-проницателният и внимателен наблюдател напразно би търсил следа от силните чувства, които бушуваха в душата му. След като се овладя, веднага съобрази, че най-безцеремонно бе нахълтал в място, обявено от самия него за неприкосновено. Чак сега забеляза свилите се жени и видя ужаса, изписан ясно по лицата им, ала побърза да ги успокои с извинения и обяснения.

– В бързината си да поговоря с един приятел – каза той, – май забравих, че съм домакин на гостенки, които е щастие за мен да приема, макар че изпълнявам задълженията си толкова лошо.

– Спестете си любезностите, сър – произнесе мисис Уилис с

достойнство. – За да не чувствуваме толкова болезнено нахълтването ви, молим да се държите тук като домакин.

Най-напред Корсарят покани дамите да седнат; след това, сякаш преценил, че в случая може би е оправдано известно малко отклонение от общоприетия етикет, с учтива усмивка даде знак на помощника си да последва техния пример.

– Майсторите на негово величество са спускали на вода и по-лоши кораби от „Стрела“, Уайлдър – подзе той многозначително, сякаш се надяваше събеседникът му да си обясни сам смисъла, който думите му не изразяваха, – но министрите му можеха да изберат за негов командир по-прозорлив човек.

– Капитан Бигнъл се слави като храбър и честен моряк.

– В такъв случай би трябвало да заслужи тази слава; защото махнеш ли тези две качества, не остава почти нищо. Той ми даде да разбере, че е изпратен специално в тия ширини да търси кораб, за който всички сме чували и добро, и лошо; става дума за „Червеният корсар“.

Мисис Уилис неволно трепна, а Гъртруд улови внезапно гувернантката си за ръката; говорещият сигурно видя това, но нищо в държането му не показва, че е забелязал. Уайлдър също запази похвално самообладание и отговори с такова спокойствие, в което и най-прозорливият наблюдател не би съзрял престореност:

– Той се е заловил с опасна, да не кажем обречена на неуспех задача.

– Може да излезе и едното, и другото. Но все пак много разчита на резултатите.

– Вероятно и той като всички се заблуждава по отношение на характера на човека, когото търси.

– В какъв смисъл се заблуждава?

– Предполага, че ще срещне обикновен пират, груб, алчен, невеж и безпошаден като другите...

– Кои други, сър?

– Исках да кажа – другите от този занаят; но такъв моряк стои с една глава по-високо от подобните нему.

– Тогава да го наричаме с общоприетото название, мистър Уайлдър: корсар. Но не е ли чудно, че толкова опитен моряк е дошъл в толкова рядко спохождано море да търси кораб, който би трябвало да действа в по-оживени райони?

– Може да го е проследил през тесните проливи между островите и да е поел по курса, по който е бил забелязан за последен път.

– Да, възможно е – отвърна Корсарят замислено. – Вашият изкусен моряк умее да предугажда вятъра и теченията така, както птица се ориентира във въздуха. И все пак трябва да има за указание поне описанието на кораба.

Въпреки всички усилия Уайлдър сведе очи пред пронизителния поглед на събеседника си.

– Може и това да му е известно – отговори той.

– Може. Всъщност, както подразбрах от самия него, той има агент, който е проникнал в тайните на противника му. Дори открито заяви това и призна, че изгледите за успех зависят от умението и осведомеността на този човек, който несъмнено разполага с някакъв скрит начин да му съобщава това, което научава за действията на хората, сред които служи.

– Каза ли името му?

– Да.

– И то е...

– Хенри... Арк, наричан още Уайлдър!

– Безполезно е да отричам – отсече нашият авантюрист и се изправи с горд вид, с който искаше да прикрие обзелата го неловкост. – Виждам, че познахте какъв съм.

– Коварен предател, сър!

– Капитан Хайдегер, тук вие имате право да си служите с такива осърбителни епитети.

Корсарят успя с усилие да потисне надигания се гняв, но лицето му придоби свирепо-презрително изражение.

– Доложете и това на вашите началници – каза той с язвителна насмешка. – Чудовището на моретата, което ограбва безпомощни рибари, опустошава беззащитни брегове и бяга от знамето на крал Джордж така, както змиите се крият в дупките си, щом чуят човешки стъпки, може спокойно да говори това, което мисли, защото разчита на сто и петдесет разбойници и е в безопасност в своята каюта. И навярно понеже знае, че диша въздух, в който се намира една миролюбива и миротворна жена.

Но първоначалната изненада на обекта на презрението му премина и той не можа да бъде принуден да отвърне със същото, нито да бъде сплашен така, че да го удари на молби. Скръстил спокойно ръце, Уайлдър отговори просто:

– Аз се изложих на този риск, за да очистя океана от една напаст, която осуетяваше досега всички опити да бъде унищожена. Съзнавах, че това е опасно, и не се боя от наказание.

– Така да бъде, сър! – отвърна Корсарят и удари пак гонга с пръст, в чийто досег като че се криеше силата на исполин. – Оковете във вериги негъра и другаря му на марса; в никой случай не им позволявайте да разговарят или да разменят сигнали с другия кораб. – Когато изпълнителят на наказанията, който влезе при добре известния знак, се оттегли, капитанът се обърна отново към човека, стоящ твърдо и неподвижно пред него. – Мистър Уайлдър – продължи той, – хората, сред които така коварно се вмъкнахте, си имат общовалидни закони; щом узнаят какви сте в действителност, вие и вашите жалки съучастници ще увиснете на реята. Достатъчно е да отворя тази врата, да обявя какво е вашето предателство и да ви предоставя на нежното внимание на екипажа.

– Вие няма да сторите това! Не, няма да го сторите! – извика наблизо глас, от който трепнаха дори железните нерви на Корсаря. – Вие може да сте забравили какви връзки свързват човека с ближните му, ала сърцето ви не е изпълнено с жестокост. В името на спомените ви за някогашните по-щастливи дни, в името на нежността и добротата, с които сте били обградени във вашето детство, в името на онова свято и всеведущо провидение, което не оставя неотмъстен нито косъм от главата на невинен, умолявам ви да се спрете и да не забравяте, че носите тежка отговорност. Не! Вие не сте... не можете... не смеете да бъдете толкова безмилостен!

– А каква участ готвеше той за мен и моите съратници, когато влезе в това коварно съзаклатие? – попита дрезгаво Корсарят.

– На негова страна са божиите и човешките закони – продължи мисис Уилис, тъй като това беше тя: – Аз говоря с гласа на разума; зная, че в сърцето ви има милост. Целта, подбудите оправдават неговите постъпки, а вашите деяния не могат да намерят оправдание нито в небесните, нито в земните закони.

– Вашият език е твърде дързък за слуха на един кръвожаден, безпощаден пират! – каза Корсарят, озъртайки се с горда усмивка, с която явно искаше да подчертае убеждението си, че говорещата разчита на тъкмо противоположни на изтъкнатите от него качества.

– Това е езикът на истината и вашите уши не могат да останат глухи за него. Ако...

– Госпожо, престанете! – прекъсна я Корсарят, протягайки спокойно ръка към нея. – Моето решение бе взето още в първата минута и нито увещания, нито страх от последиците не могат да го променят. Мистър Уайлдър, вие сте свободен. Ако не ми служихте вярно, както очаквах, поне ме научихте на изкуството на физиогномиката¹⁶³ и това ще ми

остане като урок до края на живота.

Смутеният Уайлдър стоеше смирено, сякаш сам се осъждаше. Борбата, бушуваща в дълбините на душата му, проличаваше по гърченето на лицето, което вече не беше замаскирано под притворство, а изразяваше срам и мъка. Но тази борба трая само миг.

– Може би не ви е известна моята крайна цел, капитан Хайдегер – рече той, – възложено ми е да отнема вашия живот и да унищожа или разпръсна екипажа ви!

– Това съответствува напълно на установените обичаи в оная част от света, която потиска другата, тъй като силата е в нейните ръце. Вървете си, сър, върнете се на вашия кораб; повтарям, свободен сте.

– Аз не мога да се разделя с вас, капитан Хайдегер, без да кажа поне една дума за свое оправдание.

– Какво! Нужно ли е да се дава обяснение на преследвания, предаден и осъден пират? Има ли значение доброто му мнение за един добродетелен служител на короната?

– Злорадствавайте и ме упреквайте колкото си искате, сър, вашите думи не могат да ме оскърбят; и все пак няма да се разделя с вас, без поне отчасти да разпръсна отвращението, което заслужавам от ваша гледна точка.

– Говорете свободно, сър, вие сте мой гост.

И най-обидните ругатни не биха засегнали разкаяния се Уайлдър така дълбоко, както това великодушие, но той потисна чувствата си и продължи:

– Сигурно ви е вече известно – каза той, – че народната мълва описва поведението и характера ви в такива краски, които не биха ви спечелили уважение.

– Можете да ме черните колкото си щете – прекъсна го бързо неговият слушател, макар че трепетът в гласа му показваше колко болезнено чувствуваше обидата, нанесена му от един свят, който той уж презираше.

– Ако трябва да говоря, ще ви кажа цялата истина, капитан Хайдегер. Какво чудно има в това, че изпълнен с жажда да служи във флота, което вие сам някога сте смятали за чест, аз бях готов да рискувам живота си и ако може да се изразя така, дори да бъда двуличен, за да изпълня една задача, с която ще спечеля не само награда, но и похвала,

163. *Физиогномика* – изкуство да се опознае природата, характерът на човека по чертите на лицето му. Б.пр.

ако завърши с успех? С такива мисли се залових с това начинание, но бог ми е свидетел, че едва що пристъпих към изпълнението на задачата си, и вашето благородно доверие почти ме обезоръжи.

– Но не се разколебахте, нали?

– Имаше наложителни причини да не променя решението си – продължи обвиняемият, поглеждайки жените. – В Нюпорт аз устоях на думата си и ако тогава двамата ми другари не бяха задържани на вашия кораб, кракът ми никога вече нямаше да стъпи тук.

– Младежо, готов съм да ви повярвам. Мисля, че разбирам подбудите ви. Вие играехте деликатна роля: някой ден, вместо да се разкайвате, ще се радвате, че тя е завършила с неуспех. Вървете си, сър, една лодка ще ви закара до „Стрела“.

– Не се заблуждавайте, капитан Хайдегер, не мислете, че вашето великодушие може да ме накара да забравя дълга си. Щом се явя пред командира на названия от вас кораб, веднага ще разкрия кой сте.

– Така и очаквам.

– И няма да стоя със скръстени ръце, когато започне боя. Ако искате, мога да умра тук, жертва на собствената си грешка, но щом ме пуснете, неминуемо ставам ваш враг.

– Уайлдър! – възкликна Корсарят, сграбчвайки го за ръката с усмивка, която издаваше бурните му чувства. – Защо не се запознахме порано! Но сега не е време за празни съжаления. Вървете, ако хората ми узнаят истината, всички мои увещания ще бъдат шепот в ураган.

– Когато дойдох на „Делфин“, аз не бях сам.

– Не е ли достатъчно – отвърна Корсарят, отстъпвайки крачка назад, – че ви подарявам свободата и живота?

– За какво може да ви послужи едно прекрасно, безпомощно и злостно създание на кораб като „Делфин“, посветил се на такъв занаят?

– Нима винаги трябва да бъде лишен от близостта на по-добрата половина от човешкия род? Вървете си, сър, оставете ми поне образа на добродетелността, след като това качество ми липсва.

– Капитан Хайдегер, веднъж в изблик на благородни чувства вие се заклехте, струва ми се, от все сърце да закриляте тези жени.

– Разбирам ви, сър. Не съм забравил и никога няма да забравя дадената дума. Но къде ще заведете спътничките си? Нима на всеки кораб в открито море няма да бъдат в еднаква безопасност? И нима ще бъде лишен от всякаква възможност да имам приятели? Оставете ме, сър... вървете си... не се бавете, защото разрешението ми да си заминете може да се окаже безполезно.

– Никога не ще напусна тия, които съм се нагърбил да закрилям – заяви Уайлдър твърдо.

– Мистър Уайлдър... впрочем, струва ми се, по-добре би било да ви наричам лейтенант Арк – отвърна Корсарят, – не злоупотребявайте с добрината ми, може сам да си напакостите.

– Правете с мен каквото желаете, аз ще умра на поста си, но няма да замина без тези, с които дойдох.

– Сър, запознанството, с което се гордеете, стана едновременно с моето. Отде знаете дали предпочитат вас за свой закрилник? Сигурно съм се заблуждавал и съм се отнасял лошо с тях, ако имат причина да се оплакват, откакто се грижа за щастието и удобството им. Кажете, о прекрасна, кого от нас избирате за закрилник?

– Оставете ме, оставете ме! – извика Гъртруд и закри очите си да не вижда лукавата усмивка, с която Корсарят се приближаваше към нея, сякаш да отбегне погледа на василиск¹⁶⁴. – О, ако имате милост в сърце-то си, позволете ни да напуснем вашия кораб!

Въпреки огромното самообладание на човека, към когото изпитваше такова неудържимо и спонтанно отвращение, въпреки всичките си усилия той не можа да скрие погледа на дълбоко и унизително огорчение, с който я изслуша. По лицето му се плъзна студена, скръбна усмивка, когато промърмори с глас, който напразно се мъчеше да смекчава:

– Аз съм си спечелил отвращението на всички мои близки и трябва да плащам скъпо за това! Госпожо, вие и прекрасната ви повереница сте свободни да постъпвате както желаете. Този кораб и тази каюта са на ваше разположение, или пък, ако решите да ги напуснете, ще ви приемат други.

– Жени като нас могат да се чувствуват в безопасност само под бащинската закрила на закона – заяви мисис Уилис. – Ако рече бог...

– Стига! – прекъсна я Корсарят. – Вие ще заминете с вашия приятел. Когато всички ме напуснат, ще опустее не само корабът ми, но и сърцето ми.

– Викате ли ме? – попита тих глас до него с такъв жален и смирен тон, че не можеше да не привлече вниманието му.

– Родрик – отговори Корсарят бързо, – долу има работа за теб. Остави ни, добри Родрик. Остави ме за малко.

После, сякаш искаше да прекрати тази сцена колкото е възможно

164. *Василиск* – митично приказно чудовище с глава на петел, тяло на жаба, опашка на змия и корона на главата, което убивало само с поглед. Б.пр.

по-скоро, отново даде сигнал с гонга. Заповяда Фид и чернокожият да се прехвърлят в лодката, в която бе пратен и оскъдният багаж на гостенките. Щом тези кратки разпореждания бяха изпълнени, с подчертана учтивост Корсарят подаде ръка на гувернантката, заведе я до парапета, провирайки се между смаяните си хора, и се погрижи да бъде настанена благополучно в лодката заедно с повереницата си и с Уайлдър. Двата моряци уловиха греблата, Корсарят махна мълчаливо с ръка за сбогом, след което изчезна от очите на тези, чието сегашно освобождаване им се струваше така фантастично и нереално, както и повечето останали събития през последните няколко седмици.

В ушите на Уайлдър обаче още звучеше заплахата от намеса на екипажа на „Делфин“. Той даде нетърпеливо знак на помощниците си да размахват по-енергично греблата и предпазливо насочи лодката така, че по-бързо да излезе от обсега на пиратските оръдия.

Когато минаваха под кърмата на „Делфин“, над водите екна хрипков вик и чуха гласа на Корсаря, който говореше на командира на „Стрела“.

– Изпращам ви част от вашите гости – каза той – и между тях са единствените божествени създания, които имам на кораба си.

Пътуването трая кратко; едва освободените успяха да подредят мислите си, и дойде време да се качат на борда на кралския кръстосвач.

– Бог да ни е на помощ! – възкликна Бигнъл, като видя през илюминатора, че посетителите му са жени. – Бог да е на помощ и на двама ни, пасторе! Този вятърничав младок ни праща две фусти; и мръсникът му с мръсник ги нарича божествени създания! Лесно може да се сети човек отде е задигнал тия създания; но бъдете спокоен, отче, сред пет клафтера вода можем с чиста съвест да забравим, че имате свещенически сан.

Шеговитият смях на стария командир на „Стрела“ показа, че той е почти склонен да прости наглед дръзкото остроумие на арогантния си подчинен, а това беше един вид гаранция, че този весел миг няма да бъде помрачен от неуместни скрупули. Ала когато на палубата се появи Гъртруд, още поруменяла от преживените доскоро вълнения и сияеща от красота, дължаща се до голяма степен на нейната невинност, ветеранът потърка очи от смайване, което не би било по-голямо, ако наистина в нозете му бе паднало от небесата едно от ония създания, за които Корсарят бе споменал.

– Безсърдечен мошеник! – извика честният моряк. – Да опорочи такова младо и красиво момиче! Ха! Да пукна, ако това не е моят помощник! Какво значи това, мистър Арк? Нима се е върнало пак времето на

чудесата?

Възкликанието, изтръгнало се сякаш от сърцето на гувернантката, на което откликна като ехо един тих и печален звук от устните на свещеника, прекъсна по-нататъшните му излияния на възмущение и учудване.

– Капитан Бигнъл – забеляза пасторът, сочейки олюляващата се жена, която се бе облегнала на Уайлдър, за да не падне, – честна дума, вие се заблуждавате по отношение на тази дама. Повече от двайсет години минаха, откакто се срещнахме за последен път, но мога да гарантирам лично за нейната чистота и непорочност.

– Заведете ме в каютата – прошепна мисис Уилис. – Гъртруд, мила моя, къде сме? Заведете ме на някое уединено място.

Молбата ѝ бе изпълнена и новодошлите побързаха да се махнат от очите на любопитните, насъбрали се на палубата. Тук развълнуваната гувернантка се овладя донякъде и тогава блуждаещият ѝ поглед се спря отново върху кроткото лице на капелана.

– Това е закъсняла и сърцераздираща среща – каза тя, притискайки към устните си протегнатата му ръка. – Гъртруд, в лицето на този джентълмен виждаш пастора, венчал ме за човека, който беше някога гордостта и щастието на живота ми.

– Не скърбете за неговата кончина – прошепна преподобният свещеник, навеждайки се над стола ѝ с бащинска загриженост. – Той ви бе отнет преждевременно, но умря така, както биха желали всички, които го обичаха.

– А нима не остана никой, който да запази за потомството името му и спомена за неговите качества? Кажете ми, добри Мъртън, не виждате ли в тази раздяла ръката на провидението? Не трябва ли да приема смирено това като справедливо наказание за моето непокорство пред моя любящ, макар и твърде неотстъпчив родител?

– Никому не е дадено да прозре тайните на справедливата сила, която направлява всичко. Достатъчно ни е, че се научаваме да се прекланяме пред волята на всевишния, без да се съмняваме в неговата справедливост.

– Но – продължи гувернантката с дрезгав глас, който показваше колко силно се бори с изкушението да забрави неговите поучения – не е ли достатъчен един живот? Защо трябваше да бъда лишена от всичко?

– Госпожо, размислете! Стореното е сторено мъдро и, вярвам, за добро.

– Право казвате. Аз ще забравя всички печални събития, но не мога

да забравя последиците им за самата мен. А вие, достопочтени и мило-сърдни Мъртън, къде и как прекарахте времето си след всичко това, за което говорим?

– Аз съм само беден и смирен пастир на пръснато стадо – отговори с въздишка скромният капелан. – Много далечни морета съм пребродил и много странни лица и още по-странни нрави ми бе писано да срещна при скитанията си. Съвсем скоро се върнах от Изтока в полукълбото, където за пръв път вдъхнах въздух, и с позволение на нашите игумени дойдох да прекарам цял месец на кораба на един приятел, с когото се познавам дори по-отдавна, отколкото с вас.

– Да, да, госпожо – обади се славният Бигнъл, малко развълнуван от току-що разигралата се сцена, – близо половин век има, откакто с пастора дружехме като деца, и през време на това плаване често се ровим в стари спомени. Щастлив съм, че такава почтена дама ни удостоява с присъствието си.

– Тази дама е дъщеря на покойния капитан и вдовица на сина на нашия бивш командир, контраадмирал Де Лейси – побърза да вметне свещеникът, сякаш разбираше, че въпреки доброжелателната честност на приятеля му не може да се разчита на неговата дискретност.

– Познавах ги и двамата; те бяха смели хора и истински моряци! Дамата е добре дошла като ваша приятелка, Мъртън, но двойно по-добре дошла е като вдовица и дъщеря на споменатите от вас джентълмени.

– Де Лейси! – прошепна нечий глас на ухото на гувернантката.

– Законът ми дава право да нося това име – добави тази, която ще продължаваме да наричаме с чуждото ѝ име, притискайки дълго и нежно към гърдите си своята разплакана възпитаница. – Булото бе вдигнато внезапно, мила моя, безполезно е да се крие повече. Баща ми беше капитан на флагмански кораб. Дългът често го принуждаваше да ме оставя дълго време в обществото на твоя млад роднина, а той не би допуснал това, ако можеше да предвиди последиците. Но аз знаех колко е горд и беден, затова не посмях да го направя господар на съдбата си, тъй като поради неопитността си смятах, че това, което ме очаква, ще бъде по-лошо дори от гнева му. Този джентълмен ни венча тайно и нашият брак не беше известен нито на баща ми, нито на майка ми. Смъртта...

Гласът на вдовицата секна и тя даде знак на капелана, като че го молеше сам да продължи разказа.

– Мистър Де Лейси и неговият тъст паднаха в един и същ бой само месец след брачната церемония – допълни Мъртън с глух глас. – Дори вие, уважаема госпожо, не знаехте досега печалните подробности на

тяхната гибел. Аз бях единственият свидетел на смъртта им, защото в суматохата на боя ми бе поръчано да се погрижа за двамата. Кръвта им се смеси и вашият родител, благославяйки младия герой, несъзнателно благославяше своя зет.

– О! Аз измавих благородната му душа и платих скъпо за това! – възкликна разкаялата се вдовица. – Кажете ми, Мъртън, узна ли той за женитбата ми?

– Не. Мистър Де Лейси издъхна пръв и на гърдите на баща ви, защото той го обичаше като свой син; ала те бяха заети с други мисли, а не с безполезни обяснения.

– Гъртруд – каза гувернантката с глух глас на разкаяние, – за нас, слабия пол, може да има покой само в покорството и щастие само в подчинението.

– Сега всичко е свършено – прошепна разплаканото момиче, – минало и забравено. Аз съм ваша дъщеря – вашата Гъртруд, девойката, която вие възпитахте.

– Хари Арк! – извика Бигнъл, окашляйки се така силно, че се чу чак навън, на палубата, и като улови замаяния си помощник за ръката и го дръпна далеч от разиграващата се около тях сцена, рече: – Какъв дявол те е прихванал, момче! Ти забравяш, че аз все още зная за твоите приключения толкова, колкото министър-председателят на негово величество разбира от мореплаване. Защо те виждам тук, гост на кралски кръстосвач, докато мислех, че играеш ролята на пират? И как така този нехранимайко уж от благородно потекло е попаднал в такова благовъзпитано общество и се е сдобил с такъв прекрасен кораб?

Уайлдър въздъхна дълбоко като човек, който се събужда от приятен сън и неохотно се оставя да го изведат от място, където си е въобразявал, че може да остане завинаги, без да му омръзне.

XXIX ГЛАВА

Кажете ми да ме довърши първо и тогава да ми продава костите.

Шекспир – „Хенри V“

Командирът на „Стрела“ и смутеният му помощник бяха стигнали до шканците, без да си говорят. Най-напред помощникът потърси с очи съседния кораб; ала погледът му имаше онова колебливо и неопределено изражение, което ясно показва, че все още не е дошъл напълно на себе си. Но корабът на Корсаря се виждаше с цялата осезаема и красива стройност на великолепната си конструкция. Вместо да стои на едно място, както в момента, когато го бе напуснал, рейте на фокмачтата му бяха обърнати и щом вятърът изду платната, величественият му корпус започна да се движи грациозно, макар и бавно по водата. В тази негова маневра обаче нямаше ни най-малка следа от намерение да се изплъзне. Напротив, всички горни платна бяха свити и в момента няколко моряци се занимаваха усърдно да спускат на палубата ония по-малки рей, които бяха абсолютно необходими за опъване на платната, нужни за улесняване на бягството му. Уайлдър се отвърна от тази гледка, обзет от сковаващ страх, защото добре знаеше, че такива приготовления се вършат от опитни моряци, решени да водят ожесточен бой.

– Ето на, вашият сейнтджеймски моряк се е размърдал там, вдигнал е трите си марсела и прибрал бизана, сякаш вече е забравил, че ще обядва с мен и че в списъка на командирите неговото име стои в единия край, а моето – в другия – изръмжа недоволно Бигнъл. – Но смятам, че все пак ще дойде, когато апетитът му подсказва, че е време за обед. При това би могъл да вдигне знамето си в присъствието на по-висшестоящ от него, без да унижи благородното си име. Ей богу, Хари Арк, я гледай колко умело насочва рейте си! Сигурно към кораба му е придаден като бавачка някой славен синковец, фигуриращ като първи помощник, и през целия обед ще се хвали: „Да видите как моят кораб върши еди-какво си“ или „Аз никога не търпя това“. Ха, не е ли така, сър? Помощникът му е изпечен моряк, нали?

– Малцина разбират от нашия занаят по-добре от капитана на този кораб – отговори Уайлдър.

– Не ще и дума! Вие сте разговаряли по тия въпроси с него, мистър Арк, и той е усвоил някои от похватите на „Стрела“. На мен пипето ми

сече, та не остава скрита тайна.

– Уверявам ви, капитан Бигнъл, рисковано е да разчитаме на невежеството на този необикновен човек.

– Да, да, започвам да разбирам характера му. Този млад хитрец е шегаджия и се забавлява с моряк, както той би се изразил, от старата школа. Прав ли съм, сър? Той не за пръв път вижда солена вода!

– Почти е неразделен от морето, защото повече от тридесет години от живота си е прекарал по вода.

– Тук, Хари Арк, добре те е подхлъзнал. Лично той ми каза, че едва утре навършва двайсет и три години.

– Честна дума, излъгал ви е, сър.

– Не зная, мистър Арк, аз не се хващам тъй лесно на лъжа. За шестдесет и четири години натежава не само коремът, но и мозъкът! Възможно е да съм подценил умението на тоя младок, ала що се отнася до възрастта му, не може да има грешка. Но накъде се е понесъл тоя тип, дявол да го вземе? Лигавник ли трябва да му връзва неговата благородна майчица, за да обядва на военен кораб?

– Вижте! Той наистина се отдалечава от нас! – извика Уайлдър толкова бързо и с такава радост, че би събудил подозрението на човек, наблюдавателен от неговия командир.

– Ако мога да различа кърмата от носа на кораб, вие сте прав – отвърна събеседникът му малко остро. – Слушайте, мистър Арк, искам да дам на тоя самохвалко урок как да уважава по-висшестоящите от него и така ще го разиграя, че да му се отвори апетит. Кълна се в бога, ще направя това, пък после нека в следващите си донесения до метрополията опише тази работа. Завъртете задните рей, сър, завъртете ги! Щом този млад благородник иска да се забавлява с надбягване между платноходи, нека не се засяга, че и други имат същото желание.

Началникът на вахтата, към когото бе отправена горната команда, я изпълни и след минута „Стрела“ също започна да се движи напред, но в обратна на „Делфин“ посока. Старецът беше във възторг от своето решение и изрази задоволството си с ликуващи възгласи и гръмогласен смях. Той беше толкова погълнат от току-що предприетия ход, че забрави въпроса, който го бе занимавал доскоро, и се сети да продължи разговора чак когато двата кораба, движейки се леко и неотклонно всеки по съответния си курс, се отдалечиха на значително разстояние един от друг.

– Нека отбележи това в корабния си дневник, мистър Арк – кипеше старият моряк, връщайки се на мястото, където Уайлдър продължаваше

да стои през тази пауза. – Моят готвач не обича да готви жаби, но който опита веднъж майсторството му, вечно ще го търси след това. Ей богу, младежо, доста ще се препоти сега, ако вземе да ни гони. Но как попаднахте на неговия кораб? Вие не ми разказахте нищо за тази част от пътуването си.

– След последното ми писмо до вас, сър, аз претърпях корабкрушение.

– Какво! Нима най-сетне Дейви Джонс¹⁶⁵ е пипнал този червен джентълмен?

– Нещастие то се случи с кораб от Бристол, на който постъпих като един вид агент на пиратите... Но той продължава да се движи бавно и неотклонно на север!

– Оставете тоя млад перко да върви накъдето си иска; така ще му се отвори по-голям апетит за обета. Значи ви е прибрал кралският кораб „Антилопа“. Аха, сега всичко ми е ясно. Дай на стар морски вълк курс и компас и той ще намери път до пристанище и в най-тъмна нощ. Но защо тоя мистър Хауард се преструваше, че не знае името ви, сър, когато го видя в списъка на офицерите ми?

– Така ли? Мислите ли, че не го знае? Може би...

– Не говорете повече, мой храбри приятелю, не говорете повече – прекъсна го внимателният му, но раздражителен командир. – И аз съм имал такива несполуки, но ние стоим над тях, сър, високо над тях и над тяхната наглост. Който е спечелил чина си с честни усилия като вас и мен, няма защо да се срамува от това. Дявол да го вземе, младежо, веднъж цяла седмица храних един такъв келеш, а когато по-късно го срещнах по лондонските улици, извърна глава и взе да зяпа някаква църква отсреща така, че прост човек би помислил, че тоя хлапак знае за какво служи тая сграда! Но да не мислим повече за това, Хари; уверявам ви, и по-лоши неща са ми се случвали.

– Аз бях на кораба му под лъжливо име – с мъка вметна Уайлдър.

– Дори и дамите, които бяха с мен през време на корабкрушението, не ме познаваха под друго име.

– Е, това е било благоразумно! Пък и тоя млад негодник не се е преструвал на невеж от благовъзпитаност. О, здравейте, мистър Фид! Добре дошъл отново на „Стрела“.

– Аз вече си позволих сам да си кажа „добре дошъл“, ваша милост – отвърна Фид, който, изглежда, нарочно се мотаеше около двамата си

165. *Дейви Джонс* – на моряшки жаргон „злият дух на моретата“. Б.пр.

началници, за да привлече вниманието им. – Солиден кораб е она там и храбрец е капитанът му, и силен е екипажът му; но ако питате мен, заради доброто си име трябва да призная, че по ми допада да плавам с кораб, който може да покаже разрешителното си, когато му го поискат.

Руменината по бузите на Уайлдър ту се отдръпваше, ту пак бликваше като червен отблясък по вечерното небе, а очите му се въртяха във всички посоки, старайки се обаче да не срещнат учудения поглед на стария му приятел.

– Не ми е съвсем ясно какво говори тоя момък, мистър Арк. Всеки офицер от кралската флота – от капитана до боцмана, тоест всеки разумен човек, когато е на море, винаги носи със себе си заповедта за назначаването си на тази длъжност, иначе може да се озове в неудобно положение: да го сметнат за пират.

– Тъкмо това исках да кажа и аз, сър, но ваша милост като образован и опитен човек умее да си служи по-добре с думите. Ние с Гвинея често сме си говорили по този въпрос, капитан Бигнъл, и неведнъж сериозно сме се замисляли. „Да речем – викам на чернокожия, – да речем, че се случи някой от корабите на негово величество да се натъкне на ей тоя тук и се счепкаме – думам, – какво ще правим ние с теб при такова положение?“ „Ами – каза чернокожият, – ще стоим до наши оръдия рамо до рамо с мастър Хари.“ Аз не възразих нищо, но, нека прощава мастър Хари, а и вие, ваша милост, си позволих да добавя, че според скромното ми мнение много по-добре е да ме убият на почтен кораб, отколкото на палубата на пиратски.

– Пиратски ли! – възкликна командирът му, като се облещи и зяпна.

– Капитан Бигнъл – подзе Уайлдър, – аз извърших може би непроситим грях, като мълчах толкова дълго, но когато чуете разказа ми, някои обстоятелства сигурно ще ме оправдаят. Корабът, който виждате, е на прочутия Червен корсар; не, заклевам ви във всички добрини, които сте сторили досега за мен, първо ме изслушайте, а после ме съдете, ако желаете.

Думите на Уайлдър и искреното му, мъжествено държане усмириха надигания се гняв на избухливия стар моряк. Той изслуша сериозно и внимателно краткия, но ясен разказ, който помощникът му побърза да изложи, и още преди да завърши, капитанът вече почти споделяше оная признателност и ония безспорно благородни чувства, които не бяха позволили на младия човек да разобличи коварството на този, който сам се бе отнасял така великодушно към него. От време на време капитанът

прекъсваше разказа с остри и, би могло да се каже, професионални възклицания на учудване и възхищение, но, общо взето, успяваше да съдържа нетърпението и чувствата си по твърде нехарактерен за него начин, като се има предвид темпераментът му.

– Това е наистина невероятно! – възкликна той, когато помощникът му свърши. – Много жалко, че толкова честен човек е станал такъв изпечен мошеник. Но, Хари, все пак ние не бива да му позволяваме да се изплъзне; нашата преданост към короната и вярата ни не допускат това. Трябва да завием обратно и да го подгоним; ако с благи думи не го вразумим, не виждам друго средство освен бой.

– Опасявам се, че именно такъв е нашият дълг, сър – отвърна младият човек с въздишка.

– Това е въпрос на етика. Значи бърбият франт, когото прати при мен, в крайна сметка съвсем не е капитан! Но няма съмнение, по външност и обноски е джентълмен. Уверен съм, че е някой млад безделник от добро семейство, иначе нямаше да играе така успешно ролята на хаймана. Трябва да се стараем да пазим името му в тайна, мистър Арк, за да не злепоставяме приятелите му. Стълбовете на нашата аристокрация, макар и малко напукани и обезобразени, в края на краищата са опора на трона и не ни подобава да показваме на простолюдието тяхната гнилата.

– Човекът, който посети „Стрела“, беше самият Корсар.

– Ха! Червеният корсар на моя кораб... и то до мен! – провикна се старият моряк с искрен ужас. – Сега, сър, можете да се надсмивате над добродушието ми колкото си щете.

– Не мога да си позволя такава дързост, защото не съм забравил колко съм ви задължен. Заклевам се тържествено, сър, че беше именно той.

– Невероятно! Необикновено... просто чудо! Трябва да призная, че маскировката му беше много изкусна, щом можа да заблуди такъв физиономист. Аз, сър, нито видях рунтави бакенбарди, нито чух груб глас, нито пък забелязах някоя от чудовищните черти, които се приписват обикновено на този човек.

– Всичко това е просто измислица на мълвата. Боя се, сър, че най-страшните и най-опасни наши пороци често се крият под най-приятна външност.

– Но той дори на ръст не е голям, сър.

– Тялото му не е едро, но в него се таи душа на исполин.

– И значи смятате, мистър Арк, че този кораб е същият, който ни

нападна през мартенското равноденствие?

– Уверен съм, че е именно той.

– Слушайте, Хари, заради вас съм готов да бъда великодушен към тоя негодник. Веднъж ми се изплъзна, когато в буря загубихме стенгата си, но тук имаме добър попътен вятър, на който може напълно да се разчита, и благоприятно, спокойно море. Тъй че, щом пожелае, той ще бъде в ръцете ми; защото ми се струва, че в края на краищата не възнамерява сериозно да бяга.

– Боя се, че сте прав – отвърна Уайлдър, неволно издавайки с тези думи своето желание.

– Той не може да се бие, защото няма шанс да успее, и тъй като изглежда, че съвсем не е такъв, за какъвто го смятах, ще се опитаме да преговаряме с него. Наемате ли се да му предадете моето предложение? Или пък той може да съжали за своята въздържаност.

– Аз гарантирам за честността му – възкликна разпалено Уайлдър. – Наредете да се даде оръдеен изстрел към подветрената страна. Имайте предвид, сър, всички сигнали да бъдат приятелски – на грот-мачтата ни да се вдигне бяло знаме и аз съм готов на всякакъв риск, само и само да го върна в лоното на обществото.

– Бога ми, момко, това ще бъде истински християнска постъпка – отвърна командирът след кратко размишление – и макар че за успеха си може да не получим благородническа титла тук, на земята, поне ще си осигурим по-добри места горе, на небето.

Веднага щом добросърдечният и като че ли малко склонен към фантазърство капитан на „Стрела“ и неговият помощник взеха това решение, и двамата се заловиха ревностно да доведат работата до успешен край. Кормилото на кораба бе завъртяно към подветрената страна и когато носът му се обърна срещу вятъра, от подветрената носова амбразура лумна огнен език, който изпрати над вълните обичайния приятелски сигнал, че тия, които направляват движенията му, са готови да преговарят собствениците на намиращия се пред тях кораб. В същия миг на най-високата му мачта се развя малък флаг с чисто бяло поле, а знамето на Англия бе смъкнато от флагщока. В течение на половин минута след тези сигнали цареше тревожна възбуда. Това напрегнато очакване обаче не трая дълго. От кораба на Корсаря се вдигна облак дим, а после до ушите им стигна глухият гърмеж на ответния изстрел. Високо над върховете на мачтите му запърха като крило на гълъб също такова бяло знаме, но на мачтата, където обикновено се вижда флагът, обозначаващ националната принадлежност на военен кръстосвач, нямаше никаква

емблема от такъв род.

– Тоя приятел има скромността да ни посрещне с гол флагшок – забеляза Бигнъл, сочейки на спътника си това обстоятелство като предвестник на успех. – Ще се приближим до него на благоразумно разстояние, а после вие ще се качите на лодката.

В съгласие с това решение „Стрела“ се обърна на друг галс и вдигна няколко платна, за да увеличи скоростта си. Когато между двата кораба остана разстояние половин оръдеен изстрел, Уайлдър предложи на началника си да спрат, за да не създават впечатление, че имат враждебни намерения. Незабавно спуснаха лодката в морето, хората слязоха в нея, закачиха на носа ѝ бяло парламентьорско знаме и доложиха, че всичко е готово и парламентьорът може да се качи.

– Осведомете го за нашите сили, мистър Арк, защото като разумен човек ще разбере какво предимство ни осигурява това – заключи капитанът, след като завърши подробните си, повторени неколкократно напътствия. – Смятам, че можете да му обещаете да забравим миналото, ако приеме всичките ми условия; кажете все пак, че няма да пожаля никакви усилия, за да издействувам пълно помилване, поне за самия него. Е, бог да те благослови, момчето ми! Внимавай да не се изпуснеш да разправиш колко си изпатихме от боя миналия март; както знаеш, пролетната буря беше виновна за всичко. Довиждане и ти желая успех!

Едва изрече това, и лодката се отблъсна от борда на кораба, а след няколко минути Уайлдър беше вече толкова далеч, че не можа да чуе по-нататъшните наставления.

Докато лодката се носеше към все още далечния кораб, нашият авантюрист имаше достатъчно време да размишлява върху необикновеното положение, в което се намираше сега. Веднъж или дважд го обзе леко безпокойство и съмнение в разумността на стъпката, която предприемаше, но споменът за възвишените чувства на човека, комуто се доверяваше, не позволяваше тези опасения да вземат връх. Въпреки деликатността на положението си, когато се приближи до кораба на Корсаря, у него се разпали силно оня типичен професионален интерес, който е почти винаги буден в душата на всеки истински моряк. Идеалната симетричност на рангоута, изящните движения и форми на цялата тази грамада, носеща се като морска птица по дългите, спокойни вълни, вдигани от пасатите, и грациозният наклон на високите мачти, които се поклащаха на фона на синьото небе, оплетени от сложната мрежа на въжетата – нищо от това не убягна от погледа на човека, който не само знаеше да цени реда на един кораб, но и да се възхищава от красотата му.

Подобно на усета, придобиван от художника, като съзерцава дълго и внимателно най-прекрасните паметници на древността, и морякът придобива възвишен и изтънчен вкус, когато наблюдава кораб, будещ възхищение у всички. Така той се научава да открива недостатъци, незабележими за неопитно око, и да изпитва по-голяма наслада, когато гледа кораб в морето, тъй като тогава участвуват еднакво и разумът, и сетивата. Именно в това мощно (и за човека на сушата непонятно) обаяние се крие тайнствената връзка, която споява моряка толкова здраво с кораба му и често го кара да цени качествата му така, както би тачил добродетелите на свой приятел, и да е влюбен в красотата на кораба си така, както е влюбен в своята любима. Другите хора си имат различни неодушевени предмети за възхищение; ала никое от чувствата им не прониква толкова дълбоко в душата им, както привързаността, която морякът започва да изпитва след време към своя кораб. Той е негов дом, негово светилище и често обект на гордост и преклонение. В зависимост от това дали с бързината си или при бягство сред плитчини ѝ урагани корабът оправдава или мами големите надежди на моряка, той си спечелва добра или лоша слава, която често се дължи по-скоро на уменията или непохватността на тия, които го управляват, отколкото на някакви особености на конструкцията. Но в очите на моряка единствено корабът носи лаврите на победата или позора на поражението и гибелта; и когато се случи някакво неблагоприятно обстоятелство, то се смята просто като някакво необикновено събитие, неприсъщо на самия кораб, сякаш тази постройка притежава способността да се управлява сама и да върши каквото ѝ скимне.

Макар и да не беше толкова дълбоко пропит от подобно наивно суеверие по този въпрос, колкото по-младшите си колеги, Уайлдър все пак споделяше с цялата си душа повечето от чувствата на моряка. И сега, когато се приближи на такова разстояние, че ясно виждаше кораба, който с право можеше да се нарече бисер на океана, това чувство закипя у него с такава сила, че за миг забрави опасната си мисия.

– Сушетте греблата, момчета – заповяда той, давайки знак на хората си да спрат лодката. – Сушетте греблата! Виждали ли сте досега, мастър Фид, по-стройни мачти и по-добре стъкмени платна?

– Опитният моряк, който беше първи гребец на лодката, погледна през рамо и като пхна под бузата си парче тютюн за дъвчене колкото бърсалката, сложена до оръдието му, побърза да отговори.

– Все едно дали е известно някому – подхвана той, – били те честни хора или мошеници, но казах на моряците от бака на „Стрела“ още

първите пет минути, след като се озовах между тях, че цял месец могат да киснат в Спитхед, ала няма да видят такива леки и удобни съоръжения, както на този бързоходец. Когато си стегне въжетата, долният му такелаж е строен като талията на Нел Дейл, а блоковете му – кокетни като очи на красивото лице на девойче. Въжетата, които виждате на форбрасблока, се вдянати от ръката на някой си Ричард Фид; скрипецът на гротцага пък е нагласен от Гвинея, а като имате предвид, че е негър, може да се каже, че го е изпилал тип-топ.

– Красив кораб във всяко отношение! – каза Уайлдър с дълбока въздишка. – Гребете, момчета, гребете! Да не мислите, че съм дошъл тук да меря дълбочината на океана?

Гребците се стреснаха от енергичния глас на помощника и след минута лодката застана до борда на кораба. Когато стъпи на палубата, Уайлдър се спря за малко; не смееше да продължи по-нататък под суровите и заплашителни погледи на моряците; но присъствието на самия Корсар, който стоеше на кърмата в типичната си внушително-властна поза, го насърчи да продължи след кратко забавяне, което остана незабелязано. Но точно когато отваряше уста, Корсарят му даде знак да млъкне, докато не се уединят в каютата.

– Подозрението на хората ми е пробудено, мистър Арк – подзе Корсарят, щом останаха насаме, наблягайки умишлено на името, което реши да използва. – Подозрението им се засилва, макар че все още не знаят какво да мислят. Маневрите на двата кораба им се виждат непривични и не липсват гласове, които им шепнат неща, неблагоприятни за вашите интереси. Вие сбъркахте, сър, че се върнахте при нас.

– Аз дойдох по заповед на моя началник и под закрилата на бяло знаме.

– Ние не отбираме твърде от тънкостите на законите на тоя свят и може да изтъкуваме погрешно правата ви във вашата нова роля, но ако носите някакво съобщение, предполагам, че то е адресирано до мен.

– Единствено до вас. Но ние не сме сами, капитан Хайдегер.

– Не обръщайте внимание на момчето: ако пожелае, то може да остане глухо.

– Но аз искам да съобщя само на вас предложенията, които нося.

– Родрик е безчувствен като тази мачта – каза Корсарят спокойно, ала решително.

– Тогава ще говоря на ваша отговорност. Командирът на онзи кораб, упълномощен от нашия височайши господар Джордж Втори, ми възложи да ви обърна внимание на следното. Ако предадете този кораб

непокътнат, с товара, въоръжението и боеприпасите му, той ще се съгласи да вземе десетима заложници от екипажа ви, избрани по жребий, и един от офицерите ви, а останалите могат или да постъпят на кралска служба, или да отидат където им видят очите и да си намерят по-достоеен и не толкова опасен занаят.

– Това се казва царско великодушие! Значи ще трябва да коленича и да целуна палубата пред нозете на тоя, чиито уста са изrekli такива милостиви слова!

– Аз само ви повтарям думите на моя началник – продължи Уайлдър, като се изчерви. – Освен това, що се отнася до самия вас, той обещава да използва влиянието си, за да ви издействува помилване, при условие че напуснете моретата и престанете да се наричате англичанин.

– Последното вече направих, но може ли да зная защо се проявява такава снизходителност към човек, чието име е толкова отдавна отречено от хората?

– Капитан Бигнъл чу колко великодушно сте се отнесли с един негов офицер и с какво внимание приехте дъщерята и вдовицата на двама бивши братя по оръжие. Той признава, че мълвата не е била достатъчно справедлива към вас.

С огромно усилие Корсарят потисна радостта, озарила лицето му, овладя се и продължи с пълно спокойствие и невъзмутимост.

– Значи е бил заблуден, сър? – подзе той отново, като че да насърчи събеседника си да се доизкаже.

– Той е готов да признае това. Като доложи на съответните инстанции за тази всеобща грешка, ще успее да ви издействува обещаната амнистия за миналите ви дела и се надява да ви осигури по-светло бъдеще.

– И само за да му доставя удоволствие, аз трябва да променя така коренно всичките си навици, да напусна стихията, която е станала за мен насъщна като въздуха, който дишам, и, най-важното, да се откажа от прехвалената привилегия да се наричам англичанин.

– Да. Това сведение за силите ни, което можете да прегледате свободно със собствените си очи, ако желаете, ще ви убеди, че всякаква съпротива е безполезна, и, както смята капитанът, ще ви накара да приемете предложенията му.

– А какво е вашето мнение? – попита Корсарят с особено ударение, като протегна ръка да вземе писменото изложение. – Но моля да ме извините – добави той бързо, като забеляза сериозното изражение на събеседника си, – аз се шегувам в момент, когато е нужна сериозност.

Очите на Корсаря пробягаха бързо по листа, спирайки се веднъж-

дваж с известен интерес върху някои пасажи, които, изглежда, привлякоха вниманието му.

– Убедихте ли се най-после в превъзходството ни, което вече ви изтъкнах? – попита Уайлдър, когато оня вдигна очи от листа.

– Убедих се.

– А може ли да ви запитам сега какъв е отговорът ви на предложението?

– Първо ми кажете какво ви подсказва сърцето. Защото тук говори и друго сърце.

– Капитан Хайдегер – подзе Уайлдър разпалено, – няма да се опитвам да крия, че ако зависеше само от мен, това послание щеше да бъде формулирано другояче. Но тъй като още пазя дълбоко спомена за вашето великодушие като човек, който не би принудил и враг да извърши нещо безчестно, аз ви приканвам да се съгласите. Прощавайте, но ще ви кажа следното: при неотдавнашното ни общуване аз се убедих, че дори и вие разбирате, че сегашният ви занаят няма да ви донесе нито славата, към която се стремите, нито удовлетворението, за което всички копнеят, и вие добре съзнавате това.

– Не предполагам, че в лицето на мистър Хенри Уайлдър ще намеря такъв казуист. Имате ли някаква друга молба, сър?

– Никаква – отговори разочарованият и огорчен парламентър.

– Напротив, напротив, има – обади се тих, но пламенен глас до Корсаря, който като че ли не смееше да произнася високо думите, а предпочиташе да ги шепне. – Той още не е изпълнил и половината от задачата си, ако не е забравил свещения си дълг, което би било непростимо!

– Това момче обича често да си фантазира – намеси се Корсарят с иронична и измъчена усмивка. – Понякога изразява нелепите си мисли, като ги облича в думи.

– Моите мисли не са нелепи – продължи Родрик с по-висок и посмел тон. – Ако ви е скъпо спокойствието и щастието на този човек, не го изоставяйте. Напомнете му за неговото знатно и почетено име, за младостта му, за благородното и добродетелно същество, което така нежно е обичал някога и чиято памет все още тачи. Поговорете му за всичко това, както вие умеете да говорите, и, заклевам се в живота си, ушите му няма да останат глухи, сърцето му няма да остане безчувствено към вашите думи.

– Тоя хлапак е полудял!

– Не съм полудял, ако пък съм полудял, то е от престъпленията и

опасностите, заобикалящи хората, които обичам. О, мистър Уайлдър, не го изоставяйте! Откакто сте сред нас, той отново заприлича на онзи, когото познавах някога. Махнете тия сведения за вашата сила, това е грешка, заплахите могат само да му навредят. Убедете го като приятел, но не се надявайте, че ще постигнете нещо като носител на отмъщение. Вие не познавате безстрашието на този човек, иначе нямаше да се опитвате да спрете този неукротим поток. А сега... сега му поговорете; погледът му вече се смекчава.

– То е от съжаление, момче, като вижда как блуждае разсъдъкът ти.

– Ако разсъдъкът ми винаги е бил спокоен като сега, Уолтър, нямаше да става нужда друг да говори с теб вместо мен! Тогава щеше да се отнасяш с уважение към казаното от мен и гласът ми щеше да стига до ушите ти... Но защо мълчите? Една-единствена добра дума би могла да го спаси.

– Уайлдър, детето е уплашено от това изброяване на оръдия и изреждане на хора. Бои се от гнева на вашия богопомазан господар. Вървете си, сторете му място в лодката си и го предоставете на милостта на вашия началник.

– Не искам, не искам! – завика Родрик. – Аз няма да те оставя, не искам, не мога да те оставя. Какво друго имам на тоя свят освен теб?

– Да – продължи Корсарят, чието престорено спокойно изражение се смени с тъжна замисленост, – наистина ще бъде по-добре да замине с вас. Ето ви злато в изобилие, поверете го на грижите на онази достойна за възхищение жена, която вече бди над едно не по-малко безпомощно, макар и може би не толкова...

– ... грешно същество! Изречи смело тази дума, Уолтър. Аз съм заслужил този епитет и не се боя да го чуя. Гледай – каза Родрик, като взе обемистата торбичка, подадена на Уайлдър, и я вдигна презрително над главата си, – аз мога да хвърля това, но връзката, която ме съединява с теб, няма никога да бъде прекъсната.

Говорейки, момчето се приближи до един отворен прозорец на каютата; чу се плясък във водата и едно съкровище, способно да осигури сносен живот, стана завинаги недосегаемо за хората. Помощник-капитанът на „Стрела“ се обърна бързо, за да възпре гнева на Корсаря; но не можа да долови по лицето на разбойническия главатар никакво друго чувство освен съжаление, което прозираше дори през равнодушната му усмивка.

– Родрик би могъл да стане честен касиер – каза той. – Но все още не е късно да го върна при приятелите му. Хвърлянето на златото не е

непоправима загуба, но ако с момчето се случи някакво сериозно нещастие, вечно ще ме гризе съвестта.

– Тогава го задръжте при себе си – промърмори момчето, чиято пламенност като че бе угаснала. – Вървете, мистър Уайлдър, лодката ви чака, безполезно е да стоите повече тук.

– Боя се, че е така! – отвърна нашият авантюрист, който през целия досегашен разговор не бе преставал да следи с мъжествено съчувствие лицето на момчето. – Много се боя, че е така! Тъй като дойдох тук като пратеник на друг човек, капитан Хайдегер, ваш дълг е да отговорите на предложението ми.

Корсарят го хвана под ръка и го заведе на такова място, откъдето можеха да виждат добре наоколо. Като посочи нагоре мачтите си и обърна внимание на събеседника си на малкото количество вдигнати платна, той каза просто:

– Сър, вие сте моряк и по това трябва да съдите за намеренията ми. Аз няма да търся, но няма и да избягвам вашия прехвален кръстосвач.

XXX ГЛАВА

... Докарай този
зъл демон... в обсега на
моя меч и ако се измъкне,
да му прости и Бог!

Шекспир – „Макбет“

– Сигурно носите вест, че пиратът с благодарност ми се подчинява! – възкликна оптимистичният командир на „Стрела“, когато пратеникът му стъпи на палубата.

– Нищо друго не нося освен предизвикателство!

– А покажете ли му моето изложение? Предполагам, мистър Арк, че не сте забравили този важен документ?

– Нищо не забравих, воден от най-дълбока загриженост за неговата безопасност, капитан Бигнъл. Но въпреки всичко той отказва да приеме вашите условия.

– Може би си въобразява, сър, че някои от мачтите ни са в неизправност? Навярно се надява да се изплъзне, като увеличи платната на бързоходния си кораб?

– Прилича ли това на бягство? – попита Уайлдър, протягайки ръка към почти голите мачти и неподвижния корпус на техния съсед. Най-много, което можах да постигна, е уверение, че той няма да нападне пръв.

– Какво великодушие, дявол да го вземе! Този младок заслужава похвала за предпазливост! Не иска да подложи размирната си пиратска банда под оръдията на английски военен кораб, понеже изпитва известно уважение към знамето на своя господар! Слушайте, мистър Арк, когато ни разпитват в Оулд Бейли¹⁶⁶, ще трябва да споменем това обстоятелство. Наредете на хората да застанат при оръдията, сър, и завийте на друг галс, за да сложим веднъж завинаги край на тази шуротия, иначе току-виж, че пратил лодка да провери пълномощията ни.

– Капитан Бигнъл – каза Уайлдър, дръпвайки командира си още подалеч, за да не могат подчинените му да го чуят, – мога да претендирам, че имам известни заслуги със службата си под вашето зорко око, тъй като винаги съм се подчинявал на заповедите ви. Ако с досегашната си

166. Оулд Бейли – главният лондонски криминален съд. Б.пр.

работа съм спечелил правото да давам съвети на човек с вашия огромен опит, позволете ми да ви препоръчам да почакате малко.

– Да почакам ли! Нима Хенри Арк се колебае, когато враговете на неговия крал, нещо повече, враговете на човечеството го предизвикват да изпълни дълга си?

– Сър, вие не ме разбирате правилно. Аз се колебая, за да не бъде опетнено знамето, под което плаваме, а не от желание да избягна боя. Нашият враг, моят враг знае, че ако попадне в ръцете ни, за някогашното му великодушие ще се отплатим само с добро. И все пак, капитан Бигнъл, аз ви моля да ми дадете време да подготвя кораба за бой, в който ще бъдат поставени на изпитание всичките му сили, и да осигурия победата, която ще ни струва скъпо.

– Но ако се изплъзне...

– Заклевам се в живота си, няма и да се опита. Аз познавам не само човека, но и неимоверните му възможности за съпротива. За половин час ще можем да извършим необходимата подготовка, без да разклатим духа си или да проявим неблагоприятно поведение.

Старият моряк неохотно се съгласи, но дълго мърмори под нос, че е позор за един английски военен кораб да не нападне най-дръзкия пират, плавал досега по вода, и да не го направи на пух и прах с един удар. Уайлдър, свикнал с простодушното професионално перчене, което често се проявяваше като своеобразен щрих към наистина твърдата и мъжествена решителност на моряците на тази възраст, го остави да роптае колкото си иска и сам се залови с работа, смятана от него за най-важна в момента, но и влизаща в непосредствените му задължения.

Отново бе издадена команда „пригответи се за бой“, която бе изпълнена с онова бодро настроение, с което моряците имат навика да посрещат всяка по-значителна промяна в неспокойния си занаят. Впрочем малко оставаше да се направи, тъй като повечето от предварителните приготовления бяха извършени още при първата среща между двата кораба. Сега всички трябваше да заемат местата си и да се пристъпи към по-сериозните и зловещи приготовления за неминуем бой. След като цялата тази подготовка бе завършена – артилеристите бяха застанали до оръдията си, моряците – при брасите, а офицерите – при съответните си батареи, – задните рей се завъртяха и корабът отново бе приведен в движение.

През този кратък промеждутък корабът на Корсаря лежеше на дрейф на половин миля разстояние, без да проявява ни най-слаб интерес към очебийното раздвижване на враждебния си съсед. Когато забеляза

обаче, че „Стрела“, тласкан от вятъра, постепенно увеличава скоростта си, така че водата под долната част на вълнореза образува малка мятаща се вълна от пяна, другият кораб обърна нос срещу вятъра, марселът се изду и корпусът му, управляван от умела ръка, също се понесе стремително напред. В това време на гафела¹⁶⁷ на „Стрела“ отново се издигна онова широко знаме, което бе смъкнато по време на преговорите и което се бе развявало победоносно при опасности и безброй сражения. Но на флагшока на противника му не се показва никаква емблема.

По този начин двата кораба „ускориха ход“, както се казва на моряшки език, следейки се един друг така настървено, сякаш бяха чудовища-съперници от морските дълбини и всяко от тях се мъчеше да скрие от своя противник следващата си маневра. Сериозността на Уайлдър се бе предала на честния моряк, който командуваше „Стрела“; сега и той като помощника си се стареше да се готви за боя без бързане, с нужната предпазливост.

Досега денят беше безоблачен и никога над морската шир не бе се простирал такъв чистосин небосвод, какъвто бе надвиснал от часове над главите на нашите морски герои. Но сякаш природата не одобряваше сегашните им кръвожадни замисли, тъмна, зловеща облачна маса сля океана с небето в противоположна на вятъра посока. Тези добре известни злокобни предзнаменования не убягнаха от бдителността на ония, които управляваха вражеските кораби, ала сметнаха опасността за още твърде далечна, за да отклони вниманието им от по-важното за тях – предстоящото сражение.

– От запад иде шквал – каза опитният и предпазлив Бигнъл, сочейки тези първи признаци, – но ние ще успеем да се справим с пирата и да се приготвим да посрещнем бурята, преди тя да ни връхлети.

Уайлдър се съгласи, защото междувреме в душата му се бе пробудила и професионалната гордост, а благородното съперничество вземаше връх и будеше чувства, може би чужди на дълга му, колкото и естествени да биха изглеждали у човек, така предразположен към добри дела.

– Корсарят смъкна всичките си горни платна! – извика младежът. – Изглежда, че не вярва на времето.

– Но ние няма да последваме примера му ще се разкае, че ги е смъкнал, когато го подложим под огъня на нашите батареи. Кълна се в

167. *Гафел* – наклонено рангоутно дърво, закрепено с долния си край към горния край на мачтата. Служи за вдигане на флагове и сигнали. Б.пр.

Джордж, нашия крал, хубав и пъргав му е корабът! Наредете да вдигнат грота; вдигайте го, иначе и до вечерта няма да можем да настигнем тоя разбойник.

Заповедта бе изпълнена. „Стрела“, почувствувала мощния тласък, увеличи скоростта си като живо същество, подтиквано силно от страх или от страст. За това време тя се бе озовала от наветрената страна на противника си, който не бе проявил ни най-малко желание да ѝ попречи да заеме такава изгодна позиция. Напротив, оставяйки другите платна, „Делфин“ продължаваше да смъква горните, с което се мъчеше колкото е възможно повече да намали тежестта върху прекалено високите си мачти и да осигури устойчивостта на корпуса. И все пак по мнението на Бигнъл разстоянието помежду им беше твърде голямо, за да могат да завържат бой, а лекотата, с която противникът му се движеше напред, заплашваше да отложи прекалено много решителния момент или да принуди капитана на „Стрела“ да вдигне толкова платна, че да го затрудняват, когато ги обвие димът и закипи боят.

– Щом според вас е честолобив човек, сър, ще засегнем гордостта му – каза старият моряк. – Дайте оръдеен изстрел от наветрената страна и му покажете пак знамето на неговия господар.

Грохотът на оръдието и вдигането на още три английски знамена, които се развяха бързо едно след друго от различни места на „Стрела“, като че ли не направиха ни най-малко впечатление на техния привидно безчувствен съсед. „Делфин“ продължаваше неотклонно пътя си, като от време на време се обръщаше срещу вятъра, а после се отклоняваше отново от курса си към подветрената страна, както делфинът, подскачайки лениво по соления си път, свърва настрана, за да вдъхне бриза.

– Той остава безучастен към всички законни и общоприети начини за воюване – каза Уайлдър, когато видя безразличието, с което бе посрещнато тяхното предизвикателство. – Да опитаме с гулле.

От борда, обърнат към все така отдалечаващия се „Делфин“, гръмна оръдие. Видяха как железният посланик заподскача по морската повърхност, плъзгайки се леко от вълна на вълна, докато най-сетне изхвърли върху палубата на неприятеля малък облак пръски, профучавайки покрай корпуса му, без да го засегне. Последва втори и трети изстрел, ала и този път Корсарят не даде никакъв знак, дори не му обърна внимание.

– Но какво става? – извика ядосаният Бигнъл. – Да не би да е омагьосал кораба си, та всичките ни гуллета прехвъркват над него като издухани от вятъра дъждовни капки! Мастър Фид, не можете ли да

направите нещо за честта на добрите хора и за славата на нашето знаме? Хайде да чуем вашата стара любимка; едно време, когато заговореше, тя вършеше отлична работа.

– Слушам, сър – отвърна отзивчивият Ричард, който вследствие на внезапните обрати в съдбата му бе възвърнал властта си над многообичното си и скъпо оръдие. – Аз кръстих оръдието си на името на мисис Уифъл, ваша милост, защото и то като нея не млъква, когато му се развърже езикът. А сега дръпнете се настрана, момчета, и позволете на бързивата Кейт да вметне някоя и друга дума в разговора.

Ричард, който, говорейки, спокойно се бе прицелил, бавно допря фитила със собствената си ръка и с невъзмутим вид прати по посока на доскорошните си другари, както гордо се изрази, „стрела право в целта“. Както обикновено, последваха няколко мига на напрегнато очакване, след което разхвърчалите се из въздуха отломки показаха, че гюллето е разкъсало бордовите мрежи на „Делфин“.

Това подеждува върху кораба на Корсаря почти като магия. Дългата ивица кремаво платно, просната изкусно от носа до кърмата така, че да закрива оръдията, изчезна внезапно, като че птица сви криле, и на нейно място остана широк кървавочервен пояс, от който стърчаха оръдията на кораба. Същевременно над кърмата се вдигна знаме с подобен зловещ цвят и като попърха за миг заплашително и свирепо, бе закрепено на върха на гафела.

– Сега разбирам какъв негодник е той! – извика развълнуваният Бигнъл. – Я вижте! Свали лъжливата си маска и показва истинския си кървав лик, от който е взел името си. При оръдията, момчета! Пиратът вече не си поплува.

Още не се бе доизказал, когато широка ивица ярък пламък лумна от червената лента, стъкмена така, че да действа върху суеверния страх на простите моряци, а след това гръмнаха едновременно една дузина широко цевни оръдия. Поразителният преход от нехайство и безразличие към смели и решителни военни действия силно раздруса и най-храброто сърце на борда на кралския кръстосвач. През краткия миг на напрегнато изчакване всички стояха като заковани, с притаен дъх и втрещен поглед; сетне из въздуха засвистя страшно желязна градушка. Последвалият грохот, който се смеси с човешки стенания, с трясък на разцепени дъски и със съскане на хвърчащи във въздуха отломки, вължета, блокове и военно снаряжение, свидетелствуваше за съкрушителната точност на залпа. Но изненадата и суматохата траяха само миг. Англичаните се съвзеха мъжествено и бързо от уплахата, в която несъмнено

бяха изпаднали, и с крясъци изпратиха своя отговор на смъртоносния удар.

Започна нормална и по-постоянна канонада, като при истинско морско сражение. В стремежа си да ускорят развързката двата кораба се приближаваха все повече и повече един до друг, докато най-сетне, след няколко минути, двата бели облака дим, виещи се около мачтите им, се сляха в един, който бележеше единственото място на борба сред околната широка и светла сцена на покой. Оръдията стреляха ожесточено, отблизо и непрестанно. И макар че противниците с еднакво настървение се мъчеха да се унищожат взаимно, в държането на двата екипажа имаше поразителна разлика. Докато всеки залп от кралския кръстосвач се съпровождаше с гръмки ликуващи крясъци, екипажът на Корсаря вършеше смъртоносната си работа в ожесточено мълчание.

Пламът и грохотът на боя скоро раздвижиха кръвта в жилите на стария Бигнъл, която с годините бе започнала да тече малко по-бавно.

– Този човек не е забравил занаята си! – възкликна той, щом последниците от уменията на врага станаха твърде очебийни за неговия кораб: разкъсани платна, изпочупени рей и клатещи се мачти. – Ако носеше в джоба си грамота от краля, можехме да го наречем герой!

Но положението беше толкова критично, че нямаше време за приказки. В отговор Уайлдър само подканяше хората си да вършат по-усърдно своята жестока и трудна работа. Сега корабите се движеха по посока на вятъра, успоредно един на друг, и бълваха ярки пламъци, които непрекъснато пронизваха огромните облаци дим. На кратки, нетрайни промеждутъци се виждаха единствено мачтите на двата кораба. Така минаха много минути, които се сториха на сражаващите се само миг. Изведнъж моряците от „Стрела“ забелязаха, че корабът им вече не се поддава на управление с бързината, налагана от сегашното им положение. Това важно обстоятелство тутакси бе съобщено от шурмана на Уайлдър, а от Уайлдър – на началника му. Естествено, веднага се пристъпи към бързо съвещание за причината и последиците на това неочаквано събитие.

– Гледайте! – извика Уайлдър. – Платната вече висят като парцали по мачтите; от оръдейните изстрели вятърът е утихнал.

– Слушайте! – отвърна по-опитният Бигнъл. – Небесната артилерия заглушава нашите оръдия. Шквалът е вече над нас... кормилото наляво, сър, и измъкнете кораба от дима! Ляво на борд, сър, веднага! Ляво на борд, казвам!

Но ленивият кораб не се отзова на нетърпението на хората,

направляващи движенията му, не откликна на спешните нужди на момента. Докато Бигнъл и офицерите, които по силата на задълженията си трябваше да бъдат близо до него, с помощта на отговорниците за платната се мъчеха да обуздаят кораба, хората по батареите продължаваха смъртоносната си работа. Оръдията ревяха непрестанно и почти заглушаваха всичко друго, макар че от време на време се чуваше ясно и безпогрешно зловещият тътен на бурята. Но моряците не можеха да се ориентират какво става около тях – очите бяха безсилни да помогнат на ушите. Корпуси, мачти, платна – всичко бе обвито от виещите се валма, които обгръщаха небето, въздуха, корабите и океана в една бяла, неясна, мъглива плащеница. Дори силуетите на артилеристите, работещи около оръдията, се мярваха само на моменти през пролуките, които се отваряха за кратък миг тук-там в мъглата.

– Не съм виждал досега дим да се струпа така гъсто върху корабна палуба – каза Бигнъл с безпокойство, което въпреки усилията си не можеше да потисне напълно. – Дръжте кормилото наляво... стискайте го здраво, сър! Ей богу, мистър Уайлдър, тези разбойници много добре знаят, че се борят за живота си!

– Ние спечелихме битката! – извика вторият помощник откъм оръдията, като се мъчеше да спре кръвта на една дълбока рана на лицето си, причинена от отломка, но беше толкова погълнат от непосредственото си занимание, че не забелязваше признаците за промяна на времето. – От близо цяла минута той не отговаря с нито едно оръдие.

– Слава богу, видяхме сметката на тия разбойници! – възкликна зарадваният Бигнъл. – Три пъти „ура“ за поб...

– Чакайте, сър! – прекъсна го Уайлдър с такава решителност, че пресече преждевременното ликуване на командира си. – Честна дума, работата ни още не е завършена. Вярно, оръдията му мълчат. Но погледнете! Пушекът започва да се разнася. Ако прекратим огъня си, след няколко минути всичко ще се вижда ясно.

Вик от хората на батареите прекъсна думите му, а след това всички се разкрещяха, че пиратите си плюят на петите. Обаче ликуването от това мнимо доказателство за превъзходството им скоро бе жестоко пресечено. Гъстата мъгла, все още надвиснала по странен начин над тях, бе раздрана от ярка, ослепителна светкавица, а след това от небесата трясна такъв гръм, в сравнение с който дори едновременният залп на петдесет оръдия би прозвучал слабо.

– Изтеглете хората от оръдията! – произнесе Бигнъл с тих глас, който беше още по-зловещ поради пресиленото му и неестествено

спокойствие. – Изтеглете ги веднага, сър, и свийте платната!

Уайлдър, уплашен повече от близостта и очевидната сила на бурята, отколкото от думите, с които отдавна бе свикнал, незабавно предаде тази спешна заповед. Артилеристите взеха да се оттеглят от батареите си като атлети, които напушат арената, едни – облени в кръв и изнемощели, други – озлобени и ядосани, но всички повече или по-малко възбудени от жестоката сцена, в която току-що бяха участвували. Мнозина сграбчиха тутакси познатите им въжета, а други се изкачиха до облака, все още надвиснал над кораба, и изчезнаха сред такелажа.

– Да рифовам ли, или да прибера платната? – запита Уайлдър, засанал с рупор до устата, готов да даде необходимата команда.

– Почакайте, сър, след още една минута ще разбера какво става. Помощникът се спря, защото скоро забеляза, че булото всеки момент щеше да се вдигне и да разкрие истинското им положение. Най-напред се раздвижи димът, слегнал се върху палубите им под тежестта на атмосферата; после се видя как той се вие около мачтите, а накрая го подхвана силно въздушно течение и го отвя като вихрушка. Сега наистина всичко около тях се виждаше ясно.

Вместо яркото слънце и ясният, син небосвод, които се извисяваха над главите им само преди половин час, небето беше обвито в огромно черно було. Морето, отразяващо същия този зловещ цвят, изглеждаше тъмно и гневно, вълните вече не се вдигаха и спущаха равномерно, а се мятаха насам-натам, сякаш в очакване на стихията, която щеше да им даде насока и сила.

От време на време тук-там по небето проблясваха светкавици, но макар и нарядко, те осветяваха околната мрачна картина с величествена и ослепителна яркост. Съпровождаха ги страшните гръмотевици на тропиците, чрез които – едва ли е светотатство да мислим така – гласът на този, който е сътворил света, всъщност говори на своите създания. Отвред бушуваше свирепа и опасна борба на стихииите. Корабът на Корсаря се носеше леко, тласкан от вятъра, който вече духаше от облака силно, но с прекъсвания, платната му бяха намалени, а екипажът хладнокръвно, ала усърдно поправяше вредите, причинени от битката.

Примерът на съобразителните пирати бе последван, без да се губи нито миг. За щастие „Стрела“ бързо успя да обърне носа си в обратна на вятъра посока и когато започна да се движи по курса, поет от „Делфин“, моряците му се опитаха да привържат за рейте разкъсаните и почти безполезни платна. Но нищо не можеше да им върне скъпоценните минути, загубени сред димния облак. Морето промени цвета си от тъмнозелен на

блестящо-бял; след това вятърът зафуча над водата страшно и с неустоима сила.

– По-живо, момчета! – завика самият Бигнъл, подтикван от критичното положение, в което се намираше корабът му, – Свивайте платната, всички до едно, да не оставим на бурята нито едно парчалче! Дявол да го вземе, мистър Уайлдър, този вятър се шегува; размърдайте хората, ободрете ги с няколко думи, сър!

– Прибирайте платната! – крещеше Уайлдър. – Ако е вече късно, сечете ги, прерязвайте ги с нож, късайте ги със зъби... слизайте всички до един, слизайте... слизайте всички, ако ви е скъп животът!

Силният глас на помощника звучеше свръхестествено в ушите на подчинените му. Наскоро той бе преживял катастрофа, подобна на тази, която сега го заплашваше отново, затова в тона му се чувствуваше ужас. Двайсетина души се спуснаха бързо от мачтите, където въздухът им се струваше така осезаем, сякаш можеше да се докосне. А и бягството им, което можеше да се оприличи на полет на птици, стрелнали се към гнездото си, стана точно навреме. Лишени от такелажа си и вече клатещи се от многобройните си пукнатини, претоварените горки мачти не устояха на мощната сила на шквала и една след друга рухнаха върху корпуса, докато най-сетне останаха да стърчат само трите по-здрави, но охлузени и почти безполезни долни мачти. Повечето от моряците, които се бяха намирали горе, успяха да стигнат навреме до палубата, за да бъдат в безопасност, ала някои бяха твърде упорити и все още твърде разпалени от боя, за да се вслушат в предупрежденията. Тези жертви на собствено-то си упорство се държаха за разбитите останки от мачтите, докато „Стрела“ сред облак пяна се отдалечаваше от мястото, където плуваха, ала накрая далечината погълна и тях, и мъките им.

– Това е ръката божия! – възкликна прегракнало старият Бигнъл, попивайки с очи тази картина на опустошение и гибел. – Помнете ми думите, Хенри Арк: готов съм да се закълна, че не оръдията на пирата ни докараха до това състояние.

Уайлдър не беше твърде склонен да търси такова жалко утешение като командира си, а полагаше всички усилия, доколкото му позволяваха обстоятелствата, да поправи нещастieto, макар че в момента то му се струваше непоправимо. Сред воя на бурята и страшния грохот на гръмотевиците, когато въздухът ту светваше от блясък на светкавица, ту ставаше почти непрогледен под тъмното було на пушека и сред страшните следи от боя, които все още димяха зловещо пред очите им, моряците от британския кръстосвач оставаха верни на себе си и на отколешната си

слава. Сред бурята се чуваха гласовете на Бигнъл и подчинените му, които крещяха познатите от дълъг опит команди или подканваха хората да изпълнят дълга си. За щастие борбата между стихиите не трая дълго. Скоро шквалът отмина това място, оставяйки пасата да броди по старите си пътища, а морето – по-скоро успокоено, отколкото развълнувано от противодействащото влияние на вятъра.

Но сега, когато бе минала една опасност, пред очите на моряците от „Стрела“ се изпречи друга, не по-малко страшна, която прикова тяхното внимание.

Всички спомени за минали добрини и всякакви чувства на признателност бяха прогонени от сърцето на Уайлдър, когато усети да се надига у него професионалната гордост и онова честолюбие, което е присъщо на война, докато гледаше непокътнатите, красиви и стройни мачти на „Делфин“ и съвършения и ненакърнен ред на подвижния му такелаж. Струваше му се, че някаква магия закрила този кораб или че някаква свръхестествена сила го е запазила от яростта на втория ураган. Но след по-трезво, по-безпристрастно размишление бе принуден да признае в душата си, че всичко това се дължеше на бдителността и мъдрата предпазливост на забележителния човек, който, изглежда, направляваше не само движенията, но и съдбата на този кораб.

Нямаше обаче много време да размишлява върху тия превратности на съдбата или да се вайка за превъзходството на врага. Корабът на Корсаря вече бе разперил много от широките си платна и когато го подхва на задухалият отново нормален вятър, започна да се приближава бързо и неумолимо.

– Дявол да го вземе, мистър Арк, днес късметът е на страната на мошениците – каза старият капитан, когато по курса, поет от „Делфин“, разбра, че новото стълкновение е неизбежно. – Наредете на хората да заемат отново местата си и да приготвят оръдията; май пак ще се счепкаме с тия разбойници.

– Съветвам ви да почакате малко – забеляза сериозно Уайлдър, като чу, че командирът му заповяда на хората си да се приготвят да стрелят веднага щом неприятелят се приближи на удобно разстояние. – Умолявам ви да почакате; ние не знаем какви са сегашните му намерения.

– Никой няма да стъпи на палубата на „Стрела“, ако не се подчини на властта на нейния височайш господар – отвърна непреклонният стар моряк. – Дайте им заслуженото, момчета! Разгонете тия разбойници от оръдията им! Нека разберат, че е опасно да се приближават до лъв, дори и да е ранен!

Уайлдър виждаше, че е късно да протестира, защото „Стрела“ отново изпрати бордов залп, способен да провали и най-благородните намерения на Корсаря. Корабът му посрещна железния дъжд в движение и незабавно се отклони от курса си така, че да избегне втори залп. След това видяха, че той се устремява към носа на почти безпомощния кралски кръстосвач, и чуха прегракнал вик – подкана да свалят знамето си.

– Елате де, негодници такива! – крещеше разяреният Бигнъл. – Елате да свършите сами тази работа!

Грациозният кораб, сякаш раздражен от подигравките на врага си, направи остър бейдевинд и като профуча пред вълнореза на „Стрела“, откри огън, оръдие след оръдие, с хладнокръвна и смъртоносна точност, право в беззащитната част на своя противник. Последва сблъсък, сякаш две тела връхлетяха едно върху друго, и на кървавата сцена се появиха петдесет зловни лица, въоръжени със смъртоносни оръжия за ръкопашен бой. Изненадата от това толкова близко и съкрушително нападение за миг парализира силите на нападнатите; но веднага щом Бигнъл и помощникът му съзряха тъмните фигури, които изскачаха от дима на собствените им палуби, с гласове, незагубили все още своята властност, всеки от тях свика около себе си групичка съратници и с тяхна помощ се устреми към противоположните стълби на кораба, за да възпре нахълталите. Първото стълкновение беше свирепо и смъртоносно, след което и двете страни отстъпиха малко, за да изчакат подкрепа и да си поемат дъх.

– Елате де, кръвожадни крадци такива! – крещеше безстрашният ветеран, застанал пред своя отряд, внушителен с побелелите си коси, развяващи се около голата му глава. – Добре знаете, че бог е на страната на правдата!

Мрачните пирати пред него се стъписаха и се отдръпнаха встрани; в този миг от борда на „Делфин“ лумна огромен пламък и през една празна амбразура на противника му към средата на кораба полетяха сто смъртоносни снаряда. Бигнъл размахваше сабя бясно и ожесточено над главата си, а гръмкият му глас продължаваше да се чува, докато най-после секна...

– Елате, негодници, елате! – викаше той. – Хари Арк! О, боже!...

Ура!

Той падна сразен и издъхна, без да подозира, че със смъртта си заслужи оня чин, заради който цял живот се бе излагал на несгоди и опасности.

Досега Уайлдър беше успявал да задържи своята част от палубата,

макар и притискан от цяла тайфа, не по-малко ожесточена и смела от неговата; но в този решителен момент от боя сред бъркотията се чу глас, който изпълни с трепет цялото му тяло и като че вся страх дори в душите на неговите хора.

– Дръпнете се оттам, дръпнете се! – произнесе той с ясен, силен и властен тон. – Дайте ми път и ме последвайте; само моята ръка ще смъкне това прехвалено знаме!

– Защитете честта си, момчета! – изкомандува в отговор Уайлдър. Крясъци, ругатни, проклетия и стенания съставляваха страшен акомпанимент на жестокия бой, който обаче беше твърде яростен, за да продължи дълго. Уайлдър с болка виждаше, че съратниците му около него редееха под напора на по-многобройните си противници. Той няколко пъти им подвикна да му помогнат, като с личния си пример ги подтикваше към смелост.

Приятел след приятел падаха в нозете му, докато най-сетне Уайлдър бе изтласкан до самия край на палубата. Тук отново успя да събере около себе си една групичка, която можа да устои на няколко атаки.

– Ха! – извика глас, който му бе добре познат. – Смърт на всички предатели! Намушкайте този шпионин като куче! Пробийте си път между тях, юнаци мои! Алебарда за героя, който пронизва сърцето му.

– По-полека, дръвници такива! – отвърна непоколебимият Ричард. – Щом искате да бъдете намушкани, с чин бял и един негър са тук на вашите услуги.

– Ето още двама от тази банда! – продължи Генералът, прицелвайки се така, че да нанесе смъртоносен удар на Фид.

Една черна полугола фигура застана помежду им, за да посрещне удара на стоварващата се сабя, която улучи дръжката на една полупика и я разреже като тръстика. Без да се уплаши ни най-малко от беззащитното състояние, в което се намираше, Сципион си проби път, изправи се пред Уайлдър и гол до кръста и с празни ръце продължи да размахва мощните си юмруци, без да обръща внимание на раните, ударите и оскъбленията, които се сипеха върху безпомощното му атлетическо тяло.

– Налагай надясно и наляво, Гвинея – крещеше Фид, – аз ще ти дойда на помощ, само първо да озаптя тоя пиян морски пехотинец.

Въпреки сръчността и умението си злополучният Генерал не успя в този момент да отбие един удар на Фид, който сломи напълно съпротивата му и разцепи шапката и черепа му чак до челюстта.

– Спрете, убийци! – извика Уайлдър, виждайки как върху беззащитното тяло на все още несломимия Сципион продължават да се сипят

безброй удари. – Удряйте тук, но пощадете невъоръжения човек!

Погледът на нашия авантюрист се замъгли, когато видя, че негърът се строполи на палубата, повличайки със себе си двама от своите нападатели; ала в същия миг един глас, дрезгав от вълнението, предизвикващо от тази гледка, произнесе до самото му ухо:

– Нашата работа е свършена. Който нанесе само още един удар, ще се разправя с мен.

XXXI ГЛАВА

Задръжте го! Цял свят не ще го отърве!

Шекспир – „Цимбелин“

Гореописаната страшна сцена завърши така внезапно, както бурята, преминала неотдавна над кораба; но усмихнатото, спокойно небе и яркото карибско слънце бяха в рязък контраст с ужасите, разкрили се след битката. Моментното смущение, настъпило след падането на Сципион, скоро мина и Уайлдър стоеше вторачен в последиците от боя – рухването на цялата прехвалена мощ на кръстосвача и напразната гибел на толкова хора. Причинените щети вече са разгледани достатъчно подробно, но едно кратко описание на сегашното положение на действащите лица би послужило за изясняване на по-нататъшните събития.

На няколко ярда от мястото, което му бе позволено да заема сам, стоеше неподвижната фигура на Корсаря. Но човек трябваше да се вгледа по-добре, за да познае в мрачното лице, на което вече споменатият абордажен шлем придаваше неестествена свирепост, приятната физиономия на този човек. Когато погледът на Уайлдър обгърна гордата, права и тържествуваща фигура, неволно остана с впечатление, че тя внезапно и някак необяснимо бе израсла дори на височина. Едната ръка лежеше върху дръжката на ятагана, който, както личеше от кървавочервените капки, стичащи се по извитото острие, очевидно бе сял смърт в боя, а единият крак бе стъпил с някак свръхестествена тежест върху националното знаме, което бе сметнал за чест да смъкне. Погледът му се рееше сурово, но съчувствено над околната сцена, макар и да мълчеше и по никакъв друг начин да не издаваше дълбокия интерес, който бе изпитвал преди. До него, почти в обсега на ръката му, стоеше свитата фигура на юнгата Родрик, невъоръжен, с изпръскани от кръв дрехи, с присвити от страх блуждаещи очи и лице, бледо като у човек, у когото потокът на живота току-що е престанал да тече.

Тук-таме се виждаха ранените пленници, все още мрачни, но несломени духом, а мнозина от не толкова щастливите им врагове лежах в кръвта си, пръснати из палубата, с такова изражение на ожесточеност върху лицата, като че все още мислеха за отмъщение. Здравите и леко ранените от двете страни вече се занимаваха с грабеж или се мъчеха да се скрият някъде.

Но толкова строга беше дисциплината, установена от главатаря на пиратите, и толкова безпрекословна властта му, че от момента, когато прозвуча заповедта за спиране на боя, нито един удар не бе нанесен, нито капка кръв не бе пролята. Опустошението обаче беше достатъчно, за да задоволи и най-ненаситната кръвожадност, ако единствената цел на нападението беше отнемането на човешки живот. Уайлдър изпитваше остра душевна болка, когато разпознаваше едно след друго мраморно-бялото лице на някой скромен приятел или верен служител; но най-силен беше потресът, когато погледът му се спря върху застиналото и все още навъсено лице на стария му командир.

– Капитан Хайдегер – заговори той, мъчейки се да запази подобавачата за момента твърдост, – днес щастието е на ваша страна; моля за милост и внимание към оцелелите.

– И едното, и другото ще бъде оказано на тия, които имат право на това; надявам се, че изключения няма да има.

Гласът на Корсаря беше тържествен и многозначителен, сякаш искаше да изрази нещо, което не можеше да се изкаже само с думи. Уайлдър дълго и напразно щеше да размишлява върху този неясен отговор, ако не се бе приближила група от вражеския екипаж, сред която веднага позна най-видните от някогашните метежници на „Делфин“, и по този начин разбра скрития смисъл на думите на техния главатар.

– Ние настояваме да бъдат приложени нашите стари закони! – заяви твърдо предводителят на групата, обръщайки се към командира си с такъв рязък и груб тон, който можеше да се обясни, но не и да се оправдае с доскорошната битка.

– Какво искате?

– Животът на предателите! – бе мрачният отговор.

– Вие знаете правилата на нашия кораб. Ако в ръцете си държим предатели, нека си получат заслуженото.

Дори в душата на Уайлдър да се таеше някакво съмнение за хората, които имаха предвид тези ужасни претенденти за раздаване на правосъдие, то би се разпръснало, когато той и двамата му другари бяха незабавно помъкнати към разбойническия главатар. Макар в сърцето си да желаше страстно да живее, дори в този страшен момент това желание не се изрази в малодушни молби за милост. Нито за миг той не падна духом, никаква мисъл за хитруване, недостойна за професията му или за характера му, не се мярна в главата му. Той само впи тревожен, изпитателен поглед в очите на тоя, който единствен можеше да го спаси. Долови кратката, но жестока душевна борба, която смекчи суровите мускули

по лицето на Корсаря; а после видя как след миг всяка чертица на това лице, приучено да се владее, застина в хладно невъзмутимо спокойствие. Веднага разбра, че чувствата на човека отстъпиха пред дълга на командира, и това беше достатъчно, за да му покаже колко безнадеждно е неговото положение. Тъй като не искаше да се унижава с безполезни молби и увещания, младежът остана там, където бяха сметнали за необходимо да го поставят обвинителите му – твърд, неподвижен и мълчалив.

– Какво е вашето желание? – попита най-после Корсарят с глас, който въпреки железните му нерви звучеше необикновено слабо и глухо. – Какво искате?

– Животът им!

– Разбирам ви; вземете ги, те са ваши.

Въпреки ужасите на току-що преживяната сцена и напрежението, изтърпяно по време на битката, спокойният, тържествен тон, с който съдията му произнесе присъдата (а знаеше, че тя означава бърза и позорна смърт), потресе душевно нашия авантюрист дотам, че едва не припадна. Кръвта нахлу в сърцето му и главата му забуча така, че имаше опасност да полудее. Но след миг душевният потрес премина и той стоеше все тъй изправен гордо и наглед непоклатимо – явно с нищо не показваше доловима за човешкото око слабост, присъща на всеки простосмъртен.

– Аз не искам нищо за себе си – заяви Уайлдър с възхитително хладнокръвие. – Зная, че вашите самозвани закони ме осъждат на жалка участ, но претендирам, не, моля, настоявам, умолявам ви за милост към моите невежи, доверчиви, предани другари; те не знаеха какво вършат и...

– Говорете на тия – рече Корсарят, като извърна очи и посочи наобиколилата го групичка настървени хора, – ето вашите съдии, само те могат да ви помилват.

Дълбоко, почти непреодолимо отвращение обзе младежа, но със страшно усилие той го превъзмогна и като се обърна към екипажа, продължи:

– Тогава ще се унижа да се обърна с молба към тях. Вие сте хора и моряци...

– Махнете го! – крясна прегракнало Найтингейл. – Не искаме проповеди! Закачете го на нока¹⁶⁸ на реята... веднъж завинаги да се отървем от него.

168. Нока – свободен край на хоризонтално или наклонено рангоутово дърво. Б.р.

Коравосърдечният боцман подигравателно нададе остър и продължителен писък със свирката си и като ехо му откликнаха двацет гласа, в които се смесваха дрезгаво и неблагозвучно езиците на различни народности, като всеки крещеше на свой ред:

– На нока на реята! Да ликвидираме и тримата! Да ги ликвидираме!

Уайлдър отправи с очи последна молба към Корсаря, но не срещна погледа му, защото той нарочно бе извърнал лице настрана. С пламтяща глава младият човек усети как го повлякоха грубо от шканците към средната, не толкова неприкосновена част на кораба. Блъскането, трескавото връзване на примки и всички други страшни приготовления за екзекуция сред морето като че станаха само за миг – поне така се струваше на този, който стоеше пред прага на смъртта.

– Дайте жълто знаме за наказание! – ревна жадният за мъст командир на моряците от бака. – Нека джентълменът тръгне на последното си плаване под това знаме, като престъпник!

– Жълто знаме! Жълто знаме! – повтаряха злобно двацет гърла. – Свалете флага на Корсаря и вдигнете емблемата на началника на военната полиция! Жълто знаме! Жълто знаме!

Дрезгавият смях и подигравките, с които бе посрещнато това жестоко предложение, ядосаха Фид. Досега той бе търпял мълчаливо Грубостите, на които беше подложен, чисто и просто смяташе, че началникът му ще съумее най-добре да каже малкото, което може би трябваше да се каже.

– Спрете злодеи! – извика той яростно, в силния си гняв забравил всякакво благоразумие и въздържаност. – Вие сте главорези и глупави престъпници! Че сте престъпници и получавате заповеди от дявола, е изписано на челата ви, а че сте глупаци, всеки може да разбере по това как връзвате въжето около врата ми. Даже една сваятна примка не можете да направите! Но ей сега ще видите как се умира достойно на бесилката, негодници такива!

– Оправете примката и го вдигнете! – изкрещяха бързо един след друг един, два, три гласа. – Стегнете добре въжето и го пратете бързо на оня свят!

За щастие намерението им бе осуетено от нов взрив на безредна врява, надигнала се от един от люковете, а после се чу вик:

– Свещеник! Свещеник! Нека тия негодници първо се помолят, преди да затанцуват във въздуха!

Злобният смях, с който пиратите посрещнаха това подигравателно предложение, секна внезапно, сякаш на шегата им отговори от

милостивия си престол тоя, чиято сила така светотатствено предизвикаха. Сред тях прозвуча мощен, заплашителен глас:

– Кълна се в бога, онзи, който дръзне с докосване или с поглед да оскърби пленник на този кораб, по-добре да сподели участта, която отреждате на тези нещастници, отколкото да си навлече гнева ми. Заповядвам ви, дръпнете се и дайте път на капелана!

Всяка дръзка ръка моментално се отдръпна и всяка богохулна уста се затвори в благоговейно мълчание; всички дадоха път и възможност на ужасения и скован от страх обект на волностите им да се приближи до мястото на екзекуцията.

– Вижте какво – каза Корсарят спокойно, но все така властно, – вие сте божи служител и ваш дълг е да раздавате свята милост. Ако можете да облекчите последната минута на простосмъртен, побързайте да го сторите.

– В какво са се провинили тези хора? – попита свещеникът, когато си възвърна способността да говори.

– Това не е важно, достатъчно е, че часът им е ударил! Извисете глас на молитва, от нищо не се бойте. Дори и тук необикновените слова ще бъдат приети добре. Да, а тези злодеи, които така дръзко са ви наобиколили, ще коленичат и ще мълчат като хора, чиито души се прекланят пред свещения обред. Само да махна с ръка и присмехулниците ще занемаят, а невярващите ще се изпълнят с благоговение. Говорете свободно!

– Бич на моретата! – подзе капеланът и бледото му лице се зачерви от благочестиво вълнение. – Безпощадни нарушителю на човешките закони, ти, който потъпкваш дръзко божите заповеди! Страшна отплата те чака за това престъпление. Не ти ли стига, че днес обрече на преждевременна смърт толкова хора, та искаш да утолиш жаждата си за мъст с още кръв? Пази се, ще дойде час, когато за всички тия неща възмездие-то ще се стовари със страшна сила върху твоята прокълната глава!

– Погледнете! – каза Корсарят с усмивка, но със страдалческо изражение, въпреки че на треперещите му устни играеше неестествено веселие. – Ето ви доказателства как небето закриля праведните!

– Макар че сега страшното му правосъдие се крие под непостижима мъдрост, не се заблуждавай; близък е часът, когато ще видиш и ще почувствуващ неговото величие! – Гласът на капелана внезапно секна; погледът му бе паднал върху навъсеното лице на Бигнъл, което, сковано от смъртта, беше полускрито под едно знаме, наметнато от самия Корсар върху трупа му. Но после, като събра сили, той продължи с ясен и

убедителен глас, подобаващ на святото му призвание: – Говори се, че ти не си съвсем лишен от състрадание към ближните си; и макар че семейната на благородните пориви, на по-добрите дни са потиснати в сърцето ти, те са все още живи и могат да дадат благотворни...

– Стига! Вие говорите напразно. Или изпълнете дълга си към тези хора, или млъкнете.

– Решена ли е окончателно съдбата им?

– Да.

– Кой казва това? – попита в този момент тих глас до Корсаря; когато стигна до ушите му, той докосна най-скритите струни на душата му и отдръпна кръвта от бузите към потулените кътчета на тялото. Но едновременно с учудването си Корсарят превъзмогна и слабостта и спокойно, почти моментално отговори:

– Законът.

– Законът! – повтори гувернантката. – Имат ли право тия, които пренебрегват всякакви закони и се отнасят с презрение към всякакви човешки принципи, да говорят за закон? Наречете това, ако щете, безсърдечна, зловна мъст, но не смейте да го назовавате със святата дума закон. Ала аз се отклонявам от целта си! Разказаха ми за тази ужасна сцена и дойдох да предложа откуп за осъдените. Посочете сумата, нека тя подобава на тия, които избавяме; признателен родител щедро би дал всичко на спасителя на детето си.

– Ако със злато може да се купи животът на тия, които искате – прекъсна я Корсарят с бързината на мисълта, – ето ви тук цели купища, можете да го използвате, когато пожелаете. Какво ще кажат моите хора? Ще приемат ли откупа?

Настъпи мрачно мълчание; после от тълпата се надигна тих, зловещ ропот, който показваше, че екипажът не желае да се откаже от своето отмъщение. Святкащите очи на Корсаря оглеждаха поред заобикалящите го свирепи лица, устните му се движеха трескаво, но сметна под достойнството си да се меси повече и не каза нищо. Обръщайки се към свеженика, той добави с удивителното си принудено хладнокръвие:

– Не забравяйте светия си дълг... времето тече. – След това се отдръпна бавно настрана едновременно с гувернантката, която вече бе закрила лицето си с воал, за да не гледа отвратителната сцена. В този момент Уайлдър заговори.

– Благодаря ви от все сърце за услугата, която желяхте да ми направите-рече той. – Ако искате да се разделим с мир, дайте ми още едно тържествено уверение, преди да умра.

– Какво?

– Обещайте, че тези, които дойдоха с мен на вашия кораб, ще го напуснат живи и здрави, и то колкото е възможно по-скоро.

– Обещай, Уолтър – обади се тържествен, глух глас измежду тълпата.

– Обещавам.

– Нищо повече не искам. А сега, преподобни божи служителю, изпълни светия си дълг, приближи се до другарите ми. Тяхното невежество може да улесни работата ти. Ако си отида от този светъл и прекрасен свят, без мисълта и признателността ми да е отправена към тоя, който – скромно се надявам – ме е предопределил за още по-велики неща, значи аз съм обречен, защото съзнателно върша грях. Но тези хора може би ще намерят утешение в молитвите ти.

Сред зловеща тишина капеланът се приближи до верните другари на Уайлдър. Почти през цялото време, докато се разиграваше гореописана та сцена, поради сравнителната маловажност на тези хора никой не им обръщаше внимание, ала междувременно, без никой да забележи, положението им съществено се бе променило. Фид седеше на палубата с разкопчана яка и вѐже около врата; той поддържаше главата на почти безпомощния чернокож, която с необикновена нежност и грижовност бе сложил в скута си.

– Поне този човек ще се изплъзне от злобата на враговете си-каза свещеникът, поемайки грубата ръка на негѐра. – Наближава краят на оскъ̀рбленията и униженията му; скоро той ще бѐде недосегаем от човешката неправда. Приятелю, под какво име е известен твоят другар?

– Не е важно как ще наречеш един умиращ-отвѐрна Ричард, поклащайки тъжно глава. – Той е родом от бреговете на Гвинея и обикновено фигурираше в корабните регистри под името Сципион Африкански, но ако го назовете Сцип, веднага ще ви разбере.

– Кръстен ли е? Християнин ли е?

– Дявол да го вземе, ако той не е християнин, не зная кой може да се смята за такъв! – отвѐрна Ричард с може би малко неуместна рязкост. – Човек, който служи на родината си, остава верен на другаря си и не се бои от нищо, според мен, що се отнася до религията, е светец. Хей, Гвинея, юнако мой, подай на капелана лапата си, ако се смяташ за християнин. Преди един час прѐстите на този негѐр бяха по-яки и от испанска лебедка, а виждате ли сега на какъв хал е докаран този великан!

– Последният му час наистина е ударил. Да се помоля ли за блаженството на отлитащата му душа?

– Не зная, не зная! – отговори Фид със задавен глас, като се прокашля така гръмко и мощно, както в най-светлите си и най-щастливи дни. – Щом на един нещастник остава толкова малко време да се изкаже, добре е да му дадете възможност да си излее душата. Може пък да иска да съобщи нещо много важно на близките си в Африка; в такъв случай ще му трябва подходящ куриер. Ха, какво има, момче? Вижте, той вече се мъчи да измъкне нещо от главата си.

– Мистър Фид... вземи огърлица – едва промълви чернокожият.

– Да, да – отвърна Ричард, като пак се прокашля и погледна свирепо надясно и наляво, търсейки върху кого да излее яда си. – Да, да, Гвинея, бъди спокоен за това, юнако мой, а и за всичко останало. Гробът ти ще бъде дълбоко в морето и ще те погребем по християнски, момче, ако този пастор тук си разбира от работата. Всяка твоя заръка до близките ти ще запишем в корабния дневник и ще намерим начин да им я предадем. Много лоши дни си преживял навремето си, Гвинея, и доста бури са вилнели над главата ти, а са могли да те отминат, ако кожата ти беше малко по-светла. Затова може би и аз самият често ти се подигравах, момчето ми, когато се възгордявах с цвета на кожата си; да ми прости бог за всичко, а се надявам, че и ти ще ми простиш!

Негърът направи безполезно усилие да се привдигне, но успя само да улови приятеля си за ръката и да изрече:

– Мистър Фид моли прошка от чер човек! Господ горе прости всичко теб, мистър Ричард; не мисли повеч за туй.

– Това ще бъде според мен дяволски великодушно от негова страна – отвърна Ричард, чиито груби чувства бяха непривично разбудени от мъката и угризенията на съвестта. – Аз още не съм ти се отплатил както трябва, загдето ме спаси от оня потъващ контрабандистки кораб; а и много други такива малки услуги си ми правил, за които, както виждаш, ти благодаря, докато още има възможност; защото не се знае дали ще влезем отново в регистрите на един и същ кораб.

Със слабо движение на ръката другарят му даде знак да мълчи, а Фид се мъчеше, доколкото може, да разбере какво иска да каже. С леснота, присъща донякъде на характера му, той изтълкува неговите думи в благоприятен за себе си смисъл, както личеше от начина, по който продължи:

– Е, добре, може пък да успеем. Предполагам, че на оня свят настават хората по същия ред, както тук, на земята, тъй че в края на краищата ще плаваме пак заедно. Заповедите за отплаване и на двама ни вече са подписани, но ти май ще вдигнеш котва и ще ме изпревариш при

попътен вятър, преди тези разбойници да сварят да ме качат на бесилката. Излишно е да ти говоря надълго и нашироко за сигналите, които може да се наложи да си дадем, за да се намерим горе на небето; уверен съм, че няма да забравиш и мастър Хари, защото ще имаш малко предимство – може пръв да се отблъснеш, а аз ще се старая да се движат колкото е възможно по-близо в килватера му, от което ще имам двойна полза: хем ще зная, че съм на прав път, хем няма да те загубя.

– Това са греховни слова, пагубни не само за твоя бъдещ покой, но и за покоя на нещастния ти приятел – прекъсна го свещеникът. – Връх на безумието е да следва офицера си или да разчита на слабите му сили, а не на бога, който във всяко отношение стои по-високо от него. Уповавайте се на друг...

– Да пукна, ако...

– Тихо! – каза Уайлдър. – Чернокожият иска да ми говори.

Сципион бе насочил погледа си към своя офицер и отново правеше немощно усилие да протегне ръка. Уайлдър простря своята така, че негърът да може да я достигне. Тогава умиращият успя да я допре до устните си, а после херкулесовската десница, доскоро така съкрушително размахвана в защита на своя господар, направи конвулсивно движение, вдърви се и падна, макар че очите продължаваха да блестят, вперени с нежност в лицето, което толкова време бе обичал и сред толкова преживени неправди никога не се бе поколебавало да му отвърне с любов и доброта. Тих шепот последва тази сцена, после прозвуча по-силен ропот на недоволство, а накрая се чуха много гласове, които открито мърмореха и се възмущаваха, че отмъщението им толкова се забавя.

– Очистете ги! – кресна зловец глас от тълпата. – Трупът – в морето, а живите – на бесилката!

– Стойте! – изтръгна се от гърдите на Фид вик с такава яростна сила, че в този миг на необузданост и най-смелите се спряха. – Кой смее да хвърли в морето моряк, когато светлината още не е угаснала в мъртешките му очи, а последните му думи още звучат в ушите на неговите другари? Ха! Нима ще извадите душата на човек така, както откъсват щипка на рак? На ви примки и калпави възли! – Като каза това, разяреният марсови скъса въжетата, с които бяха криво-ляво стегнати лактите му, и преди някой да успее да му попречи, с моряшка сръчност бързо привърза към себе си тялото на негъра. – Може ли да се намери сред нескопосаната ви шайка човек, който да умее да нагласи рея или да държи кормилото срещу вятъра по-добре от този негър? Способен ли е някой от вас да се откаже от дажбите си, за да се нахрани по-добре болен

другар? Или да изкара две вахти, за да си почине слаб приятел? Покажете ми поне един, който да е стоял непоклонливо под огъня като яка гротмачта, за да ви посоча за пример тоя, пред чиито тленни останки сме изправени. А сега дърпайте въжето и благодарете на бога, че на примката увисват честните, а мошениците още дълго ще стоят на нозете си.

– Дърпайте – откликна Найтингейл, подкрепяйки прегракналия си и зловещ вик с надуване на свирката. – Пратете ги на оня свят!

– Спрете! – възкликна капеланът, успял навреме да улови въжето, преди то да бе извършило смъртоносната си работа. – В името на тоя, от чието милосърдие някой ден може да се нуждаят и най-закоравелите измежду вас, почакайте само една минута! Какво значат тези думи? Правилно ли ги разчитам? „Арк от Линхейвн!“

– Да, да – потвърди Ричард, като разхлаби малко въжето, за да може да говори по-свободно, и прехвърли последното късче тютюн от кутийката в устата си. – Личи, че сте учен човек, щом толкова лесно го разчитате, макар и да е написано от ръка, свикнала да си служи по-добре със свайка, отколкото с перо.

– Но отде са се взели тези думи? Защо това име е изписано така незличително на кожата! Търпение, хора, чудовища, демони! Нима ще отнемете на умиращия дори една минута от драгоценното време, което става толкова скъпо на всички ни, когато животът ни напуска?

– Дайте му още една минута! – изрече висок глас отзад.

– Отде са се взели тези думи, питам аз! – повтори въпроса си капеланът.

– Чисто и просто с тях е отбелязано едно обстоятелство, което сега няма значение, тъй като всички, които са най-заинтересувани от него, са почти на края на пътя си. Чернокожият спомена за огърлица, но той мислеше, че аз ще остана в пристанището, а той ще дрейфува между небето и земята да търси къде да се закотви за последен път.

– Дали тук няма нещо, което засяга мен? – прекъсна го развълнуваният, треперещ глас на мисис Уилис. – Ох, Мъртън, защо задавате тия въпроси? Нима предчувствието ми се е сбъднало? Мигар природата предявява по такъв тайнствен начин своите права?

– Мълчете, уважаема госпожо! Вашите мисли витаят в невероятното, а разумът ми се помътва. „Арк от Линхейвн“ се наричаше едно име на островите, принадлежащо на мой близък и скъп приятел; там аз получих и оттам изпратих в морето повереното ми ценно съкровище. Но...

– Говорете! – извика тя, като се втурна бясно към Уайлдър, сграбчи

въжето, което само преди миг беше затегнато около врата му почти до задушаване, и го издърпа със свръхестествена сръчност. – Значи това не е било име на кораб?

– Кораб ли! Разбира се, че не е. Но на какво разчитате? От какво се страхувате?

– Огърлицата! Огърлицата! Говорете, какво е станало с тази огърлица?

– Сега тя е без значение, милейди – отговори Фид, който се възползва от това, че ръцете му са свободни, и подобно на Уайлдър преспокойно облекчи положението си, като разхлаби примката на шията си; някои от моряците понечиха да му попречат, но главатарят им ги спря с поглед. – Първо ще поотпусна това въже, защото не е нито честно, нито здравословно невеж човек като мен да тръгва на такъв неизвестен път преди своя офицер. А споменатата огърлица беше просто кучешки нашийник, който можете да видите тук, на ръката на бедния Гвинея – човек, равен на когото едва ли ще намерите.

– Прочетете го – каза гувернантката с премрежени очи, – прочетете го – повтори тя, с трепереща ръка давайки знак на свещеника да разчете надписа, който личеше ясно на месинговата пластинка.

– Свети добротворецо! Какво виждам? „Нептун», собственост на Пол де Лейси!“

Силен вик се изтръгна от устата на гувернантката; за миг тя вдигна сключени ръце към небето в изблик на благодарност, която преливаше в душата ѝ, а после, когато се опомни, нежно и поривисто притисна Уайлдър към гърдите си и произнесе на висок глас, изпълнен със страстна сила:

– Детето ми! Моето дете! Вие не трябва... не можете... не смеете да лишите една изстрадала, нещастна майка от нейното чедо! Върнете ми сина, моя прекрасен син, и с молитвите си ще ви изпрося милостта на небето. Вие сте храбри, не бъдете безсърдечни. Винаги сте били свидетели на милосърдието божие и не може да не се вслушате в неговата воля. Вземете всичко, което имам, но ми дайте сина. Той е от род, отдавна прославил се по моретата, и нито един моряк не трябва да остане глух към молбите му. Вдовицата Де Лейси, дъщерята на... проси милост. Кръвта на дедите му тече в неговите жили, вие няма да посмеете да я пролеете! Една майка ви се кланя до земята и моли да пощадите рожбата ѝ. О, дайте ми детето, моето дете!

Когато заглъгнаха думите на молещата, около нея се възцари тишина, подобна на благочестивия покой, който настава в душата на

грешник, когато там се вселят добри помисли. Мрачните пирати се споглеждаха смутено; душевната борба се отрази дори върху суровите им, задебели лица. Но жаждата за мъст ги бе овладяла толкова силно, че нямаше дума, която да е в състояние да я пропъди. Кой знае какво щеше да стане, ако внезапно пред тях не бе застанал отново тоя, чиято воля никой не смееше да престъпи; той умееше да направлявай да обуздава, да разпалва или да потиска чувствата им според желанията си. В течение на половин минута той се оглеждаше наоколо, очите му обхождаха заобикалящите го, които отстъпваха пред погледа му, докато дори отдавна свикналите да се прекланят пред волята му започнаха да се озадачават от странния начин, по който тя се проявяваше в момента. Погледът му беше блуждаещ и смутен, а лицето му – бледо като лицето на молещата майка. Три пъти устните му се разтвориха, без нито звук да се изтръгне от дълбините на гърдите му; ала най-последно в напрегнатите уши на заслушаната със затаен дъх тълпа прозвуча глас, изпълнен със спотанено вълнение, но все така властен. С величествено движение на ръката и такъв тон, че всички да го разберат, Корсарят произнесе:

– Разотивайте се! Знаете, че съм справедлив, но знаете също, че изисквам подчинение. Утре ще научите решението ми.

XXXII ГЛАВА

Тоз момък още носи туй
мъничко естествено печатче.
Природата със умисъл
навярно му го е сложила,
за да му бъде свидетелче сега!

Шекспир – „Цимбелин“

Дойде и това утре, а с него изцяло се промени картината и ходът на нашето повествование. „Делфин“ и „Стрела“ плаваха дружески един до друг, като вторият пак развяваше английското знаме, а гафелът на първия беше гол. Повредите, причинени от бурята и от боя, бяха толкова изкусно поправени, че за обикновено око всеки от тези прекрасни кораби изглеждаше отново готов да посрещне опасностите на океана или на войната. Дълга синя мъглива ивица на север показваше, че земята е близо; плаващите недалеч три-четири каботажни кораба от този район свидетелствуваша, че сега пиратите нямаха враждебни намерения.

Обаче истинските им планове все още оставаха тайна, скрита в гърдите на Корсаря. По лицата на пленниците и на екипажа му се четеше ту съмнение, ту недоумение, ту недоверие. През цялата дълга нощ, настъпила след важните събития на току-що изтеклия ден, Корсарят крачеше напред-назад по юта мълчалив и замислен. От време на време подхвърляше някоя и друга дума, колкото да направлява движенията на корабите; но когато някой се осмелеше да се приближи с някаква друга цел до него, със знак, на който никой тук не дръзваше да не се подчини, той даваше да се разбере, че иска да остане сам. Наистина веднъж-дваж юнгата Родрик се повъртя около него, но той беше като ангел-хранител, който, незабележим и почти невидим, обикаля около този, над когото трябва да бди. Когато обаче на изток изгря огнено-сияйното слънце, гръмна оръдие, което прикани един от каботажните кораби да се приближи до „Делфин“ – и изглеждаше, че в този момент ще се вдигне завесата за последната сцена на нашата драма. Щом екипажът му се събра на палубата долу, а най-важните от пленниците му застанаха до него на юта, Корсарят се обърна към хората си със следните думи:

– Много години ни свързваше обща съдба – каза той, – дълго време се подчинявахме на едни и същи закони. Макар и несдържан в

наказанията, аз бях готов винаги да се вслушам във вашите желания. Не можете да ме упрекнете в несправедливост. Но сега споразумението между нас се прекратява. Аз си вземам обратно думата и ви връщам клетвата за вярност. Не, не се мръщете... не се чудете... не роптайте! Споразумението ни става невалидно, а законите ни губят сила. Такова беше условието, с което постъпихте на служба при мен. Аз ви връщам свободата и в замяна на това искам от вас нещо съвсем малко. За да нямате причини да негодувате, аз ви дарявам моето съкровище. Вижте – добави той, повдигайки кървавото знаме, с което толкова време бе предизвиквал мощта на много държави; под него се показаха торбички с оня метал, който толкова отдавна управлява света. – Виждате ли? Това беше мое, отсега нататък е ваше. Ще го прехвърлим на оня каботажен кораб; там аз ще ви оставя да го поделите сами между ония, които според вас най-много заслужават. Вървете, земята е близо. Ако ви е мил животът, разпръснете се; не се колебайте; добре знаете, че без мен кралският кораб щеше да ви разгроми. Този кораб е вече мой; от останалото искам да взема само тия пленници. Сбогом!

След тази неочаквана реч настъпи мълчание, толкова смаяни бяха всички. За миг като че имаше опасност да избухне бунт, но предприетите от Корсаря мерки правеха невъзможна всякаква съпротива. „Стрела“ стоеше перпендикулярно на курса на „Делфин“, артилеристите бяха застанали със запалени фитили до оръдията на мощната батарея. Лишени от водач, изненадани и неподготвени, пиратите разбираха, че ще бъде безумие да се противят. Едва мина първоначалното сливане, и всички се втурнаха да събират личните си вещи и да ги пренасят на палубата на каботажния кораб. Когато на „Делфин“ не остана никой освен екипажът на една-единствена лодка, обещаното злато бе прехвърлено, а после натовареният кораб се отправи бързо да се скрие в някое потайно заливче. През цялото време, докато се разиграваше тази сцена, Корсарят стоеше безмълвен като смъртта. След това той се обърна към Уайлдър и превъзможвайки с огромно усилие чувствата си, добави:

– А сега и ние ще трябва да се разделим. Поверявам ранените си на вашите грижи. Те се нуждаят от помощта на вашите лекари. Зная, че няма да злоупотребите с доверието ми.

– Моята дума е гаранция за тяхната безопасност – отговори младият Де Лейси.

– Вярвам ви. Госпожо – продължи той, приближавайки се до повъзрастната от жените със сериозен и едновременно нерешителен вид, – ако един обявен извън законите престъпник има право да ви говори,

направете ми една услуга.

– Кажете какво желаете; ушите на една майка не могат никога да останат глухи към тоя, който е пощадил чедото ѝ.

– Когато молите небето за това чедо, не забравяйте, че има и друг човек, който все още може да извлече полза от вашите молитви; нищо повече не желая. А сега – продължи той, озъртайки се като човек, решил да потисне моментната си болка, колкото и трудно да му беше това, и оглеждайки с горчиво съжаление пустите палуби, които доскоро гъмжаха от живот и веселие, – а сега... да... сега трябва да се разделим! Лодката ви чака.

Уайлдър побърза да помогне на майка си и на Гъртруд да се качат на пинаса, а самият той все още сновеше из палубата.

– А вие! – каза той. – Какво ще стане с вас?

– Аз скоро ще бъда... забравен. Сбогом!

Думите на Корсаря звучаха така, като че му заповядваше да не се бави повече. Младият човек се поколеба, стисна му ръката и тръгна.

Когато Уайлдър се озова отново на своя кораб, чийто командир бе станал след смъртта на Бигнъл, той незабавно даде заповед да вдигнат платната и да поемат към най-близкото пристанище на родината му. Доколкото можеха да се следят с очи движенията на човека, останал на палубата на „Делфин“, никой не откъсваше поглед от неподвижния пиратски кораб. Разперил само марсела на гротмачтата си, той се възправяше като прекрасно създание, поставено там от някаква вълшебна сила, все така стройно и свършено във всички отношения. Виждаше се как по юта му крачеше бързо напред-назад човешки силует, а до него се тътреше друг, който приличаше на умалена сянка на оная неспокойна фигура. Най-после разстоянието погълна тези неясни образи и очите напразно се мъчеха да доловят скритите движения на далечния кораб. Ала скоро бе сложен край на съмненията. От палубите му внезапно лумна струя пламък, който заподскача яростно от платно на платно. От корпуса изригна грамаден облак дим, а после се чу приглушен рев на оръдия. След това за известно време се разкри страшната и все пак величествена гледка на горящ кораб. Накрая всичко се скри зад огромна димна завеса и екна взрив, от който платната на далечната „Стрела“ се залюшкаха, като че пасатите се бяха отбили от вечния си път. Когато облакът се вдигна от океана, под него се разкри пуста водна шир и никой не би могъл да посочи мястото, където доскоро бе плавало това прекрасно творение на човешкия гений. На някои от тия, които се бяха накате-рили по горните мачти на кръстосвача и си служеха с далекогледни, им се стори, че

различават някакво самотно петънце сред морето, но така и не се разбра дали беше лодка или отломка от разбития кораб.

От този момент нататък историята на страшния Червен корсар бе забравена сред развилите се по-нови събития из тия богати на случки морета. Но дълго след това моряците убиваха времето през нощните си вахти, като разказваха истории за дръзки подвизи, извършени уж под негово предводителство. Мълвата не пропускаше да ги разкроява и изопачава, докато най-сетне истинският характер и дори името на главния герой се смесиха с описанията на действащите лица в други безчинства. А междувременно на Западния континент се разиграваха по-важни събития, които представляваха по-голям интерес и засенчиха подробностите на една легенда, смятана от мнозина за фантастична и невероятна. Английските колонии в Северна Америка въстанаха срещу правителството на короната и една изтощителна война вървеше към благополучен завършек. Нюпорт, където започна настоящото повествование, бе завземен ту от кралските войски, ту от войските на оня монарх¹⁶⁹, който бе пратил цвета на нацията си, за да помогне да бъде лишен неговият съперник от обширните му владения.

В красивото пристанище намираха убежище враждуващи флоти и мирните домове често ехтяха от веселието на млади войници.

Повече от двайсет години се бяха прибавили към дългия летопис на времето след гореизложените събития, когато този островен град стана свидетел на веселбите на ново празненство: съюзническите войски благодарение на численото си превъзходство и на своето изкуство бяха принудили най-смелия командир на английските войски да се предаде заедно с цялата си армия. Сега всички смятаха, че войната е завършила, и честните граждани както винаги изразяваха шумно своята радост. В края на деня обаче веселието затихна, а когато се спусна нощта, малкото градче възвърна обичайното си провинциално спокойствие. Една красива фрегата, закотвена на същото място, където за пръв път видяхме кораба на Корсаря, вече бе свалила ярката сбирка от приятелски флагчета, окачени както се полага на празник. На гафела ѝ се вееше едно-единствено пъстро знаме с цяла плеяда от ярки изгряващи звезди. Точно в този момент в рейда влезе друг, по-малък кръстосвач, който също развяваше приятелското знаме на новите Щати. Възпрепятствуван от отлива и при тихнал вятър, скоро той се закотви в пролива между островите

169. Става дума за френския крал Людовик XVI, който се намесил във войната за независимост на североамериканските колонии. Б.пр.

Каноникът и Роуд. В това време една лодка, движена от мишците на шестима яки гребци, се насочи към вътрешното пристанище. Когато лодката се приближи до един отдалечен и уединен пристан, някакъв самотен наблюдател, който следеше всичките ѝ движения, забеляза там закрыта със завеси носилка, а до нея – самотна женска фигура. Преди любопитството, което такава гледка не можеше да не възбуди в сърцето на гореспоменатия наблюдател, да успее да премине в догадки, греблата се вдигнаха, лодката докосна гредите на пристана и поетата от моряците носилка заедно с жената се озова пред него.

– Кажете ми, моля ви – проговори глас, в чийто тон странно се примесваха мъка и примирение, – живее ли в този град, в Нюпорт, капитан Хенри де Лейси от континенталната флота?

– Разбира се, че живее – отговори старият човек, към когото се бе обърнала жената, – може да се каже дори, че има две жилища: онази фрегата е негов дом толкова, колкото и сградата на близкия хълм.

– Ти си много стар, за да ни служиш за водач, но ако наблизко се намира твой внук или някой човек без работа, ето сребърна монета, с която ще го възнаградя за услугата.

– Бог да ви помага, лейди! – отвърна старикът, оглеждайки изпод око външността ѝ, сякаш да се увери правилно ли е употребил титлата, и пхна грижливо в джоба си подадената му малка монета. – Бог да ви помага, госпожо! Макар и да съм стар и донякъде похабен от несгоди и необикновени приключения по море и по суша, все пак с радост бих направил такава дребна услуга на знатна дама като вас. Последвайте ме и ще видите, че вашият лоцман не е съвсем отвикнал да намира пътя.

И още недовършил уверенията си в своята прехвалена способност, старецът се обърна и тръгна към хълма. Моряците и жената го последваха, като дамата крачеше тъжно и мълчаливо до носилката.

– Ако искате да се подкрепите – каза водачът им, сочейки през рамо, – ей там има една известна кръчма, някога много посещавана от моряци. Съседът Джоръм и „Ръждивата котва“ бяха прочути навремето не по-малко от най-великия пълководец на страната; и макар че честният Джо си е прибрал багажа на оня свят, къщата стои здраво като през първия ден, когато е влязъл в нея. Като праведник умря той и нека всеки слабодушен грешник взема пример от него!

От носилката се чу някакъв сподавен звук, но макар че водачът се спря и се ослуша, не можа да разбере нищо повече за самоличността на скрития там човек.

– Болният се мъчи – подхвана той, – ала болката му е телесна, а

всички наши телесни страдания свършват, когато им дойде времето. Аз съм преживял досега седем кървави и жестоки войни и смирено се надявам, че тази, която бушува сега, ще бъде последната. Каквито чудесии съм видял и на каквито опасности съм се излагал през шестата война, окоето не е виждало и езикът не е способен да опише!

– Времето те е обрулило жестоко, приятелю – прекъсна го кротко жената. – Дано тази жълтица да прибави още няколко спокойни дни към изминалите вече.

Инвалидът – защото водачът им беше не само стар, но и сакал – прие подаянието с благодарност и явно беше толкова погълнат в изчисляването на стойността му, че прекъсна прякото си участие в разговора. В дълбоко мълчание групата стигна до вратата на къщата, която търсеха.

Беше вече нощ; докато моряците с носилката се изкачваха по хълма, краткият здрач през това време на годината бе преминал в мрак. Водачът похлопа силно, след което му бе заявено, че нямат повече нужда от неговите услуги.

– Карал съм каква ли не трудна служба – отвърна той – и добре зная, че разумният моряк не освобождава лоцмана, докато корабът не се закотви благополучно. Възможно е старата госпожа Де Лейси да отсъства, или пък самият капитан да не е...

– Достатъчно; ето един човек, който ще даде отговор на всичките ни въпроси.

Главният вход се отвори и на прага застана човек със свещ в ръка. Видът на вратаря обаче никак не беше насърчителен. В него имаше нещо, което не можеше нито да се имитира, нито да се прикрие; то показваше, че е син на океана, а дървеният крак, който служеше за опора на все още правото и яко тяло, свидетелствуваше убедително, че е придобил опит в своята трудна професия с цената на много опасности за живота си. Докато държеше свещта над главата си, за да огледа хората навън, лицето му беше строго, навъсено и малко свирепо. Обаче бързо позна сакатия и безцеремонно го попита за причината, както се изрази, на „такъв нощен шквал“.

– Тук има ранен моряк – отговори жената с толкова треперещ глас, че мигновено трогна сърцето на морския цербер. – Той идва да моли събрат по служба за гостоприемство и подслон през нощта. Искаме да говорим с капитан Хенри де Лейси.

– Тогава сте спуснали лота си тъкмо където трябва, госпожо – отвърна морякът, – както ще потвърди и мастър Пол тук от името на баща

си и на добрата лейди, неговата майка; да не забравяме и старата госпожа баба му, която, може да се каже, също не е сладководна риба.

– Точно така – обади се един красив, мъжествен младеж на около седемнайсет години, облечен в униформата на човек, подготвящ се вече за морска служба, който надзърташе любопитно над рамото на стария моряк. – Ще доложа на баща си за вашето посещение, а ти, Ричард, се постарай веднага да намериш подходяща стая за нашите гости.

Тази заповед, дадена с тон на човек, който е свикнал да действа самостоятелно и да говори с авторитет, моментално бе изпълнена. Избраната от Ричард стая беше обичайната гостна в къщата. Тук след няколко минути бе сложена носилката, после носачите бяха освободени и остана само жената с човека в носилката и грубият слуга, който все пак им бе оказал такъв сърдечен прием. Той се залови да почиства свещите и да добавя нови дърва в пламтящото огнище, като се стараеше да поддържа разговора, за да не скучаят гостите през краткия промеждутък до появяването на господарите му. В това време се отвори една вътрешна врата и се показа вече споменатият младеж, който водеше тримата

главни обитатели на къщата.

Пръв влезе едър мъж на средна възраст в неофициална униформа на капитан от флотата на новите Щати. Погледът му беше спокоен, а стъпката – твърда, макар че времето и суровият живот бяха започнали да посребряват косите му. На едната му ръка имаше превръзка през рамо – доказателство, че доскоро бе участвувал във военните действия; на другата се облягаше някаква дама, която, макар и в напреднала възраст, във все още румените бузи и блестящи очи бе запазила следи от зрялата красота на своя пол. Подир тях крачеше трета фигура, също жена, чиято походка не беше толкова гъвкава, но по външност наподобяваше тиха вечер след бурен ден. Тримата поздравиха любезно непознатата, като тактично избягваха всякакъв прибързан намек за причината на посещенията ѝ. Сдържаността им явно не беше излишна, защото по очевидното вълнение, което разтърсваше изнемошялото тяло на жената, безсъмнено сломена не само от слабост, но и от мъка, личеше, че непознатата дама има нужда от малко време, за да събере сили и да подреди мислите си.

Тя плака дълго и горчиво, като че беше сама, и не се опита да заговори, докато по-нататъшното мълчание не стана подозрително. На бузите ѝ пламтяха трескави петна. Най-сетне обърса очите си и за пръв път учудените домакини чуха гласа ѝ.

– Това посещение може да ви се стори натрапване – рече тя, – ала този, чиято воля е закон за мен, пожела да го доведе тук.

– Защо? – попита офицерът, забелязвайки, че гласът ѝ вече се задавяше.

– За да умре! – отговори непознатата с дрезгав шепот.

Слушателите ѝ се сепнаха, с което издадоха учудването си; след това джентълменът стана, приближи се до носилката, дръпна внимателно завесата и разкри невидимия ѝ досега обитател пред очите на всички в стаята. В погледа, който срещнаха очите му, все още имаше известно съзнание, макар че смъртта съвсем очевидно вече бе сложила своя печат върху лицето на ранения. Само очите му като че бяха все още на земята, защото, докато всичко друго около тях изглеждаше вече изпаднало в безпомощното безсилие на последните минути от живота на човека, те все още блестяха, умни и светли, може да се каже – почти искрящи.

– Какво бихме могли да направим, за да облекчим страданията ви или да изпълним желанията ви? – попита капитан Де Лейси след дълго и тягостно мълчание, през което всички около носилката съзерцаваха печално тъжната картина на настъпващата смърт.

Умиращият се усмихна страдалчески, но в изражението му странно и дори страшно се примесваше нежност и тъга. Той не отговори, ала очите му се местеха от лице на лице, докато най-последно се приковаха като омагьосани върху лицето на по-възрастната от двете жени. Тя му отвърна със същия втренчен, напрегнат поглед; толкова очевидно беше взаимното привличане между двамата, че не можеше да убегне от вниманието на околните.

– Майко! – възкликна офицерът с нежна загриженост. – Майко моя, какво те смущава?

– Хенри... Гъртруд... – отговори престарялата майка, протягайки ръце към децата си, сякаш търсеше опора – чеда мои, вашите врати се отвориха за човек, който има право да влезе през тях. Ох, в тези страшни минути, когато страстите угасват и най-много проличава слабостта ни, в тези минути на немощ и телесни страдания така силно се проявява това, с което ни е дарила природата! Аз виждам всичко туй в този гаснещ поглед, в това изпито лице, в което е останало толкова малко, освен последните все още незаличени черти на семейна прилика и кръвно родство!

– Кръвно родство ли! – възкликна Де Лейси. – Та какъв ни се пада нашият гост?

– Той е мой брат! – отговори дамата, като оброни глава на гърдите си, сякаш това признание за родство ѝ причиняваше едновременно и болка, и радост.

Непознатият, сам толкова развълнуван, че не можеше да говори, махна радостно с ръка в знак на потвърждение, но нито за миг не откъсваше очи от нея, като че искаше да я гледа, докато в тях все още имаше живот.

– Брат ли? – повтори синът ѝ с непресторено учудване. – Аз знаех, че имаш брат, но мислех, че е умрял още като дете.

– Аз самата дълго мислех така, макар че често ме измъчваха страшни подозрения; ала сега истината е ясна като бял ден; не може да има повече съмнение чие е това посърнало лице и чии са тези измъчени черти. Бедността и нещастията ни разделиха. Изглежда, че всеки от нас е смятал другия за умрял.

С ново слабо движение на ръката раненият потвърди и това.

– Вече няма тайна. Хенри, този непознат е твой вуйчо... мой брат... някога мой възпитаник!

– Бих желал да го видя при по-щастливи обстоятелства – отвърна офицерът с прямотата на моряк, – но все пак като наш роднина е добре дошъл тук. Поне бедността няма да ви разделя вече.

– Погледнете, Хенри... Гъртруд! – добави майката, закривайки очите си с ръка. – Това лице не може да ви е непознато. Нима в тези печални останки не виждате човека, от когото и двамата се страхувахте, но и го обичахте?

Децата ѝ стояха безмълвни от смайване, но дълго и напрегнато се вглеждаха в ранения, докато очите им се премрежиха. Внезапно се сепнаха от един глух звук, който се изтръгна от гърдите на непознатия, а когато до ушите им стигнаха неговите тихи, но ясни думи, всякакво съмнение и недоумение се разпръсна.

– Уайлдър – произнесе той с усилие, в което бе вложил като че ли сетните си сили. – аз дойдох да ви помоля да ми направите последната услуга.

– Капитан Хайдегер! – възкликна офицерът.

– Червеният корсар! – прошепна по-младата мисис Де Лейси, неволно отдръпвайки се на една крачка от носилката.

– Червеният корсар! – повтори синът, приближавайки се, подтикван от неудържимо любопитство.

– Най-после победен! – забеляза безцеремонно Фид, пристъпвайки към насъбралите се, без да изпуска машата, с която си служеше непрекъснато, за да оправдае присъствието си в стаята.

– Аз дълго потисках разкаянието и срама си – продължи умиращият, когато се поуталожиха краткотрайното смайване, – но тази война ме

принуди да престана да се крия. Нашата страна имаше нужда от двама ни и ние откликнахме на нейния зов! Вие ѝ служихте като човек, който не е прегрешил в нищо, но такава свято дело не биваше да бъде опетнявано от име като моето. Когато светът говори за причинените от мен злини, нека се помни поне малкото добро, което съм сторил! Сестро... майко... простете ми.

– Нека бог, който създава и хора с такъв ужасен нрав, се отнесе снизходително към всичките ни слабости! – възкликна разплаканата мисис Де Лейси, като коленичи и вдигна ръце и очи към небето. – О, братко, братко! Ти знаеш святата тайна на твоето спасение и не е нужно да ти казвам сега от кого трябва да търсиш прошка!

– Ако не бях забравил тези повели, днес щях да нося с чест името си. Но... Уайлдър! – добави той с ненадейна поразителна сила – Уайлдър!

Очите на всички се обърнаха жадно към говорещия. Ръката му държеше някакъв свитък, който досега му бе служил за възглавница. Със свръхестествено усилие той се привдигна от носилката и като протегна ръце над главата си, разгърна пред себе си великолепно знаме с ивици и изгряващи звезди на син фон, и всяка чертица на лицето му се озари от лъчезарна радост, както в дните на неговия апогей.

– Уайлдър! – повтори той с безумен смях. – Ние победихме! – Падна ничком и застина неподвижен, и мракът на смъртта забули ликуващото лице така, както сенките затъмняват блясъка на усмихнатото слънце.

КРАЙ

© 1828 Джеймс Фенимор Купър
© 1985 Борис Миндов, превод от английски

James Fenimore Cooper
The Red Rover, 1828

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2008
Последна редакция: NomaD, 2008

Издание:

Джеймс Фенимор Купър. Червеният Корсар
Книгоиздателство „Георги Бакалов“ Варна, 1985
Превод от английски: Борис Миндов
Редактор Анелия Бошнакова
Художник Тихомир Манолов
Художествен редактор Иван Кенаров
Технически редактор Славе Дукадинов
Коректори Светла Димитрова и Светла Карагеоргиева

Американска, I издание

Дадена за набор месец юли 1985 г. Подписана за печат месец ноември 1985 г. Излязла
от печат месец декември 1985 г. Изд. №1891 Формат 70×100/16 Печ. коли 23,5 Изд.
коли 30,46 УИК 26, 67 ЕКП 95376/6126-4-85 Цена 2,39 лв.

Държавна печатница „Балкан“ – София
с/о Jusautor, Sofia

Peter Fenelon Collier. Publisher, New York, 1893

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9239>]